

FUGLEÅRET

2022

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

© 2023 Dansk Ornitologisk Forening

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne rapport eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening,
Vesterbrogade 140, 1620 København V

Forsidefoto: Havørn, Bygholm Sø, 12. december 2022.
Foto: Kim Biledgaard

Bagsidefoto: Aftenfalk, Pøleåen, 2. maj 2022.
Foto: Steen Højmark-Jensen

Citering

Generelt: Lange, Peter (red.) 2023: Fugleåret 2022. Dansk Ornitologisk Forening.

Afsnit, eks.: Matthiesen, J. et. al. 2022: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2021. Fugleåret 2021 p. 7-15. Dansk Ornitologisk Forening.

FUGLEÅRET

2022

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

Ansvarshavende redaktør: Peter Lange

ÅRGANG 17

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Peter Lange (peterlange@dofoj.dk)
Redaktion: Anne-Grete Ditlevsen
Fotoredaktion: Peter Lange, Jens Gregersen og Nina Rosendahl Larsen

AFSNIT

Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark
– Punkttællinger:

Årsrapporten (red.): Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen

Nye arter for landet: Kent Olsen og Troels Eske Ortvad

SU-rapporten: Kent Olsen, Morten Bentzon Hansen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Ulf Eschou Møller

Fuglestationer: Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Ettrup, Knud Pedersen, Bent Jakobsen, David Manstrup, Jørgen Staarup Christensen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen, Jonas Dencker Kjærgaard, Mogens Stoustrup Jensen, Ole Thorup, Thomas Bregnballe, Søren Brinch, Vagn Lind, Jacob Sterup, Stefan Andersen, Jørgen Bech, Preben Berg, Bo Kayser, Anders Mosbech, Anders P. Tøttrup og Peter Lange (red.)

Fugleværnsfondens reservater: Jørn Dyhrberg Larsen og Stine Bærentzen

Projekt Ørn: Kim Skelmosé, Ole Friis Larsen, Leif Novrup og Hans Christophersen

Projekt Hedehøg: Lars Maltha Rasmussen, Aage Matthiesen, Jesper Leegaard, Svend Anker Schwebs og Timme Nyegaard

Feltornitologisk Udvalg: Anders Wiig Nielsen

DOFbasen: Timme Nyegaard

Statens fugleovervågning, skarv: Jacob Sterup og Thomas Bregnballe

Fugleforskning og ringmærkning: Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Jens S. Hansen, Amanda Johannison, Signe A. M. Andersen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup, Anders P. Tøttrup og Henning Ettrup

ILLUSTRATIONER

Fotografer: Adam Søderdahl, Agata Balicka, Allan Kjær Villesen, Anders Wiig Nielsen, Anne Hermanns, Anton Herrig Liebermann, Axel Mortensen, Benjamin Bechgaard Lisse, Bjørn Frikke, Bo Kayser, Bo L. Christiansen, Bo Tureby, Carsten Gørges Laursen, Casper Sylvester Conradsen, Claus Dalskov, Daniel Palm Eskildsen, David Manstrup, Dorte Sørensen, Emil Skovgaard Brandtoft, Erik Biering, Erik Christophersen, Erik Thomsen, Esben Aagaard, Eskil J. Nielsen-Ferreira, Eva F. Henriksen, Finn Bro, Finn Carlsen, Flemming Schmidt, Frits Rost, Gert Jakobsen, Gert Juul Jeppesen, Gunnar Jørgensen, Hans Cronert, Hans Fæster, Hans Lind, Hans Rytter, Hans Skov, Henning Larsen, Henrik Baktoft, Henrik Haaning Nielsen, Ib Jensen, Ingela Hallin, Jan Lindgaard Rasmussen, Jan Svejgaard Jensen, Jan Tøttrup Nielsen, Jens Eriksen, Jens Jensen, Jens Kirkeby, Jesper Brodersen, Jimmy Leen Friis, John Frikke, John Larsen, John Rieland, Jonas Dencker Kjærgaard, Jonathan Vig, Jørgen Scheel, Jørgen Staarup Christensen, Karin Gustausen, Keith Fox, Kim Biledgaard, Kim Duus, Klaus Bjerre, Klaus Dichmann, Knud Pedersen, Lars Andersen, Lars Falck, Lars Jensen, Lars Maltha Rasmussen, Lars Paaby, Leif Keller, Maria Petersen, Martin Rheinheimer, Mathias Glavind, Mårten Müller, Niels Kristian Bech Jensen, Ole Amstrup, Per Ekberg Pedersen, Peter Jørgensen, Peter Lange, Poul Holm Pedersen, Preben Berg, Rasmus Romme, Rune Sø Neergaard, Sakari Kauppinen, Signe Agermose Andersen, Steen E. Jensen, Steen Højmark-Jensen, Stephan Skaarup B. Lund, Sune Riis Sørensen, Susanne Primdahl, Sven Dall, Svend Anker Schwebs, Søren Brinch, Søren Gülck, Thomas W. Johansen, Tonny Papillon, Tonny Ravn Kristiansen, Troels Eske Ortvad, Vagn Lind, Viggo Christiansen og Aage Matthiesen.

Øvrige illustrationer: Jens Gregersen

Layout og trykning: KLS Pureprint A/S

Oplag: 1.300

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	5
Faunistiske rapporter	
Kort nyt om punktællingsprogrammet	7
Fugle i Danmark 2022 – Årsrapport fra Rapportgruppen	9
Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2022	119
Nye arter i Danmark 2022	
Hvidhovedet skarveand	157
Wilsons stormsvale	160
Scopolis skåpe	164
Makisanger	169
Gul sanger	173
Danske Fuglestationer 2022	
Indledning	177
Skagen Fuglestation	179
Blåvand Fuglestation	193
Gedser Fuglestation	199
Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation	205
Gjerrild Fuglestation	209
Ynglefuglene på Tipperne	213
Fanø Fuglestation	217
Keldsnor Fuglestation	223
Rørvig Fuglestation	225
Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation	229
Fugleværnsfondens reservater – status 2022	231
Beretninger fra DOF's projekter og faglige grupper	
Projekt Ørn – Fiskeønnen i Danmark 2022	239
Projekt Ørn – Kongeønnen i Danmark 2022	241
Projekt Ørn – Havønnen i Danmark 2022	243
Hedehøgen i Danmark 2022	245
Årsberetning fra Feltudvalget 2022	253
Årsberetning for DOFbasen 2022	255
Fugleforskning og Fugleovervågning i statslig regi	
Skarvens ynglekolonier i 2022	259
Dansk Ringmærkning 2022	263
Danmarks Ringmærkerforening 2022	273
Artsindeks	277

Gul vipstjert, Vesløs Vejle, 31. maj 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

FORORD

Fugleåret 2022

Denne den 17. årgang af Fugleåret varsler på flere måder indledningen på en ny periode for årsbogen.

Der er nyt trykkeri, ny layouter og nye arbejdsopgaver for redaktionens kernemedlemmer. Jørgen Staarup Christensen har således overtaget ansvaret for Årsrapporten, hvilket har betydet, at undertegnede har kunnet koncentrere indsatsen om at være redaktør for Fugleåret. Denne gang ihærdigt og dygtigt suppleret af endnu en frivillig ildsjæl i Anne-Grete Ditlevsen, som har overtaget en del af de opgaver som medarbejdere i Fuglenes Hus og DOF-sekretariat tidligere har udført.

Rygraden i Fugleåret udgøres fortsat af de flere tusinde af DOF's medlemmer, som løbende registrerer fuglelivet og fører observationerne ind i notesbøger og DOFbasen. Summen af alle disse mange tusinde timers frivilligt arbejde udgør grundlaget for Fugleåret.

Når det gælder fuglene, var der igen mange arter, der satte rekord, og hele fem nye arter for landet må betegnes som godkendt.

Her skal lyde en STOR TAK til alle bidragydere uden hvis indsats, der ikke blev noget Fugleåret.

Og husk: Brug DOFbasen, hvis du ønsker at dine registreringer bevares og indgår i datagrundlaget for fremtidige publikationer og oversigter!

*Stjær, november 2023
Peter Lange*

Stenpikker, Borris Hede, 14. april 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

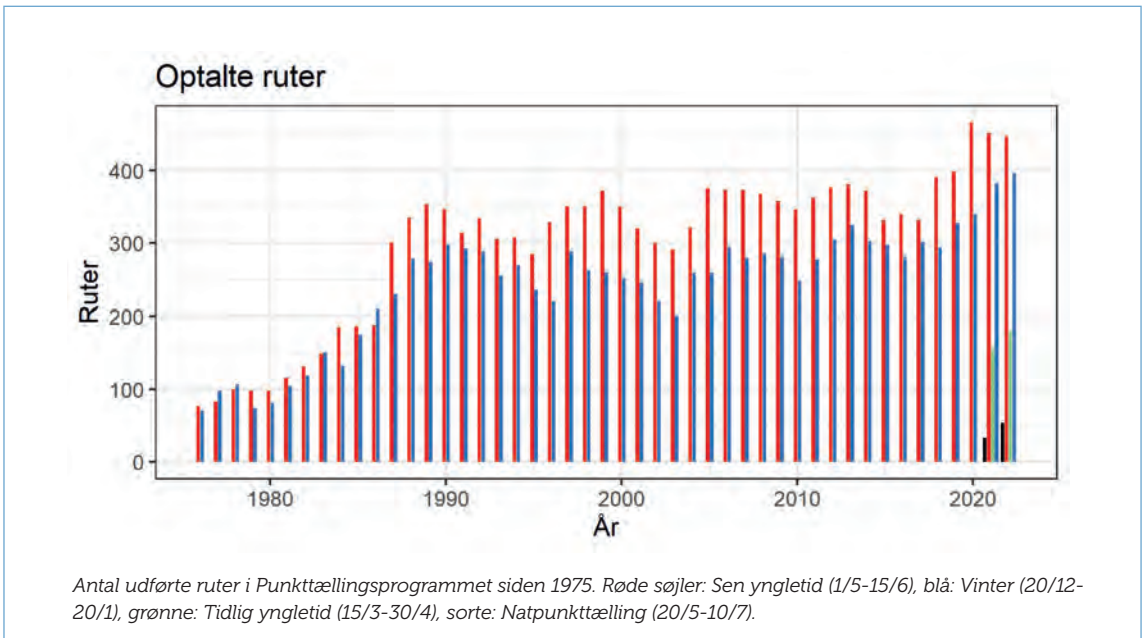
Fiskehejre, Glombak, 14. marts 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Kort nyt om Punkttællingsprogrammet

Af Thomas Vikstrøm & Daniel Palm Eskildsen

Af figuren nedenfor fremgår det, at antallet af udførte 'klassiske' ruter (sen yngletid hhv. vinter) toppede

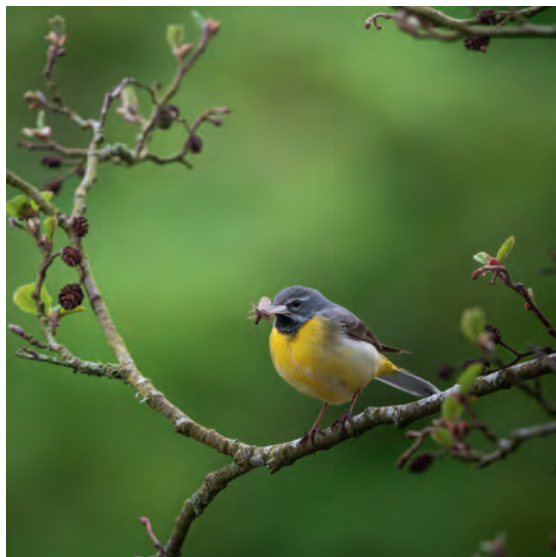
i 2020, antagelig som følge af en kombination af 1) øgede muligheder for at færdes i naturen som følge

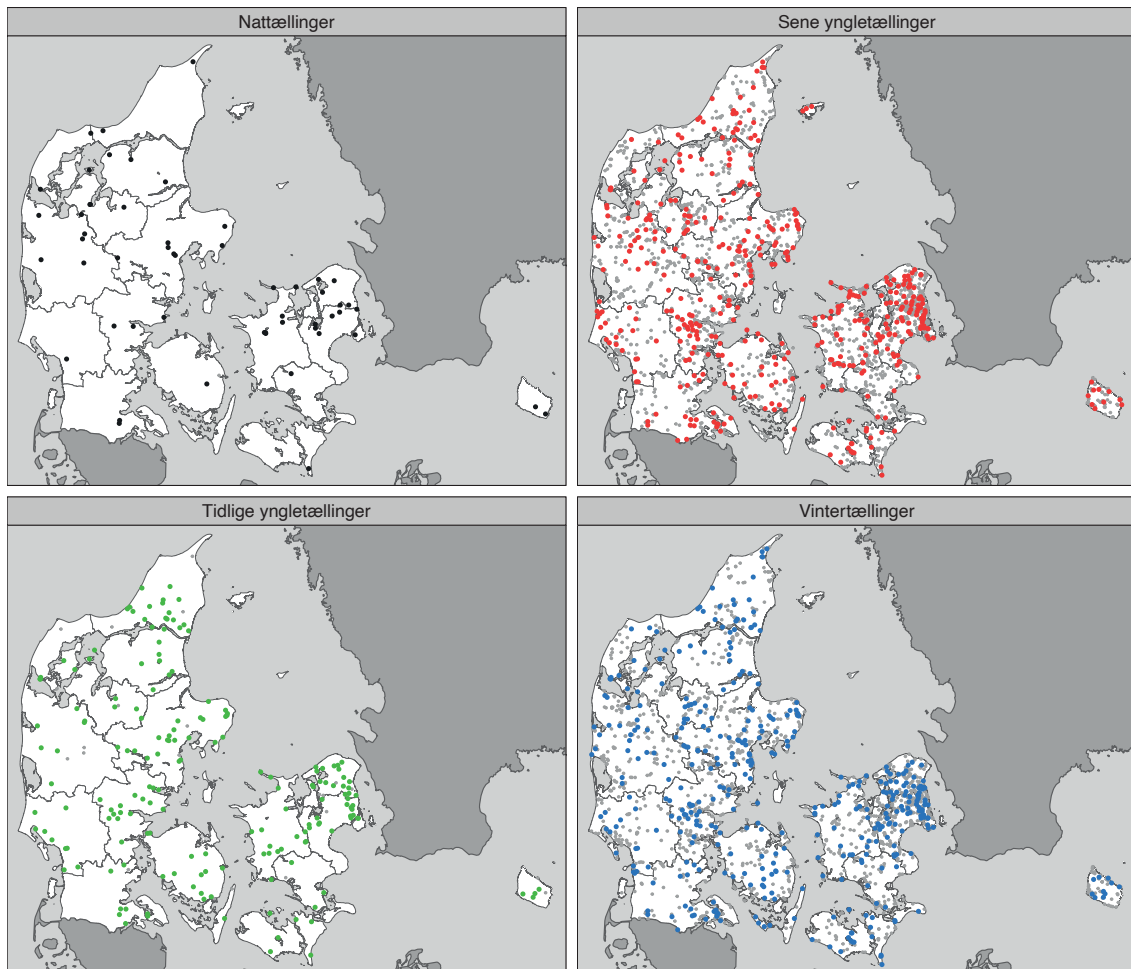
af covid-19, 2) en stor appetit på mere frivilligt DOF-arbejde efter afslutningen på Atlas III og 3) en stor hverveindsats. Antallet af ruter i den sene yngletid og om vinteren ligger stadig begge højere end nogensinde før 2020.

Fra og med 2021 udføres der også ruter i den tidlige yngletid samt særlige natruter om sommeren. Som det ses, er antallet af udførte sådanne ruter i jævn stigning.

(Punkttællingsprogrammets årsrapport for 2022-23 udkommer omkring årsskiftet 2023-24 og kan findes på <https://www.dof.dk/fakta-om-fugle/punkttællingsprogrammet>.)

Bjergvipstjert, Klostermølle, 15. maj 2022. Foto: Gert Jakobsen.

Den geografiske fordeling af de udførte punkttællinger i 2022 hhv. vinter (20/12 2021-20/1 2022), tidlig yngletid (15/3-30/4), sen yngletid (1/5-15/6) og nat (20/5-10/7).

Fugle i Danmark 2022

Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 49 fra Rapportgruppen

Redigeret af Jørgen Staarup Christensen & Hans Christophersen

Med bidrag af Esben Sloth Andersen, Knud-Erik Andersen, Niels Peter Andreasen, Ulf M. Berthelsen, Lasse Braae, Thorkil Brandt, Thomas Bregnballe, Ursula Burmann, Peter Staarup Christensen, René Christensen, Per Ekberg, Henning Ettrup, Morten Frederiksen, Jens Gregersen, Ole Jensen, Tommy Kaae, Bent Birk Kristensen, Peter Lange, Arne Bo Larsen, Nina Rosendahl Larsen, Jesper Leegaard, Anders G. Nielsen, Torben Nielsen, Leif Novrup, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Nyrup, Henrik Hald Nørgaard, Kjeld T. Pedersen, Søren Peter Pinnerup, Kurt Prentow, Anders Rasmussen, Palle A. F. Rasmussen, Per Rasmussen, Hans Skov, Jan Skriver, Jacob Sterup, Erik Stokholm, Henrik Møller Thomsen, Ole Thorup og Egon Østergaard.

Sort ibis, Villahøj Sø, 20. maj 2022. Foto: Finn Carlsen.

Indledning

Hermed præsenteres den 45. årsrapport fra Dansk Ornitologisk Forenings Rapportgruppe. Årsrapporten omhandler de fåtallige arter, som hverken dækkes af punkt-tællingerne (de almindelige arter) eller Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og racer). Artslisten er blevet revideret, og dette års rapport behandler 176 arter, hvilket er flere end de foregående med 151 arter i 2021 og 162 i 2020. For hjejle og vindrossel (yngleforekomst) og grønlandsk stenpikker, var der dog i 2022 ikke årsaktuelle fund, hvorfor de kun nævnes her i denne indledning.

Vejr og fugle

Starten på året var med hyppig nattefrost, uden at det rigtig blev vinterligt. Ultimo januar og februar ofte med blæsende vejr, og især februar var en regnfuld omgang, men vejret blev bedre fra ultimo februar og fra medio marts frostfrie nætter og ofte dage med østenvind. April

startede med solrigt vejr og vind fra skiftende vindretninger (mest vest) men stadig køligt (ofte nattefrost), og i midten af måneden (efter påsken) fulgte en periode med varmere vejr og østenvind. Maj startede med lave middeltemperaturer, blæst og vestenvind, men fra medio maj en østenvindsperiode med varmt vejr. Vejret i juni til primo juli var skiftende, ofte solfattigt med vestenvind med hyppig nedbør, men fra medio juli til medio august fulgte en periode med flot sommervejr og varme fra øst. Herefter blev det mere efterårsagtigt med vestenvind og ofte ret blæsende, især medio september, men stadig lunt vejr. Vejret i oktober var relativt lunt og solrigt med den første rimfrost medio oktober, mens november var lun og grå og ret blæsende både primo og medio november. December blev fra midten af måneden en meget kold omgang med hård nattefrost med sol og snedække, især i nordlige landsdele.

2022 blev rekordår for rødhalsed gås, rødhovedet and, sorthovedet måge, sort glente, sort ibis og rødtoppet fug-

lekonge, og tæt på rekord for rustand, brilleand, stylteløber, islandsk stor kobbersnepe, tredækker, islom, almindelig skræpe, steppehøg, hærfugl, biæder, vendehals, pirol, bjerglærke, rødrygget svale og citronvipstjert. På ynglefuglefronten var der ny rekord for natravn, grønspætte og sortstrubet ynkefugl, samt første ynglefund af høgesanger siden 1998 og formentligt også pibeand siden 2016.

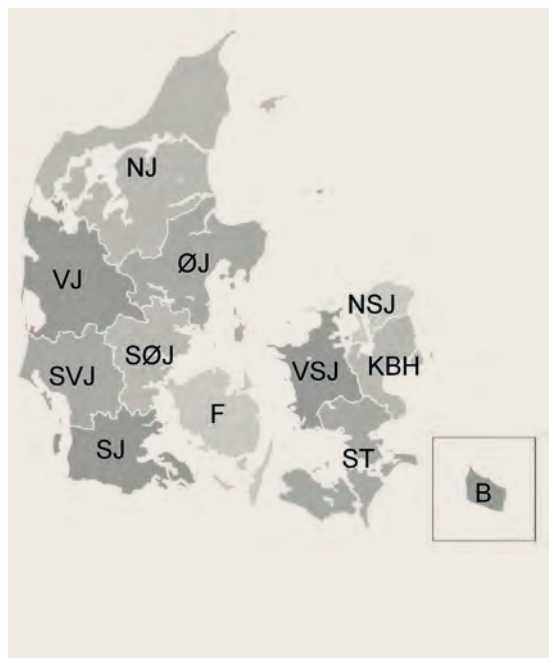
På negativ siden var der ingen ændringer i forekomsten af sandterne, markpiber og hortulan, som stadig var sjældne. 2022 blev et decideret bundår for flodsanger, lundsanger og rødstrubet piber, mens storpiber, hvidvinget korsnæb og lapværling havde forekomster langt under gennemsnit.

Artsliste

Årsrapporten udfylder hullet i den årlige fuglerapportering mellem punkttællingerne (de almindelige arter) og Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og racer). Rapportgruppens artsliste omfatter derfor 189 arter og 9 racer, hvor træk for otte rovfuglearter kun omtales i træktable.

En lang række almindelige træk- og vintergæster (overvejende vandfugle) har dog, med få undtagelser, ikke været bearbejdet i Årsrapporten i mange år, men flertallet af disse overvåges i NOVANA-programmet under Miljøstyrelsen (MST) ved årlige - eller hvert andet år - standardiserede optællinger på faste årstider. Aktuelt overvåges 46 ynglefuglearter og 70 trækfuglearter (herunder to racer) i NOVANA-programmet (Nielsen et al. 2023). Artslisten er derfor med dette års rapport revideret, og fremover vil fokus være på arter, som hverken indgår i Punkttællings- og NOVANA-programmet. Samlet betyder dette, at

- Almindelige vandfugle udgår af den officielle liste for Årsrapporten, bortset fra ynglefugle for arter, som ikke omfattes af Punkttælling, ex. sangsvane.

Blå kærhøg, Vestamager, 15. oktober 2022. Foto: Mathias Glavind.

- Træk- og vinterforekomst for arter, som ikke er omfattet af Punkttælling eller NOVANA-programmet (helt eller delvist) vil fremover prioriteres i Årsrapporten, ex. sule.
- Det betyder også, at for arter, hvor kun ynglefugleforekomst var behandlet, vil træk- og vinterforekomst tilføjes, ex. dværgmåge.
- Status for ynglefugleforekomst for arter, som kræver målrettet eftersøgning og optælling i reservater etc., gives kun i år, hvor data fra relevante kilder, ex. Miljøstyrelsen, Aarhus Universitet samt projekter og grupper, har været tilgængeligt.
- For ynglefugle, hvor der ikke er årsaktuelle ynglefund, medtages disse fremover kun i indledning, ex. hjejle.
- Almindelige rovfugle, som tidligere kun var medtaget via rovfugle-tabel, genoptages som Rapportgruppearter, da artsgruppen er en af de bedst overvågede via systematiske tællinger forår og efterår på en lang række træklokaliteter.
- Artslisten vil fremover kun medtage arter på den officielle liste over Danmarks fugle. Det vil sige alle arter i kategori A, B og C. Dette betyder, at snegås, som i dag kun er godkendt i kategori D og E udgår (se dog under denne i manuskript), mens nyere kategori C-arter med sortsvane og mandarinand er tilføjet i dette års rapport.

Fra og med 2022 er buskrørsanger udgået af SU-listen og nu overgået til Årsrapporten. Den reviderede artsliste for Årsrapporten omfatter nu 173 arter, heraf 22 arter hvor kun ynglefugleforekomst behandles. Sidstnævnte er markeret efter artsnavnet.

Enkelte NOVANA-arter, som gennem en længere år-række har været en fast del af Årsrapporten og fortsat har faste redaktører, fastholdes. Dette gælder tajgasædgås, tundrasædgås, pibesvane, pomeransfugl og sortgrå ryle. Der kan næsten meldes fuldt hus for den nye, reviderede

artsliste, hvor eneste væsentlige huller i dette års rapport er slørugle og stor hornugle, da datagrundlaget er utilstrækkeligt.

Systematik

Med dette års rapport er taksonomisk reference ændret til IOC World Bird List (Gill et al. 2023), som ligeledes anvendes af Sjældenhedsudvalget og i 'Systematisk oversigt over Danmarks fugle' (Christensen et al 2022).

Datagrundlag

Datagrundlaget for Årsrapporten stammer altovervejende fra DOFbasen (www.dofbasen.dk). For 2022 findes der 2.11 mio. (2021: 2.18 mio.) poster i DOFbasen, indtastet af 3119 (2021: 3382) observatører. Hertil poster med ynglepar. Observationerne fordeler sig på 15.440 lokaliteter. Øvrige primære kilder er optællinger af ynglefugle af Miljøstyrelsen/Aarhus Universitet, 'Nordjyllands Fugle', Grib Skov ynglefugle, grupper og projekter i DOF og 'Set i felten' på Netfugl.

Udover disse er der i et vist omfang anvendt data fra andre kilder, såsom hjemmesiderne arter.dk, naturbasen.dk, Birdcall samt personlige meddelelser fra en række ornitologer med specialviden om enkeltarter eller lokaliteter.

Det skal her præciseres, at det ikke er muligt for Årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet og sociale medier, hvor der offentliggøres aktuelle observationer. Det er overladt til Årsrapportens skribenter selv at afgøre, om de vil eftersøge observationer af deres arter på andre hjemmesider.

Kvalitetssikring

Usædvanlige forekomster og svært bestemmelige arter/racer er underlagt kvalitetskontrol af data i DOFbasen, som varetages af DOFbasens Kvalitets Udvalg (DKU). Med hensyn til svært bestemmelige arter/racer, fænologi og usædvanlige antal har Årsrapportens redaktører ligeledes foretaget en kritisk gennemgang i forbindelse med udarbejdelsen af manuskripter, da DKU ikke har

nået at behandle alle forekomster. Dog er udeladelse af observationer som hovedregel sket i overensstemmelse med DKU. Undervejs er mange observatører blevet kontaktet direkte, såfremt antal og fænologi var afvigende, og i flere tilfælde har der været tale om fejlindtastninger.

Især for sjældnere arter/racer, typisk arter med under 100 fugle årligt i Danmark, er alle fund kritisk vurderet, og alle opfordres til ved fund af disse arter/racer at tilføje kommentarer i DOFbasens kommentarfelt. Fund, der er under behandling af DKU ved redaktionens deadline ultimo oktober, medtages som hovedregel ikke i Årsrapporten. Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at for sortbuget knortegås, grønlandsk blisgås, amerikansk krikand, kongeederfugl, brilleand, stribet ryle, damklire, kjover (ekskl. almindelig kjove), sabinemåge, kaspisk måge, middelhavssølvmåge, gråmåge, hvidvinget måge, hvidvinget terne, storlommer, lille skrigørn, kongeørn, steppehøg, aftenfalk, citronvipstjert medtages som hovedregel kun observationer med køns-, alders- og/eller dragtangivelse, da disse med rimelighed må kunne forventes noteret, før en sikker bestemmelse har kunnet finde sted. For buskrørsanger og sibirisk gransanger lægges vægt på at beskrivelse af sang/kald er tilføjet i kommentarfelt eller lydoptagelse vedhæftet.

Tak

En stor tak til Tim Andersen, Preben Berg, Per Ekberg, Mathias Blicher Bjerregaard, Hans Christophersen, Frank Jensen-Hammer, Tim Hesselballe Hansen, Henrik Haaning Nielsen, Bo Kayser, Peter Lange, David Manstrup, Michael Trasborg, Knud Pedersen, Palle A. F. Rasmussen, Steen Søgaard og Michael Trasborg for sammenstillinger fra lokaliteter og/eller specifikke oplysninger. Tak til DKU for et godt samarbejde omkring enkeltforekomster og enkeltarter og tak til Hans Christophersen og Palle A. F. Rasmussen for hjælp med korrekturlæsning.

Den største tak skal lyde til de mange, der har indsendt deres oplysninger via www.dofbasen.dk, til medarbejderne i de lokale rapportgrupper samt til observatørerne på fuglestationerne. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Vandrefalk, Bulbjerg, 5. marts 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Forkortelser og ordforklaringer

Landsdele og stednavne

Stednavne og region, som er anført efter hvert stednavn, følger DOFbasen med undtagelse af Nordjylland (NJ), hvor NVJ og NJ behandles under et. Desuden anvendes bredere betegnelser som Østdanmark (øerne øst for Storebælt) og Vestdanmark (Jylland og Fyn) og Vadehavet, som dækker Jyllands vestkyst fra Ho Bugt til den dansk/tyske grænse, Sydhavsøerne som dækker Lolland, Falster og Møn samt de omkringliggende småøer.

Hyppeghed:

Tilfældig: 1-3 fund eller ingen fund de seneste 25 år.

Meget sjælden: 4-100 fund/yngepar (samlet)

Sjælden: < 100 fugle/yngepar årligt

Fåtallig: < 1.000 fugle/yngepar årligt

Ret almindelig: > 1.000 fugle/yngepar årligt

Almindelig: > 10.000 fugle/yngepar årligt

Meget almindelig: > 100.000 fugle/yngepar årligt

Månedssdeling og årstider

Primo: Månedens første tredjedel (fra 1-10)

Medio: Månedens midterste tredjedel (fra 11-20)

Ultimo: Månedens sidste tredjedel (fra 21-31)

Alder og dragt

Ad.: Adult. Voksen, kønsmoden fugl

Juv.: Juvenil. Ungfugl i første fjerdragt

Pull.: Pullus, dunungedragt

Imm.: Immature. Fjerdragt mellem juvenil og adult, oftest hos større fugle i form af måger og rovfugle.

1K: Første kalenderår efter udklækning indtil 31.12. **2K, 3K, 4K** dækker de efterfølgende kalenderår. **2K+** angiver min. 2K, men eventuelt ældre.

Sdr: Fugle i sommerdragt (yngledragt/pragtdragt)

Vdr: Fugle i vinterdragt

EKL: Eklipsedragt. Betegnelse for ænder i fædningdragt

LF/MF/M: Angiver fugle i lysform (LF), mørk form (MF) og mellemform (M)

Adfærdskoder

R: Rastende fugl(e). Bemærk dog, hvor ingen adfærdskode er anført, gælder dette en rastende fugl

RI: Ringmærket fugl

T: Trækkende fugl

N, S, V, Ø: Angiver trækretning nord, syd, øst og vest for trækkende fugle. Men i kombination, eksempel SV (syd-vest) og så fremdeles anvendes

TF: Trækforsøgende fugl

Øvrige:

SU: Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.

DKU: DOFbasens KvalitetsUdvalg

NOVANA: Nationale program for Overvågning af VAndmiljø og NATUR.

Læsevejledning til baggrundsstatistikker

- Hyppeghed er angivet som gennemsnitligt antal fugle pr. 10-års interval. En parentes omkring et tal betyder, at der mangler data fra et eller flere år. Det vil være anført i kommentarfeltet, hvilke år som mangler i statistikken.
 - < 1 betyder, at der er færre end én fugl pr. år i et 10 års interval (samlet 0-9 fugle). > 1 betyder, at der er mellem 10-14 fugle i et 10 års interval, mens 15-20 er rundet op til et gennemsnit på 2 fugle. Det samme gælder ynglepar.
 - For år, hvor årstotalen er angivet i interval, fx 70-74 fugle, er max. antal anvendt.
 - For arter der er taget af SU's liste, medtages kun godkendte fund fra de år, hvor arten var SU-art.
 - For enkelte arter findes en komplet artstotal, ellers er artstotalen som hovedregel opgjort fra 1970.
 - NA: Total ikke opgjort eller data ikke tilgængelige
- Statistikken skal læses med et vist forbehold. Dels har Årsrapporten først fra og med 1978 haft det i dag kendte format, dels er den ornitologiske aktivitet steget markant i løbet af de seneste 30 år, og ikke mindst er indrapportering og indsamling af data løbende blevet forbedret og systematiseret, ikke mindst med etableringen af DOFbasen.

Rødtoppet fuglekonge, Læsvig, 4. januar 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Artsgennemgang

Sortbuget knortegås *Branta bernicla nigricans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2006	2020	
9	0	0	< 1	1	9	8	13	16	15	14	224

Kommentar: Artstotalen indeholder et stort antal returnerende individer på faste lokaliteter.

Samlet ni fugle, med fem fugle første halvår og fire fugle andet halvår, hvor 5-6 formentlig var returnerende fugle fra tidligere år. Alle nævnes:

Første halvår: 6/1 – 14/4 1-3 (tre fugle noteret på syv da-toer mellem 14/1-20/2 og igen 23/3 1 Helm Odde Marsk, Rømø (SJ) og sandsynligvis samme individ 29/3 1 Ballum

Forland (SJ), 22/4-31/5 1 Agger Tange (NJ).

Andet halvår: 9/9 1 Køge Sydstrand (KBH), 3/11 + 5/11 1 Sydvestpynten, Kongelundsstranden (KBH), 5/11 1 T (ale-ne) Dovns Klint (F) og 30/12 1 Hjortholm, Samsø (ØJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Rødhalsed gås, Værnengene, 13. november 2022. Foto: Bo L. Christiansen.

Rødhalsed gås *Branta ruficollis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2015	
34	8	< 1	> 1	3	10	15	22	34	27	22	372

Med mindst 34 fugle var 2022 et rekordår, hvor den tidligere rekord var fra 2015 med 27 fugle. Tendensen med flere fugle ser ud til at fortsætte, hvilket kan aflæses i den gennemsnitlige årlige forekomst per 10-års periode (se tabel). Der var fund af min. 10 fugle i første halvår og 22 i andet halvår.

En fugl, som blev set 7-8/6 1 Bygholm Vejle (NJ),

antages at være samme fugl, som tog ophold 4/7 – 27/8 i Lille Vildmose (NJ) og efter en kort afstikker til Thy (16/9 Nors Sø (NJ)) igen retur i Lille Vildmose indtil 27/9. Fuglen sås i hele perioden i selskab med grågås, og sommerfund antages at gælde fugle undsluppet fra fangenskab (Kategori E) og indgår derfor ikke i årstotalen.

Første halvår:

NJ: 1-9/5 1 Agger Tange

VJ: 15/2 – 12/4 1 flere steder ved Ringkøbing Fjord.

SJ: 15-19/4 1 Tøndermarsken.

F: 22/2 – 4/3 1 Lindø/Jersore, 24-26/2 1 Helnæs Made.

VSJ: 2/3 – 11/4 1 Borreby Mose, Hallenslev, Tissø og Tempelkrog.

ST: 3-11/1 1-2 Bogø og sydvestlige Møn, 22/2 2 Blæsebjerget, 29-30/3 4, måske 5, Knudshoved Odde. Et forsigtigt skøn er min. fire fugle i perioden. Desuden også en hybrid bramgås/rødhalsed gås, som var blevet set i området siden 19/11 2021.

Andet halvår:

NJ: 24/9 1 Bygholm Vejle, 17/10 2 Kløv og sandsynligvis samme 20– 23/10 1-3 Arup Vejle (22/10 3 fugle), samt 18/10 1 Viskum.

VJ: 13/11 2 Værnengene.

SVJ: 20/10 1 SØ Kallesmærsk Hede og Grønningen og til rast på Skallingen, 6/12 1 S Bramming.

SJ: 8/11 1 Slivssø og efterfølgende indtil 28/12 1 på seks lokaliteter nær Sønder og Nørre Vilstrup.

F: 25-27/10 1 Stjovl, Tåsinge.

VSJ: 15-16/10 1 Vemmelev.

KBH: 10-11/11 1 Sigerslev, Stevns.

ST: 9/10 + 13/10 1 Bøtø Nor, 29/11 6 Vantore (ny dagsrekord for Danmark) og efterfølgende mest flok på fem fugle set indtil 18/12 Sydjylland (oftest ved Nysted-Kettinge), 12/12 1 Mosebølle Strandhuse og nok samme 13-17/12 1 Ambæk/Jungshoved, 15+18/12 1 Marrebæk. Samlet ni fugle i Storstrøm.

(René Christensen)

Regional fordeling af rødhalsed gås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	1	0	0	0	1	2	1	0	0	4	0	10
2. halvår	7	2	2	0	0	1	1	1	1	0	9	0	24

Rødhalsed gås, Agger Tange, 7. maj 2022. Foto: Allan Kjær Villesen.

Canadagås *Branta canadensis* (yngleforekomst)

Canadagås er stadig en sjælden ynglefugl, og bestanden i 2022 var på 5-7 par med sikre ynglefund ved Grevinge (VSJ) 2 par, Holmeskov (B) 1 par og Dynt Mark (SJ) 1 par, alle steder med unger. Desuden mulige ynglepar ved Paradisbakker (B) og Gyldensteen (F). Men adskillige steder i landet var der langtidsstationære par, fx Hovvig, Odsherred (NSJ), Holløse Bredning (NSJ), Svendborg (F), Juelstrup Sø (NJ), Årø (SJ) og Filsø (SVJ). I 2022 desuden

usædvanligt mange fældende canadagæs ved vådområder i hele landet ultimo juni til medio juli, samlet >500 gæs mod normalt 50-150 gæs i landet i fældeperioden. Muligvis gemmer der sig flere ynglefugle blandt disse, men flere fund af småflokke med adulte og juvenile sammen fra ultimo juli gjaldt formentlig primært tidlig ankomst af svenske familieflokke.

(Jørgen Staarup Christensen)

Bramgæs, Hellebæk, 30. januar 2022. Foto: Axel Mortensen.

Bramgås *Branta leucopsis* (yngleforekomst)

I Danmark er det Saltholm (KBH), som huser langt hovedparten af landets ynglende bramgæs. Denne lokalitet blev ikke dækket i 2022, så det er uvist, om den betydelige nedgang, der blev konstateret her fra 2018 til 2021, er fortsat. På nabøen Peberholm (KBH) blev antallet opgjort til 250 par, hvilket er langt flere, end der blev registreret i årene 2013-20. På Langli i Vadehavet (SVJ) blev antallet anslået til fem par (der var ræv på øen, og parrene opgav tilsyneladende deres yngleforsøg). På Fjandø (VJ) blev antallet opgjort til 6-7 par. Ved Mågeøen i Haderslev Dam (SJ) er antal ynglepar sat til 0-1 par baseret på, at der 4/5 blev set tre fugle med yngleadfærd. På Illumø (F) i Lillebælt blev der 4/5 set en enkelt ynglefugl, der fløj til/fra rede. I 2022 ynglede der bramgæs på flere lokaliteter på Bornholm. To par i stridighe-

der med hinanden blev set ved Snogebæk (B) 17/4, men det er usikkert, om de ynglede. I Hundsemyre (B) blev der 7/6 observeret 10 ynglepar med 50 gæslinger. Forinden (7/5) var der blevet set otte ynglefugle, der fløj til/fra rede, samt fem hanner i venteposition. I Stavnsgårds-mosen (B) sås en enkelt rugende fugl samt to 'ventehanner' 2/6. På Kalvebod Fælled (KBH) blev der 28/4 set en fugl flyve til/fra rede. Arten har uden tvivl også ynglet på en række andre lokaliteter i landet, men flere potentielle ynglelokaliteter blev ikke besøgt i yngletiden, deriblandt Hov Røn, og arten kan overses mht. at få bevis for eller klare indikationer på, at tilstedeværende fugle/par faktisk etablerede rede.

(Thomas Bregnballe / Anders G. Nielsen)

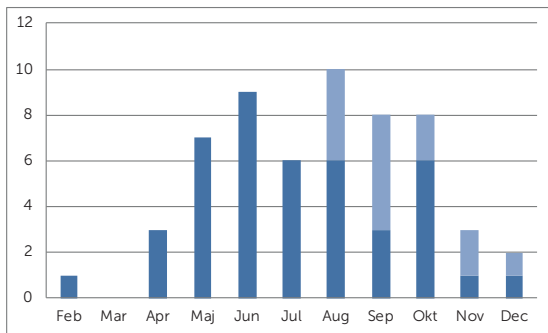
Indisk gås *Anser indicus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2009	2011	
2022	0	0	0	27	44	39	46	83	65	65	1108

Årets forekomst renset for oplagte gengangere var 45 fugle, mens forekomst i 2021 var 30 fugle og 2020 64 fugle. Indisk gås optrådte bredt i alle landsdele, på nær SØJ, og fulgte det normale mønster med kulmination maj og juni og igen med en lille top i efteråret. Flere langtidsstationære fugle; blandt andet to fugle i ØJ fra primo juni til ultimo september, først Egå Engsø, senere Årslev Engsø med afstikkere til Lading Sø og Følle Bund.

Største observationer (> 2 fugle) var 29/4 3 Ræhr (NJ), 30/5 3 Margrethekog Syd (SJ) og 8-21/7 3 Filsø (SVJ).

(René Christensen)

Månedsfordeling 2022 efter fundtidspunkt (mørkeblå) og forekomst af stationære individer (lyseblå).

Regional fordeling af indisk gås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	9	3	5	2	0	6	3	3	4	6	3	1	45

Snegås *Anser caerulescens*

Snegås er i dag placeret i Kategori D og E, og som omtalt i indledningen vil Årsrapporten i fremtiden kun omfatte arter på den officielle liste over Danmarks Fugle (Kategori A,B,C). Sjældenhedsudvalget vurderer dog i øjeblikket om nogle fund, kan omhandle vilde fugle fremfor undslupne individer, hvorfor snegås fastholdes i Årsrapporten, indtil der foreligger en konklusion på dette arbejde.

En redigering af materialet gav 13 fugle, hvilket var det laveste antal siden 1995. Der var observationer fra ti af

årets måneder. Ud over 28/5 2 Magrethekog Syd (SJ), var der kun observationer af enkeltindivider, alle i selskab med enten grågås eller canadagås og formentlig alle fugle undsluppet fra fangenskab (Kategori E). Årets mest stationære fugl, var en blåfase gås ved Haderslev (SJ), som var i området fra marts til oktober. Samme fugl var også i området omkring juletid i 2021.

(René Christensen)

Tundrasædgæs, Svalebæk, 23. februar 2022. Foto: Bo Tureby.

Tajgasædgås *Anser fabalis*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	1985	
8543	NA	(25.476)	(35.210)	(32.090)	(13.985)	14.247	9023	51.931	48.871	45.328	615.408

Kommentar: Tajgasædgåsen er kun inkluderet i Rapportgruppens Årsrapporter fra 1974, 1978-1987, samt 1991 og igen fra 2005. Ovenstående oversigt skal derfor kun anvendes med store forbehold. Samtidig er det usikkert, hvordan gengangere (rastende flokke) er behandlet fra år til år.

Årsummen udgjorde 8543 med en halvårlig fordeling på hhv. 5347 og 3196. Der er efter bedste evne og skøn rensset for gengangere indenfor de enkelte lokalområder. I perioden 2012-21 udgjorde årssummerne i gennemsnit 11.380 med en halvårlig fordeling på hhv. 7771 og 3609 og nøgletallene lå således i begge halvår noget under middel.

De største forekomster i første halvår var 4/1 360 Hjørdemål i Thy (NJ), 6/1 590 Pollerup på Møn (ST), 7/1 764 Sjørring Sø ved Thisted, 28/1 365 Nørreådalen og endelig 12/2 1050 Lille Vildmose (alle NJ). Forårets seneste større iagttagelse i Østdanmark blev 24/2 135 Svalebæk ved Haslev (ST), mens den seneste større

iagttagelse i Vestdanmark blev 24/3 77 NØ Nordmandshage (NJ).

Efterårets første observation var 30/9 265 Sjørring Sø ved Thisted (NJ). Thy er efterhånden den eneste landsdel, hvor der regelmæssigt ses større forekomster allerede i september, og normalt er de første flokke på plads allerede i månedens første halvdel. Halvårets største flokke blev 10/12 1638 Lille Vildmose, 15/12 525 Nørreådalen, 19/12 1311 Vinge ved Tjele og endelig 20/12 725 Sønder Onsild Enge (alle NJ). De største i Østdanmark var mere beskedne, således 27/12 192 Holtug på Stevns (KBH) og 30/12 172 Porsmose ved Næstved (ST).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af tajgasædgås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3025	5	0	48	4	8	32	300	100	20	1800	5	5347
2. halvår	2400	11	9	124	0	6	16	100	225	23	275	7	3196
Samlet	5425	16	9	172	4	14	48	400	325	43	2075	12	8543

Tundrasædgås *Anser serrirostris*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	
4900	1	< 1	6	65	8238	8450	7516	18.384	17.637	13.860	190.135

Årsummen udgjorde 4900 med en halvårlig fordeling på hhv. 2309 og 2591. Der er efter bedste evne og skøn rensset for gengangere indenfor de enkelte lokalområder. Til sammenligning udgjorde årssummerne i tiåret 2012-21 gennemsnitligt 7932 med en halvårlig fordeling på hhv. 4192 og 3740, og årets nøgletal lå således en del under middel. Det er dog ikke usædvanligt med betydelige udsving i forekomsterne fra år til år.

Som sædvanlig sås langt de største forekomster i begge halvår på Lolland-Falster, hvor de største flokke i første halvår blev 4/1 370 Langø, Nakskov Fjord og 21/1 620 Pilet ved Rødby (begge ST), mens de største i andet halvår blev 27/11 350 Ydø-Jordbjerg-Bogø-St. Vejlø hhv. 450 Brydebølle (begge ST).

De største flokke uden for ST var i første halvår 10/1 30 Bjerndrup ved Tinglev (SJ) og 14/1 40 Jægerspris Skydeterræn (NSJ), mens de største i andet halvår blev 2/12 110 Kliplev Mark, 7/12 115 Vilsbæk Mark, 22/12 165 Sølsted (alle SJ) og endelig 27/12 75 Filsø (SVJ).

Seneste trecifrede antal i første halvår var 25/1 180 Toreby (ST), og de største herefter var 11/2 41 NV Hyllekrog samt 12/2 38 NV Feddet ved Præstø (begge ST). Forårets allersidste blev 8/5 1 Arup Vejle (NJ). De tidligste iagttagelser i andet halvår var 26/9 22 Salthammer hhv. 1 Ertholmene (begge B), og halvårets første observationer af trecifrede antal blev 8/11 200 Brydebølle hhv. 220 Horslunde, begge Vestlolland (ST).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af tundraægægås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	17	13	0	9	5	80	31	42	13	61	2000	38	2309
2. halvår	11	13	109	4	56	300	38	52	125	14	1800	69	2591
Samlet	28	26	109	13	61	380	69	94	138	75	3800	107	4900

Grønlandsk blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2002	
10	2	2	3	8	4	5	6	25	22	16	217

Der er tre fund af 10 fugle med 27/3 1 ad. V Grenen, Skagen (NJ), første fund fra Skagen, 27/10 1 ad. Østerild Fjord (NJ) og 30/11 og året ud 8 Fanø (SVJ). Seneste større

flokke var i 2002 med 28/3 – 1/4 11 Thorsminde (VJ) og 9/11 9 S Haurvig (VJ).

(René Christensen)

Dværggås *Anser erythropus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	2020	
41	41	< 1	3	10	16	30	44	67	58	50	744

Med mindst 41 fugle var 2022 et år lidt under middel. Alle fund var fra Lolland-Falster og alle i foråret. Ankomst ved Roden Fed var 15/3 16, hvor forekomst toppede 20-21/3 med 41, og sidste fugle sås her 23/3 18. Desuden 25/3

1 Bøtø Nor (ST), som regnes for at være en udbruder fra den store flok ved Roden Fed. De 41 fugle er næsthøjeste notering ved Roden Fed.

(René Christensen)

Dværggæs, Roden Fed, 15. marts 2022. Foto: Jan Svejgaard Jensen.

Sortsvane *Cygnus atratus*

Årets forekomst drejede sig formentlig om højest 15-20 forskellige individer, hvor flere rastede i forskellige

landsdele. Først på året fra januar til primo februar (1/1 – 6/2) rastede to forskellige fugle enkeltvis i selskab

med andre svaner og gæs omkring Ringkøbing Fjord (VJ). Det var formentlig den ene af disse, som 10/2 flyttede til Letbæk Møllesø (SVJ) nord for Varde og medio februar til Billund-området og retur 21/3 til Letbæk Møllesø (SVJ).

En flok på tre fugle dukkede op 5/2 ved Vestersø, Nissum Bredning (VJ), og denne flok optrådte indtil medio april på adskillige lokaliteter i Limfjordsområdet (NJ), bl.a. Mors, Bygholm Vejle, Gjøl Bredning og Ulvedybet. Det var formentlig disse fugle, som kortvarigt optrådte ved Skjern Enge (VJ) 21-26/4, hvorefter de igen dukkede op på Bygholm Vejle 1/5, og herefter ikke sås mere.

I marts og april desuden 2-14/3 en fugl på Sydals (SJ), 17-21/3 omkring Nørreådal (NJ) og måske samme fugl 22/3 – 11/4 en fugl i Herning-området (VJ), 17-23/4, en fugl omkring Karrebæk Fjord (ST) og formentlig samme 24/4 Gødstrup Engsø (ST). Fra 27/4 – 22/5 en fugl i det sydøstfynske og ved Langeland (F). 11/5 1 N (med 10 Knopsvaner) Nordmandshage (NJ), og det var muligvis denne, som tog sommerophold

langs Kattégat-kysten (Gerå, Frederikshavn, Sæby mm.) fra 24/5 – 11/8.

Fra andet halvår 7-16/8 1 Bøgestrøm (ST), 14/8 1 Avnø Fjord (ST), 9/11 1 Havet ud for Errindlev Havn, Sydjylland (ST) og 22/9 1 Værnengene (VJ).

Fra 23/9-11/10 3 Bygholm Vejle (NJ), og det var formentlig samme tre fugle 18/10 – 12/11 omkring Ringkøbing Fjord (VJ) ved Værnengene, Tipperne, Skjern Enge og senere 23/11 – 9/12 ved Ribe Østerå og Kurveholm (SVJ). Måske var det samme fugle, som optrådte i området februar til maj.

Yderligere noteredes 11/10 1 Mariager Fjord (NJ), 21-26/10 1 Karlsgårde Sø ved Varde (SVJ), 2-12/11 1 Guldborgsund (ST), 14-26/11 1 Kongensbro Råstof ved Bjerring Bro (NJ) og 26/11 1 Letbæk Møllesø (SVJ); sidstnævnte formentlig en returnerende fugl. Årets sidste var 16/12 1 Mjels Sø, Nordals (SJ). Herudover flere obs af tamme og stækkede fugle fra Sønderjylland og Fyn.

(Jørgen Staarup Christensen)

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Årssummen af rastende fugle udgjorde 8017 med en næsten lige sæsonfordeling, således 3986 i første halvår og 4031 i andet halvår. Gengangere indenfor de enkelte lokalområder er som vanligt efter bedste evne søgt frasorteret. I gennemsnit udgjorde årssummerne i tiåret 2012-21 8249 med en halvårlig fordeling på hhv. 4445 og 3804, og årets nøgletal lå således tæt på normalen.

De største forekomster i første halvår blev 23/1 480 Rømet ved Toftlund og 5/3 365 Burkal (begge SJ). Største uden for Sønderjylland blev 20/2 168 Eg Mose ved Grindsted (SVJ) og 24/2 110 Nr. Sørig (NJ). Forårets seneste rasttal var 26/3-5/4 2 Heds ved Tinglev (SJ).

De første i andet halvår var 29/9 1 Mandø (SVJ) samt 3/10 1 og 5/10 1 R + 6 SV begge Vest Stadil Fjord (VJ), mens halvårets største forekomster blev 15/11 350 Hønning, 2/12 500 Stevning Dam samt 30/12 418 Heds ved Tinglev (alle SJ). De største uden for Sønderjylland var 15/11 134 Bølling Sø (ØJ/VJ), 18/11 250 Idom og 4/12 160 Nørre Vosborg Hede (begge VJ). Som i 2021 var de største enkeltforekomster uden for Sønderjylland gennemgående ret små i begge halvår.

Årssummen af iagttagne, trækkende fugle udgjorde

1997 med en halvårlig fordeling på hhv. 1313 og 684, og som vanligt blev langt de fleste set i Østdanmark. Årligt gennemsnit af trækkende fugle i tiåret 2012-21 var på 2389, heraf 1320 i første halvår og 1069 i andet halvår. Forårets trækstal var således meget tæt på normalen, mens efterårstallene var usædvanligt små. De største trækstal i første halvår (Ø- eller NØ-gående) blev 22/3 108 Hyllekrog hhv. 115 Roden Fed (begge ST), 23/3 111 Downs Klint (F) og endelig 24/3 140 Enø ved Karrebæksminde (ST). Efter 25/3 var der blot tre trækforekomster, der alle var påfaldende sene, således 26/4 mindst en hørt (nattræk) Øby (NJ), 18/5 2 (overflyvende) Esrum Ådal (NSJ) samt ligeledes 18/5 1 S Vanløse (KBH). De beskedne – og sene – max-forekomster af træk i andet halvår blev 31/10 26 SV Selineskoven (KBH), 3/11 26 S Københoved (SVJ), 14/11 25 SV Karlstrup Mose (KBH) samt 16/12 36 S Keldsand (SVJ).

Andelen af ungfugle var stor i begge halvår. I første halvår således 9,7 % af 5689 aldersbestemmelser og i andet halvår 11,2 % af 7504 aldersbestemmelser. Til sammenligning var de halvårlige ungfugleprocenter i tiåret 2012-21 på gennemsnitligt 7,5 og 7,9.

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af rastende pibesvaner

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	365	425	530	168	54	2250	14	7	55	10	69	39	3986
2. halvår	350	530	575	154	150	2000	38	95	100	20	16	3	4031
Samlet	715	955	1105	322	204	4250	52	102	155	30	85	42	8017

Regional fordeling af trækkende pibesvaner

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	24	0	6	138	29	2	220	10	37	127	711	9	1313
2. halvår	30	24	125	58	14	50	38	43	155	43	70	34	684
Samlet	54	24	131	196	43	52	258	53	192	170	781	43	1997

2022 byder igen på fremgang for arten trods manglende yngel ved flere af de klassiske moselokaliteter nordøst for Hobro. Der blev konstateret 12 danske ynglepar. Himmerland rummer stadig næsten hele den danske bestand med blot et ynglepar på grænsen mellem Østjylland og Vestjylland. De enkelte ynglepar beskrives herunder med de nye lokaliteter nævnt først:

Sø ved Vester Oustrup (NJ): Et nyt par etablerede sig i en sø ved en gammel grusgrav. Selvom parret var meget synligt fra offentlig vej, blev det først opdaget 22/6, da der ikke er meget ornitologisk aktivitet i dette område. Parret blev i området til hen på efteråret og fik tre unger.

Tandrup Sø ved Trend Skov (NJ): Sangsvane har ynglet regelmæssigt i dette område siden 2019. Parret fik to unger i 2022.

Juelstrup Sø (NJ): For andet år i træk blev det til yngel, og det lykkedes i 2022 for første gang at få unger på vingerne. Der kom seks unger ud af ynglen, og parret og ungerne sås regelmæssigt hen over sommeren.

Sø øst for Lille Hjeds (NJ): Sangsvanerne ynglede for andet år i træk ved søen. Parret forsvandt omkring det tidspunkt, hvor æggene burde være klækket og blev ikke set mere. Det er uvist, om der kom unger ud af rugningen. Søen er dog meget tæt bevokset, så parret kan have skjult sig.

Skorbæk Gadekær og Søer (NJ): Parret ynglede i en lille sø lidt uden for Skorbæk, og i starten af juni flyttede parret og unger over i Skorbæk Gadekær, hvor de tilbragte resten af sommeren. Der klækkede syv pulli, og fem unger blev flyveklare.

Bredmose ved Millosevej, sydvest for Astrup (NJ): Et par på lokaliteten fik fire unger.

Lovns Sø (NJ): En juvenil sås ved søen sammen med yngleparret 22/6. Lokaliteten er dog besøgt sent, så der kan være klækket flere unger.

Lille Vildmose (NJ): I 2022 var der igen to ynglepar, et i

øst og et i vestenden af Mellemområdet efter blot et par i 2021. Det gamle par fik syv pulli, men desværre forsvandt ungerne som sædvanligt hen over sommeren, så ingen fugle nåede flyveklar alder. Det andet par i vestenden sås kun en gang med to juvenile, men to gange i løbet af september registreredes et par med fire juvenile i Portlandmosen. Der er nok tale om det samme par.

Siem (NJ): Der kom en ny adult til parret efter et år uden yngel. Der blev registreret syv juvenile.

Bølling Sø (ØJ/VJ): Parret i det midtjyske havde et godt år med 6 pulli klækket og 4 juvenile, der blev flyvefærdige.

Lyngsø ved Veggerby (NJ): Parret ynglede igen efter et års fravær på grund af forstyrrelser i starten af yngleperioden. Reden blev flyttet for tredje gang i den tid, de har ynglet i området. Der blev registreret seks juvenile.

Moser ved Hedegaarde (NJ): Der var igen registreret fugle ved den første danske ynglelokalitet. Ynglesuccesen er ukendt.

Veggerby (NJ): Det nye par ved Veggerby indfandt sig ved søen, men forlod stedet igen, før hunnen havde lagt sig på rede.

Rettelser til Fugleåret 2020 og 2021: Det er erfaret, at sangsvanen har ynglet i Tandrup Mose ved Trend Skov (NJ) siden 2019. Der har dermed været hhv. 13 ynglepar i 2020 og 11 ynglepar i 2021. Parret i 2019 er beskrevet i den daværende rapport. Arten har begge år haft ynglesucces, men antal unger er ukendt.

Oversomrende fugle

Der findes oversomrende fugle i de fleste lokalafdelinger, der er lidt færre registreringer end i 2021. Der må snart forventes en kraftig forøgelse af ynglebestanden. Fugle fra Bølling Sø er registreret under VJ. En enkelt stor observation fra Ulvedybet NJ 24/7 56 skiller sig ud som hidtil største danske sommerflok.

(Henrik Møller Thomsen)

Regional fordeling af sommerfund juni – august 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	135	15	2	7	1	0	2	2	4	0	5	1	174

Sangsvane, Lille Vildmose, 30. maj 2022. Foto: Dorte Sørensen.

Et par nilgæs har erobret storkereden i St. Jyndevad, 20. februar 2022. Foto: Hans Skov.

Nilgås *Alopochen aegyptiacus*

Nilgås er på retur, både hvad angår samlet forekomst og antal ynglepar. Der blev kun indrapporteret tre sikre ynglefund (par med pulli) ved henholdsvis Bøtø Enge (ST), Klipleve Mark (SJ) og Slivø, Hoptrup (SJ). Desuden blev mulige ynglepar rapporteret fra yderligere tre lokaliteter, og herudover var der stationære par i yngletiden på otte lokaliteter.

En frasortering af gengangere på enkelt dage giver 575 observationer af 1718 fugle mod 652 observationer af 1927 fugle i 2021. Faldet i både antal observationer og antal individer ville formentlig være væsentlig større, hvis ikke et ynglepar ved Bøtø (ST) var blevet så populært. Dette par alene står for over 100 observationer.

Det reelle antal vurderes at være på ca. 550 fugle.

Også Vildtudbyttestatistikken vidner om tilbagegang. Arten blev første gang rapporteret i jagtsæsonen 2012/13 med 155 nedlagte fugle og toppede i 2016/17 med 273 fugle. Herefter er antallet faldet markant, og seneste opgørelse fra sæson 2022/23 (foreløbige tal) rapporterer om 81 nedlagte fugle (Christensen et. al. 2023).

For få år siden var det ikke usædvanligt med observationer af over 100 rastende fugle, i de seneste år er flok størrelserne blevet mindre, og i 2022 var største flok 5/8 30 Vestermark Grusgrav, Røde kro (SJ).

(René Christensen)

Regional fordeling af nilgås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	178	166	51	96	80	524	30	12	7	13	561	0	1718
Ynglepar	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	3

Rustand *Tadorna ferruginea*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2012	2022	
40	21	4	14	26	24	24	37	100	41	40	1067

Rustænder, som observeres i Danmark, vurderes primært til at være efterkommere af undslupne burfugle, som

har etableret fritlevende bestande syd for grænsen i bl.a. Tyskland, Østrig og Schweiz. Fugle fra disse bestande er i

dag placeret i Kategori C2 på den danske liste. Et fint år over gennemsnit med registrering af 38-40 fugle. Langt hovedparten blev som altid observeret i Sønderjylland, igen med kulmination medio juni, som er sammenfaldende med fældningstræk af den mellemeuropæiske ynglebestand mod nord til Holland. Største flok var 12/6 17 Bøtø (ST), antal kun overgået

af flok på 18 20-21/6 2020 ved hhv. Fladet (ST) og Præstesø (KBH).

Årets første var 1-12/3 1 Rens/Lydersholm (SJ) efterfulgt af 6/3 1 Hindemade (SJ). Kun to observationer blev gjort i andet halvår, 12/7 1 N Bådsbøl/Ballum (SJ) og årets sidste 25/7 1 hun Højer Vade (SJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af rustand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	0	0	0	0	0	18-20	0	1	1	0	18	0	38-40

Mandarinand *Aix galericulata*

Samlet 19-20 forskellige individer med 14-15 fugle i første halvår og 5 (+ 5 returnerede fugle) i andet halvår. Årets forekomst fulgte det sædvanlige mønster med flest i foråret, få sommerfund og igen lille stigning i forekomst efterår/vinter. Året blev indledt med 4/1 - 17/3 hun Ullestrup, Tårnby, Amager (KBH) samt 2/2 1 han Dalby Mølle ved Kolding (SØJ) og 6/2 1 han Nydam ved Bagsværd Sø (KBH). Antallet af fugle steg markant fra medio marts til medio maj med 11-12 fugle, truffet i flere landsdele - NJ 2, ØJ 2, F 2, NSJ 3-4 og ST 2; max. 17/3 2 han Holme-gaards Mose (ST), 7/4 2 (han + hun) Elkenøre Strand (F) og 2/5 2 (han + hun) Lystrup Å, Kulsø-Salten Å (ØJ).

Der var ingen ynglefund, men en stationær han i Bagsværd Sø (KBH) dannede par med gråund hun, som blev

set rugende 28/4 - 11/5 med hannen på vagt ved reden, men desværre ingen oplysninger efter 11/5. Fra ultimo maj til ultimo september - udover parkfugle, bl.a. i Tivoli (KBH) - kun et enkelt fund i perioden med 11 - 17/6 1 han Sønder Hostrup ved Åbenrå (SJ).

Igen en lille stigning i antal fra primo oktober og året ud med fem nye fugle og fem returnerende individer; max. 7/10 - 4/11 1-2 Ferskesø, Nexø (B) og 21 - 27/12 2 han Brede ved Helsingør motorvejen (KBH), og 4 - 5/11 3 (2 han + 1 hun) Lystrup Å, Kulsø-Salten Å (ØJ), hvor to regnes som returnerede fugle. Yderligere returnerende individer fra oktober til december ved Tårnby, Amager (KBH), Dalby Mølle (SØJ) og Bagsværd Sø (KBH).

(Jørgen Staarup Christensen)

Mandarinand, Slotsmosen Slangerup, 11. maj 2022. Foto: Steen Højmark-Jensen.

Atlingand *Spatula querquedula* (yngleforekomst)

Med indberetning af 55-64 sikre/sandsynlige ynglepar fra 20 lokaliteter blev det igen hverdag for denne art efter rekordår året før med 90-101 sikre/sandsynlige ynglepar fra 19 lokaliteter. Hermed lå årets antal mere på linje med de seneste års antal indberettede ynglepar. Bestanden vurderes at svinge mellem 100-500 par; med normalår på ca. 150 par (Christensen et al. 2022). Igen flest ynglepar i Tøndermarsken (SJ) med Margrethe Kog Syd (SJ) 27 par og Gl. Frederikskog (SJ) 11 par. Arten må dog stadig vurderes som værende en lidt overset ynglefugl, da arten

blev observeret fra ca. 60 muligt egnede ynglelokaliteter i yngletiden medio maj til ultimo juli dog uden særlig angivelse af yngleadfærd.

Årets største optælling af rastende fugle var 15/8 15 Kalvebod Fælled (KBH). Årets ankomst blev registreret 13/3 1 han Filsø Langodde (SVJ) efterfulgt af 14/3 2 (par) Uldum Kær (SØJ) og samme dato 4 (2 par) Pyritsøen (B). Årets sidste fugl var 7-11/10 1 brun Sjælsø Vest (NSJ).

(Peter Staarup Christensen)

Atlingand, Villahøj Sø, 20. maj 2022. Foto: Finn Carlsen.

Regional fordeling af ynglende atlingand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	10-12	0-1	1	0	0	38-39	1-4	2	1	0-2	2	0	55-64

Knarand *Mareca strepera* (yngleforekomst)

Med registrering af 197-243 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 66 lokaliteter blev årets antal rekordstort og det hidtil højeste antal indberettede ynglepar. Og en pæn stigning ift. året før, hvor der blev indberettet 171-189 sikre/sandsynlige ynglepar fra 53 lokaliteter. Hermed en stadig opadgående kurve for denne art. Bemærkelsesværdigt at årets antal overgik hidtil højeste indberetning af ynglepar fra 2014, hvor iværksættelse af Atlasundersøgelsen afstedkom registrering af 143-196 sikre/sandsynlige ynglepar. Samlet vurderes den danske bestand at være på 500 par (Fredshavn et al. 2019).

Som de foregående par år vægter optællinger af store ynglelokaliteter som Tøndermarsken (SJ) samt fra Vejlerne (NJ) tungt i det samlede resultat. Således blev årets bedste ynglelokalitet i lighed med året før Margrethe Kog

Syd (SJ) med 49-53 par. Næstbedste ynglelokalitet var Bygholmengen (NJ) med 28-35 par – en markant stigning herfra, hvor der blev registreret 14-15 par i 2021.

Arten blev herudover observeret på min. 85 egnede ynglelokaliteter i yngletiden uden nærmere angivelse af yngleadfærd.

Årets højeste antal rastende fugle kom i både første og andet halvår fra samme lokalitet, Maribo Sønderø (ST), hvor der de seneste år har overvintret rekordmange fugle. Flest blev set 29/12 1100 efterfulgt af 15/1 657. Fra samme område bør nævnes 30/8 1065 Røgbølle Sø (ST). Store rastetal fra andre landsdele var bl.a. 11/10 908 Nørresø v. Brahetrolleborg (F) samt fra samme dato 11/10 572 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af ynglende knarand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	34-46	5-8	4	22	2	54-59	18-31	12-14	1-2	12-17	32-36	1-2	197-243

Pibeand *Mareca penelope* (yngleforekomst)

En ungfugl af pibeand i helt frisk dragt blev set i Majbølle Nor (ST) 4/7 og 14/7, hvilket kan give mistanke om et sjældent dansk ynglefund. Dette vil være første danske ynglefund siden 2016 i Filsø (SVJ).

Pibeand var en regelmæssig ynglefugl fra slutningen af 1970'erne indtil 2003 med 1-5 par årligt, herefter kun ynglefund i 2010, 2013, 2014 og 2016. Ynglefund i 2013

var ligeledes fra Majbølle Nor (ST). I DATSY (Nyegaard et al. 2014), var forventningen at sydgrænsen for yngleudbredelsen ville rykke yderligere mod nord i lyset af kommende klimaforandringer, hvilket foreløbig har vist sig at holde stik.

(Peter Staarup Christensen)

Spidsand *Anas acuta* (yngleforekomst)

Samlet indberetning af 12-13 sandsynlige/sikre ynglepar fra kun fire lokaliteter, hvilket var en mindre tilbagegang ift. året før med 16 sikre ynglepar fra otte lokaliteter. Bedste yngleår siden arten blev medtaget i Årsrapporten 2007 er stadig 2017 med 10-18 sikre/sandsynlige ynglepar fra 12 lokaliteter. Årets bedste ynglelokalitet blev Margrethe Kog Syd (SJ) med seks par efterfulgt af Nyord (ST) med fire par. Herudover blev arten observeret på ca. 15 mulige ynglelokaliteter i yngletiden. Den samlede danske ynglebestand blev i 2019 vurderet til 25 par (Fredshavn et al. 2019).

Som altid blev største træktaal optalt i efteråret, men her kunne i år også konstateres vigende antal. Gæds Odde (ST) var som altid bedste træklokalitet med 1413 i perioden 30/7-29/12, efterfulgt af Downs Klint (F) med 1233 i perioden 14/8-14/11, samt Blåvand (SVJ) med 1094 i perioden 20/7-17/11.

Årets højeste antal rastende fugle blev fundet i første halvår og som altid optalt i Vadehavsregionen med 16/4 6000 Højer Vade (SJ) i andet halvår med 21/11 3500 Forland v. Saltvandssøen (SJ).

(Peter Staarup Christensen)

Amerikansk krikand *Anas carolinensis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år		Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	
5	0	0	< 1	2	7	4	6	11	9	153

Med fund af fem fugle en forekomst tæt på gennemsnit, og marginalt under de seneste to år, hvor seks-syv fugle blev registreret. Ganske typisk var alle fund fra første halvår med hovedvægt i april/maj. Som altid drejede årets fugle sig om hanner.

Årets første blev en velbesøgt fugl 30/3-7/4 Bløden

(KBH), næste var fund i Vejlerne (NJ), hvor arten har været årlig siden 2019, 12/4-1/5 1 Bygholm Vejle, Østsø (NJ). Herefter 15/4 1 Svinø Vig (ST), 23/4 1 Lille Vildmose (NJ) og årets sidste blev 8-14/5 1 Kølsen-Skals Eng sø (NJ).

(Peter Staarup Christensen)

Rødhovedet and *Netta rufina*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2021	
234	633	8	12	12	28	67	176	234	173	135	2432

Det blev igen et rekordår for rødhovedet and i landet. Og ligesom året før var der igen et ynglefund uden for Maribosøerne ved Nakskov Fjord, i slambassiner ved Savnsøvig (ST). Her var første fund 14/4 to han, 30/5 en hun med 6 pull, og arten blev set her frem til 12/9.

Ved Maribosøerne (ST) blev arten observeret året igennem med første 3/1 3 hanner Røgbølle Sø (ST) og sidste 30/12 1 han Hejrede Sø (ST) og 1 han Maribo Sønder sø (ST). I første halvår var største observation 30/4 39 Maribo Sønder sø. Der forelå flere indberetninger af 3-5 ungførende hunner mellem 1/7-28/8 i Maribo Sønder sø og Hejrede Sø. Som de seneste år opbyggedes fra sensommeren og frem til medio november pæne antal i området, som kulminerede 18/10 195, heraf 190 Røgbølle Sø + 5 Hejrede Sø (ST), som er ny rekordforekomst. Seneste rekord var fra året før med 19/10 2021 150 i Røgbølle Sø og Maribo Sønder sø (ST). Årets sidste større antal rastende fugle blev optalt 12/11 130 og 16/11 96 Røgbølle Sø (ST). Det store antal af rastende fugle fra sensommeren tydede på endnu en fin ynglesæson.

Udenfor for ynglepladser blev samlet 32-34 fugle registreret mod 10-25 fugle de senere år. Fordeling var 22 fugle i Østdanmark, 9-11 fugle på Fyn, mens kun en enkelt fugl blev noteret i Jylland med 27/7-4/8 en han EKL Birkesø, Lille Vildmose (NJ). Største observationer var 15/2 7 (tre hanner + fire hunner) Mørkemose, Årup (F), som er største vstdanske og fynske fund siden 21/5 1961 10 Tryggelev Nor (Christensen & Rasmussen 2015), 23/4 3 (to hanner + en hun) Rørsø, Nysted (ST), 12-26/6 2-6 Kalløgrå/Fladet Vildtreservat (ST), 3-17/7 6 + 12/11 2 Nakskov Indrefjord (ST).

Enkeltindivider blev, udover i Lille Vildmose (NJ), truffet ved Bøtø (ST) og Næbbet og Strømmen ved Enø (ST), Tryggelev Nor (F), og måske samme hun set ved Nakkebølle Inddæmning (F), Siø (F), Valdemarslot (F) fra januar til juli.

Den sædvanlige han i det storkøbenhavnske område (KBH) opholdt sig primært i Gentofte Sø, men blev også truffet i Peblinge- og Sortedamssøen, Utterslev Mose og sidst på året 25/10-5/11 i Damhussøen. Desuden 5/4 2 (par) Utterslev Mose.

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af rødhovedet and

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	0	0	0	0	0	12-14	1	3-4	0	215	0	232-234

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2018	1995	
2022	37	> 1	4	10	12	9	13	19	19	18	435

Årets total på ni fugle var tæt på gennemsnit, men lavere end de to seneste år med 16 fugle i 2020 og 15 fugle 2021. Fordelingen var tre fund i første halvår mod seks fugle i andet halvår.

Alle tre fund i første halvår var østtrækkende adulte hanner ved Hyllekrog (ST) 14/3, 24/3 og 29/3. Fuglen 24/3 blev også set ved Gedser (ST).

Første fugl i andet halvår var årets eneste langtidsstationære 27/8-15/10 1 han 3K+ EKL Hevringholm Strand (ØJ). Herefter fulgte en stor dag ved Gedser (ST) 20/10 3 han SV – ny dagsrekord herfra, efterfulgt af 21/10 1 ad. han SV Sydvestpynten (KBH) samt 24/12 1 ad. han Kattegat (NJ) – observeret fra Læsø-færgen.

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af kongeederfugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	6	0	9

Rødhovedet and, Sortedamssøen, 22. februar 2022. Foto: Lars Andersen.

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2021	
5 + 2	1	< 1	< 1	1	2	3	7	13	10	7	92

Kommentar: Tabel er eksklusiv returnerende individer

Samlet syv fugle, med seks fugle i første halvår og en fugl andet halvår. To fugle regnes som returnerende individer fra tidligere år og medregnes derfor ikke i opdateret artstotal. Alle fund nævnes.

Første halvår: 4-8/1 han R Skærbæk Hest, Bønnerup (ØJ) og 11-25/1 han Isefjorden ud for Jægerspris (NSJ), hvor begge er tilbagevendende individer fra 2021. Ved Vestkysten tre fugle i marts; først 6/3 2 hanner sammen på havet ud for Hvide Sande (VJ), og den ene af disse sås ud for Hvide Sande og Årgab (VJ) frem til 13/3. En

han, som formentlig er en af de to fugle fra Hvide Sande, rastede 19-21/3 ud for Søndervig (VJ). Og helt ekstraordinært blev hannen her set i selskab med en brilleand hun 20/3, som blev kurtiseret af hannen. Dette er det 8. fund af brilleand hun fra landet, hvor de øvrige af fra 1979 (et fund af to fugle), 2004, 2010, 2011, 2015 og 2019 (to fund). Forårets sidste blev 29/5-10/6 han Ålbæk Bugt (NJ).

Andet halvår: 3/11 2K+ han Grenen, Skagen (NJ).
(Jørgen Staarup Christensen)

Hvinand *Bucephala clangula* (yngleforekomst)

Hvinand indgår i DOFs overvågning af Truede og Sjældne Ynglefugle (TSY), men der mangler desværre artskoordinatør for arten, hvorfor bestand i 2022 ikke blev opgjort.

I 2021 blev der registreret 62 ynglepar og bestand vurderet til 100-150 par. I 2022 var der oplysninger om 61-71 par, hvor Grib Skov (NSJ) husede 35-45 par (pers. medd. Per Ekberg), og indtastninger i DOFbasen viste yderligere 26 par. Alle ynglepar, på nær et, fandtes i artens kerneområde i Nordøstsjælland. I alt blev 37 hunner noteret som ungeførende, heraf 23 i Grib Skov, og lidt kuriøst havde en enkelt hun ved 13/6 Esrum Møllegård (NSJ) 20 pulli på slæb. Desuden muligt ynglefund ved Tissø (VSJ).

Per Ekberg oplyser, at i Grib Skov yngler hovedparten i opsatte redekasser, men der findes også ynglende par i gamle hule træer og især i gamle sortspættehuller, som

der findes 466 af i Gribskov, (jf. seneste optælling af sortspætte-redekasser). I 2022 blev hvinand fundet ynglende i otte sortspættehuller i skoven, så der findes sandsynligvis flere par i de mange gamle sortspættehuller. Hvinanden, som yngler i de gamle sortspættehuller, findes ofte langt fra søer og moser. Her går den langt med ungerne for at finde en mose/sø, hvor der er føde nok til ungerne. Desuden er Gribskov-bestanden under pres, da skovmår, som er i fremgang i skoven, tager æg i redekasser.

Bestand blev vurderet til 150 par i ATLAS III (Vikstrøm & Moshøj 2020), men arten er siden forsvundet fra Midtlyn ved Tarup Davinde, hvor redekasser blev nedtaget, da ungerne blev ædt af gedder.

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvinand, Hammermølle Skov, 29. maj 2022. Foto: Axel Mortensen.

Stor skallesluger *Mergus merganser* (yngleforekomst)

Der er indrapporteret 168-171 ynglepar fra 129 lokaliteter, hvilket er på niveau med 167-179 par i 2021 og 168-176 par i 2020.

(René Christensen)

Regional fordeling af ynglende stor skallesluger

	Sikre YF	Sandsynlige YF	Mulige YF	Total
SJ	20	12	0	32
KBH	6	12	0	18
ST	115	12	3	130
B	26	0	0	26

Vagtel *Coturnix coturnix*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	
770	NA	(8)	37	85	563	777	764	1916	1124	989	16.962

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76,

Med 770 vagtler var 2022 et fint år. Når årets forekomst i de enkelte regioner sammenlignes med gennemsnittet for årene 2010 - 19, ser det alt i alt ret normalt ud. Der er måske en tendens til, at der i 2022 var lidt flere fugle i de nordvestlige dele af landet og tilsvarende færre mod øst.

De første vagtler blev noteret 1/5 1 Ølands Vejle (NJ) og 1 Nygård- og Præsteskov (SJ), 3/5 1 Nordre Klapper, Kalvebod Fælled (KBH) og 1 Årslev Engsø (ØJ) samt 4/5 1 Ballen/Østerløkken (ØJ). Observationer med flere fugle kom noget mere trægt: 6/5 3 Ølands Vejle, 16/5 2 Gjerrild By (ØJ) og 2 Stavns By/Agerland (ØJ) samt 19/5 4 Tontoft Nakke (SJ). Der var stor spredning på de største forekomster både tidsmæssigt og geografisk: 8/6 og 11/6 5 Vogn

Enge (NJ), 24/6 6 Komdrup (NJ), 26/6 7 Sørig Enge (NJ), 29/6 12 Dalbyndre Kær (ØJ), 4/7 8 og 9/7 5 Stråsø Plantage (VJ), 15/7 5 Trespring (SJ), 16/7 5 Vind Kirkeby (VJ), 22/7 5 Føvling (SVJ), 23/7 5 Kastup Kær (SJ) samt 13/8 7 Vind Hede (VJ).

Blot tre observationer efter 1/9: 6/9 2 Bremsbøl Sø (SJ), 20/9 1 Falbæk marker (VJ) og 22/10 1 ved kysten mellem Blåvand og Hvidbjerg (SVJ).

Blandt DOFbasens 933 observationer var 42 'nocmig' observationer (automatisk registrering af nattræk), heraf blev de 37 noteret ved Øby (NJ), flest 8/6 og 29/6 med tre fugle.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af vagtel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	246	85	61	102	18	122	43	25	16	19	31	2	770
2010-19	170	37	51	99	24	271	16	20	27	18	25	4	780

Natrvn *Caprimulgus europaeus* (yngleforekomst)

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2020	
870	NA	(59)	(138)	191	197	431	650	870	596	503	11.247

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-76, 1988-89 og 2004.

Som i 2020 var Miljøstyrelsen igen ude at tælle syngende hanner af natrvn, og som i 2020 gav det også denne gang langt større tal, end hvad der kan udledes af DOFbasen.

Det gav naturligvis også en kraftig stigning i forhold til 2021, og selv set i forhold til 2020 var der tale om en pæn stigning, idet totaltallet nåede 870 natrvn, hvilket er det højeste nogensinde registreret!

De første blev 23/4 1 Amager Fælled (KBH), 3/5 1 Vallensbæk og Ishøj (KBH) og 6/5 1 Ertholmene (B). De største ynglelokaliteter jf. Miljøstyrelsens optællinger, alle ud fra syngende hanner, var Bunken Klitplantage (NJ) 62, Kallesmærsk (SVJ) 60 og Skagen Klitplantage (NJ) 50 og Skovområder syd for Silkeborg (ØJ) 50. I DOFbasen var de største observationer (> 15) fra 5/6 15 Vester Torup Klitplantage (NJ) og 22/6 16 Hjardemål Klitplantage (NJ).

På 155 lokaliteter blev der tilsammen observeret 721 spillende natravne, hvilket også var mange i forhold til tidligere år, herunder 2020.

Efteråret sidste observationer blev 24/9 1 Frisenfelt (ST), 24/9 1, 30/9 1 og 15/10 1 Ertholmene (B), endelig blev der fundet en død 11/10 Vinding (SØJ).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af natravne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2022	406	118	164	94	12	30	2	5	4	6	12	17	870
Syngende og territoriehævdende hanner	317	112	158	89	6	30	0	0	0	4	1	4	721

Natravn, Korshage, 18. maj 2022. Foto: Lars Andersen.

Turteldue *Streptopelia turtur*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	1993	1982	
32	NA	(70)	133	102	53	51	26	297	219	180	3849

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-74 og 1975-76.

Efter sidste års bundskraber på kun 17 fugle, kom vi med 32 fugle i 2022 over gennemsnit for de seneste år. Året blev indledt med klassikeren i Hostrup (SJ), der var på plads allerede 15/4. De næste var 22/4 1 Gråsten (SJ) og 25/4 1 Østerby (SJ). Der blev registreret en del trækkende fugle, der også var ankommet til den øvrige del af Danmark: 15/5 1 rast -> NV Lundevang (ST), 16/5 1 N Gniben, Sjællands Odde (VSJ), 17/5 1 NØ Nakke

Nord (VSJ), 19-26/5 4 Skagen (NJ) samt 23/5 1 Liver Ås udløb (NJ). Første rastende fugl udenfor SJ blev 16/5 1 sy Hjerl Hede (VJ), der blev en af årets mest populære fugle med 17 registreringer fordelt på syv dage frem til 9/6, samt 22-24/5 2 (han + hun) Tåbel ved Agger (NJ). Hovedparten af årets fugle blev som vanligt registreret i maj. I resten af året blot 12 fugle fordelt med 5 juni, 2 juli, 1 august, 1 september og 3 oktober: 5/6 1 Hyldeofto

Østersøbad (ST), 6/6 1 Ertholmene (B), 9/6 1 syngende Vinderup (VJ), 10/6 1 Mandemarke bakker/Høvblege (ST) og 1 Saksfjed (ST) samt 20/6 eneste sommerregistrering af Hostrup-fuglen, 13/7 1 Ho by (SVJ) og 16/7 1 Hjortvad (SVJ), 31/8 1 Gjorslev marker (KBH), 8/9 2 Hostrup –

åbenbart med en følgesvend, og de pænt sene 3-4/10 1 Esbjerg Øst (SVJ), 23/10 1 1K Vissenbjerg (F) og 26-30/10 1 1K Reersø By (VSJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af turteldue

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	7	1	4	0	0	9	1	3	2	0	4	1	32

Engsnarre *Crex crex*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	2003	
78	NA	21	21	44	231	145	122	508	312	301	4943

Der blev i 2022 registreret 78 syngende engsnarrer på 53 lokaliteter, hvilket er en væsentlig tilbagegang i forhold til 2020 med 177 hanner på 128 lokaliteter og 2021 med 112 hanner på 89 lokaliteter. Der blev flere steder – bl.a. i moseområderne på Vestsjælland – søgt intenst efter engsnarrer, men udover de nedennævnte fra Store Åmose blev der 19/6 ikke hørt én, hvilket godt kan være lidt foruroligende.

Den første fugl blev hørt 12/5 Tryggevælde Ådal (KBH) samt 15/5 Øsløs Vejle (NJ), hvilket faldt helt i tråd med

ankomsttider fra de foregående år, og fra 21/5 og frem hørtes engsnarrer flere steder i landet. De fleste registreringer har været af en enkelt fugl pr. lokalitet, men på fire lokaliteter blev der registreret tre fugle eller flere: 30/5 4 Store Åmose (VSJ), 3 Porsmose ved Holmegårds Mose (ST), 3 Stråsø Plantage (VJ) og 3 Vind Kirkeby (VJ).

De sidste observationer blev 13/8 1 Hjørdemål Klit (NJ) og 13/9 1 set ved Elling Strandenge (NJ), hvilket er en usædvanlig sen observation.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af engsnarre

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	15	13	6	5	3	2	6	9	6	1	11	1	78

Plettet rørvagtel *Porzana porzana*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	2002	
84	NA	37	104	65	86	79	85	240	201	170	3967

Der blev i 2022 registret 84 fugle på 35 lokaliteter, heraf langt de fleste syngende fugle. Det er næsten samme antal som i 2021, hvor der var 82 men på lidt færre lokaliteter. Årets første var tidligt på færde med 11/4 1 sy. Tryggevælde Ådal (KBH) og 13/4 1 sy. Nivå Ådal (NSJ). Største observationer var fra Vejlerne (NJ) med 28/6 26 Bygholms Nordlige Rørskov og 20/5 19 Selbjerg Vejle. De fleste observationer uden for Vejlerne har været besøgt af en enkelt fugl, men på to lokaliteter blev der

registreret mere end en fugl med 1/7 3 Skals Ådal ml. Hjarbæk Fjord og Viborg-Løgstørvej (NJ) og 8/6 2 Enge/ marker ved Odense Å Nr. Broby-Lundegård (F). Der blev i 2022 kun noteret tre ungfugle: 10/8 1 Korevlerne (VSJ), 27/8 1 Gulstav Mose (F) samt en sen fugl 21-23/10 1 Grønningen (SVJ), som blev et stort tilløbsstykke ved årets Feltræf og samtidig årets sidste fugl.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af plettet rørvagtel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	62	5	3	1	1	0	6	1	1	2	2	0	84

Trane *Grus grus*

Vinterbestanden var på 250-400 fugle, med flokke i det vestlige Sønderjylland på ca. 150-200 fugle, østlige Sønderjylland 20-50 fugle, Sydvestjylland 20-50 fugle, omkring Billund og Randbøl (SVJ/SØJ) 20-75 og Vestjylland 20-35 (Holstebro-egnen). Største forekomst var 149 på overnatningstræk Hønning Mose (SJ).

De første trækfugle sås 23/2 49 Valby (KBH) og 28/2 49 Møns Fyr (ST) samt 23 Nørhå i Thy (NJ), som nok var ankomst til yngleplads. Trækket af skandinaviske fugle passerede over Østdanmark marts-primò april og kulminerede 18-21/3, hvor største notering per dag var 18/3 1498 Hyllekrog (ST), 19/3 1691 Jættebrink, Møns Klint (ST), 20/3 1676 Holløse Bredning (NSJ) og 21/3 2194 Kulsbjerg, Vordingborg (ST). Største antal over Bornholm var 9/3 55 Sandvig-Allinge (B) og i Vestdanmark 19/3 105 Stjov, Tåsinge (F).

I 2022 blev fugle med yngleadfærd indrapporteret fra 170 lokaliteter, men meget få ynglepar blev indtastet i DOFbasens ynglefugle-modul. Tranebestanden blev i

2021 anslået til 750 – 900 par fordelt på mere end 200 lokaliteter (Lange *et al.* 2022).

Fra medio august og især i september samles danske traner på fælles overnatningspladser, hvor største antal blev talt 29/8 285 Gl. Hviding Forland (SVJ), 4/9 364 Ølene (B), 12/9 591 Bygholm Nordlige Rørskov (NJ) og 18/9 353 Nørre Kongerslev, Lille Vildmose (NJ).

De skandinaviske traner passerede medio september til medio oktober med top ultimo september over Sjælland, flest 30/9 2234 Støredal, Stevns (KBH) og medio oktober over Bornholm; flest 19/10 2460 Ertholmene (B).

Vinterbestanden i december var på ca. 600 fugle med 10/12 492 til overnatning Råhede Vade (SVJ), som er største vinterflok hidtil, samt 45 traner omkring Billund (SVJ) og ligeledes 45 Bygholm Vejle (NJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Nordisk lappedykker *Podiceps auritus*

Årtotal	Hyppighed							Tre største år			Artstotal
	Gns. årlig forekomst per 10-års periode							2021	2020	2018	
2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2018	
526	119	51	79	134	234	481	644	718	687	619	11.825

I 2022 var der 547 indrapporteringer af nordisk lappedykker, hvilket var næsten en halvering i forhold til 2021. Efter frasortering af formodede gengangere blev antal fugle reduceret fra 1291 til 526 fordelt på 169 lokaliteter. 297 fugle blev set i første halvår og 229 i andet halvår, hvor antal i andet halvår var næsten en halvering i forhold til andet halvår 2021. Der blev ikke fundet ynglepar af nordisk lappedykker.

Første halvår: Den første større flok blev set 15/1 10 Ålebæk Strand (ST), og forekomst kulminerede sædvanligvis i ultimo marts – medio april med store flokke ved 21/3 42 Nordfelt (ST) samt 17/4 39 Ulvshale Sommerhusområdet (ST). Herudover blev kun en enkelt større flok set (> 10) 14/4 11 Hav ved Tryggelev Nor (F).

Der blev i 2022 set 17 forårstrækkende fugle, primært ved Sjællands nordkyst (35%) og Østersøkysten (29%), men også i Lillebælt og langs den jyske vestkyst; flest 16/4 3 SV Gilbjerg Hoved (NSJ). Sidste fugl i første halvår blev 11-12/6 1 Egå Engsø (ØJ).

Andet halvår: Der blev ikke fundet oversomrende fugle, og første fugle var 16/7 1 sdr. SV Kikhavn (NSJ) og måske samme 17/7 1 sdr. R Korshage og 29/7 1 sdr. SV Kikhavn (NSJ).

De største forekomster (> 10) af rastende/fouragerende var sædvanligvis ved Ålebæk Strand (ST) i oktober-november og her flest 28/10 med 62. Næste større forekomst fra øvrige landsdele var 23/9 10 Lystrup Strand (ØJ), men hertil kommer yderligere 15 observationer af mere end to fugle fra 12 lokaliteter.

I efteråret blev der noteret 65 trækkende fugle, hvilket er noget færre end i 2021. Udover de tidlige julifund ved Kikhavn, sås de første trækfugle til normal tid ultimo september med 21/9 1 V Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) og 29/9 1 V Dueodde (B). Flest trækfugle blev noteret ved Gjerrild Nordstrand Øst 7, Gedser Odde (ST) 6 og Dueodde 6. Der blev der gennem efteråret set en del enkeltfugle, hvor eneste større dag var 2/10 3 T Gjerrild Nordstrand Øst og herudover fire observationer af to fugle.

I december blev knap 40 rastende fugle noteret, flest 22/12 4 Hevring Strand (ØJ) samt tre sene sydvest-trækkende fugle henholdsvis 22/12, 23/12 og 24/12 ved Gedser Odde.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af nordisk lappedykker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4	1	2	24	5	18	23	30	10	23	143	14	297
2. halvår	21	1	6	55	3	8	3	10	3	12	97	10	229

Traner, Ølene, 8. april 2022. Foto: Sune Riis Sørensen.

Sorthalset lappedykker *Podiceps nigricollis*

Der blev i 2022 foretaget 1051 indrapporteringer af mindst 884 sorthalset lappedykker fra 111 lokaliteter. Der indtastes ikke mange ynglepar; således blev der i 2022 rapporteret om 26-35 ynglepar (YP) fra seks lokaliteter, hvoraf to er baseret på en bearbejdning. Ud over disse tal blev der indrapporteret 44-48 ynglepar (YF), hvilket er betydeligt færre end der blev rapporteret i 2021. Hvis man ser på det maksimale antal fugle set i yngletiden (der er sat til perioden 15/5-15/7), blev der yderligere indrapporteret 44 fugle – svarende til max 22 par - som ikke er indeholdt i ovennævnte. En forsigtig vurdering giver således en samlet ynglebestand på 104 - 155 par, hvilket var et betydeligt lavere antal ynglepar end i 2021. Op mod halvdelen af yngleparrene fandtes på to lokaliteter, Birkesø, Lille Vildmose (NJ) og Tempelkrogsøen (VSJ), der hver rummede ca. 35 par. Der blev i yngletiden (15/5-15/7) indrapporteret om unger fra otte lokaliteter, hvilket var fra tre lokaliteter færre end i 2021. De største antal unger der blev indrapporteret var 28/6 38 Tempelkrogsøen, samt 8/6 35 Birkesø, Lille Vildmose.

Den første fugl blev set 26/2 1 Svenstrup Overdrev (VSJ), mens større ankomst først var medio marts med 13/3 1 Juelstrup Sø (NJ), 16/3 2 Føns Vang (F), 17/3 1 Fe-

mern Bælt syd for Hyllekrog/Saksfjed Inddæmning (ST), 18/3 1 Sneum Digesø (SVJ) og 1 Kongens Kær (SØJ). Arten blev set på yderligere syv lokaliteter resten af marts, hvor Juelstrup Sø 27/3 toppede med 10 fugle. Det største antal set før yngletiden (15/5-15/7) var 8/5 51 Tempelkrogsøen (VSJ), 18/4 42 Birkesø (NJ) samt 18/4 28 Juelstrup Sø (NJ). På yderligere tre lokaliteter blev der set mellem 10 og 25 fugle. Udover de nævnte lokaliteter blev der rapporteret om større antal rastende fugle i yngletiden fra bl.a. 14/6 22 Broksø Enge (ST), 10/6 27 Firtalsstrand & Mellemstykket (F), 23/6 29 Vitsø (F) samt 13/6 20 Sømose og Pandebjerg Enge, Nekselø (VSJ).

Efter yngletiden blev der set større flokke flere steder, hvor de største antal var fra klassiske fældningslokaliteter 19/7 96 Borre (Horsens Fjord) (SØJ), 19/7 26 Horsens Fjord central del (Sejet Nørremark) (SØJ) og 24/8 26 Alrø Strelshoved (SØJ) samt 26/7 44 Vitsø (F).

Efter september forelå kun tre observationer 12/10 2 Borre (Horsens Fjord) (SØJ) og 4 Mossø østende (ØJ) og en usædvanlig vinterobservation 27/12 1 Gedser Odde (ST), som blev årets sidste fugl.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af sorthalset lappedykker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	231	15	8	28	4	9	77	133	8	5	49	0	567
2. halvår	35	0	0	35	130	13	75	6	7	5	11	0	317

Stytløber *Himantopus himantopus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	2012 & 2020	
2022	16	< 1	> 1	2	2	4	20	33	16	10	163

Kommentar: Pulli medtages ikke i årstotal.

2022 blev også et år, hvor denne bemærkelsesværdige art yngede herhjemme, så mon ikke vi kan byde arten velkommen som fast ynglefugl i landet? I alt fire par, hvor min. tre par fik unger på vingerne. De første fugle blev set 18-19/4 2 Villahøj Sø (KBH) men forsvandt til Skåne, hvor de forsøgte at yngle, men returnerede 29/5 til Klydesøen, Kalvebod Fælled (KBH) og blev set redebyggende få dage senere. Yderligere en fugl (hun/2K) tog ophold på lokaliteten fra medio juni til medio juli. Første dununge sås 29/6 og 16/7 blev 3 unger set. De tre øvrige par yngede i Margrethe Kog (SJ). De vigtige datoer var 6/5, hvor tre par blev registreret, 13/5 blev der set redebyggende fugle og endelig 8/6, hvor de første unger blev set. Største observationer blev 23/5 13 Margrethe Kog (SJ), hvor der

blev registreret to rugende fugle og 26/6 12 Margrethe Kog (SJ), hvor der blev set seks unger, det var således ikke sikkert, at alle tre par fik unger på vingerne. Udover ynglefuglene blev arten registreret 30/4 2 Gl. Hviding Eng sø (SVJ), 7/5 1 Hindemåde (SJ), 8/5 1 2K han Krambes (ST) og 11/5 3 Holtegård syd for Maribo (ST), heraf en 2K han, som formentlig var genganger fra Krambes. På sidstnævnte lokalitet blev der set en parring, men fuglene blev ikke set efterfølgende.

Fra efteråret 29/7 1 Ølsemagle Revle (KBH), formentlig en af fuglene fra Klydesøen, samt 3/8 1 Favrholt Voldgrav (NSJ), som måske også var en af de lokale fugle. Årets sidste fugl var 12/9 1 1K Klydesøområdet, Kalvebod Fælled. (Tommy Kaae)

Regional fordeling af stytløber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2022	0	0	2	0	0	7	0	0	3-4	0	3	0	15-16

Stytløber, Margrethekog, 23. juni 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Lille præstekrave *Charadrius dubius*

Årssummen af registreringer i 2022 steg en smule i forhold til 2021 fra 4713 til 4902. I 2020 var der 5031 registreringer. Også antallet af lokaliteter steg fra 464 i 2021 til 509 i 2022. I 2020 var antallet 552, så alt tydede på fortsat fremgang. Trods dette var antallet sikre og mulige ynglefund kun knap 200 par, hvor bestand i ATLAS III blev opgjort til 512–673 par.

Sammenlignet med 2021 er der igen i år kun tale om små udsving i den regionale fordeling, bortset fra Nordsjælland med mere end en fordobling af sikre ynglepar fra fire til ti, og Bornholm der er gået fra otte til tre sikre og kun et muligt ynglepar.

Ankomst 13/3 tre forskellige steder i landet, nemlig Nordhavnstippen/Stubben (KBH), Nordskov Enge (F) og endelig Torup Made på Midtals (SJ). I forhold til tidspunkt var fund på Torup Made dog den første 08.45. Årets sidste blev en usædvanlig sen fugl 16/10 på Ertholmene (B). Der er ca. 20 oktoberfund fra landet, mens seneste fund var fra 8/11 2009 Bøtø Nor. Normalt forlader arten landet medio september.

Den største observation var 29/4 18 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH). Af større observationer rundt i landet (lokalitets-max > 10) var 26/8 16 Klydesøområdet (KBH), 29/6 13 Indelukket, Lejre (KBH), 12/7 13 Egå Engsø (ØJ), 14/4 12 Gravlev Sø (NJ), 9/5 12 Kongens Kær (SØJ), 28-29/6 12 Nivå Bugt, 9/5 11 Oens (SØJ), 9/7 11 Siø (F), 14/7 11 Årslev Engsø (ØJ) og 22/7 11 Majbølle Nor (ST).

(Erik Stokholm)

Lille præstekrave, Fyæl Badesø, Østbirk, 10. juli 2022.

Foto: Gert Jakobsen.

Regional fordeling af ynglende lille præstekrave

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	24	11	5	11	16	10	20	8	12	10	15	3	145
Mulige ynglepar	5	5	2	8	1	3	7	2	5	5	8	1	52

Hvidbrystet præstekrave *Charadrius alexandrinus*

I Danmark yngler hvidbrystet præstekrave kun i Vadehavet (SVJ+SJ), og her blev antallet opgjort til 124 par. Det er det højeste antal, der nogensinde er registreret her, og det er samtidig det største antal ynglende i Danmark siden 1969, hvor der var 136 par. Dengang var arten udbredt på sandstrande fordelt over det meste af landet (Dybbro 1970). Som i tidligere år ynglede hovedparten på Rønmø (SJ) 101 par, og her blev de fleste ynglepar (33 par) fundet på stranden nord for Lakolk. Her var der i 2022 opsat et rævesikkert elhegn, og det sikrede, at langt de fleste ynglepar her lykkedes med at få klækket æggene. Herudover blev arten fundet ynglende på Sønderstrand (19 par inden for et hegn der holdt menneskelig færdsel ud), Havsand 13 par, Vesterstrand 12 par, Juvre Sand 16 par og på Rønmø Nørreland 7 par. Alle øvrige ynglepar i Vadehavet ynglede på hhv. Fanø 22 par og Vestkeldsand 1 par. På Fanø var ynglefuglene fordelt med et par på Hønen, et par på Sønderho Strand, tre par på Fanø Sydstrand, et par på

Søren Jessens Sand samt 16 par på den nordvestlige del af Grønningen.

De tidligst ankomne fugle blev set på Fanø i anden halvdel af marts (19/3 1 og 31/3 2). De største registrerede antal er fra Sønderstrand på Rønmø med hhv. 29/7 112, 30/7 65 og 6/8 55. Uden for Rønmø blev de største antal set på Fanø med 44 8/8 44 ved Grønningen og 33 27/6 33 på Fanø Strand. Der er ikke observeret tocifrede antal uden for Rønmø og Fanø, men ved Saltvandssøen (SJ) var der 12/5 9. Den seneste observation af arten i større antal er fra 9/9, hvor 53 blev talt på Helm Odde Marsk ved sydenden af Rønmø. Den seneste observation er en fugl 16/9 på Fanø Vesterstrand (SVJ). Der blev kun observeret få fugle uden for Vadehavsområdet: 24/4 1 Åbenrå Sønderstrand (SJ), 28/4 1 Grenen/Nordstrand, Skagen (NJ), 26-28/5 1 Lille Vildmose (NJ), 29/6 1 Blåvands Huk (SVJ) og 31/7 1 Kikhavn (NSJ).

(Thomas Bregnballe / Ole Thorup / Anders G. Nielsen)

Pomeransfugl, Ølands Vejle, 7. maj 2022. Foto: Rune Sø Neergaard.

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2012	
336	>10.000	74	146	230	292	875	674	1779	1053	1025	18.187

Som sædvanligt ankom de første fugle ultimo april, nemlig 28/4 2 Nr. Farum Enge (SVJ). I foråret april-juni blev der kun set 324 forskellige fugle, og det er væsentligt færre end normalt og kun halvt så mange som i 2021.

I år blev der kun set >20 fugle på fire lokaliteter om foråret: Skjern Enge (VJ) 2/5-19/5 maks. 12/5 99, Pallisbjerg Enge (VJ) 14/5-20/5 maks. 14/5 60, Møgeltønder Kog/Højer Kog (SJ) 30/4-17/5 maks. 17/5 46 og Nr. Farup Enge (SVJ) 28/4-22/5 maks. 8/5 og 17/5 34. 74% af fuglene blev set på disse lokaliteter, og det er en lidt mindre andel end sidste år.

På efterårstræk blev der set 12 fugle, hvilket er normalt niveau. En rastende fugl på Vejlerne (NJ) 1-2/7 er enten en meget tidlig efterårsfugl eller en sen forårstrækker. Seneste observation er Agger Tange (NJ) 8/10 1 1K. Øvrige iagttagelser af 1-2 trækkende fugle ved Ulvedybet (NJ), Hanstholm (NJ), Sønderho på Fanø (SVJ), Blåvandshuk (SVJ), Klarskov ved Korsør (VSJ), Ertholmene (B) og Gedser Odde (ST).

(Egon Østergaard)

Regional fordeling af pomeransfugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	26	178	55	0	0	65	0	0	0	0	0	0	324
2. halvår	4	0	4	0	0	0	0	1	0	0	2	1	12

Småspove *Numenius phaeopus*

Ankomst til normal tid primo april med første fund 5/4 6 Firstalsstrand (F), 5/4 1 Halk Nor (SJ), 6/4 2 Tjørneby (B) og 6/4 2 Vester Vedsted Enge (SVJ). Forårstrækket kulminerede ultimo april – primo maj, hvor småflokke registreredes rastende og trækkende i de fleste landsdele

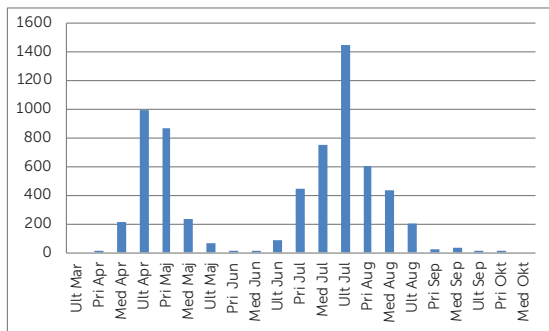
med største rastende flokke i Tøndermarsken 25/5 95 Mollerup (SJ) og 27/4 55 Ny Frederikskog (SJ). Uden for SJ flest 27/4 41 Tipperne (VJ).

Største træk blev noteret nattrækkende over Øby (NJ) 13/4 – 11/6 125, og største dagstræk 14/4-25/5 110 Ø

Hyllekrog (T), 13/4-31/5 70 Skagen (NJ) og 24/4-10/5 44 Dovns Klint (F). Største trækobs var 9/5 77 N Ringkøbing (VJ).

De sidste fugle i foråret noteredes indtil primo-medio juni, mens 19/6 6 Magrethe Kog (SJ) formentlig var de første fugle på returtræk. Antal steg markant fra primo juli med bl.a. 8/7 72 Nordmandshage (NJ) og 62 SV Hyllingbjerg (NSJ), og efterårstrækket kulminerede ultimo juli med mange rastende flokke især i Nord- og Vestjylland samt Tøndermarsken, max. 26/7 105 Værnengene (VJ).

Flertallet af efterårets fugle blev noteret på træk, hvor

Månedsfordeling af småspove

de primære lokaliteter var Gedser Odde (ST) 5/7-3/9 465; max. 30/7 381, Blåvands Huk (SVJ) 23/6-16/9 177, Skagen (NJ) 26/6-23/8 94 og langs Nordsjællandskysten; flest ved Kikhavn (NSJ) 7/7-16/9 79.

Forekomst kulminerer normalt ultimo juli-primo august med ankomst og gennemtræk af ungfugle, men antal af småspover i landet faldt markant allerede primo august, hvilket kunne antyde et relativt beskedent gennemtræk af ungfugle. Årets sidste fugle blev 30/9 2 Tempelkrog (VSJ) og samme dag 1 N Vejers Strand (SVJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Småspove, Mandø, 10. maj 2022. Foto: Erik Biering.

Regional fordeling forår og efterår af rastende og trækkende småspover

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Rast	158	157	146	25	23	781	24	23	87	7	79	24	1534
Træk	244	152	84	15	9	110	113	22	67	13	156	12	997
Samlet	402	309	230	40	32	891	137	45	154	20	235	36	2531
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Rast	506	362	92	201	9	238	96	144	152	49	73	29	1951
Træk	302	55	207	122	30	61	134	94	176	313	494	93	2081
Samlet	808	417	299	323	39	299	230	238	328	362	567	122	4032

Islandsk stor kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

Årstotal	Hypighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	2013	
385	0	0	0	< 1	68	123	360	595	385	317	2904

Det blev igen et flot år for racen med næsthøjeste årstotal hidtil med 385 fugle. Flertallet blev som vanligt registreret i forbindelse med ungfugletrækket i efteråret, men rekordmange registreret i første halvår med 55 fugle. I andet halvår blev 330 fugle observeret.

Året indledtes med flere fund af overvintrende fugle, 1/1 1 Løgstør Holme (NJ), 6/1 1 Borreby Mose (VSJ), 6/1 7 Avnø (ST) og ikke mindst 28/1 19 Forlandet ud for Magrethe Kog (SJ).

Forårstræk blev registreret i en kort periode mellem 7-16/4 med 7/4 1 Bygholm Vejle (NJ), 11/4 2 Magrethe Kog, 11/4 1 Lakolk Sydsøer, Rørmø (SJ), 12/4 19 Agger Tange (NJ) – måske flokken fra Magrethe Kog i januar? – 12/4 1 Ulvedybet (NJ) og 14/4 3 Nørreådalen (NJ) og en fugl endnu på plads 16/4 1 Agger Tange.

Efterårets første fugle til sædvanlig tid med 27/6 – 1/7 1 ad. sdr. Bygholm Vejle, 2/7 1 ad. Klydesøområdet (KBH) og 9/7 1 ad. Magrethe Kog.

Første ungfugle (1K) ankom 4/8 2 1K Bygholm Vejle og større ankomst allerede medio august med 12/8 22 1K Ulvedybet, 14/8 34 + 16/8 38 Agger Tange. I øvrige landsdele (VJ, SVJ, ØJ og KBH) blev der mest kun set enkelte individer og/eller små flokke, bl.a. 19/8 8 Harboøre Fjord (VJ) og 20/8 5 Ølseagle Revle (KBH). Endnu ultimo august til primo september pæne antal i Nordjylland med 31/8 38 Ulvedybet og 1/9 21 Agger Tange. Herefter først to cifret antal igen ultimo september-primo oktober og igen ved Ulvedybet og Agger Tange, max. 21/9 18 Agger Tange og 27/9 23 Ulvedybet. Desuden 21/9 7 Årslev Engsø (ØJ), 24/9 10 Ballum Sluse (SJ) og 8/10 8 Bøvling

Fjord (VJ). Forekomst var muligvis udtryk for en anden trækbølge.

Herefter faldt antal af rastende fugle markant, og sidste større forekomst blev 20/11 44 + 7/12 38 Magrethe Kog/

Saltvandssøen (SJ), hvor sidstnævnte også var årets sidste observation.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af islandsk stor kobbersnepe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	25	0	0	0	0	22	0	1	0	0	7	0	55
2. halvår*	163	32	13	31	2	57	5	4	22	0	1	0	330
Samlet	188	32	13	31	2	79	5	5	22	0	8	0	385

* Fugle fra ultimo juni (efterårstræk) medtages under 2. halvår.

Stor kobbersnepe *Limosa limosa limosa* (yngleforekomst)

Miljøstyrelsen optalte ynglepar af stor kobbersnepe i 2022 på udvalgte lokaliteter med følgende resultat: Østlige Vejler (NJ) 42 par, Værnengene (VJ) 14 par, Tipperne (VJ) 33 par, Ribemarsken (SVJ) 2 par, Mandø (SVJ) 65 par, Rømø (SJ) 21 par og Tøndermarsken (SJ) 109 par.

Miljøstyrelsen (NOVANA) noterede i 2020 51 par i Østlige Vejler (NJ), 11 par på Tipperne (VJ), 10 par på Værnengene (VJ), 54 par på Mandø (SVJ) og 100 par i Tøndermarsken.

Arten fortsatte dermed sin tilbagegang som ynglefugl i Vejlerne (NJ), hvor der i 2018 ved seneste behandling af arten i denne årbog var 72 par. Derimod gik arten frem som ynglefugl på Tipperne og Værnengene og i Vadehavet under ét, hvor der var 197 ynglepar i 2022 mod 185 i 2015.

Der meldtes desuden om 3-5 ynglepar ved Traneholm nord for Thorsminde (VJ) og yderligere et ynglepar ved Fugleværnsfondens lokalitet Bøvling Klit (VJ) og om 0-1 ynglepar fra Kalvebod Fælled (KBH).

I DOFbasen blev der registreret fugle med yngle-

adfærd på en række andre lokaliteter, her nævnes

Agger Tange (NJ) 4 YF, Borreby Mose (VSJ) 2 YF og Nyord Enge (ST) 2 YF, mens der ikke var oplysninger fra Saltholm (KBH).

I alt var der 293 - 297 ynglepar i 2022, mens ynglebestand for hele landet i seneste landsdækkende opgørelse i 2015 blev estimeret til 440 par (Thorup 2018).

De største observationer fra første halvår var fra de vigtigste ynglelokaliteter: 2/5 88 Bygholm Vejle (NJ) og 26/6 90 Margrethe Kog (SJ). I andet halvår sås 10/9 58 Ho Bugt Nord (SVJ) og 9/10 60 trækkende syd Emmerlev Kyst (SJ). Årets sidste observationer var fra december: 2/12 2 Fladet Vildtreservat (ST), 2/12 2 Vester Kippinge Mader (ST) og endelig 10/12 1 Bønnerup Strand (ØJ). Nominatformen af stor kobbersnepe *L.l.limos*a forlader normalt landet juli – august, men små antal kan optræde indtil november. Fordelingen i efteråret mellem *L. l. limosa* og *L. l. islandica* er derfor usikker.

(Henrik Hald Nørgaard)

Stenvender *Arenaria interpres*

Som i de seneste år er der ingen registrerede ynglefugle i DOFbasen. Nordjyllands fugle 2022 regnede dog fortsat med en lille ynglebestand på Læsø (NJ).

Årstotalen renset for oplagte gengangere var på 3642 fugle, hvilket var et markant fald fra 6407 i 2021. Overvintrende fugle blev truffet langs vestkysten, især ved Rømø (SJ) og Fanø (SVJ) mod nord til Hanstholm (NJ) og Hirtshals (NJ), samt i indre farvande især omkring Frederikshavn (NJ), Hassensør, Djursland (ØJ), Horsens Fjord (SØJ) og Hou, Langeland (F); flest 4/1 og 29/1 55 Fanø Vesterstrand (SVJ) og 25/1 50 Apholmen, Frederikshavn (NJ). Kun få i Østdanmark, alle i KBH med to januarfund (Ølseangle Revle, Aflandshage) og et februar-fund på Saltholm.

Gennemtræk i april-maj bød kun få større forekomster; flest 28/4 118 Esbjerg Havn, nord (SVJ) og 20/5 88 Rømdæmningen (SJ) og kun få observationer efter 1./6.

Første større ankomst i efteråret til normal tid fra medio juli og som sædvanlig blev det største træk talt ved Blåvands Huk (SVJ) samlet 630 S, heraf 85 % medio juli – medio august, hvor største dag var 25/7 230 S. Største rasteforekomst var 14/9 82 Esbjerg Havn (VJ), 24/9 70 Havneby, Rømø (SJ), 30/9 72 Mandø Låningsvej (SVJ) og vinterfuglene indfandt sig på overvintringspladser i løbet af november, flest 13/11 70 Hassensør og 26/11 67 Fanø Vesterstrand.

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af stenvender 2021 og 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2022	881	136	1118	387	71	456	310	83	60	29	80	31	3642
2021	1903	380	1884	495	106	732	342	230	76	71	155	33	6407

Største regionale forekomster for stenvender 2022

NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B
50	17	230	70	16	88	43	28	14	12	22	12
Arpholmen, Fr.havn	Gjeller Sø og Odde	Blåvands Huk	Hassenør	Borre, Horsens Fj.	Rømø-dæmningen	Østerø Sø	Musholm	Saltholm	Asserbo Strand	Saksfjed Inddæmning	Ertholmene
25/1	2/11	25/7	13/11	6/1	20/5	12/5	4/5	14/2	25/9	2/9	11/8

Brushane *Calidris pugnax*

Miljøstyrelsen optalte i 2022 ynglehunner af brushane på udvalgte lokaliteter med følgende resultat: Østlige Vejler (NJ) 7, Værnengene (VJ) 6, Tipperne (VJ) 9, Mandø (SVJ) 1 og Tøndermarsken (SJ) 5. Desuden meldtes der om mindst to ynglehunner fra okkerbassinene ved Vest Stadil Fjord (VJ). Af potentielt væsentlige lokaliteter, hvorfra der mangler tal, kan nævnes Agger Tange (NJ) og Nyord (ST). Brushane har fluktueret mellem 14 og 100 ynglehunner i 2004 – 2020, hvor der i seneste optælling i NOVANA-regi fra 2020 blev noteret 14 sikre og sandsynlige par.

Man kan opleve at brushaner danser på lokaliteter, hvor de raster undervejs på forårstrækket, uden at dette nødvendigvis betyder, at arten yngler på lokaliteten. Her

nævnes 2/5 12 Falbækvej marker (VJ), 7/5 15 Bøtø Nor ved Nørresø (ST) og 10/5 18 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH).

I årets første halvår var der kun to vinterfund: 23/2 1 Mandø (SVJ) og 28/2 1 Vest Stadil Fjord (VJ). Årets seneste observationer var fra december: 2/12 1 Bøtø Nor (ST), 5/12 3 Klægbanken (VJ), 6/12 1 Nexø Sydstrand (B) og endelig 11/12 1 Høje Sande (VJ).

De største observationer i første halvår var 13/4 800 Nørremølle, Højer (SJ) og 2/5 637 Klæggravene, Margrethe Kog (SJ), mens andet halvårs største observationer var 21/7 600 Rudbøl Sø (SJ) og 19/9 480 Margrethe Kog Syd (SJ).

(Henrik Hald Nørgaard)

Brushane, Værnengene, 10. maj 2022. Foto: Erik Biering.

Kærløber *Calidris falcinellus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2019	2015	
213	NA	28	61	45	-	-	-	-	-	-	

Kommentar: Opgørelsesmetode for Kærløber er under revision fra 2005 til 2021.

Et år på det jævne med den normale fordeling med flest fugle i første halvår. Dog bemærkes en usædvanligt stor forekomst ved Klydesøen på Amager.

Den første blev set tidligt 9/5 1 Vallensbæk og Ishøj Strand (KBH) fulgt af 11/5 2 Klydesøen (KBH) og 2 Margrethe Kog (SJ). Fra 15/5 5 Klydesøen mere udbredt forekomst med 16/5 11 og 20/5 17 Saltvandssøen (SJ) samt 20-26/5 op til 10 Gerå (NJ). Fra 19/5 til 22/5 op til 33 kærløbere ved Klydesøen, hvilket er den hidtil største forekomst uden for Vadehavs-området i nyere tid. Før inddæmningen på Vestamager blev der dog her i 1940-

50'erne registreret forekomster på op til 150 fugle i maj og 50-70 i juli (Christensen et al. 2022). Fra første halvår skal også nævnes 23/5 9 og 26-28/5 5 Bøjden Nor (F) og halvårets sidste fund 5/6 og 9/6 1 Følle Bund (ØJ).

Andet halvårs første fugle blev set 4/7 Klydesøen. Perioden blev præget af en række små forekomster, hvor de eneste af mere end tre fugle var 9/7 11 Margrethe Kog samt 13/7 4 Klydesøen. Året blev afsluttet af nogle få fugle primo september med de sidste 6/9 2 Svinø Vig (ST) og 6/9 og 8/9 1 Kalløgrå (ST).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af kærløber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	35	1	0	6	0	35	11	0	40	0	0	0	128
2. halvår	16	0	0	4	2	18	2	10	11	1	18	3	85
Samlet	51	1	0	10	2	53	13	10	51	1	24	3	213

* Fugle fra ultimo juni (efterårstræk) medtages under 2. halvår.

Krumnæbbet ryle *Calidris ferruginea*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	
6788	NA	(3700)	(2278)	(5729)	(6274)	6522	7253	13.520	10.952	9741	183.700

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976-77, 1988, 1993-94, 1999-2003 og 2005-06.

Årstotalen på 6788 var helt på linje med sidste år og ligger på gennemsnittet for nullernes totaler. Den første fugl indfandt sig 4/5 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH) til normal tid, mens der først rigtigt

Krumnæbbet ryle, Dueodde, 17. juli 2022. Foto: Steen E. Jensen.

kom gang i trækket med 14/5 20 Saltvandssøen (SJ). Forårstrækket kulminerede et par dage senere med 16/5 65 Forlandet ud for Saltvandssøen, Margrethe Kog (SJ). Returtrækkets begyndelse camoufleredes af oversomrende individer, men første trækbobservation blev 6/7 4 Syd-vestpynten (KBH) og adult-trækket kulminerede medio-ultimo juli med 20/7 85 S Blåvandshuk (SVJ), 25/7 80 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH) og 25/7 77 Tipperne (VJ). Ungfugletrækket blev igen relativt beskedent og observeret fra medio august og kulminerede ultimo august-primo september med 26/8 30 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH), 28/8 33 Bygholm Vejle (NJ) og 3/9 40 Sneum Sluse (SVJ). Vi skal helt tilbage 2016 for at finde en flok på 100, og normen er, at de største ungfugleflokke de senere år ligger under de 50. Året blev rundet meget sent af 1/11 1 1K Tissø, Enge i syd (VSJ), hvilket er blot andet novemberfund.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af krumnæbbet ryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	742	328	336	471	22	857	510	614	1598	208	953	149	6788

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	
3416	NA	(345)	(655)	(874)	(2572)	2837	3261	4134	3896	3421	61.362

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1977, 1988-89, 1990, 1999-2002 og 2005-07.

Årstotalens 3416 var lige ved at vippe totalen fra 2009 af pinden og derved lande blandt de tre bedste år, så 2022 kunne vi godt være bekendt. Den første dukkede op 23/4 1 Margrethe Kog (SJ), mens forårstrækets største observation blev 13/5 71 Sybergland (F). De øvrige større forårsobservationer blev helt efter bogen alle gjort i første halvdel af maj. En oversomrende eller meget tidlig efterårsfugl 19-23/6 1 Holløse Bredning (NSJ).

Returtrækket blev indledt 28/6 1 Harbøre Tange (VJ) og 2/7 1 Tissø (VSJ) og kulminerede 25/7 17 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH). Der blev indtastet i alt 9 1K fugle, den første blev 2/8 1 1K Bredvig Sø (NSJ). Året blev afsluttet lidt halvsent 29/9 2 Bøtø Nor (ST).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af temmincksryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	466	181	55	504	60	382	306	131	986	104	219	22	3416

Almindelig ryle *Calidris alpina schinzii*

Ynglebestanden af racen 'engryle' bliver optalt på alle kendte lokaliteter hver andet år – og således i 2022. Med 72-73 par er der tale om en meget markant nedgang siden den forrige total-optælling i 2020, hvor 102-103 par blev optalt. De mest markante tilbagegange ses i engrylens vigtigste område, Vejerne (NJ), hvor bestanden er faldet fra 58 par til 39 par. For første gang blev den ikke fundet i De Vestlige Vejer. Markant er ændringen også på Agger Tange (NJ), hvor nedgangen er fra ti til tre par. På andre vigtige lokaliteter som Tipperne og Værnengene (VJ) samt Læsø (NJ) holder engrylen stand. Oversigt over samtlige registrerede ynglepar ses herunder. Hovedparten af tallene stammer fra Miljøstyrelsens tællinger.

Lokalitet	2022
Læsø, total (NJ)	7
Bygholm Vejle (NJ)	39
Agger Tange (NJ)	3
Tipperne (VJ)	10
Værnengene (VJ)	10-11
Rømø (SJ)	1
Mandø (SVJ)	1
Vestamager (KBH)	1
Total	72-73 par

(Hans Christophersen)

Sortgrå ryle *Calidris maritima*

Første halvår: Der var ingen større vinterflokke først på året, hvor største forekomst var 23/1 30 ved Blåvand og Hvidbjerg (SVJ). Først større antal optrådte i forbindelse med forårstrækket april-maj, hvor største observation var 3/5 86 Græsholm, Hirsholmene (NJ), og de sidste blev set 30/5 2 Agger Tange (NJ).

Andet halvår: Returtrækket blev indledt 7/8 1 S Blåvand (SVJ) og rekordstort træk 6/10 86 S Vejers Strand (SVJ), som var andet halvårs største forekomst. Største rastende flok blev 19/11 80 Gåsehage (ØJ).

(Tommy Kaae)

Dværgryle *Calidris minuta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	
3533	NA	(9287)	(3302)	(15.000)	(2332)	3684	4021	42.832	30.000	16.000	205.814

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976, 1988, 1994-96, 1999-2002 og 2005-07.

Med en årstotal på 3533 kom vi ned på jorden igen, da det var en halvering i forhold til 2021. Totalen ligger tæt på gennemsnittet i perioden 2010-2019, som nok er den nye normal. De første fugle blev set 6/5 2 Klydesøområdet/Kalvebod Fælled (KBH). Kulminationen af forårstrækket blev 20/5 66 Forlandet ud for Saltvandssøen, Margrethe Kog (SJ). Enkeltindivider blev truffet fra medio juni til primo juli, hvor 5/7 1 Sønderho (SVJ) og 8/7 1 V Tontoft Nakke (SJ) formentligt var de første fugle på returtræk.

Den første ungfugl indfandt sig 3/8 1 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled og kulminerede med 22/9 65 Ulvedybet (NJ), som også blev årets største observation af ungfugle.

Året sluttede med to fund i november 6/11 1 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled og nok samme 22/11 1 Kongelundstranden (KBH), samt 14/11 1 Tryggelev Nor & Salme Nor (F). Udover et vinterfund fra 2001, er hidtil seneste fra 26/11.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af dværgryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	618	150	186	146	11	656	252	393	633	94	328	66	3533

Stribet ryle *Calidris melanotos*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2013	2009	
2022	3	< 1	< 1	2	6	7	6	14	12	11	185

Totalen er på niveau med de senere års, med syv observationer som alle nævnes her: 27-30/4 1 Ulvedybet (NJ), 21-25/5 1 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH), 21-28/7 1 Klydesøområdet Kalvebod Fælled, 4-10/8 1

Bygholm Vejle, Vestsø (NJ), 10/9 1 Sneum Digesø (SVJ), 11/9 1 1K Limfjorden ud for Østerkær (NJ) og endelig 28/9 1 1K Vallensbæk, Ishøj Strandeng (KBH).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af stribet ryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	3	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	7

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

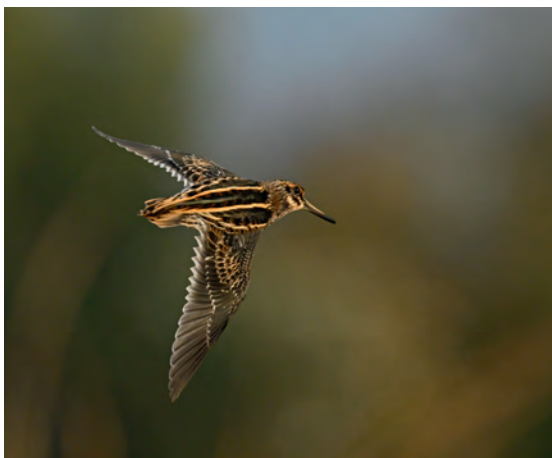
Endnu et flot år med 546 fugle og kun fjerde gang med over 500 indrapporterede fugle. Som vanligt flest i efteråret med første halvår 140 fugle og andet halvår 406 fugle.

I første halvår blev arten truffet på 85 lokaliteter (140

fugle) fordelt over landet og kun få vinterobservationer af mere end en fugl; flest 17/1 3 Skov Olesens Plantage (VJ). 85% af første halvårs forekomst var i forbindelse med forårstrækket fra ultimo marts til primo maj med lille kulmination ultimo marts-primo april, hvor største observationer var 29/3 5 Hirtshals Østerstrand (NJ), 3/4 5 Bolund (KBH) og 3/4 4 Munkebo (F). Der blev igen i 2022 noteret spillende fugle 11/4 + 20-21/4 1 sy. Tryggevælde Ådal (KBH). Forårets sidste fugl var 19/5 1 Ringfener (NJ).

De første i efteråret var 30/8 1 T Øby (NJ), 9/9 1 Møn Golfklub (ST) og 10/9 1 Ganløse Ore (KBH). De største antal blev registreret fra ultimo september til primo november med 75% af alle fugle; max. 1/10 11 Tipmosen (SVJ), 29/10 14 Kalø Slotsruin (ØJ) og 1/11 15 Harboøre Tange (VJ). Kulmination lå ultimo september-medio oktober med over 50% af alle fugle, hvor der i perioden 26/9-6/10 blev ringmærket 29 fugle ved Skarvsøen, Skagen (NJ); max. 27/9 med 9 RI. Det store antal fugle her i en kort periode giver et godt fingerpeg på forskellen imellem de 300-600 fugle der årligt registreres og de skønsmæssigt titusindvis af fugle, som formentligt passerer landet hvert år. Kun få større forekomster november og december; flest 16/12 9 Fanø (SVJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Enkeltbekkasin, Nordsjælland, 30. oktober 2022.

Foto: John Larsen.

Regional fordeling af enkeltbekkasin

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	20	3	9	4	5	15	15	10	6	34	10	9	140
2. halvår	100	32	78	6	9	36	16	21	33	50	11	14	406
Samlet	120	35	87	10	14	51	31	31	39	84	21	23	546

Tredækker, Bygholm Vejle, 24. august 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Tredækker *Gallinago media*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2016	
61	>1.500	13	19	12	14	30	48	62	61	61	1100

Med 61 fugle var 2022 blandt de tre største år siden 1970. Årets forekomst fordelt med otte fugle forår og 53 fugle i efteråret. I foråret var tredækkeren som vanligt hyppigst i Østdanmark (seks fugle), og i efteråret i Nordjylland (38 fugle).

Første halvår: Alle fund mellem 3-13/5 og spillende fugle på velkendte lokaliteter med 3-13/5 1-3 sy (8/5: 3 sy.) Nordre Klapper, Amager (KBH), 12-13/5 1 sy. Tryggelvælde Ådal (KBH), og sandsynligvis første fund fra Nordsjælland af en spillende fugl med 9/5 1 sy. Dumpedalen ved Birkerød (NSJ). Desuden blev fugle set/trådt op 5/5 1 Busemarke Mose (ST), 10/5 1 T Grenen, Skagen (NJ) og 11/5 1 trådt op Skals Ådal (NJ).

Andet halvår: Efterårets fugle blev registreret fra primo august til primo oktober og med tydelig kulmination medio-ultimo august. Tredækker blev registreret på > 20 lokaliteter, men eftersøgt på endnu flere. Flertallet blev

fundet på faste lokaliteter i Jylland mellem 10/8-1/9; max 22/8 6 Herredsenge (ØJ), 13-27/8 4 Skals Ådal (NJ) fundet i forskellige områder af ådalen, 14-29/8 samlet 18 fugle Nørreådal (NJ) også her i forskellige områder af ådalen og ny dagsrekord 14/8 14 mellem Øby-Løvsdal, 14-17/8 1-2 Uldum Kær (SØJ) og 18-22/8; max 22/8 6 (5 R + 1 RI) Enge øst for Lindenberg (NJ). Desuden fund fra Hjørdemål Klit (NJ), Debelenge (NJ), Volsted Kær (NJ), Bygholm Vejle (NJ), Lynderupgårds Enge (NJ), Bygholm Enge ved Horsens (SØJ), Elkær, Salling (NJ), Odder Ådal/Assendrup Enge (ØJ), Busemarke Mose (ST), Grenå Enge (ØJ), Spørring Grusgrav (ØJ) og Åstrup ved Århus (ØJ). Desuden to sene oktober fund med 4/10 1 trådt op Nordby, Samsø (ØJ) og 9/10 1 trådt op Hasle Klinkefabrik (B).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af tredækker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2	0	0	0	0	0	0	0	4	1	1	0	8
2. halvår	38	0	0	10	3	0	0	0	0	0	1	1	53
Samlet	40	0	0	10	3	0	0	0	4	1	2	1	61

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	
44	NA	42	75	92	75	74	53	175	139	139	3744

En årssum på 44 er meget lav. Fordelingen på halvår er den sædvanlige med hovedparten i andet halvår. Regionalt set blev de fleste fugle rapporteret fra VJ og NJ.

Første halvår bød på fund af 11 fund af 11 fugle. Alle nævnes: 4/5 Fladet ved Tårs (ST) var tidlig, 15/5 og 25/5 Margrethekog (SJ), 26/5 Lille Vildmose (NJ), 1/6 Værnengene (VJ), 3/6 Nyord (ST), 8/6 Bøtø Enge (ST), 11-19/6 Kalvebod Fælled (KBH), 15/6 Flasken ved Reersø (VSJ), 24-26/6 1 Agger Tange (NJ) og 29/6 Bygholm Vejle (NJ).

Andet halvårs første var 1/7 1 Agger Tange (NJ) – samme som i juni - fulgt af 3-8/7 1 Borreby Mose (VSJ).

Der var kun ganske få observationer af mere end én fugl, 9-26/8 op til tre Harboøre (VJ), 3/9 2 Bygholm Vejle, 10-12/9 2 Sneum Digesø (SVJ) og 17/9 2 Stenløse Å ved Ølstykke (KBH). Nævnes skal også en pudsig observation af en fugl rastende på tang til havs ud for Gjerrild (ØJ) 17/8. Årets sidste var 2-4/10 2 Harboøre (VJ).

DOFbasen rummer en del iagttagelser, som antageligt drejede sig om den/de samme fugle, der opholdt sig på samme lokaliteter i flere dage. Gengangere i denne forbindelse er søgt fjernet i sumskemaet.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af odinshane

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	1	0	0	0	2	0	1	1	0	3	0	11
2. halvår	5	7	3	5	0	4	2	3	3	0	1	0	33
Samlet	8	8	3	5	0	6	2	4	4	0	4	0	44

Odinshane, Bøjden Nor, 6. september 2022. Foto: Martin Rheinheimer.

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2010	
17	97	3	7	14	18	35	24	80	58	58	935

Med fund af 17 fugle er der tale om væsentligt færre end de seneste to år. Alle blev set i andet halvår. Året begyndte med en usædvanlig juli-fugl, 19/7 1 ad. Grenen (NJ). På nær en fugl i december blev alle set i løbet af en måned fra primo oktober til primo november. Langs Vestkysten blev Thorshane i perioden set følgende steder, Roshage (NJ), Agger Tange (NJ), Nr. Vorupør (NJ), Ferring (VJ), Hvide Sande – 2 ex. (VJ), Blåvand – 5 ex. (SVJ), Sjelborg Strand (SVJ) og Det Fremskudte Dige/Margrethekogen (SJ). Udover disse 11-12/10 1 Korshage (VSJ) og 6/11 1 død Hejls ved Lillebælt (SØJ). Året sluttede med 15-16/12 1 Hvide Sande.

(Hans Christophersen)

Thorshane, Hvide Sande, 21. oktober 2022.

Foto: Allan Kjær Villesen.

Regional fordeling af thorshane

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. halvår	4	4	6	0	1	1	0	1	0	0	0	0	17

Mudderklire *Actitis hypoleucos* (yngleforekomst)

Et ungevarslende par blev observeret 23/6 ved Ræhr Grusgrav, Hanstholm (NJ).

Arten har ynglet her i 2019 og 2021.

Jørgen Staarup Christensen

Svaleklire *Tringa ochropus* (yngleforekomst)

Igen et skuffende år for ynglebestanden i kerneområdet i Nordsjælland. Per Ekberg skriver til Rapportgruppen: "Med sidste års meget dårlige ynglesæson troede vi, at det kun ville gå fremad i år.

Det startede da også fint for svalekliren med 27 besatte territorier, men den massive sommerskovning specielt i april og maj satte sine spor på svaleklirebestanden og årets yngleresultat.

Kun sølle 13 par blev konstateret med unger, og heraf

forsvandt ungerne fra tre områder af ukendte årsager. Vi skal tilbage til 2009 for at finde en dårligere ynglesæson".

Udover Grib Skov var der sikre ynglepar i Store Dyrehave, Hillerød (NSJ) med 2 par, Grønholt Vang (NSJ) 1 par, Lille Hestehave (NSJ) 1 par, Gønløse Ore (KBH) 1 par og Tokkekøb Hegn 1 par (NSJ). Der er meldinger om mulige ynglepar på Bornholm fra Bastemose og Ølene samt Midtjylland, men sikre beviser mangler.

(Jørgen Staarup Christensen/Per Ekberg)

Damklire *Tringa stagnatilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2001	
7	0	< 1	1	3	6	6	5	11	11	10	179

Kommentar: Første fund er fra 1970

Med syv fund er der tale om den højeste årssum siden 2018. Fuglene fordeler sig med tre i første og fire i andet halvår. Alle nævnes, 28/4 til 1/5 1 Bøtø Enge (ST), 29/5 til 4/6 og nok samme 8/6 og 11/6 1 Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH), 1-6/6 1 Årslev Engsø (ØJ) og fra andet halvår 28-30/7 1 Tryggelev Nor (F) og sikkert samme 31/7 og

1/8 ved nærliggende Klise Nor (F). Desuden 10/8 1 Vorsø Kalv (SØJ), 20-26/8 1 Saksfjed (ST) og 20/8 1 Borreby Mose (VSJ). Damklire yngler med fåtallige bestande i Finland, Polen, Belarus og De Baltiske Lande med hovedbestanden videre østover.

(Hans Christophersen)

Tinksmed *Tringa glareola* (yngleforekomst)

I 2022 er der ikke lavet optællinger af Naturstyrelsen på statens arealer i Thy, og heller ikke Miljøstyrelsen har talt. Tallene i DOFbasen er derfor ikke retvisende for den danske ynglebestand, der senest blev optalt i 2021, og som tælles igen i 2023. I 2021 blev der registreret 222 par,

hvilket var det højeste antal i NOVANA-perioden 2004-2021. Det var samtidig det højeste antal i mere end 60 år (Nielsen et al. 2023).

(Egon Østergaard)

Tinksmed, Årdsdalevang, 17. maj 2022. Foto: Sune Riis Sørensen.

Ride *Rissa tridactyla*

Yngleforekomst: Der blev ikke foretaget optælling med drone på Bulbjerg i 2022. I 2021 taltes 447 besatte reder ved hjælp af drone-fotografering. I marts 2022 skred dele af klinten ned, og et ukendt antal af ridernes hidtidige redehylder gik med i faldet. De største antal ynglefugle indtastet i DOFbasen fra denne lokalitet er 200 30/5 og 31/5 200, men fra 11/6 blev der indtastet 500 rastende fugle. Disse tællinger var formentlig ret upræcise og kan ikke bruges som en indikation af, hvor mange par der forsøgte at yngle. På hyldeerne på sydmoen i Hanstholm Havn blev

der 13/7 registreret 35 besatte reder, men ynglefuglene fik ikke unger på vingerne. I Hirtshals var der 6/4 15 adulte på Østmolestspidsen og 32 på nordsiden af flydedokken. De fik imidlertid ikke mulighed for at yngle på flydedokken, idet deres foretrukne hylde druknes, når der sættes nyt skib i dokken. Herefter var der kun observationer fra Østmolestspidsen: 19/5 9 reder, og herfra kom omkring 10 unger på vingerne.

Træk- og vinterforekomst: Riden blev primært registreret i Nordjylland ved Skagen og Skagerrakkyster med 85%

af alle fugle samt i mindre grad langs vestkysten ned til Blåvands Huk (SVJ) og Kattegatkyster ved Nordsjælland og Østjylland. Riden var decideret sjælden i alle øvrige landsdele med samlet kun 52 fugle i sydlige Kattegat, Øresund, bæltfarvandene og Østersøen.

Forekomst kulminerede januar-februar med knap 17.000 fugle med største forekomst i forbindelse med hård vind fra vest med 17/1 1117 V + 20/1 2138 V + 30/1 3043 V Roshage (NJ), sidstnævnte observation i forbindelse med stormen Malik. Største antal ved Skagen (NJ) var 28/1 1748 NV og 12/2 1600 T (984 NV + 616 SØ) og fra Kattegat 19/2 386 V Børstrup Hage (NSJ).

Fra marts til september var riden en fåtallig fugl i danske farvande, og større antal sås kun omkring yng-lepladser, samt flere dage med > 100 T ved Skagen og Hansholm; flest 3/6 197 V (primært 2K fugle) Hanstholm (NJ) og 9/7 385 V Roshage (NJ).

Igen større forekomster fra oktober, men kun to dage > 1000 trækkende fugle med 18/10 1700 Ørhage (NJ) og 17/12 2781 (2635 SØ + 146 NV) Skagen. Uden for Nordjylland var de største forekomster 2/11 504 S Lyngvig Fyr (VJ) og i Kattegat 12/11 286 V Gilleleje Flak (NSJ).

(Thomas Bregnballe / Kurt Prentow / Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af ride

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	16824	602	375	76	0	13	12	31	3	1252	1	2	19191
2. halvår	13869	1079	949	546	0	7	0	6	1	500	22	3	16982
Samlet	30693	1681	1324	622	0	20	12	37	4	1752	23	5	36173

Sabinemåge *Xema sabini*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2001	1994	
9	45	5	42	76	46	22	11	440	189	145	1977

Med 8-9 fugle er der tale om noget færre end de 16 i 2021. Alle nævnes: 13/9 1 S Blåvands Huk (SVJ), 2/10 1 S Blåvands Huk, 2/10 1 V Børstrup Hage (NSJ) og muligvis samme ved Korshage (VSJ), 2,5 timer senere, 6/10 1 S Vejers Strand (SVJ) og samme dag 1 V Lild Strand (NJ) og

1 S Lyngvig Fyr (VJ), 11/10 1 V Roshage (NJ) og endelig en usædvanligt sen fugl, 2/11 1 S Nørre Lyngvig (VJ). Alle fund drejer sig om 1K-fugle.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af sabinemåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	2	3	0	0	0	0	1	0	1	0	0	9

Dværgrmåge *Hydrocoloeus minutus*

Siden 1995 har kun yngleforekomst været medtaget i Årsrapport, således er den seneste behandling af forekomst fra 1994, hvor samlet antal blev estimeret til ca. 5000 fugle. Siden da er forekomsten steget markant som følge af stor fremgang i ynglebestande i Sverige og især Finland, hvor ynglebestanden er 10.000-13.000 par, en fremgang på mere end 50 % siden 1990 (Christensen et al. 2022).

Årets forekomst var på knap 25.000 fugle, hvor 92% af alle fugle blev registreret i forbindelse med gennemtræk forår og efterår; heraf 9601 i foråret medio april til primo maj og 13.368 i efteråret fra ultimo september til medio november.

Der var desværre ingen oplysninger om ynglepar i 2022, modsat i 2021 hvor et par rugede i Vejlerne (NJ).

Dværgrmågen blev observeret alle måneder og i alle landsdele, men optrådte først på året (januar til marts) kun meget fåtalligt, især i Østersøen, i Vadehavet og langs vestkysten, max. 21/2 18 Havet udfor Gedser Odde (ST). Forårstrækket passerer gennem Østersøen og blev som vanligt primært observeret ved Hyllekrog (ST) med samlet

9319 i april-maj. De første spæde trækbevægelser her var i primo-medio april med 7/4 147 + 13/4 555 og med tydelig kulmination primo maj med 1/5 1695, 4/5 1697, 5/5 1298 og 6/5 868. Efter 5. maj blev et stigende antal 2K fugle noteret i trækflokke, hvor aldersfordeling 10/5 med 297, var 35 ad., 4 3K+, 12 3K + 11 imm. (2-3K) og 198 2K, samt 37 usp., hvilket er største "ungfugle-dag" ved Hyllekrog hidtil.

Eneste større trækforekomster (> 100 fugle) uden for Hyllekrog var 24/4 166 Forlandet udfor Margrethe Kog (SJ) og 1/5 148 Dovns Klint (F).

Antallet af dværgrmåge i landet faldt markant fra medio maj, hvor arten optrådte spredt langs kyster og ved vådområder i hele landet indtil ultimo juni og var langt overvejende 2K fugle.

Første 1K fugle var 5/7 1 R Øsemagle Revle (KBH) og 17/7 1 T Keldsnor (F), og første trækbevægelser sås medio-ultimo juli 16/7 14 ad. S Blåvands Huk (SVJ), 25/7 17 + 26/7 34 Keldsnor og 27/7 14 V Roneklint (ST). Fra august til medio september blev knap 400 fugle noteret

ved kyster og vådområder i alle landsdele, flest 1K fugle, og typisk enkeltindivider eller små flokke på 2-4 fugle, dog enkelte trækflokke på mellem 16 til 34 fugle, især ved Gedser Odde.

Efterårstrækket passerede fra ultimo september til medio november med tydelig kulmination ultimo oktober – primo november, dog først med lille top oktober med bl.a. 4/10 118 V Dueodde (B), 5/10 152 V Gedser Odde (ST) og 236 V Dovns Klint (F) og 6/10 260 S Blåvands Huk og 123 S Vejers Strand (SVJ).

Normalt er efterårstrækket størst gennem Østersøen, men lidt usædvanligt blev de største trækforekomster noteret langs den jyske vestkyst med 31/10 1214 S, 1/11 1702 S, 2/11 3003 S (ny dagsmax for Danmark) alle fra Blåvands Huk (SVJ). Fra medio november til primo december flyttede tyngdepunkt til Sydøstdanmark med følgende dage (> 200 T) 14/11 252 T Roneklint, 16/11 220 S kysten udfor Gedesbyskov (ST), 17/11 221 SV Gedser Odde, og sidste større dag blev 4/12 328 SV Gedser Odde og 170 V Feddet (ST).

Største lokaliteter i efteråret var Blåvands Huk 8335, Gedser Odde 1779, Roneklint 890, Feddet 625, Dovns Klint/Keldsnor 483 og Dueodde 396.

(Jørgen Staarup Christensen)

Sorthovedet Måge 1K, Hanstholm Havn, 28. december 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af dværgmåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	34	54	70	6	3	249	251	31	29	3	9395	22	10147
2. halvår	289	455	8695	88	75	44	639	3	220	33	3723	428	14692
Samlet	323	509	8765	94	78	293	890	34	249	36	13118	450	24839

Sorthovedet måge *Ichthyæetus melanocephalus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2020	2021	
2022	14	5	10	31	75	177	310	329	313	287	4000
41	0	< 1	0	0	8	22	37	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Første ynglefund er fra 1970.

Årstotalen for sorthovedet måge er konservativt opgjort til 329 individer i 2022, hvilket er ny rekord. Ynglebestanden var på samme høje niveau som året før.

I januar og første halvdel af februar sås i alt mindst ni individer, hvoraf nogle nok er tilbagevendende fugle set gennem flere år. Der sås mindst 4 (1 ad, 2 3K, 1 2K) i Hanstholm (NJ) og 2 (1 ad, 1 3K) i Aarhus-området (ØJ), og herudover 24/1-24/2 1 ad. Spodsbjerg, Langeland (F), 29/1 1 ad. Aabenraa Fjord (SJ) samt 5/2 1 ad. Ålebugt, Grenå (ØJ).

Forårsankomsten udgjordes af 27/2 1 ad. Selsø (NSJ), 2/3 1 ad. Neverkær (F) og 6/3 2 ad. Holmesø (S). Største tal fra kolonierne var 6/5 46 ad. Sneum Digesø (SVJ), 19/4 10 ad. Holmesø (KBH) og 13/4 7 Haderslev Dam (SJ).

I efteråret var det sædvanen tro Hanstholm-området, der stod for de største antal. Første fugl her var 1/7 1 ad. Hanstholm Havn, og allerede 9/7 sås 18 fugle samme sted. Månedsmaksima herefter blev 22/7 34, 6/8 40, 14/9 62,

3/10 17 og 4/11 15. I december fortsat mindst fem forskellige individer (1 1K, 2 2K, 2 ad.). Som et absolut minimum sås 85 forskellige fugle i Hanstholm-området i andet halvår (45 1K, 40 2K+). Også Blåvands Huk (SVJ) bød på pænt med fugle i efteråret. Her sås arten næsten fast fra 12/7 til 18/9. 16/8 6 1K rastende var ny rekord for lokaliteten, og også flere ældre fugle sås på stedet i perioden.

Et større træk sås i det nordlige Jylland 14/9, hvor der ved Hirtshals Havn (NJ) sås 12 1K-fugle, heraf ni træk-kende SV og tre rastende. Samme dag sås ved Roshage (NJ) i alt 52 vesttrækkende fugle (4 ad., 3 2K, 45 1K), men her kan det være svært at vurdere, i hvilken grad der var tale om reelt træk, eller om det var områdets rastende fugle, der kom forbi. Dagen efter, 15/9, trak 6 1K syd ved Blåvands Huk. I december sås ud over fuglene i Hanstholm mindst to stationære individer omkring Aarhus Havn (ad. + 2K), og i Grenå (ØJ) sås 1 1K frem til 13/12 og 1 2K+ 29/12.

Ynglebestanden var stort set den samme som rekord-tallet fra året før, i alt 40-41 par (mod 38-43 i 2021). Arten blev fundet ynglende på ni lokaliteter, hvoraf Sneum Digesø med 23 par tegnede sig for mere end halvdelen af landsbestanden. Øvrige yngleforekomster var Filsø

Mellemsø (SVJ) 3 par, Yderste Holm, Stavns Fjord (ØJ) 1 par, Haderslev Dam 2-3 par, Birkum Grusgrave (F) 1 par, Sprogø (VSJ) 3 par, Holmesø 4 par, Saltholm (KBH) 1 par og Gurre Sø (NSJ) 2 par.

(Jacob Sterup)

Regional fordeling af sorthovedet måge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	15	4	56	9	3	19	17	12	20	6	8	3	172
2. halvår	108	5	19	8	1	3	6	2	4	1	0	0	157
Ynglepar	0	0	26	1	0	2-3	1	3	5	2	0	0	40-41

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1976	2020	2021	
2022	NA	93	129	71	39	43	36	287	189	170	3782

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Første ynglefund er fra 1970.

Gråmåge, Tarpbage Enge, 12. februar 2022.

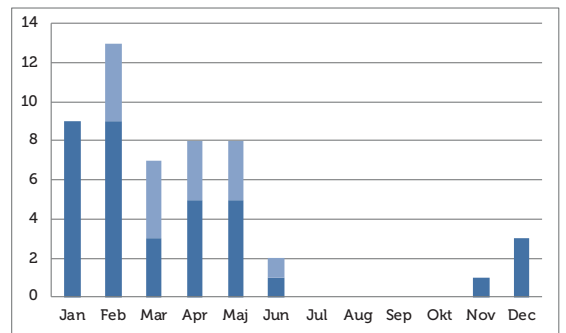
Foto: Bjørn Frikke.

Forekomst siden 2000 har ligget mellem 23 og 59 fugle årligt, og gennemsnit seneste 10 år er på 41 fugle, hvorfor årets 36 fugle var lidt under gennemsnit. Forekomst var fordelt med 32 fugle i første halvår og fire fugle i andet halvår.

Flest ved Hirtshals (NJ) med otte fugle og Skagen (NJ) med min. syv fugle, samt Blåvands Huk (SVJ) tre fugle og Fanø (SVJ) tre fugle. Det præcise antal fugle ved Skagen er dog svært at vurdere med 161 observationer.

Regional fordeling af gråmåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	18	5	8	1	0	(1)	0	0	0	0	0	0	32
2. halvår	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Samlet	20	5	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	36

Månedsfordeling 2022 efter fundtidspunkt (mørkeblå) og forekomst af stationære individer (lyseblå).

Forekomst kulminerede januar-februar og stationære fugle i Hirtshals, Hanstholm (NJ), Skagen, omkring Esbjerg (VJ) og ved Grenå Havn (ØJ). Forsat pænt med fugle fra april til ultimo maj, især ved Skagen. Forårets sidste fugl blev en 22/5 1 2K på mark ved Høgsbro, syd for Ribe (SVJ) og formentlig samme fugl stadig i området 10/6 1 2K Astrup Enge (SJ). Fra juni også 1/6 1 imm. SV Hirtshals.

Multifund var 9/2 2 2K og 12/2 1 3K + 1 2K Hirtshals Havn, 7/4 1 3K + 1 2K Skagen Havn og i april flere dage fund af 2 2K sammen i Skagen. Aldersfordeling første halvår var 26 2K, 2 2K+, 2 3K, 1 3K+ og 1 adult.

Fra andet halvår blot fire fund (alle 1K) med 4/11 1 SØ Fanø Vesterstrand (SVJ), 28-30/12 1 R Hanstholm Havn (NJ), 28/12 1 R Hirtshals Havn (NJ) og 29/12 1 R Måde ved Esbjerg (SVJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvidvinget måge *Larus glaucooides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	1983	
18	38	2	9	16	11	23	14	110	26	24	677

Samlet 18 fugle heraf 14 i første halvår og fire i andet halvår. Som sædvanlig blev flertallet truffet i Nordjylland og regionalfordeling var NJ 13 (heraf ni fra Skagen), VJ 3, ØJ 1 og SJ 1.

Første halvår: Årets første fund var 5/1 1 4K Grenen, Skagen, 20/1 1 2K Hirtshals Havn (NJ) og 29/1 1 2K Skagen Havn. I perioden 29/1 – 11/4 mange observationer af 2K fugle og blev i 'Nordjyllands Fugle' vurderet til at gælde 2-3 forskellige. Ved Skagen sås desuden 31/1 1 4K Grenen, 7/3 1 3K Grenen, 14/4 1 4K Skagen Havn og 23/4 1 ad. N Nordstrand.

Uden for Skagen fem fund med 31/1 – 1/3 1 2K Skjern Enge området (VJ), 7/2 1 3K Bøvling Klit (VJ), 9/2 1 4K+ Hirtshals (NJ), 6-11/3 1 2K Margrethe Kog (SJ) og 16/4 1 3K Krstrup Enge (ØJ).

Andet halvår: 23/10 1 2K + 5/11 1 3K Grenen, Skagen, 24-30/12 1 1K Hanstholm Havn (NJ) og 27-31/12 1 1K Hvide Sande Havn (VJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvidvinget måge, Hanstholm Havn, 30. december 2022.
Foto: Poul Holm Pedersen.

Kaspisk måge *Larus cachinnans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2020	
889	3	0	0	(42)	196	550	1056	1827	1300	978	10.171

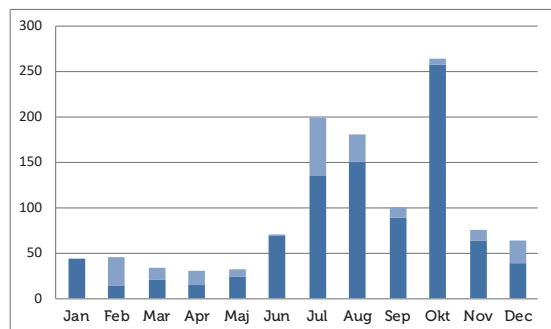
Arten blev ikke behandlet i seneste årsrapport, hvorfor både 2021 og 2022 er medtaget i dette års rapport. Kun aldersbestemte fugle er medtaget.

2021

Et flot år med 978 fugle, hvilket er tredje største år hidtil; heraf 247 fugle i første halvår og 731 fugle i andet halvår. Flest omkring København, Køge og Faxe Bugt, ved Bornholm og Sydvestdanmark, især Fanø (SVJ).

Forekomst først på året var primært af stationære fugle på flere storkøbenhavnske lokaliteter, samt bl.a. Rødvig By og Havn (KBH), Langeland, især Bagenkop Havn (F), Grenå og Århus Havn (ØJ). En række fugle var stationære indtil marts, enkelte endog helt indtil maj og en 3K fugl indtil primo juni ved Rødvig By og Havn (KBH). I maj desuden 2/5 13 Ertholmene (B).

Større efterårsankomst blev registreret fra ultimo juni ved Fanø (SVJ), max. 29/6 34 Fanø Vesterstrand og forekomst her kulminerede i juli, hvor største dag var 8/7 83 samlet på øen, og dagen efter blev årets første 1K fugl også fundet her.

Månedsfordeling 2021 efter fundtidspunkt (mørkeblå) og forekomst af stationære individer (lyseblå).

Fra medio-ultimo juli noteredes ankomst i flere landsdele, og i løbet af august, og september flyttede tyngdepunkt til Øst- og Sydøstsjælland (København, Køge og Faxe Bugt) samt Bornholm, især Ertholmene. Årets forekomst kulminerede primo oktober, hvor der 3/10 - en

dag med kuling fra syd - blev optalt 98 på Bornholm (ni lokaliteter), max. 44 Myregårds Myr (B) og Østsjælland ved Rødvig med 50 Boelsrev Kalkbrud (KBH). I løbet af oktober faldt antal markant og 50-70 fugle blev noteret

per måned året ud, heraf en række stationære fugle; flest ved Rødvig By og Havn med 6-9 faste individer, og desuden 29/12 7 til overnatning Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH).
(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af kaspisk måge 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	0	87	10	3	2	35	5	55	8	10	25	247
2. halvår	57	5	144	4	2	2	38	7	216	12	26	218	731
Samlet	64	5	231	14	5	4	73	12	271	20	36	243	978

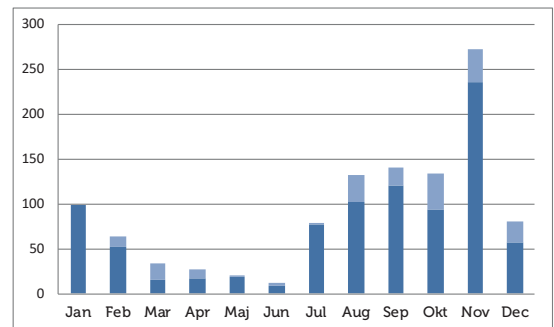
2022

Samlet forekomst var lidt lavere end året før med 889 fugle, heraf 209 i første halvår og 680 i andet halvår. Som vanligt flest fugle Sydøstdanmark omkring København, Køge og Faxe Bugt og Bornholm samt i Sydvestjylland ved Blåvands Huk og Fanø, men i 2022 også ved Vejers Strand (VJ).

Relativt mange på plads i januar, hvor knap 100 blev noteret; flest fugle i Københavnsområdet ned til Køge og Faxe bugt samt Blåvands Huk (VJ) og Langeland (F). Arten blev alene i Storkøbenhavn registreret på knap 30 lokaliteter, hvilket må tilskrives mange aktive ornitologer i området. Antal faldt allerede fra medio februar, og kun 20-30 fugle registreredes månedligt fra marts til juni med overvejende 2K og 3K fugle. I april og maj og flest ved Ertholmene (B) og Blåvands Huk (SVJ).

Antallet steg først fra medio juli med større ankomst ved Fanø (SVJ), hvor også første 1K blev noteret 12/7, men markant færre fugle her end i 2021, således max. 19/7 13 Søren Jessens Sand. Fra ultimo juli og i august ankomst af især 1K-fugle i de fleste landsdele, som vanligt med største forekomster ved Bornholm, Køge og Faxe Bugt (KBH), Fanø og Blåvands Huk; max. 8/9 20 Ertholmene. Forekomst

kulminerede først primo november med flere større dage, især stort træk 2/11 70 S Vejers Strand, hvor aldersfordeling var 1K: 10, 2K: 15, 3K: 10, 3K+: 5, 4K+: 30, 2/11 10 Ertholmene (B), 3/11 21 Blåvands Huk og 4/11 15 Rødvig By og Havn (KBH). Hele efteråret og i december mange langtidsstationære fugle (alle aldre) ved havne i flere landsdele.

Månedsfordeling 2022 efter fundtidspunkt (mærkeblå) og forekomst af stationære individer (lyseblå).

Regional fordeling af kaspisk måge 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	15	2	62	5	1	1	19	0	82	6	5	11	209
2. halvår	39	5	227	9	1	5	41	1	178	11	40	123	680
Samlet	54	7	289	14	2	6	60	1	260	17	45	134	889

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

DKU har skærpet krav til dokumentation af fund af Middelhavssølvmåge, hvor der endnu ved redaktionens afslutning var flere fund under behandling, som derfor ikke

Middelhavssølvmåge, Galgereg, Fanø, 27. august 2022.

Foto: Bjørn Frikke.

indgår i sammenfatningen. Det er muligt, at forekomst tidligere med 55 – 85 fugle årligt har været væsentligt overvurderet, og den er derfor under revision.

Samlet 14 fund af 14 fugle alle fra efteråret med månedsfordeling juni 1, juli 5, august 5 og november 3. Kun truffet i fire landsdele med SVJ 9 (Fanø 6 +Blåvands Huk 3), NJ 2, KBH 2 og F 1.

Alle fund nævnes: 25/6 1 4K Søren Jessens Sand (SVJ), 4/7 1 3K Fanø Strand (SVJ), 12/7 1 4K Fanø Vesterstrand (SVJ), 12/7 1 3K Søren Jessens Sand (SVJ) og samme fugl 14/7 1 3K Galgereg, Fanø (SVJ), 19/7 1 ad. + 25/7 1 ad. Søren Jessens Sand (VJ), 2/8 1 ad. Hirtshals Østerstrand (ringmærket i Kroatien) og samme fugl også set 24/8 1 ad. Uggerby Strand (NJ), 6/8 – 4/10 1 ad. Hanstholm Havn (NJ), 7/8 1 ad. Damhussøen (KBH), 7/8 1 1K Højereup, Stevns (KBH), 8/8 1 1K Spodsbjerg Havn (F), 27/8 1 ad. Galgereg, Fanø (SVJ), 1/11 1 3K Blåvands Huk (SVJ), 3/11 1 1K R/V og 9/11 1 ad. S Blåvands Huk (SVJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Baltisk sildemåge *Larus fuscus fuscus*

Der var ingen ynglefund af racen i 2022 og alle fund var fra Bornholm, på nær et forårsfund og tre efterårsfund ved hhv. Gedser, Østsjælland og Møn.

Første fugl var usædvanlig tidlig 16/2 1 ad. Knudsker ved Rønne (B). Som sædvanlig blev racen primært truffet på Ertholmene (B) og ankomst her til normal tid 26/3 1 og 15/4 6. Herefter optrådte racen kun uregelmæssigt, mest af enkeltindivider, dog 21/5 2 (ad. + 2K). Første 1K blev noteret 7/8 og i august-september igen flere fund af 2

ex, max. 12/9 5 (3 ad. + 2 1K). Sidste fund fra Ertholmene 21/10 1K T, som også var årets sidste fund.

Fra Bornholm 12 fund af 15 fugle 26/2 – 9/9 forskellige steder på øen, flest i august-september max. 8/9 3 Årsdalevang (B). Fra det øvrige Danmark: 4/6 1 ad. Ø Gedser Odde (LFM), 6/8 1 ad. S Kystvejsområdet, Amager (KBH), 5/9 1 ad. Hundevængsgård, Møn (ST) og 8/9 2 (ad. + 1K) Boesdal Kalkbrud (KBH).

(Jørgen Staarup Christensen)

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1970	1983	
4	NA	(113)	44	35	7	10	4	ca. 400	76	60	1404
0	+ 500	NA	(9-11)	(11)	2	1	0	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1971-77. Den danske ynglebestand angives i 1970 til 200 par.

Året bød på fire observationer, der alle nævnes, 9/6 1 Grønningen, Fanø (SVJ), 11/6 1 Nymindegab (VJ), 27/6 1 N Søren Jessens Sand, Fanø og endelig 6/7 1 Ballum Sluse

(SVJ). Reelt kan der være tale om gengangere og totalt set kun 1-2 fugle, men årets forekomst summeres til fire fugle.

(Knud-Erik Andersen)

Rovterne *Hydroprogne caspia*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	
590	NA	55	79	75	68	240	(509)	617	592	590	6195

Kommentar: Der mangler årstotal fra 2021.

Rovterne manglede desværre i seneste årsrapport, hvor for både 2021 og 2022 er medtaget i dette års rapport.

2021

Første fugle sås 8/4 1 Klydesø-området, Kalvebod (KBH), og sidste fugle var 9/10 1 Fanø Vesterstrand (SVJ) og 10/10 1 Århus Østhavn (ØJ).

Største forekomster udenfor yngletiden sås i august med 6/8 31 Gyrstinge Sø (VSJ), 8/8 38 Ølsemagle Revle (KBH) og 14/8 25 Præstesø, Værløse (KBH). Sidste større forekomster var 16/9 7 Høje Sande, Skjern Enge (VJ) og 22/9 5 Tryggelev Nor (F).

Ynglebestand blev optalt i forbindelse med NOVA-NA-overvågningen (Nielsen et al. 2023), og rovtørnen blev fundet ynglende på fire forskellige lokaliteter, alle i landets østlige del. Fremgang i ynglebestanden fortsatte med Saltholm (KBH) 44 par, Små Ægholme (ST) 9 par, Sækkesand (ST) og Degneholm (ST) 1 par.

(Jørgen Staarup Christensen)

2022

Antallet af rovtørner i Danmark stiger år for år, og med næsten 4000 observationer i DOFbasen er det en vanskelig opgave at komme med et realistisk bud på en landstotal.

Årets første fugl blev set og fotograferet allerede 30/3 ved Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH). Dette er hidtil tidligste ankomst og landets kun andet martsfund. Ynglebestanden blev ikke optalt i 2022.

Antallet af rovtørner i Danmark kulminerer som regel i august, og 2022 var ingen undtagelse på dette punkt. De største forekomster af rastende fugle var 4/8 43 Ølsemagle Revle (KBH), 5/8 41 Gyrstinge Sø (VSJ), 25/8 30 Høje Sande (VJ), 26/8 29 Tryggelev Nor (F) og 27/8 21 Enø Overdrev (ST). Desuden 14/8 stadig 33 ynglefugle Saltholm (KBH). Enkelte fugle sås ind i oktober, og årets sidste var 8/10 1 SØ Gulstav (F).

(Jacob Sterup)

Regional fordeling af rovterne 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	29	53	24	15	5	25	70*	75*	150*	50*	75*	19	590

*skønnet antal

Rovterne, Ølseماغle Revle, 6. august 2022. Foto: John Larsen.

Splitterne *Thalasseus sandvicensis* (yngleforekomst)

I 2022 blev den danske ynglebestand af splitterne opgjort til 4747 par, dvs. 465 færre par end året før.

Vi fik dækket de ynglelokaliteter, som arten havde benyttet i de foregående to sæsoner. Desuden vurderer vi, at dækningen af øvrige potentielle ynglesteder var god. Arten blev konstateret som sikker ynglefugl på syv forskellige lokaliteter, hvoraf de seks tidligere har haft arten ynglende. I forhold til tidligere år var den største forandring i 2022, at antallet af ynglepar på Hirsholm (NJ) gik tilbage fra 1605 par i 2021 til 796 par i 2022. Flest ynglepar blev registreret på den forholdsvis nye ø Krik Sandø ved Agger Tange (NVJ). 18/5 blev denne kolonis størrelse opgjort til 2050 par (baseret på fotos fra en drone), men mellem 10/6 og 17/6 blev en ny sub-koloni med mindst 350 reder etableret. Vi skønner, at det samlede antal par, der hen gennem sæsonen gjorde forsøg på at yngle på Krik Sandø, nåede op på mindst 2400 par. Den tredje største koloni fandtes på Hjarnø (SØJ) med 789 par, og den fjerde største på Sprogø (VSJ) med 712 par. På begge disse lokaliteter var yngleantallet nogenlunde som i de foregående år. Ud over disse fire store kolonier blev der

registreret 180 par på Fjandø (VJ) og 45 par på den ene af øerne i Holmesø ved Brøndby Strand (KBH). Desuden blev der i et naturgenoprettet vådområde inde i Saksfjed Inddæmning for første gang fundet ynglende splitterne, og her vurderes antallet til 5 par.

I 2022 var der udbrud af højpatogen fugleinfluenza blandt ynglende splitterner over det meste af Nordvesteuropa. I Danmark blev der konstateret dødsfald af flere end 100 ynglefugle i hver af kolonierne Fjandø, Krik Sandø og Sprogø. På Hirsholm og Hjarnø blev der kun fundet 32 hhv. 12 døde voksne splitterner, og i kolonien i Holmesø blev der ikke fundet døde splitterner. Der er helt sikkert mange voksne som døde, uden at de blev fundet i kolonierne. I kolonierne på Agger Tange og Hirsholm blev antallet af døde unger estimeret til flere end 1500 hhv. 700. På Hjarnø blev der registreret 180 døde unger, og på Fjandø blev antallet estimeret til mindst 60 døde unger. Derimod blev der ikke fundet døde unger i kolonien i Holmesø.

(Thomas Bregnballe / Jacob Sterup /
Jens Gregersen / Kjeld T. Pedersen)

Dværgterne *Sternula albifrons* (yngleforekomst)

Det er uhyre vanskeligt at holde præcis styr på den danske ynglebestand af dværgterne, fordi arten typisk yngler i forholdsvis små kolonier og flytter meget rundt. Der er derfor ofte store udsving fra år til år i de lokale og regionale yngleforekomster. Sammenholdt med det meget store antal potentielle ynglelokaliteter i Danmark betyder dette, at en betydelig del af ynglebestanden let kan undrage sig registrering, medmindre der gøres en målrettet, landsdækkende indsats. I 2022 blev der ikke gennemført en landsdækkende NOVANA-optælling af terner, hvorfor der kun foreligger data fra Aarhus Universitets 'Projekt Dværgterne i Danmark', de årlige ynglefugleoptællinger i Vadehavet, DOF Fyns Ø-undersøgelse samt observationer indtastet i DOFbasen.

I 2022 blev der registreret i alt 376-423 ynglepar i Danmark. Det er det laveste antal, der er dokumenteret i Danmark i de senere år (mellem 396-457 par i 2018 og 622-686 par i 2021), hvilket dog især vurderes at bero på den mangelfulde dækning af artens potentielle ynglelokaliteter. Der mangler således data fra en række traditionelt betydningsfulde lokaliteter, herunder bl.a. Læsø (NJ), Vestkysten (VJ) og Saltholm (KBH). Tages der højde for den mangelfulde dækning, er det fortsat vores vurdering, at den danske ynglebestand er på over 500 ynglepar, og at bestanden på landsplan – trods regionale udsving – er stabil eller sandsynligvis endda i svag fremgang.

Vadehavet var fortsat artens vigtigste yngleområde med 94 registrerede par på Rømhø (SJ), 39 par på Fanø med omliggende sande (SVJ), 15 par på Koresand (SVJ) og 9 par ved Blåvands Huk (SVJ). De i alt 157 registrerede ynglepar i Vadehavet lå væsentligt under de foregående års ynglebestand (199 par i 2021 og ca. 216 par i 2020), hvilket vurderes at hænge sammen med etableringen af en usædvanligt stor ynglekoloni på 250 par på Japsand i den tyske del af Vadehavet kun ca. 50 km syd for Rømhø. Ringmærkningen viser fortsat, at ungespredning fra især tyske, hollandske og britiske kolonier er med til at holde bestanden i den danske del af Vadehavet oppe, men i visse år kan udvekslingen af fugle med kolonier i vores nabolande altså også gå den anden vej.

I alt 65 par yngede med usædvanlig god succes i de store højvands- og rævesikre indhegninger med strømførende flethegn, som årligt etableres ved Lakolk Strand, Rømhø (SJ), Grønningen, Fanø (SVJ) og Blåvands Huk (SVJ). Til sammenligning blev så godt som alle reder

på Rømhø, der var anlagt uden for den rævesikre indhegning, præderet af ræv. Også på Sjælland er der taget initiativ til sikring af en af artens vigtigste ynglelokaliteter, idet Slagelse Kommune i samarbejde med lodsejeren i efteråret 2021 etablerede to nye fugleøer i Lejsø ved Lejodden (VSJ), hvoraf den ene er sikret med el-hegn mod prædation fra ræv. Også her kvitterede i alt 20-21 par for den hjælpende hånd med en fortrinlig ynglesucces. Erfaringerne fra disse initiativer dokumenterede således endnu engang, at det er muligt – og vigtigt – at sikre en sårbar ynglefugl som dværgterren mod de alvorlige trusler (højvande, prædation og menneskelige forstyrrelser m.m.), som ellers ofte resulterer i mislykkede yngleforsøg.

Vadehavet tegnede sig som sædvanligt for en række store kolonier: Lakolk Strand, Rømhø (SJ) 39 par, Juvre Sand, Rømhø (SJ) 21 par, Sønderstrand, Rømhø (SJ) 20 par, Grønningen, Fanø (SVJ) 17 par, Koresand (SVJ) 15 par og Søren Jessens San, Fanø (SVJ) 11 par. Øvrige lokaliteter med 10 ynglepar eller derover var Rødsand (ST) 30-50 par, Krik Sandø, Agger Tange (NJ) 28-37 par, Sækkesand, Møn (ST) 31 par (markant tilbagegang fra 95-126 par i 2021), Lejodden (VSJ) 20-21 par, Suderø (ST) 15-20 par, Als Odde (NJ) 15 par, Klydesøen, Vestmager (KBH) 10 par, Anholt (ØJ) 8-11 par og Hou Nordstrand (NJ) 7-10 par. Dværgterren har aldrig ynglet på Bornholm, og arten blev heller ikke i 2022 registreret ynglende i SØJ og NSJ.

Efter at en eksplosiv vækst i hættemågebestanden har presset arten væk fra øerne ved Tissø sydbred (VSJ) (se Fugleåret 2013-2016), holder Tystrup Sø (ST) fortsat fanen højt som nu Danmarks eneste permanente inlandslokalitet for arten. I 2022 blev her registreret fire ynglepar med god ynglesucces.

I modsætning til en række andre kolonirugende kystfugle har dværgternebestanden hverken i Danmark eller i vores nabolande som bl.a. Sverige, Tyskland, Holland og Storbritannien været påvirket af den højpatogene fugleinfluenza H5N1. Årsagen hertil vurderes især at være, at dværgterren normalt yngler i løsere kolonier med væsentligt større afstand mellem de enkelte reder end det eksempelvis ses ved splitterne, fjordterne og hættemåge.

Yderdatoerne for observationer i DOFbasen var 14/4 1 Hønen, Sønderhø, Fanø (SVJ) og samme dag 3 Ølsemagle Revle (KBH) og seneste 22/9 1 Køge Sydstrand (KBH).

(Ulif M. Berthelsen / Thomas Bregnballe)

Regional fordeling af registrerede ynglepar af dværgterne i 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	58-71	4-6	64	8-11	0	94	28	27-30	10	0	83-109	0	376-423

Hvidvinget terne *Chlidonias leucopterus*

Årstotal	Hyppighed							Tre største år			Artstotal
	Gns. årlig forekomst per 10-års periode							2014	1997	2005	
2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	2005	
27	3	2	2	196	68	407	105	3776	1926	286	7066

Året bød på maksimalt 27 individer, hvilket er ret lavt, men en anelse bedre end 2021. Alle fugle nævnes. Årets første var 9/5 4 Hejresøen (KBH). Derefter 4/6 2 Tempelkrogsøen (VSJ), 8 NØ Tryggelev Nor & Salme Nor (F), hvoraf de fem senere sås rastende ved Nørreballe Nor (F) og 5/6 var der stadig en fugl tilbage i Nørreballe Nor. Dertil kom 5/6 1 Egå Engsø (ØJ). Alle adulte fugle i sommerdragt.

I løbet af sommermånederne indfandt sig 29/6 1 sdr. Villahøj Sø (KBH), 30/7 1 odr. Selsø Sø (NSJ), 14/8 14-16/8

1 odr. Klæggrav nord for Kammerslusen (SVJ). Første ungfugl sås 16/8 1 1K Bøtø Nor (ST) og i løbet af efteråret blev 1K-fugle set 21-24/8 1-2 Astrup Engsø (SVJ), 25/8 1 Lammesø (F), 30/8 1 Saltvandssøen (SJ) samt 23/8 frem til 21/9 var 1-2 fugle stationære ved Rudbøl Sø (SJ), dog 3 fugle 7/9. Årets sidste fund var 30/9 1 Tissø Enge (VSJ) og samme fugl 1/10 Tissø østbred (VSJ).

(Knud-Erik Andersen)

Regional fordeling af hvidvinget terne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	0	0	3	1	0	4	9	3	5	1	1	0	27

Sortterne *Chlidonias niger*

Efter at materialet er rensset for gengangere på enkelt dage blev der set 3914 individer. Der var observationer i alle regioner.

Yngleforekomst: Fra ynglepladserne var der følgende oplysninger:

Vejlerne (NJ): 17/6 27 ynglefugle Bygholms Nordlige Rørskov, men det lykkedes ikke at få unger på vingerne og kolonien blev opgivet omkring 25/7.

Husby Sø (VJ): To par. Op til otte individer set i yngleperioden, men ingen udføjne unger set.

Vest Stadil Fjord (VJ): To par. Op til seks fugle set i yngleperioden. En fodrende fugl måske set, og 1-2 ungfugle set primo august, men uvist om det var lokale fugle.

Magisterkogen (SJ): Et rigtig godt år med knap 60 par og måske op til 75 unger. 30/6 170 Sortterner, heraf knap 50 unger, hvoraf over 30 var flyvefærdige.

Hasberg Sø (SJ): Op til seks individer set i yngleperioden, men ingen tegn på at arten ynglede.

Trækforekomst: Årets første fugl var 13/4 1 Ø Hyllekrog (ST) og større forårstræk blev kun noteret ved Hyllekrog 13/4-27/5 med 30 T, flest 2/5 15 Ø. 2022 var dermed det ringeste år her siden 2015 hvor kun 15 fugle sås og det tredje ringeste siden de systematiske optællinger startede i 2009. Udover ynglepladser blev ca. 70 fugle (rast og træk) noteret fordelt på 25 lokaliteter, overvejende i sydlige landsdele, flest 17/5 -5/6 op til 7 R Nørreballe Nor (F).

Efterårstrækket blev primært registeret ved Blåvands Huk (SVJ) med 5/7-13/9 82, max. 25/7 30 og ved Gedser Odde (ST) med 18/7-6/8 488, max. 30/7 210 og 31/7 169. Trækket ved Gedser Odde var det bedste i mange år. Fra efterårstrækket desuden 20/7 51 V Tontofte Nakke (SJ) og 29/7 23 ad. SV Feddet (ST). Årets sidste observation var 6/10 1 S Bækbygård Strand (VJ).

(René Christensen)

Regional fordeling af sortterne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	610	223	103	61	12	2171	48	14	85	9	571	7	3914

Sortterne, Gødstrup Sø, 25. juli 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	1997	2005	
2022	95	66	285	301	822	1986	1353	7158	3657	3135	38.762

Storkjove blev ikke behandlet i seneste årsrapport, hvorfor både 2021 og 2022 er medtaget i dette års Årsrapport.

2021

I 2021 var totalen på 2182, hvilket var noget over niveau fra 2020, hvor der blev observeret 1533 fugle. Stigningen i antallet af observerede fugle skyldtes blandt andet, at der blev foretaget en del lidt større observationer i august langs den jyske vestkyst.

Regional fordeling af storkjove 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1621	20	60	29	7	2	1	14	-	423	5	0	2182

2022

Totalen på 345 i 2022 var langt under de foregående år. Årsagen var et voldsomt udbrud af fugleinfluenza i 2021 og 2022, hvor der alene i maj-juli 2022 på verdens største koloni på Foula, Shetland, blev fundet 1500 døde Storkjover (Furness *et al.* 2023). Smitten til storkjover blev formodentlig overført ved at de spiste syge eller døde havfugle af andre arter.

Fra januar og februar var der otte observationer af i alt 15 fugle. Største observationer var 20/1 3 V Roshage (NJ) og 30/1 4 V Roshage (NJ).

Regional fordeling af storkjove 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	281	5	17	3	1	1	4	2	2	25	4	0	345

Fra januar og februar var der ingen observationer. Første fra foråret blev 13/3 1 SØ + 30/3 1 NV + 31/3 2 NV Skagen (NJ).

I andet halvår var der især observationer fra ultimo juli til ultimo august og igen ultimo september. Alle observationer over 50 fugle nævnes: 2/8 200 NV + 15/8 53 NV Skagen, 19/8 52 SV Gilleje By (NSJ), 19/8 58 Roshage (NJ) og 24/9 77 V Skagen. Årets sidste blev 18/11 1 V Højen, Skagen, 19/11 1 N Nørre Lyngvig (VJ) og 23/11 1 NV Skagen.

Fra foråret var første observation 5/4 1 N Blåvands Huk (SVJ), 9/4 2 Ø Skagen (NJ) og 9/4 1 N Nørre Lyngvig (SVJ).

I andet halvår var der især observationer fra medio juli og medio september til medio oktober. Der blev generelt kun observeret få fugle og største var 27/7 6 V Roshage (NJ), 15/9 9 V Roshage og 16/9 7 V Skagen (NJ). Årets sidste blev 6/11 1 SØ Sønderho (SVJ), 6/11 1 R + 13/11 1 1K R Skagen (NJ).

(Henrik Nyrup)

Almindelig kjove jagter splitterne, Galgerev, Fanø, 7. august 2022. Foto: Søren Brinch.

Mellemkjo ve *Stercorarius pomarinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	2005	
83	168	42	403	183	85	263	62	1686	1361	648	10.111

Årstotalerne for kjo ve varierer meget, blandt andet i forhold til succes på ynglepladserne. Med en årstotal på 80-83 var antallet af fugle noget over totalen i 2018 på 31 fugle. Kun fugle med aldersbestemmelse og/eller detaljeret beskrivelse medtages i Årsrapporten.

Første fugle blev 1/5 1 ad. LF Blåvands Huk (SVJ) og 5/5 2 ad. LF Blåvands Huk. Der blev i alt observeret seks fugle i foråret.

Efterårets første fugl blev 10/9 1 ad. LF Blåvands Huk (SVJ) og 13/9 1 imm. LF Blåvands Huk (SVJ). Der blev

observeret flest i perioden medio oktober til medio november. Det var også i denne periode, at de største observationer blev gjort med 13/11 4 1K Feddet (ST), 14/11 11 T + 2 R (alle 1K) Roneklint (ST) og 16/11 4 1K T set både fra Roneklint og Feddet.

Årets sidste observation blev 17/11 1 1K SV Gedser Odde (ST), 17/11 1 imm. N Fornæs (ØJ) og 18/11 1 imm. T Masnedsund bydel, Vordingborg (ST).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af mellemkjo ve

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	10	1	16	2	0	0	1	5-6	3	5	36-38	3	80-83

Almindelig kjo ve *Stercorarius parasiticus*

Almindelig kjo ve blev ikke behandlet i seneste årsrapport, hvorfor både 2021 og 2022 er medtaget i dette års Årsrapport.

2021

Med en total på 2327 blev der observeret væsentligt flere fugle end i 2019 med 1853 og i 2020 med 1208.

Der var ingen observationer i vintermånederne januar og februar.

Årets første observationer blev 12/3 1 ad. MF Ø Hyllekrog (ST) og 12/3 1 ad. LF R Esbjerg Havn (SVJ). I første halvår var langt hovedparten af observationerne af 1-5 fugle. Det blev dog til en række observationer af mere end 10 trækkende fugle – 13/4 11 Hyllekrog, 19/4 15

Skagen (NJ), 20/4 13 Skagen, 22/4 12 Hyllekrog, 30/4 18 Hyllekrog og 17/5 20 Skagen.

I andet halvår blev der især observeret fugle fra medio august til ultimo september. Observationerne var især fra Sydøstdanmark, hvor de største observationer blev 22/8 32 SV Gedser Odde (ST), 30/8 202 T (heraf 54 i en flok) Feddet (ST), 4/9 min. 150 Feddet og 18/9 32 S Gedser Odde. Fra indre farvande i øvrigt 18/9 18 V Tontoft Nakke (SJ) og eneste større observation fra den jyske vestkyst blev 6/8 17 S Agger Tange (NJ).

Første 1K fugl blev set 15/8 1 Blåvands Huk (SVJ), og årets sidste blev 20/11 1 1K SV og 2/12 1 1K SV Gedser Odde.

Regional fordeling af almindelig kjo ve 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	659	195	327	99	15	45	62	39	32	45	801	8	2327

2022

Med 2243 fugle i 2022 var året på niveau med 2021. Der var ingen observationer i januar og februar. Årets første observationer blev 25/3 1 ad. LF Ø Hyllekrog (ST), 26/3 1 T Hammeren (B) og 27/3 1 LF NØ Korshage (VSJ).

Første halvår havde typisk observationer af 1-5 fugle, men der var et par enkelte større observationer med 7/4 21 Ø Hyllekrog, 19/4 14 Ø + 20/4 28 Ø Skagen (NJ) og 27/4 14 NØ Hirtshals (NJ).

I andet halvår blev der især observeret almindelige kjo ve fra medio august til primo oktober. Der blev

gjort en lang række observationer langs den jyske vestkyst, men den største observation blev foretaget i de indre farvande – 8/9 188 T Feddet (ST). Langs den jyske vestkyst blev største observationer 7/9 126 S og 13/9 62 S Blåvands Huk (SVJ).

Ungfugle (1K) ankommer normalt ultimo august, undtagelsesvis medio august. Første ungfugl blev dog fundet 5-13/8 1 R Skagen og er den hidtil tidligste 1K fugl fra Danmark. Fuglen bar norsk ring. Årets sidste blev 13/11 1 NØ Skagen og 16/11 1 1K Faxe Bugt (ST).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af almindelig kjo ve 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	646	252	683	118	35	24	37	20	27	48	340	10	2240

Lille Kjøve 3K, Grenen, 26. juli 2022. Foto: Knud Pedersen.

Lille kjøve *Stercorarius longicaudus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1988	1997	
41	63	3	98	93	82	113	43	719	367	307	4078

Med en samlet total på 41 fugle var 2022 på niveau med de sidste par år, hvor der i 2020 blev observeret 52 og i 2021 35. Det er efterhånden nogle år siden, at der har været en større invasion af Lille Kjøve. Seneste større forekomst var i 2014 (220 fugle), dog blev der i 2019 noteret 111 fugle.

Der er ingen fund fra første halvår, og årets første observation blev 26/7 1 3K NV Skagen (NJ) og 3/8 1 ad. SØ Skagen (NJ).

Ungfugletrækket (1K) startede 1/9 1 R Korshage (VSJ) og 8/9 2 N Faxe Bugt (ST) og kulminerede i dagene 15-18/9 med observationer ved vestkysten (NJ VJ SVJ) og især i den østlige del af landet og igen en lille top 6-7/10 med observationer langs den jyske vestkyst (NJ VJ SVJ). Største observationer blev 17/9 4 SV Gedser Odde (ST), 18/9 4 SV Gedser Odde og 6/10 3 S Ferring (VJ). Årets sidste blev 7/10 1 Vigsø Bugt ud for Vigsø (NJ).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af lille kjøve

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	13	7	5	1	0	0	0	3	0	2	10	0	41

Søkonke *Alle alle*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2005	
104	465	15	898	3353	1890	437	467	13.909	10.625	9257	67.772

I 2022 blev der kun foretaget 185 indrapporteringer af 241 søkonke, som rensat for gengangere blev til 104 fugle, hvilket var betydeligt færre end de sidste mange år. En død fugl blev fundet i første halvår ved Søndervig (VJ), og to døde fugle blev fundet i løbet af efteråret: en ved

Hadsund (NJ) og en ved Nordstrand, Skagen (NJ).

I første halvår blev der kun registreret syv fugle på samme antal lokaliteter, hvoraf den ene var en stationær i Knebel Vig (ØJ), hvor den havde opholdt sig siden 11/12 2021 og forsvandt 8/1 2022.

Andet halvår startede med to sjældne sommerfund med 19-26/7 1 R Skagen Havn (NJ) og 27/7 1 V Havnebyen (VSJ), hvilket er kun 6. og 7. juli-fund fra landet.

Efterårssæsonen startede med flere sydtrækkende fugle ved vestkysten: 16/10 1 S og 18/10 1 S Vejers Strand (VJ), 18/10 1 S og 19/10 1 S Blåvands Huk (VJ), samt 17/10 2 R Hverringholm Strand (ØJ). Der var 2022 kun etcifrede

dagstotaler, flest 25/10 7 S og 20/11 4 S Blåvands Huk (SVJ), 19/10 6 T Agger Tange, havsiden (NJ), 28/11 5 NØ Grenen, Skagen (NJ) samt yderligere seks dage med 2-4 søkonger på træk ved Skagen og Ørhage (alle NJ). Det blev ikke set søkonger i tre regioner: Bornholm, København og Sydøstjylland.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af søkonger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	7
2. halvår	56	2	21	11	0	1	1	1	0	2	2	0	97

Lomvie *Uria aalge*

Yngleforekomst: Der blev ikke i 2022 foretaget optælling af ynglepar på Ertholmene (B), hvor seneste estimat er fra 2018 med 4900 par (optalt via drone). I ynglesæsonen, især i maj og juni, blev omkring 8000 lomvier observeret ved Ertholmene (B). På Nordvestbornholm blev bestand i 2022 estimeret til 60 par, primært omkring Kongestolen, Hammeren. I 2020 ynglede 40-50 par.

Træk- og vinterforekomst: Samlet blev 63.234 lomvier observeret, heraf var 72% fra Skagen (NJ) og 25% fra Ertholmene/Bornholm, og var således en relativ fåtallig træk- og vintergæst i alle øvrige landsdele.

Første halvår: Lomvien blev observeret enkeltvis eller to-tre fugle sammen, især langs Kattegatkyster ved Nord-sjælland og Østjylland og kun tocifrede antal ved Skagen (NJ) og Hansholm (NJ). Første større returtræk sås ultimo januar med 22/1 574 NØ Grenen og træk kulminerede i februar med 12/2 3380 (1772 NV + 1608 SØ), 26/2 4806 NV og imponerende 27/2 18.500 NV Grenen, hvor sidst-nævnte er ny dagsmax for Danmark. Sidste større dag ved Skagen var primo marts 3/3 856 NV. I februar også større ankomst ved Ertholmene med 15/2 1600 R.

Desværre var der en del dødfundne fugle januar til primo marts med i alt 404, flest omkring Skagen med 160 og Fanø 81.

Fra marts til primo maj blev omkring 3000 lomvier talt ved Ertholmene, men fra medio maj til medio juni flere tællinger af 8000 fugle. Lomvierne forlod Ertholmene i løbet af juni, hvor sidste større tal var 24/6 2000 R.

I løbet af maj noteredes et lille sydgående træk gennem Øresund; max 9/5 186 SØ Sydvestpynten, Amager (KBH), desuden ikke mindst pæne antal rastende alkefugle i Lillebælt mellem 4/5 – 29/5 med 600-800, især ved Snævringen øst for Hagenør (SØJ). Nøjagtig artsfordeling mellem lomvie og alk er usikker, men af de artsbestemte flokke var flertallet alk, dog med flere kommentarer om usædvanligt mange lomvier, og det største antal blev talt 18/5 120 Gudsø Vig (SØJ).

Andet halvår: I juli kun tocifrede antal omkring Hammeren (B), i august var der ingen større antal og kun få

Søkinge, Skagen Havn, 21. juli 2022. Foto: Knud Pedersen.

fugle rastende langs vestkysten mellem Blåvand (SVJ) og Skagen samt i sydlige Kattegat (SØJ). Første større ankomst var medio oktober med 16/10 175 Ørhage (NJ) og forekomst kulminerede i november, først med et stort antal rastende lomvier omkring Ertholmene 2-7/11 5000-7000 (returnerede ynglefugle?), mens efterårstræk ved Skagen (NJ) var relativt beskedent med blot 3875 (primært Ø), hvor de største dage var 9/11 766 og 27/12 652. Desuden 11/11 1460 V Roshage (NJ) med fordeling af alk/lomvie 60/40

I november-december uden for Skagen og Ertholmene blev flest fugle noteret ved Hansholm (NJ), Blåvands Huk (SVJ), Fornæs (ØJ), Gjerrild (ØJ), Skibsted Fjord (VJ/NJ) og Gedser Odde (ST).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af lomvie

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	40949	172	192	51	142	39	97	31	451	204	69	8525	50922
2. halvår	4493	289	175	59	11	12	5	10	11	84	39	7124	12312
Samlet	45442	461	367	110	153	51	102	41	462	288	108	15649	63234

Yngleforekomst: Der blev desværre ikke i 2022 foretaget optælling af ynglepar på Ertholmene, hvorfor seneste optælling er fra 2012, hvor bestanden blev estimeret til 1200 par. I 2022 blev der i løbet af ynglesæsonen optalt mellem 1000-1500 alke på Ertholmene. På Nordvestbornholm blev ynglebestanden vurderet til at være i fremgang og nu på ca. 300 par, men tilsyneladende var der en lille tilbagegang på de to sydlige lokaliteter Jons Kapel og Slotslynge. Antallet af ynglepar tælles bedst fra vandsiden, men optælling fra båd blev ikke gennemført i 2022.

Træk- og vinterforekomst: Samlet 3185 indtastninger af 589.149 alke, hvor frasortering af de mest oplagte gengangere bringer årstotal ned på 398.792 fugle. I dette tal indgår stadig et stort antal gengangere af rastende fugle ved Nordøstjysland (ØJ) i efteråret.

Første halvår: Alken optrådte i januar enkeltvis eller i småflokke, især langs Kattegatkyster ved Nordsjælland og Østjylland; flest 28/1 434 SV Kikhavn (NSJ) og 1684 T Fornæs (ØJ) i forbindelse med stormen Malik.

Der blev kun observeret et relativt beskedent returtræk ved Grenen (NJ), hvor største dage var i januar med 22/1 7309 NV og 23/1 2500 NV, og igen lille top primo marts 3-4/3 hvor 2537 NV blev noteret.

Største forekomster i februar var 7/2 1293 S og 12/2 1965 T Fornæs, hvilket var usædvanligt mange her på denne tid af året. Sidst i februar ankomst af ynglefugle ved Nordvestbornholm med 27/2 255 Hammerhavn-Ørnevig (B).

Fra april til juni blev arten truffet langs kystlinjer i de fleste landsdele, men kun større antal omkring ynglepladser ved Bornholm, dog noteredes i maj et lille sydgående træk gennem Øresund; max 10/5 66 SØ Sydvestpynten, Amager (KBH), og ikke mindst større antal i Lillebælt (se under Lomvie). Max antal for alk i Lillebælt var 7/5 120 Åbenrå Fjord (SJ) og især i nordlige

del af Lillebælt ved Kolding og Skærbæk (SØJ), max. 18/5 240 Gudsø Vig (SØJ) og endnu mellem 60-109 i området indtil ultimo juli.

Andet halvår: Udover fugle ved ynglepladser og oversommende fugle i Lillebælt steg antal af alke svagt ved kystlinjer mellem juli og september, især langs vestkysten mellem Blåvand (SVJ) og Skagen (NJ), i Kattegat ved Nordsjælland og Østjylland. Indtræk til Kattegat forbi Skagen til sædvanlig tid fra medio oktober til primo november, og samlet blev 47.238 SØ trækkende alke noteret, med kulmination medio-ultimo oktober med 19/10 7818 SØ og 25/10 22.238 SØ Grenen. Desuden 5/11 3800 Ø alk/lomvie med anslået fordeling 85% alk og 15% lomvie.

Fra medio oktober til primo december blev 262.741 alke indtastet fra Nordøstjysland med henholdsvis Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) med 157.971 fugle og Fornæs (ØJ) med 104.770 fugle. Observationer herfra gælder et dagligt fourageringstræk af alke, som raster i farvandet ud for Nordøstjysland (Nielsen *et al.* - in print), hvor der i 2022 formentlig rastede mellem 25.000-30.000 fugle i denne periode. Ankomst var 20/10 6935 T Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) og forekomst kulminerede medio november, hvor de største dage var 11/11 19.660 (3490 V +16.170 SØ) Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) og samme dag 20.070 (2830 N + 14.420 S + 3000 R) ved Fornæs (ØJ), formentlig samme fugle og 12/11 21.280 T Fornæs (ØJ). Sidste større forekomst var 2/12 8500 T Fornæs (ØJ).

Fra medio december faldt antal af indrapporterede alke markant, dog usædvanlig stort træk ved Grenen 17/12 13.139 (477 NØ + 12.652 SØ) i en periode med svag vind, men hård frost ned til minus 18 grader.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af alk

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	14685	44	12	6557	1060	241	334	238	571	2310	220	3109	29381
2. halvår	78897	310	667	53771*	277	185	161	474	63	1290	125	450	136670
Samlet	93582	354	679	60328	1337	426	495	712	634	3600	345	3559	166051

* Forekomst ved Gjerrild og Fornæs medio oktober - primo december er nedjusteret fra 262.741 fugle til 30.000 fugle.

Tejst *Cephus grylle*

Tejsten har i 2022 ynglet på mindst 21 lokaliteter. Hertil kommer yderligere et antal lokaliteter, hvor der ikke foreligger oplysninger fra i år.

Landets samlede ynglebestand for 2022 er vurderet til cirka 1860 par. Dette tal er behæftet med stor usikkerhed, da det er vanskeligt at optælle ynglende tejster nøjagtigt. I de fleste tilfælde bygger det anslåede tal på en optælling af fugle på vandet tidligt om morgenen i stille vejr, i april eller maj. Antallet af ynglepar er anslået ved at dividere det optalte antal fugle med to. Tallet er på niveau med de sidste to års forekomst, men lidt lavere end i 2019. Tejstebestanden må derfor fortsat vurderes til at have det godt.

Landets suverænt største bestand findes på Hirsholme-

ne (NJ), hvor der optaltes ca. 970 par. Det er en mindre tilbagegang i forhold til de seneste år, men det svarer dog stadig til halvdelen af landets samlede bestand.

Den næststørste bestand på 333 par findes på Sprogø (VSJ), hvor tejsterne har talrige muligheder for at yngle i stensætningerne omkring den nye del af øen. Det er den højeste optælling herfra, tidligere var rekorden 288 par i 2020.

Den tredjestørste bestand findes på Hesselø (NSJ), hvor der desværre ikke er optalt i 2022. I denne oversigt antages det at bestanden er uændret 118 par.

Deget (NJ), Anholt (ØJ), Tunø (ØJ) og Sejerø (VSJ) har alle uændret omkring 60 par. Bestanden på Vejro ud

Tejst, Hirsholmene, 9. juni 20.22. Foto: Knud Pedersen.

for Stavns Fjord (ØJ) er gået drastisk tilbage fra 63 par i 2021 til blot 21 par i 2022, muligvis på grund af erosion af klinten som tidligere har forårsaget større nedgange her.

På de øvrige ynglelokaliteter var bestanden ikke ændret væsentligt.

(Morten Frederiksen/Sten Asbirk)

Regional fordeling af ynglepar for tejst

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	1100	0	0	192	5	0	6	439	0	118	0	0	1860

Lunde *Fratercula arctica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2002	1980	
74	158	17	41	65	52	34	47	114	101	100	2392

I 2022 blev der registreret 74 lunde efter fjernelse af åbenlyse gengangere, hvoraf langt hovedparten (51) var fund af døde fugle. Der 22 observationer af 23 levende fugle, hvilket var langt under gennemsnittet for de seneste årtier. Undersøgelser af de døde fugle har vist, at de var meget udmagrede og derfor formodentlig døde af sult og ikke af fugleinfluenza. Der blev observeret flest lunde i Nordjylland (NJ) med 52 fugle (35 døde) og Sydvestjylland (SVJ) med otte fugle (syv døde). Første

feltobservation var 30/11 V Roshage (NJ) og 23/2 1 Norske Rende (NJ). Herefter skal vi frem til 9/5, hvor en lunde blev set i en større flok af alke/lomvier i Kolding Fjord (SØJ). I første halvår blev der set fire lunde (+ 48 døde), mens andet halvår tegner sig for 19 fugle (+ tre døde). Eneste fund af mere end en fugl var 19/8 2 1K Åbenrå Fjord (SJ). Årets sidste observation var 24/12 ved Grenen (NJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af lunde

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Levende	17	0	1	0	1	2	0	0	0	1	1	0	23
Døde	35	9	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51

Rødstrubet lom *Gavia stellata*

Årets største vinterforekomster var relativt beskedne, og der blev kun registreret følgende dagstotaler på over 200 fugle: 14/1 454 NV og 16/2 350 T + 25 R og 16/2 288 NV + 25 R Skagen (NJ) og 23/1 223 S Blåvands Huk (SVJ).

Under forårstrækket (april-maj) blev flest noteret ved Blåvands Huk (SVJ) med 6701, max. 1/5 957 N og ved Skagen (NJ) 13.100, max. 25/4 1038 Ø og 26/4 1032 Ø. Trækket langs vestkysten kulminerede ultimo april-primò maj og bemærkedes også ved Vrist (VJ), hvor der ved daglig dækning i perioden 24/4-5/5 blev noteret 5132 N med max. 26/4 1154 N og 27/4 838 N. Fra samme periode 27/4 718 NØ Hirtshals Fyr (NJ) og 1/5 1154 N Havet ud for Flade Sø og Agger By (NJ). Fra de indre farvande blev

1016 noteret i april-maj ved Hyllekrog (ST), hvor trækket allerede kulminerede primò april med max. 5/4 222 Ø og 7/4 168 Ø. Derudover 5/4 219 N Fornæs (ØJ) og primò marts-medio april op til 108 R (12/4) i Sejerø Bugt (VSJ).

Forekomsten i andet halvår var generelt langt under vanligt niveau, både langs vestkysten og i de indre farvande; f.eks. havde Skagen (NJ) en sum for juli-december på kun 2466 fugle, Blåvands Huk 4717 fugle og Gedser Odde (ST) 6915 fugle. De største forekomster i andet halvår var 13/11 1173 SV Hanstholm Havn (NJ), 14/11 1973 T Roneklint (ST) og 28/11 782 SV Gedser Odde (ST). Fra december kan nævnes 4/12 445 TF Feddet (ST).

(Palle A. F. Rasmussen)

Sortstrubet lom *Gavia arctica*

Arten optrådte tilsyneladende betydeligt under vanligt niveau i både første og andet halvår. Forekomster på over seks fugle blev kun registreret i de indre farvande.

Første halvår: De største forekomster var 21/1 24 Lumsås Nordstrand (VSJ), 22/3 26 kysten ud for Sandflugtsplantagen (VSJ), 26/3 30 Ø + 2 V Hammeren (B), 30/4 66 Havet ud for Ulvshale sommerhusområde (ST) og 9/5 68 havet ud for Ålebæk Strand (ST). Forårstrækket ved Hyllekrog (LF) blev en bundrekord med samlet 235 T, flest 21-26/4 med 76 T, men ingen dagstotaler på over 19

fugle. Ved Skagen (NJ) i alt 104 fugle mellem april og juni, primært østtrækkende fugle med max. 29/5 6 Ø.

Andet halvår: De største forekomster var 8/8 25 havet ud for Ålebæk Strand (LF), 3/10 21 V Klinteberg ved Klint (VSJ), 13/10 26 V Dueodde (B) og 28/10 77 havet ud for Ålebæk Strand (ST). Ved Gedser Odde (LF) registreres i efteråret kun i alt 201 trækkende fugle mellem juli og december med max. 17/10 15 SV.

(Palle A. F. Rasmussen)

Islom 2K, Hanstholm Havn, 5. februar 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Islom *Gavia immer*

Årstotal	Hyppighed							Tre største år			Artstotal
	Gns. årlig forekomst per 10-års periode							2020	2022	2021	
2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2022	2021	
139	50	3	12	34	57	83	136	141	139	127	2323

Årets i alt 139 fugle er tæt på rekorden fra 2020 med en årssum på 141 fugle.

Fordelingen var 87 i første halvår (januar 8, februar 2, marts 3, april 7, maj 65, juni 2) og 52 i andet halvår (juli 1, september 2, oktober 20, november 23, december 6), hvilket er inden for normalen. Fordeling på regioner var også helt efter bogen. Størstedelen af fuglene blev registreret ved Skagen (NJ) med 52 fugle i første halvår, heraf 21/4-3/6 med 48 fugle, hvor største dag var 16/5 7 ad. sdr. NV, og andet halvår 34 fugle, heraf 15/10-17/12 32 fugle, hvor største dage var 28/10 3 T + 1 R og 17/12 3 SØ.

Fra vinteren var der et usædvanligt indlandsfund: 23/1-1/2 1 2K Gl. Hviding Engsø (SVJ).

Fra forårstrækket uden for Skagen (NJ) blev der 4/5

noteret 12 ad. sdr. N Syrodde, Læsø (NJ), som er ny DK-rekord. Tidligere rekord var fra Skagen (NJ) med 9 både 13/5 2014 og 17/5 2018. Det kan i øvrigt nævnes, at der 4/5 ikke sås en eneste islom ved Skagen (NJ). Desuden 15/5 3 ad. sdr. N Frederikshavn Havn (NJ), som givetvis efterfølgende alle sås i Skagen, hvor der også blev noteret 3 NV samme dag og 21/5 2 N Blåvands Huk (SVJ).

Der var et enkelt sommerfund samt to tidlige efterårsfund fra september: 24/7 1 3K+ sdr. T-R Skagen, 14/9 1 ad. sdr. V Børstrup Hage (NSJ) og 28/9 1 ad. sdr. Ø Skagen. Efterårets største forekomst uden for Skagen (NJ) var 29/11 2 1K V + 1 1K R Hanstholm Havn (NJ).

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af islom

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	114	2	9	2	0	1	0	7	0	3	1	0	139

Hvidnæbbet lom *Gavia adamsii*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2009	2006	1991	
2022	21	4	10	17	21	27	28	55	37	35	855

Årssummen er opgjort til 33 fugle, hvilket er fjerde bedste år nogensinde. Helt traditionelt blev størstedelen af årets fugle registreret ved Skagen (NJ). Her noteredes 7 fugle i første halvår (januar 1, februar 1, marts 2, april 2, juni 1) og min. 16 fugle i andet halvår (september 2, oktober min. 8, november min. 6). I første halvår blev kun to fugle registreret under forårstrækket, hhv. 26/4 1 ad. sdr. Ø og 30/4 1 ad. sdr. Ø, samt et usædvanligt fund fra medio juni med 13/6 ad. sdr. R Grenen (NJ). I andet halvår var første fund 11/9 1 2K SØ, og sandsynligvis samme 2K sås her 15/9,

17/9 og 23/9. Forekomst kulminerede 17-30/10 med i alt 7 ad. sdr. Ø.

Uden for Skagen kun i alt 10 fund, som alle nævnes: 31/1 1 2K V Roshage (NJ), 7/2 1 2K V Hammeren (B), 22/4 1 ad. sdr. NØ og 1/5 1 ad. sdr. NØ Hirtshals Fyr (NJ), 8/5 1 2K R havet ud for Ålebæk Strand (ST), 29/5 1 ad. sdr. N og 30/5 1 ad. sdr. N Blåvands Huk (SVJ), 14/11 1 2K+ SV Gedser Odde (ST), 18/11 1 1K+ R/T Roneklint (ST) og 31/12 1 1K SV Gedser Odde.

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af hvidnæbbet lom

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	26	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4	1	33

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	1990	1988	
2022	74	6	13	11	5	4	28	77	50	36	553

Vi kom ned på jorden igen efter jubelåret 2021 (77 fugle). Arten blev et rent nordjysk anliggende i 2022 med disse fire fugle: 30/7 og 12/8 begge dage 1 ringmærket og 12/9 1 set med termisk kikkert - alle Det Grå Fyr, Skagen (NJ)

og årets sidste fugl var 15/9 1 V Roshage (NJ).

Desuden tre stormsvale sp.: 8/8 og 9/8 1 Skagen begge sandsynligvis denne art og 20/10 Hvide Sande (VJ).

(Lasse Braae)

Stor stormsvale *Oceanodroma leucorhous*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	1997	1988	
2022	196	13	99	115	143	83	31	902	624	313	4815

Det blev til det femte år siden 1983 med færre end 10 fugle og første år siden 2008 uden fugle ved den nordsjællandske kyst.

Årets otte fugle: 20/1 1 V Roshage (NJ), 31/8 1 ringmærket Det Grå Fyr, Skagen (NJ), 2/10 1 S og 6/10 2 S Blåvands Huk (SVJ), 6/10 1 S Lyngvig Fyr (V), 7/10 1 rast Hvide Sande Havn (VJ) samt 4/12 1 Grenen (NJ).

(Lasse Braae)

Stor stormsvale ringmærket natten den 31. august 2022 ved Grenen. Fanget ved brug af net og lyd. Det er første gang arten fanges i landet uden at være nødstedt på land eller båd. I sensommeren blev der desuden fanget og ringmærket to lille stormsvale med samme metode. Foto: Skagen Fuglestation.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	1997	1988	
2022	471	3977	15.885	21.865	20.205	18.478	5906	71.532	65.213	41.758	821.974

Denne stormfugl nærmer sig med hastige skridt 'NJ exclusive'. Totalen for både Veskysten og Kattegat endte i 2022 på yderst beskedne 41 fugle. Alt andet lige, så var der god spredning på observationerne gennem året.

En del observationer i januar - februar med 11/2 300 V Roshage (NJ) som største forekomst. Årskulmination i Kattegat 19/2 med 8 V Børstrup Hage (NSJ) og 2 T Kikhavn (NSJ).

De største forårsdage blev 3/5 308 NV, 8/5 310 og 13/5 213 (212 NV + 1 SØ) Grenen, Skagen (NJ), der også kunne fremvise en del sommertal.

Måned og regional fordeling af mallemuk

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
Skagen	5	14	2	200	1835	1220	1033	373	1038	117	2		5839
Øvr NJ	71	307	13	3	4	208	122	15	2075	22			2840
Vestkyst		2		11	4	2	1		16	4	1		41
Kattegat	13	15		4	5		1		3				41
Skagerrak								400					400
Øvrige										1			1
Samlet	89	338	15	218	1848	1430	1157	788	3132	144	3	0	9162

I august blev der 30/8 noteret min. 400 R på havfugletur fra Hanstholm til den danske del af Det Gule Rev (NJ).

September blev årets bedste måned med årets eneste egentlige havfugledag for denne art. 15/9 1730 V Roshage (NJ).

I en yderst blodfattig oktober skal 20/10 1 Gedser Odde (ST) bemærkes, mens der ikke var observationer fra Kattegat i denne måned. Årets afsluttedes med kun tre fugle i november, og december endte dermed som den eneste måned på et pænt rundt 0.

(Lasse Braae)

Sodfarvet skråpe *Ardena griceus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1984	2002	
200	17	57	170	168	184	137	122	446	403	384	7548

De rundt regnet 200 fugle må anses for et fint resultat nu om dage. Faktisk er der kun registreret betydeligt flere fugle (250+) syv gange - senest i 2007 med 384.

Første halvår: 28/5 1 Ø Skagen (NJ) og 1 S Blåvands Huk (SVJ) samt 26/6 1 R Skagen.

Andet halvår: Efterårssæsonen blev skudt tidligt i gang med 21/7 1 Saltum Strand (NJ), herefter ankomst til mere normal tid med 21/8 med 1 Thorsminde Havn (VJ), 2 Græm Strand (VJ) og 2 Bækbygård Strand (VJ). Sidstnævnte sted blev august månedens lokalitet for arten, som det eneste sted med observationer i resten af måneden: 23/8 1 rast, 24/8 2, 25/8 1 og 26/8 1. Muligheden for gengangere fra dag til dag kan vel ikke helt udelukkes, når man tager den totale mangel på fugle i resten af landet med i vurderingen.

Blæsevejr midt i september gav godt med fugle. 11/9 6 V Børstrup Hage (NSJ), 13/9 10 fugle, heraf 6 T Blå-

vandshuk (SVJ), 14/9 21 fugle flest 6 SV Hirtshals (NJ), 5 V Roshage (NJ), 4 V/SV Gilleleje (NSJ) og 4 V Korshage (VSJ) - to gengangere fra NSJ, 15/9 blev største dag med 58 fugle heraf 30 V Roshage, 8 V Gilleleje og 6 V Korshage. De næste fem dage gav 47 fugle, bl.a. 16/9 26 N og 18/9 7 N Blåvands Huk. Alt i alt knap 75 % (144) af årets fugle i denne måned.

Oktober blev ikke af samme kaliber - 40 fugle fordelt på mindst otte observationsdage. Bedste dag 6/10 med 10 fugle (2 NJ, 3 VJ og 5 SVJ). 9- 10/10 1 R Århus Bugt (ØJ) var vel månedens mest bemærkelsesværdige fugl.

Årets sidste 5/11 1 N Blåvands Huk, 6/11 2 NV og 9/11 1 NV Skagen, 12/11 1 N Fornæs (ØJ) og 13/11 1 NV Skagen udgjorde det samlede kontingent for november.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af sodfarvet skråpe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	94	14	57	2	0	1	0	10*	0	26	0	0	202

* To fugle set både NSJ og VSJ

Almindelig skråpe *Puffinus puffinus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2022	
117	30	5	40	48	55	63	76	255	117	99	2367

En af de arter, der har vist meget positive takter de sidste par år. Årets total på 117 - den næsthøjeste gennem tiderne - er primært båret af ny NJ's rekord på 98 fugle. Alle fugle udenfor NJ er nævnt i nedenstående oversigt.

Årets første fugl kom relativt tidligt 14/5 1 SV Børstrup Hage (NSJ). Yderligere 14 fugle i maj: 28/5 7 NV Grenen (NJ), 2 SV Hirtshals (NJ) og 5 S Ørhage (NJ). Tre juni-fugle 3/6 1 NV Grenen, Skagen og 1 NØ Højen, Skagen (NJ) samt 8/6 1 S Vejers Strand (SVJ) bragte totalen for første halvår op på 18 fugle.

I juli 72, heraf 57 NJ. 4/7 1 S Blåvands Huk (SVJ), 6/7 6 V Roshage (NJ), 9/7 3 T Gilleleje (NSJ), 10/7 1 V Børstrup Hage, 1 SV Kikhavn (NSJ) og 11 minutter senere sam-

me Korshage (VSJ), 15/7 7 V Roshage, 24/7 4 S i flok i stille vejr Lyngvig Fyr (VJ), 26/7 1 N Bovbjerg (VJ) og 1 S Fjaltring (VJ), 27/7 6 T Grenen og 8 V Roshage, 28/7 1 S Fredericia Østerstrand (SØJ) samt 30/7 2 S Blåvands Huk.

I august otte alle NJ, og i september noteredes 17 fugle, heraf 16 i NJ med blandt andet 14/9 1 S Roshage, 15/9 6 V Roshage og 1 S Blåvands Huk. Herefter blot 16/9 1 V Roshage, 17/9 1 Ø Grenen og 3 T Roshage. I oktober tre fugle: 2/10 1 S og 6/10 1 S Ferring (VJ) samt årets sidste 18/10 1 Hanstholm (NJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af almindelig skråpe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	98	8	4	0	1	0	0	1*	0	6	0	0	117

* En fugl set både NSJ og VSJ

Sort stork *Ciconia nigra*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1975	2002	
31	32	21	29	32	34	26	26	73	61	58	1529

Et fint år med samlet 31 fugle med 22 i 1. halvår og 9 i 2. halvår. Månedsfordeling var april 2, maj 12, juni 8, juli 3 og august 6. Ankomst til normal tid med 12/4 1 Ø Magrethe Kog (SJ) og 13/4 1 NØ Brabrand Sø (ØJ) og fra 8/5 til 5/6 samlet 15 storke truffet i de fleste landsdele med flest fund i Nordjylland med 7 fugle og Møn 2 fugle. Alle fund var af enkeltindivider, dog 9/5 2 S Brønderslev (NJ).

Sort stork optrådte mere hyppigt end sædvanligt i slutningen af juni og primo juli med 6 fugle, hvor 19/6 3 N Klarup, Aalborg (NJ) og en stationær fugl ved Husum (SJ) og Gl. Hviding Engsø (SVJ) 25/6 – 4/7 skal bemærkes.

Tidlig ankomst i efteråret med 20/7 1 NØ Nørre Snede (VJ) og 22-29/7 1 2K+ Bøtø Nor (SJ). Første 1K sås 1/8 1 R Kalvebod Fælled (KBH) og enkeltindivider sås 10/8 Skagen (NJ) og Frederikshavn (NJ), 14/8 1 Ø Drastrup

Kær (ØJ), 14-16/8 1 1K i SVJ ved Kammerslusen, Filsø og Jested Forland, 21/8 1 SV Grønholt (NSJ) og 22/8 1 SV Mandehoved (KBH).

I Schleswig-Holstein var der syv par territoriehævdende sorte storke i 2022. Fem af parrene fik 15 unger på vingerne. I 2021 var der 10 territoriehævdende par sorte storke. Kun fem par fik unger på vingerne – 11 unger. I 2020 blev der kun fundet 6-7 ynglepar af sorte storke, hvoraf de fem par fik 14 unger på vingerne. I 1980 var der tre par storke i området. Tallet steg til 10 par i år 2000. I 2018 var der 8-10 par. Bestanden i Schleswig-Holstein, Mecklenburg-Vorpommern og Niedersachsen befinder sig i disse år på et lavpunkt. (Joachim Kock, AG Schwar-zstorchschutz Schleswig-Holstein).

(Hans Skov / Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af sort stork

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	11	0	1*	2	0	3	1	0	1	1	2	1	22
2. halvår	1	1	2**	1	0	0	1	0	2	1	1	0	9
Samlet	12	1	1	3	0	3	2	0	3	2	3	1	31

* Fugl fra Rømø (SJ) 20/5 senere observeret ved Gl. Hviding Engsø (SVJ)

** Fugl 24/6 fra Husum (SJ) samme dag ved Gl. Hviding Engsø og her indtil 4/7

Hvid stork *Ciconia ciconia*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2022	
596	NA	(216)	(261)	(153)	208	421	631	712	596	584	12.2329
NA	42	17	6	1	2	8	-	-	-		

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. For antal fugle mangler årstotal fra 1970-77, 1988-89, samt 1997-98. Tre største yngleår fra 1970 er: 1970: 60 par; 1971: 54 Par; 1972: 51 par.

Storkesæsonen i 2022 var i gang fra 1. januar. I Gundsøllille overvintrede yngleparret på reden, og i Veksø på samme egn holdt en enlig stork fra det skånske storkeprojekt til på en rede. Storkene blev fodret hen over vinteren.

Allerede først i februar ankom de første storke med træk fra syd med 12/2 1 Broderup (SJ) nær grænsen, og samme dag blev to storke set ved Idestrup på Lolland. I Schleswig-Holstein dukkede de første storke med vinterkvarter på den Iberiske Halvø op allerede sidst i januar. Det tager disse storke 1-2 uger at nå tilbage til yngleområderne i Nordtyskland. En gennemgang af antallet af storke registreret i DOFbasen sandsynliggør, at ca. 596 storke gæstede Danmark i 2022. I 2021 var tallet ca. 584 mod ca. 534 i 2019. På DOFbasens punktort optrådte

hvid stork stort set over hele landet. Dog gik storkene uden om det vestlige Thy, Læsø og Fyn havde kun besøg af få storke.

De største flokke i foråret og forsommeren var 9/5 20 T ved Trekroner, Roskilde (KBH) og 26/4 15 ved Råbylille (ST) og Borre på Møn (ST). Den største sommerflok var 12-13/7 7 på Bornholm, og nok samme syv storke set 28/7 træk V over Saltholm (KBH) og lidt senere Amager Strandpark (KBH). Trækket af skånske storke over Østdanmark passerede fra medio august til medio september. Første større flok sås 13-18/8 med op til 15 på Bornholm, 14/8 11 V Knudshoved Færgehavn (F), 21/8 21 SV Mandehoved, Stevns (KBH), som senere sås raste ved Øster Ulslev, Falster (ST), 22/8 22 SV Mandehoved, Stevns

(KBH), 23-24/8 11-12 TF Sydlangeland (F), 25/8 10 T Bårse Grusgrav, Sydsjælland (ST) og 30/8 16 SV Højerup, Stevns (KBH). Sidste større antal blev set 20/9 11-12 SV Dragør (KBH) og senere samme dag ved Hyllekrog (ST), og sidste svenske trækfugl sås 2/10 1 Røstofte, Sydsjælland (ST). Udover tre overvintrende storke på Sjælland, blev sidste observationer 8/10 1 Store Velling (SØJ), 9/10 1 indtræk-kende ved Skagen (NJ), som tog ophold i Vendsyssel mellem Hjørring og Hirtshals indtil 5/12, og formentlig samme stork sås 11/12 ved Hadsund (NJ).

Det er værd at bemærke at antallet af storke, der gæster Sønderjylland påvirkes positivt af bestandsstigningen i Schleswig-Holstein og Niedersachsen. I 2020 blev 97 forskellige storke set i Sønderjylland, og i 2021 var tallet steget til 140. Det er langt et største tal der er set, siden Fuglåret begyndte at udkomme i 2006.

I 2022 var der 61 fritflyvende storkepar i Skåne, mod 80 par i 2020. Nedgangen skyldes især, at der er indfanget en del ikke trækkende storke ved de fire største kolonier. De fritflyvende par fik 104 unger på vingerne. Desuden blev der produceret 105 unger i storkestationer. Af de 209 unger, der havde mulighed for at trække syd på, var det kun fire unger der ikke kom med på trækket. I Schleswig-Holstein var der i 2022 510 par med 791 unger. I 2021 var tallet 468 par med 567 unger. I 2020 var tallet 427 par med 678 unger.

Som det fremgår af årsopgørelsen, så var der storkepar på ni reder med 11 udflyjende unger. Parantallet steg fortsat, mens ungetallet var ganske lavt, fordi de nye storkepar ikke har megen succes det første år. For at en storkerede kan tælles med er kriteriet at reden har været besøgt af en stork eller et storkepar i mindst fire uger. På baggrund af stigningen i storkebestanden i Schleswig-Holstein og Niedersachsen, Holland og Skåne, så må man forvente at flere storke vil bosætte sig i Danmark de kommende år.

Mens storke er blevet ringmærket i Danmark fra 1901 og frem, så blev der taget hul på et nyt kapitel i 2021 med GPS-mærkning af storkeunger. Et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum og storkene.dk med-

førte, at fem af årets unger fik påsat GPS-sendere af den tyske storkeekspert Michael Kaatz og danske Kasper Thorup. Der er allerede kommet meget spændende resultater ud af det. De GPS-storke, der stadig er i live, kan følges på nettet. Gå ind på storkene.dk's hjemmeside og find vejledning til, hvordan man finder ind på Animal Tracker eller Move Bank via en app for at følge danske GPS-storke.

Hvid stork, Gullevej, 10. maj 2022. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

2022 havde 9* par på reder og 11 flyvefærdige unger.

Lokalitet	Ankomst	Æg og unger	Flyvefærdige unger
Flynder (VJ)	12/3 (han) 9/5 (hun)	0 æg, 0 unger udruget	0 flyvefærdige
Revn, Djursland (ØJ)	21/4 (par)	0 æg, 0 unger udruget	0 flyvefærdige
Seem, Ribe (SVJ)	13/5 (par)	0 æg, 0 unger udruget	0 flyvefærdige
Smedager (SJ)	7/3 (han) 25/3 (hun)	5 æg, 5 unger udruget	2 flyvefærdige
Broderup (SJ)	18/4 (han) 19/4 (hun)	4 æg, 0 unger udruget	0 flyvefærdige
Rens (SJ)	10/3 (han) 27/3 (hun)	2-3 æg, 2-3 unger udruget	2 flyvefærdige
Jejsing (SJ)	15/4 (han) 16/4 (hun)	4 æg, 4 unger udruget	3 flyvefærdige
Lægan, Tønder (SJ)	12/7 (par)	0 æg, 0 unger udruget	0 flyvefærdige
Gundsøllille (KBH) **	Par der overvintrer	5 æg, 5 unger udruget	4 flyvefærdige

* 1 par, der ikke er af vild proveniens

** Begge storke stammer fra det skånske storkeprojekt.

Flynder nær Bækmarksbro 14 km syd for Lemvig er hjemsted for Danmarks nordligste storkepar. Hannen ankom 12/3 og hunnen 9/5. Hanstorkens ring viste, at den blev

ringmærket som unge i Berne-Glüsing nordvest for Bremen i 2015. Det er 360 km syd for Flynder. Hunstorken er ikke ringmærket. Parret fik ikke lagt æg pga. hunstorkens sene ankomst. Storkene trak sydpå 18/8 og 20/8. Reden kunne følges på TV MidtVest.

Revn nær Grenaa på Djursland er en ny storkelokalitet. Den 21/4 ankom et storkepar uden ringe til Frank Erichsens storkerede. Storkeparret fik ikke lagt æg men holdt til på reden frem til 10/6. Optællingslisterne viser at der ikke siden 1952 har været bofaste storke i Revn før nu. Storkeparret kunne følges i TV serien 'Frank og Kastaniegården'.

Seem ved Ribe er en ny storkelokalitet. Frem til 1963 var der et fastboende storkepar her. Et nyt storkepar indtog reden 13/5 og blev her frem til 28/6. Parret fik ikke lagt æg. Hanstorken er ringmærket i 2020 i Berne-Glüsing i Niedersachsen. Storkeparret dukkede op på en rede i Øster Vedsted nær Ribe 22/4 og flyttede så 28/4 ind på rådhusreden i Ribe. Denne storkerede var sidst beboet i 2005. 13/5 flyttede storkene så til Seem. Efter de havde forladt Seem 28/6 var storkene i Ribe frem til 30/6. 3/8 kom en af storkene tilbage og besøgte både Seem og Ribe.

Smedager nær Tinglev. Hannen ankom 7/3 og hunstorken 25/3. Hunstorken er ringmærket i 2018 i Niedersachsen et stykke nord for Bremen. Der blev lagt fem æg. Alle fem æg klækkede, men tre af ungerne døde som små. Formentlig pga. gylleforurenede regnorme. Ungerne blev ringmærket, og senere blev den ene unge også forsynet med en GPS sender, så dens videre færd kunne følges. Storkefamilien trak sydpå 9/8, og 13/8 viste GPS-senderen, at GPS-storken var ved Le Mans i Frankrig. Reden kunne følges på TV2 Syd.

Broderup ved Tinglev. 1/4 og 5/4 ankom storkene til reden. Dette storkepar blev fortrængt af sidste års storke, da de ankom 18/4 (han) og 19/4 (hun). Parret begyndte hurtigt at ruge, men 9/5 angreb et par nilgæs storkereden og ødelagde storkenes æg. Det er kendt fra Tyskland og Holland, at nilgæs kan fortrænge storke fra deres reder. Den ene nilgås blev skudt, og storkene flyttede tilbage på reden igen 12/5 men fik ikke lagt et nyt kuld æg. Storkeparret trak sydpå 25/8. Der blev sidste år sat GPS på to af ungerne i Broderup, og begge unger tilbragte vinteren i det sydlige Spanien. I år kunne de følges nordpå, og begge nåede tilbage til Danmark. Den ene var endda på besøg i Broderup.

Rens i grænselandet er en gammel storkelokalitet, der var beboet af storke de fleste år mellem 1971 og 1997 og igen fra 2021. 10/3 ankom en hanstork uden ringe til Iwer Hansens storkerede. 27/3 ankom en ringmærket

hunstork. Aflæsning af ringen viste, at hunnen er udruget i Fulltofta i Skåne i 2019 og er identisk med den hun, der indgik i storkeparret i Bjørndrup sidste år. Hannen er formentlig dens mage fra sidste år. 10/4 ankom hanstorken, der sidste år havde ynglet i Rens, og der udvilede sig en voldsom kamp om reden i flere dage før den fortrak til Jejsing. Da hunnen, der sidste år havde været i Rens, ankom 16/4, sloges den også med det nye par på rede, før den fandt sammen med sin gamle mage i Jejsing. Det nye storkepar i Iwer Hansens storkerede følte sig ikke trygge i reden efter alle kampene og flyttede til en ny pælrede hos Lorenz Peter Hansen i Rens 17/4 og begyndte næsten omgående at ruge. Parret fik lagt tre æg og udruget tre unger. To unger blev flyvefærdige, og en af dem blev GPS-mærket 16/7. Ungerne trak sydpå 20/8, og GPS-storken kunne følges til vinterkvarteret i Marokko. Hunstorken trak sydpå 28/8, og hanstorken trak sydpå 31/8. Hunstorken kom tilbage 5/9 ganske kort.

Jejsing øst for Tønder er en ny storkelokalitet. Der var sidst en enlig stork på en rede i Jejsing i 1954. Men frem til 1984 var der en beboet storkerede på Hostrup kirke 1,5 km borte. Sidste år blev en ny pælrede opsat, og det fortrængte storkepar fra Iwer Hansens storkerede i Rens flyttede hertil 15/4 (han) og 16/4 (hun). Hanstorken var ringmærket med en skånsk ring, der viste at den blev ringmærket i Stänkelösa i 2017. Storkene lagde 4 æg, og alle æg klækkede. En unge døde dog 7/7. 16/7 blev der sat GPS på to af ungerne. Ungerne trak sydpå 25/8 og kunne følges på vestruten til vinterkvarteret i Marokko. Hunstorken trak sydpå 31/8, og hannen fulgte efter 1/9.

Lægan syd for Tønder er en ny storkelokalitet. En ny pælrede blev opsat i det tidlige forår, og 12/7 indtog et storkepar reden. Hunstorken er ringmærket i Wyk på Vadehavssøen Föhr i 2020. Parret har tidligere denne sæson forsøgt sig på en rede i Tinningstedt få km syd for grænsen. Storkeparret trak sydpå 4/8.

Gundsøllille ved Roskilde har et gammelt etableret storkepar, der stammer fra det skånske storkeprojekt. Storkeparret overvintrer og kunne derfor begynde at ruge sidst i marts. Parret lagde fem æg, og alle æg klækkede. En unge døde omkring 23/6, mens fire unger blev flyvefærdige. To unger blev mærket med GPS 25/6. Den ene GPS-stork døde af en infektion 12/8. 13/8 trak de tre tilbageblevne unger syd på. Forældrefuglene overvintrede. Den GPS-mærkede stork fra Gundsøllille, der sidste år trak til Sydafrika, endte sit liv i det nordøstlige Uganda på vej nordpå. Storken blev formentlig dræbt af en ørn. GPS såvel som ring blev bjærget og sendt til Danmark.

Samtidig med at de danske storke havde travlt med at trække syd på, så ankom Veksøs vintergæst til storkereden der.

(Hans Skov)

Regional fordeling af hvid stork

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	52	28	41	63	25	122	42	22	156	15	128	42	(737) 662*

Det sandsynlige antal forskellige storke, der har besøgt Danmark i 2022 er ca. 596. Det skal ses på baggrund af de i alt 1427 storkeobservationer, der er registreret i DOFbasen i 2022.

Sulen var senest med i Årsrapporten 2014, hvor status var 3956 observationer af 93.942 fugle, mens der året før i 2013 var der 4268 observation af 173.348 fugle. I 2022 var der samlet 6763 observationer af 163.255 fugle.

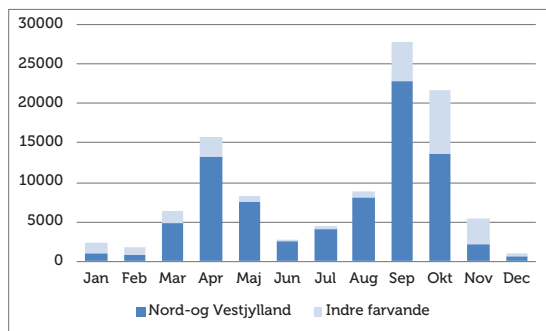
Ved frasortering af de mest oplagte gengangere landede årstotalen på 105.815 fugle, men denne sum indeholder formentlig stadig en del gengangere, især ved Skagen (NJ) i efteråret, hvor der næsten dagligt passerede et stort træk både NV og SØ og et varierende antal rastede. Og et stort antal af de fugle, som passerede mod sydøst ved Skagen, er delvis de samme fugle, som efterfølgende registreres langs Kattegat-kyster ved Nordsjælland og Østjylland. Det reelle antal fugle, som optrådte i danske farvande i 2022, var derfor formentlig tættere på 75.000 – 80.000 fugle.

Dette er stadig udtryk for stor fremgang i danske farvande set over de seneste 30 år; fra knap 15.000 – 20.000 årligt i 1990'erne, 25.000 – 40.000 i 2000'erne, men især stor fremgang sidst i 2010'erne, hvor årlig forekomst blev estimeret til > 100.000 fugle. Selvom vejr og vindforhold har stor indflydelse på, hvor mange suler, som kan tælles fra land, var årets ca. 80.000 suler sandsynligvis udtryk for en tilbagegang. De nordatlantiske sule-kolonier blev hårdt ramt af fugleinfluenza i 2021 og 2022; på verdens største koloni på Bass Rock, Skotland med 75.000 par (2014), blev der i 2022 registreret 71 % færre besatte yngleterritorier, og ynglesucces var 66 % lavere end foregående år (Lane *et al.* 2023). Langs danske kyster, især Vest- og Nordvestjylland, blev 518 døde suler fundet opskillet, flest i juni-august med 469 fugle, heraf 22/6 55 Rødhus Strand og Blokhush Strand (NJ) og 12/8 41 ved kysten udfor Flade Sø og Agger By (NJ).

Sulen optrådte året rundt, med forårskulmination fra ultimo marts til primo maj med top i april, og efter-

års-kulmination fra ultimo august til oktober med top medio-ultimo september. Som vanligt blev flest fugle noteret i Nordjylland (64 %) efterfulgt af indre farvande (25 %) og Vestkysten (11 %). Der blev kun noteret relativt få fugle i det sydligste Kattegat, i bæltfarvande og Østersøen. Og samlet kun tre fund fra Bornholm.

Først på året (januar-februar) optrådte sulen overvejende i indre farvande, flest noteret ved Børstrup Hage (NSJ), og en bemærkelsesværdig forekomst med 6-9/1 70-77 R Tolken ud for Hårbølle Strand, Møn (ST). Med forårsankomst i marts flyttede tyngdepunktet til Nordjylland, og flest suler taltes som vanligt ved Skagen (NJ), men også flere pæne dage ved Hanstholm (NJ). Største dage i foråret blev 9/4 3289 T (1471 SØ + 1818 NV) og 15/4 2668 T (1170 SØ + 1498 NV), og fra indre farvande 10/4 461 V Børstrup Hage (NSJ). Antallet af suler falder markant fra midten af maj, og kun få dage med > 100 fugle indtil medio juli, max. antal talt 13/5 553 T og 14/6 292 R Grenen, Skagen.

Forekomst per måned i 2022

Sule, Børstrup Hage, 14. januar 2022. Foto: Lars Andersen.

Tiltræk til danske farvande sås igen især fra ultimo juli og i august, hvor flest blev noteret langs Vestkysten (VJ/SVJ) og ved Skagen og efterårsforekomst kulminerede medio-ultimo september med 14/9 1000 NV + 16/9 1300 R + 23/9 1100 R Grenen (NJ), 15/9 976 V Roshage (NJ) og 17/9 1074 S Ørhage (NJ). I oktober var største dag 20/10 1548 (589 SØ + 959 NV) Grenen. I indre farvande ligeledes mange fugle medio september 14/9 913 V Asserbo Strand (NSJ) og 15/9 486 T Fornæs (ØJ), men forekomst her kulminerede først i oktober, hvor største dage blev 3/10 414 T Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) og 28/10 500 T Børstrup Hage (NSJ). Fra ultimo oktober til ultimo no-

vember, blev flest fugle, ligesom først på året, observeret i indre farvande.

Adulte fugle dominerede på alle årstider, og i vintermåneder var > 99% af alle fugle, hvor alder var oplyst, adulte fugle. De første ungfugle (2K til 4K) ankom i primo marts, men fra maj til medio oktober var der en større spredning på aldersgrupper. Selvom kun få observatører tastede detaljeret aldersfordeling fra diverse observationsdage, var det bemærkelsesværdigt, at kun ca. 30 1K-fugle blev tastet i efteråret mod 100 i 2020 og 80 i 2021, hvilket sandsynligvis vidnede om endnu en dårlig ynglesæson i 2022. (Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af sule

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	25522	1890	2297	2340	14	19	59	705	631	3150	249	2	36878
2. halvår	41722	3291	6606	9455	105	56	92	780	630	6054	145	1	68937
Samlet	67244	5181	8903	11795	119	75	151	1485	1261	9204	394	3	105815

Topskarv *Gulosus aristotelis*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2021	2020	
2022	42	1	1	2	10	29	94	183	152	82	753

I forhold til de tre foregående år er forekomsten af topskarv moderat i 2022. Materialet er som sædvanlig præget af de mange observationer, som gøres ved Skagen, og materialet derfra er dels sammenstillet af Knud Pedersen/Skagen Fuglestation og dels meddelt af Rolf Christensen/Grenen Fuglestation via Henrik Haaning Nielsen (Set i Felten). Materialet er så vidt muligt rensset for gengangere.

I Nordjylland startede året med 5/1 1 SV og 6/1 1 R Grenen, 12/1 2 NV Grenen, 22/1 1 R Hanstholm Havn og 31/1 2-8 NV Grenen. I februar var der følgende observationer: 15/2 1 V Roshage og 26/2 2 NV Grenen. I marts var der fra Skagen Fuglestation meldt observationer af i alt 20 fugle fordelt på 10 observationsdage med 4/3 4 NV og 7/3 5 NV Grenen som top dage. I april sås topskarv slet ikke, og i maj sås kun 31/5 1 NV Grenen, som dermed sluttede foråret.

Fra efteråret var der kun observationer af enkeltfugle. Ved Skagen Havn (NJ) og Grenen blev der set topskarv to dage i august, 6 dage i oktober, én dag i november og tre dage i december. Første sås 6/8 og sidste Topskarv ved Skagen sås 23/12. Sum som fugle pr. dag giver 12 ved Skagen i efteråret, men der er reelt nok tale om 1-5 forskellige

fugle. I efteråret sås desuden i Hansholm Havn og ved Roshage (NJ) en 1K topskarv på hele 34 observationsdage mellem 14/9 og 31/12. Der kan udmærket være tale om samme langtidsstationære fugl på alle datoerne.

Uden for Nordjyllands kyster skal observationer indsendes til SU, som har godkendt to fund: 20/3 2 3K+ V Gilbjerg Hoved (NSJ) og 9/10 1 1K Børstrup Hage, Gilleleje (NSJ).

På den svenske vestkyst fra den norske grænse ned til det nordlige Skåne er der i de senere år set et betragteligt antal topskarver, især overvintrende fugle. Arten yngler desuden på skærgårdsøer i Bohuslän og ved Norges sydkyst ud mod Skagerrak. Trods den stigende bestand var 2022 ikke året, hvor vi så en stigning i antallet af sete topskarver i Danmark. Fra det østlige Læsø til den Hallandske ø, Nidingen, er der ca. 40 km, og her toppede forekomsten i 2022 23/10 ifølge artportalen.se med 587 fugle.

Fra 2020 er topskarv ikke længere SU-art langs kysterne i Nordjylland undtagen fjordene, men den er fortsat SU-art for resten af landet, inkl. Sjællands nordkyst (og Bornholm). (Torben Nielsen)

Sort ibis *Plegadis falcinellus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	1994	1929 & 2015	
2022	19	< 1	> 1	1	1	2	4	8	7	6	76

Rekordår for arten med otte fugle, hvor hidtil bedste år var 1994 med syv fugle. Arten ekspanderer sit yngleområde mod nord og nordvest, og der er enkelte yngleforsøg i England og et enkelt sikkert ynglefund i Holland (2014).

Første fugl var 22/2 1 2K Ørsted Mark (SJ), som senere flyttede til Ribe Østerå, hvor den sås indtil 28/4. En 2K fugl ved Saltvandssøen (SJ) var sandsynligvis Ribe-fuglen på vej mod syd. Fra primo-medio maj større ankomst med 8/5 1 og 9-14/5 op til 4 ad. sdr. Torup Made/Mjang Dam (SJ), og det var formentligt en af disse fugle, som

kortvarigt var forbi Tontoft Nakke (SJ) 10/5. Desuden 13-14/5 1 Sybergland, Nordfyn (F) og 17/5 1 Vest Stadil Fjord (VJ) og 17/5 4 og 18-19/5 5 Harboøre Tange (VJ), hvor fuglen fra Stadil formentlig sluttede sig til flokken her. Året sluttede med en langtidsstationær fugl 16/5 – 4/6 Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH). Flokke er meget usædvanlige i Danmark, hvorfor det sandsynligvis var flokken fra Als, som trak til Vestjylland medio maj.

(René Christensen)

Sort ibis, Harboøre Tange, 18. maj 2022. Foto: Allan Kjær Villesen.

Skkestork *Platalea leucorodia*

I 2022 blev der registreret sikker yngforekomst af skkestork på otte forskellige lokaliteter. På yderligere en lokalitet var der mistanke om, at arten gjorde forsøg på at yngle. Det drejede sig om det naturgenoprettede vådområde ved Erslev Kær på Mors (NJ). Her blev en gruppe af skkestorke flere gange set stå på grenbunker ude i kærret, men det blev ikke med sikkerhed konstateret, at der var tale om reder, og der blev ikke set fugle liggende på reder. Selvom arten ikke indgik i NOVA-NA-overvågningen i 2022, var dækningen på kendte og potentielle ynglelokaliteter rimelig god. Samlet for 2022 kunne antallet opgøres til mindst 529 sikre ynglear (opgjort som antal reder). Det svarer til en nedgang på 63 reder i forhold til 2021. Det er første gang siden arten vendte tilbage som ynglefugl i 1996, at vi så en nedgang i antallet af ynglende skkestorke på over 10 par. Nedgangen var først og fremmest forårsaget af en tilbagegang på Høje Sande i Ringkøbing Fjord (VJ) (354 reder, 23 færre reder end året før) og på Vårholm i Nibe Bredning (NJ) (133 reder, 59 færre reder end året før). I

Skkestork, Lille Vildmose, 15. juni 2022. Foto: Dorte Sørensen.

lighed med de foregående år var det disse to lokaliteter, som husede langt hovedparten af landets ynglear (91 % af alle reder i 2022). Størrelsen af kolonierne på

Høje Sande og Vårholm blev opgjort ved at tælle reder på fotos taget fra en drone 9/6 hhv. 18/5. På Høje Sande blev der taget et enkelt foto fra 10 m af et udsnit af en af sub-kolonierne, og på det foto kunne man se, at en del 12-20 dage gamle døde unger, som lå i eller nær reder. Nogle af de døde unger så ud til at have ligget døde i over en uge, hvorimod mindst et kuld havde været døde i under en uge. Det er uvist om ungerens død var forårsaget af fugleinfluenza, dårligt vejr, forstyrrelser eller andre årsager. Få dage før blev der ringmærket unger i 2-3 andre sub-kolonier på øen, og i de sub-kolonier blev der ikke fundet døde unger, og der var de tilstedeværende unger velnærede. Ud over kolonien på Høje Sande, blev der i Vestjylland fundet ynglende skestørke på Klægbanken i Ringkøbing Fjord (en rede forladt) og på Sandøen i Nissum Fjord (10-15 reder med unger). På den vestligste lokalitet i Limfjorden, Venø (VJ), var der 11 reder. For tredje år i træk blev der registreret ynglende skestørke på Ejerslev Røn (NJ) ud for det nordøstlige Mors (otte reder). På Troldholmene (NJ) længere mod øst i Limfjorden blev der fundet seks reder. I 2022 blev skestørke for første gang med sikkerhed konstateret ynglende i Odense Fjord: tre reder blev fundet på denne lille ø Flintholm (F).

To overvintrende skestørke sås flere gange ved Saltvandssøen (SJ) og på forlandet ud for i perioden 14/1-14/2. De første trækfugle ankom ultimo februar med observationer af 1-9 fugle ved Høje Sande (VJ), og på Værnengene (VJ). 12/3 sås 36 i Øster Hestholm i Skjern Enge (VJ), 15 på Høje Sande (VJ) og 14 i Glombak (NJ). I første halvår sås flest fugle på Værnengene (VJ) 9/4 145 og på Høje Sande (VJ) 24/3 120. Efter yngletiden var der i august og september større flokke med over 100 fugle i Vejlerne (NVJ), på Agger Tange og Krik Sandø (NJ), i den sydlige del af Ringkøbing Fjord (VJ) samt i den nordlige og sydlige del af Vadehavsområdet (SVJ og SJ). Lokaliteterne med de største forekomster var Sneum Digesø (SVJ) med 14/8 265 og 10/8 201 Saltvandssøen/Margrethe Kog (SJ) med 21/8 191 og 6/9 180, samt Pytodde/Bygholm Vejle (NJ) med 8/9 166 og 30/8 151. Største observation i oktober var 2/10 22 på Pytodde (NJ) og efter 6/10, hvor der observeredes 10 i Saltvandssøen (SJ), var der kun observationer med encifrede antal. I november observeredes en enkelt fugl 9/11 ved Birkesø i Lille Vildmose (NJ) og ingen blev observeret i december.

(Thomas Bregnballe / Anders G. Nielsen / Jan Skriver / Henrik Haaning Nielsen)

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Det samlede antal indberetninger i 2022 på 3263 er i forhold til året før fortsat faldende. I 2021 var der 3672, og i 2020 var der 4212. Når antallet af lokaliteter med pauk i 2022 sammenlignes med 2021, svinger det en smule op og ned for de enkelte rapportområder. Samlet set for hele landet er der stort set status quo med 212 i 2021 og 219 i 2022, men dog en lille fremgang.

Antallet af indberetninger i DOFbasen på paukende fugle var i 2022 på 329, hvilket er stort set på niveau med 2021, hvor det var på 336, altså et lille fald. Når man ser på fordelingen i de enkelte regionale områder, svinger det også her en smule op og ned. I skemaet giver sammentællingen 422 paukende fugle og ikke 329. Grunden til denne forskel er, at der er lavet en optælling i Vejlerne (NJ) til DCE-rapport, som er medtaget i sammentællingen.

Ifølge denne optælling blev årets ynglebestand i Vejlerne opgjort til 124 territoriehævdende (paukende) rørdrummer. Dette er en fremgang i forhold til 2021 (104), men på niveau med 2020 (128). De første paukende hørtes 28/1 på tre forskellige lokaliteter (Vesløs Vejle,

Selbjerg Vejle og Bygholm Nord). Fordelingen af territorier på de største lokaliteter var Bygholm Nord med 39 paukende (35 i 2021), Selbjerg Vejle med 29 paukende (26 i 2021) samt Tømmerby Fjord med 25 paukende (24 i 2021). Ynglebestanden i Lille Vildmose blev ikke tilsvarende opgjort i 2022.

Specielt Nordsjælland (NSJ) skiller sig ud i forhold til alle tre underpunkter i skemaet. I 2021 var der estimeret 44 sete fugle i vinterperioden mod 10 i 2022, 11 lokaliteter med pauk i 2021 mod fire i 2022 og estimeret seks paukende fugle i 2022 mod 13 i 2021.

Uden for Vejlerne og Lille Vildmose, som er landets vigtigste lokaliteter for arten med de fleste registreringer, blev der ved Tryggelev Nor (F) 22/3 registreret fem paukende fugle og ved Sølsted Mose (SJ) 12/4 ni fugle.

De største antal sete vinterfugle var 18/12 3 Sønderød (KBH) 13/12 3 Stubbe Sø (ØJ) 13/12 3 og 12/12 3 Torpet Mose (VSJ).

(Erik Stokholm)

Regional fordeling af rørdrum

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sete fugle vinter*	55	39	11	50	5	9	9	19	18	10	4	0	229
Antal lokaliteter med pauk**	52	36	20	13	4	16	22	19	19	4	12	2	219
Paukende fugle	204	51	25	17	6	25	29	22	23	6	12	2	422

Sølvhejre, Stoksbjæg, 25. februar 2022. Foto: Bo Tureby.

Sølvhejre *Ardea alba*

Antallet af observationer er fortsat stigende og næsten fordoblet siden 2019. Antallet af fugle fraregnet gengangere er også støt stigende. Tallet er usikkert, da fuglene flytter sig, men tendensen er tydelig.

Som det fremgår af tabellen, er antal observationer i DOFbasen fortsat stigende. Nordjylland tegner sig for de fleste med 1187, men der tegner sig et billede af, at sølvhejren bliver mere almindelig i hele landet.

År	2019	2020	2021	2022
Antal observationer	8696	13.771	14.244	15.288
Antal registrerede fugle	4109	5608	5158	6185

Den danske vinterbestand var på 600 – 800 fugle først på året, og tocifrede antal blev noteret på 16 lokaliteter, flest 25/1 32 Søvig Sund ved Filsø (SVJ). Vintergæster trak bort i løbet af april og sølvhejre var fåtallig i maj og juni. Trækgæster ankom i løbet af

juli, og efterårsforekomst kulminerede fra august til oktober, hvor de største forekomster blev registreret omkring Vejlerne (NJ) med 20/8 160 Bygholms nordlige rørskov og Selbjerg Vejle og 16/8 155 samme sted. Dette er de hidtil største ansamlinger af sølvhejre. Udenfor Nordjylland blev der registreret 8/10 97 ved Saltvandssøen (SJ). I december fortsat 500 - 700 fugle på plads, hvor største forekomst var 8/12 52 Tissø øst ved Selchausdal (VSJ).

Ynglebestand var i Vejlerne oplyst til 20 par fordelt med 14 i Glombakskoven og 6 par i små skovtykninger midt på Hannæs mellem Selbjerg Vejle og Tømmerby Fjord. Desuden 10 par ved Nissum Fjord (VJ) med 4 par ved Krogshede og 6 par ved Skærum Mølle. Andre oplysninger om ynglefugle manglede sikker dokumentation.

(Bent Birk Kristensen)

2018	2019	2020	2021	2022
9 par	4-5 par	26-28 par	33-36 par	30 par

Regional fordeling af sølvhejre 2021 og 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1119	568	592	102	147	600	372	629	265	172	557	35	5158
2022	1187	510	641	223	144	940	525	791	229	217	634	144	6185
Samlet	67244	5181	8903	11795	119	75	151	1485	1261	9204	394	3	105815

Silkehejre *Egretta garzetta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2021	2002	
2022	5	2	2	7	27	30	35	86	47	42	782

Silkehejre, Østerild Fjord, 28. maj 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Samlet blev min. 31 fugle observeret i 2022, hvilket var en stor nedgang fra 2021 med 47 fugle. Det er notorisk svært at afgøre, hvilke fugle som er gengangere og hvilke som er nye fugle, da der formentlig også sker flere regionale flytninger. Arten blev truffet alle årets måneder med to overvintrende fugle først på året og fire fugle på plads i december. Større ankomst blev noteret fra primo maj og forekomst kulminerede i maj – juni, og igen en lille top i oktober. Flest fugle i sydlige landsdele.

NJ: 4/5 1 Ø Skagen, 20/5 1 Bygholm Vejle og samme 25-28/5 Østerild Fjord, 5/6 Arup Vejle.

VJ: 8-9/6 1 Værnengene, og muligvis samme 13-14/6 Storedam, Felsted Kog.

SVJ: 20/5 1 Råhede Vade/Gl. Hviding Forland.

SJ: 16-17/5 1 Trillen, Als, 8-10/6 1 Magrethekog, 15/7 1 Magrethekog og formentlig samme 15/7 1 Ballum Enge, 17/8 1 Magisterkog og formentlig samme 20/8 set forlandet udfor Saltvandssøen, 23/10 - 19/11 1 Saltvandssøen, og nok samme 3/12 2, senere kun en indtil 27/12 Ny Frederikskog, 17/12 1 Årøsund.

SØJ: 28/7 1 Hejlsminde Fjord.

ØJ: En overvintrende fugl på Samsø fra december 2021 sås indtil 20/2. Igen fugle på plads her fra 5/7 med to

fugle indtil 14/9, dog 20-26/8 tre fugle, og igen fra 1/11 og året ud en fugl på plads. Det antages at være samme fugle, som returnerede til øen.

F: En overvintrende fugl på Nordfyn 4/1 blev i området indtil 8/5 (Flyvesandet, Gyldensteen, Jersore og Nærå Strand), 29-30/5 2 og 13-16/6 1 Husby Strand, Vestfyn og muligvis samme fugl på nærliggende 14/7 1 Bøjden Nor (og 20/8 2 fugle her) og 26/7 2 Helnæs Made, 1/11 1 Monnet, Tåsinge og fra 17/11 – 7/12 igen en fugl på Nordfyn, som antages at være en returnerende fugl.

VSJ: Samlet op til seks fugle i Sydvestsjælland (og nærliggende lokaliteter i ST) fra 20/5- 11/10, hvor største antal blev set 19/6 3 Agerø og 23/6 3 Borreby Mose og ikke mindst 4-5/10 6 Urteholm, Agersø, som næststørste flok observeret i landet. Første fund i VSJ var 4/5 2 S Tissø, som formentlig var samme fugle, som senere optrådte i området, mens 4/9 1 Hovvig, Odsherred sandsynligvis var en ny fugl.

KBH: 29/5 1 Villahøj Sø, Kalvebod Fælled, 13/6 1 V Sydvestpynten.

ST: 14/4 1, 7-13/5 1 og 1-9/6 1 Bøtø Nor, som muligvis var samme fugl, 21/5 – 7/6 1 Saksfjed-området, 3-4/6 og 10-12/6 Nordmøn (Hegnede Bugt, Horsnæs og Luddeholme), 5/6 1 Ø Gedser Odde.

(René Christensen)

Regional fordeling af silkehejre

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	1	1	3	1	7	4	7	2	0	3	0	31

Rovfugletrækket 2022

Skagen

For kommentarer, se under beretningen fra Skagen Fuglestation i afsnittet under fuglestationer. Sammenstillet af Knud Pedersen.

NØ Djursland

Rovfugletræk blev som vanligts langt overvejende talt ved Gjerrild Nordstrand med en fin dækning hele foråret. Fra øvrige NØ Djursland blev der især talt træk over Grenå by og enge, ved Fornæs samt spredte iagttagelser fra baglandet. Der henvises til beretning for Gjerrild Fuglestation i afsnittet under fuglestationer. Sammenstillet af Jørgen Staarup Christensen.

Blåvand

Overordnet set var 2022 et godt efterår for rovfugle med mange spurvehøge, rørhøge og dværgfalke, men også steppehøg, aftenfalk og kongeørn. Der henvises til beretning for Blåvand Fuglestation i afsnittet under fuglestationer. Sammenstillet af David Manstrup.

Rosenvold

Data indsamlet og bearbejdet af Morten D. D. Hansen

Langeland

Data indsamlet og bearbejdet af Frank Jensen-Hammer.

Rørvig

Data fra <https://rfst.dk/wiki/doku.php>, for yderligere kommentarer, se Rørvig Fuglestation i afsnittet under fuglestationer.

Halsnæs

Forårstræk på Hasnæs var på det jævne, dog med ny sæsonrekord for rød og sort glente, det andet fund af blå glente, samt steppehøge og aftenfalke og ikke mindst en yngre lammegrib. Efteråret var under middel, dog et godt år for blå kærhøg. Data indsamlet og bearbejdet af Michael Trasborg.

Gilleleje

Data indsamlet og bearbejdet af Mathias Blicher Bjerregård.

Hellebæk

Højtryksvejr og mange solskinstimer i marts og april betød træk over gennemsnit for sort glente, rød glente, havørn, rørhøg, blå kærhøg, steppehøg, spurvehøg, musvåge, tårnfalk og vandrefalk, mens hvepsevåge og fjeldvåge fortsatte den kedelige trend med antal under gennemsnittet.

I efteråret var trækket markant under gennemsnit, med undtagelse af rød glente og havørn, men bortset fra oktober, var aktivitetsniveau (dækning) også lavere. Data indsamlet og bearbejdet af Steen Søgaard.

Skansebakken, Hillerød

På Skansebakken har rovfugletrækket været kendt siden midten af 1960'erne. Omkring 2000 er der igen observeret rovfugletræk fra området, men det er først blevet gjort systematisk fra 2019. Dækningen gennem efteråret, var på 58 obs-dage fordelt på 13 dage i august, 22 dage i september og 23 dage i oktober. Data indsamlet og bearbejdet Per Ekberg.

Stevns

Det var et relativt middelmådigt efterår, dog ny sæsonrekord for rød glente med 100 flere end den gamle rekord på 2378 ex. i 2012. Der var også pænt med havørne og sorte glenter, mens hvepsevågen trak over Nord- og Vestsjælland, og det betød det ringeste år siden 1995, og for fiskeørn og tårnfalk det dårligste resultat siden 2007, mens fjeldvåge viste lille fremgang efter to meget sløje år. Falsterbo havde ny sæsonrekord for blå kærhøg, men det mærkede vi ikke meget til på Stevns. Data indsamlet og bearbejdet af Tim Andersen.

Gedser Odde

Data samlet og bearbejdet af Bo Kayser, se under beretningen fra Gedser Fuglestation i afsnittet under fuglestationer. Og for træk i øvrigt, se <https://www.gedserfuglestation.dk/resultater/traektaelling/arsresultater-traektaelling>

Hyllekrog

Data indsamlet og bearbejdet af Preben Berg.

Musvåge, Skagen, 18. maj 2022. Foto: John Larsen.

Forår:

	Skagen	NØ Djurstrand	Rørvig	Halsnæs	Gilbjerg	Hellebæk	Hyllekrog
Hvepsevåge	717	178	272	381	153	304	546
Sort Glente	118	2	16	21	2	23	19
Rød Glente	492	543	221	144	80	317	152
Havørn	152	54	40	38	5	68	53
Rørhøg	550	178	145	114	74	173	174
Blå Kærhøg	374	50	56	29	42	113	35
Steppehøg	50	3	5	4	3	7	1
Hedehøg	17	0	0	0	1	0	2
Duehøg	31	3	3	1	3	0	0
Spurvehøg	3184	708	1074	884	1376	1307	561
Kongeørn	4	1	0	0	0	0	0
Lille Skrigeørn	3	0	0	0	0	0	1
Musvåge	4470	4749	2231	2602	443	8907	970
Fjeldvåge	200	10	112	46	84	34	6
Fiskeørn	484	34	66	76	49	117	51
Tårnfalk	1210	212	77	71	92	89	60
Aftenfalk	20	0	7	4	1	0	0
Dværgfalk	291	50	39	28	22	27	18
Lærkefalk	199	8	28	10	9	23	8
Vandrefalk	90	18	9	19	10	25	1

Efterår:

	Blåvand	Rosen- vold	Syd- langeland	Rørvig	Halsnæs	Helle- bæk	Skanse- bakken	Stevns	Gedser	Hylle- krog
Hvepsevåge	5	42	2274	12	9	87	3161	252	123	583
Sort Glente	0	0	8	0	0	0	6	55	12	11
Rød Glente	11	55	1236	24	22	34	198	2478	413	1291
Havørn	16	4	8	8	7	5	4	60	21	6
Rørhøg	96	66	568	18	14	2	187	386	161	167
Blå Kærhøg	42	17	196	30	36	17	43	177	92	63
Steppehøg	4	0	12	0	0	0	11	9	5	1
Hedehøg	2	0	2	0	0	0	1	3	4	0
Duehøg	2	0	1	1	2	1	0	4	0	0
Spurvehøg	436	325	5896	102	302	534	1649	6309	4008	2379
Kongeørn	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Lille Skrigeørn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Musvåge	37	545	2945	769	1071	8853	21050	3290	461	1071
Fjeldvåge	11	3	17	16	23	6	21	141	531	49
Fiskeørn	21	11	115	14	18	3	201	88	17	43
Tårnfalk	137	193	309	9	22	6	115	148	356	47
Aftenfalk	2	0	4	0	1	0	4	2	3	5
Dværgfalk	60	39	108	1	11	12	26	53	61	32
Lærkefalk	0	22	44	1	3	0	15	19	31	10
Vandrefalk	28	8	10	2	4	2	23	18	11	9

Fiskeørn, Skenkelsø Sø, 23. august 2022. Foto: Steen Højmark-Jensen.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	1918	
2022	NA	(894)	(1585)	(1902)	(2881)	4427	5062	5880	5519	5403	113.885

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-73, 1975, 1988-89, 1991, 2001-03.

Der var indrapporteret 4925 observationer af 9053 fiskeørne mod sidste års 5993 observationer af 9392 fiskeørne. Når de åbenlyse gengangere blev trukket fra, nåede vi en årstotal for året 2022 på 4620 mod 5047 fiskeørne i 2021. Det laveste antal i de sidste fem år.

Forårstrækket blev på 1921 fugle mod sidste års 2330 fugle, mens efterårstrækket var fint med 2699 mod sidste års 2717 fugle. Der blev som sædvanlig set flest fugle om foråret i Nordjylland og Nordsjælland, mens efterårstrækket var størst i Københavns og Fyns-området.

Flere fiskeørne ankommer tidligere og tidligere. Således var der før 28/3 set over 30 fiskeørne fordelt over hele landet. Den første fiskeørn blev også i år set 17/3, som sidste år; denne gang i Søgaard Mose ved Åbenrå (SJ). Næste dag i Søgaard Mose på Langeland (F), men også ved Søsterhøj i Skåde (ØJ). 19/3 1 Tarup ved Odense (F) og 1 Søndervig (VJ), 20/3 1 Gyldensteen, Langø (F) og hele tre observationer 22/3 med 1 Torup Made (SJ), 1 Great Northern Golf (F) og 1 Kulsbjerge øst for Vordingborg (ST). Herefter daglige observationer.

De bedste trækdage på Sjælland om foråret var 18/4 19 Hellebæk-området (NSJ) og 13/4 17 Gilbjerg Hoved (NSJ). Ved Skagen (NJ) dukkede den første allerede op 26/3. Hovedtrækket faldt i perioden 20-26/4 med samlet 180 trækkende med de største dage 21/4 35 og 24/4 38. I alt noteredes 484 trækkende fiskeørne ved Skagen, hvilket er den tredjehøjeste årssum i de seneste ti år. Træktotaler for de enkelte træksteder vil fremgå af rovfugletabellen.

Der blev i 2022 kun registreret seks ynglepar af fiskeørn mod otte sidste år. Et par i Nordsjælland, ét på Midtsjælland, ét i Klosterheden, to i Nationalpark Thy samt ét i Midtjylland. Men ingen fiskeørne ankom til Estvadgård Plantage (VJ) for første gang siden opdagelsen i 1994. I Nordsjælland gik det tilbage fra tre par til kun ét par, nemlig det gamle i Vandmosen. Et muligt par i Midtjylland i nærheden af Rørbæk Sø (VJ) bliver nøje overvåget næste år. De blev i år set flyve med grene.

Til gengæld kom i alt hele 13 flyvefærdige unger på vingerne i år. Det højeste antal registrerede nogensinde.

Parret i Midtjylland fik to unger på vingerne, og i den nye rede i Klosterheden kom der hele tre unger ud at flyve. I Nationalpark Thy fandtes et nyt par, der skønt det kom sent i gang, nåede at få én unge ud at flyve. Det gamle par fik i år held til at få to unger på vingerne. Parret i Vandmosen i Gribskov (NSJ) fik to unger og parret på Midtsjælland hele tre unger på vingerne. Der er siden 1994 kommet mindst 97 unger på vingerne. Se udførlig beskrivelse under Projekt Ørn her i Fugleåret.

Efterårstrækket startede som sædvanligt allerede i juli med 19/7 1 Bøgeskov Havn (KBH), 21/7 1 Nørrestrand (SØJ), 22/7 1 Tønder Kog (SJ) og 22/7 1 Skansebakken (NSJ). Fra begyndelsen af august med daglige træk, og fra

20/8 kom der mere gang i trækket med 6 Højerup Stevns (KBH), 22/8 7 Skansebakken (NSJ), 21/8 5 Mandehoved (KBH). Herefter daglige observationer helt frem til den 18/11.

De bedste trækdage var 26/8 53 Gulstav (F), 26/8 12 Tryggelev Nor og Salme Nor (F), 29/8 28 Skansebakken (NSJ). Det gode træk fortsatte til midt i september.

Nogle få fiskeørne bliver her senere og senere, således var der observationer i november af en stedfast 1K fiskeørn ved Ubberød Dam og Springdam (NSJ) i en hel måned frem til den 18/11 og en 1K ved Hejrede Sø (ST) fra den 23/10 – 9/11 og sås sidst ved Røgbølle Sø (ST) 13/11.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af fiskeørn

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	484	110	22	179	58	76	86	118	179	424	160	25	1921
2. halvår	257	259	69	189	188	201	351	159	306	443	238	39	2699

Hvæpsevåge, Skagen, 17. maj 2022. Foto: John Larsen.

Hvæpsevåge *Pernis apivorus*

Forårstrækket var relativt beskedent med ca. 5000 fugle, heraf blev de 2500 fugle noteret på traditionelle træklokaliteter, hvorfra gennemsnittet de seneste 10 år er på 3500 fugle. Årets første ankom 1/5 1 han NØ Hyllekrog (ST), og trækket over Østdanmark kulminerede medio maj, hvor de to største dage blev 12/5 med 268 NØ Bøtø Nor (ST), 138 NV Søholm Engsø (ST) og 112 N Feddet (ST) og 106 N Sydvestpynten, Amager (KBH), 15/5 179 NØ Hyllekrog og 156 N Feddet. Et vist antal gengangere mellem regioner må antages. De største dage på Nordsjælland var 18/5 178 T Kikhavn (NSJ) og 19/5 139 NØ Hellebæk (NSJ). I Jylland lidt senere kulmination (medio-ultimo maj), og ved Skagen

(NJ) flest fugle i juni med 501 T og med en lille top både primo og ultimo juni; største dag var 25/6 103 T. Juli bød på både nord- og sydrækkende fugle, især i Skagen.

Efterårstrækket var på ca. 7000-8000 fugle, hvoraf 6500 blev noteret på de traditionelle træklokaliteter, hvilket var meget tæt på gennemsnittet. Trækket gik primært over Nordsjælland mod sydvest over Vestsjælland til Langeland, mens kun forholdsvis få fugle trak via Stevns (KBH), da vindretning ultimo august, hvor trækket normalt kulminerer, primært kom fra øst- og sydøst. Trækket ved Falsterbo var med 891 T det laveste siden 1973 jf. www.falsterbofa-gelstation.se.

Trækket startede for alvor 18/8 22 SV Skansebakken (NSJ), 20/8 49 ad. SV Stevns, 21/8 82 SV Hyllekrog og 22/8 258 SV, 23/8 190 SV og 24/8 243 SV Skansebakken. Trækket kulminerede 25-30/8, hvor største dage blev 25/8 663 SV Skansebakken, 26/8 1814 S Gulstav/Dovns Klint (F), 29/8 1107 SV Skansebakken og 614 T Vestskoven (KBH). Fugle ved Skansebakken og Vestskoven vurderes at være forskellige fugle.

På øvrige lokaliteter var der store dage 26/8 305 SV

Omø (VSJ), 26/8 272 Stigsnæs Færgehavn (VSJ) og 26/8 241 SØ Klarskov, Korsør (VSJ), mens største dag i Jylland var 24/8 93 SV Sønderborg (SJ).

Første 1K blev noteret 21/8 1 SV Mandehoved (KBH), og største dage blev 11/9 16 T Gedser Odde (ST) og 17/9 17 SV Stevns Klint. Årets sidste fugl var 9/10 2 SV Millinge ved Fåborg (F).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende hvepsevåge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (træklok.) og træk udenfor (øvrige) per region. Der er givet et stort antal gengangere mellem regionerne.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	43	70	10	166	72	147	197	82	931	245	1193	39	3195
Træklok.	717	-	-	178	-	-	-	272	-	838	546	-	2551
Samlet	760	70	10	344	72	147	197	354	931	1083	1739	39	5746
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	45	11	11	32	16	149	140	1381	1027	131	390	84	3417
Træklok.	-	-	5	-	42	-	2274	12	252	3257	706	-	6548
Samlet	45	11	16	32	58	149	2414	1393	1279	3388	1096	84	9965

Lille skrigeørn *Clanga pomarina*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2020	
11	9	> 1	3	5	4	9	14	16	16	15	257

Der var observationer af mindst 10-11 individer, hvilket svarer til gennemsnittet de senere år, og alle fund var fra foråret fra primo maj til primo juni med kulmination medio-ultimo maj. Geografisk fordeling var Skagen (NJ) 3, Møn 2-3, Lolland 3, Fyn 1 og Lille Vildmose (NJ) 1.

Alle fund nævnes: 1/5 1 3K SV Hyllekrog (ST), 7/5 1 V Hejrede Sø (ST), 14/5 1 NV Østmøn (ST), 14/5 1 3K+ NV Lille Vildmose (NJ), 15/5 Sydlangeland (F) på tre lokaliteter

og trak NV, 22/5 1 3K TF og 23/5 2 3K TF (den ene gang fra dagen før) Skagen, 24/5 1 SØ Søholt Storskov (ST), 26/5 1 imm. R Klinteskoven, Møn (ST) og formentlig samme sås 29/5 flere steder på Østmøn. Forårets sidste blev 4/6 1 3K TF Skagen.

Ved redaktionens slutning var yderligere to fund stadig under behandling hos DKU.

(Rene Christensen)

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Den danske bestand bestod i 2022 af fire par, hvilket er et færre end året før. Hertil skal dog lægges to enlige fugle, der holdt territorie. De fik i alt fire unger fordelt med to fra to par i Tofte Skov samt en i både Hals Nørreskov og Hals Sønderkov - alle i Nordjylland. Læs mere om dette i afsnittet under Projekt Ørn.

Udover ynglefuglene var forekomsten nogenlunde som i 2021 - både i Nordjylland og antalsmæssigt også i andre landsdele, dog med en lidt anden geografisk fordeling. Vurderingen skal dog tages med det forbehold, at det kan være vanskeligt (uden fotos) at vurdere omfanget af gengangere de enkelte iagttagelser imellem.

I Nordjylland blev der i første halvår udover fuglene i yngleparrerne set en række ørne. Det er også her vanske-

ligt at angive, hvor mange forskellige det har drejet sig om. Ved Skagen blev der set fire forskellige fugle i perioden 25/2 til 11/6. 9/5 blev alle fire således set over Hulsig Hede. Her foruden foreligger yderligere fund af ni fugle, alle 2-3K. Heraf skal blandt andet nævnes 8/3 1 Hansted Reservatet og 12/4 1 Bobakker på Læsø som iagttagelser uden for de 'traditionelle' områder.

Fra det øvrige Jylland blev der i Østjylland set 17/4 1 ad. Lillering ved Harlev, og i Vestjylland holdt en adult som de seneste år fortsat til på Borris Hede gennem det meste af året, og i foråret blev denne også set ved Nørlund Skov, Vind og Harrild Heder samt 23/2 ved Salten Langsø (SØJ). Det kan også fint være fuglen fra Borris, der blev set ved både Filsø og Kallesmærsk Hede 6/5 (begge SVJ).

På Sjælland var der kun få observationer, således 10/1 1 2K Stenlille (VSJ), 22/1 1 2K Store Åmose (VSJ), 27/2 1 2K Lille Åmose (VSJ) og 2/3 1 2-3K Gundsømagle Sø (KBH). Det kan i alle tilfælde dreje sig om samme fugl.

I andet halvår blev der i Nordjylland udover ynglefuglene og deres unger set syv Kongeørne. Udover fugle ved Skagen 12/8, Vejlerne 14/8 og Tversted 17/8 blev de øvrige set i Himmerland.

Fra det øvrige Jylland blev der på Borris Hede udover den stationære ørn desuden set en 2K-fugl 12/7. Desuden fra Østjylland 9/8 1 subad. Vorret syd for Silkeborg og fra Sydvestjylland 23/8 1 subad. Blåvand og heden nord for.

Endelig fra Sjælland 17/10 1 1K SV Mandehoved (KBH), 9-12/11 1 imm. område øst for Tissø (VSJ) og 31/12 1 imm. Flodholm nord for Tissø.

Kongeørn er i 2022 ikke iagttaget i fem regioner. Skemaet viser ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, idet enkeltfugle i flere tilfælde ses i flere forskellige regioner. Desuden kan der være gengangere indenfor samme region.

(Hans Christophersen)

Kongeørn, Borris Hede, 5. februar 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Regional fordeling af kongeørn

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	22	2	2	2	1	0	0	1	1	0	0	0	31
2. halvår	23	1	1	1	0	0	0	2	1	0	0	0	29
Samlet	45	3	3	3	1	0	0	3	2	0	0	0	60

Spurvehøg *Accipiter nisus*

Forårstræk var på 10.000-12.000 fugle, heraf 9000 fra de traditionelle forårstræklokaliteter, hvorfra samlet gennemsnit de seneste 10 år er på 8500 fugle. Trækket forløb fra ultimo februar til primo juni og passerede bredt over hele landet; men som vanligt var trækket størst over Østdanmark, og kun meget få trækfugle blev noteret i det vestlige Jylland. Trækket kulminerede til normal tid medio-ultimo april, hvor især 13/4 blev en stor dag med 888 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ), 846 Ø Rørvig (VSJ) og 314 Ø Spodsbjerg (NSJ), hvor der sandsynligvis var en del gengangere mellem lokaliteter på Nordsjælland. Dagen blev også den største dag i Jylland med 386 T Skagen (NJ) og 123 Ø Gjerrild Nordstrand, øst (ØJ). I maj blev flest fugle noteret ved Skagen med en lille top medio maj (både Nordsjælland og Skagen), og eneste større træk dag var 18/5 105 T.

Efterårstrækket strakte sig fra medio juli til medio november, dog med enkelte efternølere indtil primo december. Samlet blev 35.000 fugle noteret træk-kende, heraf knap 22.000 på de traditionelle træklo-

kaliteter, hvorfra det samlede gennemsnit de seneste 10 år er på 21.000 fugle. Trækket passerede over hele landet, men 90 % blev noteret i Østdanmark, inkl. Fyn. Trækket passerede jævnt med flere større træk dage (180 -350 træk) fra ultimo august til ultimo september. Det kulminerer normalt i september med ungfugle-trækket, men kulminerede i år i primo-medio oktober, hvor adulte fugle dominerer; med 4/10 552 SV Stevns Klint (KBH), 10/10 568 T Dovns Klint (F) og 18/10 805 S Gedser Odde (ST). Størst træk talt ved Stevns, Dovns Klint og Gedser Odde, se Rovfugletabel.

Følgende lokaliteter, som ikke er omfattet af rovfugle-træktabel, havde en sæson-total på > 500 træk-kende i efteråret (antal observationsdage i parentes): Sydvestpynten/Kongelunden (KBH) 616 (56), Omø (VSJ) 1332 (33), Stignæs (VSJ) 830 (25), Feddet (ST) 509 (30), Sønderho, Fanø (SVJ) 566 (57) og Dueodde (B) 1127 (39).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende spurvehøge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (træklok.) og træk udenfor (øvrige) per region. Der er givet et stort antal gengangere mellem regionerne.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	335	56	15	200	69	214	283	164	690	542	635	134	3337
Træklok.	3184	-	-	708	-	-	-	-	-	4641	561	-	9094
Samlet	3519	56	15	908	69	214	283	164	690	5183	1196	134	12431
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	244	127	1050	141	48	841	421	2897	2248	1098	2418	1577	13110
Træklok.	-	-	436	-	325	-	5896	102	6309	2485	6387	-	21940
Samlet	244	127	1486	141	373	841	6317	2999	8557	3583	8805	1577	35050

Duehøg *Accipiter gentilis*

Duehøgen er sjælden trækfugl med normalt flest trækfugle i foråret, hvor arten primært registreres ved Skagen (NJ) og på Nordsjælland, mens træk i efteråret primært ses ved Stevns (KBH).

Samlet blev 51 fugle noteret trækkende i foråret, heraf 31 i Skagen og 8 på Nordsjælland. Første trækfugl var 26/2 1 2K N Nørre Snede (VJ) og sidste 31/5 1 T Skagen (NJ), og månedsfordeling var ultimo februar 3, marts 8,

april 37 og maj 3. 80 % af aldersbestemte trækfugle var 2K-fugle.

Efterårets første trækfugl var 26/8 1 hun T Omø Mose og sidste 20/11 2 SV Stevns Fyr (KBH). Samlet blev 29 noteret trækkende, heraf fire ved Stevns, og månedsfordeling var august 1, september 6, oktober 19 og november 3. Aldersfordeling af aldersbestemte fugle var 29 % ad. og 71 % 1K. *(Jørgen Staarup Christensen)*

Regional fordeling af trækkende duehøge forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	31	1	0	3	0	0	0	3	4	5	3	1	51
2. halvår	0	0	5	0	1	2	3	4	5	5	2	2	29

Duehøg juv., Nordsjælland, 26. juni 2022. Foto: John Larsen.

Rørhøg *Circus aeruginosus*

I januar var syv vinterfugle på plads ved hhv. Rudbøl (SJ), Værnengene/Tipperne (VJ), Nissum Fjord (VJ), Langeland (F), Bøtø Nor (ST) og Fanø (SVJ) med hele to fugle. Antal af fugle steg fra medio februar, hvor rørhøgen blev truffet på yderligere seks lokaliteter, og de første trækfugle sås meget tidligt med 12/2 han NØ Omø Sø (VSJ) og 28/2 ad. hun Ø Skagen (NJ).

Forårstrækket passerede bredt over hele landet, og samlet blev 2550 fugle noteret, heraf 1400 fugle ved traditionelle træksteder, hvorfra det samlede gennemsnit de eneste 10 år er på 1200 fugle. Trækket kulminerede medio april til medio maj med tydelig top medio april, hvor især 13-14/4 blev en store dage med 13/4 41 T Skagen (NJ), 33 NØ Korshage (VSJ) og 31 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ) og 14/4 30 T Hellebæk (NSJ).

Returtræk (sydtrækkende fugle) blev i foråret noteret på flere lokaliteter, flest ved Gedser Odde (ST) 27 fugle og Dovns Klint (F) 64 fugle, heraf 31 mellem 15-22/5.

Også efterårstrækket var fint med knap 2500 fugle, heraf 1665 fra traditionelle træksteder, hvorfra gennemsnittet de seneste 10 år er 1400 fugle. Mens forårstrækket fordelte sig ligeligt mellem Øst- og Vestdanmark, blev 85 % af efterårets trækfugle registreret i Østdanmark, inkl. Fyn.

Første sydtrækkende fugle blev noteret ultimo juni Mandehoved (KBH) og især fra ultimo juli tiltagende træk, flest 29/7 5 SV Stevns Klint (KBH). Trækket strakte sig indtil medio oktober med kulmination fra ultimo august til ultimo september. Kun tre efternølere blev noteret ultimo oktober, samt en sen fugl 15/11 1 Ø Sønderho, Fanø (SVJ). Største dage var 26/8 56 T og 10/9 38 S Gulstav (F), 17/9 27 SV Stevns Klint og 30/9 67 T Dovns Klint (F).

I december var min. 13 vinterfugle på plads fordelt NJ 4, VJ 4, ØJ 1, SJ 2, KBH 1 og ST 1, med tre i Vejlerne (NJ) og tre Værnengene (VJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende rørhøge forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	578	22	23	261	44	54	184	182	200	326	357	19	2250
Efterår	26	14	179	47	94	29	577	101	584	271	435	46	2403

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

Endnu et år uden at blå kærhøg udviste yngleaktivitet i landet.

Forårstrækket var ganske flot, hvor knap 700 samlet blev noteret ved de traditionelle træklokaliteter mod normalt 400-600 fugle, flest i Skagen (NJ) med 374 T og nordlige Sjælland (Korshage, Gilbjerg og Hellebæk) med 240 T. Forårstrækket kulminerede medio-ultimo april, hvor de største dage ved Skagen var 13/4 48 T og ved Hellebæk (NSJ) 18/4 24 N.

Også efterårstrækket var meget flot med min. 800 fugle mod normalt omkring 400 fugle. Trækket var størst i Østdanmark og på Fyn, flest ved Dovns Klint (F) med 196 T og Stevns (KBH) 177 T. Trækket kulminerede i oktober, hvor de største dage var 11/10 26 T Dovns Klint (F) og 12/10 28 SV Stevns Klint (ST). I Jylland blev knap 120 T noteret langs den jyske vestkyst, også her med kulmination i oktober, hvor største dage var 10/10 11 S Blåvands Huk (SVJ) og 20/10 10 Ø Skallingen (SVJ).

Vinterbestanden er normalt på omkring 1000 fugle med flest i milde vintre (Christensen *et al.* 2022), og et stigende antal indtastninger i DOFbasen tyder på en voksende vinterbestand. Ændringer i vinterbestanden registreres bedst ved systematisk optælling på overnatningspladserne (pers.medd. Madeleine Postma – Kenniscentrum Akkervogels i Holland). På følgende lokaliteter blev der observeret > 10 natterastende fugle (max-antal): Borris hede (VJ) 22, Hønen, Sønderho (SVJ) 15, Klegod Dyrehave (SVJ) 12, Hønning mose (SJ) 11, Klydesøområdet Kalvebod Fælled (KBH) 12, Kongens mose (SJ) 36, Selbjerg Vejle (NJ) 22, Sevedø Enge (VSJ) 11.

Den europæiske ynglebestand er i tilbagegang og er i Holland nu kun på otte par (Kenniscentrum Akkervo-

Blå Kærhøg, Humlemose, Haslev, 21. januar 2022.

Foto: Bo Tureby.

gels) mod 140 par i 1992 og 80 par omkring årtusindskiftet (Sovon). Den voldsomme tilbagegang skyldes decimering i bestanden af vilde kaniner på Vadehav-

sørerne, da kaninunger er den væsentligste fødekilde i yngletiden. Sygdommen myxomatose er hovedårsagen, men også en ændret drift fra får til større husdyr

påvirker kaninbestanden, da de større husdyr træder kaninernes gange sammen.

(Jesper Leegaard)

Antal indtastninger af blå kærhøg i DOFbasen de seneste 10 år

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal	5591	5596	8177	9155	6506	6453	7735	9352	10968	10031

Steppehøg *Circus macrourus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2019	
206	16	< 1	3	4	24	168	178	356	221	206	2541

Det blev et fremragende år efter et par år med let vigende forekomst. Årets forekomst blev på i alt 206 fugle, hvilket er hidtil tredjehøjeste total, kun overgået af 2019 med 221 samt rekordåret 2016 med 356 fugle. Hermed klar fremgang i forhold til de seneste to år med 156 i 2021 og 173 fugle i 2020. Der blev herudover sat en ny dansk dagsrekord og registreret markant stigning i forekomsten i andet halvår i forhold til de seneste par år, hvor navnlig en stor fremgang i fund af 1K fugle var glædelig.

Forekomst var som vanligt størst i første halvår med i alt 107 fugle, hvilket dog var udtryk for en svagt faldende tendens mod 108 i 2021 og 113 i 2020. Som altid var der klar overvægt af fund i april, mens årets første var fra marts, og den hidtil næsttidligste fugl 25/3 1 ad. han NØ Vestskoven (KBH). Tidligste fugl er stadig fra 24/3 2015 1 ad. han Margrethe Kog (SJ). Næste fugle på forårstrækket blev 7/4 1 ad. han Ø Korshage (VSJ) og 10/4 1 hun 3K+ N Feddet (ST). Skagen (NJ) var som altid landets bedste forårslokalitet med i alt 50 fugle i perioden 9/4-19/5, hvilket var over gennemsnittet for de seneste 10 år med 41. Navnlig gik trækket helt amok 13/4 med hele 15 fugle, alle adulte (8 han + 7 hun), hvilket er ny dansk dagsrekord. Seneste dagsrekord var fra 7/9-2019, hvor Stevns (KBH) havde 13 indtrækkende fugle. Næstbedste forårslokalitet var Hellebæk (NSJ) med ni fugle og ny forårsrekord herfra. Sidste fugl på forårstrækket blev 29/5 1 2K TF Gulstav (F).

Aldersfordeling i første halvår var 63 adulte/3K+, 40 2K samt fire uspecificerede.

Igen i år blev der gjort en række sommerfund med 11/6 1 ad. han Råbjerg Hede (NJ), 27-28/6 1 2K+ Bøtø (ST) samt langtidstationær ad. han 18/6-30/8 Borris Hede (VJ).

Forekomst i andet halvår blev på 99 fugle, hvilket var det højeste antal siden 2019 med 121. Især bør nævnes mange observationer af 1K-fugle, i alt 66, mere end fordobling ift. sidste år med 29, og samtidig det fjerdehøjeste antal ungfugle, kun overgået af 70 i 2019, 109 i 2016 samt 118 i 2015.

Efterårstrækket satte tidligt ind med 9/8 1 han V Gedser Odde (ST), og første ungfugle blev registreret 31/8 1 SV Mandehoved (KBH) og samme dato 1 R/SØ Hønen, Fanø (SVJ). Som altid blev der observeret flest fugle i september, og bedste efterårslokaliteter blev Dovns Klint (F) i perioden 4/9-13/10 med 15 fugle, og Fanø 31/8-8/10 med 13 fugle. På Stevns (KBH) blev der optalt i alt ni indtrækkende i perioden 31/8-12/10. Årets sidste blev 14/10 1 hun 1K S Gedser Odde (ST) samt 20/10 1 ad. hun Hovvig (VSJ).

Aldersfordeling i andet halvår blev 66 1K, 6 2K, 19 3K/ad. samt syv uspecificerede.

Månedsfordelingen blev marts 1, april 69, maj 34, juni 3, august 7, september 73, oktober 19.

Aldersfordeling 2022:

	1. halvår	2. halvår	I alt
Adult/3K/3K+	63	19	82
2K/2K+	40	7	47
1K	-	66	66
Usp.	4	7	11
Samlet	107	99	206

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af steppehøg

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	55	2	1	6	0	4	1	6	8	17	5	2	107
2. halvår	5	5	19	2	1	2	19	8	17	9	13	0	99

Hedehøg *Circus pygargus*

Ynglebestanden var på 20-26 par, og heraf havde kun 11 par ynglesucces. De fik 30 unger på vingerne. Alle 30 unger fløj fra reder, som var hegnede af 'Projekt Hedehøg'. I år var der flest ynglepar i Vejen kommune. Uden for yngleområdet sås flest hedehøge i foråret ved Skagen (NJ) med 17 fugle efterfulgt af Nordsjælland med fire fugle og Bornholm tre fugle. Årets første hedehøg sås i Daler (SJ) 19/4, og første fugle uden for yngleområdet var 26/4 hun T Dovns Klint (F), 5/5 1 han Sørig Enge (NJ), mens første fugl ved Skagen ankom sent 10/5. Østdanmark havde også de første hedehøge 10/5 med 1 han T Hammeren (B) og 1 han R Tommestrup, Stevns (KBH). Som sædvanlig skal man hen midt i maj, før de sidste ynglefugle

er på plads. Nogle hunner kan være stationære op mod tre uger fra de ankommer, til de begynder æglægning. Årsagen er dårlig kondition på grund af et strabadserende trækforløb nordpå. Så skal der restitueres og tages på i vægt, inden hun er klar til æglægning. Efterårstrækket var stort set overstået med udgangen af august. Flest ved Gedser/Gedser Odde (ST) med fire fugle, Stevns (KBH) tre fugle og Bornholm to fugle. Første trak syd 29/7 1 ad. han Gedser Odde (ST), og i september sås kun 11 hedehøge, hvoraf årets sidste sås så tidlig som 19/9 Tjørneby (B), som sandsynligvis var en fugl fra den svenske bestand. Sidste hedehøg i Jylland sås 9/9 Fole (SJ).

(Jesper Leegaard)

Regional fordeling af hedehøg udenfor yngleområder

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2022	24	12	Y	2	4	Y	7	1	5	4	17	5	81*

Y=yngleområde antal ikke opgjort. *= total excl. fund i yngleområderne

Rød glente *Milvus milvus*

Året startede vanen tro med tælling af de overvintrende glenter i weekend 8.-9. januar, og som det snart er blevet en tradition, med en ny rekord. I alt blev der talt 566 glenter, flest blev set på Vestsjælland og i Storstrømsområdet, hvor største antal var 8/1 145 Kyse (ST) og 8/1 140 Søringne (VSJ). I Vestdanmark blev flest talt 8/1 74 Kringelen, Skandinavisk Dyrepark, Midtdjurs (ØJ). Fuglenes fordeling i landet kan ses i skemaet.

Ynglebestanden viste stadig fremgang, i hvert fald i de områder af landet, hvor bestanden følges. Det antages, at trenden også gælder resten af Danmark. Desværre stadigvæk kun få folk, der indrapporterede ynglepar, hvorfor alle opfordres til at indrapportere ynglepar i DOFbasen. Den samlede ynglebestand estimeres til 350-400 ynglepar i Danmark. Hvor mange par, der er plads til i landet, er uvist, men grænsen er næppe nået endnu. På europæisk plan ser vi en forskydning af bestanden mod nord og nordvest pga klimaændringerne. Varmen og tørken specielt på den Iberiske Halvø samt i Sydfrankrig får arten til at gå tilbage, mens der ses fremgang i Danmark, Sverige og England.

Forårstrækket på traditionelle træklokaliteter omfattede

knap 2000 fugle, flest ved Skagen (NJ) med 492 fugle (ny rekord), Nordøstdjurland med 543 fugle og Hellebæk (NSJ) 317 fugle, som begge noterede år over gennemsnit. Trækket på Sjælland passerede fra medio marts til medio april, mens trækket ved Skagen og Gjerrild Nordstrand (ØJ) var størst fra april og til medio maj. Største antal blev noteret 13/3 27 NØ Spodsbjerg (NSJ) og 25/3 47 NV Stevns (KBH) og Køge Søsnakke (KBH) og 19/5 26 TF Skagen (NJ).

Efterårstrækket var meget flot med 4000-5000 fugle og næsten udelukkende over Østdanmark og Fyn, hvor Stevns med 2478 SV noterede ny rekord. Det var formentlig i nogen udstrækning samme fugle, som senere sås udtrækkende ved Gedser Odde (ST) 413, Hyllekrog (ST) 1291 og Dovns Klint (F) 1236, men dato-sammenfald var ikke entydigt. Som tidligere år et tidligt træk ved Stevns af svenske 2K fugle, flest 29/6 32 SV. De største dage i efteråret var 4/10 454 SV og 19/10 318 SV Stevns, samt 10/10 255 T Dovns Klint (ny dagsrekord). Største antal i Jylland var 7/10 130 SV Sønderkov, Als (SJ).

(Per Rasmussen)

Regional fordeling af overvintrende og ynglende rød glente

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter	33	0	1	77	20	0	56	170	5	4	193	17	566
Ynglepar	48	2	7-8	5-12	24-28	4-5	31-37	1	7-8	15-16	3	1	148-169

Sort glente *Milvus migrans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2021	2017	
2022	37	33	59	69	123	376	813	954	792	694	9080

Sort glente. Lyttesholm, 2. maj 2022. Foto: Gert Juul Jeppesen.

Med en årstotal på 954 blev 2022 ny rekord. En enkelt 'vinterglente' huserede i januar på Bornholm og blev set første gang 3/1 1 Klinteby (B). Februar blev den eneste måned, hvor arten ikke blev set, og de næste fugle var således trækkende. Årets første trækgæster blev 3/3 1 Gjerrild Nordstrand, øst (ØJ) og 7/3 1 Teglstrup Skov og Stokket (ST). Herefter var der stille indtil 22/3, hvor der blev registreret træk flere steder flest 22/3 3 NØ Spodsbjerg (NSJ). Forårstrækket blev meget flot, hvor 201 blev noteret trækkende på de traditionelle træklokaliteter, flest

i Skagen (NJ) med 188 fugle og 60 fugle i nordlige Sjælland (Korshage, Halsnæs, Gilbjerg og Hellebæk). Største dag var 11/5 8 Grenen (NJ). Efterårstrækket passerede som vanligt næsten udelukkende over Østdanmark og Fyn og samlet 90 fugle. Største dage var ultimo september med 17/9 8 SV Stevns Klint (KBH) og 20/9 8 SV Store Elmue (ST). I november og december blev der set sort glente på Fyn og Lolland. Årets sidste blev set på ådsel 14/12 Sandager på Lolland (ST).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af sort glente

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	147	8	3	35	13	26	120	54	128	84	278	58	954

Havørn *Haliaeetus albicilla*

I lighed med de foregående år er havørn en af de arter, der indberettes hyppigst på DOFbasen. De 27.405 poster gør havørn til den 11. hyppigste indrapporterede art i 2022.

Ynglebestanden fortsatte med at stige, og fænomenele 161 par med reder, hvoraf 117 fik unger på vingerne, er selvfølgelig atter en ny rekord. Der henvises til beretningen fra projekt Ørn her i Fugleåret, samt til Projektets årsberetning på DOFs hjemmeside.

Blandt trækstederne havde Skagen (NJ) flest, med 152 trækkende i foråret, hvilket var langt over gennemsnittet, men der må antages et vist antal gengangere blandt trækforsøgende fugle.

De største koncentrationer af havørne blev alle talt

i forbindelse med kollektiv overnatning, men tallene var ikke helt på højde med antal fra 2021. Igen var det Tingdal Plantage ved Hjerpsted (SJ) der havde de højeste antal, med 9/11 43, 18/11 41 og 13/11 40, i alle tilfælde er fuglene talt om morgenen ved udflyvning.

De største antal herudover var, første halvår; 18/3 21 Galgereg (SVJ), 16/4 og 23/4 21 Margrethekog (SJ) og fra andet halvår; 18/12 21 Ballum Forland (SJ) og 1/12 31 Bygholm Vejle (NJ).

Fra de østlige dele af landet var tallene traditionelt lavere, og også lavere end sidste års rekordtal. Største forekomster var 30/7 17 Maribo Sønder sø (ST) og 4/9 17 Vejlen, Tåsinge (F).

(Peter Lange)

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Kun forholdsvis få fjeldvåger blev registreret overvintrende i januar og februar med ca. 230 fugle, flest på Sjælland. Dette var væsentligt under tidligere estimeret vinterbestand på 1000 fugle. Forårstrækket var forholdsvis beskedent med blot 632 fugle, heraf 492 fugle på traditionelle træklokaliteter; samlet sås 83 % af alle trækfugle ved Skagen (NJ) og på Nordsjælland; med 42 % ved Skagen og 58 % Nordsjælland.

Første trækfugl sås 27/2 2 NØ Skiftesten, Frederikssund (NSJ) og sidste fugle ved Skagen med to meget sene fugle hhv. 25/6 og 28/6. Trækket kulminerede medio april på Nordsjælland og en uge senere ved Skagen. Forårets største dage var 13/4 58 Ø Gilbjerg Hoved (NJS) og 44 Ø Korshage (VSJ), samt 23/4 17 T, 24/4 19 T og 25/4 23 T Skagen.

Efterårstrækket var væsentlig bedre end de tre seneste år med ca. 1000 våger, heraf blev 641 observeret på traditionelle træklokaliteter og 95 % af alle fugle sås i Østdanmark, inkl. Fyn. Efterårets gennemtræk kulminerede mellem 11-21/10 med 65 % af efterårets forekomst. De største dage var 13/10 77 T Dueodde (B), 17/10 56 S Roneklint (ST), 18/10 140 S og 21/10 48 S Gedser Odde (ST). Sidste større dage var 5/11 12 S og 18/11 10 S Gedser Odde. Udenfor de traditionelle træklokaliteter blev flest fjeldvåger registreret ved Dueodde med 138 fugle.

Trods et fint efterårstræk var blot 170 overvintrende fjeldvåger på plads i december.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende fjeldvåger forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	208	2	2	18	2	2	7	119	15	201	48	8	632
2. halvår	9	1	18	7	4	4	22	62	189	83	489	152	1040

Musvåge *Buteo buteo*

Samlet blev 40.000 trækkende musvåger noteret på forårstrækket, heraf de 24.000 på traditionelle træksteder, hvilket præcist er gennemsnittet for de seneste 10 år. Der må både i 2022 og tidligere år regnes med en del gengangere mellem lokaliteter og regioner.

Første nordgående træk blev noteret de første dage af februar og større træk sås ultimo februar i flere landsdele, flest 27/2 125 NØ og 28/2 218 NØ Hellebæk (NSJ). Gennemtrækket kulminerede som vanligt i marts med knap 75 % af alle musvåger, og især med stort træk medio marts med 13/3 578 Ø Spodsbjerg (NSJ), 18/3 1454 T Kegnæs, Als (SJ), 16/3 995 NØ, 19/3 1026 NØ og 22/3 704 NØ Hellebæk (NSJ). Sidste større træk i første trækbølge var 25/3 med 525 NV Tontoft Nakke (SJ) og 452 T Vestskoven (KBH). Trækintensitet faldt væsentligt de sidste dage af marts og primo april, og anden trækbølge sås fra medio april med 16/4 225 Ø Anholt (ØJ), 176 NØ Skagen (NJ) og 141 NØ Hellebæk, samt 17/4 344 NØ Hellebæk og 161 T Anholt. I maj taltes flest ved Skagen og Gjerrild (ØJ) men drejede sig primært om trækforsøgende fugle. Flest musvåger ved Hellebæk, på Nordøstdjursland og ved Skagen (se Rovfugle-tabellen), hvor øvrige træklokaliteter udenfor rovfugle-tabellen med >1000 træk var Als med 3467 N og 1259 N Vestskoven (KBH), stort set alle observeret i marts.

Efterårstrækket indledtes fra medio august med små antal både i Nordsjælland, Stevns (KBH) og Rosenvold (ØJ), og større træk sås fra medio september med 18/9 548 NV Sønderborg (SJ), 19/9 658 T Vestskoven, 19/9 891 T, 20/9 959 T og 30/9 619 Skansebakken (NSJ).

Efterårstrækket var på ca. 53.000-55.000 fugle med ca. 40.000 musvåger trækkende sydvest over Nordsjælland og ca. 13.000 trækkende vest og sydvest over København og ved Stevns. Gennemtrækket kulminerede primo-medio oktober, med top primo oktober, hvor våger fra Nord- og Østsjælland passerede Vestsjælland,

Musvåge, Ganløse Ore, 7. marts 2022. Foto: Finn Carlsen.

primært ved Korsør, Agersø, Omø og Stignæs, via Fyn over Knudshoved og Fåborg-egnen til Als. Relativt få fugle nåede til Dovns Klint (F), mens trækket via sydhavsøerne (Gedser Odde (ST) og Hyllekrog (ST)) som vanligt var meget beskedent.

Største dage var 3/10 5415 SV Skansebakken (NSJ), 8/10 3350 T Agersø agerland (VSJ), 8/10 4110 V Knudshoved (F), 9/10 4353 SV Sønderhjørne, Fåborg (F) og 9/10 7840 V Sønderborg. De største antal blev talt ved Skansebakken med 21.050 fugle og Als 14.590 fugle. Sidste større træk sås 31/10 308 SV Omø (VSJ) og 20/11 165 SV Stevns, samt 12/12 47 T Skansebakken.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende musvåge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (trækklok.) og træk udenfor (øvrige) per region. Der er et stort antal gengangere mellem regionerne, især i efteråret.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	223	39	95	1212	247	4335	1883	328	4274	1722	1397	165	15920
Trækklok.	4470	-	-	4749	-	-	-	2231	-	11952	970	-	24372
Samlet	4693	39	95	5961	247	4335	1883	2559	4274	13674	2367	165	40292

Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	77	47	-	322	217	16809	19028	28766	9736	9867	2071	103	87043
Trækklok.	-	-	37	-	545	-	2945	769	3290	30974	1532	-	40092
Samlet	77	47	37	322	762	16809	21973	29535	13026	40841	3603	103	127135

Perleugle *Aegolius funereus*

Ingen sikre ynglefund, men min. 10 syngende fugle spredt i Jylland og på Bornholm.

Sydvestjylland: Blåbjerg Plantage (SVJ) 4/1-5/6 1-3 fugle hørt synge, Vrøgum Klitplantage/Barn Sø (SVJ) 5/3-8/5 1-2 syngende fugle og Børsmose Hede (SVJ) 11/4-4/5 1 syngende.

Midt- og Vestjylland: Gludsted (VJ) 3/3-22/6 1 syngende, Hoverdal Plantage (VJ) 3/3-6/3 1 syngende, Ulfborg Plantage (VJ) medio februar-20/4 1 syngende.

Nordjylland: Østenkær ved Tversted 12/3 1 syngende og Mou Hede (NJ) 1/5 1 syngende.

Bornholm: Almindingen (B) 4/3-22/3 1 syngende og Pedersker Plantage (B) 15/2-25/6 1-2 syngende.

I okt.-nov. blev der set fire fugle ved Gedser Fuglestation (ST): 27/10 blev en fugl ringmærket og 29/10 fandtes et andet individ død. Den 30/10 blev en ad. og den 4/11 en 1K fugl ringmærket. Desuden blev en fugl fundet død 3/12 Nordskoven (NSJ). (Egon Østergaard)

Kirkeugle *Athene noctua*

Indtastningerne i DOFbasen giver ikke længere et retvisende billede af artens forekomst, så derfor baserer nedenstående sig især på de oplysninger, som Vildtforvaltningsrådets kirkeuglegruppe har indsamlet.

I 2022 var ynglebestanden stort set status quo og stadig på et meget kritisk niveau. I alt var der 10 sikre ynglepar i Danmark og alle i Jylland. I Østhimmerland er der otte sikre ynglepar, og syv af disse fik tilsammen minimum 26 unger på vingerne. Fem af de syv succesfulde par blev fodret med daggamle kyllinger for at øge ungeproduktionen, og 25 unger blev ringmærket. Ungeoverlevelsen øges, når der fodres.

I Vesthimmerland (NJ) var der tre enlige fugle, men altså ingen sikre ynglepar.

Uden for Himmerland var der en enlig fugl i Vendsyssel (NJ) på en lokalitet, hvor den ynglede for få år siden. Ved Silkeborg (ØJ) var der to enlige fugle, hvoraf den ene er fra en ny lokalitet, og ved Skive (NJ) var der ligeledes mindst én fugl ved en redekasse.

Fra det sydlige Jylland var der en enlig fugl ved Varde (SVJ) og herudover to par, hvoraf det meget kendte par ved Føvling (SVJ) fik unger på vingerne. Tre af disse blev ringmærket.

I regi af Vildtforvaltningsrådet og med støtte fra Miljøministeriet, Aalborg Zoo og Aarhus Universitet gøres der alt for at redde de sidste ynglepar med fokus på Østhimmerland. I 2023 vil der således i samarbejde med nogle kirkeugleværter blive udlagt arealer, der vil blive drevet med henblik på at øge fødemængden (mus) omkring nogle af de eksisterende ynglepar, så fodring på sigt kan udfases. Fodring fortsættes, så længe bestanden er på det meget lave niveau.

Bestanden i Schleswig-Holstein (50-100 km syd for grænsen) er stabil på ca. 150 par med en årlig ungeproduktion på 400 fugle.

(Egon Østergaard)

Mosehornugle *Asio flammeus*

Mosehornugle blev ikke behandlet i seneste årsrapport, hvor for både 2021 og 2022 er medtaget i dette års Årsrapport.

2021

Først på året blev kun knap 100 mosehornugler noteret, fordelt i alle landsdele, men kun få større ansamlinger med 20/2 4 Ølsemagle Revle (KBH) og 7/3 4 Lindholm, Aalborg (NJ).

Forårstrækket blev meget fint, hvor antallet af rastende ugler steg markant fra medio marts, især i Sydvestjylland, og skønsmæssigt blev ca. 325 ugler registreret på trækket fra medio marts til ultimo juni, hvor største forekomster var 17/3 4 Klæggraven, Kammerslusen (SVJ), 26/3 5 Gil-

bjerg Hoved (NSJ) og 11/4 5 Birkepøl, Sydals (SJ). Størst træk blev sædvanligvis noteret ved Skagen (NJ) med 30, max. 25/4 3 og 14/5 3. Også et fint år på Nordsjælland med bl.a. Gilbjerg Hoved (NSJ) 17 og Korshage (VSJ) 12 og på Ertholmene (B) blev ni fugle talt i løbet af foråret. Desuden blev usædvanligt mange sene trækfugle i juni observeret, i alt 15 fugle, hvor 26/6 1 Grenen (NJ) og 30/6 1 Sønder Lyngvig (VJ) var de seneste fund.

Der var ingen sikre ynglefund jf. Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle og kun få spredte fund i Vadehavet (SJ/SVJ) i yngleperioden, mens tilfældige sommergæster blev truffet i Nordjylland og på Fyn.

Efterårstrækket blev en tynd omgang med første træk-

fugl 13/9 1 SØ Sønderho, Fanø (SVJ). Samlet 104 fugle blev observeret i oktober – november, flest i Østdanmark med Erholmene ca. 20 og Dueodde (B) 6 R/T, mens trækket Gedser Odde (ST) med blot 4 T og langs vestkysten var meget skuffende. Blåvands Huk (SVJ) noterede

kun en fugl, mens Fanø (SVJ) var mere rimeligt med 6 T. Største forekomst i efteråret var 5/10 5 R Mandø (SVJ). I december blev 32 fugle noteret, flest 26/12 3 Herredsenge (ØJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af mosehornugle 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	103	42	42	25	2	34	25	22	16	24	44	14	393
2. halvår	16	3	24	13	1	12	12	13	16	6	12	33	161
Samlet	119	45	66	38	3	46	37	35	32	30	56	47	554

Mosehornugle, Avnø 6. februar 2022. Foto: Mathias Glavind.

2022

Trods det beskedne efterårstræk og antal i december i 2021 var antallet af overvintrede ugler først på året på normalt niveau med ca. 150 – 160 ugler fordelt i alle landsdele, flest 6/1 – 7/3 4 Avnø (ST), 23/1 4 Mandø (SVJ), 25/1 6 Hillerød erhvervsområde (NSJ), 31/1 6 Venø (VJ), 4-26/2 4 Sønder Lem Vig (NJ/VJ), 22/2 6 Herredsenge (ØJ), 26/2 4 Ny Frederikskog (SJ) og ikke mindst 8/3 7 Værnengene (VJ), som sandsynligvis også omfattede ankomst af trækfugle fra syd.

Forårstræk blev en forholdsvis beskedne omgang og registreret fra medio marts til primo juni med kulmination i april. Flest ved de traditionelle træklokaliteter, især Skagen (NJ) med ca. 11 fugle og Gilbjerg Hoved (NSJ) 5 fugle og seneste trækfugl var 8/6 1 Grenen (NJ).

Yngleforekomst var 2-5 par med to sikre ynglefund, henholdsvis i Vestsjælland og på Sydfyn, samt tre mulige ynglepar i Jylland. Desuden blev min. seks sommergæster noteret, fordelt i Nord- og Sydvestjylland, samt på Lolland (ST).

Efterårstræk passerede fra primo september til medio november med første fugl 9/9 1 T Erholmene (B). Trækket forløb relativt jævnt gennem hele efteråret med lille kulmination fra medio oktober til medio november. Det største træk blev noteret i Vestjylland, især i Sydvestjylland ved Blåvand (SVJ) 13 T/R, Fanø 8 T/R (SVJ), og desuden 17/10 4 Mandø (SVJ) og 19/10 3 Skallingen (SVJ). Største træk over Østdanmark blev observeret på Erholmene (B) med ca. 13 fugle, heraf en ringmærket 31/10, Dueodde (B) 7, Gedser Odde (ST) 6 og Stevns (KBH) 5, heraf 12/10 3 SV Bøgeskov Havn (KBH).

En grum oplevelse var ved Hammeren (B) 4/11, hvor en indtrækkende mosehornugle blev angrebet af stormmåger 150-200 meter ude over vandet, og på kort tid lykkedes det stormmågerne at drukne ugle.

I december var der kun knap 30 ugler på plads, hvor største antal blev noteret 8-23/12 3 Avnø (ST), 13/12 3 Egholm ved Aalborg (NJ) og 27/12 3 Søborg Sø (NSJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af mosehornugle 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	50	27	16	23	2	23	11	16	12	20	10	7	217
2. halvår	27	16	40	8	2	2	4	15	15	10	27	27	193
Samlet	77	43	56	31	4	25	15	31	27	30	37	34	410

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2019	
48	162	17	23	27	20	25	48	55	50	48	1422

Der blev i 2022 set 46-48 hærfugle, når der er taget højde for eventuelle gengangere, og året var dermed det tredje største hidtil. Hærfuglen har jo et karakteristisk udseende, og en del af observationerne (11) er sket via Fuglenes Hus eller DOFbase-koordinatorer. Årets første hærfugle blev set 15/1 og 23/1 1 Kruså (SJ) efterfulgt af 1 21/1-5/2 Svallerup (VSJ) og samme fugl 7/2-8/2 Svalerup Strand (VSJ) samt 21-23/2 1 Råkær, Uge Mark (SJ). Sidstnævnte skulle have opholdt sig på lokaliteten siden 12/2 ifølge en kommentar. Der var et større rykind af hærfugle i april og maj, og 27 af årets fugle blev set i de to måneder. Fra første halvår foreligger kun en trækobservation, 28/4 1 NV Sydvestpynten (KBH). Sidste fugl fra første halvår var 10/6 1 Vester Kippinge (ST); den anden fra juni var 7-8/6 1 Kirke Hyllinge (KBH).

I andet halvår sås den første hærfugl 4/7 og 21/7 1 Hvidding Skovager (NJ); den har nok været i området hele perioden og var muligvis den samme fugl, som blev set ved Virksund (NJ) 20/5. I alt blev der set 16 hærfugle i andet halvår, hvoraf én blev set 9/10, 22/10 og 10/11 Ellingelund og Munkesøen (VSJ) og dermed stationær en måned. Sidste fugle blev 4/12 Lønstrup (NJ) og samme dag en ved Knivholt (NJ). Der var enkelte trækobservationer fra andet halvår med 19/10 1 Ø Nedermose, Skagen (NJ) og 1½ time senere samme fugl mod syd ved Det Grå Fyr, Skagen (NJ). Et par regioner måtte igen i 2022 undvære besøg af hærfugl, nemlig Sydøstjylland og Nordsjælland.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af hærfugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5	0	4	2	3	0	2	3-4	4	0	6	3	32-33
2. halvår	10	2	0	0	0	0	1	1-2	0	0	0	0	14-15

Hærfugl, Hovsør, 27. oktober 2022. Foto: Poul Holm Pedersen.

Biæder *Merops apiaster*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2022	
114	40	4	19	29	42	67	88	216	114	89	1900
0	NA	< 1	< 1	> 1	3	5	2	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar

Et meget flot år med samlet 114 fugle, kun overgået af 2015, hvor 216 biædere blev set. Der blev observeret biæder på ca. 46 lokaliteter i 2022, hvilket er nogenlunde samme antal lokaliteter som i 2021. Der var ingen ynglende biædere i Danmark i 2022.

Første halvår: Årets første observation var 9/5 4 SV Løkken (NJ), 15/5 2 Borre på Møn (ST), 1 Griben, Sjællands Odde (VSJ), 1 Egense, Nordjylland (NJ), 1 Vangså Hede (NJ) og 1 Kongelunden og Kalvebod Fælled (KBH). Med varme og østenvind ankom biædere i større antal 17-20/5 med i alt 40 fugle; flest 17/5 9 NØ Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ), 18/5 15 TF Skagen (NJ), som var ny dagsrekord her, 19/5 3 T Boesdal Kalkbrud (KBH) og 4 N Gedser Odde

(ST) og 20/5 6 TF Hulsig Hede, Skagen (NJ). Herefter tilbagevendende vestenvind og returtræk sås 23/5 4 Gulstav (F). Selvom sommervejret ikke imponerede, blev et sidste større antal noteret 30/5 9 R Ertholmene (B), ny dagsrekord herfra, og 4/6 9 TF Grenen, Skagen og sidste ved Skagen sås 12/6 og 25/6 2 S C. E. Flensborg Plantage (NJ).

Andet halvår: 16/7 1 R Nysted By (ST), 21/7 1 S Gedser Odde (ST), 16/8 1 S Blåvands Huk (SVJ), 17/8 1 Jennes Sø, Skagen (NJ) og 10/9 7 T Avnø (ST) og senere samme dag, 1 T Svinø (landsby) (ST), hvor sidstnævnte muligvis var afstikker fra Avnø-flok.

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af biæder

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	60	0	2	9	0	1	5	2	5	0	20	10	114

Vendehals *Jynx torquilla*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2022	
607	NA	(193)	(370)	(143)	169	369	598	658	607	533	12.981

Det blev det næstbedste år nogensinde med 607 vendehalse mod 529 i 2021, 658 i 2020 og 434 i 2019. Langt hovedparten blev som sædvanligt set i første halvår med 479 fugle mod kun 128 i andet halvår.

De første ankom til sædvanlig tid med 13/4 1 Tørrøse (F), 14/4 1 Hammeren (B) og 1 Nykøbing By (VSJ). Derefter 15/4 1 Gedser by (ST), 16/4 1 Frøslev Plantage (SJ), 1 Gålløkken NV Mojan (B) og 1 Klint (VSJ). Herefter fortsatte det med daglige observationer til 30/6.

På forårstrækket blev 11 fugle ringmærket, heraf 10 Blåvands Huk (SVJ) og 1 Gedser Odde (ST), og flest blev noteret ved Skagen (NJ) med i alt 14 fugle.

Samlet vurderes den danske bestand at være på knap 250 par (Vikstrøm & Moshøj 2020). Der blev indberettet 115 ynglefugle i DOFbasen, hvor mange ynglede i spættehuller udover reddekasser. Flest ynglepar blev fundet i Nord- og Vestjylland.

I Nordjylland fandtes 4-5 par Tranum Klitplantage, 3 par Tofte Skov, 2 par Høstemark Skov, 2 par Svincløv Plantage, 2 par Fosdal Plantage og 1-2 par Børglumkloster Skov. Desuden blev ynglepar fundet i Korsø Plantage, Vester Thorup Plantage, Tved Klitplantage, Skiveren, Vilsbøl Plantager og Vesterø Havn, Læsø (Se Nordjyllands Fugle 2022).

I Vest- og Sydvestjylland blev der registreret 6 par Borris Hede (VJ), 3 par Gyttegård Plantage (SVJ), 2 par Klosterheden (VJ), 2 par Ovstrup hede (VJ) og 2 par Plantager og Heder sydvest for Sønder Felding (VJ). Desuden oplysning om ynglepar Søby Sø og omliggende brunkulsejer (VJ), Borbjerg Plantage (VJ), Harrild Hede (VJ), Nørlund Plantage (VJ) og i have i Dejbjerg (VJ), Ndr. Feldborg Plantage (VJ), Henne Strand (SVJ), Houstrup Plantage (SVJ), samt et muligt ynglepar i Kærgård Klitplantage (SVJ).

Fra Øst- og Sydøstjylland kun et sikkert ynglefund i Frederikshåb Plantage (SØJ), samt mulige ynglepar Ulstrup Ådal ved Stubbe Sø (ØJ) og Vrads Sande (ØJ). I Sønderjylland et sikkert ynglepar ved Sønderstrand, Rømø, samt et muligt ynglepar i Årtoft Plantage.

Fra Nordsjælland blev der fundet 7-8 par i Grib Skov (NSJ), som var hidtil bedste år for artens siden ynglefugleregistreringer startede i 2004. Herudover sandsynlige par i Allerød søområdet og ved Melby Overdrev.

Efterårstrækket indledtes allerede den 18/7 1 K Blåvand (SVJ), 21/7 1 Grenen, Skagen (NJ), 1/8 og 4/8 1 RI Blåvand (SVJ), 6/8 1 RI Gedser (ST) og 11/8 1 Gulstav (F).

På efterårstrækket blev 13 vendehalse ringmærket, heraf 4 Blåvands Huk (SVJ), 2 Skifterne, Syd på Fanø (SVJ), 2 Agersø agerland (VSJ), 1 Melby Overdrev (NSJ) og 4 Gedser Odde (ST). Flest fugle blev noteret ved Blåvands Huk (SVJ) med i alt 11 fugle. De sidste blev set 9/9 1 Ertholmene, 10/9 1 Emmerlev Klev (SJ), 10/9 1 Solbakke (B) og 11/9 1 Valby Hegn (NSJ).

I øvrigt skal bemærkes, at Egon Østergaard nåede med 82 ringmærkede vendehalse i 2022 op på i alt 1000 ringmærkede.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af vendehals

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	124	122	96	36	13	63	20	18	11	70	15	15	479
2. halvår	8	15	23	4	4	12	3	13	10	12	19	13	128
Ynglepar	20-22	18	5-6	0-2	1	0	0	0	0	7-10	0	0	51-59

Vendehals, Grib Skov, 15. juli 2022. Foto: Per Ekberg.

Lille flagspætte, Vaserne, 11. marts 2022. Foto: Erik Biering.

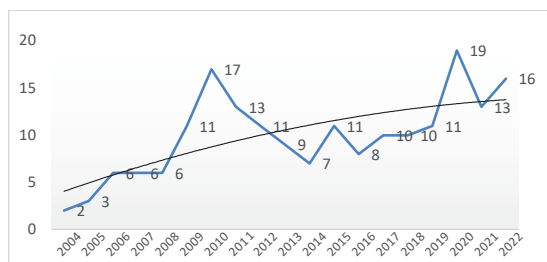
Lille flagspætte *Dryobates minor*

Årssummen i DOFbasen på 652 fugle er dagsvist rensat for gengangere. Observationerne er fordelt på 185 lokaliteter. Sidste år var der 733 fugle på 178 lokaliteter. Der er stor og noget svingende interesse for et begrænset antal lettilgængelige fugle, fx i Vaserne (NSJ), Sønder sø (KBH) og Klostermølle (SØJ).

Hovedparten af den danske bestand findes i tre områder: Nordsjælland, Bornholm og Københavnsområdet. I Nordsjælland er kerneområdet Grib Skov, hvor der registreredes 16-19 ynglepar mod 13-16 i 2021 og 19-21 i 2020. Den langsigtede trend er stigende. For tyve år siden var der kun ganske få ynglepar i skoven. Med det stigende antal ynglepar blev den nu fundet ynglende med flere par i rødgran-områder på let fugtig bund med mange døde træer.

På Bornholm observeres 96 fugle på 48 lokaliteter mod 84 på 37 lokaliteter i 2021.

(Per Ekberg / Esben Sloth Andersen)

Bestandsudvikling hos lille flagspætte i Grib Skov 2004-2022.

Regional fordeling af lille flagspætte

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	2	1	0	4	117	21	0	22	128	240	21	96	652
Lokaliteter	2	1	0	4	9	6	0	12	30	66	7	48	185

Sortspætte *Dryocopus martius*

Antal observerede fugle i 2022 opgjort som sum af dagstotaler er 2717. Det lå nogenlunde på niveau med tallet for 2021 på 2805. Det dækkede dog over nogle markante udsving, hvor der var fremgang i de fleste regioner bortset fra NJ og NSJ, mest markant i NSJ, hvor antallet af indtastninger i DOFbasen gik fra 790 til 449 og observerede fugle fra 859 til 502, dog var ynglebestand i Grib Skov på 9-10 par mod 8-10 i 2021 (Ekberg *et al.* 2022).

I alt var der 470 observationer i DOFbasen af fugle med yngleadfærd fordelt på 199 lokaliteter. Dette var en markant stigning i antal lokaliteter i forhold til 2021 og 2020, hvor tallene var 164 og 140.

Der er observeret unger på otte lokaliteter fordelt med 2 i NJ, 2 i NSJ, 2 i SJ og 1 i henholdsvis SØJ og ØJ.

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af sortspætte og lokaliteter med fugle med yngleadfærd 2021 og 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	346	187	59	591	309	234	37	53	394	502	5	0	2717
Lokaliteter 2022	40	18	3	59	21	15	1	3	8	31	0	0	199
Lokaliteter 2021	29	9	1	49	19	11	1	5	8	32	0	0	164

Grønspætte *Picus viridis*

Igennem de senere år har der været en markant stigning i antallet af observerede fugle, og antallet af indtastninger i DOFbasen er gået fra 2418 i 2021 til 4545 i 2022

Antal observerede fugle i 2022 opgjort som sum af dagstotaler:

2019	2020	2021	2022
2550	4289	4122	4760

Sikre ynglefund er ofte vanskelige at dokumentere, men baseret på observationer af fugle med yngleadfærd (territoriehævdende og syngende hanner) var grønspætte stadig i fremgang. Størst fremgang fra 2021 til 2022 i NJ med 33% og SVJ med 38%. Tilbagegang i SØJ med 26% og SJ med 40%.

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af grønspætte og lokaliteter med fugle med yngleadfærd 2021 og 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	1302	517	303	774	634	304	926						4760
Lokaliteter 2022	150	47	36	80	45	20	119	0	0	0	0	0	497
Lokaliteter 2021	113	49	26	72	61	33	104	0	0	0	0	0	458
Lokaliteter 2020	121	52	31	69	53	36	95	0	0	0	0	0	457

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Forårstrækket startede 1/3 med 1 T Anholt (ØJ) og strakte sig indtil ultimo juni med 26/6 7 T Skagen (NJ). Samlet blev 2447 tårnfalke noteret på træk, heraf 1811 på traditionelle træksteder, primært Skagen. Trækket kulminerede til normal tid medio-ultimo april, og de største dage var 13/4 101 T, 21/4 120 T og 24/4 143 Skagen og i øvrige landsdele 13/4 51 Ø Gilbjerg Hoved og 24/4 41 N Gjerrild Nordstrand, øst (ØJ). De største dage i maj var 17/5 57 T og 18/5 80 T Skagen, og i denne periode flere pæne trækdage ved den nordjyske kystlinje, flest 17/5 31 NØ Klitmøller (NJ) og 18/5 27 NØ Tranum Klit (NJ).

Efteråret startede med det nordgående ungfulle-spredningstræk i juli og august med bl.a. 13/7 19 Ø Uggerby Strand (NJ) og kulminerede i Skagen medio august 12/8 24 Ø, 13/8 87 Ø og 14/8 34 Ø. I samme

periode startede også det sydgående træk ved sydvendte træksteder, som strakte sig ind i november. Trækket tog for alvor fart fra medio august og kulminerede i september med top medio september. De største dage var 10/9 40 S Gulstav (F), 14/9 82 S Nordmandshage (NJ), 14/9 38 SV og 16/9 44 SV Rosenvold (ØJ), 16/9 63 T Dueodde (B) og 17/9 34 S Gedser Odde (ST). Sidste større trækdage blev 2/10 28 S Gedser Odde og 10/10 11 T Dovns Klint (F), men trækfugle sivede igennem helt indtil primo november, samt en sen trækfugl 24/11 1 T Blåvands Huk (VJ).

Modsat de fleste øvrige rovfugle trækker Tårnfalken i foråret primært over Jylland med knap 75 % af forårstotalen, mens 60 % i efteråret blev noteret i Østdanmark, inkl. Fyn.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende tårnfalke forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	1405	25	12	301	21	33	35	87	62	304	150	12	2447
Efterår	351	9	240	83	248	29	352	66	266	178	491	227	2540

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	2019	
291	94	104	160	165	77	151	179	619	489	385	7192

Året blev domineret af en meget stor forekomst af 1K-fugle i efteråret efter et ret fåtalligt første halvår.

Årets første blev set 29/4-5/5 1 2K hun Pøleåen ved Alsønderup Enge (NSJ) og 30/4 1 ad. hun Hammeren (B). Ellers blev ca. halvdelen af forårets fugle set i Nordjylland med størsteparten (20) ved Skagen i perioden 12/5 til 5/6. Klart største dag var 18/5 9. Fra andre regioner blev der meldt om flest aftenfalk fra Nord- og Vestsjælland. Eneste dage med mere end én fugl var 18/5 3 Kikhavn (NSJ) og muligvis delvist samme 18/5 2 Rørvig (VSJ). Første halvårs sidste blev set 9/6 Grønholtvang (NSJ) og 17/6 Fakkemose på Langeland (F).

To måneder senere dukkede de første 1K aftenfalk op, og det blev indledningen til det måske tredje største efterår nogensinde. Større forekomster er set i 1975 og 2019. Det var især i Nordjylland efterfulgt af Vestjylland, at forekomsten var markant, men der blev set aftenfalk i alle regioner. De første var 13/8 2 Skagen og 1 Tversted (NJ). Allerede 14/8 blev der set 12 Ø + 5 R ved Skagen fulgt af 17/8 10 og 29/8 9. I alt blev der set mindst 40 fugle ved Skagen. Herefter blev der set aftenfalk landet over dagligt frem til primo oktober. Det er svært at vurdere det reelle antal, da mange af fuglene var rastende i længere perioder, men gengangere over flere dage er forsøgt fjernet i skemaet. lagttagelser af fire fugle eller flere nævnes,

20/8 5 og 24/8 4 Bygholm Vejle (NJ), 4/9 4 Jerup Strand (NJ), 5/9 5 Kallesmærsk Hede (SVJ) og 29/8 4 Hansthølm (NJ). Fra sidst i september aftog forekomsten markant, og de sidste fugle blev set 9/10 1 Feddet (ST) og 1 Gåsehage (ØJ).

Af de rastende fugle ved Skagen lykkedes det at aflæse tre ringmærkede. De var mærket primo juli i Slovakiet og Ungarn (2).

(Hans Christophersen)

Aftenfalk 1K, Skagen, 20. august 2022. Foto: Knud Pedersen.

Regional fordeling af aftenfalk

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	32	1	1	0	0	1	1	8	5	9	3	4	65
2. halvår	100	31	12	11	2	11	11	8	10	4	17	9	226
Samlet	132	32	13	11	2	12	12	16	15	13	20	13	291

Dværgfalk *Falco columbarius*

I januar-februar var ca. 50 vinterfugle på plads i landet fordelt på følgende regioner: NJ 9, VJ 11, SVJ 5, SJ 9 (Vadehavet), ØJ 5, F 3, VSJ 1, KBH 2, ST 2 og B 4.

Første trækfugle sås 14/3 1 NØ Vium (ØJ) og 15/3 1 N Gedser Odde (ST) og sidste 9/6 1 T Skagen (NJ). Trækket kulminerede medio-ultimo april og igen en lille top medio maj, hvor største dage var 13/4 47 T, 22/4 18 T, 23/4 14 T og 24/4 19 T Skagen (NJ). Udenfor Skagen blev største dag 13/4 med 11 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ) og 9 T Korshage (VSJ).

Samlet var forårstrækket relativt beskedent med knap 650 fugle, heraf 475 ved de traditionelle træksteder, hvorfra gennemsnittet de 10 år er 550 fugle.

Der var ingen sommergæster, og efterårets første trækfugl sås 14/8 1 SØ Ballum Enge (SJ) og sidste 17/11

1 S Gedser Odde (ST). Trækket var størst over Østdanmark og Fyn, men også ganske pænt træk langs den jyske vestkyst ved Blåvands Huk (SVJ) og Fanø (SVJ) og i Østjylland ved Rosenvold (ØJ). Desuden skal Dueodde (B) med samlet 44 T bemærkes. Efterårstrækket var på normalt niveau og kulminerede lidt senere end normal (ultimo september – medio oktober), hvor største dage var 30/9 11 T, 2/10 11 T Dovns Klint (F), 1/10 10 S Gedser Odde (ST) og 13/10 11 SV Stevns Klint (KBH). Største dage i Jylland var 3/9 6 S Blåvands Huk og 14/10 6 SV Rosenvold (ØJ).

I december blev ca. 25 fugle noteret, fordelt med NJ 2, VJ 8, SVJ 5, SJ 2, ØJ 4, F 2, VSJ 1 og ST 3.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende dværgfalke forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	302	9	6	71	11	23	22	50	16	88	40	9	647
Efterår	9	10	101	21	49	26	117	24	138	84	161	68	808

Lærkefalk *Falco subbuteo*

I lighed med tidligere år blev der kun indberettet få ynglefund i DOFbasen. Det er dog ikke så underligt, da rede og unger er ganske vanskelige at finde.

Yngleparrene fordeler sig med KBH 1 par, B 2 par, F 1 par, SJ 3 par og SØJ 1 par. Det er umuligt ud fra de få fund at sige noget om den samlede ynglebestand. Det vurderes at den danske bestand talte 20-30 par, som var vurderingen i ATLAS III.

Årets første fugle blev set 13/4 1 Øksenrade Skov (F) og Hellebæk området (NSJ), hvilket er tre dage tidligere end i 2021. Forårstrækket var forholdsvis beskedent med ca. 480 fugle noteret, heraf knap halvdelen i Nordjylland, primært ved Skagen (NJ) med 199 T. De største dage var 17/5 21 og 5/6 24. På Sjælland kun fire dage med op til fire træk, alle primo-medio maj ved Nørrevang, Rørvig (VSJ).

Lidt usædvanligt var efterårstrækket næsten på niveau med foråret med ca. 350 trækfugle, og blev noteret bredt over det mest af landet, men sædvanligvis flest i Østdanmark, inkl. Fyn, med 85 % af alle trækfugle. Trækket kulminerede primo-medio september, hvor de største dage var 9/9 11 SV Rosenvold (SØJ) og 10/9 14 S Gulstav (F). Flest blev set ved Dovns Klint/Gulstav (F) med 44 fugle, Dueodde (B) 32 fugle og Gedser

Lærkefalk, Bastemose, 18. maj 2022. Foto: Sune Riis Sørensen.

Odde (ST) 31 fugle, se Rovfugle-tabellen. Sidste fugl sås 23/10 på Flyvesandet (F).

(Per Rasmussen)

Regional fordeling af trækkende lærkefalke forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	226	5	4	31	11	10	23	44	17	56	36	15	478
Efterår	10	1	4	11	27	3	52	19	59	36	74	55	351

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Yngleforekomst: I 2022 var der 22 lokaliteter med falkepar i ynglesæsonen, heraf 14 par med æg eller unger. Samlet blev 37 unger registreret, samt et kuld, hvor et ukendt antal unger døde. Samlet blev 18 ringmærket.

Ynglepar med succes fordeler sig med

- Møns Klint (ST): To par på Møns Klint, hvor et par fik to unger, men hunnen blev senere fundet død af fugleinfluenza. Det andet par med æg, men stoppede i rugeperioden, muligvis som følge af fugleinfluenza.
- Mønbroen (ST): Et par med en unge.
- Stevns Klint (KBH): Fire par med 3+3+3+1 unge(r).
- Vestforbrændingen i Glostrup (KBH): Et par med tre unger.
- Stigsøsværket ved Skælskør (VSJ): Et par med fire unger.
- Bornholm: Tre par med 2+3+4 unger.
- Odense (F): Et par med fire unger.
- Århus Havn (ØJ): Et par med fire unger.

Der har været mistanke om fugleinfluenza i den danske bestand, hvor en hunfalk på Møns Klint som nævnt blev

konstateret smittet efter at være fundet død. Der blev ligeledes fundet en død falk på Kyndbyværket og en død falk i Esbjerg havn.

Træk- og vinterforekomst: I januar-februar var 240-260 vandrefalke på plads og jævnt fordelt i alle landsdele med flest i Nordjylland. Vinterbestand var lidt under det niveau fra de seneste år på ca. 300 fugle. Ca. 20 fugle var overvintrende lokale ynglefugle tæt på ynglelokaliteter.

Første trækfugl i foråret sås 20/2 1 N Issehoved, Samsø (ØJ) med og sidste 10/6 1 NØ Skagen (NJ). Samlet blev 262 fugle noteret nordtrækkende, heraf kun 172 på de traditionelle træklokaliteter, hvorfra gennemsnittet de seneste 10 år er på 300 fugle. Skagen (NJ) havde det laveste antal siden 2007, men også Nordøstdjursland og Rørvig (VSJ) havde et år langt under gennemsnit. Samlet kulminerede trækket medio-ultimo april med kun få større dage, max. 18/4 8 T Skagen og 27/4 7 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ).

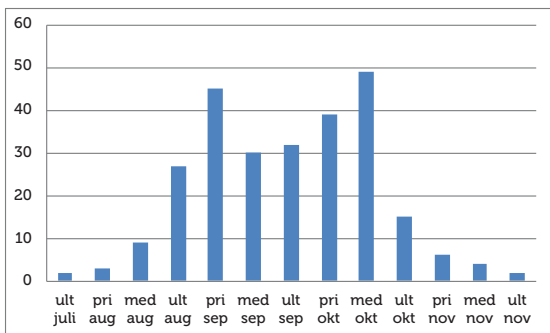
Også efterårstrækket var under gennemsnit med 290 fugle, heraf 115 fugle fra de traditionelle træklokaliteter, hvorfra gennemsnittet de seneste 10 år er på 140 fugle.

Første trækfugl blev noteret 28/7 1 han S Blåvands Huk (SVJ) og 31/7 1 ad. SV Skagen, mens sidste fugl var meget sent med 25/12 1 1K S Gedser Odde (ST).

Gennemtræk forløb jævnt gennem hele efteråret fra ultimo august til ultimo oktober med top primo september (adult-trækket) og igen primo-medio oktober (overvejende 1K). Kun få større dage med 29/8 4 SV Vestskoven (KBH), 3/9 3 T og 5/9 3 T Skansebakken (NJS), 17/9 3 SV Stevns Klint (KBH) og 30/9 3 T Saksfjed Inddæmning (ST).

I december blev 150 rastende vandrefalke noteret, igen spredt i alle landsdele, flest på Sydsjælland og Sydhavsøerne (ST) og i Nordjylland med ca. 20 falke i begge regioner.

(Niels Peter Andreassen/Jørgen Staarup Christensen)

Månedsfordeling for trækkende vandrefalk i efteråret.

Vandrefalk, Stevns, 8. juli 2022. Foto: John Larsen.

Regional fordeling af trækkende vandrefalke forår og efterår, samt vinter.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter *	50	15	15	19	14	10	25	21	22	23	29	19	262
Forår	100	1	2	29	2	3	9	18	9	65	10	4	252
Efterår	9	5	41	21	8	12	17	13	52	42	55	10	285

*) Januar-februar 2022

Stor tornskade *Lanius excubitor*

I januar husede 122 lokaliteter spredt over landet mindst 139 Store tornskader. Flest noteredes 8/1 3 Klelund Dyrehave Nord (SVJ) og 18/1 4 Hoverdal Plantage (VJ).

En ny artikel i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift (Thorup *et al.* 2023) sætter dette tal i relief. Her analyseres DOFbasens indberetninger af stor tornskade i vintermånederne 2006/2007 til 2020/2021, blandt andet med fokus på at beregne mængden af fugle, der potentielt er til stede i Danmark uden at blive opdaget og dermed ikke indrapporteres. Dette mørketal skønnes at være højere end antaget. Analysen vurderer, at vinterbestanden i landet har svinget mellem 500 og op til 1600 fugle, flest i vinteren 2011/2012. Hidtil har formodningen været, at 350-450 tornskader gæster landet årligt om vinteren. (Christensen *et al.* 2022).

Mange vintergæster blev i landet til sidst i marts, hvor et egentligt forårstræk gik i gang. I forbindelse med gennemtræk i foråret optrådte arten kortvarigt rastende på mange lokaliteter og i første halvår samlet 381 fugle fordelt på 329 lokaliteter. Større træk noteredes blandt andet 12-18/4 10 (max.12/4 7 R-Ø) Gilbjerg Hoved (NSJ)

og 19/3-25/4 15 Skagen (NJ). De sidste fugle sås 15/5 1 Lille Vildmose (NJ) og 24/5 1 Vind Hede (VJ). Begge på potentielle ynglelokaliteter, men sås ikke senere.

Der forelå ikke indberetninger om ynglende stor tornskade i 2022. Arten har udvist en markant tilbagegang som ynglefugl de seneste 12 år (Christensen *et al.* 2022)

Efteråret startede med et ret tidligt fund 11/9 1 Over Åstrup (SØJ), men den egentlige start på trækket fandt først sted i dagene 18-20/9, hvor 13 lokaliteter kunne melde om fugle. Trækket kulminerede i oktober, hvilket især blev bemærket med 20/9-3/11 11 fugle Gedser Odde (ST), 20/9-2/11 13 Erholmene (B) og 30/9-30/10 10 Downs Klint/Gulstav (F). Største antal i øvrigt blev 13/10 3 Hammeren (B), 19/10 4 Gulstav Mose (F), 20/10 4 Melby Overdrev (NSJ), 28/10 4 Kongemose, Store Åmose (VSJ) og 28/10 5 Nørlund Plantage (VJ).

Fra december skal nævnes 27/12 3 Borris Hede (VJ). I andet halvår sås 496 fugle på 424 lokaliteter. Tallene i tabellen er opgjort som summen af maks. antal på de enkelte lokaliteter forår og efterår (samt sammentællinger fra træksteder. (Anders Rasmussen)

Regional fordeling af stor tornskade

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1.halvår	81	41	19	49	23	21	10	35	21	47	28	6	381
2.halvår	62	43	41	40	25	22	30	49	45	60	46	30	493

Pirol *Oriolus oriolus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1982	2083	2022	
151	NA	55	131	100	71	96	124	179	171	151	4902

I 2022 blev der observeret 151 piroler, når der renses for gangere. Det er et pænt antal og en stigning i forhold til de 107, der blev registreret i 2021 og tredje største år hidtil. Der blev ikke registreret fugle med sikker yngleadfærd og heller ingen sikre ynglepar. Der var syngende fugle i længere perioder på følgende lokaliteter:

- 26/5-2/7 2-3 syngende Fiskebæk Skov (ST), flest 26/5 hvor 5 blev jagttaget.
- 5/6-9/7 op mod 2 syngende Hyldtofte Østersøbad (ST).
- 9/6-30/6 op mod 2 syngende Saksfjed – Fugleværnsfondens Område (ST).
- 21/5-2/6 1 syngende Gulstav Østerskov (F).
- 14/5-21/6 1 syngende Søgård (Langeland) (F).

Årets første observationer var 11/5 1 Skejten (ST), 12/5 1

Egeholm (B) og 13/5 1 Rubjerg Plantage (NJ), 1 Grenen, Skagen (NJ) og 3 V Tontoft Nakke, Nordals (SJ).

Forårstrækket kulminerede medio maj – primo juni og især et flot træk ved Skagen (NJ) med ca. 50 fugle fra 13/5 – 26/6, flest 18/5 8-10 TF, 19/5 4 TF og 25/5 4 TF. Også et fint år ved Gedser Odde (ST) med 10 fugle 20/5 – 13/6, flest 26/5 4 S. Trækfugle blev noteret på mange lokaliteter, enten træk eller syngende endagsfugle. Udover ovennævnte observation ved Tontoft Nakke, flest på Ertholmene (B) 13-23/5 4 fugle og 19/5 4 Busene Have, Østmøn (ST).

Årets sidste blev 4/7 2 Fiskebæk Skov (ST), 8/7 1 Gierslev Råmose (VSJ) og 9/7 2 Hyldtofte Østersøbad (ST).

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af pirol

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	54	0	0	8	3	7	12	5	6	10	34	12	151

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1995	1977	
18	NA	226	590	554	167	51	29	3676	1493	1297	15.937

Efter sidste års pæne fremgang blev det denne gang til tilbagegang, men dog kun til et nogenlunde normalt år i forhold til de senere år uden invasioner. De syv fugle fra ØJ indikeret i regionalfordelingen er renses for formodede gangere, som blev set på flere lokaliteter, men muligvis er ungerne fra Store Hjælland Plantage så småt begyndt at sprede sig?

Årets første observation blev 1/1 1 Ålsgårde (NSJ), som var stationær til og med 14/2. Næste var 22/1 1 Raghammer (B). I Store Hjælland Plantage (ØJ) var der stationære fugle gennem hele året, formentlig et ynglepår med unger, da der er set op til fem fugle. Arten er desuden set regelmæssigt 7/8-6/12 med op til to fugle i Kongsø Plantage (ØJ) og 24/8-2/10 ligeledes med op til

to fugle på Vråds Sande (ØJ) og flere fund af enkeltindivider i andre nærliggende plantager, hvilket formentligt alle var fuglene fra Store Hjælland Plantage.

Udover allerede nævnte gav første halvår følgende: 28/2 1 Hellebæk Området (NSJ) og 13/4 2 Gilleleje By (NSJ). I efteråret blev der, udover fugle i området omkring Store Hjælland Plantage, set 30/7 2 Ø Julebæk Strand og Hellebæk By (NSJ), 26/9 1 Vestermarie Plantage (B), 30/9 1 Karrebæksminde (ST), 8/10 1 Jægersborg Dyrehave (KBH) og 14/10 1 Hammeren (B).

Fuglen ved Ålsgårde blev bestemt til tyknæbbet race (ssp. *caryocatactes*), ligesom fuglene i Store Hjælland Plantage. Ingen bestemtes til tyndnæbbet race (ssp. *macrorhynchos*).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af nøddekrige

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	0	0	0	7	0	0	0	0	1	6	1	3	18

Fyrremejse *Poecile montanus*

Antallet af indrapporterede fyrremejser har været faldende fire år i træk, men hvorvidt denne tendens afspejler en reel nedgang i bestanden eller svigtende indtastning på DOFbasen er svært at udtale sig om med sikkerhed. Dertil er talmaterialet for småt og tilfældigt.

I stedet kan man hæfte sig ved, at arten fortsat blev observeret på nye lokaliteter i den øverste halvdel af Jylland, hvilket indikerede, at bestanden stadig var under spredning mod nord.

21/10 sås 1 Harbøre Fjord (VJ), hvilket er det 2. nordligste fund i Danmark. Den absolut nordligste fugl var 11-16/4 1994 1 RI Skagen (NJ). Derudover var der flere observationer fra Klosterheden (VJ), der var nordligste lokalitet i 2021.

Desuden lader det til, at fyrremejsen har etableret en

lille bestand omkring Mossø (ØJ), hvor der særlig var iagttagelser fra Lindholm Hoved (ØJ) og Emborg Vestermark Skov (ØJ). Af andre fund fra yderområderne skal nævnes op til tre fugle 15-17/8 i Kasted-Geding Mose tæt på Århus (ØJ).

Årets højeste noteringer blev 4/3 5 Bommerlund Plantage (SJ), 16/4 7 Hønning Plantage (SJ), 12/9 5 Stevning Dam (SJ), 30/9 5 og 17/10 5 Grønningen (SVJ) og 21/10 6 Tipmosen (SVJ).

Kun et enkelt sikkert ynglefund blev rapporteret i 2022, nemlig 14/6 Sølsted Mose (SJ), men en del fugle er angivet som syngende, hvilket naturligvis indikerer yngel, blandt andet anslås 4-5 par Hønning Plantage.

(Anders Rasmussen)

Regional fordeling af fyrremejse

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	0	38	86	9	17	118	0	0	0	0	0	0	268*
Antal lokaliteter	0	24	40	5	8	51	0	0	0	0	0	0	128

*Ved summering er benyttet halvårsmax. pr. lokalitet

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Året endte med et resultat en smule over året før, hvori mod antallet af lokaliteter blev på 25 mod 27 året før. De første blev: 13/4 1 Østerådalen (NJ), 19/4 4 Bjerregrav Mose (ØJ) og 20/4 1 Amager Fælled (KBH). Der var 3-4 ynglepar: 1 par Utterslev Mose (KBH), 1 par Østerådalen, Aalborg (NJ), 1 par Nørremose/Arresø (NSJ) og 0-1 par Bjerregrav Mose. Desuden sås en redebyggende han i Voerbjerg Kær (NJ). I Nørremose/Arresø blev en ad. med fem unger observeret og i Østerådalen er en han set forde syv unger. I Østerådalen nås et andet kuld på tre unger, muligvis af samme par, muligvis hannen med en ny hun, men dette kunne dog ikke afgøres. I yngletiden

desuden fund fra Amager Fælled (KBH), Lille Lyngby Mose (NSJ), Fredsmosen (F), Ellemose, Gribskov (NSJ), Solrødgård (NSJ), Strødam Engsø (NJS), Årsløv Engsø (ØJ) og Magisterkog (SJ), oftest endags-fugle. Af de i alt 45 observerede individer var 16 unger fra 2022, heraf en trækfugl ved Hovvig (VSJ).

Efterårets fugle var 8/8 1 1K Hovvig (VSJ), 2/9 1 ad. Gåsekær (SVJ), 11/9 1 T Sydvestpynten, Kongelundsstranden (KBH), 19/9 1 T Blåvands Huk (SVJ), 15/10 1 T Skallingen (SVJ) og 31/10 1 TF Grenen (NJ).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af pungmejse

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	15	0	3	5	0	3	1	1	6	11	0	0	45

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Skægmejsen forekommer helt overvejende ved de lavvandede og ofte kystnære områder samt større søer, hvor der er større rørskovsområder. Det samlede antal indrapporterede fugle var på ca. 24.000 fordelt på omkring 485 lokaliteter, hvoraf flere DOFbase-lokaliteter er overlappende. Arten blev set året rundt, og antallet af observationer fordelte sig ret jævnt over det meste af året, dog med klart flest i oktober og færrest i februar.

Den milde vinter gav endnu en gang mange observationer af skægmejse, og selv om årets antal på 5200 obs var lavere end set de sidste par år (5500 i 2021 og 6400 i 2020), var det stadigvæk højt i forhold til tidligere.

De milde vintre uden lange frostperioder har reduceret vinterdødeligheden. Hvor stor en bestand de mange observationer dækker over, er umuligt at sige, da der var mange gengangere. Der forelå oplysninger om sikre og formodede ynglefugle fra ca. 50 lokaliteter fordelt langs landets kystegne, men den manglede i de centrale dele af Jylland og Fyn. Flest ynglepar blev oplyst fra Barup Sø (S) 3-8 par, Gundsømagle Sø (S) 2-8 par, Kalløgrå (S) 3-5 par og Lidsø – Tjørnebjerg (S) 3-5 par, mens der fra Lund Fjord (NJ) var noteret 70 ynglefugle 24/9.

Der var meget få oplysninger om større flokke (> 100) af rastende fugle. De største antal var alle fra efteråret

med 20/10 175 Bygholm Vejle (NJ), 21/11 150 Vilsund, Mors (NJ) og 26/11 110 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ). Ligeledes kun få oplysninger om større vinterflokke, hvoraf de største var 11/12 50 Rærup Slambassinier (NJ).

Der forelå kun omkring 30 indrapporteringer af 300

trækkende fugle i efteråret fra ultimo september til primo november, med tydelig kulmination medio oktober. Flest blev noteret 9/10 41 S Råby Kær (ØJ), 17/10 44 S Saltvandssøen (SJ) og 19/10 22 S Skallingen (SVJ).

(Henning Ettrup)

Hedelærke *Lullula arborea*

Vinterforekomst fra januar til medio februar var på 28 fugle med 1/1 5 SV Sejstrup, Bramming (SVJ), 16/1 1 Skallingen (SVJ), 16/1 23 Folehave n.f. Nysted, Lolland (ST), hele januar 2-7 ved Nordsjællandskysten (Asserbo, Tisvilde og Liseleje) og 11/2 2 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH), hvor sidstnævnte kunne være tidlig ankomst af trækfugle.

De første trækfugle sås ultimo februar i flere landsdele og forårstrækket kulminerende på få dage medio marts med 85 % af samlet forekomst og var rekordstort både på Nordsjælland, Nordøstdjursland og ved Skagen (NJ). Første større dag var 12/3 med 132 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ) og 111 R/T Gjerrild Nordstrand (ØJ), og efterfølgende dage noteredes 13/3 374 Ø Gilbjerg Hoved, 99 Ø Gjerrild Nordstrand og 129 Ø Nordstrand, Skagen (NJ) og 14/3 164 Ø Gilbjerg Hoved, 54 Ø Nordstrand Skagen (NJ) og 36 NØ Kikhavn (NSJ). Herefter kun få større dage, flest 21/3 25 T Gilbjerg Hoved, og resten af foråret indtil primo juni blev kun 108 T noteret, med lille top medio april (52 T), og sidste trækfugl sås 6/6 1 Ø Skagen.

Den samlede ynglebestand i ATLAS III blev vurderet til 650-850 par (Vikstrøm og Moshøj 2020). Ynglebestanden overvåges hvert andet år efter i NOVANA-programmet, hvor optællinger sker i de fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. På disse lokaliteter blev 152 ynglepar optalt i 2020. Desværre haves tal fra 2022 ikke.

Efterårets første trækfugl blev noteret 21/7 1 S Gædsø Odde (ST), men herefter få spredte trækfugle indtil medio september, hvor træk blev noteret i flere landsdele, flest 17/9 5 T Kongelunden (KBH). Trækket kulminerede ultimo september – medio oktober med tydelig top primo oktober med knap 50 % af efterårets trækforekomst. Trækket passerede primært over Østsjælland mod sydvest til Lan-

Hedelærke, Gribskov, 5. juli 2022. Foto: Per Ekberg.

geland, og største træk blev noteret ved Dovns Klint/Gulstav (F) med 647, flest 18/10 104 S. Også pæne sæsonotaler ved Kongelunden/Amager med 502 T, Stevns (KBH) 369 T og Omø (VSJ) 369 T. I Jylland flest ved Blåvands Huk (SVJ) med 193 T og Sønderho, Fanø (SVJ) med 173 T. Sidste trækfugle var 19/11 3 SV Lund, Stevns.

I december blev 61 fugle noteret fordelt med SVJ 3, SJ 1, F 1, VSJ 40, KBH 10, ST 4 og B 2. Største forekomster var 16/12 28 Kruseminde (VSJ), 30/12 12 Katstrup Gods (VSJ) og 31/12 8 Stevns.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende hedelærker forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	255	3	22	359	4	3	27	121	129	1085	62	11	2081
Efterår	23	10	475	41	27	24	748	513	1237	293	574	29	3994

Toplærke *Galerida cristata*

Det faste ynglepar i Hirtshals (NJ) blev set fra årets start indtil ultimo maj, og 17/6 blev to flyvefærdige unger fodret på cirkuspladsen af en af de voksne fugle, og disse tre fugle blev set regelmæssigt indtil 19/7. Herefter var der blot to observationer i august og ingen i september, men igen mere regelmæssigt fra 30/10 til 11/12 med fem observationer af 1-3 fugle.

14/7 dukkede en adult fugl op på Skagen Havn (NJ), og denne fik 23/7 selskab af en 1K fugl, 24/7 1 Grenen,

Skagen (NJ) og igen 10-12/9 2 fugle rastende i Skagen. Da der ikke var observationer fra Hirtshals (NJ) i denne periode, er det nærliggende at tro, at det var fuglene herfra, som besøgte Skagen (NJ).

Ved Hirtshals (NJ) var der muligvis tre fugle på plads 27/2, hvor to fugle blev observeret, mens en tredje blev hørt synge i retning af havnen. Desuden 17/4 en kaldende fugl over Buttervej i Skagen (NJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	2020	
9109	NA	(1289)	(866)	(5545)	(2574)	4714	9463	11.566	9109	7714	117.057

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-72, 1974-76, 1988-93 og 1999-2007.

Efter sidste års store fremgang i antal blev det denne gang til en kraftig tilbagegang, men dog til et niveau som ligger langt over, hvad der er noteret for noget år før 2021. Tilbagegangen skete over hele landet, dog med undtagelse af Sønderjylland, som igen fik en mindre fremgang.

Største observationer først på året var 15/1 98 Dråby Vig, Rejholm + Buksør Odde (NJ), 21/2 110 Lakolk Strand (SJ) og 28/2 85 Ballum Forland (SJ). Forårstræk blev noteret fra primo marts til medio april, flest ved Hanstholm (NJ) med samlet 56 NØ, hvor største dag var 17/4 19 NØ. Foråret sidste blev 8/5 1 Svankær (NJ), 26/5 1 Blåvands Huk (SVJ) og endelig en meget sen fugl 21/6 1 Hammer Odder (B).

Sommeren gav ingen fund, og ankomst var 24/9 med fugle ved 1 T Agger Tange (NJ), 24/9 1 TF Grenen (NJ), 24/9 3 Ballum Sluse (SJ) og 24/9 3 Blåvand/Hvidbjerg (SVJ). Efterårstrækket passerede fra ultimo september til medio november, sædvanligvis næsten udelukkende langs den jyske vestkyst, hvor Blåvands Huk (SVJ) noterede 521 T og Fanø (SVJ) 251 T. Trækket kulminerede i oktober med tydelig top primo oktober, hvor største trækdag blev 9/10 169 S Blåvands Huk.

De største rastende flokke var alle fra Ballum Forland (SJ): 10/10 160, 7/11 170 og 20/11 280.

(Ole F. Jensen)

Bjerglærke, Fanø, 16. december 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af bjerglærke

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2522	1116	2036	74	0	3205	34	31	32	54	1	4	9109

Rødrygget svale *Cecropis daurica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2007	
16	3	< 1	> 1	3	8	7	10	16	16	16	227

Efter sidste års fine resultat blev det endnu et rekordår med hele 16 fugle, med 12 fugle i første halvår og rekordmange andet halvår med fire fugle. Det er tangering af forekomst i 2003 og 2007 med 16 individer begge år.

Første halvår: 17/4 1 Ø og 19/4 1 NØ Skagen (NJ), 1/5 1 Egå Engsø (ØJ) og 1/5 2 R Gedser Odde (ST), 10/5 1 S Skagen (set både ved Grenen og Hulsig), 12-14/5 1 Årsløv Engsø (ØJ), 13/5 1 Ertholmene (B), 15/5 1 Ørnebjerg-området, Gulstav (F), 17/5 1 NØ Skagen (Pælebakke Klit), 26/5 1 S Gedser Odde. Og forårets sidste blev 27/5 1 T Agger Tange (NJ).

Andet halvår: Usædvanligt mange fugle nåede til Skagen i det sene efterår i forbindelse med varme fra syd. Første fugl blev set 25/10 1 K R, herefter 28/10 1 K R og 29-31/10 og 2/11 var to fugle på plads, hvor den ene regnes for genganger fra 28/10, mens den anden fugl udviste fældning og dermed nok var 2K+. 2/11 blev en fugl desuden set trække aktivt øst udover Kattegat, og kunne have været en ny fugl? En uge senere (9/11) dukkede en ny 1K op, men sås kun en dag. Der var ingen efterårsfund fra øvrige landsdele.

(Ole F. Jensen)

Rødrygget svale 1K, Nordstrand, Skagen 9. november 2022.
Foto: Knud Pedersen.

Regional fordeling af rødrygget svale

Antal	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
	9	0	0	2	0	0	1	0	0	0	3	1	16

Hvidbrynet løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2016	
127	17	2	18	16	32	105	128	213	206	163	2120

Efter det lave antal i 2021 (43) svarer de 138 indberettede fugle i år mere til det vante antal. De første fugle var meget tidlige med ankomst på Ertholmene (B) 6/9 1, 9/9 1 og 12/9. Herefter fulgte større ankomst til normal tid (ultimo september efter 23/9) i Sydvestjylland (Blåvands Huk, Mandø), på Rømhø (SJ), Hanstholm (NJ), Hirtshals (NJ), igen på Ertholmene, samt 25/9 1 Griben, Sjællands Odde (VSJ).

Forekomsten kulminerede som sædvanlig primo-medio oktober, hvor ca. 70 fugle blev indberettet i feltræf-

området, hvilket var knap 50 % af årstotalen. Flest fugle i efteråret blev indrapporteret fra Mandø (SVJ) ca. 26 fugle, Blåvand (SVJ) ca. 25 fugle og Skallingen (SVJ) (Ho Bugt, Grønningen, Tipmosen) med ca. 20 fugle. De største observationer på en dag var 7/10 4 Utterslev Mose (KBH), 13/10 6 Mandø (SVJ) og 13/10 5 Grønningen (SVJ). Der observeres kun få fugle i november, som alle sås ved Blåvands Huk med 6-7/11 1, 8/11 1 RI og 12/11 1 (uden ring).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af hvidbrynet løvsanger

Antal	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
	9	5	78	2	0	7	1-2	2	8	1	2	10	125-127

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2000	
17	1	< 1	6	16	12	9	11	85	37	23	458

Endelig et år med lidt større antal med 17 fugle, hvilket er mere end en fordobling i forhold til sidste år med otte fugle og største tal siden 2007, hvor der ligeledes blev set 17 fugle. Den første fuglekongesanger ankom tidligt 30/9 1 Stormengene, Rømø (SJ), efterfulgt af 5/10-7/10 1 Hvidbjerg Camping (SVJ). I perioden 12/10-19/11 observeredes fem fugle på Stevns (KBH) og i perioden 18/10-13/11 sås tre fugle på Mandø (SVJ). Den eneste obser-

vation med flere end en fugl samtidig var 18/10 2 Vejers sommerhusområde (SVJ). De øvrige fugle var enkeltfund, heraf to ringmærket, 30/10 1 Agger Tange (NJ) og 13/11 1 1K Blåvands Huk (SVJ).

Sverige havde rekordår med mere end 100 fugle med stor ankomst fra ultimo september.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af fuglekongesanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	0	8	0	0	1	0	0	5	0	0	1	17

Sibirisk gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Stor variation i dragten gør det vanskeligt eller umuligt at bestemme de forskellige racer af gransanger. Desuden overlapper yngleområderne af *p. c. tristis* og *p. c. abientinus*, og overgangsformer kan have udseende og stemme svarende til begge racer. Årsrapporten har hidtil kun medtaget fugle, der er bestemt i hånden (ringmærket eller død), men det giver et alt for konservativt billede af racens optræden i landet. I få tilfælde tidligere er feltobservationer, som var dokumenteret med både stemme og dragt blevet nævnt i Årsrapporten. DKU har gennemgået alle årets observationer, og Årsrapporten medtager fund, som vurderes tilstrækkelig dokumenteret.

Samlet var årets forekomst 31 fugle, heraf seks ring-

mærket, med seks fugle første halvår og 29 andet halvår. 11 fund var stadig under behandling ved redaktionens afslutning.

Året startede med to vinterfund 6-22/1 1 Vejlerne (NJ), en fugl som var på plads fra 31/12 2021, og 14/2 1 Tryggelev Nor (F). De eneste forårsfund var 26/4 1, 2/6 1 og 5/6 1 RI alle fra Ertholmene (B). Efterårets første fund var 3/10 1 Grenen, Skagen (NJ) og forekomst kulminerede fra medio oktober til primo november med 23 fund. Flest fugle blev fundet på Ertholmene 7, Skagen 6 og Mandø (SVJ) 5.

(Ursula Burmann / Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af sibirisk gransanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3	6
2. halvår	7	0	7	1	0	0	0	0	7	1	2	4	29
Samlet	8	0	7	1	0	0	1	0	7	2	2	7	35

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	1988	
4	7	7	13	28	14	27	17	57	53	45	938

Kommentar: Første ynglefund er fra 1985 og fortsat uregelmæssig. Max-antal ynglepar er 1997: 4 par, 2002: 3 par og 2004: 1-2 par.

Selvom der er ret store udsving i observationer af lundsangere fra år til år, var antallet i 2022 med kun

fire fugle overraskende lille. Det var kun en tredjedel af antallet fra 2021 (12) og var mindre end en tiendedel af

de tre største år 1992 (57), 1988 (53) og 2014 (45). Tre fund var fra Bornholm: 22-23/5 1 sy. Svartingedal, 9/6 1 RI Ertholmene og 19/8 1 Ugleenge. Desuden blev 23-24/8

1 Blåvands Huk (SVJ) set i buske ved observationsposten på Hukket.

(Ursula Burmann)

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	1979	
29	NA	(19)	17	13	15	23	37	44	38	35	910

Der blev indberettet 28-29 fugle, hvilket er et fald i forhold til 2021 (38). Der er ingen indberetninger af ynglepar. På ni lokaliteter hørtes der syngende fugle i længere tid (min. to uger) i yngletiden, uden at der var yderlige tegn på yngel: 7/5-17/6 1 Søholm Engsø (KBH), 13-30/5 1 Lille Vejlesø (KBH), 8/5-8/6 1-2 Kværkeby Fuglereservat/Vigersted Mose (VSJ), 6/5-13/6 1 Botofte Skovmose (F), 12/5-13/7 1 Ølundsgårds og Lammesø Inddæmning (F),

21/5-11/6 1 Stege Sukkerfabriks Jordbassiner (ST), 1-15/5 1-2 Bøtø Nor (ST), 28/5-28/6 1-2 Grenå Engsø (ØJ) og 29/5-2/7 1-2 Filsø (SVJ). De første fugle blev observeret 6/5 1 sy. Botofte Skovmose (F) og 7/5 1 sy. Søholm Engsø. Den sidste observation var 13/7 1 sy. Ølundsgårds og Lammesø Inddæmning.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af drosselrørsanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	0	2	3	0	0	3	4-5	6	2	5	1	28-29

Drosselrørsanger, Filsø, 29. maj 2022. Foto: Karin Gustausen.

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2014	
5	0	< 1	1	2	1	3	14	28	15	10	117

Buskrørsanger er udgået af SU-listen fra og med 2022, og foreligger her for første gang i årsrapporten. Til og med 2021 111 fund af 112 fugle, hyppigst på Christiansø (B) 32 fund og Skagen (NJ) 18 fund. Arten har primært optrådt fra primo maj (tidligst 8. maj) til medio juli med kulmination ultimo maj – primo juni. Endnu kun fem efterårsfund 8/8 – 15/10, heraf 4 ringmærket. Desuden et enkelt ynglefund i 2012 ved Vestvolden, Hvidovre (KBH).

Med fem fund lå forekomst i 2022 afgjort i den lave ende af skalaen, således var der langt op til rekordtallet på 28 fugle i 2020. Første fugl sås 24/5 1 sy. Grenen (NJ), efterfulgt af 29/5 1 RI Gedser Odde (ST), 30-31/5 1 RI Ertholmene (B), 3/6 1 sy. Feddet (ST) og 8/6 1 sy. Grenen Camping (NJ).

(Anders Rasmussen)

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1995	2013	
2	12	2	8	15	11	15	5	34	34	25	539

Året bød kun på to fund, hvilket var det dårligste år siden 1977 med et fund og en tredjedel af antallet af fugle i 2021. Begge fund nævnes: 20-29/5 1 sy. Gammelhaven ved Fussingø (ØJ) og 25/6-17/7 1 sy. Viskum (NJ). Da perioderne, hvor fuglene hørtes syngende, ikke over-

lapper hinanden og den geografiske afstand af stederne ikke er mindre end 20 km, kan det være den samme fugl. Forekomst i Danmark har været nedadgående de seneste fem år.

(Ursula Burmann)

Savisanger *Locustella luscinioides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1989	2020	
28	26	16	26	26	22	22	35	50	44	42	1290

Med 26-28 fugle faldt antal i forhold til 2021, hvor 30-33 fugle blev registreret. Der blev indberettet fem ynglepar i Magisterkogen (SJ), hvilket var en pæn fremgang i forhold til sidste år, hvor der blev meldt om to ynglepar på denne lokalitet. Desuden hørtes der syngende fugle i længere perioder i yngletiden på yderlige seks lokaliteter: 26/4-28/5 1 Sølsted Mose (SJ), 27/4-29/5 1 Gulstav Mose (F), 1/5-15/6 1 Vorup Enge (ØJ), 1/5-20/6 1 Årslev Engsø

(ØJ), 7/5-13/7 1 Ribe Østerå (SVJ) og 22/5-8/7 1 Bøtø Nor ved Nørresø (ST).

Den første observation var 18/4 1 sy. Tryggelev Nor (F) og 24/4 1 sy. Magisterkogen. De sidste observationer var 29/7 1 sy. Magisterkogen og 1/8 1 sy. Ornum (VSJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af savisanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	2	1	2	0	7	4	2	2	0	3-5	0	26-28

Høgesanger *Curruca nisoria*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1970	1992	
2022	NA	27	38	28	18	17	16	58	56	50	1338

Med 16 fugle var antallet tæt på de seneste to år med 2021 (17) og 2020 (14). Årets sensation var det første ynglefund siden 1998, da et høgesanger-par fik unger i Busene, Møn (ST). Det var det første sikre ynglefund af arten i Danmark siden 1998, som i øvrigt ligeledes var på Møn. Der var kun et yderligere fund fra første halvår med 11/6 2K hun RI Grenen, Skagen (NJ).

I efteråret blev 13 fugle registreret, hvor alle var 1K-fugle. Første var 1/8 1 RI Gedser Odde (ST) og sidste 21/10 1 Vejers Sommerhusområde (SVJ). Forekomsten kulminerede ultimo august med seks fugle, og flest fund var fra Ertholmene (B) med fem fugle, heraf 25/8 2 R.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af høgesanger

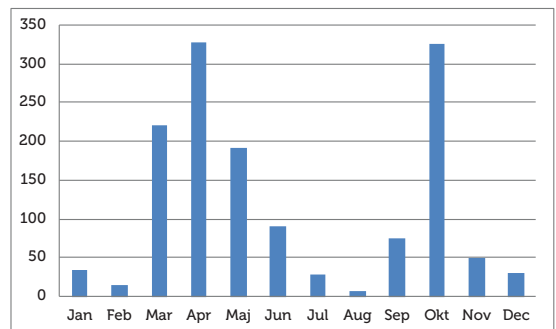
	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	4	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	6	16

Rødtoppet fuglekonge *Regulus ignicapilla*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2017	2018	
751	125	41	36	60	112	372	629	751	742	661	8213

Rødtoppet fuglekonge, Klelund, 15. april 2022.
Foto: Carsten Gørges Laursen.

Månedsfordeling baseret på lokalitetsmax per måned med tilføjelse af ringmærkede fugle

Med 751 fugle var 2022 et rekordår. Det hidtil største år var 2017 med 742 fund. Der observeredes rødtoppet fuglekonge i alle dele af landet og i alle årets måneder. Antallet af vinterfund var på 67, heraf 36 i januar/februar og 31 i december.

Ankomsten skete især fra ultimo marts, og forekomsten i foråret kulminerede fra ultimo marts til primo maj med tydelig top i april. I foråret blev 39 fugle ringmærket, heraf de 33 ved Gedser Odde (ST), flest 22/3 7 og 23/3 7. Der indberettedes 279 syngende fugle på 171 lokaliteter, herunder også trækfugle, der kun hørtes syngende på en dag eller ganske få dage (sum af lokalitetsmaksimum). Største

observationer af syngende fugle var 21/4 12 Gribskov (NSJ) og 24/4 14 Morud Skov (F).

Fra Gribskov, som er kerneområde for rødtoppet fuglekonge, meldtes om stor fremgang med 42-52 ynglepar mod 21-26 par i 2021 (Ekberg *et al.* 2022). I DOFbasen blev desværre kun få ynglepar indberettet med 4-7 par på seks lokaliteter, hvilket var et stort fald i forhold til sidste år (26-35 par).

Den rødtoppede fuglekonge var meget anonym juli og august, således var kun otte fugle noteret i august. Større antal i efteråret registreredes fra ultimo september, og forekomsten kulminerede i oktober, hvor knap 50 % blev observeret i Sydvestjylland. I efteråret blev 36 fugle ringmærket, flest ved Gedser Odde med 15 fugle og Blåvands Huk (SVJ) med 8 fugle.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af rødtoppet fuglekonge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	145	20	105	67	3	50	83	36	45	52	119	26	751

Rosenstær *Pastor roseus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2022	
2022	28	< 1	2	2	9	7	26	34	30	32	298

Efter to store år blev det denne gang til et middelmådigt resultat, set over en årrække dog i den pæne ende med 13 fugle.

Første halvår: 8-9/5 1 R Tovrup, Midtals (SJ), 30/5 1 TF Skagen (NJ), 5/6 1 R Åstruplund (SØJ) og 5-8/6 1 R og set TF alle dage Skagen (NJ). Alle adulte fugle.

Andet halvår: Tre sommerfund med 6/7 1 ad. R Agger Tange (NJ), 8/7 1 ad. R Sønder Lyngvig (VJ) og 6-8/7 1

ad. R Skagen (NJ). Ankomst af ungfugle (1K) 15-20/8 Valensbæk og Ishøj Strandenge (KB) og 3/9 1 S og 5/9 1 S Blåvands Huk (SVJ) og 3/9 og 6/9 1 TF Skagen (NJ), som muligvis var samme fugl, men her regnes som ny. Efteråret sidste 1K fugle var 27/9 1 Sundby, Vilsund Øst (NJ) og 7-20/9 Roshage (NJ) og genfundet 9/10 ved Hanstholm Slamdepot (NJ).

(Ole F. Jensen)

Rosenstær 1K (i forgrunden, med stære), Roshage, 10. september 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af rosenstær

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	4
2. halvår	5	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	9

Ringdrossel *Turdus torquatus*

Årets første fugl var en vinterobservation 26/2 1 han 2K+ Grenen, Skagen (NJ). Herefter meget tidlig ankomst 11/3 2 Gammel Frederikskog (SJ) efterfulgt af 30-31/3 1 han Braoger Vestermark (SJ) og 31/3 1 Reersø (VSJ) samt 1 Fællesskov (KBH).

Forårstrækket indledtes 11/4 1 han NØ Engklit, Skagen, 12/4 2 N Høvsøre (VJ), 2 han Gjerrild Nordstrand (ØJ), 48 NØ Grenen, Skagen og 8 NØ Pælebakke Klit, Skagen. Samlet blev der indrapporteret 496 trækkende ringdrossler i første halvår, og trækket kulminerede medio april – primo maj med tydelig top primo maj. Største antal trækkende fugle som sædvanligt ved Skagen, hvor største dage var 20/4 63 TF og 3/5 215 TF. Største trækobs udenfor Skagen var 24/4 65 N Søndervig (VJ) og 1/5 36 T Gjerrild Nordstrand (ØJ).

Der blev ikke indberettet sommerfund. Sidste forårsfund var 1/6 1 Skagen By (NJ), og der blev indberettet fem forsinkede eller sene trækfugle 6/6 1 Bulbjerg (NVJ),

9/6 og 19/6 1 Grenen, Skagen, 10/6 1 Sellegård Bæk (NJ), 12/6 1 Hulsig Hede (NJ) og den meget sene 25/6 1 Blåvands Huk (SVJ).

Efterårsankomst til normal tid med 24/9 1 R Landsende Rønmø (SJ), 25/9 1 R Skallingen (SVJ) og 27/9 1 SV Dovns Klint (F). Samlet blev der indberettet 485 trækkende ringdrossler fra ultimo september til ultimo oktober. Gennemtræk kulminerede primo oktober med flere større dage: 4/10 86 SV, 9/10 162 SØ, 10/10 32 SØ Sønderho, Fanø (SVJ). Uden for Fanø flest 9/10 18 S og 13/10 17 T Blåvands Huk (SVJ). Sidste større dag i efteråret blev 25/10 6 SØ og 19 R Sønderho, Fanø (SVJ).

I november var der enkelte fund med 14/11 1 Skælskør (VSJ), 18/11 1 1K hun Det Grå Fyr, Skagen og muligvis samme set 21/11 og 28/11 1 ved Grenen, Skagen. Årets sidste fugl blev et sjældent vinterfund 5/12 1 R i en have Bølling Sø-området (VJ).

(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af ringdrossel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	520	67	0	55	0	11	1	4	3	28	2	3	694
2. halvår	2	3	449	0	5	9	6	0	7	0	4	0	485

Nordlig blåhals *Luscinia svecica svecica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1980	1997	
38	NA	(73)	166	140	81	40	38	300	265	244	4851

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76.

Ikke race-bestemte blåhalse fra Bornholm og Christiansø indenfor træktiden for denne race behandles som nordlig blåhals.

Der blev registreret 38 fugle i 2022 mod 23 i 2021 og 52 i 2020. Årets første var 10/5 1 RI Ertholmene (B). Største observation var 21/5 15 Ertholmene. Forårets sidste

observation var 20/6 1 hun RI Grenen, Skagen (NJ). Kun et fund udenfor Nordjylland og Bornholm med 17/5 1 Gjerrild Nordstrand, øst (ØJ).

Der foreligger en indberetning fra efteråret 12/8 1 RI Grenen, Skagen (NJ).

(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af nordlig blåhals

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	8	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	29	38

Sydlig blåhals *Luscinia svecica cyaneacula*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	
833	NA	0	< 1	3	(89)	493	891	999	841	833	8625

Kommentar: Tabel omfatter territoriehævdende fugle. Tidligere ynglefugl i 1800-tallet, første ynglefund efter 1970 er fra 1992. Der mangler årstotal fra 2003.

Ikke race-bestemte blåhalse uden for Bornholm og Christiansø i træktiden behandles her som sydlig blåhals.

Sydlig blåhals er efterhånden blevet så udbredt her i landet, at der bliver indberettet flere og flere ynglepar. Der medtages kun ynglepar indberettet i DOFbasens ynglepar modul i årsrapporten. Dette gælder både ynglepar og bearbejdede ynglepar. Årets indberetning af ynglepar udgør 60-68 ynglepar fra 13 lokaliteter. Største indberetning er 32 par Magisterkog (SJ), 6 par Sønder Lemvig (VJ), 5-8 par Rudbøl Kog & Sønder Kog (SJ) samt 5-7 par Hasberg Sø danske del (SJ).

Årets indberetninger gav 833 fugle (sum af lokalitets-max.) i perioden 19/3-20/9, hvilket blev et beskedent

fald på otte fugle fra sidste år. Racen toppede i 2020 med 999 fugle. Herudover var der 624 territoriehævdende/syngende fugle fra 336 lokaliteter.

De første var 19/3 1 Hønen, Sønderho (SVJ), 20/3 1 sy. Sønderho Strand, Fanø (SVJ) og 1 sy. Lund Fjord (NJ). Herefter gik det stærkt.

Største enkelobservationer (> 10 fugle) var 25/3 12 Sønderho, Fanø, 16/4 14 sy. Ballum Enge (SJ), 18/4 15 sy. Magisterkog (SJ) og 29/4 16 sy. Margrethekog nord (SJ). Det sidste racebestemte fund var 20/9 1 Ballum Sluse (SJ).

(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af sydlig blåhals

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	201	41	178	67	55	223	25	6	2	13	5	17	833

Sydlig nattergal *Luscinia megarhynchos*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2011	
7	6	1	2	2	7	8	6	20	11	11	225

Der blev indberettet syv fugle fra syv lokaliteter. Alle nævnes, 5/5 1 RI Blåvands Huk (SVJ), 7/5 1 RI Fanø Strand (SVJ), 14-22/5 1 sy. Stormengene Rømmø (SJ), 15-16/5 1 sy. Ejby (F), 18/5 1 RI Svankær (NJ), 21/5 1 sy. Fjand (VJ)

og 9-15/6 1 sy. Lakolk Rømmø. Fuglen fra Stormengene og Lakolk kan være den samme.

(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af sydlig nattergal

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	1	2	0	0	1-2	1	0	0	0	0	0	6-7

Lille fluesnapper *Ficedula parva*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	2013	
162	NA	101	240	144	110	178	176	359	357	349	8348

Der observeredes 159 fugle, som var et tydeligt fald i forhold til 2021 (198). Flest i første halvår med 117 (114) fugle mod 45 fugle i andet halvår. Som i alle andre år bidrog Ertholmene (B) med de fleste observationer med i alt 122 fugle, heraf 94 i foråret og 28 i efteråret. De største observationer her var 16/5 12 og 21/5 12.

Der var ingen indberetninger af ynglepar. Samlet otte lokaliteter med ni syngende fugle, hvor fugle var på plads

i en længere periode 14/5-11/6 ved Klinteskoven (ST), her 2 ad. i det meste af perioden, samt desuden fire set 29/5 med 2 ad. han, hun og 2K han.

De første observationer var 3/5 1 sy. Hundevængsgård (ST) og 5/5 1 Ertholmene (B). De sidste observationer var 22/10 1 1K Ertholmene samt den sene 31/10 - 1/11 1 Mandø (SVJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af lille fluesnapper

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	9	0	6	0	1	0	0	0	6-7	0	13	126	161-162

Lille fluesnapper, Klinteskoven, 20. maj 2022. Foto: Lars Andersen.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

På baggrund af en ynglebestand, der over flere år har været i klar tilbagegang, behandles broget fluesnapper som ynglefugl i Fugleåret. Igen i år viste arten dog lidt fremgang. Fremgangen ses dog udelukkende i artens kerneområde i Nordsjælland samt ved Stubbe Sø på Djursland. Fra træktiderne var der nogle meget store forekomster på Ertholmene.

Ser man på rapporteringerne af ynglefund i 2022, blev der indrapporteret 104-106 par mod 89-96 året før. Som sagt blev fremgangen primært set i Nordsjælland, primært i artens kerneområde Grib Skov med 66 par mod 63 i 2021. Yderligere 9-10 par blev registreret i det øvrige Nordsjælland. Fra øvrige regioner skal især nævnes 14 par ved Stubbe Sø (ØJ) mod ni i 2021 og 7-8 par fra Bornholm, heraf 5-6 i Almindingen. Ellers foreligger følgende antal – KBH (4), VSJ (1), SØJ (2), VJ (1), ØJ

(1), mens der ingen sikre ynglepar fandtes i resterende områder. Registreringer i DOFbasen indtastet som YF uden kommentarer i øvrigt eller usikre ynglefremkomster, der ikke efterfølgende er fulgt op på, er ikke medtaget. Det gælder ofte enlige hanner, der synger gennem en længere periode. Der kan dog fint findes flere ynglepar blandt disse, og antallet af par skal derfor betragtes som et minimum.

Årets første fugl blev set 13/4 1 Bræmlevænge på Langeland (F) og 14/4 1 Lumsås (VSJ). De seneste blev set på Ertholmene med 1/10 og 16/10 1. Største tal fra foråret (og eneste af mere end 20 fugle) var 12/5 400 Ertholmene. Også i efteråret var der store forekomster fra Ertholmene med 16/8 200 og 26/8 500. Nævnes skal også 18/8 90 Blåvand (SVJ).

(Hans Christophersen)

Hvidhalset fluesnapper *Ficedula albicollis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1999	2010	
2022	26	2	4	9	5	6	5	21	14	13	296

Der indberettes fem fugle, og alle fund nævnes, 30/4 – 2/5 1 han 2K+ Svartingedal (B), 5/5 1 hun, 8-10/5 1

ad. han og 20/5 1 ad. hun Ertholmene (B). En fugl blev observeret i andet halvår: 10/9 1 RI Ertholmene.

(Ursula Burmann)

Sortstrubet bynkefugl *Saxicola rubicola*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2021	2020	
2022	NA	0-2	NA	(9)	25	85	207	252	207	162	--

Kommentar: Tabel omhandler antal ynglepar. Rapportgruppens materiale er mangelfuldt fra de tidlige år

Der blev indberettet 206-252 ynglepar på 162 lokaliteter inklusiv indberetningen af ungeførende ynglefugle. Det blev igen ny rekord for arten i Fugleåret. Det hidtil største antal var 171-207 par 2021. I de sidste fem år har fremgangen været jævnt stigende i en ret linje. Fremgangen var størst i Nordjylland.

Arten blev truffet alle måneder, og min. 40 fugle overvintrede først på året og min. 65 fugle truffet i december. Største forekomst var 25/8 48 (incl. årsunger) Melby Overdrev (NSJ).

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af ynglepar af sortstrubet bynkefugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	69-82	42-50	31-44	4-5	1	28-33	1-2	10-13	1	4	15-17	0	206-252

Vandstær *Cinclus cinclus*

For første gang siden 2018 blev der registreret mere end ét sikkert ynglepar af vandstær i landet. Denne gang blev det til tre sikre par.

De tre par var det stabile ynglepar i Midtjylland, et ynglepar på en ny lokalitet i Vestjylland samt et ynglepar på en tidligere ynglelokalitet i Sydøstjylland. Parrene fik hhv. 5, 3 og 4 unger på vingerne, så det må siges at være en succes.

Yngleparret i Midtjylland blev atter fulgt tæt af den lokale vandstær-entusiast, hvilket gav følgende indblik i ynglesæsonen:

- 4/3 påbegyndtes redebyggeriet i samme redekasse som de andre år.
- 26/3 var reden færdig.
- Fra ca. 28/3-1/4 blev æggene lagt, og hunnen begyndte herefter at ruge.
- 19/4 var der unger i reden, og begge forældrefugle fodrede.
- 30/4 blev hannen set for sidste gang.
- 11/5 sås de første to unger ude af kassen.
- 14/5 blev der set hele fem unger. Hunnen var stadig på stedet.

- 15/5 blev hunnen set for sidste gang, og ungerne måtte klare sig selv.
- 4/6 blev den sidste unge set. Alle fem unger blev flyvefærdige.

Så en flot ny ynglerecord for det succesfulde midtjyske ynglepar.

Det nye par i Vestjylland blev også fulgt af et par lokale fuglekiggere, der registrerede følgende:

- Flere gange i løbet af de tidlige forår blev der set to vandstære på stedet. De udviste en del yngleadfærd.
- 27/4 sås to vandstære flyve til og fra et muligt redested.
- 2/5 blev forældrefuglene for første gang set med føde til unger.
- 6/5 blev der set tre unger uden for reden.
- 17/5 sås den sidste unge på stedet.

Det tredje sikre ynglepar var i Sydøstjylland og blev fundet lidt tilfældigt, da en besøgende observerede en meget sen og aktiv vandstær på stedet sidst i april, men der var ikke yderligere tegn på yngel. Ved et besøg på lokaliteten 17/5 blev mindst fire unger observeret.

Der blev yderligere registreret tre mulige ynglepar:

Det første var meget tæt på det midtjyske par, og

hannen kan evt. have været den samme som i det sikre ynglepar. Det er kendt fra Norge, at hannerne kan have flere hunner på en sæson. 27/4 blev en fugl set flyve op i en redekasse, hvor der var en rede i. Der var ikke yderligere observationer ved denne kasse, og der blev ikke set unger senere.

Andet mulige ynglepar var i Vestjylland, hvor et par blev set flere gange i det tidlige forår, og 9/3 sås en fugl med redemateriale. Yngleforsøget blev sandsynligvis opgivet, da der ikke blev registreret yderligere tegn på yngel senere.

Tredje mulige par var på Sjælland, hvor en voksen vandstær blev registreret 16/5. Observatøren havde tilføjet følgende kommentar: "Yngler uden tvivl i området. Flere kasser sat op til den." Observatøren var ikke lokal, og derfor var der ikke yderligere observationer fra stedet i yngletiden.

Den sandsynlige ynglesæson for vandstær i 2022 vurderes at være fra 15/4 til 1/10. Observationer uden for den nævnte sæson er vurderet at være fugle fra den store bestand af overvintrende trægæster fra nord og er dermed ikke medtaget. Observationer af syngende fugle er også udeladt, da de alle er uden for den sandsynlige ynglesæson. Arten er territoriehævdende året rundt og observeres derfor tit syngende i vinterkvarteret.

Der var en enkelt observation af vandstær uden for ynglelokaliteterne i ynglesæsonen: 6/6 blev en 1K vandstær set og fotograferet i Buttervej Industriområde, Skagen (NJ). Der er ikke registreret tegn på yngel nogle steder i Nordjylland i 2022, og tidlige ungfugle fra Sverige og Norge er tidligere truffet i landet i juni.

Sidste vinterfugle i første halvår var 7/4 1 Rådmandshaven (ST), 9/4 1 Labing Mølle (ØJ) og 1 Skeen (NJ). Første vinterfugle i andet halvår var 13/10 1 Randbøldal (SØJ) og 1 Borgø (ST), 14/10 1 Skillingbro (NJ) og 16/10 1 Elværk Sø (VJ).

Største forekomst af vinterfugle i første halvår var 9/2 5 Lystrup Å, Kulsø-Salten Å (ØJ) og fire fugle hhv. 8/1 og 5/2 Randbøldal (SØJ), 21/1 Holstebro (VJ), 29/1 Rindsholm (NVJ) og 2/2 Hovborg Fiskeri (SVJ). I andet halvår var største forekomst 4/12 4 Grejsdalen (SØJ) og tre fugle på i alt otte andre lokaliteter.

I DOF Sydøstjylland blev der gennemført en optælling af overvintrende vandstære i uge 6 og 7. Resultatet blev 33-42 vandstære inden for lokalafdelingens område, hvilket er færre end i 2021, hvor resultatet var på 44-53 fugle.

Der blev noteret overvintrende vandstære på omkring 265 lokaliteter i 2022, hvilket er noget af et fald fra de ca. 360 lokaliteter i 2021 og ca. 300 lokaliteter i 2020.

(Nina Rosendahl Larsen)

Gulhovedet vipstjert *Motacilla flava flavissima*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2011	
5	11	3	8	6	6	13	7	22	19	15	402

Det blev atter et beskedent år med blot fem fugle, heraf to fra Østdanmark. Den eneste region med flere fugle blev KBH (2). Årstotalerne har siden år 2000 ligget mellem 3 og 22 fugle.

Årets fund i kronologisk rækkefølge: 25/4 1 Værnen-

gene (VJ), 1/5 1 Stubben (KBH), 9/5 1 han Blåvands Huk (SVJ) og 16/5 1 Øster Assels (NJ) samt 30/8 1 han Ermelunden (KBH) - hvilket blot var det fjerde efterårsfund fra Østdanmark.

(Lasse Braae)

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	
8	0	0	1	1	2	5	8	9	8	7	104

Med otte fugle fordelt med fem forårsfund og tre efterårsfund placerer 2022 sig i toppen rent antalsmæssigt. Alle nævnes.

26/4 1 han Grenen (NJ), 29/4 1 hun Skarvsøen, Skagen (NJ), 5-7/5 1 han Salthammerodde (B), 9/5 1 han Tontoft

Nakke (SJ), 15/5 1 Grenen, Skagen, 15/8 Stolbjerg Bakke Park (NSJ), 22/8 1 Sneum Engsø (SVJ) og 29/8 1 Hønen, Fanø (SVJ).

I vores nabolande Sverige og Norge er citronvipstjert også en sjælden trægæst, men antallet af indrapportere-

de fugle er alligevel generelt noget højere end herhjemme. I 2022 sås der således cirka 45 fugle i Sverige (31 forår og 14 efterår), mens der i Norge sås 19 fugle (2 forår og 17 efterår) ifølge de to landes respektive Artsportaler.

Flere forklaringer på denne forskel i artens optræden i de tre lande kan tænkes, dels et trækemønster, der i nogen grad leder fugle uden om Danmark, dels de enkelte

landes størrelse og geografiske placering, og dels at citronvipstjert måske i nogen grad er overset herhjemme, særlig om efteråret. Den sidste forklaring virker umiddelbart som den mest oplagte.

I England, hvor arten også er en sjælden, men regelmæssig trækgæst, ses der flest i september ifølge British Trust for Ornithology (BTO).

(Anders Rasmussen)

Citronvipstjert, Grenen, Skagen, 26. april 2022. Foto: Søren Brinch.

Sortrygget vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2014	2012	
94	35	4	15	31	70	105	88	191	150	111	2539

Forekomsten har været ret stabil i de senere år med små hundrede fugle. Hovedparten blev som sædvanlig noteret i SVJ, efterfulgt af NJ. Ligeledes stabil i VJ og SJ med op til et dusin fugle pr år. I øvrige regioner optræder racen kun med enkelte fugle. Årets første observationer: 16-19/2 1 Værnengene (VJ), 4/3 1 hun Grønningen (SVJ), 5/3 1 han Filsø (SVJ) og 1 Årgab øst (VJ), 11/3 2 han Hvidbjerg Camping (SVJ) samt 14/3 1 (indtil 6/5) Hindemede (SJ). Herefter stort set daglig indtil 5/6.

Flere fugle set 15/3 3 og 16/3 4 Rindby Strand (SVJ), 22/3 3 Fanø Strand, syd (SVJ), 19/4 5 (2 han + 3 hun) Hvidbjerg Camping, samt 8/5 3 Fanø Strand, syd.

Observationerne fra regioner, hvor racen er sjælden: 22/3-16/5 1 han Korshage (VSJ) (27 obsdage, som viser, at den ikke blev spottet hver dag, selvom der dagligt er flere ornitologer på stedet på denne årstid) - se også

andet halvår, 27/3 1 Tvismose ved Vinge (NSJ), 31/3 1 Sortemosen (F), 2/4 1 hun Korshage, 4/4 1 hun Avedøre (KBH), 15/4 1 Keldsnor (F), 16/4 1 han Storedal, Stevns (KBH), 8/5 2 Jægersborg Dyrehave (KBH), 10/5 1 hun Enebærodde (F), 11/5 1 Tranekær (F), 13/5 1 Stubbe Enge (ØJ), 15/5 1 Sprogø (VSJ) samt 22/5 1 han Højbjerg (NSJ). Observationerne er pænt spredt ud over det meste af foråret.

Andet halvår er hurtigt overskuet: 3/7 1 sy. Hønen, Sønderho, 9/7 1 han Skagen, 25/7-12/8 Korshage-fuglen (8 obsdage), 27/7 1 Sønder Lyngvig (VJ), 11/8 1 han ved Saltvandssøen (SJ), 28/9 1 han vedr. Skarvsøen, Skagen og endelig den pænt sene 13/11 1 han Sønderho sommerhusområde (SVJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af sortrygget vipstjert

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	23	9	39	1	0	9	4	3	4	2	0	0	94

Storpiber *Anthus richardi*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2013	
9	12	> 1	12	28	28	31	14	65	56	51	1055

Med kun ni fugle var 2022 atter et ringe år men dog lidt bedre end de otte fugle som registreredes i 2021. Der var et fund fra første halvår og otte fra andet halvår.

Alle fund nævnes: 23-24/4 1 Hasle (B), 6/10 1 SV Bygholm Park (SØJ), 13/10 1 V Dueodde (B), 17/10 1 Lakolk

Sydsøer (SJ), 21/10 1 Hanstholm Fyr (NJ), 24/10 1 Hirtshals (NJ), 26/10 1 S Fanø, 29/10 1 TF Grenen (NJ), 16/11 1 Dueodde.

(René Christensen)

Markpiber *Anthus campestris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	2014	
2	NA	(39)	76	40	18	7	4	115	110	90	1567

Med fund af kun to fugle nåede denne art sit absolutte nulpunkt. Der er langt op til rekorden på 115 fugle i 1985. Vi må nok se i øjnene, at om få år er arten end ikke årlig i

Danmark. Årets to fund var 7/5 1 Strandby ved Frederikshavn (NJ) og 30/8 1 K Hyllekrog (ST).

(René Christensen)

Rødstrubet piber *Anthus cervinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1991	1992	
23	688	63	137	184	65	81	37	355	307	260	6106

Endnu et år med nedgang i antallet af fugle, og observationer og 2022 var med 23 fugle et bundår, hvor kun 1970 med fire fugle er ringere. Årets fugle fordelte sig med fire fugle i første halvår og 19 i andet halvår. Forårsforekomst var til normal tid, mens efterårskulmination lå ultimo september – primo oktober, hvilket var cirka en uge senere end normalt. Alle fund nævnes.

Forår:

NJ: 5/6 1 T Grenen, Skagen.

SJ: 1/5 1 N Tontofte Nakke.

KBH: 7/5 1 NØ Villahøj Sø, Kalvebod Fælled, 13/5 1 R Saltholm.

Efterår:

NJ: 11/9 1 R Grenen, Skagen, 29/9 1 FU/NØ Ulvedybet.

VSJ: 19/9 1 T Stignæs Vejle.

NSJ: 22/9 1 R Lynæs Fort, 25/9 1 ad. SV Melby Overdrev, 28-29/9 1 R Holløse Bredning, 9/10 1 SV Kikhavn, som senere blev set T og R ved Spodsbjerg.

F: 29/9 1 V, 5/10 1 T Dovns Klint.

KBH: 11/9 1 R Hejresøen, Kalvebod Fælled, 17/9 1 T Vallengbæk og Ishøj Strand, 18/9 1 NV Kalvebod Fælled, 21/9 1 T Højerup, Stevns, 25/9 1 SV Nokken og Slusen, Sydhavnen.

ST: 25/10 1 T Hyllekrog (ST), efteråret sidste fugl og en meget sen fugl.

B: 23/9 1 T, 24/9 1 SØ og 29/9 1 V Dueodde, 1/10 1 T Ertholmene.

(René Christensen)

Regional fordeling af rødstrubet piber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	4
2. halvår	2	0	0	0	0	0	2	1	5	4	1	4	19

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	2020	
2022	0	0	< 1	52	378	949	1105	1720	1678	1605	17.105

Bjergpiber blev ikke behandlet i seneste årsrapport, hvor for både 2021 og 2022 er medtaget i dette års Årsrapport.

2021

Et flot år med samlet 1180 fugle fordelt med første halvår 731 fugle og andet halvår 439 fugle. I januar-februar blev bjergpiber truffet i alle landsdele, på nær Bornholm, og primært Nordjylland med 67% og Øst- og Sydøstjylland med knap 20% af alle fugle. Største forekomster var 10/1 37 Tømmerby Kær (NJ), 2/2 62 Lille Vildmose (NJ), 2/2 45 Nørreådal, Øby-Løvskal (NJ), 4/2 30 Klosterkær (SØJ) og ikke mindst 12/2 104 Vesløs Vejle (NJ), som er hidtil største forekomst i Danmark. Fuglene trak bort ultimo februar – medio marts, kun få større flokke i marts med 4/3 12 og 17/3 8 Nørreådal, Øby-Løvskal (NJ), men

stadig usædvanligt mange fugle (ca. 45 fugle) på plads i april, flest 8/4 10 Lille Vildmose og ikke mindst 23/4 11 Askær (SØJ).

Efterårsankomst til normal tid 17/10 med 1 T Søledet Strandenge (ØJ) og 1 S Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ). Større tiltræk blev registreret ved Skagen ultimo oktober 28/10 15, 29/10 20 og 30/10 14 TF Grenen (NJ) og større ankomst på vinterlokaliteter i løbet af november med 2/11 16 Bygholm Vejle og Bygholm nordlige rørskov (NJ), 13/11 21 Herredsenge (ØJ) og 22/11 24 Nørreådal, Øby-Løvskal (NJ). Største forekomster i december var 6/12 36 Nørreådal omkring Skjern Hovedgård (NJ) og 30 Fladbro Enge (NJ), 13/12 14 Gravlev Ådal (NJ), 20/12 12 Klosterkær (SØJ), 25/12 16 Hjørdemål Klit (NJ) og 16 Skals Enge (NJ).

Regional fordeling af bjergpiber 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	494	15	30	62	67	22	20	2	2	12	15	0	741
2. halvår	294	7	2	85	21	10	4	1	2	4	9	0	439
Samlet	788	22	32	147	88	32	24	3	4	16	24	0	1180

2022

Et relativt beskedent år med kun 529 fugle. Samlet blev kun knap 200 fugle fundet overvintrende første halvår fordelt på 60 ferskvandslokaliteter, primært i Nord- og Vestjylland, samt Øst- og Sydøstjylland, hvor største antal talttes 28/2 13 Klosterkær (SØJ), 22/1 11 Herredsenge (ØJ), 28/1 10 Selbjerg Vejle (NJ), 2/1 8 Lyngbygårds Å/Ådal (ØJ) og 3/1 8 Birkesø, Lille Vildmose (NJ). Fuglene trak bort i løbet af marts, men stadig knap 20 fugle på plads på vinterlokaliteter indtil primo april, igen mange ultimo april 23/4 6 Klosterkær (SØJ). Og landets kun andet fund fra maj blev iagttaget 30/5 1 R Salthammer (B), set af mange, og hidtil seneste forårsfund.

Efterårets første fugl var 28/9 1 Nexø Havn (B) og 3/10 1 Egå Havn (ØJ). Sædvanligvis sås først større ankomst ultimo oktober – medio november med 23/10 32 Grenen, Skagen (NJ), 12/11 23 Birkesø, Lille Vildmose (NJ), 13/11 20 Klosterkær (SØJ), 26/11 26 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) og 27/11 22 Herredsenge (ØJ). Normalt registreres større antal trækforsøg ved Skagen fra ultimo oktober til medio november, men større træk udeblev og således kun knap 100 fugle herfra mellem 16/10 – 1/12. Største antal i december blev talt 23/12 15 Birkesø, Lille Vildmose (NJ) og 23/12 10 Herredsenge (ØJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af bjergpiber 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	73	14	4	43	33	12	4	2	2	4	3	1	195
2. halvår	222	6	12	51	26	6	0	1	1	6	1	2	334
Samlet	295	20	16	94	59	18	4	3	3	10	4	3	529

Skærpiber *Anthus petrosus*

Der er indberettet 2397 observationer af 6830 individer. Både hvad angår observationer og individer er der tale om store fald. I 2022 var der 2851 observationer og 8059 individer.

Største vinterforekomster først på året var som vanligt på Fanø med 30/1 41 Hønen, Sønderho (SVJ). Uden for

Fanø sås flest 9/1 20 Ålebugt, Grenå, og desuden skal 3/1 10 Ordrup Næs (VSJ) bemærkes.

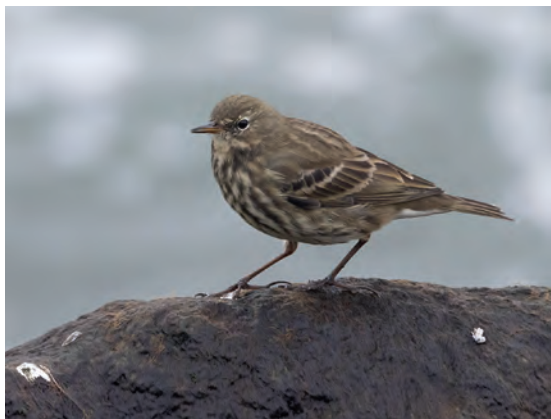
Fra ultimo februar til ultimo marts blev forårstræk observeret især langs vestkysten og Nordjylland med 27/2 20 og 6/3 26 Bygholm Vejle (NJ), 16/3 28 T og 18/3 30 T Blåvands Huk (SVJ), 19/3 19 Skagen Havn

(NJ), samt ikke mindst 25/3 15 Fyns Hoved (F).

Der var kun indberetninger om ynglefund med Hirschholm (NJ) 1 par, Græsholm (NJ) 6 par, Deget, Frederikshavn (NJ) 1 ynglefugl, Sangstrup Klint (ØJ) 1-2 par samt et usædvanligt fund fra Nordhavstippen/Stubben (KBH) 4/6 1 med føde i næbbet. Dette er blot tredje ynglefund fra Øresundsregionen, hvor de første var i 1936 og 1953. Desuden var der i juli og august fund fra Læsø (NJ), Bønnerup Havn (ØJ), Fornæs (ØJ) og Venø Bugt (NJ).

Efterårets første trækfugle ankom til normal tid fra primo september, og trækfugle blev noteret indtil til ultimo november med kulmination medio-ultimo oktober. Flest blev noteret ved Blåvands Huk 11/9 – 26/11 116 T, samt 14/10 35 R Tipperne (VJ), 19/10 29 T Skallingen (SVJ), 23/10 35 T Fornæs og 19/11 38 R Agger Tange (NJ). Største vinterforekomster sidst på året igen på Fanø med 23/12 90 Trinden og 38 Fuglsand.

(René Christensen)

Skærpiber, Hvide Sande, 21. oktober 2022.

Foto: Allan Kjær Villesen.

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1992	1987	
226	22	40	306	642	282	300	241	1200	1000	976	16 650

Umiddelbart virker de seneste års totaler nogenlunde stabile, men de fleste indikatorer peger tydeligt nedad. Der er langt op til de 1000+ fugle om året i 1990'erne, der var i artens glansperiode.

Lokaliteter med observationer af flere fugle på en dag begrænser sig til 12, hvoraf de fire er udprægede træksteder. Nogenlunde sandsynlige yngleføremønstre er nu nede på tre: Yderby Lyng (VSJ), Birkemose (ST) og Gedser Odde (ST).

Årets første fugle var 15/5 1 sy. Gulstav Vesterskov (F), 16/5 1 sy. Møn Fyr (ST) og 17/5 1 Ertholmene (B), 1 Bødkermosen (ST), 1 sy. Mandemarke Bakker (ST), 1 han TF Korshage (VSJ) og 1 ad. han sy. Spodsbjerg (NSJ). Herefter daglige forekomster indtil 17/6. Alt i alt var der nogenlunde ligeligt med fugle i maj og juni, hhv. 101 og 96. Ved

opgørelsen af fugle pr region, er antal ved Skagen meget svært at vurdere, men følger her opgørelse i 'Nordjyllands Fugle'. Men om det er samme fugle, der flytter rundt mellem de enkelte lokaliteter er usikkert, så de 75 anført i regionsfordeling kan givetvis debatteres. I alt 18 fugle blev noteret som træk/trækforsøg, og to blev ringmærket ved Skagen.

I alt 30 fugle i andet halvår fordelt på 18 i juli og 12 i august med 21/8 1 hun Himmelev Grusgrav (KBH) samt 26/8 1 Ertholmene og 1 K RI Gedser Odde som de sidste.

Af regionalfordeling ses, at karmindompappen stadig var nogenlunde talrig i de sydøstlige landsdele samt Skagen, mens den er ved at have subararitets status (under 10 fugle pr år) i de fleste af de andre regioner.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af karmindompap

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	75	3	2	14			10	8	5	8	46	55	226

Hvidsken *Acanthis homemanni*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2018	1995	
21	64	22	49	68	54	103	10	411	280	221	3005

En mindre invasion af nordlig gråsiken (*Acanthis flammea*) bragte flere hvidsiskener til landet, men forekomsten var relativt moderat med 21 fugle fordelt på 18 observationer. De seneste store vintersæsoner var 2017/18 med 414 og 2016/17 med 149.

De første fugle var 14/10 1 Grenen, Skagen (NJ), 20/10 2 TF Gjerrild Nordstrand (ØJ), 22/10 1 RI Jennes Sø, Skagen (NJ), 25/10 3 TF og 26/10 1 TF Grenen, Skagen. I de sidste dage i oktober blev der set yderligere tre fugle (VJ, NJ og KBH). Første del af november gav kun 5/11 1 RI Jennes Sø, Skagen og 14/11 1 ad. Roneklint (ST). I perioden 20/11 - 27/11 registreredes 3 fugle (ØJ, KBH og ST). I december 5 fugle, bl.a. 17/12 1 Rødovre (KBH) – en lokalitet, der ikke optræder så tit her i Fugleåret.

Arten er svær. Ringmærkning har bidraget med fire fugle (19 %), men som det ses, var der også registreringer af trækkende fugle. Når de flyver lavt, lyser den hvide overgump op, især når de er i selskab med gråsiskner.

(Lasse Braae)

Hvidsiken, Gedser Odde, 27. november 2022.
Foto: Gert Juul Jeppesen.

Regional fordeling af hvidsiken

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	9	1	0	4	0	0	0	0	2	2	3	0	21

Stor korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	1983	2017	
4111	893	141	1668	1475	794	2699	1751	8181	7893	6543	75.880

For femte gang på 10 år var der stor invasion i efteråret! I de forudgående 35 år skete det kun fire gange. I regionsfordelingstabel er både træk og rast opgjort per halvår. Vurderingen af antallet af trækkende fugle er nogenlunde til at gå til. Der er derfor større sikkerhed med hensyn til træktallene, mens rasttallene vil kunne variere betydeligt mere alt afhængigt af, hvordan man vurderer antallet af

Stor korsnæb, Ovstrup Hede, 27. november 2022.
Foto: Carsten Gørges Laursen.

gengangere fra dag til dag på de enkelte lokaliteter.

Der foreligger 948 rapporteringer i DOFbasen med i alt 7078 fugle (7,5 fugle/registrering). Forekomsten i første halvår var moderat. Trækkende fugle blev registreret 16/2 - 18/5 primært i NJ, flest 16/2 12 Skagen (NJ) dog også 12/3 9 Gjerrild Nordstrand (ØJ). De rastende fugle var derimod koncentreret til KBH/NSJ, hvor især en flok på op til 21 var meget populær i perioden 6/1 - 7/2 i Asserbo/Melby-området. Ved Skagen blev arten truffet på trækforsøg og rastende gennem hele april og helt indtil medio maj med 18/5 4 TF Grenen og 8 R Ellekrattet, Skagen (NJ), hvilket var sent. Også en sen fugl på Sjælland med 17/4 1 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ). Et usædvanligt fund fra juli var 23/7 3 Grenen, Skagen.

I efteråret ramte invasionen den nordlige del af Jylland (NJ og ØJ) og fortsatte mod sydvest. Der blev især registreret mange fugle i Sydvestjylland (tidligere maks-notering her var 845 fra efteråret 2013). Influksen på Sjælland ramte KBH/NSJ men var ikke nær så markant. Her havde fuglene tilsyneladende en mere sydlig præference, så de fleste ramte Lolland/Falster. Kun relativt få fugle nåede Fyn og i Sydøstjylland. I Sønderjylland blev der ikke registreret en eneste Stor Korsnæb! Forekomsten på Bornholm var noget over middel.

De første efterårsfugle var 21/9 3 Grenen, Skagen og 2 Tisvilde Hegn (NSJ), 22/9 8 TF Dueodde (B) og 24/9

2 Gniben (VSJ), 25/9 1 V Kalvebod Fælled (KBH) og 1 SV Vallengbæk og Ishøj Strandenge (KBH), 2/10 noteredes 4 Kallesmærsk Hede (SVJ), og invasionen havde dermed allerede nået hele sin udbredelse.

Der foreligger 62 registreringer med mindst 20 fugle i DOFbasen - de mest interessante var i kronologisk rækkefølge: 4/10 32 Skagen Klitplantage (NJ), 13/10 20 S Mandø (SVJ), 15/10 50 Feddet (ST) og 19/10 100 Ho Plantage (SJV). Den helt store trækdag blev 20/10 31 S Sønder

Lyngvig (VJ), 35 T/R Gjerrild Nordstrand, 172 Ø Nyeng (SVJ), Skallingen (SVJ) 26 T og 31 T Kallesmærsk Hede, 23/10 25 T Kongelunden (KBH) efterfulgt af 25/10 37 T Fornæs (ØJ), 26/10 49 TF Skagen, 27/10 20 SV Hirtshals Fyr (NJ), 29/10 32 S og 30/10 44 S Gedser Odde (ST), 5/11 50 S Gedser Odde, 8/11 23 TF Skagen og 32 T Fornæs, 27/11 34 og 10/12 24 Ovstrup Hede (VJ), 22/12 45 Borris Hede (VJ) samt 24/12 38 Mølklitten (NJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af rastende og trækkende stor korsnæb

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår træk	40	0	0	16	0	0	0	0	0	2	0	0	58
1. halvår rast	45	0	6	3	0	0	3	0	16	29	0	0	102
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2. halvår træk	378	37	603	281	9	0	7	76	75	128	246	20	1860
2. halvår rast	628	260	466	334	40	0	20	45	27	145	67	59	2091

Hvidvinget korsnæb *Loxia leucoptera*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	
9	247	18	36	134	132	1101	28	3384	2054	1323	13.426

Det blev et meget magert år med kun ni fugle, alle i andet halvår. Alle nævnes: 10-11/9 1 Klelund Dyrehave Nord (SVJ), 3/10 1 Grenen (NJ), 12/10 1 T Blåvands Huk (SVJ), 20/10 1 brun NV Gentofte Sø & Brobæk Mose (KBH),

25/10 1 Tornby Klitplantage (NJ), 13/11 1 Kløveshøj (VSJ), 30/10 1 ad. han V Omø by (VSJ) efter kortvarigt rast og 1/12 1 Lerbjerg Skov (KBH).

(Søren Peter Pinnerup)

Gulirisk *Serinus serinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	
96	44	35	47	80	79	115	118	168	159	145	4033

Årets forekomst var samlet 92 - 96 fugle og dermed i den lave ende af skalaen. Første observation var 13/3 1 Gedser Odde (ST), 16/3 1 N Blåvands Huk (SVJ) og 20/3 1 Sønderho, Fanø (SVJ). Større ankomst fra medio april og månedsfordeling var marts 5, april 31, maj 33, juni 13, juli 8 og oktober 6. Årets sidste observationer var 26/19 1 S Gedser Odde, 29/10 1 SØ Gedser By (ST) og 30/10 1 TF Grenen (NJ). Som vanligt flest i Sydøstdanmark (37 fugle) og ved Skagen (18 fugle), men også Blåvands Huk og Fanø hav-

de et udmærket år. Der var ingen observationer af mere end to individer og kun et muligt ynglepar ved Feddet (ST) 19/5 - 20/6, hvor han og hun blev set. Syngende hanner blev ofte observeret men sjældent mere end en dag. Ved Sønderho, Fanø blev tre fugle noteret i have på foderbræt med 13/4 1 han RI og 23-25/4 han og hun, hvor også denne han blev ringmærket.

(René Christensen)

Regional fordeling af gulirisk

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	17	1	11	1	0	1	3	5	7	6	15	15	82
2. halvår	4	0	0	1	0	1	0	0	0	1	6	1	14
Samlet	21	1	11	2	0	2	3	5	7	7	21	16	96

Lapværling *Calcarius lapponicus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	1987	2013	
194	NA	(113)	624	422	340	874	370	1885	1790	1722	24.755

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972-73, 1975-76

Lapværling, Værnengene, 12. november 2022.

Foto: Mathias Glavind.

En meget lav forekomst, ikke mindst i første halvår. Hvis man ser bort fra to forekomster i januar fra SVJ, er der blot set 20 fugle i hele første halvår. De to er 11/1 12 Mandø Laaningsvej og 15/1 12 Sneum Forland. Udover disse foreligger ingen iagttagelser af mere end to fugle, og fra fem områder foreligger slet ingen iagttagelser. Første halvårs sidste er tre fund fra 27/4 og 1/5 1 Hirtshals Fyr (NJ).

Andet halvårs første blev set 19/9 1 Dueodde (B) og 20/9 1 Højerup (KBH). Hovedparten af fuglene var fra Nordjylland (42%) og Sydvestjylland (23%). De største fund (og eneste af mere end seks fugle) var 22/10 7 Agger Tange (NJ), 10/11 14 Sneum Sluse (SVJ) og 12/11 6 Værnengene (VJ). Fra årets sidste måned blev der blot set fem fugle. Bestandsudviklingen for arten har i Sverige været negativ over de seneste tyve år.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af lapværling

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5	2	28	4	0	4	1	0	1	0	0	0	45
2. halvår	62	6	35	11	0	8	1	4	7	7	0	8	149
Samlet	67	8	63	15	0	12	2	4	8	7	0	8	194

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

Samlet ca. 12.600 fugle ligeligt fordelt mellem første og andet halvår. Arten er kun en almindelig træk- og vintergæst i Nordjylland, herunder Limfjorden og langs den jyske vestkyst til Vadehavet, samt østjyske Kattegatkyst. Arten er væsentligt mere fåtallig i Sydøstjylland og på øerne.

Først på året taltes de største antal på Fanø med 7/1 870 R Fanø Strand, Nord (SVJ) og 13/1 620 R Fanø Vesterstrand (SVJ), samt Rømhø 21/2 555 R Lakolk Strand (SJ). Vintergæster var på plads indtil primo-medio februar og fugle trak bort ultimo februar-medio marts, hvor sidste større forekomst registreres 19/3 380 R Fanø Nordveststrand. Største antal udenfor Jylland 20/2 110 R Nordhavstippen/Stubben (KBH).

Som vanligt registreredes kun få fugle på træksteder og

sidste fugle primo-medio maj med 8/5 1 T Nordstrand, Skagen (NJ), 10/5 1 R Fanø Vesterstrand (SVJ) og 25/5 1 T Grenen, Skagen (NJ).

Ankomst i efteråret til normal tid medio-ultimo september med 17/9 2 Korshage (VSJ), 17/9 1 han Høje Sande (VJ) og 22/9 3 Jerup Strand og Enge (NJ). Større ankomst i og gennemtræk i oktober-november med kulmination i november. Kun større træk talt ved Blåvands Huk (SVJ) med 262 S, flest medio november med 211 T. Sidst på året sås de største vinterforekomster på Fanø med 22/11 638 Fanø Strand, syd (SVJ), 26/11 925 R + 2/12 720 begge Fanø Vesterstrand (SVJ). Største antal udenfor Jylland 11/12 75 Nordhavstippen/Stubben (KBH) og 22/12 75 Aflandshage (KBH).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af snespurv

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	1887	200	1603	966	320	3	260	377	197	326	94	32	6265
Efterår	1742	330	2316	219	480	14	148	258	192	435	98	187	6419
Samlet	3629	530	3919	1185	800	17	408	635	389	761	192	219	12684

Hortulan *Emberiza hortulana*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1986	1978	1983	
2022	NA	231	347	273	81	26	10	572	552	449	9648

Med max. 12 fugle er vi en anelse over det lave niveau fra de seneste år. Der blev iagttaget lige mange fugle i de to halvår. Fra foråret foreligger følgende fund – alle som vanligt i de første dage af maj: 4/5 1 Gilbjerg Hoved (NSJ), 5/5 1 hun Dragør Sydstrand (KBH), 7/5 1 han Bødkermosen (ST), 8/5 1 Nyord Enge (ST), 8/5 1 han Grenen (NJ) og 12/5 1 Ertholmene (B). Fra efteråret foreligger følgende, 20/8 1 Grenen (NJ), 23/8 1 SV Nokken og Slusen ved Sydhavnen (KBH) og måske samme et par timer senere overflyvende Sydvestpynten/Kongelundsområdet (KBH).

En fugl set i Kongelundsområdet 29/8 kan i teorien være den samme, der havde rastet i området nogle dage. Årets to sidste var sydtrækkende fugle ved Blåvands Huk 4/9 og 8/9.

Arten er i tilbagegang i det meste af udbredelsesområdet. I Sverige angiver 'Fågelåret 2021' tilbagegang i mange områder men dog om en moderat fremgang i Västerbotten, som huser den største bestand. Bestanden i Sverige anslås af samme til at være cirka 1500 par.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af hortulan

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	V SJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	6
2. halvår	1	0	2	0	0	0	0	0	3	0	0	0	6
Samlet	2	0	2	0	0	0	0	0	4	1	2	1	12

Dværgværting *Emberiza pusilla*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2021	2019	
2022	1	>1	2	3	2	6	11	14	14	13	163

Det blev et af de mere beskedne år med kun seks fugle fordelt på tre regioner. Årets eneste forårsfugl 3/5 1 T Øby (NJ) dokumenteret med spektrogram, 11/10 1 Mandø (SVJ), 17/10 1 T (spektrogram) Mandø, 19/10 1 R-> SV

Grenen, Skagen (NJ), 22/10 1 Ertholmene (B) samt 6/11 1 TF og formodentlig samme 7/11 1 R -> SV Grenen, Skagen.

(Lasse Braae)

Litteratur:

Christensen, J.S. & P. Lange 2007: Fugle i Danmark 2005 og 2006. – Fugleåret 2006: 7-97. Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S. & P. Lange 2008: Fugle i Danmark 2007. – Fugleåret 2007: 23-116. Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S. & P. Lange 2009: Fugle i Danmark 2008. – Fugleåret 2008: 29-121. Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S. & P. Lange 2010: Fugle i Danmark 2009. – Fugleåret 2009: 31-129. Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S. & P. Lange 2011: Fugle i Danmark 2010. – Fugleåret 2010: 25-124. Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.

Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 41-112.

Christensen, T.K., Balsby, T.S., Mikkelsen, P. & Møllerup, K. 2023. Vildtudbyttestatistik og vingeundersøgelsen for jagtsæsonerne 2021/22 og 2022/23. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 19 s. – Fagligt notat nr. 2023|29

- Christophersen, H. (red.) 2023: Nordjyllands Fugle 2022. – Rapport nr. 59 fra Nordjyllands Fugle.
- Dybbro, T. 1970: Hvidbrystet Præstekrave (*Charadrius alexandrinus*) som ynglefugl i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64:205 - 222.
- Furnes, R. W., S. C. Gear, K. C. J. Camphuysen, G. Tyler, D. de Silva, C. J. Warren, J. James, S. M. Reid & A. C. Banyard 2023: Environmental Samples Test Negative for Avian Influenza Virus H5N1 Four Months after Mass Mortality at a Seabird Colony. – Pathogens 2023 Apr. 12 (4): 584.
- Fredshavn, J.R., Holm, T.E., Sterup, J., Pedersen, C.L., Nielsen, R.D., Clausen, P., Eskildsen, D.P. & Flensted, K.N. 2019. Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark - 2019. Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 46 s. - Videnskabelig rapport nr. 363. <http://dce2.au.dk/pub/SR363.pdf>
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2022: Fugle i Danmark 2021. Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 48 fra Rapportgruppen. Fugleåret 2021: 17-107. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lane, J. V., W.E. Jeglinski, S. Avery-Gomm *et al.* 2023: High pathogenicity avian influenza (H5N1) in Northern Gannets: 2 Global spread, clinical signs, and demographic consequences. – BioRxiv. Cold Spring Harbor Laboratory.
- Lange, P. 2012: Fugle i Danmark 2011. – Fugleåret 2011: 21-96. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P. 2013: Fugle i Danmark 2012. – Fugleåret 2012: 22-102. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P. 2014: Fugle i Danmark 2013. – Fugleåret 2013: 24-112. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P. 2015: Fugle i Danmark 2014. – Fugleåret 2014: 25-109. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P. 2016: Fugle i Danmark 2015. – Fugleåret 2015: 27-109. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2017: Fugle i Danmark 2016. – Fugleåret 2017: 25-115. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2018: Fugle i Danmark 2017. – Fugleåret 2017: 33-128. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2019: Fugle i Danmark 2018. – Fugleåret 2018: 29-124. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2020: Fugle i Danmark 2019. – Fugleåret 2019: 26-134. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2021: Fugle i Danmark 2020. – Fugleåret 2020: 18-116. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2022: Fugle i Danmark 2021. – Fugleåret 2020: 17-107. Dansk Ornitologisk Forening.
- Nielsen, H. H. 2022: Set i felten, første kvartal 2022. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2599/set-i-felten-foerste-kvartal-2022>
- Nielsen, H. H. 2022: Set i felten, andet kvartal 2022. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2684/set-i-felten-andet-kvartal-2022>
- Nielsen, H. H. 2022: Set i felten, tredje kvartal 2022. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2334/set-i-felten-tredje-kvartal-2022>
- Nielsen, H. H. 2022: Set i felten, fjerde kvartal 2022. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2840/set-i-felten-fjerde-kvartal-2022>
- Nielsen, R.D., Holm, T.E., Clausen, P., Bregnballe, T., Clausen, K.K., Petersen, I.K., Sterup, J., Balsby, T.J.S., Pedersen, C.L., Dalby, L., Mikkelsen, P., Møllerup, K.A. & Bladt J. (2023). Fugle 2020-2021. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 531. <http://novana.au.dk/fugle/>
- Nielsen, R. D., J. S. Christensen, A. Rasmussen, T. Nye-gaard, I. K. Petersen, A. D. Fox *in print*: Annual October/November Razorbill aggregations off Northeast Djursland, Denmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr.
- Nyegaard, T., H. Meltofte, J. Tofft & M.B. Grell 2014: Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2012. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 108: 1-144.
- Nyegaard, T. & M. F. Jørgensen 2022: Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2021. – Fugleåret 2022: 156-157. Dansk Ornitologisk Forening.
- Sovon: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2610> (blå kærhøj)
- Thorup, O. 2018: Population size and trends of breeding meadow birds in Denmark. – Wader Study 125: 175-189.
- Thorup, O., E. Ehmsen & T. Brandt 2023: Stor Tornskade som vintergæst i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 117: 175 – 184.
- Vikstrøm, T. & C. M. Moshøj (red.) 2020: Fugleatlas – De danske ynglefugles udbredelse. – Dansk Ornitologisk Forening & Lindhardt og Ringhof.

Gul sanger, Agger, Thy, 15. oktober 2022. Foto: Eva Foss Henriksen.

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2022

Af Kent Olsen, Morten Bentzon Hansen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Ulf Eschou Møller

Rapport nr. 54 fra Sjældenhedsudvalget

Indledning

Denne rapport omhandler 369 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 234 fra 2022. Heri indgår også tre sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokale SU-arter i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporterens redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler Sjældenhedsudvalget også sager omhandlede fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, men i 2022 har der ikke været sådanne sager. 336 (91 %) af de færdigbehandlede fund (heraf 212 (91 %) fra 2022) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 72 % og 92 % de seneste ti år. 317 (94 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, DNA-analyse mv. Fra Grønland færdigbehandlede 17 sager, som alle blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 23 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En

liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger *International Ornithological Congress (IOC) World Bird List (Gill et al. 2023)*.

Regionsopdelingen følger samme inddeling, som Sjældenhedsudvalget har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i *Danmarks eksklusive økonomiske zone* regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

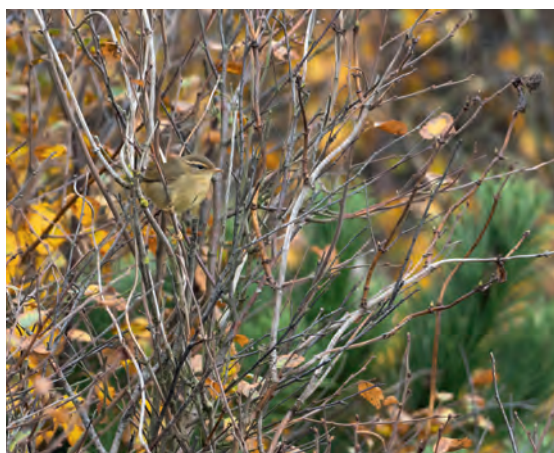
Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekldr. = eklipsedragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Blå glente, Skagen, 18. april 2022. Foto: Sakari Kauppinen.

Hvor aldersangivelse er baseret på fuglens udseende, benyttes kalenderår (ex. 3K+) frem for dragttype (ex. juvenil, immature og adult). Kalenderårsangivelsen er en betegnelse i henhold til fuglens dragtmæssige udseende og kendskabet til dragtudvikling hos den pågældende art frem for en egentlig aldersbetegnelse. Derfor vil eksempelvis en overvintrende amerikansk sortand (*Melanitta americana*) i adult dragt blive angivet som 3K+ ved fund i 1. halvår og 2K+ i andet halvår uanset om Sjældenhedsudvalget vurderer, at der i 1. og 2. halvår er tale om en ganganger. Ligeledes vil eksempelvis en terekklire (*Xenus cinereus*) i adult dragt blive angivet som 2K+, selvom der er tale om et individ, der igennem flere år regnes som en ganganger.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2021 og 3) antal godkendte fund og individer i 2022. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af Association of European Rarities Committees (AERC 2022). Bemærk, at opsummeringen af fund alene inkluderer fund godkendt i den kategori, som afsnittet i rapporten, hvor opsummeringen er nævnt, omhandler.

Schwarz' løvsanger, Sønder Lyngvig, Hvide Sande, 22. oktober 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Derfor vil der for en art som eksempelvis hjelmskallesluger (*Lophodytes cucullatus*) være to forskellige opsummeringer, således én opsummering af fund af arten i afsnittet omhandlende fund godkendt i kategori D og én anden opsummering med fund arten i afsnittet med kategori E.

Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen. Såfremt det vurderes at være overvejende sandsynligt eller sikkert, at fund registreret på flere lokaliteter omhandler samme individ(er), regnes det som ét fund. Derfor vil f.eks. en trækkende sortbrynet albatros (*Thalassarche melanophris*) set fra forskellige kystlokaliteter i Kattegat blive regnet som ét fund ligesom en amerikansk pibeand (*Mareca americana*), der ud fra dragtkarakterer kan genkendes på forskellige lokaliteter, vil blive regnet som ét fund. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen.

Antal fund og individer fordelt på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), video (Video), lydoptagelse (Lyd), telemetrisporing (GPS), DNA-analyse (DNA) eller indsamlet død fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderen er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til Sjældenhedsudvalget bør det angives, hvem finderen er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er deres normale udbredelsesområder tilføjet i parentes, hvorfra de danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at stamme fra.

Figur 1. Oversigt over regionsopdelingen anvendt i denne rapport.

Amerikansk hjejle, Holmen, Thorsminde, 31. maj 2022. Foto: Frits Rost.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste.

Til og med 2022 skulle fund af hvidøjet and (*Aythya nyroca*), amerikansk sortand (*Melanitta americana*) og brun løvsanger (*Phylloscopus fuscatus*) godkendes af Sjældenhedsudvalget, mens arterne udgår af SU-listen fra og med 2023. Til og med 2023 skal fund af mellemflag-spætte (*Dendrocoptes medius*) godkendes af Sjældenhedsudvalget fra hele landet, mens det fra og med 2024 kun er fund uden for Sønderjylland (region SJ), der fortsat skal behandles af udvalget.

Sjældenhedsudvalget er i gang med at vurdere status for snegås (*Anser caerulescens*) i Danmark med fokus på artens kategorisering og mulighed for at den kan blive en ny art for Danmark i kategori A. I den forbindelse efterlyses især fund, der opfylder følgende syv kriterier, der kan sandsynliggøre spontant optræden: 1) bestemmelsen bekræftet og hybrid udelukket, 2) ingen afvigende dragt-detajler, 3) ingen skader på svingfjer, 4) ingen burfugleringe, 5) ingen tam, men sky adfærd, 6) fugle i selskab med en passende "carrier-species", fx gæs, der yngler i Arktis, 7) fuglen er fundet i perioden medio september til medio maj, der vurderes som passende til en arktisk trækgæst, og den oversommer ikke. Er der fund, der opfylder flere af disse kriterier, og som endnu ikke er indtastet i DOFBasen, opfordres der til, at de indtastes.

En generel vejledning til indsendelse af fund til Sjældenhedsudvalget kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til Sjældenhedsudvalget, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. Sjældenhedsudvalget modtager også

fortsat gerne beskrivelser pr. e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via Sjældenhedsudvalgets hjemmeside.

Sjældenhedsudvalget behandler fund af arter og underarter, der er på listen over taxa, som skal forelægges udvalget, og nye arter eller underarter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arters og underarters forekomst er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. Sjældenhedsudvalget behandler som udgangspunkt alle forekomster af SU-arter, samt taxa, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard (AERC 2023) og IUCN-definitioner (McInerny *et al.* 2022) inddeles de i Danmark trufne arter og underarter i fem hovedkategorier med underkategorier defineret som følger:

- A:** Arter og underarter, der betragtes som tilsyneladende spontant optrædende, og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, f.eks. amerikansk pibeand (*Mareca americana*) og vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden vis assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.
- B:** Arter og underarter, der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949, f.eks. lille sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og østlig kravetræppe (*Chlamydotis macqueenii*).
- C:** Arter og underarter, der stammer fra translokation(er) (dvs. udsatte og undslupne arter (IUCN/SSC 2013)),

der har resulteret i etableringen af en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande. Den danske liste inkluderer ti arter i kategori C: canadagås (*Branta canadensis*), indisk gås (*Anser indicus*) siden 1995, sortsvane (*Cygnus atratus*) siden 1995, nilgås (*Alopochen aegyptiaca*) siden 1993, rustand (*Tadorna ferruginea*) siden 1999, mandarinand (*Aix galericulata*) siden 1995, amerikansk skarveand (*Oxyura jamaicensis*) siden 1985, fasan (*Phasianus colchicus*), klippedue (*Columba livia*) og stor hornugle (*Bubo bubo*). Rustand er i kategori A og kategori C, da arten både forekommer som spontan gæst og som gæst fra fritlevende og selvsupplerende bestande etableret uden for Danmark. Stor hornugle er i kategori B og kategori C, da arten uddøde som ynglefugle i Danmark i 1884, men er genindvandret i 1984 fra Tyskland, hvor en fritlevende og selvsupplerende bestand har etableret sig på baggrund af introducerede individer. Kategori C opdeles i de seks underkategorier:

- C1:** Introducerede arter, der yngler herhjemme, og som alene forekommer som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, fx canadagås, nilgås og fasan.
- C2:** Introducerede arter, der optræder som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, men som også optræder spontant, fx rustand.
- C3:** Tidligere ynglefugle, der i dag optræder som følge af re-introduktion enten herhjemme eller i andre lande, fx stor hornugle.
- C4:** Introducerede tamformer af arter, som har etableret fritlevende bestand, fx klippedue.

C5: Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand i andre lande.

C5.1: Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede i andre lande med henblik på at reetablere en tidligere ynglebestand, men hvor der ikke er dokumentation for, at Danmark har indgået i udbredelsen. Ingen danske C-arter er placeret i denne underkategori.

C5.2: Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede udenfor deres normale udbredelsesområde i lande uden for Danmark, fx indisk gås og sortsvane fra introducerede bestande i Holland og Belgien.

C6: Arter, som tidligere var placeret i C1, men ikke længe har selvsupplerende bestand og/eller er uddøde. Ingen danske arter er placeret i denne underkategori.

D: Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet, f.eks. bøffelend (*Bucephala albeola*) og hvid pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).

E: Arter der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, f.eks. rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), lammegrib (*Gypaetus barbatus*), steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af rødhøne (*Alectoris rufa*).

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori A, B og C. Fund i kategori C, D og E publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Halsbåndstroland sammen med troidænder, Søndersø, Værløse, 21. april 2022. Foto: Jesper Brodersen.

Høgeugle, Sparresholm, Næstved, 27. december 2022. Foto: Finn Carlsen.

Danmarkslisten

Sjældenhedsudvalget fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-idof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste. Sjældenhedsudvalget følger de taksonomiske anbefalinger fra *International Ornithological Congress (IOC) World Bird List* (Gill et al. 2023).

Fra år 2022 er der godkendt fem nye arter for landet i kategori A: hvidhovedet skarveand (*Oxyura leucocephala*), wilsons stormsvale (*Oceanites oceanicus*), scopolis skråpe (*Calonectris diomedea*), makisanger (*Curnuca subalpina*) og gul sanger (*Setophaga aestiva*). Hvidhovedet skarveand, scopolis skråpe og makisanger regnes som monotypiske, mens wilsons stormsvale og gul sanger er polytypisk (Gill et al. 2023). Wilsons stormsvale består af de tre underarter: ssp. *oceanicus* (wilsons stormsvale), ssp. *exasperatus* (antarktisk stormsvale) og ssp. *chilensis* (kap horn-stormsvale) (Gill et al. 2023), hvor sidstnævnte primært overvintrer i Stillehavet syd for ækvator og ikke er ikke potentiel i Nordatlanten, mens både ssp. *oceanicus* og ssp. *exasperatus* menes at optræde i Nordatlanten. Gul sanger består af de ni underarter: ssp. *rubiginosa* (nordkyst-sanger), ssp. *banksi* (alaskasanger), ssp. *parkesi* (subarktisk sanger), ssp. *arnicola* (centralcanadisk sanger), ssp. *aestiva* (gul sanger), ssp. *morcomi* (rocky mountain-sanger), ssp. *brewsteri* (midtvest-gul sanger), ssp. *sonorana* (sonora-sanger) og ssp. *dugesii* (guerrero-gul sanger) (Gill et al. 2023). Nominatformen af gul sanger (*S. a. aestiva*) yngler fra det centrale til det østlige Canada og

det centrale og det østlige USA mod syd, og regnes som den underart, der forekommer i Europa.

Med denne rapport indgår dværsgnegås (*Anser rossii*) på listen i kategori A på baggrund af et fund fra 2021 og 2022, mens arten allerede er godkendt i kategori E på baggrund af andre fund. Dværsgnegås er monotypisk (Gill et al. 2023).

Efter en genbehandling af fund af musvåge (*Buteo buteo*) med karakterer svarende til ssp. *vulpinus* (steppevåge) anerkendes de forelagte fund ikke længere, og underarten udgår med denne rapport fra listen.

Tibetansk præstekrave (*Charadrius atrifrons*) er blevet udskilt som selvstændig art fra mongolsk præstekrave (*C. mongolus*) (omdøbt til sibirisk præstekrave) baseret på dragtmæssige forskelle og fylogenetiske analyser, som viser, at arterne er parafyletiske i forhold til ørkenpræstekrave (*C. leschenzeyii*) (Livezey 2010; Wei et al. 2022). Herefter har IOC hævet deres status til to selvstændige polytypiske arter, hvor tibetansk præstekrave består af underarterne ssp. *atrifrons* (tibetansk præstekrave), ssp. *pamirensis* (pamir-præstekrave) og ssp. *schaeferi* (sydmongolsk præstekrave), mens sibirisk præstekrave består af underarterne ssp. *mongolus* (mongolsk præstekrave) og ssp. *stegmanni* (sibirisk præstekrave) (Gill et al. 2023). Dermed indgår tibetansk præstekrave med denne rapport på listen i kategori A. Både tibetansk præstekrave og sibirisk præstekrave er truffet i Danmark med ét fund af hver art, i 1988 af sidstnævnte art og i 2004 af førstnævnte.

I forbindelse med en genbehandling af fund tilhørende artsparret hætteværling (*Emberiza melanocephala*) og brunhovedet værling (*E. bruniceps*) er et tidligere fund af hætteværling fra 2002 (SU-rapport 2013) blevet ombestemt til at vedrøre en brunhovedet værling, mens et ubestemt fund af de to arter fra 2019 (SU-rapport 2020) ligeledes er ombestemt til at vedrøre en brunhovedet værling. Dermed indgår brunhovedet værling med denne rapport på listen i kategori A, hvor arten allerede er godkendt i kategori E på baggrund af andre fund. Brunhovedet værling regnes som monotypisk (Gill *et al.* 2023).

Med dværagsnegås, hvidhovedet skarveand, tibetansk præstekrave, wilsons stormsvale, scopolis skråpe, makisanger, gul sanger og brunhovedet værling er der hermed godkendt 498 fuglearter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2022.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

I 2022 trådte Henrik Haaning Nielsen og Sakari Kauppinen ud af udvalget og blev erstattet af hhv. Rune Sø Neergaard og Søren Haaning Nielsen. Udvalget bestod ved udgangen af 2022 af følgende medlemmer: Henrik Böhmer, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Anders Odd Wulff Nielsen, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson, Kent Olsen (formand) og Troels Eske Ortvad. Derudover er Søren Sørensen og David Boertmann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behandlingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Kohejre, Tønder Kog, 2. maj 2022. Foto: Viggo Christiansen.

Gråsejler, Nordstrand, Skagen, 2. november 2022.
Foto: Jens Kirkeby.

Slangeørn, Portlandmosen, Lille Vildmose, 19. juni 2022.
Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenheds-udvalget

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes David Boertmann, Jørgen Staarup Christensen, Tim Hesselballe Hansen, Troels Eske Ortvad og Palle A. F. Rasmussen foruden udvalgets øvrige medlemmer. For hjælp ved behandlingen af enkeltsager takkes J. Martin Collinson, Robert (Bob) Flood, Dick Forsman, Ricard Guitierrez, Yann Kolbeinsson, Juho Könönen, Hans Larsson, Björn Malmhagen, Rasmus Strack og Roni Väisänen. Derudover takkes Niklas Andersson, Tor A. Olsen, Roni Väisänen, Tadeusz Stawarczyk, Christopher König, Hans Schekkerman, Louise Bacon og Yann Kolbeinsson for informationer om forekomster i hhv. Sverige, Norge, Finland, Polen, Tyskland, Holland, Storbritannien og Island. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til Sjældenhedsudvalget og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Steppeørn, Hulsig Hede, Skagen, 9. maj 2022. Foto: Jens Kirkeby.

Sjældne fugle i 2022

Januars overskrifter var sjældne ænder med fund af asiatisk fløjsand både ved Høve Strand og Ordrup Næs (S), hvidøjet and ved Kruså (SJ) og Halsbåndstroland ved Skjern (RK), som alle var gengangere fra tidligere vintre. En amerikansk sortand ved Bønnerup (ÅH) og en hybrid Halsbåndstroland x troland ved Julsø (ÅH) regnes som nye fund. De sønderjyske mellemflagspætter begyndte også at røre på sig med fund ved Gråsten og i Draved Skov; begge lokaliteter har huset arten i tidligere år.

Februar bød også på sjældne ænder, men af en lidt anden kaliber. En amerikansk skarveand blev opdaget i Selsø Sø (S) 13/2, og under eftersøgning af denne samme dag, svømmede Danmarks første hvidhovedet skarveand, en 2K han, ind i skopfeltet hos en skarveande-twitcher. Duoen var efter al sandsynlighed den samme, som var set tidligere på vinteren i Nordtyskland. Fund af hvidøjet and ved Galtkær (VE) og Grarup Kulsø (RK) og Halsbåndstroland ved Mossø (ÅH) i løbet af måneden regnes som gengangere fra tidligere sæsoner.

En rekordtidlig triel var et overraskende fund på Stubben ved København (S) 6/3. Den opholdt sig i over to uger på lokaliteten og var velbesøgt. Det samme var tilfældet med dværsgnegåsen ved Ørum Sø (NJ) i slutningen af måneden. Fuglen regnes som samme individ, som sås ved Vejlerne (NJ) før nytår. På Langeland (F) blev

en prærietraner fotografert ved Tranekær 31/3; fuglen vurderes til at være samme individ, der gæstede Danmark i 2020 og 2021.

April startede med en sortbrynet albatros fotografert 60 km vestnordvest for Hanstholm (NJ) 2/4. Mere forventeligt var to blå glenter i løbet af måneden. Den første sås 7/4 ved Esrum Sø (S), mens den anden sås i Skagen (NJ) 18-23/4. Det blev et godt forår for sjældne rovfugle (og falke) i Skagen, hvor festen fortsatte med en slagfalk 21-23/4. I Sønderjylland sås i sidste halvdel af måneden koejrer ved hhv. Hindemade og Ubjerg, hvilket regnes som to forskellige fugle. Måneden sluttede med manér, da Sjællands første stendrossel, en han, blev fundet ved Borreby om morgenen 30/4. Desværre blev fuglen om eftermiddagen fundet stærkt afkræftet på en mark, og den døde kort efter.

Maj var typisk hektisk, og der blev fundet hele to nye arter for landet. Den første var en makisanger, der sang og kaldte i mosen ved Blåvands Huk (RB) det meste af dagen 15/5. Den 21/5 var det en knap så publikumsvenlig wilsons stormsvale, der blev fotografert fra skib ca. 110 km vest for Thyborøn (RK). Førstnævnte var en ventet ny art for landet, mens fundet af wilsons stormsvale blot var det andet fund i Skandinavien. Skagen blev bombardert med sjældne rovfugle. Således bød måneden på en

Alpejernspurv, Grenen, Skagen, 2. maj 2022.
Foto: Daniel Palm Eskildsen.

GPS-høgeørn (genganger fra 2020 og 2021), steppeørn, dværgørn, slangeørn og ikke mindst en lille tårnfalk 20/5; en adult han, der først blev bestemt ved gennemsyn af fotos flere dage efter observationen. Møn markerede sig også på rovfuglefronten, hvor det absolutte højdepunkt var en adult ådselgrib, der sås over den østlige del af øen 15/5, og en blå glente rastede kortvarigt på Østmøn 29/5. Blå glenter sås desuden ved Saksfjed Inddæmning (LF) 1/5 og Melby Overdrev 3/5 (S), hvilket bragte årstotalen op på hele fem fugle. På Sjælland sås en 2K lammegrib, sandsynligvis fra den udsatte bestand i Alperne, ved Jægerspris Nordskov, Rørvig og Hundested 15-16/5 og samme fugl, bedømt ud fra dragtdetaljer, blev fotograferet på en mark ved Tønder (SJ) 18/5. Fyn kunne også være med, da en gåsegrib sås ved Ravnholt 29/5-1/6. En alpejernspurv rastede kortvarigt ved Grenen, Skagen (NJ) 2/5. Bornholm kom også på landkortet med en rødho-vedet tornskade på Hammeren 24/5 og en nathejre ved

Nexø 28/5. På vadefuglefronten blev det til to amerikanske hejler langs Vestkysten i løbet af måneden ved hhv. Margrethe Kog (SJ) 11-14/5 og Thorsminde (RK) 31/5-4/6.

Skagen var stedet i juni for sjældne sangere, hvor to lille rørsanger blev ringmærket 7/6 og 25/6, og en cistussanger sås og høretes 27/6. En 2K lammegrib samme sted i midten af måneden fløj senere til Norge og, i lighed med tidligere fund, anses det for mest sandsynligt, at den stammer fra den udsatte bestand i Alperne. Hele tre slangeørne sås i løbet af juni ved hhv. Lille Vildmose (NJ) 15/6, Kallesmærsk Hede (RB) 22/6 og Sellebjerg Grusgrav (F) 28/6. Gåsegribben fra Fyn i maj sås på flere lokaliteter på Djursland (ÅH) i løbet af måneden. Juni bød på et lille influks af hvidskægget terne med fugle på Langeland og i Sønderjylland. Endelig skal nævnes en lille gulben i Vejlerne (NJ) 1/6 og en amerikansk svømmesneppe på Agger Tange (NJ) 16/6; sidstnævnte blev desværre først bestemt ud fra billeder, da den havde forladt lokaliteten.

Juli blev en stille periode for sjældenheder, hvor højdepunkterne var årets femte slangeørn ved Kongens Mose (SJ) og omegn i midten af måneden og frem til starten af august samt atlantisk/scopolis skræpe ved Børstup Hage (S) 10/7 og Roshage 27/7 (NJ). Ved Torup Made, Als (SJ) sås en hvidskægget terne 25/7. En hvidøjet and i Maribosøerne (LF) var sandsynligvis en gammel kending fra tidligere år.

August fortsatte, hvor juli slap, med få sjældenheder. Årets sjette slangeørn, hvilket er rekord, blev set ved Lille Lyngby Mose (S) 22/8, mens fund af marmorand ved Ry (ÅH) og amerikansk tårnfalk ved Vejle (VE) i løbet af måneden regnes som undslupne fangenskabfugle.

Septembers ubestridte højdepunkt var Danmarks første scopolis skræpe, der sås ved en række lokaliteter mellem Gilleleje og Rørvig (S), da den trak vest 14/9. Fuglen var

Amerikansk pibeand, Tempelkrogsøen, Holbæk, 30. december 2022. Foto: Lars Paaby.

Mellemflagspætte, Hjerting, Esbjerg, 11. december 2022. Foto: Bjørn Frikke.

tidligere på dagen set i Skåne. To dage senere, 16/9, dukkede den op ud for Grenen (NJ), hvor den sås frem til 19/9 til glæde for mange tilrejsende. På havfuglefronten skal også nævnes en atlantisk/scopolis skråpe ved Grenen (NJ) 13/9 og en balearskråpe ved Roshage (NJ) 15/9. På Christiansø (B) blev det til en pileværling 19/9 og en blåstjert ringmærket 24/9. Endnu en blåstjert sås ved Hanstholm Fyr (NJ) 25/9, og en tajgapiber sås og hørtes på Røsnæs (NJ) 25/9. Sidstnævnte er første, længe ventede, fund i Nordjylland.

Oktober var som sædvanlig en travl måned for sjældenheder. På toppen, og hvad der nok var årets mest overraskende fund, var en gul sanger, der rastede i sommerhushaver i Agger (NJ) 8-16/10. Isabellstenpikker havde et rekordår med i alt tre fund, heraf to i oktober; 14/10 Ejstrup Strand (NJ) og Spodsbjerg (S) 22/10. Fyn noterede en ny art i form af en nonnestenpikker ved Bøjden Nør 15/10, og endnu en nonnestenpikker sås ved Stenbjerg (NJ) 29/10. Fem tajgapibere bogførtes i perioden 11-28/10, hvor Sjællands første på Røsnæs 20/10 var den mest bemærkelsesværdige. De fire andre fund var fordelt med to forskellige individer på Mandø (RB) 18/10 og to fund på Blåvands Huk (RB) hhv. 11/10 og 28/10. Både schwarz' løvsanger og himalayaløvsanger havde et godt efterår. 9/10 ringmærkedes en schwarz' løvsanger på Agger Tange (NJ), og samme dag sås en på Mandø (RB). Efterårets

tredje gæstede Sønder Lyngvig (RK) 19-24/10. Tre himalayaløvsangere sås i løbet af måneden med fund på Amager Fælled (S) 21/10, Røsnæs (S) 27/10 og Fanø (RB) 28/10. En gærdesanger ssp. blythi/halimodendri sås og hørtes på Agger Tange (NJ) 8/10, og en sibirisk/japansk bynkefugl sås på Grenen (NJ) 8/10 og igen 15-16/10. På Frederiksbø (B) rastede en 1K han hvidkindet værling 21-23/10. Den blev forsynet med en ring under opholdet, hvilket er første gang, arten ringmærkes herhjemme. To fund af jagtfalk på Sjælland ved Mandehoved 9/10 samt Sydvestpynten og Kalvebod Fælled 12-14/10 regnes som to forskellige fugle. Fra 27/10 og ind i november optrådte et rekordstort antal gråsejlere. I Skagen noteredes fem fugle 27/10 og yderligere seks fugle sås 27-30/10 ved hhv. Spodsbjerg (S), Gilbjerg Hoved (S), Stevns (S) og Jættebrink (M).

Tolv gråsejlere sås primo november, hvor største tal var fem i Skagen 2/11. Derudover var der fund ved Spodsbjerg (S), Melby Overdrev (S) og Hald (S), Stevns (S) og Frederikshavn (NJ). En 1K han vestlig middelhavsstenpikker på Fanø (RB) 1-6/11 og en klippesvale på Mandø (RB) 13/11 var sjældneste fugle i løbet af måneden. To adulte nathejrer i november var usædvanligt; en fugl rastede i en have ved Ejby, Køge (S) 3-16/11 og en fugl fotograferedes ved Årslev (F) 23/11. Tre mellemflagspætter blev fundet i det sydlige Jylland, og en høgeugle ved Sparresholm (S) fra 15/11 sås

året ud. Fire himalayasangere blev registreret i november med fund 4/11 i Gedser (LF), 11/11 på Harboøre Tange (RK), 12/11 og 26/11 på Mandø (RB), samt 25-28/11 ved Ishøj Strand (S). En isabellastenpikker sås ved Storvorde (NJ) 5/11, hvilket er første fund af arten på en inlandslokalitet, mens årets eneste brune løvsanger sås ved Fjand (RK) 12-13/11.

To himalayasangere sås i december hhv. på Nyord (M) 2-18/12 og ved Vesteregn, Langeland (F) 27/12 og året ud, hvilket bragte årstotalen op på ni fugle. Rekorden er dog fortsat ti fugle i 2003. Ved Rindum (RK) fouragerede en sortstrubet drossel han i en have 14/12, hvilket er første fund af arten i regionen. En 1K jagtfalk sås ved Kelds Nor (F) 14/12, og året sluttede med en amerikansk pibeand han i Tempelkrogsøen (S) fra 30/12 og ind i det nye år; sidstnævnte regnes som værende samme individ, der sås ved Hovvig (S) og Nykøbing Bugt (S) i 2021.

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Dværsgnegås *Anser rossii* (0, 1/1, 0)

2021: 17/11-1/12, Bygholm Vejle (NJ), 2K+ hvid form, *Lars Gabrielsen, Jørgen Peter Kjeldsen, Jens Jensen m.fl. (Foto). – 28-30/11, Korsholm, Gøttrup (NJ), 2K+ hvid form, Jørgen Hulbæk Christiansen, Kent Olsen m.fl. (Foto).

2022: 21-28/3, Villerup, Gammel Bedsted og Ørum Sø (NJ), 3K+ hvid form, *Henrik Haaning Nielsen, Stefan Andersen m.fl. (Foto).

Ny art for Danmark i kategori A. Fundet ved Bygholm Vejle og Gøttrup omhandler samme individ, der overnattede på Bygholm Vejle og fløj til kulturmarker omkring Gøttrup for at fouragere. Fuglen i Thy i marts 2022 regnes for samme fugl, som sås i 2021, og dette fund indgår derfor ikke i opsummeringen. Samme fugl sås i Trøndelag, centrale Norge, i perioden 12/10 til 4/11 2021, hvor den fulgtes med kortnæbbede gæs (*A. brachyrhynchus*) og i det sydlige Norge ved Kristiansand 16/11 2021 (Olsen 2023e). Fuglen viste ingen tegn på en fortid i fangenskab, og det kunne bekræftes ud fra fotos, at fuglen ikke bar ringe. Bestanden af dværsgnegås er steget kraftigt fra 2.000-3.000 individer i 1950'erne til en nuværende bestand på anslået to millioner fugle (Reeber 2015). British Ornithologists' Union (BOURC) genbehandlede i 2023 fund af dværsgnegås på de britiske øer med henblik på artens kategorisering. Der anvendtes syv kriterier, der kunne sandsynliggøre spontan optræden. De syv kriterier var 1) bestemmelsen bekræftet og hybrider udelukket, 2) ingen skader på svingfjer, 3) ingen burfugleringe, 4) ingen afvigende dragtdetaljer, 5) fuglen associerede med en passende "carrier-species", fx gæs, der yngler i Arktis, 6) fuglen ankom på et tidspunkt på året, der vurderes som passende til en arktisk trækfugl, og den oversomrede ikke, 7) fuglen var sky. Dværsgnegås blev optaget på den engelske kategori A liste, hvor i alt 18 individer i perioden 1970 til 2018 opfyldte de syv kriterier (Batty & McInerney 2023). I Norge blev kategorisering af fund af dværsgnegås også behandlet i 2023 af Norsk sjeldenhetskommité for fugl (NSKF) ud fra de

Dværsgnegås, Gammel Bedsted, Thy, 21. marts 2022.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

samme kriterier, der anvendtes i Storbritannien. I Norge blev tre individer godkendt i kategori A i perioden 2002 til 2021 (Olsen 2023e), hvor fundet i 2021 drejer sig om samme fugl, der sås i Danmark. På den baggrund valgte Sjældenhedsudvalget at godkende fuglen, der sås i Hanherred i november-december 2021 og Thy i marts 2022, i kategori A. (Nordamerika)

Amerikansk pibeand *Mareca americana* (0, 47/47, 0)

2022: 30-31/12, Tempelkrogsøen, Holbæk, (S), 2K+ han, *Mikkel Willemoes m.fl. (Foto).

Årets eneste fund vurderes at dreje sig om samme individ, som i 2021 blev observeret i Hovvig (S) i september og Nykøbing Bugt (S) i november-december (SU-rapport 2021). Begrundelse for dette er den ret korte afstand mellem lokaliteterne, da der blot er 27 kilometer i fugleflugtslinje. Samt det faktum, at der er meget få fund af arten øst for Storebælt. (Nordamerika)

Pibeand x amerikansk pibeand *Mareca penelope* x *Mareca americana* (0, 9/9, 0)

2022: 14/2-1/3, Favrhalm Voldgrav (S), 3K+ han, *Christian Glahder (Foto). – 28/12, Favrhalm Voldgrav (S), 2K+ han, *Christian Glahder.

Genganger fra tidligere år. Fuglen blev første gang observeret på lokaliteten i 2015 (SU-rapport 2015).

Hvidøjed and *Aythya nyroca* (4/4, 64/71, 0/0)

2022: 1/1-7/2, Kiskelund Plantage og Kruså Møllersø (SJ), 3K+ han, *Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto). – 7-17/2, Galtkær (VE), 3K+ han, *Bent Karup Frederiksen, Peder Nygaard Nielsen m.fl. (Foto). – 20/2, Grarup Kulsø (RK), 3K+ han, Patrick Hasager Lauritsen m.fl. (Foto). – 9-21/6, Tempelkrogsøen, Holbæk (S), 3K+ han, *Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto). – 5/7, Selsø Sø (S), 2K+ han, *Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 7/7-17/8, Damhussøen (S), 2K+ han, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 17-21/7, Søndersø, Maribo (LF), 2K+ han, *Jakob Engelhard, Michael Køie Poulsen, Lasse Birch Højrup (Foto & Video). – 3/8, Røgbølle Sø (LF), 2K+ han, *Michael Thelander (Foto).

Året bød ikke på nye fund af arten. Dermed anses alle årets fund for at omhandle allerede kendte individer fra

tidligere år. Fuglen fra hhv. Tempelkrogsøen, Selsø Sø og Damhussøen vurderes til at være samme individ, som har oversomret i Damhussøen i 2019, 2020 og 2021 (SU-rapport 2019, SU-rapport 2020, SU-rapport 2021). Ligeledes vurderes det som sandsynligt, at disse fund drejer sig om samme individ, der sås i Gl. Havdrup Mose (S) 30/6 2019 og ved Flintesø, Hedeland (S) 26/9-9/10 2019 (SU-rapport 2019), hvorfor det totale antal fund og individer er nedjusteret med ét ift. SU-rapport 2021. Fordelingen af danske kategori A fund er følgende (antal fund/antal individer i parentes): før 1950 (4/4), 1950-1959 (3/3), 1960-1969 (5/6), 1970-1979 (4/6), 1980-1989 (5/5), 1990-1999 (7/7), 2000-2009 (15/15), 2010-2019 (21/25), 2020-2022 (4/4). Bedste region for arten er Sjælland med 16 fund, mens de resterende fund fordeler sig med LF (12), NJ (11), F (6), VE (6), M (5), SJ (4), ÅH (3), RK (3) og RB (2). Hvidøjjet and er truffet i alle årets måneder med flest fund i perioden september til oktober. Da artens forekomst i Danmark er særdeles veldokumenteret, udgår hvidøjjet and af SU-listen pr. 1/1 2023. (Øst- & Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Hvidøjjet and x taffeland *Aythya nyroca* x *Aythya ferina* (0, 21/21, 3/3)

2021: 26/9, Søndersø, Maribo (LF), 2K+ han, *Susanne Bach (Foto).

2022: 6/9, Bjørnebæk Sø, Bisserup (S), 2K+ han, *Hjalte Benjamin Johansen (Foto). – 3/12, Skt. Jørgens Sø, København (S), 2K+ han, *Anders Odd Wulff Nielsen, Tim Andersen, Ib Jensen m.fl. (Foto). – 4/12, Skt. Jørgens Sø, København (S), 1K/hun, *Tim Andersen, Anders Odd Wulff Nielsen, Benjamin Bechgaard Lisse (Foto). – 30/12, Hejrede Sø, Maribo (LF), 2K+ han, *Jakob Engelhard, Michael Køie Poulsen, Hjalte Benjamin Johansen (Foto & Video).

Fundene fra Maribo (LF) i 2021 og 2022 regnes som gengangere, mens fundet i Bjørnebæk Sø og de to fund i Skt. Jørgens Sø regnes som nye fund. I forlængelse af, at hvidøjjet and udgår af SU-listen per 1/1 2023, skal fund af hybrider, hvor hvidøjjet and indgår, heller ikke forlægges Sjældenhedsudvalget efter d. 31/12 2022. Langt de

Amerikansk sortand, Blåvands Huk, 21. oktober 2022.
Foto: Lars Andersen.

fleste fund af denne hybridform er gjort øst for Lillebælt. Således foreligger der blot fire jyske fund. Den regionale fordeling af de 24 danske fund t.o.m. 2022 er som følger: NJ (1), ÅH (1), SJ (2), F (3), S (9), LF (7) og M (1).

Hvidøjjet and x trolldand *Aythya nyroca* x *Aythya fuligula* (0, 1/1, 0)

2022: 27/3, Nakskov Inderfjord (LF), 3K+ han, *Rasmus Strack, *Sebastian Klein (Foto). – 12/11, Nakskov Inderfjord (LF), 2K+ han, *Rasmus Strack, Sebastian Klein (Foto).

Fundene anses for at omhandle samme individ, som blev opdaget i Store Kattinge Sø, 20/12 2020 (SU-rapport 2020) og siden set andre steder på Sjælland i 2021 (SU-rapport 2021). Der blev ikke konstateret individspecifikke karakteristika, såsom skader på fjer, men fuglen havde et særegent udseende, hvad angår mængden af mørkt i undergumpen og længden af toppen, som ellers er variabelt. Da hvidøjjet and udgår af SU-listen per 1/1 2023, skal fund af hybrider, hvor hvidøjjet and indgår, heller ikke forelægges Sjældenhedsudvalget efter 31/12 2022.

Halsbåndstrolldand *Aythya collaris* (0, 22/22, 1/1)

2022: 3-5/1, Skjern Enge (RK), 3K+ han, *Tage Madsen, Ole Amstrup, Laurids Erik Andreassen m.fl. – 5-9/2, Mossø (ÅH), 3K+ han, *Erik Dylmer m.fl. (Foto). – 21/4, Søndersø, Værløse (S), 3K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). – 12-19/11, Klejtrup Sø (NJ), 2K+ han, *Thorkil Brandt, Flemming Hvarregaard Pedersen m.fl. (Foto).

2022 bød kun på ét nyt fund af halsbåndstrolldand. Det drejer sig om fundet fra Klejtrup Sø, hvilket er det kun tredje fund fra region NJ. Samtlige andre fund vurderes til at dreje sig om tilbagevendende fugle fra tidligere år. (Nordamerika)

Halsbåndstrolldand x trolldand *Aythya collaris* x *Aythya fuligula* (0, 9/9, 1/1)

2022: 22/1, Julsø (ÅH), 3K+ han, *Stephan Skaarup Båsen Lund (Foto).

Blot ét fund af denne hybridtype i 2022. Fundet udgør det andet fund for regionen, således er regionsfordelingen af de danske fund følgende: NJ (5), ÅH (2), RB (1) og S (2). Det første danske fund er fra Rejsby Sluse i april 2001 (SU-rapport 2002).

Asiatisk fløjsand *Melanitta stejnegeri* (0, 6/6, 0)

2022: 1/1-21/2, Høve Strand og Ordrup Næs (S), 3K+ han, *Joshua Haahr, *Sebastian Thorup Hansen m.fl. (Foto). – 22/1-22/3, Kattegat ud for Sandflugtsplantagen, Rørvig (S), 3K+ han, Jørgen Hulbæk Christiansen, Lars Paaby, Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto). – 24/12, Høve Strand (S), 2K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen.

Begge fugle set i 2022 regnes som gengangere fra tidligere år. Således har begge fugle været at finde på de respektive lokaliteter som overvintrende siden februar 2020 ved Rørvig og december 2020 ved Høve Strand (SU-rapport 2020, 2021). (Nordøstasien)

Amerikansk sortand *Melanitta americana* (0, 36/36, 3/3)

2022: 1-25/1, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 3K+ han, *Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 15/1, Stavnshoved

Gråsejler, Nordstrand, Skagen, 2. november 2022.
Foto: Jens Kirkeby.

Rev, Bønnerup (ÅH), 3K+ han, *Kent Olsen, Mogens Stoustrup Jensen (Foto). – 9/3, Lakolk Strand, Rømø (SJ), 3K+ han, *Troels Eske Ortvad, Sebastian Klein (Foto). – 23/3, Røsnæs (S), 3K+ han, *Daniel Palm Eskildsen, Nina Yasmin Ali, Thomas Vikstrøm (Foto). – 24/3, Blåvands Huk (RB), 3K+ han, Mikkel Bello, Henrik Bøhmer. – 5/4, Blåvands Huk (RB), 3K+ han, Mikkel Bello, Menno Den Uijl, Morten Jenrich Hansen (Foto). – 14/9, Hirtshals Havn (NJ), 2K+ han, *Ragnar Smith, Rune Sø Neergaard (Foto & Video). – 17/10, Vejers Strand (RB), 2K+ han, *Jan Svejgaard Jensen (Foto). – 21-24/10, Blåvands Huk (RB), 2K+ han, *Leif Nørgaard Schmidt m.fl. (Foto). – 20-26/11, Røsnæs Rev (S), 2K+ han, *Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 16-31/12, Dragsmur (ÅH), 2K+ han, *Kim Mouritsen m.fl. (Foto).

Der blev registreret tre nye fund i 2022, mens alle øvrige fund omhandler individer, der gentagne gange er vendt tilbage til de samme overvintringslokaliteter. De nye fund drejer sig om fuglene ved hhv. Bønnerup i januar samt Lakolk og Røsnæs begge i marts. Amerikansk sorttands forekomst i Danmark har været støt stigende siden det første fund; 26/3 2003 Blåvands Huk (RB) (SU-rapport 2003). Således er fordelingen af de danske fund fordelt på årtier som følger: 2000'erne (6), 2010'erne (24) og 2020-2022 (9). Nordjylland er den region med flest fund, således 16 i alt. Ud af de 39 danske fund er i alt 19 af fundene gjort langs den jyske vestkyst, dog foreligger der ingen fund på en strækning på 225 km mellem Tranum Strand (NJ) og Vejers Strand (RB). Således er der følgende regionale fordeling af de danske: NJ (16), ÅH (4), RB (6), SJ (5) og S (8). Tidsmæssigt fordeler de danske fund sig ganske jævnt hen over året, hvor eneste måneder uden fund er juni og juli. Den månedlige fordeling af de danske fund er følgende: januar (7), februar (5), marts (4), april (4), maj (3), juni (0), juli (0), august (3), september (1), oktober (5), november (4) og december (3). Forekomsten af amerikansk sorttand betragtes som særdeles veldokumenteret med flere fugle, der ses år efter år på de samme lokaliteter. Arten udgår derfor af SU-listen pr. 1/1 2023. (Nordamerika & Nordøstibirien)

Hvidhovedet skarveand *Oxyura leucocephala* (0, 0, 1/1)

2022: 13/2-27/3, Selsø Sø (S), 2K+ han vdr., *Anders Wiig Nielsen m.fl. (Foto).

Ny art for Danmark. Hvidhovedet skarveand var en ventet ny art for Danmark, da arten inden for de senere år har optrådt i flere lande i Vest- og Centraleuropa, herunder Belgien, Holland og Polen (Tarsiger 2023). Læs mere om dette fund andetsteds i Fugleåret (Olsen 2023a). (Spanien, Nordafrika, Tyrkiet, Mellemøsten, Kaukasus & Centralasien)

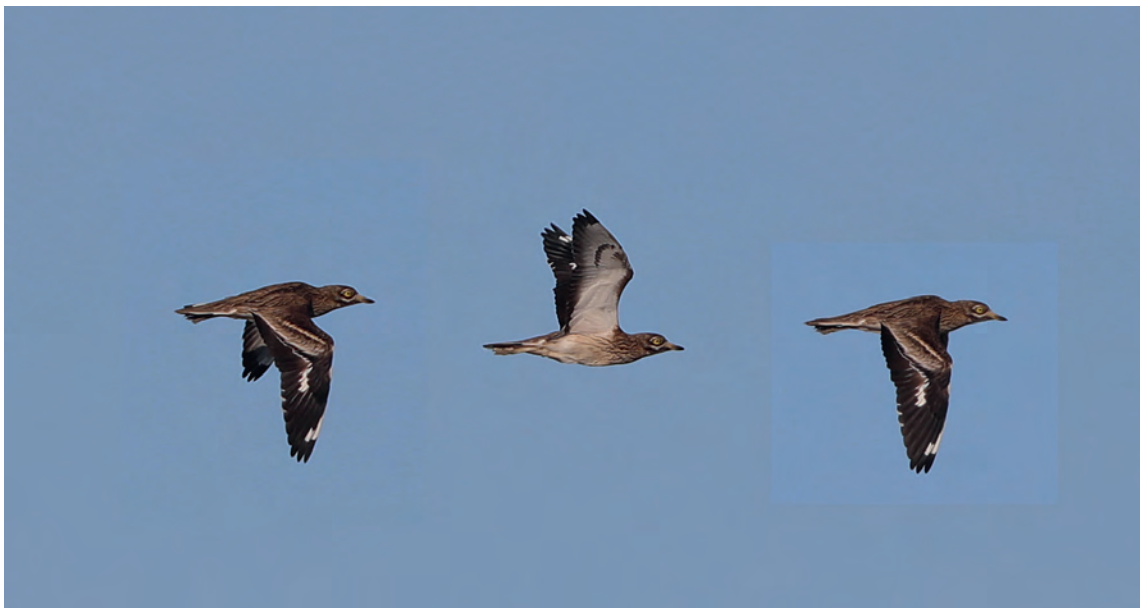
Gråsejler *Apus pallidus* (1/1, 29/29, 18/23)

2022: 27/10, Grenen, Skagen (NJ), rst., derefter trk., *Alex Sand Frich, Ragnar Smith m.fl. (Foto). – 27/10, Grenen, Skagen (NJ), 3 rst., derefter trk., *Alex Sand Frich, *Knut Pedersen m.fl. – 27-29/10, Nordstrand, Skagen (NJ), 1K, *Erik Christophersen m.fl. (Foto). – 27/10, Gilbjerg Hoved, Gilleleje (S), *Rasmus Strack, Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 27/10, Spodsbjerg, Hundested (S), 1K rst., derefter trk., *Søren Haaning Nielsen, Allan Holm Sønderkov, Jakob Dall (Foto). – 29/10, Stevns Klint (S), 1K, *Jan Pedersen m.fl. (Foto). – 29/10, Klinteskoven og Jættebrink, Møns Klint (M), 1K, *Sebastian Klein (Foto). – 29/10, Fyns Hoved (F), trk., *Esbén Eriksen (Foto). – 30/10, Nørre Vorupør (NJ), 1K, Kristian Tikjøb Olsen m.fl. (Foto). – 2/11, Nordstrand, Skagen (NJ), 1K trk., *Alex Sand Frich m.fl. (Foto). – 2/11, Nordstrand, Skagen (NJ), 3 rst., derefter trk., *Jens Kirkeby, Alex Sand Frich m.fl. (Foto). – 2/11, Nordstrand, Skagen (NJ), trk., *Alex Sand Frich m.fl. (Foto). – 3/11, Grenen, Skagen (NJ), 1K, *Noa Vedel (Foto). – 3/11, Spodsbjerg, Hundested (S), 2 1K trk., *Søren Haaning Nielsen, Lars Jensen, Henrik Bjørsløv m.fl. (Foto). – 3/11, Melby Overdrev (S), 1K, *Jon Lehmsberg (Foto). – 3-4/11, Hald, Halsnæs (S), 1K, Hjalte Benjamin Johansen, Henrik Højholm, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 5/11, Nordre Skanse, Frederikshavn (NJ), 2, *Gustav Urth (Foto & Video). – 10/11, Højerup, Stevns Klint (S), 1K, *Thomas W. Johansen (Foto).

Rekordår for arten, hvor næstbedste år var 2020 med tolv fund af tolv fugle (SU-rapport 2020). Fundene i 2022 blev alle gjort ultimo oktober til primo november, hvilket er typisk for arten. Bortset fra et fund fra hhv. maj og juni samt et fund af en død fugl fra forår/sommer er alle danske fund fra perioden oktober til november.

Hvidhovedet skarveand, Selsø Sø, 18. februar 2022.
Foto: Benjamin Bechgaard Lisse.

Triel, Nordhavnstippen, København, 6. marts 2022 (kollage). Foto: Kim Duus.

Det er bemærkelsesværdigt, at 45 af de 48 danske fund er gjort siden 2001. Gråsejler er efterhånden en ventet gæst i det sene efterår i forbindelse med vind fra sydlige retninger; arten har - bortset fra 2021 - været årlig siden 2012. Især årets forekomst i Skagen imponerer, hvor der bl.a. sås flokke på tre individer både 27/10 og 2/11. 27/10 sås i alt fem individer i Skagen (et fund af en flok på tre samt to fund af enkeltindivider); det samme var tilfældet 2/11. Gengangere fra observationerne i Skagen er forsøgt sorteret fra (Alex Sand Frich, Knud Pedersen og Jens Kirkeby pr. mail). Fuglen ved Spodsbjerg 27/10 trak sydvest ved 11-tiden, mens fuglen samme dag ved Gillebjerg Hoved trak øst ved 16-tiden. Disse observationer regnes som to fund af to forskellige fugle. De to fugle ved Spodsbjerg 3/11 regnes som to forskellige fund, da fuglene trak sydvest med ca. to timers mellemrum. Fundet ved Hald 3-4/11 regnes som samme fugl, som sås tidligere på dagen ved Melby Overdrev, da foto fra begge lokaliteter viser, at fuglen havde en hvid tegning på højre flanke. Fundet af to fugle ved Frederikshavn 5/11 regnes som ét fund, da fuglene sås sammen. 2022 var også rekordår for arten i Sverige med 15 fund af 17 individer og i Norge med 12 fund af 12 individer. Næstbedste år i begge lande var - ligesom i Danmark - 2020 med hhv. 14 fund af 15 individer i Sverige (Niklas Andersson pr. mail) og fem fund i Norge (Olsen 2023e). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Prærietrane *Antigone canadensis* (0, 2/2, 0)

Med karakterer svarende til lille prærietrane, ssp. *canadensis* (0, 2/2, 0)

2022: 31/3, Tranekær, Langeland (F), 3K+, *Claus Dalskov (Foto).

Fuglen regnes som værende samme individ, der sås på Møn og Sjælland samt i Nordjylland fra 27/12 2020 (SU-rapport 2020) til 8/5 2021 (SU-rapport 2021). Ud fra

kendetegn synlige på billeder, regnes en prærietrane, der sås i Nordnorge i maj 2022 og igen i august-september 2022, som værende samme fugl, der sås i Danmark 2020-2022. Derimod regnes en fugl, der sås i Sydnorge i april 2022, for en anden fugl og dermed et nyt fund (Olsen 2023e). (ssp. *canadensis*: Nordøstlige Sibirien, Alaska & det nordlige Canada til Baffin Island; overvintrer sydvestlige USA)

Triel *Burhinus oedicephalus* (13/13, 45/45, 1/1)

2022: 6-21/3, Nordhavnstippen, København, (S), 2K+, *Michael Borch Grell m.fl. (Foto).

Et fænologisk meget afvigende fund, idet det hidtil tidligste forårsfund er fra Vejle (VE) 19/4 1905 (Christensen og Rasmussen 2015) og Bulbjerg (NJ) 20/4 2000 (SU-rapport 2000). Fundet var det første på Sjælland siden en fugl ved Kikhavn 25/4 2014 (SU-rapport 2014). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Amerikansk hjejle, Holmen, Thorsminde, 31. maj 2022. Foto: Frits Rost.

Lille gulben, Arup Vejle, 20. juni 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Amerikansk hjejle *Pluvialis dominica* (0, 20/20, 2/2)

2022: 11-14/5, Margrethe Kog (SJ), 2K, *Sebastian Klein, Kristian Tijkøb Olsen m.fl. (Foto). – 31/5-4/6, Holmen, Thorsminde (RK), 3K+ sdr., *Frits Rost, Kristian Tijkøb Olsen m.fl. (Foto).

To klassiske fund, idet maj er bedste måned for arten med i alt syv fund medregnede fundene i 2022. Fundet i Margrethe Kog var fjerde fund i Sønderjylland, mens fundet ved Thorsminde var tredje fund på Vestkysten mellem Blåvands Huk og Thyborøn. Norge havde ét fund i 2022; en 2K i april (Olsen 2023e), mens der ikke var fund i Sverige i 2022 (Niklas Andersson pr. mail). (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Tibetansk præstekrave *Charadrius atrifrons* (0, 1/1, 0)

Med karakterer svarende til tibetansk præstekrave ssp. *atrifrons* / *pamirensis* / *schaeferi* (0, 1/1, 0)

2004: 22/6, Råhede Vade (RB), *Kurt Bredal Christensen (Foto). – 9-15/7, Lakolk Strand, Rømø (SJ), hun, *Ole Kristjansen m.fl. (Foto). – 12-15/8, Lakolk Klitsø, Rømø (SJ), hun, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Alle observationer drejer sig sandsynligvis om samme fugl, hvorfor de regnes som ét fund. Tibetansk præstekrave (*Charadrius atrifrons*) og sibirisk præstekrave (*Charadrius mongolus*) er med denne rapport optaget på den danske liste som polytypiske arter (Gill et al. 2023). Bemærk, at der i SU-rapport 2004 står, at ovennævnte fund i 2004 omhandlede en fugl med karakterer svarende til *C. m. atrifrons*. Dette var en fejl, hvor der mentes, at fuglen tilhørte *atrifrons*-gruppen, der består af de tre underarter ssp. *atrifrons*, ssp. *pamirensis* og ssp. *schaeferi*. (Centralasien; overvintrer Mellemøsten, Syd- & Sydøstasien)

Sibirisk præstekrave *Charadrius mongolus* (0, 1/1, 0)

Med karakterer svarende til sibirisk præstekrave ssp. *mongolus* / *stegmanni* (0, 1/1, 0)

1988: 2-3/7, Korevlerne, Odsherred (S), ad. han sdr, *Poul Erik Madsen.

Tibetansk præstekrave (*Charadrius atrifrons*) og sibirisk præstekrave (*Charadrius mongolus*) er med denne rapport optaget på den danske liste som polytypiske arter (Gill et al. 2023). Bemærk, at der i SU-rapport 2004 står, at ovennævnte fund i 1988 omhandlede en fugl med karakterer svarende til *C. m. mongolus*. Dette var en fejl, hvor der mentes, at fuglen tilhørte mongolus-gruppen, der består af de to underarter ssp. *mongolus* og ssp. *stegmanni*. (Nordøstibirien; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Tibetansk præstekrave / sibirisk præstekrave / ørkenpræstekrave *Charadrius atrifrons* / *Charadrius mongolus* / *Charadrius leschenautii* (0, 1/1, 0)

2007: 25/6, Tipperne (RK), hun, *Ole Amstrup.

Fundet har tidligere været godkendt som mongolsk præstekrave / ørkenpræstekrave (SU-rapport 2007). Da mongolsk præstekrave er blevet opdelt i to arter, tibetansk præstekrave og sibirisk præstekrave (Gill et al. 2023), er fundet nu godkendt som tibetansk præstekrave / sibirisk præstekrave / ørkenpræstekrave.

Amerikansk svømmesneppe *Phalaropus tricolor* (0, 10/10, 1/1)

2022: 16/6, Agger Tange (NJ), 2K+ han sodr., *Jens Jensen (Foto).

Fuglen blev i felten bestemt til odinshane, men fotos viste, at det drejede sig om en amerikansk svømmesneppe.

Amerikansk svømmesneppe, Agger Tange, 16. juni 2022.
Foto: Jens Jensen.

pe. Hermed første fund af arten siden Tissing Vig (NJ) 20-30/9 2011 (SU-rapport 2011) og Geddal Enge (RK) 26/10-7/11 2015 (SU-rapport 2015). Fundene fra 2011 og 2015 er de eneste fra efteråret, mens de øvrige otte tidligere fund alle er gjort i perioden fra april til juli. Regionsfordelingen af danske fund er: RK (4), NJ (4), SJ (1) og S (2). Der var ingen fund i det øvrige Norden i 2022. (Nordlige Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Lille gulben *Tringa flavipes* (1/1, 15/15, 1/1)

2022: 1+20/6, Arup Vejle (NJ), 2K+ sdr., *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto & Video).

Fjerde fund i Vejlerne, hvilket gør lokaliteten til den bedste for arten, hvor de tre tidligere fund er 4-6/6 1997 (SU-rapport 1997), 9-10/6 2001 (SU-rapport 2001) og 31/5 + 23/6 2019 (SU-rapport 2019). Tretten af de danske fund er fra april til juli, mens tre fund er gjort i oktober. Dertil kommer landets første fund, der omhandler en fugl skudt ved Sønderborg i 1912, hvor datoen er angivet som "efterår". Regionsfordelingen er: NJ (6), SJ (4), LF (2), RB (2), S (1), RK (1) og F (1). I Norge var der fire fund i 2022, hvilket er hidtil største antal fund på ét år (Olsen 2023e), mens der ikke var fund i Sverige i 2022 (Niklas Andersson pr. mail). (Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Hvidskægget terne *Chlidonias hybrida* (0, 53/97, 5/8)

2022: 7/6, Torup Made, Als (SJ), 3K+ sdr., *Gert Lystrup Jørgensen, Svend Ove Jensen, Kaj Abildgaard (Foto). – 24/6, Tryggelev Nor, Langeland (F), 2 3K+ sdr., *Esbén Aagaard (Foto). – 26/6, Rudbøl Sø og Magisterkog (SJ), 2 3K+ sdr. rst., derefter trk., *Sebastian Klein, Lis Kastrop m.fl. (Foto). – 26/6, Nørresø (SJ), 4 3K+ sdr., *Sebastian Klein, Jørn Vinther Sørensen (Foto). – 25/7, Torup Made, Als (SJ), 3K+, *Kim Hagen Andersen (Foto).

Året bød på i alt fem forskellige fund, heraf fire i juni måned. Juni er den måned med næstflest danske fund, således er månedsfordelingen t.o.m. 2022 som følger: april (2), maj (28), juni (14), juli (5), august (2), september (1) og oktober (6). Den 26/6 sås først to fugle i Rudbøl Sø, hvorefter to andre fugle sås i nærliggende Nørresø samtidig med, at fuglene i Rudbøl Sø/Magisterkog stadig var på plads. Senere samme dag havde alle fire fugle fundet sammen i Nørresø. De to fund på Als regnes som to forskellige fund grundet det lange tidsrum mellem observationerne. Eneste andet fund i de nordiske lande var et fund af to fugle medio maj i Skåne, Sverige (Niklas Andersson pr. mail). Arten yngler årligt i Tyskland i vekslende antal, således omkring 150 par i både 2020 og 2021 (Christopher König pr. mail). Arten har ynglet årligt i Holland siden 2012, således var der i 2022 ca. 60 ynglepar (Sovon 2023a). I Polen er der en voksende ynglebestand med estimeret 4.500 par i 2022 (Tadeusz Stawarczyk pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Wilson's stormsvale *Oceanites oceanicus* (0, 0, 1/1)

2022: 21/5, Nordsøen ca. 110 km vest for Thyborøn (RK), 2K+, *Troels Eske Ortvad (Foto).

Første danske fund af denne art, der yngler på den sydlige halvkugle. Fuglen er ikke racebestemt men omhandler givetvis enten ssp. *oceanicus* eller *exasperatus*, som begge forekommer i Nordatlanten. Fuglen blev observeret i Danmarks eksklusive økonomiske zone, hvilket betyder, at arten optages på den danske liste over fuglearter truffet i Danmark - se Indledning. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Ortvad 2023). (Antark-

Wilson's stormsvale, Nordsøen, 21. maj 2022. Foto: Troels Eske Ortvad.

tis & øer i Sydhavet; overvintrer Stillehavet, Indiske Ocean & Atlanterhavet)

Sortbrynet albatros *Thalassarche melanophris* (0, 5/5, 1/1)

2022: 2/4, Nordsøen 60 km VNV for Hanstholm (NJ), 5K+, Jonathan Vig, Allan Nøhr Pedersen, Brian Majaard Hansen (Foto).

Årets fund regnes som et nyt fund i forhold til de tidligere danske fund, som er følgende:

- 23/9 1991 5K+ Ørhage (NJ) (SU-rapport 1991).
- 20/7 1999 4K Skagerrak 17 km NV for Hanstholm (NJ) (SU-rapport 1999).
- 2014-2015 samme fugl (5K+) på en række lokaliteter på den jyske vestkyst (SU-rapport 2014, SU-rapport 2015).
- 5-8/10 2017 samme fugl (4K+) på flere lokaliteter i Nordsjælland (S), på Djursland (ÅH) samt til sidst ved Skagen (NJ) (SU-rapport 2017).
- 17-22/4 2021 samme fugl (5K+ med ikke helt udfarvet næb) ved først Skagen (NJ) og derefter ved Nordsjælland (S) og i Øresund (S) (SU-rapport 2021).

Fuglen, der sås i 2014 og 2015, antages at være identisk med en fugl, der har opholdt sig i sulekolonier på den tyske ø Helgoland i årene 2014-2018 og siden ved Bempton Cliffs på den engelske Nordsøkyst i årene 2020-2022. I 2022 sås også en trækkende fugl på Helgoland 9/4 2022 (Christopher König pr. mail). Denne fugl kan meget vel tænkes at være identisk med den danske fugl syv dage tidligere. Både 2/4 og 9/4 2022 sås fuglen ved Bempton Cliffs (Nightingale & Hussey 2022). Den

engelske fugl er altså med sikkerhed ikke identisk med hverken den danske eller tyske fugl. (Sydatlanten)

Scopolis skråpe *Calonectris diomedea* (0, 0, 1/1)

2022: 14/9, Gilleleje Havn (S), trk., *Eric Schaumburg, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 14/9, Børstrup Hage, Gilleleje (S), trk., Ib Jensen m.fl. (Foto & Video). – 14/9, Asserbo Strand (S), trk., Jon Lehmsberg. – 14/9, Liseleje Strand (S), trk., Lars Jensen (Foto). – 14/9, Hyllingebjerg (S), trk., Jakob Dall. – 14/9, Nødebohuse (S), trk., Aage Kappelgaard. – 14/9, Korshage og Isefjord (S), trk., derefter rst., derefter trk., Erik Vikkelsø Rasmussen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Foto & Video). – 16-19/9, Grenen og Nordstrand, Skagen (NJ), *Rolf Christensen, Erik Christophersen m.fl. (Foto & Video).

Alle fund drejer sig om samme fugl, der også sås på den svenske vestkyst samme dag som observationerne i Nordsjælland. Der er tale om det første danske fund af denne art, der yngler i Middelhavet samt mere fåtalligt langs den portugisiske, spanske og franske Atlanterhavskyst (Reyt & Jean-Luc 2023). Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Olsen 2023b). (Middelhavet)

Atlantisk skråpe / scopolis skråpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea* (0, 65/66, 3/3)

2022: 10/7, Børstrup Hage, Gilleleje (NJ), trk., *Jakob Engelhard, Jens Lind, Peter Hartoft Jakobsen (Foto & Video). – 27/7, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., *Stephan Skaarup Båsen Lund m.fl. – 13/9, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Diana Sciandra, *Solenn Boucher, *Rolf Christensen (Foto).

Nathejre, Ejby, Køge, 13. november 2022. Foto: Sakari Kauppinen.

Scopolis skråpe, Grenen, Skagen, 18. september 2022.
Foto: Søren Brinch.

Der er godkendt i alt tre fund, som er relativt typiske mht. tid og sted. Sjældenhedsudvalget er pt. i gang med en genbehandling af alle fund tilhørende artsparret atlantisk skråpe og scopolis skråpe.

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 98/101, 2/2)

1997: 15/9, Grenen, Skagen (NJ), *Knud Pedersen m.fl. – 15/9, Grenen, Skagen (NJ), *Knud Pedersen m.fl.

2008: 17/8, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Rolf Christensen m.fl. – 23/8, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Kenneth Bach Christensen m.fl.

2010: 2/8, Grenen, Skagen (NJ), trk., derefter rst., derefter trk., *Rolf Christensen, Thomas Bundgaard Rasmussen, Mathias Vogdrup-Schmidt. – 2/8, Grenen, Skagen (NJ), trk., derefter rst., derefter trk., *Rolf Christensen, *Thomas Bundgaard Rasmussen, Mathias Vogdrup-Schmidt.

2022: 26/7, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., *Allan Kjær Villesen, Tonny Ravn Kristiansen. – 15/9, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., *Henrik Haaning Nielsen, Henrik Læssøe, Frits Rost m.fl.

Fundene i 2022 er typiske både mht. tidspunkt og sted og udgør det 23. og 24. fund i Thy, dvs. fra strækningen fra Bulbjerg til Agger Tange. De to fund fra 1997 er tidligere blevet regnet som ét fund af to fugle, men regnes nu efter genbehandling som to fund af hver én fugl, idet de to fugle ikke associerede med hinanden under iagttagelsen. Det samme gør sig gældende for de to fund i 2010. De to fund i 2008 er tidligere begge regnet som værende gangangere i forhold til et fund 12/8 + 15/8 2008, Grenen, Skagen (NJ) (SU-rapport 2008), men de regnes nu efter genbehandling som to nye fund af hver én fugl, idet fuglene både 17/8 og 23/8 sås trække mod nordvest fra Kattegat og ud i Skagerrak. På baggrund af ovenstående er opsummeringen blevet ændret, således at det samlede antal fund er blevet opjusteret med fire fund. (Vestlige Middelhav; overvintrer Middelhavet & Biscayen)

Topskarv *Gulosus aristotelis* (fund udenfor den jyske vestkyst og nordjyske kystlinje, samt nordlige Kattegat-øer)

2022: 20/3, Gilbjergshoved, Gilleleje (S), 2 3K+ sdr. trk., dernæst rst., derefter trk., *Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 9/10, Bøstrup Hage, Gilleleje (S), 1K rst., *Jan Hjort Christensen, Tommy Jensen (Foto).

Topskarv udgik af SU-listen fra den jyske vestkyst fra og

Nathejre, Ferskesø, Nexø, 28. maj 2022.
Foto: Sune Riis Sørensen.

med 2017, og Nordjyllands kystlinje i 2020, samt nordlige Kattegat-øer i 2021. Sjældenhedsudvalget behandler kun fund uden for dette område, og samlet status for topskarv ajourføres i dag i årsrapporten andetsteds i dette nummer af Fugleåret. (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (3/3, 33/34, 4/4)

1979: 16/7, Tjele Langsø (NJ), 3K+, *Søren Peter Pinnerup.

2022: 2+29/5, Rye Møllersø (ÅH), 3K, Bjarne Hemming-sen m.fl. (Foto). – 28/5, Ferskesø, Nexø (B), 3K+, *Klaus Hermansen, Jan Riis-Hansen m.fl. (Foto). – 16/6, Boderne (B), 3K+, *Gunnar Tindborg m.fl. (Foto). – 3-16/11, Ejby, Køge (S), 3K+, *Benja Nielsen m.fl. (Foto & Video). – 23/11, Årslev (F), 3K+, *Karsten Beyer Holme (Foto).

De to fund på Bornholm regnes som samme fugl på baggrund af dragt karakterer. Med fire fund er 2022 det bedste år nogensinde for arten. De næstbedste år er 1988 (SU-rapport 1998) og 2012 (SU-rapport 2012) begge med tre fund. Set i lyset af antallet af danske fund kan det overraske, at der i 2022 kun var ét andet fund i de øvrige nordiske lande; en fugl i oktober i Norge (Olsen 2023e). Månedsfordelingen af de danske fund er med årets fund som følger: januar (2), februar (0), marts (1), april (6), maj (14), juni (5), juli (4), august (2), september (0), oktober (0), november (4) og december (1). (Syd- & Centraleuropa; overvintrer Afrika)

Kohejre *Bubulcus ibis* (4/4, 26/29, 3/3)

2022: 16/4 + 19-20/4, Hindemåde (SJ), sodr., *Jens Faurbye, Niels Peter Møller Jensen, Emil Frederiksen m.fl. (Foto). – 30/4-2/5, Ubjerg Kog og Tønder Kog (SJ), sodr., Viggo Christiansen (Foto). – 6/5, Sortemosen, Svendborg (F), sodr., *Hans Rytter (Foto).

I alt tre fund er på linje med de sidste par år, således tre fund i 2020 og fire fund i 2021. Alle tre fund er typiske, hvad angår tidspunkt, således er april og maj sammen med oktober de måneder med flest fund. Månedsfordelingen er med årets fund følgende: januar (0), februar (1), marts (0), april (7), maj (7), juni (2), juli (2), august (1), september (1), oktober (7), november (4) og december (0). Arten har udvist en stærkt stigende tendens mht. antal fund. Fordelingen på årtier er med årets fund som følger: 1900-1949 (4), 1980-1989 (1), 1990-1999 (4), 2000-2009 (6), 2010-2019 (8) og 2020-2022 (10). Der var ligeledes tre fund i Sverige (Niklas Andersson pr. mail), mens der var fem fund af otte fugle i Norge (Olsen 2023e). (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Blå glente, Skagen, 20. april 2022.
Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Blå glente *Elanus caeruleus* (0, 24/24, 5/5)

2022: 7/4, Jonstrup, Esrum Sø (S), 2K rst., derefter trk., *Julius Nielsen (Foto). – 18-23/4, Skagen (NJ), 2K, *Jens Tomas Larsen m.fl. (Foto). – 1/5, Saksfjed Inddæmning (LF), 2K indtrk. rst., derefter trk., *Preben Berg, *Claus Mortensen, *Jesper Nelby Christiansen m.fl. (Foto). – 3/5, Melby Overdrev (S), trk., *Jon Lemberg. – 29/5, Østmøn (M), 2K, *Rasmus Strack m.fl. (Foto).

Selvom gengangere ikke kan udelukkes, regnes de fem forekomster som forskellige fugle og dermed nye fund. Årets fem fugle tangerer således topåret 2020. Månedsfordelingen for de i alt 29 danske fund fordeler sig således: marts (2), april (13), maj (6), juni (2), juli (2), august (2), september (2). Arten er i de senere år set herhjemme med tiltagende hyppighed. Med undtagelse af 2017 er arten således registreret årligt i Danmark siden 2012. (Sydvestlige Frankrig, Iberiske Halvø & Nordvestafrika)

Ådselgrib *Neophron percnopterus* (1/1, 3/3, 1/1)

2022: 15/5, Østmøn (M), 5K+ trk., *Niels Bahl Andersen m.fl. (Foto).

Landets femte fund og det første på Møn. Der er desuden tale om tredje danske fund af en udfarvet fugl. Fire af de i alt fem fund fra Norge involverer ligeledes udfarvede fugle (Norgeslisten 2023), mens blot ét eller to af i alt syv svenske fund involverer udfarvede fugle (Birdlife Sverige 2023). De tidligere danske fund er 30/8 1918 Fakse (S), 1K (Christensen & Rasmussen 2015), 22-23/5 1993, Skagen (NJ), 3K (SU-rapport 1993), 28/4 2010 Selsø (S) 5K+ (SU-rapport 2010), 3/6 2017 Kikhavn, Ullerup Skov og Rørvig (S) 5K+ samt (samme fugl) 5/6 Saksfjed Inddæmning, Sjunkeby, Spidsbuen, Albuen Strand m.m. (LF), 5K+ (SU-rapport 2017). (Sydeuropa, Mellemøsten & Afrika)

Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 11/44, 1/1)

2022: 29/5-1/6, Lindkær, Ravnholt (F), *Tina Kierkegaard Hansen m.fl. (Foto). – 14/6, Feldballe (ØJ), trk., *Lars Keller. – 14-16/6, Elløv Enge (ØJ), *Kevin Andersen, Marlene Festersen (Video). – 18/6, Tirstrup Lufthavn (ØJ), *Tau Iversen (Foto). – 19-20/6, Hvalskov Plantage og Korup Sø (ØJ), Valdemar Juul, Klaus Sørensen m.fl. (Foto).

Alle iagttagelser vedrører samme fugl. Fuglen var ringmærket med metalring samt gul farvering med teksten "N7L". Ringene var af spansk oprindelse, men skønt infor-

Gåsegrib, Hvalskov Plantage, 19. juni 2022.
Foto: Niels Kristian Bech Jensen.

mation efterfølgende blev afsendt til Spanien, er der fortsat (i skrivende stund mere end et år efter) ikke modtaget svar om fuglens oprindelse, alder eller lignende. Derfor er det eksakte ringmærkningssted fortsat ukendt, om end det synes nærliggende at antage, at den er ringmærket i Spanien. Gåsegrib er øget i hyppighed herhjemme. Fordelingen af de danske fund i kategori A er som følger: 1850-1859 (1), 1980-1989 (2), 2010-2019 (7) og 2020-2022 (3). Bortset fra 2018 er arten registreret hvert år i Danmark siden 2016. (Iberiske Halvø, Sydfrankrig & Balkan)

Slangeørn *Circaetus gallicus* (uddød 1877, herefter 1/1, 54/54, 6/6)

2022: 23/5, Råbjerg Hede og Troldkær (NJ), 3K+ trk., *Alex Sand Frich, Yvonne Feldskov, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 15-21/6 + 2-10/7, Portlandmosen, Lille Vildmose (NJ), 2K, *Elly Hansen m.fl. (Foto). – 22/6, Kallesmærsk Hede (RB), 2K+, *Thomas Sørensen, *Trine Harreby, *Michael Harreby (Foto). – 28-29/6, Sellebjerg Grusgrav, Kirkeby (F), 2K, *Emil Skovgaard Brandtoft m.fl. (Foto). – 13/7-2/8, Kongens Mose, Løgumkloster Plantage, Favrbj og Travsted (SJ), 2K, *Tim Andersen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Jan Eske m.fl. (Foto). – 22/8, Vittenbjerg, Arresø og Lille Lyngby Mose (S), 2K+ trk., *Erik Buchwald, Hanne Schüssler.

Efter et 0-år i 2021 satte 2022 rekord med hele seks fund. Selvom det ofte kan være svært at udelukke gengangere, peger dragtdetaljer på, at de forskellige observationer reelt vedrører forskellige fugle. Tidligere topår var 1999 og 2008 med hver fire fund. Også Holland havde usædvanligt mange fund af arten i 2022, hvor det estimeres, at 12-15

Slangeørn, Sellebjerg Grusgrav, Kirkeby, 28. juni 2022.
Foto: Emil Skovgaard Brandtoft.

Steppeørn, Hulsig Hede, 9. maj 2022. Foto: Jens Kirkeby.

fugle blev registreret (de Jong 2022). (Syd- & Østeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Dværgørn *Hieraetus pennatus* (0, 17/17, 1/1)

2022: 20-21/5, Skagen (NJ), 3K+ lys form trk.fors., *Torben L. Sørensen, *Jens Eriksen m.fl. (Foto).

Et meget typisk fund. Hele 13 af de 18 danske fund er fra Skagen. Månedsfordelingen er: april (4), maj (7), juni (3), august (2), september (2). Et fund fra 15/10 og 21/10 1990, Stignæs (S) er efter genbehandling blevet forkastet. (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Steppeørn *Aquila nipalensis* (0, 32/32, 1/1)

2022: 9/5 + 16-22/5 + 27/5 + 29/5, Skagen (NJ), 3K trk.fors., Laila Neermann, Jan Eske Smidt m.fl. (Foto).

Tolv af de 33 danske steppeørnefund er gjort ved Skagen, som dermed er bedste danske lokalitet for arten. Månedsfordelingen for de danske fund er: marts (1), april (2), maj (11), juni (2), juli (2), august (1), september (7), oktober (7). (Centralasien; overvintrer tropisk Afrika, Indien & Arabiske Halvø)

Høgeørn *Aquila fasciata* (0, 7/7, 0)

To GPS-mærkede individer, der blev mærket som unger i Sydfrankrig i 2019, har besøgt Danmark hhv. 2020-2021 ("3C") og 2020-2022 ("26") (Aigle de Bonelli 2022). Ud fra observationer og satellit-data via Aigle de Bonelli (GPS) har det været muligt, at kortlægge de to individers ophold i Danmark, og med de supplerende data, er det fundet nødvendigt at genpublicere tidligere godkendte fund fra 2020 og 2021. Nedenstående omfatter således en fuldstændig fortegnelse af fund i årene 2020-2022, hvor der for enkelte fund er foretaget ændringer til mere præcise lokaliteter samt datoer end hvad der tidligere har været angivet i 2020 (SU-rapport 2020) og 2021 (SU-rapport 2021). Af hensyn til overskueligheden er nedenstående fund fordelt på de respektive individer, som i det franske projekt kaldes:

"3C":

2020: 27/4, Kragelund Mose, Frøslev (SJ), 2K (GPS). – 27-28/4, Vilstrup Skov, Vejle (VE), 2K rst., senere trk. (GPS). – 28/4, Slagballe Plantage, Bryrup (VE), 2K (GPS). – 28-29/4, Vesterbølle Plantage (NJ), 2K rst., senere trk., Henrik Haaning Nielsen, Vagn Freundlich m.fl. (Foto & GPS). – 29/4, Svingelbjerg, Farsø (NJ), 2K (GPS). – 29-30/4, Harklit Grav, Hjørdemål (NJ), 2K rst., senere trk., Jens Jørgen Andersen, Per Rasmussen m.fl. (Foto & GPS). – 1/5, Ballerum, Nors (NJ), 2K (GPS). 1/5, Tvorup Plantage, Thy (NJ), 2K trk. (GPS). – 2/5, Skallerup, Sundby, Mors (NJ), 2K (GPS). – 2-3/5, Dalby Skov (VE), 2K rst., senere trk., Hans Rytter, Martin Strømkjær m.fl. (Foto & GPS). – 3/5, Binnerup Sønderkov (VE), 2K (GPS). – 3/5, Sjølund (SJ) 2K trk., Morten Bentzon Hansen, Anders Wiig Nielsen. – 3/5, Vonsbæk Kirke (SJ), 2K trk., Jørn Vinther Sørensen (Foto). – 25/6, Langager Gårde, Spjald (RK), 2K (GPS). – 26/6, Pajhede Skov (NJ), 2K (GPS). – 27/6, Bjergby (NJ), 2K (GPS). – 28/6, Ryå, Store Vildmose (NJ), 2K (GPS). – 28-29/6, Hallundbjerg, Hallund (NJ), 2K (GPS). – 30/6-1/7, Dronninglund Storskov (NJ), 2K (GPS). – 2/7, Ryå, Øster Brønderslev (NJ), 2K (GPS). – 3-7/7, Hals Sønderkov, Hals (NJ), 2K (GPS). – 8/7, Als (NJ), 2K (GPS). – 8-9/7, Ulstrup, Ramten og Fjeld Skov (ÅH), 2K (GPS). – 10-19/7, Staulund og Barslund (RK), 2K, Ole C. Olesen, Ulf Eschou Møller m.fl. (Foto & GPS). – 20/7, Sjørsløv (NJ), 2K (GPS). – 21/7, Kolindsund, Fannerup (ÅH), 2K (GPS). – 22-24/7, Staulund og Barslund (RK), 2K (GPS). – 25/7, Stubberkloster Plantage, Herrup (RK), 2K (GPS). – 26-31/7, Staulund og Barslund (RK), 2K (GPS). – 1/8, Tvis Nordre Kommune Plantage (RK), 2K (GPS). – 2-3/8, Hestbjerg Plantage, Idom Kirkeby (RK), 2K (GPS). – 4/8, Søndersthoved, Give (VE), 2K (GPS). – 5/8, Ulvemosen, Tinglev (SJ), 2K (GPS). – 6/8, Brystrup, Hellevad (SJ), 2K (GPS). – 7/8, Faldhøje Plantage, Tofterup (RB), 2K (GPS). – 7-11/8, Mourier Petersen Plantage, Lem (RK), 2K (GPS). – 12/8, Klosterhede Plantage (RK), 2K (GPS). – 13/8, Vind Hede (RK), 2K (GPS). – 14/8, Klim Plantage, Fjerritslev (NJ), 2K (GPS). – 15/8,

Mellemslagspætte, Gråsten Slotspark og Dyrehave, 16. februar 2022. Foto: Steen E. Jensen.

Råbjerg Mose (NJ), 2K (GPS). – 16/8, Uggerby Å, Tårs (NJ), 2K (GPS). – 17-18/8, Torup Klitplantage, Fjerritslev (NJ), 2K (GPS). – 19/8, Tranum Klitplantage (NJ), 2K (GPS). – 20/8, Ølands Vejle, Ulvedybet (NJ), 2K (GPS). – 21/8-9/10, Lundergård Mose, Pandrup (NJ), 2K, Lars Grøn, Johan Henrik Funder Castenschiold, Jesper Johannes Madsen m.fl. (Foto & GPS). – 11/10, Ryå, Aabybro (NJ), 2K (GPS). – 13/10, Tingskov, Brovst (NJ), 2K (GPS). – 14/10, Østerild Klitplantage, Østerild (NJ), 2K (GPS). – 15/10, Sennels, Thisted (NJ), 2K (GPS). – 16/10, Vester Assels, Mors (NJ), 2K (GPS). – 17/10, Torsted Plantage, Ørnhøj (RK), 2K (GPS). – 18-19/10, Nordre Feldborg Plantage (RK), 2K (GPS). – 19/10, Vejerslev, Mors (NJ), 2K (GPS).

2021: 11/2, Søvig Bæk, Øster Vrøgum (RB), 3K (GPS). – 13-22/2, Lovrup Skov (SJ), 3K (GPS). – 9/5, Sejerslev, Mors (NJ), 3K (GPS). – 10/5, Råbjerg Mose (NJ), 3K (GPS). – 10/5, Skagen Klitplantage og Hulsig Hede (NJ), 3K, Knud Pedersen, m.fl. – 11/5, Råbjerg Mile (NJ), 3K (GPS). – 12/5, Tislum Plantage (NJ), 3K (GPS). – 13/5, Rugholm, Tårs (NJ), 3K (GPS). – 16/5, Tranum Enge, Tranum (NJ), 3K (GPS). – 18/5, Vindblæs Hede (NJ), 3K (GPS). – 19/5, Staulund/Barlund (RK), 3K (GPS). – 20/5, Jelling (VE), 3K (GPS). – 21/5, Kragelund Mose, Bække (VE), 3K (GPS). – 23-27/5, Liegård Plantage og Tingkæravad Skov, Egtved (VE), 3K (GPS). – 28/5, Bregnhoved, Give (VE), 3K (GPS). – 29/5, Skjern Å, Borris (RK), 3K (GPS). – 30/5, Dejbjerg Plantage, Lem (RK), 3K (GPS). – 31/5, Torsted Plantage, Ørnhøj (RK), 3K (GPS). – 1-2/6, Sønder Omme Plantage (RB), 3K (GPS). – 3/6, Nysted Klitplantage (NJ), 3K (GPS). – 4/6, Krog, Vigsø (NJ), 3K (GPS). – 5/6, Tversted og Tversted Plantage (NJ), 3K (GPS). – 5/6, Råbjerg Mile (NJ), 3K (GPS). – 5/6, Skagen Klitplantage (NJ), 3K, *Ole

Zoltan Göller, *Sebastian Klein m.fl. (Foto & GPS). – 6/6, Hulsig Hede (NJ), 3K (GPS). – 7/6, Ålbæk Klitplantage (NJ), 3K (GPS). – 8/6, Råbjerg Mose (NJ), 3K (GPS). – 9/6, Hagsholm Skov, Thorsø (ÅH), 3K (GPS). – 10/6, Sønderre Feldborg Plantage (RK), 3K (GPS). – 11-14/6, Sønder Omme Plantage (RB), 3K (GPS). – 15/6, Sønderbæk, Stenderup (VE), 3K (GPS).

"26":

2020: 17-19/4, Højris, Mors (NJ), 2K rst., senere trk., Sigrud Kistrup Ilsøe, Jan Lindgaard Rasmussen, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto & GPS). – 19-20/4, Try, Sæby (NJ), 2K rst., senere trk., Birthe Rasmussen, Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto & GPS). – 20/4, Lodskovvad og Hulsig Hede og Skagen (NJ), 2K trk.fors., Jens Kirkeby m.fl. (Foto). – 20-21/4, Åstrupgård Plantage, Møltrup (NJ), 2K rst., senere trk., Andreas Egelund Christensen, René Rørbæk m.fl. (Foto & GPS). – 21-22/4, Hjortlund, Ribe (RB), 2K rst., Lars Paaby m.fl. (Foto & GPS).

2021: 19-20/4, Allingkloster Skov, Grønbæk (ÅH), 3K (GPS). – 20/4, Skagen (NJ), 3K trk.fors., *Knud Pedersen, Andreas Egelund Christensen m.fl. (Foto). – 20-21/4, Skagen Klitplantage (NJ), 3K (GPS). – 21/4, Ålbæk Klitplantage (NJ) og Jerup (NJ), 3K (GPS). – 21/4, Dronninglund Storskov (NJ), 3K (GPS). – 21-22/4, Melholt Rimmer, Hou (NJ), 3K (GPS). – 22/4, Lille Vildmose (NJ), 3K (GPS). – 22/4, Randers (ÅH), 3K (GPS). – 22/4, Horsens (VE), 3K (GPS). – 22-23/4, Rohden Ådal, Vejle Fjord (VE), 3K (GPS).

2022: 21/5, Fovslet Skov, Kolding (VE), 4K (GPS). – 22/5, Støvring Hede (NJ), 4K (GPS). – 23/5, Tolne Bakker (NJ), 4K (GPS). – 23/5, Skagen (NJ), 4K trk.fors., *Karsten Klau-

sen, Erik Christophersen, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 23/5, Hulsig Hede, Lodskovvad & Råbjerg Hede (NJ), 4K trk., Hans Ægidius, Alex Sand Frich, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 24-25/5, Eskær Skov (NJ), 4K (GPS). – 26-27/5, Tislum Plantage, Løndum (NJ), 4K (GPS). – 28/5, Hals Sønder-skov, Hals (NJ), 4K (GPS). – 29/5, Røjen, Skødshoved Strand (ÅH), 4K (GPS).

På baggrund af supplerende oplysninger fra det franske projekt, understøtter dette at "3C" opholdt sig i Danmark i vinteren 2020/21, og dermed udgør det den nordligst dokumenterede overvintring i Europa (SU-rapport 2021). Overvintringen og ophold i Danmark er velbeskrevet i SU-rapport 2021, hvor de supplerende oplysninger har givet anledning til følgende præciseringer: første GPS-registrering i 2021 er nu fastslået til 11/2, Søvig Bæk, Øster Vrøgum (RB), hvilket er 16 dage tidligere end hidtil dokumenteret. Forekomsten af "3C" i perioden 19/10 2020-11/2 2021 er stadig ukendt. 26/2 2021 krydsede "3C" grænsen mod syd og ankom til Frankrig 15 dage senere (SU-rapport 2021), men ankom igen til Danmark 9/5, Sejerslev, Mors (NJ), hvilket er én dag tidligere end opsummeret i SU-rapport 2021. Alle fund af Høgeørn i 2022 kan henføres til samme individ "26", der besøgte landet for tredje gang, nu i en alder af 4K, i perioden 21/5-29/5. Årets ankomst lå tidsmæssigt noget senere på året, da første GPS-registrering var 21/5 mod 17/4 i 2020 og 19/4 2021. (Sydeuropa, Nordafrika & Mellemosten)

Musvåge *Buteo buteo*

Med karakterer svarende til steppevåge, ssp. *vulpinus* (0, 0, 0)

Ét fund fra 1-10/6 1972, 2K+ i Skagen (NJ) (SU-rapport 1972) anerkendes efter genbehandling ikke længere og på den baggrund udgår underarten af den danske liste. Sjældenhedsudvalget har genbehandlet fund af steppevåge, hvor fotos af fotodokumenterede fugle har været sendt til kommentering hos Dick Forsman og Nils van Duivendijk, der begge er eksperter med omfattende viden om forekomst og bestemmelse af underarten. Selv om flere af fuglene i Danmark har vist kendetegn, der passer på steppevåge, mente ingen af de to eksperter, at blandingsformer mellem nominatformen af musvåge og steppevåge fra overlappzonen i især Finland kunne udelukkes. For at fund af ikke-indsamlende individer i Danmark kan godkendes, har Sjældenhedsudvalget på baggrund af kommentarerne fra de to eksperter besluttet, at der skal være tale om individer tilhørende farveformerne "pure rufous", "pure dark-rufous" eller "pure black" (Forsman 2016), da alle øvrige farveformer ikke kan adskilles fra blandingsformer. Da tidligere godkendte fund ikke omhandler fugle tilhørende de tre ovennævnte farveformer, er fundene efter genbehandling blevet forkastet, og som konsekvens udgår underarten af den danske liste (SU-rapport 2021). (Nordøstlige Skandinavien, Baltikum & Rusland; overvintrer Afrika)

Høgeugle *Sumia ulula* (21/21, 269/270, 1/1)

2022: 15/11-31/12, Sparresholm, Næstved (S), 2K+, *Heine Skjerning m.fl. (Foto).

Første danske fund siden 2020. Artens forekomst i Danmark varierer meget fra år til år. Den største invasion fandt sted i efteråret 1983 og ind i 1984, og blev

Lille tårnfalk, Skagen, 20. maj 2022. Foto: Jens Eriksen.

godkendt som én samlet invasion (SU-rapport 1982-84). Denne invasion er i Christensen et al. (2022) opgjort til at omfatte 193 fund fordelt på følgende regioner: NJ (32), ÅH (1), SJ (1), F (3), S (148), LF (4) og M (4), hvorfor opsummeringen nu inkluderer alle fund. (Skandinavien & Rusland)

Mellemflagspætte *Dendrocytes medius* (ynglefugl, uddød 1959 med enkelte fund til og med 1963, herefter 20/20, 5/5)

2022: 1/1-30/4, Draved Skov (SJ), Thomas W. Johansen, Tim Andersen m.fl. (Foto). – 1/1-12/5, Gråsten Slotspark og Dyrehave (SJ), han, Hanne Eriksen, Jens Eriksen m.fl. (Foto). – 13/1-26/4, Gråsten Slotspark og Dyrehave (SJ), hun, *Gert Lystrup Jørgensen, *Bjarne Nielsen m.fl. (Foto). – 9/2, Bolderslev Skov (SJ), *Svend Anker Schwabs. – 10/3, Kollund Skov (SJ), han, *Troels Eske Ortvad, *Sebastian Klein (Foto & Video). – 13/11-31/12, Klostermølle, Højlund Skov (VE), *Sebastian Højholm, *Nikolaj Mikkelsen, *Arne Kaas m.fl. (Foto). – 23/11-29/12, Hjerting, Esbjerg (RB), *Søren Peder Nielsen m.fl. (Foto). – 30/11-31/12, Øse, Nordenskov (RB), *Niels Just Andersson (Foto). – 7-31/12, Gråsten Slotspark og Dyrehave (SJ), han, *Svend Anker Schwabs, *Klaus Bo Jensen m.fl. (Foto).

Der blev gjort i alt fem nye fund i 2023 ved hhv. Bolderslev Skov, Klostermølle, Hjerting, Øse samt hunnen ved Gråsten. Fuglen i Draved Skov i januar samt hannen ved Gråsten blev begge først observeret i december 2021 (SU-rapport 2021). De to fund ved hhv. Hjerting og Øse udgør de første fund for RB. Den regionale fordeling af de 25 danske fund, der er gjort siden 1963 er som følger: RK (1), RB (2), VE (3), SJ (17), F (1) og S (1). Som det fremgår, er langt hovedparten af de nyere danske fund gjort i Sønderjylland, hvor arten nu optræder årligt på flere lokaliteter. På baggrund heraf skal fund af mellemflagspætte i Sønderjylland (region SJ) fra og med 1. januar 2024 ikke længere behandles af Sjældenhedsudvalget (Netfugl 2023b). Arten har været i kraftig fremgang mange steder i den nordlige del af udbredelsesområdet, således talte den hollandske ynglebestand 1.300-1.800 par i 2019, hvilket kan sammenlignes med under ti par omkring årtusindeskiftet (Sovon 2023b). (Syd- & Mellemeuropa)

Lille tårnfalk *Falco naumanni* (3/3, 6/6, 1/1)

2022: 20/5, Skagen (NJ), 3K+ han trk.fors., *Torben L. Sørensen, *Jens Eriksen m.fl. (Foto).

Rødhovedet tormskade, Hammeren, 24. maj 2022.
Foto: Hans Fæster.

Himalayasanger, Lille Vejlesø, Ishøj Strand, 26. november 2022.
Foto: Sakari Kauppinen.

Første fund siden 2006 (SU-rapport 2007) og ikke uventet fra Skagen i forbindelse med trækobservationer, hvor fuglen bemærkelsesværdigt blev fotograferet få minutter efter en dværgørn på trækforsøg. Arten kan være vanskelig at adskille fra tårnfalk (*F. tinnunculus*) og er formentlig overset, men den øgede brug af fotoudstyr vil givetvis bidrage til, at flere fund dokumenteres, i stil med ovenstående fund. De danske fund fordeler sig geografisk på følgende regioner: NJ (3), RK (1), SJ (2), F (2), S (1) og B (1). I det øvrige Norden er der gjort følgende fund: 18 fund i alt i Sverige (Birdlife Sverige 2023), tre fund i Norge med ét i 2022 (Olsen 2023e), seks fund i Finland med ét fund i 2022 (Roni Väisänen pr. mail). (Sydeuropa, Tyrkiet, Kaukasus & Rusland; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Slagfalk *Falco cherrug* (0, 3/3, 1/1)

2022: 21-23/4, Skagen (NJ), 2K trk.fors. og dernæst trk., Joakim Matthesen, Mads Bjarke Salling, Stig Kjærgaard Rasmussen m.fl. (Foto).

Landets fjerde fund blev en fugl set i Skagen (NJ). Dermed fordeler de danske fund godkendt i kategori A sig på to forårsfund og to efterårsfund. Forårsfundene omhandler begge 2K-fugle trækkende ved Skagen (NJ), hvor første fund var 6-7/5 2006 (SU-rapport 2018) og andet fund ovennævnte fra 2022, mens efterårsfundene er en 1K på Værnengene (RK) 17-21/8 2017 (SU-rapport 2018) og en 2K ved Ballum Forland (SJ) 4/8-9/10 2018 (SU-rapport 2018). Observationer af storfalk og vurdering af de enkelte funds spontanitet er generelt besværliggjort af undslupne falkonerfugle, men det er også kendt, at opdrættede storfalk, som eksempelvis slagfalk, sættes fri i en periode, angiveligt for at opnå en højere markedsverdi af en naturligt trænet falk. Årets fugl var

uden tydelige tegn på en fortid i fangenskab, optrådte på et forventeligt tidspunkt i en periode med højtryksvej og østenvind og med et for årstiden forventeligt slid i fjerdragten for en 2K-fugl, hvorfor Sjældenhedsudvalget har godkendt fundet i kategori A. (sydlige Rusland, Mellem- & Sydøsteuropa; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten & Nordøstafrika).

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 135/136, 3/3)

2009: 5/1, Højerup, Stevns (S), 2K, *Jørgen Hulbæk Christiansen, Tim Andersen. – 6/1 Jungshoved, Stevns (S), 2K, *Preben Berg, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 11-16/1, Stevnstortet, Stevns (S), 2K, Thomas W. Johansen, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 25-27/1, Sevedø Fed (S), 2K, *Rasmus Bøgeskov Larsen, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 12+15+21/2, Stevns (S), 2K, Helge Sørensen, Thomas W. Johansen, Henrik Kristensen (Foto).

2022: 9/10, Mandehoved & Størdal, Stevns (S), 1K, Tim Andersen, Jan Pedersen m.fl. (Foto). – 12-14/10, Sydvestpynten og Kalvebod Fælled, Amager (S), 1K, *Steffen Sommer Nielsen m.fl. (Foto). – 12/12, Keldsnor, Lange-land (F), 1K, Anonym (Foto).

Alle fundene i 2009 drejer sig om samme fugl, der tidligere blot har været godkendt for datoerne 5-6/1, 11-16/1 og 25/1 (SU-rapport 2009). Fundene i 2022 regnes som tre separate fund og omfatter alle 1K-fugle set i den østlige og sydlige del af landet. Først gjordes to fund inden for kun fire dage på Sjælland i midten af oktober og efterfulgt af ét fund i december på Langeland, hvor arten optræder fåtalligt, og således blot udgør tredje fund for øen. Arten har været årlig siden 2003, og årets fund understøtter, at forekomster primært udgøres af ungfugle på træk om efteråret eller overvintrende i vinterhalvåret ved især kystnære vådområder. (Nordskandinavien & Rusland)

Klippesvale, Mandø, 13. november 2022. Foto: Henrik Baktoft.

Rødhovedet tornskade *Lanius senator* (2/2, 48/48, 1/1)

2022: 24/5, Hammeren (B), 3K+ han, *Allan Bech m.fl. (Foto).

De fleste fund er gjort om foråret i perioden primo maj-medio juni, og således også årets fund, der udgør det tredje fund på Hammeren, og femte for Bornholm medregnende Christiansø. Arten optræder næsten årligt herhjemme. (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Klippesvale *Ptyonoprogne rupestris* (0, 5/5, 1/1)

2022: 13/11, Mandø (RB), rst., derefter trk., *Tim Hesselballe Hansen, Henrik Baktoft, Andreas Winding Mønsted (Foto).

Første fund siden 2013 og det kun andet efterårsfund. Fundet blev gjort i en periode med usædvanligt mildt vejr med varme sydlige vinde, der også medførte en større forekomst af gråsejler (*Apus pallidus*). Månedsfordelingen af de seks fund af klippesvale er: maj (3), juni (1) og november (2). I det øvrige Norden foreligger følgende antal fund: fire fund af i alt syv fugle i Sverige, seneste i 2011 (Birdlife Sverige 2023), ét i 2011 i Norge (Norgeslisten 2023) og fire i Finland, hvor seneste var i 2018 (Roni Väisänen pr. mail). (Mellem- & Sydeuropa)

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (0, 35/35, 9/9)

2022: 21/10, Amager Fælled (S), *Finn Olofson (Lyd). – 27/10, Røsnæs (S), *Jan Lindgaard Rasmussen (Foto). – 28/10, Fanø Klitplantage (RB), *Benjamin Gnep (Foto & Lyd). – 4/11, Gedser Odde (LF), Henrik Jørgensen, Anne Ramskov Hermanns, Ole Friis Larsen m.fl. (Lyd). – 11/11, Harboøre Tange (RK), *Frits Rost (Foto). – 12/11 + 26/11, Mandø (RB), *Sigrid Kistrup Ilsøe, Jørn Vinther Sørensen, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto & Lyd). – 25-28/11, Lille Vejlesø, Ishøj Strand (S), *Jonas Hansen Tchikai m.fl. (Foto & Lyd). – 2-18/12, Nyord Kirkegård, Nyord (M), *Uffe Damm Andersen, Ole Lund Jensen, Per Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto & Lyd). – 27-31/12, Vesteregn, Langeland (F), *Torbjørn Eriksen, Michael Bjerregaard m.fl. (Foto & Lyd).

Med hele ni fund blev året det næstbedste, kun overgået af 2003 med ti fund (SU-rapport 2003, SU-rapport 2006). Alle årets fund er gjort om efteråret og tidlig vinter, i tråd med det hidtil etablerede forekomstmønster (Christensen et al. 2022). Formentligt som følge af usædvanligt mildt efterårsvejr, blev der for første omgang observeret overvintringsforsøg, endda på to lokaliteter: Nyord ved Møn og Vesteregn på Langeland. Samme exceptionelle forekomst sås i landene omkring Danmark med seks fund i Norge (62

Schwarz' løvsanger, Agger Tange, 9. oktober 2022. Foto: Sakari Kauppinen.

fund i alt) (Olsen 2023e), seks fund i Finland (104 fund i alt) (Roni Väisänen pr. mail), tre fund i Polen (ni fund i alt) (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), elleve fund i Storbritannien (166 fund i alt) (Louise Bacon pr. mail), ni fund under behandling i Tyskland (56 fund i alt t.o.m. 2020) (Christopher König pr. mail), 16 fund i Sverige (124 fund i alt t.o.m. 2021, hvorefter arten ikke længere har skullet forelægges Raritetskommittén) (Artportalen 2023, Birdlife Sverige 2023). (Centralasien; overvintrer Nepal & Indien)

Schwarz' løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 31/31, 3/3)

2022: 9/10, Agger Tange (NJ), 1K han ringm., *Morten Jenrich Hansen, *Arne Urvang m.fl. (Foto). – 9/10, Mandø (RB), *Tim Hesselballe Hansen, *Thomas W. Johansen (Lyd). – 19-24/10, Sønder Lyngvig, Hvide Sande (RK), 1K, *Ole Amstrup, Kristian Tikjøb Olsen m.fl. (Foto).

I lighed med den øgede forekomst af himalayasanger (*Phylloscopus humei*) blev der med tre fund af schwarz' løvsanger i 2022 gjort flere fund end normalt, hvilket kun er overgået af 2017 med fem fund (SU-rapport 2017). Årets fund omfattede to endagsfugle, der bemærkelsesværdigt begge blev fundet den 9/10, samt en stationær fugl ved Sønder Lyngvig, der blev velbesøgt i perioden. Forekomsten i landet er ret koncentreret primo og medio oktober, i intervallet 21/9-24/10, hvorfor fundet ved Sønder Lyngvig således er den hidtil senest forekommende. Norge oplevede også en stor forekomst, idet der blev gjort seks fund, hvilket var en tredobling af tidligere årsrekord (26 fund i alt) (Olsen 2023e). I Finland blev der gjort ét fund (31 fund i alt) (Roni Väisänen pr. mail), mens efteråret i Sverige bød på 18 fund af i alt 24 fugle, heraf 12 fund af i alt 18 fugle på Øland alene (Artportalen 2023). Der foreligger i Sverige i alt 109 fund t.o.m. 2020, hvorefter arten ikke længere har skulle forelægges Raritetskommittén. (Sydøstlige Sibirien; overvintrer Sydøstasien)

Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 89/89, 1/1)

2021: 2-3/11, Mandø (RB), *Sebastian Klein (Lyd).

2022: 12-13/11, Fjand, Helm Klit Banke (RK), *Kurt Willumsen m.fl. (Lyd).

Lille rørsanger, Grenen, Skagen, 7. juni 2022.
Foto: Sakari Kauppinen.

Med tilføjelsen af fundet fra 2021, blev totalen for dette år på fem fund. Derfor er det også bemærkelsesværdigt, at der kun blev gjort ét fund i 2022, når der i efteråret var væsentligt større forekomster end normalt af de langt sjældnere arter schwarzhøj løvsanger og himalayasinger, der ligesom brun løvsanger gæster os fra Central- og Østasien. Både fundet fra 2021 og fra 2022 følger det etablerede forekomstmønster i landet med efterårsfugle, ofte langs den jyske vestkyst, hvor middeldato tidligere er opgjort til 24/10 (Christensen *et al.* 2022). Det første danske fund af brun løvsanger blev gjort på Christiansø 22/10 1980 (SU-rapport 1979-1980), og der har siden været en gradvis stigning i antallet af fund, om end der har været store udsving i antallet af fund de enkelte år. Særligt tre år skiller sig ud, med usædvanligt store forekomster: 2020 (12) (SU-rapport 2020), 1987 (11) (SU-rapport 1986-1987 og SU-rapport 1988) samt 1991 (10) (SU-rapport 1991). Forde-

lingen af de danske fund på årtier er følgende: 1980-1989 (12), 1990-1999 (17), 2000-2009 (17), 2010-2019 (26), 2020-2022 (18). Ertholmene er det sted med flest fund, således hele 32 fund, hvilket udgør mere end en tredjedel af de 90 godkendte danske fund. Herudover er de fleste fund gjort langs den jyske vestkyst, særligt i den sydvestlige del, fordelt på følgende områder: Blåvand (16), Mandø (5) og Fanø (2). Dette afspejles også tydeligt i fordelingen af fund på regioner: NJ (11), RK (4), RB (23), ÅH (1), VE (1), SJ (1), F (0), S (10), LF (1), M (1), B (34). Arten forekommer som andre sibiriske sangere næsten udelukkende om efteråret, hvor tidligste forekomst er 24/9 2008 på Christiansø (SU-rapport 2008). Langt de fleste fund er gjort i oktober, men der er også flere fund i det sene efterår i november og egentlige vinterfund i december (2) og januar (1). Brun løvsanger er aldrig truffet om foråret, men alene efterår og vinter, med følgende månedsfordeling: januar (1), september (3), oktober (70), november (14) og december (2). Da artens forekomst i Danmark er særdeles veldokumenteret, udgår brun løvsanger af SU-listen pr. 1/1 2023. Tilsvarende skal arten heller ikke længere forelægges de nationale sjældenhedsudvalg i hhv. Sverige (efter 2006) og Finland (efter 2018). Arten skal fortsat godkendes af det norske sjældenhedsudvalg. Der er gjort 96 fund af arten i Norge t.o.m. 2022 (Olsen 2023e). (Østlige Asien; overvintrer Sydøstasien)

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides* (2, 279-286/280-287, 0)

1979: 2/6-10/7, Kongelunden, Amager (S), 2 (han og hun, ynglepar m. 6 pull.), *Bent Bøggild Pedersen, Michael Fink Jørgensen, Hans Peter Jensen m.fl. (Foto & Lyd).

Der er tale om det første sikre ynglefund i Danmark, hvilket er seks år tidligere end hvad der hidtil har været regnet som Danmarks første yngleforsøg i 1985 (SU-rapport 1985) og elleve år tidligere end hvad der

Makisanger, Blåvands Huk, 15. maj 2022. Foto: Sakari Kauppinen.

Stendrossel, Fornetofte Marker, Borreby Mose, 30. april 2022.
Foto: Ingela Hallin.

Blåstjert, Mandø, 15. oktober 2022. Foto: Thomas W. Johansen.

har været regnet som det første sikre ynglefund i 1990 (SU-rapport 1990). I henhold til europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleførekoster ikke medregnes i opsummeringen. Fund af lundsanger efter 1992 skal ikke forelægges Sjældenhedsudvalget (SU-rapport 1992). (Finland, Baltikum, Nordøstlige Europa & Rusland; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Lille rørsanger *Acrocephalus agricola* (0, 17/17, 2/2)

2022: 7/6, Grenen, Skagen (NJ), ringm., Lisa Vergin, Alice Scalzo, Simon S. Christiansen m.fl. (Foto). – 25/6, Grenen, Skagen (NJ), ringm., *Leona Gottschalkson m.fl. (Foto).

Årets to fund blev begge gjort i Skagen i forbindelse med ringmærkning og udgør hhv. ottende og niende fund her, alle siden 2007. Idet arten lever diskret i krat og rørskove, kan langt de fleste fund i landet henføres til ringmærkning (16 fund) og med ovenstående fund er månedsfordelingen som følger: maj (3), juni (10), august (2), september (3) og oktober (1). Der er således en overvægt af forårsfund, hvilket formentligt kan henføres til særligt Skagens geografiske placering, men også kontinuerlige ringmærkningsindsats i juni måned. (Bulgarien, Rumænien til Centralasien; overvintrer fra Iran til Myanmar)

Cistussanger *Cisticola juncidis* (0, 4/4, 1/1)

2022: 27/6 + 5/7, Grenen, Skagen (NJ), han syng., *Rolf Christensen, Jørgen Kabel m.fl. (Lyd)

Fjerde fund i Skagen, hvor det seneste var i 2020. Alle danske fund er således gjort i Skagen på nær ét enkelt fund fra det øvrige Danmark: 18-25/8 2002 Sønderho, Fanø (SU-rapport 2003). At Skagen udmærker sig ved majoriteten af de danske fund, kan formentlig henføres til oddens opsamling af trækforsøgende fugle, samt en god observatørdækning. Arten har siden 1990'erne ekspanderet mod nord efter en række milde vintre, og der har i visse år siden år 2000, været over 100 territoriehævdende hanner i Holland (Christensen et al. 2022). Ligeledes konstateredes første ynglefund i Tyskland i 2020 (SU-rapport 2020). Artens fremgang i den nordlige del af udbredelsesområdet og antallet af fund på toppen af Danmark, vil måske også føre til flere fund i det øvrige Norden, men indtil nu foreligger der blot ét fund fra Sverige i 2000 (Birdlife Sverige 2023), mens arten hverken er truffet i Norge (Norgeslisten 2023) eller Finland (Roni Väisänen pr. mail). (Syd- & Vesteuropa)

Gærdesanger *Curruca curruca*

Med karakterer svarende til sibirisk gærdesanger / steppegærdesanger ssp. *blythi* / *halimodendri* (0, 5/5, 1/1)

2022: 8/10, Agger, Thy (NJ), *Henrik Haaning Nielsen, Ulf Eschou Møller, Lars Grøn m.fl. (Foto & Lyd).

Siden 2012 har genetiske analyser af 170 prøver indsamlet fra gærdesangere på træ i Vesteuropa vist, at sibirisk gærdesanger (*C. c. blythi*) er en ret almindelig trækfugt i Vesteuropa. Her ses underarten fra september til november med de fleste fund medio til ultimo oktober, og individer kan lejlighedsvis overvintrer, mens steppegærdesanger (*C. c. halimodendri*) forekommer i samme periode, om end underarten er meget sjældnere end sibirisk gærdesanger (Collinson et al. 2022). (Rusland, Sibirien, Kasakhstan, Usbekistan, Turkmenistan til Mongoliet & Kina; overvintrer sydligte Asien)

Makisanger *Curruca subalpina* (0, 0, 1/1)

2022: 15/5, Blåvands Huk (RB), 2K han, *Bent Jakobsen m.fl. (Foto & Lyd).

Ny art for landet. Læs mere om nærværende fund andetsteds i Fugleåret (Olsen 2023c). (Nordvestlige Italien, Korsika, Sardinien & Baleariske Øer; overvintrer nordvestlige Afrika)

Sortstrubet drossel *Turdus atrogularis* (2/2, 16/16, 1/1)

2022: 14/12, Rindum, Ringkøbing (RK), han, *Finn Bro (Foto).

Hermed det 19. danske fund og det sjette fra december, som dermed er den bedste måned for arten. Månedsfordelingen for de øvrige fund er: januar (4), februar (2), april (1), oktober (3) og november (2). Landets første fund fra 1822 i Herlufmagle (S) er kun angivet med årstal og indgår derfor ikke i månedsfordelingen. De danske fund fordeler sig geografisk på blot fire af de elleve regioner, som Sjældenhedsudvalget opdeler Danmark i: NJ (4), RK (3), RB (2) og S (10). Arten er således aldrig truffet på hverken Bornholm, Lolland, Falster, Møn, Fyn, Østjylland eller i Sønderjylland. (Sibirien; overvintrer fra Iran til Myanmar)

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 29/29, 4/4)

2022: 24/9, Christiansø, Ertholmene (B), 1K ringm., *Anton Herrig Liebermann (Foto). – 25/9, Hanstholm Fyr (NJ), 1K/hun, *Rune Sø Neergaard, Kenneth Bach Christensen (Foto). – 4/10, Omø (S), 1K/hun ringm., *Johan-

Isabellastenpikker, Spodsbjerg, Hundested, 22. oktober 2022.
Foto: Lars Jensen.

nes Bang (Foto). – 15/10, Mandø (RB), 1K/hun, *Thomas W. Johansen m.fl. (Foto).

Med fire fund tangeres rekordåret 2018. Forekomsten er helt tidstypisk, da ikke færre end 28 af de 33 danske fund ligger i 31-dages perioden 22/9-22/10. De bedste danske lokaliteter for arten er Hanstholm med syv fund og Blåvands Huk med seks fund. (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Stendrossel *Monticola saxatilis* (0, 9/9, 1/1)

2022: 30/4, Fornetoftøe Marker, Borreby Mose (S), 2K han, *Ingela Hallin m.fl. (Foto & Død).

Danmarks tidligste fund. Arten er bortset fra et enkelt fund i oktober udelukkende truffet i maj (5) og juni (3). Den aktuelle fugl blev fundet omkring kl. 07:30 og sås frem til ved 12-tiden, hvorefter den forsvandt. Ved 15-tiden blev fuglen fundet, liggende døende på en mark, og den døde kort efter. Fuglen er sidenhen indleveret til skindsamlingen på Statens Naturhistoriske Museum, hvor den er blevet undersøgt og skindlagt. I den forbindelse kunne det konstateres, at fuglen havde et massivt hovedtraume og hjerneblødning i overensstemmelse med en kollision. Danmark har flest fund i Skandinavien, da arten blot er truffet fem gange i Sverige (Birdlife Sverige 2023) og fire gange i Norge (Norgeslisten 2023). (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Sibirisk bynkefugl / japansk bynkefugl *Saxicola maurus* / *Saxicola stejnegeri* (0, 50/50, 1/1)

2022: 8/10 + 15-16/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K/hun, *Rolf Christensen, Erik Christophersen m.fl. (Foto).

Med en uge mellem de to forekomster ville det være nærliggende at tro, at der var tale om to forskellige individer. Der blev dog taget gode fotos, som afslører, at det med overvejende sandsynlighed drejer sig om samme fugl. Artsparret udgør en af nutidens større bestemmelsesmæssige udfordringer, og Sjældenhedsudvalget er på baggrund af et nyt studie af dragt karakterer (Hellström & Waern 2021) i gang med en genbehandling af alle fund tilhørende artsparret. Pågældende studie viste, at arterne har stor variation i dragten, men afslørede også, at visse

Vestlig middelhavsstenpikker, Rindby Strand, Fanø, 6. november 2022. Foto: Bo L. Christiansen.

Isabellastenpikker, Storvorde, 5. november 2022.
Foto: Casper Sylvester Conradsen.

individer af begge arter kan artsbestemmes i felten og ud fra gode foto. Indtil videre publiceres alle danske fund som ubestemte, hvis der ikke foreligger en DNA-undersøgelse, med undtagelse af hanner af sibirisk bynkefugl ssp. *hemprichii*, hvis haletegning udelukker andre underarter og arter inden for komplekset.

Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina* (0, 3/3, 3/3)

2022: 14/10, Ejstrup Strand, Tranum (NJ), *Peter Hedegaard Kristensen m.fl. (Foto). – 22/10, Spodsbjerg, Hundested (S), *Diderich Diderichsen, Michael Trasborg, Søren Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 5/11, Storvorde (NJ), *Casper Sylvester Conradsen m.fl. (Foto).

Rekordforekomst. Årets tre fugle fordoblede antallet af danske fund. Samtlige danske fund er fra det sene efterår i perioden 13/10-14/11. Også i flere af vores nabolande var der en del fund i 2022, eksempelvis var der fire fund i Holland, hvilket er ny rekord (CDNA 2023). I Finland var der ligeledes fire fund (Roni Väisänen pr. mail), ét i Sverige (Niklas Andersson pr. mail), ét i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), to i Tyskland (Christopher König pr. mail) og to i Storbritannien (Louise Bacon pr. mail). (Tyrkiet, centrale Asien; overvintrer Afrika, Arabiske halvø & nordvestlige Indien)

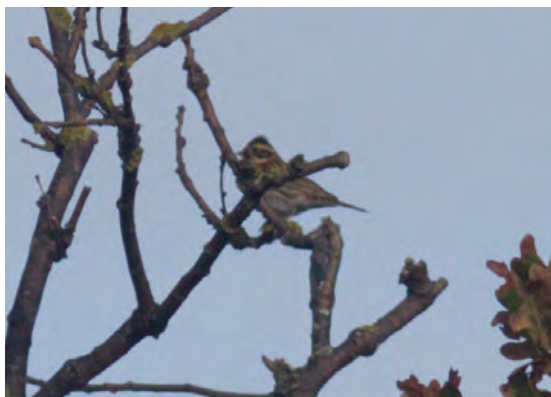
Vestlig middelhavsstenpikker *Oenanthe hispanica* (0, 3/3, 1/1)

2022: 1-6/11, Rindby Strand, Fanø (RB), 1K han, *Kim Fischer m.fl. (Foto).

Efteråret 2022 udmærkede sig med fund af hele tre forskellige sjældne stenpikkerarter. Det aktuelle fund udgør landets fjerde fund af vestlig middelhavsstenpikker

Hvidkindet værling, Frederikssø, Ertholmene, 21. oktober 2022. Foto: Anton Herrig Liebermann.

Pileværting, Christiansø, Ertholmene, 19. september 2022. Foto: Anton Herrig Liebermann.

ker. De tidligere fund ligger fænologisk set ret spredt. Disse er: 10-21/6 2000, Aflandshage, Amager (S), 2K han (SU-rapport 2000), 1-8/11 2011, Thorsminde (RK), 1K han (SU-rapport 2011) og 26/12 2018-3/1 2019 Sundstrup (NJ), 1K hun (SU-rapport 2018). (Vestlige Middelhavsområde; overvintrer tropisk Afrika)

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0, 13/13, 2/2)

2022: 15/10, Bøjden Nor (F), hun, *Esben Aagaard, Flemming Agner Jørgensen (Foto). – 29/10, Stenbjerg Landingsplads, Nørre Vorupør (NJ), 1K han, *John Kyed m.fl. (Foto).

To årstidsmæssigt meget typiske fund. Af Danmarks 15 fund er hele elleve fra oktober. De øvrige fordeler sig på maj (2), juni (1) og november (1). Fuglen ved Bøjden Nor er første fund på Fyn. (Bulgarien, østlige Rumænien & videre østpå til Mongoliet; overvintrer Østafrika)

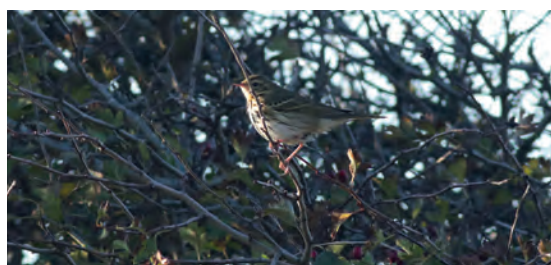
Alpejernspurv *Prunella collaris* (0, 15/15, 1/1)

2022: 2/5, Grenen, Skagen (NJ), rst. og dernæst trk.fors., *Daniel Palm Eskildsen, Nina Yasmin Ali, Joshua Emil Haahr m.fl. (Foto).

Danmarks 16. fund og et tidstypisk et af slagsen, da samtlige fund på nær ét, ligger i den forholdsvis korte periode 10/4-11/5. Kun et fund fra Christiansø 21-30/6 1990 skiller sig datomæssigt ud. Skagen er med nu fem fund Danmarks bedste lokalitet for arten. Christiansø var med fire fund førhen Danmarks bedste lokalitet, men her er alpejernspurv ikke registreret siden 1990. (Mellem- & Sydeuropa)

Nonnestenpikker, Stenbjerg Landingsplads, Nørre Vorupør, 29. oktober 2022. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Tajgapiber, Røsnæs Fyr, 20. oktober 2022. Foto: Jan Lindgaard Rasmussen.

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 27/28, 6/6)

2022: 25/9, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Rolf Christensen (Lyd). – 11/10, Blåvands Huk (RB), *Jonas Pedersen, Sebastian Thorup Hansen m.fl. (Foto & Lyd). – 18/10, Mandø (RB), *Sigrid Kistrup Ilsøe, Frederik W. Johansen, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto & Lyd). – 18/10, Mandø (RB), *Jakob Engelhard, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto). – 20/10, Røsnæs Fyr (S), rst., derefter trk., *Jan Lindgaard Rasmussen (Foto). – 28/10, Blåvands Huk (RB), trk., *Henrik Böhmer, Joshua Haahr, Sebastian Thorup Hansen m.fl. (Lyd).

Med seks fund blev 2022 det hidtil bedste år for arten og overhalede 2014, hvor der var fem fund (SU-rapport 2014). Arten har nu været årlig i Danmark siden 2017. Det aktuelle fund fra Skagen er det første i Nordjylland og første jyske fund uden for region RB, som med hele 25 af de 33 danske fund er landets suverænt bedste område for arten. Fundet fra Røsnæs er desuden det første på Sjælland. Kendskabet til artens stemme og ikke mindst godt optageudstyr har uden tvivl været med til at øge antallet af bestemte tajgapibere herhjemme. Af de sidste ti danske fund hviler dokumentationen for hele seks af dem således udelukkende på optagelser af fuglenes kald. Både i Norge (Artsobservasjoner 2023) og i Holland (Dutch Bird Alerts 2023) var der influks af arten ultimo september. Arten skal ikke godkendes af de respektive sjældenhedsudvalg i hverken Norge eller Holland. (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Gul sanger, Agger, Thy, 12. oktober 2022. Foto: Poul Holm Pedersen.

Hvidkindet værling *Emberiza leucocephalos* (0, 6/6, 1/1)

2022: 21-23/10, Frederiksø, Ertholmene (B), 1K han, *Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto).

Tredje år i træk med fund af arten. Sjette danske fund af en han og anden gang, at arten ses på Ertholmene (B). I de øvrige nordiske lande var der ét fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail), ét i Sverige (Niklas Andersson pr. mail) og ét i Norge (Olsen 2023e). (Nord- & Centralasien; overvintrer Sydøstasien)

Pileværling *Emberiza rustica* (0, 55/55, 1/1)

2022: 19/9, Christiansø, Ertholmene (B), *Anton Herrig Liebermann (Foto).

Et fund, der nærmest ikke kunne være mere typisk. Med imponerende 25 fund er Ertholmene nemlig den suverænt bedste lokalitet for arten. September er med lige så imponerende 24 fund desuden bedste måned. De øvrige fund fordeler sig således: marts (3), april (1), maj (17), juni (5) og oktober (6). Artens bestand i Finland udviser i disse år stærk fremgang (Roni Väisänen pr. mail). (Nordlige Skandinavien, Finland & Rusland; overvintrer Kina & Sydøstasien)

Brunhovedet værling *Emberiza bruniceps* (0, 2/2, 0)

2002: 7/9, Hønen, Fanø (RB), 1K han, *Lars Jensen, Klaus Malling Olsen, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto).

2019: 15/10, Blåvands Huk (RB), 1K, *Jonathan-Hemmer Hansen, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Fundet i 2002 har tidligere været godkendt som en adult hun hættæværling (*Emberiza melanocephala*)

(SU-rapport 2013), men det er efter genbehandling nu ombestemt til brunhovedet værling. Fuglen kunne aldersbestemmes til 1K, da den havde friske håndsvingfjer samt hånddækfjer med ensartede, lyse kanter. Håndsvingfjer og hånddækfjer ville i september være mere slidte på en 2K+. På flere fotos ses, at fuglen har én eller flere rygfjer med guligt anstrøg inderst, hvilket passer med postjuvenile fjer på han brunhovedet værling, hvor hættæværling han i postjuvenil dragt har brun ryg. Desuden har fuglen ret kraftig rygstribe, hvor både udbredelse og stribernes form ligeledes understøtter bestemmelsen til brunhovedet værling. Flere observatører kommenterede under, og umiddelbart efter, observationen, at fuglen havde en rødlig plet centralt på brystet. Denne plet er svær at konstatere på fotos, men ét foto giver indtryk af en rødlig markering på brystet. På baggrund af ovenstående karakterer vurderer Sjældenhedsudvalget, at bestemmelsen til brunhovedet værling er tilstrækkelig dokumenteret.

Fundet i 2019 har tidligere været godkendt som 1K hætte-/brunhovedet værling (SU-rapport 2020), men er efter genbehandling nu ombestemt til brunhovedet værling. Fuglen havde brede sorte striber på ryggen og kraftig stribe på bryst og flanker. Disse kendetegn passer med 1K brunhovedet værling i juvenil dragt. På baggrund af fotos og kommentarer fra Tor A. Olsen, der har gennemgået norske efterårsfund af hætte- og brunhovedet værling, har Sjældenhedsudvalget vurderet, at dragten ligger uden for variationen hos 1K hættæværling. Denne art har om efteråret typisk ustribet - eller svagt stribet - underside og smalle mørke striber på ryggen. På den baggrund er fundet godkendt som en 1K brunhovedet værling.

Fundene fra 2002 og 2019 er godkendt i kategori A, da ingen af fuglene viste tegn på en fortid bag tremmer. Fuglen på Fanø fra 7/9 kan umiddelbart synes tidligt på efteråret, men arten forlader ynglepladserne i Kazak-hstan fra ultimo juli til midten af august (Cramp *et al.* 1994), og der er fund i Indien i august (eBird 2023), hvor arten overvintrer. Fundet i Blåvand 15/10 passer fint årstidsmæssigt med et fund fra Norge af en 1K han, 22-23/10 2017 (Norgeslisten 2023) og Polen med et fund af en 1K 6/10 2022 (Tadeusz Stawarczyk pr. mail).

Der er tidligere godkendt syv danske fund af brunhovedet værling i kategori E – se afsnittet om denne kategori. (Centralasien; overvintrer Indien)

Gul sanger *Setophaga aestiva* (0, 0, 1/1)

2022: 8-16/10, Agger, Thy (NJ), 1K, *Jan Drachmann, Frits Rost, Jens Skovgaard Pedersen m.fl. (Foto & Lyd).

Ny art for landet og første fund i Skandinavien. Læs mere om nærværende fund andesteds i Fugleåret (Olsen 2023d). (Alaska, Canada & USA; overvintrer Mellemamerika)

Kategori C: Fund af arter hvis bestande stammer fra udsatte eller undslupne fugle

Category C: Records relating to established feral breeding population

Amerikansk skarveand *Oxyura jamaicensis* (0, 12/12 ekskl. fund fra 1991-2012, 2/2)

2022: 13/2-13/3, Selsø Sø (S), 2K+ han vdr., *Ulla Munch Hansen m.fl. (Foto). – 6-18/4, Sjølsø (S), 2K+ han vdr., *Christian Glahder m.fl. (Foto). – 26-28/10, Føns Vang (F), hun, *Nis Rattenborg, Henrik Frier m.fl. (Foto).

Begge fund fra Sjælland drejer sig om samme individ. Fuglen i Selsø Sø fulgtes med en hvidhovedet skarveand, da den blev opdaget på lokaliteten. Fuglen blev forgæves forsøgt skudt, da arten anses som en trussel mod den europæiske bestand af hvidhovedet skarveand. Efter den fejlslagne jagt på fuglen i Selsø Sø, fortrak fuglen siden til Sjølsø. Her gjorde den ophold, denne gang uden den hvidhovedede skarveand. (Kategori C-bestand: Vesteuropa)

Stor hornugle *Bubo bubo* (0, 3/3, 1/2)

2022: 11-12/10 + 1/11, Middelfart (F), 2 (han og hun) syng., *Michael Brunhøj Hansen (Lyd).

Fund øst for Lillebælt er usædvanlige og skal forelægges Sjældenhedsudvalget som lokal SU-art. Fundet i 2022 er det andet fund på Fyn (F); første var en dødfunden på Vestfyn 7/11 2020 (SU-rapport 2020). Derudover foreligger der øst for Lillebælt blot to godkendte fund, begge dødfundne fugle på Falster i hhv. 2004 og 2005 (SU-rapport 2007). (Kategori C-bestand: Tyskland & Danmark)

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle

Category D: Possible escapes

Hjelmskallesluger *Lophodytes cucullatus* (0, 13/13, 1/1)

2022: 11-24/12, Bygholm Enge, Horsens (VE), 2K+ han, Søren Manscher, Steffan Andersen m.fl. (Foto).

Fuglen bar ikke ringe eller viste tydelige tegn eller adfærd, der indikerer en fortid i fangenskab. Sådanne

fund er traditionelt blevet placeret i kategori D i lighed med fremgangsmåden i de fleste af vores nabolande. Sjældenhedsudvalget opfordrer til, at der under fremtidige observationer af hjelmskallesluger i Danmark, sørges for god dokumentation vedrørende adfærd, ringe på ben og eventuelle tegn i fjerdragten, der kunne tyde på en fugl undsluppen fra fangenskab. Dette med henblik på at alle fund er tilstrækkeligt dokumenteret i forhold til eventuel genbehandling af kategorisering i fremtiden. (Nordamerika)

Kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Presumed or certain escapes

Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*

Med karakterer svarende til mørk dværgcanadagås, ssp. *minima* (0, 10/10, 0)

2019: 30/12, Favrholt Voldgrav, Hillerød (S), 2K+, *Christian Glahder (Foto).

Sjældenhedsudvalget er i gang med at behandle alle hidtidige fund af dværgcanadagås med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet fund af dværgcanadagås, ssp. *hutchinsii* kandididerer til at blive placeret i kategori A, mens mørk dværgcanadagås, ssp. *minima* er under evaluering i forhold til en placering i kategori C og ikke som nu i kategori E. (Kategori C-bestand: Holland)

Dværgsnegås *Anser rossii* (0, 7/10, 0)

2013: 16/2, Søer syd for Tårnholm, Korsør (S), 3 2K hvid form, Morten Bentzon Hansen, Pierre-Andre Crochet, Julien Mazenauer (Foto). – 1-5/3, Holløse Bredning (S), 3 2K hvid form, Tim Andersen, Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 17-19/5, Luddeholme og Hegnede Bugt (M), 3K+ hvid form, Sebastian Klein, Per Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto).

2014: 29/4, Drejød Nørresø (F), 3K+ hvid form, *Erhardt Edmund Ecklon (Foto).

Fundet ved Korsør og Holløse Bredning vurderes at omhandle samme tre individer, der i øvrigt forinden havde ophold sig i Holland 8/12 2012-2/2 2013 (Waarneming 2013) og efterfølgende i Sverige 12/3-22/4 (BirdLife Sverige 2023). Fundet på Drejød vurderes at omhandle samme individ, der sås 27/3-14/11 2013 på Ærø (SU-rapport 2014). Der foreligger fem tidligere fund af seks fugle i kategori E: 7/2-7/3 1997, Vejlerne (NJ), 3K+ (SU-rapport 1997), 3-13/10 1998, Ballum Enge og Forland (SJ), 2K+ (SU-rapport 1998), 15/10 2000, Margrethe Kog (SJ), 2K+ rst. og dernæst trk. (SU-rapport 2000), 27/3-14/11 2013, Vitsø og Stokkeby Nor, Ærø (F), 2K+ (SU-rapport 2014), 16/7 2020, Saltholm (S), 2 3K+ (SU-rapport 2021) og 18-23/7 2020, Klydesøen og Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (S), 2 3K+ (SU-rapport 2021, SU-rapport 2022), hvor fundet på Saltholm, Klydesøen og Villahøj Sø vurderes at omhandle samme individer. Mens fuglen på Ærø i 2013 og Drejød i 2014 sås godt nok til, at det kunne udelukkes, at den var ringmærket, så kunne det ikke afgøres, om fuglen i Margrethe Kog i 2000 og/eller fuglene på Saltholm og Kalvebod Fælled i 2020 bar ringe; fuglen i Margrethe Kog var i flok med bramgæs (*Branta leucopsis*), mens fuglene på Saltholm

Lammegrib, Jægerspris Nordskov, 15. maj 2022. Foto: Peter Jørgensen.

og Kalvebod Fælled holdt til sammen med grågæs (*Anser anser*). Derimod har alle øvrige fugle, hvor fundene er godkendt i kategori E, båret farvede ringe, hvilket beviser eller kraftigt indikerer, at de er undslupne fangenskabsfugle. Sjældenhedsudvalget opfordrer alle til at indsende fund, der ikke fremgår af listen ovenfor, også selvom fuglen(e) har båret ring, så udvalget kan danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet arten med denne rapport indgår på den danske liste i kategori A. (Nordamerika)

Marmorand *Marmaronetta angustirostris* (0, 1/1, 1/1)

2022: 24-30/8, Lillesø og Ry Møllekanal, Ry (ÅH), 2K+, *Thomas Secher Jensen m.fl. (Foto).

Fuglen var ikke ringmærket, men udviste en særdeles tam adfærd og vurderes derfor at omhandle en fugl, som er undsluppet fra fangenskab. (Spanien, Nordafrika, Tyrkiet & Mellemøsten)

Hjelmkallesluger *Lophodytes cucullatus* (0,7/7,1/1)

2022: 3/9-31/12, Hornbæk Enge og Gudenåen vest for Randers (ÅH), 2K+ hun, *Sebastian Klein, Michael Knudsen m.fl. (Foto).

Fuglen var ikke ringmærket, men udviste særdeles tam adfærd og vurderes derfor at omhandle en fugl, som er undsluppet fra fangenskab. (Nordamerika)

Japansk trane *Grus japonensis* (0, 1/1, 0)

2022: 5/1, Ødis Sø (VE), Sten Nielsen (Foto). – 27/2, Svanemosen, Kolding (VE), via Aleks Lund (Foto). – 23/4,

Jelssøerne, Jels (SJ), via Aleks Lund (Foto). – 28/4-27/9, Egholt, Gejsing Skov, Røj Mose og Bøllingbæk, Kolding (VE/RB), Jørn Chemnitz Kristiansen, Tina Ellegaard m.fl. (Foto). – 27/11-31/12, Røj Mose (RB), Lars Paulsen, Lea Riis Stenfeldt m.fl. (Foto).

Fuglen er set i området siden august 2020 og er undsluppet fra Skærup Zoo (SU-rapport 2020, SU-rapport 2021). (Sydøstlige Sibirien, Nordøstkina & Japan)

Kohejre *Bubulcus ibis* (0, 2/2, 1/1)

2022: 23/10, Fruens Bøge, Odense (F), *Anni Immerkær Andersen (Foto).

Tredje danske fund af en undsluppen kohejre drejer sig om en fugl, der var undsluppet fra Odense Zoo. De to første er fra hhv. 1985 (SU-rapport 1985) og 1989 (SU-rapport 1989), begge gange slap en fugl ud fra Københavns Zoo. Fuglen i 1985 havde en klippet vinge og sås efterfølgende på både Amager og i Skåne, mens fuglen fra 1989, der var forsynet med en ring, sås på en række sjællandske lokaliteter samt på Lolland. (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Hammerhovedhejre *Scopus umbretta* (0, 0, 1/1)

2022: 25/5, Aalborg (NJ), *John Brask m.fl. (Foto).

Første danske fund af denne karakteristiske art. Fuglen var samme dag undsluppet fra Aalborg Zoo, som ligger blot 500 meter fra fundstedet (Nordjyske 2023). (Afrika & den sydligste del af den Arabiske Halvø)

Lammegrib *Gypaetus barbatus* (0, 5/5, 2/2)

2022: 15-16/5, Jægerspris Nordskov, Kikhavn, Ullerup

Skov, og Slettemose, Rørvig (S), 2K trk., *Peter Jørgensen, *Michael Trاسبorg, Klaus Bjerre m.fl. (Foto). – 18/5, Grip-penfeld, Tønder (SJ), 2K, Lars Nielsen (Foto). – 10-12/6, Råbjerg, Hulsig Hede og Skagen (NJ), 2K rst., derefter trk.fors., Laila Neermann m.fl. (Foto).

Fundene fra Sjælland og Sønderjylland involverer samme fugl, mens fuglen fra Råbjerg og Skagen ud fra dragt-karakterer vurderes at være en anden. Ingen af fuglene havde blegede svingfjer, hvilket ellers kendetegner fugle, der stammer fra de sydeuropæiske udsætningsprojekter. Begge fugle er således formentlig klækket i naturen. Det ændrer dog ikke på kategoriseringen, da Sjældenheds-udvalget vurderer, at fuglene efter al sandsynlighed er efterkommere af fugle fra de eksisterende udsætningsprojekter. Disse projekter har fortsat ikke opbygget en selvsupplerende bestand, hvorfor også efterkommere af udsatte fugle placeres i kategori E. (Sydeuropa & Nordvestafrika til Nordøstlige Kina; Himalaya til Nepal & vestlige Pakistan)

Hvidhovedet havørn *Haliaeetus leucocephalus* (0, 0, 1/1)

2022: 19/4, Mellerup, Randers (ÅH), 5K+, Martin Toft Hansen (Foto). – 20-22/4, Jesperhus, Nykøbing Mors (NJ), 5K+, Bo Lehm m.fl. (Foto). – 27/4, Ringkøbing (RK), 5K+, Morten Stricker m.fl. (Foto).

Første danske fund af denne karakteristiske art. Fuglen var undsluppen fra den tyske rovfuglepark Adlerwarte Berlebeck. Fuglen blev indfanget og transporteret tilbage til Tyskland (TV2 2022). (Nordamerika)

Amerikansk tårnfalk *Falco sparverius* (0, 7/7, 1/1)

2022: 27-28/8, Vinding, Vejle (VE), 2K+ han, Hanne Brøndum, Paul Brøndum (Foto).

Der foreligger nu i alt otte fund af amerikansk tårnfalk, der er vurderet at være undslupne fugle. De fem første fund var alle fra Sjælland i årene 2012-2015 (Christensen *et al.* 2022), mens de tre seneste i årene 2020-2022, inklusive dette års fund, alle har været i det sydøstlige Jylland omkring Horsens og Vejle. (Nordamerika)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (0, 10/10, 1/1)

2022: 27/6, Glimsholt, Sindal (NJ), 1K-type, Kristian Nygren Holm (Foto).

Forekomsten af en 1K-type midt sommer afviger fra artens forekomst i landet, idet arten normalt ankommer fra ultimo september, med de fleste fund omkring ultimo oktober og primo november. Endvidere udviste fuglen tillidsfuld adfærd og på billeder så det ud til, at den enten bar en sender på det ene ben eller havde en strop. (Nordskandinavien & Rusland)

Broget krage *Corvus albus* (0, 0, 1/1)

2022: 27/3, Hammeren (B), trk.fors., *Carsten Andersen, Erik Sand (Foto).

Første danske fund af denne karakteristiske art. Det er oplagt, at der er tale om samme individ, som sås på Rügen ud mod Østersøen i det nordlige Tyskland 21/3 2022 (Ornitho 2023). Broget krage yngler i Afrika syd for Sahara, og aktuelt betragtes europæiske fund af arten som fugle, der er undsluppet fra fangenskab, selvom det ikke kan udelukkes, at det kan dreje sig om fugle, der har

været blinde passagerer på skibe. Flere fund af arten i Storbritannien har vist sig at være undslupne fra fangenskab. En fugl, der dukkede op i Storbritannien i 2018, og som sås i Holland og Tyskland i 2019, kunne dog ikke umiddelbart spores tilbage til fangenskab, men fundet er ligesom øvrige britiske fund godkendt i kategori E (Viles 2018). (Afrika syd for Sahara)

Rødvinget sortstær *Onychognathus morio* (0, 0, 1/1)

2022: 30/5, Englit, Skagen (NJ), hun trk., *Casper Sylvestor Conradsen, Anders Rasmussen, Rasmus Matthiesen-Juhl m.fl. (Foto). – 3/6, Lønstrup (NJ), hun, Allan Pade, Jonna Andreassen, Conny Jensen m.fl. (Foto). – 4/6, Løkken (NJ), hun, Kirsten Marie Kjær Gunvald (Foto). – 5/6, Hirtshals (NJ), hun, Allan Kynn Jensen (Foto). – 14/6, Skagen Havn (NJ), hun, via Knud Neergaard Flested (Foto). – 16/6, Sæby Havn (NJ), hun, Kristina Dettmann Sørensen (Foto). – 26/6, Lønstrup (NJ), hun, Malene Elholm Jeppesen (Foto). – 16/8, Grenen, Skagen (NJ), hun trk.fors., Rolf Christensen (Foto). – 21/8, Fyrklit, Hirtshals (NJ), hun, Preben Christensen (Foto). – 30/8, Hirtshals (NJ), hun, Ragnar Smith (Foto). – 3/9, Grenen, Skagen (NJ), hun trk.fors., Rolf Christensen. – 21/9, Hirtshals (NJ), hun, Karen Bennedsen (Foto).

Første danske fund af denne art. Alle iagttagelser vurderes at omhandle samme individ. Fuglen blev oprindeligt bestemt til tristrams sortstær (*Onychognathus tristramii*), men billeder tillod efterfølgende, at den kunne ombestemmes. (Østlige Afrika fra Eritrea til Sydafrika)

Brunhovedet værling *Emberiza bruniceps* (0, 7/7, 0)

1966: 4-7/6, Stausø, Henne (RB), 2K+ han syng., *Finn Birkholm-Clausen, Ole Hansen.

1967: efter 16/8, Febersted, Hanstholm (NJ), 2K+ han fundet død, *Hans Peter Christensen (Foto & Død).

1974: 22/7, Viborg (NJ), 2K+ han, *Steen Frandsen (Foto).

1979: 13/5, Hanstholm Fyr (NJ), 2K+ han, Hanne Eriksen, Jens Eriksen m.fl.

1979: 25/5, Annelbanken, Mandø (RB), 2K+ han, *Nis Rattenborg.

1983: 5/8, Arup (NJ), 2K+ han, Lars Witting, Karsten Nørgaard, Helge Røjle Christensen m.fl. (Foto).

2001: 10/5, Listed, Svaneke (B), 2K+ han, Hans Lyster, Lars Trolle (Foto).

Efter genbehandling er de syv nævnte fund godkendt i kategori E. Fundene fra 1966 til 1983 er fra en periode, hvor arten var almindeligt forekommende i fangenskab, hvilket taler kraftigt imod spontan forekomst i denne periode. Lignende forekomster er observeret andre steder i Europa (Vinicombe 2007). Fundet i 2001 blev vurderet til at være for tidligt på foråret til, at det kunne dreje sig om en spontan forekomst, da arten først ankommer til sine nærmeste ynglepladser i det nordlige Kasakhstan omkring midten af maj (Cramp *et al.* 1994). Lokaliteten på fundet i 1966 har tidligere været angivet som Henne Strand (RB), men nye oplysninger har klargjort, at fuglen sang i haven ved Stausø Skole, der lå øst for Henne, og nu er blevet erstattet af Blåbjerg Friskole & Naturbørne-

have, hvorfor lokaliteten hermed angives som Stausø (RB). Den præcise dato på fundet i 1967 er ukendt, men samleren mener, at jagten dengang gik ind efter 16. august, og at det var i perioden derefter, at han fandt den døde fugl ved en plantage nær Febbersted øst for Hanstholm. Den dødfundne fugl blev udstoppet og står nu på Hanstholm Friskole. (Centralasien; overvintrer Indien)

Husfinke *Haemorhous mexicanus* (0, 1/1, 1/1)

2022: 15/3, Boserup Vang, Gribskov (S), han, *Troels Eske Ortvad (Foto).

Arten er aldrig truffet spontant i Europa. Det aktuelle fund involverer en fugl, som var meget lidt sky og derfor med meget stor sandsynlighed omhandler en fugl undsluppet fra fangenskab. (Nord- & Mellemamerika)

Sortgrackel *Quiscalus quiscula* (0, 1/1, 0)

1970: 25/3-20/4, Gevninge (S), O. Schelde (Foto).

Siden 1990'erne har fundet været regnet som et kategori E fund, men dette har ikke tidligere været publiceret.

Grønland – Kategori A Greenland – Category A

Rørhøne *Gallinula chloropus* (0, 1/1, 0)

2019: forår, Station Nord, Nordgrønland, fundet død, *Sirius Slædepatrulje, Bjarne Jensen (Foto).

Rørhønen (*Gallinula chloropus*) og amerikansk rørhøne (*G. galeata*) er nu splittet i to arter (Gill *et al.* 2023). De kan kendes fra hinanden på morfologiske karakterer såsom pandeskjoldets form, genetiske og vokale forskelle, og den dødfundne fugl i 2019 var den europæiske art. Fundet repræsenterer det første sikre af denne art i Grønland, hvor der er fem sikre fund af amerikansk rørhøne i 1908, 1928, 1972, 1984, 1991 (dokumenteret med skind) og derudover to fund i 1993 og 2022, som formentlig er den amerikansk art, men som omhandler feltobservationer, der ikke kan artsbestemmes med sikkerhed (Boertmann 1994). (Europa)

Rørhøne / amerikansk rørhøne *Gallinula chloropus* / *Gallinula galeata* (0, 1/1, 1/1)

2022: 7/11, Qaqortoq, Vestgrønland, *Ejvind-David Jerimiassen (Video).

Rørhønen og amerikansk rørhøne er splittet i to arter (Gill *et al.* 2023), hvor der er ét fund af rørhøne, fem sikre fund af amerikansk rørhøne og nu to fund, som ikke kan artsbestemmes med sikkerhed (Boertmann 1994).

Prærietrane *Antigone canadensis* (0, 4/4, 1/1)

2022: 25-27/7, Tasiussap Imaa, Svartenhuk Halvø, Vestgrønland, *David Boertmann, Janne Fritt-Rasmussen, Josephine Nymand m.fl. (Foto).

Femte grønlandske fund; de fire tidligere er fra Qaanaaq/Thule juli-august 1985 (Boertmann 1994), Qaanaaq/Thule august 1990 (SU-rapport 2000), Nuuk september-oktober 2007 (SU-rapport 2012) og Qaanaaq/Thule juni 2012 (SU-rapport 2012). Bemærk, at der var en fejl i opsummeringen i SU-rapport 2012 (se rettelser sidst i denne rapport). (Alaska & det nordlige Canada til Baffin Island; overvintrer sydvestlige USA)

Ringnæbbet måge *Larus delawarensis* (0, 7/8, 0)
2009: 20/7, Gurreholm, Jameson Land, Nordøstgrønland, 4K+, *Christian Glahder, *Alyn Walsh (Foto).

2011: 20-26/7, Station Nord, Nordgrønland, 3K, Bjarne Jensen (Foto).

Fundene i 2009 og 2011 er de eneste i Grønland siden 2007, hvor der var to fund af tre fugle (SU-rapport 2007). Ynglebestanden af arten i det østlige Nordamerika har udvist tilbagegang de seneste årtier, hvilket tillige har resulteret i en stor nedgang i antallet af fugle, der ses i Vesteuropa hvert år (Birdguides 2019). (Nordamerika)

Hornlunde *Fratercula corniculata* (0, 1/1, 0)

2022: 25/7, Dalrymple Rock, Nordgrønland, Kurt K Burnham, Jennifer L. Burnham, Jeff A Johnson m.fl. (Foto).

Arten blev set på lokaliteten hen over somrene 2002-2006, 2008, 2013-2019 (SU-rapport 2021) og 2022, hvorfor Sjældenhedsudvalget har vurderet, at det skal regnes som ét fund af én fugl. Læs mere om fundet i Nordgrønland i Burnham *et al.* (2020). Fra Vestpalæarktisk kendes blot ét fund; en fugl i sommerdragt fotograferet fra skib 10/8 2009 ud for øen Hornøya i Norge (Norgeslisten 2023). (Nordlige Stillehav)

Toplunde *Fratercula cirrhata* (0, 2/2, 0)

2022: 25/7, Dalrymple Rock, Nordgrønland, sdr., Kurt K. Burnham, Jennifer L. Burnham, Jeff A. Johnson m.fl. (Foto).

Arten blev set på lokaliteten både i 2019 (SU-rapport 2021) og 2022, hvorfor Sjældenhedsudvalget har vurderet, at fundet fra 2022 regnes som genganger fra 2019. Læs mere om fundet i Nordgrønland i Burnham *et al.* (2020). (Nordlige Stillehav)

Silkehejre *Egretta garzetta* (0, 0, 1/1)

2022: 4/5, Aappilattoq, Sydgrønland, 2K+, Tittus Titussen (Foto).

Første fund i Grønland. Taget i betragtning, at der t.o.m. 2022 foreligger ca. 88 fund fra Island, var et grønlandsk fund til en vis grad ventet (Yann Kolbeinsson pr. mail). (Syd-, Vest- & Sydøsteuropa)

Træsvale *Tachycineta bicolor* (3/3, 4/4, 0)

2019: 30/7, Danas Banke, 60 km sydvest for Ugarsiorfik, Vestgrønland, 1K/hun, *Frank Riget (Foto).

Ottende fund i Grønland, hvor de tidligere er: 13/7 1864 i Qeqertarsuaq, Vestgrønland (Boertmann 1994), april (dato ukendt) 1941 i Sisimiut, Vestgrønland (Boertmann 1994), 28/5 1948 i Qassarsuk, Vestgrønland (Boertmann 1994), sidst i maj (dato ukendt) 1958 i Itinnera, Nuuk, Vestgrønland (Boertmann 1994), 26/6 1970 på Danas Banke ud for Paamiut, Vestgrønland (Boertmann 1994), sidst i juni (dato ukendt) 1977 ud for Sisimiut, Vestgrønland (Boertmann 1994) og ét fund, der ikke indgår i opsummeringen, da det omhandler et udstoppet eksemplar i Aasiaat, Vestgrønland uden dato (Boertmann 1994). Fundet i 2019 blev set ombord på et fiskeriundersøgelsesskib på Danas Banke på position: 62°46'N, 51°52'W. (Alaska, Canada & nordlige USA; overvintrer USA, Mexico, Mellemamerika & Cuba)

Sortstrubet drossel, Rindum, Ringkøbing, 14. december 2022. Foto: Finn Bro.

Elle-empidonax *Empidonax alnorum* (0, 1/1, 0)

2019: 6-13/10, Asiarpak, Nuuk, Vestgrønland, *Lars Witting (Foto & DNA).

Første fund i Grønland. Den 13/10 var der stort snefald i området, og dagen efter blev en vinge fra fuglen fundet og indsamlet (formentlig efter at have været fanget af en kat). En DNA-analyse blev sidenhen foretaget, og denne bekræftede bestemmelsen (Witting & Kauppinen 2023). (Nordøstlige USA & Canada til centrale Alaska; overvintrer nordvestlige Sydamerika)

Østlig kongetyran *Tyrannus tyrannus* (1/1, 5/5, 0)

2016: 19/7, Akunnaq, nær Aasiaat, Vestgrønland, 2K+, *Jens Peter Olsen (Foto).

Sjette fund i Grønland, hvor de tidligere er: tidlig september (dato ukendt) 1900 i Arsuk, Paamiut, Vestgrønland (Boertmann 1994), 18/7 1952 i Maniitsoq, Vestgrønland (Boertmann 1994), 23/6 1961 i Nuuk, Vestgrønland (Boertmann 1994), 5-6/6 1990 i Paaimut, Vestgrønland (Boertmann 1994) og 12/7 2006 i Paamiut, Vestgrønland (SU-rapport 2006). (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Sangdrossel *Turdus philomelos* (0, 2/2, 0)

2011: 20-21/9, Grønlandshavet ud for Germania Land, Nordøstgrønland, *Bruce Mactavish (Foto).

Andet fund i Grønland, hvor det første blev gjort i forbindelse med at et mumificeret individ blev fundet i juni 1982 ved Dahls Skær på Clavering Ø i Nordøstgrønland (Boertmann 1994). (Europa & vestlige Asien; overvintrer Vest- og Sydeuropa, Nordafrika & Sydvestasien)

Vandredrossel *Turdus migratorius* (6/6, 0, 1/1)

2022: 29-30/10, Kimmernat, Nuuk, Vestgrønland, han, *Johannes Kyed, Martin Kviesgaard m.fl. (Foto).

Syvende grønlandske fund i Grønland og første fund siden 1946 (Boertmann 1994). (Alaska, Canada & nordlige USA; overvintrer USA, Mexico & Cuba)

Hvidkronet spurv *Zonotrichia leucophrys* (4/6, 0, 1/1)

2022: 12/6, Nuuk, Vestgrønland, 2K+ fanget i vindfang og sat fri, Steen Sørensen (Foto).

Første fund i Grønland siden 1894 (Boertmann 1994). En lille flok er ifølge Holbøll (1943) set ved Godthaab i efteråret 1824, hvilket i opsummeringen er regnet som ét fund af tre fugle selvom det præcise antal individer ikke er kendt. (Canada & Alaska; overvintrer USA & Mexico)

Stribet sangspurv *Melospiza lincolni* (1/1, 1/1, 0)

2016: 11/6, Davisstrædet, 200 km sydvest for Qeqertarsuaq, Vestgrønland, 2K+ fundet død på skib, *Svend Erik Garbus (Foto).

Andet fund i Grønland, hvor det første sås 1/9 1901 i Tuapait nær Nanortalik, Vestgrønland (Boertmann 1994). Fuglen i 2016 blev fundet død ombord på forskningsskibet Amundsen på position: 68°29'N, 57°58'W. (Canada & nordlige USA; overvintrer sydlige Nordamerika)

Brunhovedet kostær *Molothrus ater* (0, 0, 1/1)

2022: 11-18/6, Paamiut, Vestgrønland, 2K+, *Erik Fleischer, Nancy Jeremiassen m.fl. (Foto).

Ny art for Grønland. (Canada & USA; overvintrer USA & Mexico)

Gul sanger *Setophaga aestiva* (1/1, 2/2, 1/1)

2022: 26+28/8, Saqqarliit, Nuuk, Vestgrønland, 1K, *Martin Kviesgaard (Foto).

Fjerde grønlandske fund. I forbindelse med at gul sanger (*S. aestiva*) og magrovesanger (*S. petechia*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill et al. 2023), har Sjøænderhedsudvalget genbehandlet de tre tidligere fund fra hhv. 1940 (Boertmann 1994), 1976 (Boertmann 1994) og 2010 (SU-rapport 2010). Alle fund er godkendt som tilhørende nominatformen af gul sanger (*S. a. aestiva*), der yngler fra det centrale til det østlige Canada og det centrale og det østlige USA mod syd, og

regnes som den underart, der forekommer i Grønland. (Alaska, Canada & USA; overvintrer Mellemamerika)

Myrtesanger *Setophaga coronata* (6/6, 0, 1/1)

2022: 23/6, Havet vest for Disko, Vestgrønland, 2K han landede på forskningstrawleren Tarajok, hvor den efterfølgende omkom, *Henrik Lund (Foto).

Det syvende grønlandske fund, hvor de tidligere er gjort 1841, 1847, 1878, 1880, 1931 og 1937 (Boertmann 1994). (Alaska, Canada & nordøstlige USA; overvintrer østlige USA & Mellemamerika)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, 2005: 21-22/3, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 25/4-12/5, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 2006: 11/3, Ribe Holme (RB) (Foto).
- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, ssp. *minima*, 1996: 31/3-10/4, Østerild Fjord, Vejlerne (NJ) (Foto).
- Ederfugl *Somateria mollissima*, ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto). – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto).
- Amerikansk skarveand *Oxyura jamaicensis*, 2022: 23-28/2, Sundet, Faaborg (F), hun (Foto).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2021: 22/10, Asserbo Strand (S), vdr. trk. – 24/10, Fornæs (ÅH), vdr. trk. – 24/10, Frederikshavn (NJ), vdr. trk. – 24/10, Hassensør, Ebeltoft (ÅH), vdr. trk. (Foto). – 6/11, Kronborg, Helsingør (S), vdr. trk. – 13/11, Grenen, Skagen (NJ), vdr. trk. – 19/11, Udsholt Strand (S), vdr. trk. – 2022: 5/2, Kikhavn, Hundested (S), sdr. trk.
- Slørugle *Tyto alba*, ssp. *alba*, 1997: 2/7-16/6, Hundsløv, Midtals (SJ). – 2018: 4/10, Rågeleje (S), ilanddrevet (Foto & Død). – 2019: 29/4, Ramskov, Holstebro (RK) (Foto). – 2020: 12/10, Skallingen (RB) (Foto).
- Allike *Coloelus monedula*, ssp. *soemmerringii*, 2021-2022: 24/10-16/1, Hundested Havn (S) (Foto).
- Vindrossel *Turdus iliacus*, ssp. *coburni*, 2020: 17/4, Rimmevejmarkerne, Rømø (SJ), 3K+ (Foto).

Prærietrane, Tranekær, Langeland, 31. marts 2022.
Foto: Claus Dalskov.

Forkastede sager

Records not accepted

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, ssp. *hutchinsii*, 2022: 12-14/6, Kalvebod Fælled (S) (Foto).
- Hvidøjet and *Aythya nyroca*, 2022: 17.18/7, Marup Mose, Holbæk (S), 2 (3K+ han og 2K+ hun).
- Blåvinget and x skeand *Spatula discors* x *Spatula clypeata*, 2022: 30/4, Bøtø Enge (LF), 3K+ han (Foto).
- Tornhalsejler *Hirundapus caudacutus*, 2022: 30/5, Himmelev (S). – 31/5, Roskilde (S). – 1/6, Roskilde (S).
- Alpesejler *Tachymarptis melba*, 2022: 18/7, Hampenbjerg, Langbjerg Plantage (RK), rst., derefter trk.
- Gråsejler *Apus pallidus*, 2022: 15/5, Bastemose (B). – 4/11, Lystrup Strand (ÅH).
- Orientsejler *Apus pacificus*, 2022: 30/6, Grønjordssøen, Amager Fælled (S), rst., derefter trk.
- Sibirisk hjejle *Pluvialis fulva*, 2013: 19/7, Frederikskog (SJ), ad. sdr. (Foto).
- Lattermåge *Leucophaeus atricilla*, 2022: 25/7, Margrethe Kog (SJ) (Foto).
- Stormmåge *Larus canus*, ssp. *heinei*, 2006: 18/11, Upperslev Mose (S), 1K (Foto).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2021: 28/12, Fornæs (ÅH), vdr. trk.
- Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*, 2019: 17/9, Børstrup Hage, Gilleleje (S), trk.
- Atlantisk skræpe / scopolis skræpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea*, 1998: 26/12, Gilleleje Havn (S), trk.
- Brun sule *Sula leucogaster*, 2022: 21/9, Flyvesandet (F), trk.
- Dværgørn *Hieraetus pennatus*, fund, som efter genbehandling ikke længere er godkendt: 1990: 15/10, Stignæs (S), lys fase trk.fors. – 21/10, Stignæs (S), lys fase trk.fors.
- Ørnevåge *Buteo rufinus*, 2016: 2/6, Skagen (NJ) (Foto). – 3/6, Skagen (NJ) (Foto).
- Musvåge *Buteo buteo*, ssp. *vulpinus*, 1972: 1-10/6, Skagen (NJ) (Foto). Fundet er blevet genbehandlet og er ikke længere er godkendt.
- Stor hornugle *Bubo bubo*, 2022: 2/7-9/3, Fænø (F), syng.
- Slagfalk *Falco cherrug*, 2022: 7/5, Hundsemyre (B), ad.
- Broget krage *Corvus albus*, 1995: 28-29/3, Hammeren (B).
- Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus*, 2022: 20/11, Blåvands Huk (RB) (Lyd).
- Gærdesanger *Currucula curruca*, ssp. *blythi* / *halimodendri*, 2022: 16-18/10, Blåvand (RB), 1K (Foto).
- Hvidhalset fluesnapper *Ficedula albicollis*, 2022: 6/9, Hanstholm (NJ), 1K han ringm. (Foto).
- Sibirisk bynkefugl *Saxicola maurus*, 2022: 5/6, Korsbage (S) (Foto).
- Sibirisk jernspurv *Prunella montanella*, 2022: 4/5, Slipshavn Enge (F).
- Gul vipstjert *Motacilla flava* ssp. *feldegg*, 2022: 10/5, Tontoft Nakke (SJ), han (Foto). – 20/6, Nordby, Skagen (NJ), han. (Foto).
- Tajgapiber *Anthus hodgsoni*, 2022: 30/4, Blåvands Huk (RB), trk.

English summary: Rare birds in Denmark and Greenland in 2022

In 2022, the Danish Rarities Committee processed 369 Danish records (including three records on behalf of the regional reports) of which about 91 % were accepted. Seventeen records from Greenland were processed and all records were accepted. The main section of the report, Accepted records, includes records of species on the Danish list accepted in category A and category B in accordance with the AERC guidelines as well as species considered for the regional reports. Records of species accepted in category C, D and E are treated after the main section, followed by sections with records from Greenland, records still under consideration, and records not accepted. For each record, the following details are included: (1) year and date, (2) location (see map for regions), (3) number of individuals, if more than one, (4) other details, if known: sdr. = summer plumage, vdr. = winter plumage, odr. = transitional plumage, K = calendar year, ringm. = ringed, and (5) name of observer(s), with finders marked by asterisk(s). Documentation by photo (Foto), video (Video), sound recording (Lyd), telemetry tracking (GPS), DNA analysis (DNA) or collected corpse (Død) is indicated, if applicable. The numbers in brackets after the species name refer to the total number of records and individuals (separated by a slash) in Denmark (1) before 1950, (2) during the period from 1950 to 2021, and (3) in 2022, respectively. Five new species recorded in 2022 were added to the Danish list: White-headed Duck (*Oxyra leucocephala*), Wilson's Storm Petrel (*Oceanites oceanicus*), Scopoli's Shearwater (*Calonectis diomedea*), Moltoni's Warbler (*Curruca subalpina*) and American Yellow Warbler (*Setophaga aestiva*). Furthermore, Ross's Goose (*Anser rossii*) was accepted in category A based on a single bird seen at several sites in 2021 and 2022. All previous records of this species have been accepted in category E. Tibetan Sand Plover (*Charadrius atrifrons*) is split from Lesser Sand Plover (*C. mongolus*) (re-named Siberian Sand Plover) based on phenotypic differences and phylogenetic analysis which demonstrates parapatry of these two taxa relative to Greater Sand Plover (*C. leschenaultia*). As a result, Tibetan Sand Plover has been added to the Danish list in category A based on a record from 2004. There is also one record of Siberian Sand Plover from 1998. Based on a reassessment of Black-headed Bunting (*Emberiza melanocephala*) and Red-headed Bunting (*E. bruniceps*) records, a record from 2002 of a Black-headed Bunting has been accepted as a Red-headed Bunting. Furthermore, a record from 2019 of an unidentified Red-headed Bunting / Black-headed Bunting has been accepted as a Red-headed Bunting. These two records represent the first two records of Red-headed Bunting in category A. All previous records of Red-headed Bunting have been accepted in category E. Other notable sightings included the fourth record of Saker (*Falco cherrug*) and Western Black-eared Wheatear (*Oenanthe hispanica*), respectively, the fifth record of Egyptian Vulture (*Neophron percnopterus*). Records of Ferruginous Duck (*Aythya nyroca*), Black Scoter (*Melanitta americana*) and Dusky Warbler (*Phylloscopus fuscatus*) done after 2022 will not be considered by the Danish Rarity Committee.

Bedes citeret

Please quote

Olsen, K., M.B. Hansen, S. Klein, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, S.H. Nielsen, O. Nilsson & U.E. Møller 2023: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2022. – Fugleåret 2022: 119-156 (in Danish with English summary).

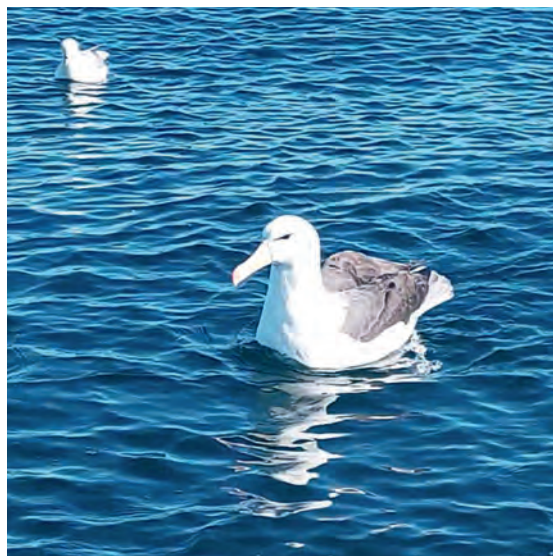
Referencer

References

- AERC 2023: Guidelines for Rarities Committees: <http://www.aerc.eu/guidelines.html>
- Aigle de Bonelli 2022: Plan National d'Action pour l'Aigle de Bonelli (*Aquila bonelli*): <http://www.aigledebonelli.fr/>
- Artsobservasjoner 2023: www.artsobservasjoner.no
- Artportalen 2023: www.artportalen.se
- Batty, C. & McInerny, C. J. 2023: The Ross's Goose in Britain. – *British Birds* 116: 12-25.
- Burnham, K.K., J.L. Burnham, J.A. Johnson, B. W. Konkel, J. Stephens & H. Badgett 2020: First record of horned puffin in the North Atlantic and tufted puffin in High Arctic Greenland. – *Polar Research* 39: 4458: <https://doi.org/10.33265/polar.v39.4458>
- Birdguides 2019: The rise and fall of Ring-billed Gull: <https://www.birdguides.com/articles/britain-ireland/the-rise-and-fall-of-ring-billed-gull/?fbclid=IwAR13ov-zax2361FY8TfNAIetO8bWo8NnG7iZhTgzFtjVOKNlp-t1JgMYCfTU>
- BirdLife Sverige 2023: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (RK). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – *Meddr. Greenland, Bioscience* 38: 64 s.
- CDNA 2023: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna: <https://www.dutchavifauna.nl/>
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 109: 41-112.
- Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – *Dansk Ornitologisk Forening*.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- Collinson, J. M., T. Senfeld, T.J. Shannon & S. Waite 2022: Molecular Birding: the new 'New Approach' to identification. – *British Birds* 115: 703-714.
- Cramp, S., C.M. Perrins & D.J. Brooks (red.) 1994: Handbook of the Birds of Europe, the Middle East, and North Africa: The Birds of the Western Palearctic. Vol. IX. Buntings and New World Warblers. – Oxford University Press, Oxford.
- David Boertmann pr. mail: Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.
- de Jong, A. 2022: Influx van Slangenarenden 2022: <https://www.sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/influx-van-slangenarenden>
- Dutch Bird Alerts 2023: <https://www.dutchbirdalerts.nl/search?species=488&page=1&size=30>
- eBird 2023. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org.

- Forsman, D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. – Bloomsbury. London.
- Gill, F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org>.
- Hans Schekkerman pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Hellström, M. & M. Waern 2021: Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs granskning av de svenska fynden. – Vår Fågelvärld 2: 2021.
- Holbøll, C. 1843: Ornitologiske bidrag til den grønlandske fauna. – Naturhistorisk Tidsskrift 4: 361-457.
- IUCN/SSC 2013. Guidelines for Reintroductions and Other Conservation Translocations. Version 1.0. Gland, Switzerland: IUCN Species Survival Commission. <https://www.iucn.org/content/guidelines-reintroductions-and-other-conservation-translocations>.
- J. Martin Collinson pr. mail: School of Medicine, Medical Sciences and Nutrition, University of Aberdeen, Institute of Medical Sciences, Foresterhill, Aberdeen, UK.
- Livezey, B.C. 2010: Phylogenetics of modern shorebirds (Charadriiformes) based on phenotypic evidence: Analysis and discussion. – Zoological Journal of the Linnean Society 160: 567-618.
- Louise Bacon pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- McInerney, C.J., P.A. Crochet & S. Dudley 2022: Assessing vagrants from translocated populations and defining self-sustaining populations of non-native, naturalized and translocated avian species. – Ibis 164: 924-928.
- Netfugl 2023a: Netfugl.dk: <https://dklist.netfugl.dk/dklist.php>.
- Netfugl 2023b: Netfugl.dk. Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, 18. april 2023: <https://netfugl.dk/artikler/2888/nyhedsbrev-fra-sjaeldenhedsudvalget>.
- Nightingale, B. & H. Hussey 2022: British Birds, May 2022. – British Birds 115(5): 299-300.
- Niklas Andersson pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).
- Nordjyske 2023: Afrikansk dyr forsvundet fra Aalborg Zoo: <https://nordjyske.dk/nyheder/krimi/afrikansk-dyr-forsvundet-fra-aalborg-zoo/2958568>.
- Norgeslisten 2023: <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>.
- Olsen, K. 2023a: Hvidhovedet skarveand (*Oxyura leucocephala*) i Selsø Sø – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste. – Fugleåret 2022: 157-159.
- Olsen, K. 2023b: Første fund af scopolis skræpe (*Calonectris diomedea*) i Skandinavien. – Fugleåret 2022: 164-168.
- Olsen, K. 2023c: Makisanger (*Curruca subalpina*) ved Blåvands Huk – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste. – Fugleåret 2022: 169-172.
- Olsen, K. 2023d: Gul sanger (*Setophaga aestiva*) i Agger – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste. – Fugleåret 2022: 173-175.
- Olsen, T. 2023e. Sjældne fugler i Norge i 2022. – Rapport fra Norsk sjældenhetskomité for fugl (NSKF). – Fugleåret 11: 4-67. <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php>.
- Ornitho 2023: Pied Crow (*Corvus albus*): https://www.ornitho.de/index.php?m_id=54&id=66003308.
- Ortvad, T.E. 2023: Wilsons stormsvale (*Oceanites oceanicus*) - første fund i Danmarks eksklusive økonomiske zone i Nordsøen og ny art på den danske fugleliste – Fugleåret 2022: 160-163.
- Ortvad, T.E., J.H. Christensen, T.H. Hansen, A.B. Kristensen, K. Olsen, K. Pedersen, P.A.F. Rasmussen & M. Schwalbe 2015: Revision af den danske fugleliste pr. 2013. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 24-35.
- Reeber, S. 2015: Wildfowl of Europe, Asia and North America, Helm, London.
- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen rareiteettikomitea (BSR).
- Reyt, S. & D. Jean-Luc 2023: Scopoli's Shearwater in French Atlantic waters in June 2021 and status in western Atlantic European region. – Dutch Birding 45: 179-182.
- Shirihai, H. & L. Svensson 2018: Handbook of Western Palearctic Birds, Vol. 1+2. – Christopher Helm.
- Sovon 2023a: Whiskered Tern: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/6260>.
- Sovon 2023b: Middle Spotted Woodpecker: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/8830>.
- Svensson, L. 1992: Identification guide to European passerines. 4. udg. – Stockholm.
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.
- Tarsiger 2023: www.tarsiger.com.
- Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjældenhetskomite for fugl (NSKF).
- TV2 2022: Havørn fanget med frottélagen: <https://nyheder.tv2.dk/lokalt/2022-04-28-havoern-fanget-med-frottelagen>.
- Viles, S 2018: Pied Crow: wild or escape? <https://www.birdguides.com/articles/rare-birds/pied-crow-wild-or-escape/>.
- Vinicombe, K.E. 2007: The status of red-headed Bunting in Britain. – British Birds 100: 540-551.
- Waarneming 2023: Dværgsgnegås: https://waarneming.nl/species/317/observations/?date_after=2012-12-01&date_before=2013-02-02&page=4.
- Wei, C.T., M. Schweizer, P.A. Tomkovich, V. Yu, M. Romanov, J. Jonathan Martinez, X. Lin, N. Halimubieke, P.J. Que, T. Mu, Q. Huang, Z.W. Zhang, T. Székely & Y. Liu 2022: Genome-wide data reveals paraphyly in the sand plover complex (*Charadrius mongolus/leschenaultii*). – Ornithology 139: 2.
- Witting, L. & S. Kauppinen 2023: Alder Flycatcher (*Empidonax alnorum*) i Nuuk – Første fund i Grønland bekræftet via DNA: <https://netfugl.dk/artikler/2849/alder-flycatcher-empidonax-alnorum-i-nuuk-foerste-fund-i-groenland-bekraeftet-via-dna>.
- Wright, M. 2011: Tufted Puffin in Kent: new to Britain. – British Birds 104: 261-265.
- Yann Kolbeinsson pr. mail: Icelandic Rarities Committee.
- SU-rapport 1965-1969: Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – Dansk Or. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.

- SU-rapport 1970: Ramsøe Jacobsen, J., B.P. Nielsen & J. Rabøl 1971: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1970. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.
- SU-rapport 1971: Bruun, J.B., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & B.P. Nielsen 1972: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- SU-rapport 1972: Andersen, T., J.B. Bruun & B.P. Nielsen 1973: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- SU-rapport 1973: Hansen, E., P.S. Hansen & B.P. Nielsen 1974: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1973. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 138-144.
- SU-rapport 1974: Hansen, E. & B.P. Nielsen 1975: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1974. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 69: 135-139.
- SU-rapport 1975: Hansen, P.S. 1976: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.
- SU-rapport 1976: Hansen, P.S. 1977: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1976. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 139-144.
- SU-rapport 1977-1978: Pedersen, B.B. 1980: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- SU-rapport 1979-1980: Pedersen, B.B. 1982: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1979 og 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 76: 111-122.
- SU-rapport 1981: Pedersen, B.B. 1984: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1981. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 78: 81-92.
- SU-rapport 1982-1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- SU-rapport 1985: Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- SU-rapport 1986-1987: Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.
- SU-rapport 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
- SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
- SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
- SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- SU-rapport 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
- SU-rapport 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.

Sortbrynet albatros, Nordsøen 60 km vestnordvest for Hanstholm, 2. april 2022. Foto: Jonathan Vig.

- SU-rapport 1995-1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- SU-rapport 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
- SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- SU-rapport 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- SU-rapport 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
- SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
- SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 169-181.
- SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
- SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – Fugleåret 2006: 99-113.
- SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – Fugleåret 2007: 117-135.

- SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 123-143.
 - SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – Fugleåret 2009: 131-151.
 - SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
 - SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
 - SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
 - SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – Fugleåret 2013: 114-139.
 - SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – Fugleåret 2014: 111-137.
 - SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Göller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – Fugleåret 2015: 111-135.
 - SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – Fugleåret 2016: 119-148.
 - SU-rapport 2017: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2018: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017. – Fugleåret 2017: 119-148.
 - SU-rapport 2018: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2019: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2018. – Fugleåret 2018: 140-167.
 - SU-rapport 2019: Olsen, K., M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & T.E. Ortvad 2020: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2019. – Fugleåret 2019: 138-176.
 - SU-rapport 2020: Olsen, K., S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2021: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020. – Fugleåret 2020: 117-161.
 - SU-rapport 2021: Olsen, K., H. Böhmer, M.B. Hansen, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, A.O.W. Nielsen, S.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2022: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021. – Fugleåret 2021: 107-147.
- Rettelser og tilføjelser til tidligere publicerede fund.**
- Corrections and additions to previously published records*
- SU-rapport 1965-69: s. 150: Brunhovedet værling *Emberiza bruniceps*, 1966: 4-7/6, Henne Strand (RB), han syng., *Finn Birkholm-Clausen, Ole Hansen. Lokalitet skal være: 4-7/6, Stausø (RB), han syng., *Finn Birkholm-Clausen, Ole Hansen.
 - SU-rapport 2004: s. 175: Tibetansk præstekrave *Charadrius atrifrons*, 2004: Bemærk, at der i rapporten står, at fundene i 2004 omhandlede en fugl med karakterer svarende til *C. m. atrifrons*. Dette var en fejl, hvor der mentes, at fuglen tilhørte *atrifrons*-gruppen, der består af de tre underarter ssp. *atrifrons*, ssp. *pamirensis* og ssp. *schaeferi*.
 - SU-rapport 2004: s. 175: Sibirisk præstekrave *Charadrius mongolus*, 1988: Bemærk, at der i rapporten står, at fundet i 1988 omhandlede en fugl med karakterer svarende til *C. m. mongolus*. Dette var en fejl, hvor der mentes, at fuglen tilhørte *mongolus*-gruppen, der består af de to underarter ssp. *mongolus* og ssp. *stegmanni*.
 - SU-rapport 2012: s. 127: *Prærietrane Antigone canadensis*, 2007: 25/9-6/10, Nuuk, ad., Lars Witting (Foto). – 2012: 8-17/6, Vandsøen, Thule, ad., *Mogens Werth (Foto). Anden og tredje grønlandske forekomst af denne art. Første fund var en 2K-fugl 29. juli-1. august 1985 ved Quanaag/Thule (Boertmann 1994). Den korrekte tekst skal være: 2007: 25/9-6/10, Nuuk, ad., Lars Witting (Foto). – 2012: 8-17/6, Vandsøen, Quanaag/Thule, ad., *Mogens Werth (Foto). Tredje og fjerde grønlandske forekomst af denne art. De to første fund var en 2K-fugl 29. juli-1. august 1985 ved Quanaag/Thule (Boertmann 1994) og én 6. august 1990 ved Quanaag/Thule (SU-rapport 2000). Desuden er opsummeringen angivet som (0, 2/2, 1/1). Den korrekte opsummering skal være (0, 3/3, 1/1).
 - SU-rapport 2015: s. 132: Hellig ibis *Threskiornis aethiopicus*, 2015: 2-21/12, Humle (F), 1K, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 2-24/12, Humle (F), 1K, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto).
 - SU-rapport 2021: s. 138: Dværgsnegås *Anser rossii*, 2020: 18-20/7, Klydesøen, Kalvebod Fælled (S), 2 3K+ hvid form, Lars Paaby, Finn Olofsen m.fl. (Foto). Forekomstperiode og lokalitet skal være: 18-23/7, Klydesøen og Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (S), 2 3K+ hvid form, Lars Paaby, Finn Olofsen m.fl. (Foto).

Hvidhovedet skarveand sammen med amerikansk skarveand og troldænder i Selsø Sø, 13. februar 2022. Foto: Ib Jensen.

Hvidhovedet skarveand (*Oxyura leucocephala*) i Selsø Sø – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste

Af Kent Olsen

En skarveand bliver til to

Søndag den 13. februar 2022 fandt Ulla Munch Hansen en hunfarvet amerikansk skarveand (*Oxyura jamaicensis*) i sydenden af Selsø Sø på Sjælland. Klokkeren 14:09 sendte hun en Bird Alarm ud om fundet og kort tid efter en opfølgende Bird Alarm med et foto, der viste en and, der bestemt godt kunne ligne en amerikansk skarveand. Anders Wiig Nielsen, der er bosiddende lige i nabolaget i Roskilde, valgte at køre til lokaliteten, for man ved jo aldrig, det kunne jo være en hvidhovedet skarveand (*Oxyura leucocephala*). Anders havde brugt dagen forinden sammen med Ib Jensen ved Maribosøerne, hvor hvidhovedet skarveand havde været et tilbagevendende samtaleemne. Da Anders ankom til tårnet i sydenden af Selsø Sø, stod der en enkelt fuglekigger med teleskop, men skarveanden var forsvundet for ham kort forinden. Han kunne dog udpege den store flok troldænder, den skulle ligge gemt i.

Ret hurtigt genfandt Anders den amerikanske skarveand, men han bemærkede samtidig, at den havde selskab af endnu en skarveand, der var tydeligt større end den amerikanske. Den havde desuden meget hvidt

i hovedet og en påfaldende "braktud". Da han for kun et par uger forinden havde set hvidhovedet skarveand i Ebrodeltaet i Spanien, var han godt klar over, hvad klokken var slået og begyndte straks at tage fotos. Kun billeder fra en video blev acceptable i bestemmelsesøjemed, og fuglen blev meldt ud på Bird Alarm kl. 15:15 som mulig hvidhovedet skarveand med et foto og teksten "Hannen har braktud – dørm selv". Dermed var det op til folk at afgøre, hvorvidt de ville benytte de sidste to timers dagslys på at se ænderne.

Meldingen om en mulig hvidhovedet skarveand fik sat gang i de danske ornitologer. Med en solnedgang kl. 17:13 skulle der handles hurtigt. Jakob Engelhard var en af de første på stedet, men da han ikke havde bemærket den nye Bird Alarm fra Anders, blev han noget chokeret, da han fik udpeget en mulig hvidhovedet skarveand. Om det var Jakob eller en anden, der først fastslog, at det var en hvidhovedet skarveand og en amerikansk skarveand, melder historien ikke noget om. Dog var sønderjyske Morten Bentzon Hansen hurtig med en melding om, at fuglene formentlig tidligere havde ligget i Tyskland.

Hvidhovedet skarveand sammen med trolldænder og taffelænder i Selsø Sø, 18. februar 2022. Foto: Benjamin Bechgaard Lisse.

Det stod hurtigt klart, at alle, der ville se fuglene, og var øst for Storebælt, kunne se dem på førstedagen. To meget hurtige fuglekiggere fra Fredericia satte kursen østover, hvilket en sjællænder, der havde været på tur i Jylland, ligeledes gjorde. En noget nervepirrende tur må det have været at køre imod solnedgangen og en ny art for landet. De tre fuglekiggere blev, så vidt vides, de eneste, der kørte på chancen vest for Storebælt, og alle nåede at se fuglene umiddelbart efter solnedgang.

Hvidhovedet skarveand var en af de meste ventede nye arter for landet, men ikke desto mindre gjorde fundet, at den 13. februar 2022 blev en ornitologisk historisk dag. Måske fik 80 personer set begge skarveænder i tiden frem til omkring kl. 17:35, hvor ænderne lå sovende i den sydlige ende af Selsø Sø, nær udløbet til Møllekrogen, og derfor var der store forventninger til, at de dagen efter kunne genfindes på lokaliteten.

Dagen efter kunne både den hvidhovedede - og den amerikanske skarveand genfindes i sydenden af Selsø Sø, hvor den amerikanske efterfølgende kunne ses til og med den 13. marts, mens den hvidhovedede blev frem til og med den 27. marts. Den amerikanske skarveand blev siden set i Sjælsø i perioden 6.-18. april, mens den hvidhovedede ikke kunne genfindes.

I perioder, hvor den hvidhovedede skarveand opholdt sig i Selsø Sø, puttete ænderne deres hoved op ryggen eller søgte ind mod søens bredvegetation, og da kunne de være svære at lokalisere i virvaret af andre dykænder, skalleslugere med mere. Heldigvis rykkede flokken frem og tilbage i sydenden af Selsø Sø, og indimellem var de to skarveænder oppe og flyve korte ture, når andeflokken eksempelvis blev skræmt af en

overflyvende musvåge (*Buteo buteo*). For de mange ornitologer, der var forbi for at se det umage artspar, var det derfor ofte blot et spørgsmål om tålmodighed, før skarvænderne kunne lokaliseres.

Hvidhovedet skarveand, Selsø Sø, 15. februar 2022. Foto: Henning Larsen.

Da amerikansk skarveand betragtes som en invasiv art herhjemme, forsøgte Naturstyrelsen ad flere omgange uden held at skyde den. Det skabte usikkerhed blandt de danske fuglekiggere, og deres succes med at se den hvidhovedede skarveand, da ingen kunne forudsige, hvad der ville ske med hele andeflokken, når der pludseligt blev afgivet skud. Det frygtedes, at fuglene ville forsvinde og aldrig ses igen, hvilket dog ikke kom til at ske.

Beskrivelse

Den hvidhovedede skarveand var noget større end den amerikanske skarveand, som den fulgtes med det meste af tiden. Begge havde lange haler, der i perioder strittede ret op. Den hvidhovededes hoved var, meget naturligt, næsten hvidt, med mørk isse og skrå nedadgående mørk stribe over den hvide kind, gående fra øjet og ned mod baghovedet. Kroppen var karamelfarvet og lysere i farven end de mørke hovedmarkeringer. Billeder taget af den hvidhovedede skarveands bug og undervinger dokumenterer, at den havde en ensfarvet bug, med en farve som de karamelfarvede flanker, samt ret mørke, brunlige undervinger. Disse karakterer tyder på, at den hvidhovedede skarveand var uden umiddelbar indblanding fra amerikansk skarveand, et artspar, der er kendt for at hybridisere. Næbbet var mørkt, dvs. at fuglen stadig var i vinterdragt, og med en markant boksernæse eller *braktud*, der udelukker amerikansk skarveand, der har et mere saddelformet næb. Billeder og videooptagelser dokumenterer, at den hvidhovedede skarveand ikke havde ringe på benene.

Den hvidhovedede skarveand kunne ikke aldersbestemmes, hvorfor Sjøaldenhedsudvalget har godkendt fundet som omhandlende en 2K+ han.

Forekomst i Europa

Hvidhovedet skarveand har i mange år været på listen over de mest ventede nye arter i Danmark. Allerede i 1995 havde Rolf Christensen den på top ti, da han skrev om de forventede nye arter for landet (Christensen 1995). Club300.dk forsøgte i december 2020 at gøre Rolf kunsten efter, og på deres opdaterede liste indgik hvidhovedet skarveand på en delt 7. plads over de mest forventede nye arter for landet (Strack 2020). At hvidhovedet skarveand var en ventet ny art er blevet understreget af at arten inden for de senere år har optrådt i flere lande i Vest- og Centraleuropa, herunder Polen, Belgien og Holland (Tarsiger 2023). Der har ikke kunnet findes data om fund fra resten af Norden, men i Polen er der så godt som årligt fund af hvidhovedet skarveand, i Belgien er der tre fund, i Holland er der en hel del fund fra primo december til primo april, og hovedvægten i februar (CDNA 2023). I Frankrig er hvidhovedet skarveand også jævnligt forekommende, med flest fund i vinterhalvåret, specielt januar og februar.

Som tidligere nævnt havde de to skarveænder i Selsø Sø formentlig tidligere ligget i Tyskland. Fra 12. januar til 6. februar var en han hvidhovedet skarveand set sammen med en han amerikansk skarveand ved Grosser Binnensee mellem Femern og Kiel i Sch-

leswig-Holstein; en lokalitet, der ligger tæt på Kiel syd for Als (Club300 2023). Billeder fra Tyskland af de to skarveænder indikerer, at ænderne i Selsø Sø, der ligger omkring 200 km nordøst for Kiel, er identiske med de tyske fugle.

I Europa yngler hvidhovedet skarveand i dag kun i Spanien (BirdLife International 2023). Den er globalt gået voldsomt tilbage, fra omkring 100.000 individer i starten af det 20. århundrede, til cirka 20.000 individer per 2015 (BirdLife International 2023). I Europa er ynglebestandene i Italien, Frankrig, Ungarn, Albanien, det tidligere Jugoslavien og Grækenland forsvundet. Det vurderes, at der højst er 1.200 ynglende fugle på den Iberiske Halvø, men på grund af overvintrende fugle fra Nordafrika, er vinterbestanden på den Iberiske Halvø på op til knap 16.000 individer.

Hvidhovedet skarveand regnes som monotypisk (Gill et al. 2023).

Tak

For kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Ib Jensen og Benjamin Bechgaard Lisse for lån af billeder.

Referencer

- BirdLife International 2023: Species factsheet: *Oxyura leucocephala*: <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/white-headed-duck-oxyura-leucocephala> on 11/11/2023.
- CDNA 2023: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna: <https://www.dutchavifauna.nl/species/witkopeend>
- Club300 2023: <https://www.club300.de/index.php>
- Gill, F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Christensen, R. 1995: Kommende nye fuglearter i Danmark: <https://beta.netfugl.dk/artikler/12/kommende-nye-fuglearter-i-danmark>
- Strack, R. 2020: De 10 næste nye arter for landet: <https://club300.dk/articles.php?ua=show&id=547>
- Tarsiger 2023: www.tarsiger.comeoce.html

Kollage med billeder af wilsons stormsvale fotograferet i Nordsøen, ca. 110 km vest for Thyborøn, 21. maj 2023.
Foto: Troels Eske Ortvad.

Wilsons stormsvale (*Oceanites oceanicus*)

- første fund inden for Danmarks eksklusive økonomiske zone i Nordsøen og ny art på den danske fugleliste

Af Troels Eske Ortvad

I dagene 17. - 23. maj 2022 var jeg fugleobservatør for Aarhus Universitet på det 42 meter lange skib MV Skoven, hvorfra der blev foretaget miljøundersøgelser i forbindelse med planer om at etablere en energiø i Nordsøen. Undersøgellesområdet ligger ca. 100 km fra den jyske vestkyst i Danmarks eksklusive økonomiske zone. Jeg skulle tælle fugle og måle deres flyvehøjde, mens de øvrige forskere foretog undersøgelser af havpattedyr og flagermus.

Togtet begyndte i Køge, hvorfra vi sejlede op gennem Kattegat, rundt om Skagen Odde og sydvest til undersøgelsesområdet ud for den jyske vestkyst. Dag to i undersøgelsesområdet, 21. maj, var gryet med sol og let vind, og i det fine vejr observerede jeg som sædvanligt fra en observationskasse, der var monteret oven på skibets styrehus. Klokken 10:15 fik jeg øje på en almindelig kjoje (*Stercorarius parasiticus*), som jagede rider (*Rissa tridactyla*) foran skibet. Kjojen mistede hurtigt interessen for riderne og fløj mod skibet, så jeg greb mit spejlreflekskamera med 300 mm teleobjektiv for at få dokumentation af fuglen. Da den var

ca. 100 meter væk stoppede den dog brat op, hvilket undrede mig, da der ikke var nogen rider i nærheden. I næste øjeblik dykkede den ned mod havoverfladen og begyndte at jage en mindre sort fugl, som til min store forbavselse lignede en stormsvale. Jeg fik taget i alt fem billeder på de få sekunder jagten stod på, hvoraf de fire fotos blev gode (se kollage). Derefter mistede jeg stormsvalen i søgeren, og det lykkedes mig ikke at genfinde den i kikkert.

Eftersom den formodede stormsvale havde været ret tæt på, var det med stor spænding, at jeg med det samme fik det første foto op på skærmen på mit kamera. Jeg zoomede ind og var mildt sagt ved at tabe både næse og mund, da en fin wilsons stormsvale tonede frem på skærmen. Havde det ikke været for kjojen, kunne jeg muligvis have overset den lille fugl, og jeg havde næppe fået så relativt gode fotos, hvis ikke den var blevet jaget op, så den vendte sig rundt i luften. Tak til kjojen, som kom forbi på det helt rigtige tidspunkt. Positionen var ca. N56,5920; Ø6,3880 jvf. min GPS, hvilket er ca. 110 km vest for Thyborøn (Fig. 1).

Figur 1. Positionen for observation af wilsons stormsvale, 21. maj 2022, N56,5920; Ø6,3880 (blå prik) og GPS-track af skibet samme dag (brudt linje). Afgrænsning af Danmarks eksklusive økonomiske zone til søs (sort linje).

Jeg var selvfølgelig ivrig efter at fortælle om den sjældne fugl vidt og bredt, så da der var en pause i arbejdet, ringede jeg på skibets satellittelefon til min leder, Ib Krag Petersen. Ib var omtrent lige så overrasket og glad som jeg selv, og vi aftalte, at jeg skulle maile ham fotos, så han og vores kolleger kunne tjekke dokumentationen. Vi ringede sammen senere på dagen, hvor Ib og kolleger havde set mine fotos, og de var helt enige i artsbestemmelsen. Nyheden kunne dog først sendes ud to dage senere, da vores samarbejdspartnere havde godkendt, at data fra togtet kunne offentliggøres.

Taksonomi

Wilson's stormsvale tilhører familien sydlige stormsvale *Oceanitidae*. International Ornithological Congress (IOC) opdeler arten i tre underarter: ssp. *oceanicus* (wilsons stormsvale) fra subantarktiske øer; ssp. *exasperatus* (antarktisk stormsvale) fra Antarktis og øer i Scotiahavet, nord for den antarktiske halvø; og ssp. *chilensis* (kap horn-stormsvale) fra det sydlige Chile og Falklandsøerne (Gill *et al.* 2023). Sidstnævnte gives i nogle sammenhænge artsstatus (engelsk: Fuegian Storm-petrel) (Harrison *et al.* 2021, Palma *et al.* 2012). Underarterne ssp. *oceanicus* og ssp. *exasperatus* adskiller sig fra hinanden ved små størrelsesforskelle, som ikke kan opfattes i felten. Kap horn-stormsvale er lidt mindre end de to andre og har ofte et markant hvidt bånd i undervingen. Både ssp. *oceanicus* og ssp. *exasperatus* menes at optræde i Nordatlanten (Flood & Thomas 2007), mens kap horn-stormsvale bliver syd for ækvator nær Sydamerika (Jaramillo 2009, Harrison *et al.* 2021).

Artsbestemmelse og alder

Som for de fleste sydlige stormsvale har wilsons

stormsvale relativt længere ben og bredere vinger end de to hjemlige stormsvalearter i familien nordlige stormsvale *Hydrobatidae*. I flugten stikker foden ud bag halen, når benene er udstrakt. Andre dragtkendetegn er en lige afskåret hale, lyst panel centralt på overvingen (reduceret pga. fældning på den aktuelle fugl), mørk undervinge (ssp. *oceanicus* og ssp. *exasperatus*) og hvid tegning på overgumpen, som fortsætter et stykke ned på undergumpen og underhaledeækfjerene. Fuglen var i gang med at fælde i vingen, og den manglede bl.a. de inderste håndsvingfjer og store dækfjer i armen. Fældningen viser, at der er tale om et adult individ, eftersom årsunger først fælder senere på året. Kønsbestemmelse af fuglen er ikke mulig (Flood & Thomas 2007, Harrison *et al.* 2021).

Udbredelse i Nordatlanten

Wilson's stormsvale er en meget talrig sommergæst i Nordvestatlanten, ud for USA og Canada fra maj til september. I Nordøstatlanten optræder den mindre talrigt, men er regelmæssigt forekommende mod nord til farvandet sydvest for De Britiske Øer. Der er kun få fund uden for artens normale udbredelse i europæisk farvand, og den er en stor sjældenhed i Nordsøen. Ved De Britiske Øer ankommer arten typisk fra juni måned. Forekomsten kulminerer i juli og august, hvorefter antallet hurtigt falder, og den er sjælden fra oktober. Den tidligste forekomst i engelsk farvand er 30. maj 2018 (White & Kehoe 2019), mens Irland har et usædvanligt tidligt april-fund, 21. april 2015 (Hobbs 2016). Arten udviser generelt meget stor variation fra år til år i forekomstens størrelse i Storbritannien (Flood & Fisher 2010). Flood (2015) bemærker, at dens optræden ved Scillyøerne, ud for det sydvestlige England, er relateret til vejret, så år med større forekomster er kendetegnet ved mange lavtrykspassager.

Diskussion

Vejret i og omkring Nordsøen var relativt stabilt og uden kraftig vind forud for iagttagelsen i maj 2022 (Meteoblue 2023). Den aktuelle fugl er derfor antageligt ikke kommet til Nordsøen i forbindelse med vindafdrift i perioden op til iagttagelsen. I forhold til den normale forekomstperiode ved De Britiske Øer er forekomsten usædvanlig tidlig. Fundet skal ses i lyset af betydelige igangværende forandringer i vejrforhold og i økosystemer i bl.a. Sydhavet og Nordatlanten. Ynglefugletællinger i kolonier på King George Ø og Pointe Géologie Øerne har vist en alarmerende tilbagegang i bestanden på 40-90 % hen over de seneste tre-fire årtier - en tilbagegang, som genfindes i faldende rapportering af arten globalt til databasen ebird.com (Ausems *et al.* 2023 og kilder deri). Artens adfærd uden for yngletiden er kun sparsomt undersøgt.

Status i Nordsøen og i Nordeuropa uden for udbredelsen

Britisk del af Nordsøen (5 fund)

- 1. september 2000, 1 ex. til søs 20 km øst for Cambois, Northumberland. Set og fotograferet fra båd på en havfugletur (Kitching 2002, Rogers *et al.* 2003).
- 7. september 2006, 1 ex. Hartlepool Headland, Cleveland (Fraser 2013).
- 23. juli 2010, 1 ex. Cley, Norfolk (White & Kehoe 2014).
- 20. september 2018, 1 ex. Cley, Norfolk (White & Kehoe 2020).
- 23. september 2018, 1 ex. Cley, Norfolk (Steve White pr. mail).

Holland (1 fund)

- 7. november 2002, 1 ex. Westkapelle, Veere, Zeeland, Sydvestlige Holland (van der Vliet & van der Laan 2004, CDNA 2023).

Tyskland (2 fund)

- 7. oktober 1963, 1 ex. Elben ved Teufelsbrück, Hamburg (Dien & Ringleben 1966).
- 5. oktober 1984, 1 ex. Geislingen, Baden-Württemberg, Sydlige Tyskland. "Grabbed at night on rain-soaked road crossing, later died" (refereret i Rockenbauch 1986).

Polen (1 fund)

- 5. oktober 1997, 1 ex. Kały Rybackie, Vistula Spit, Gdańsk (Zbigniew Kajzer pr. brev 2023).

Norge (1 fund)

- 25. november 1980, 1 2K+ ssp. exasperatus farvandet vest for Svalbard, indsamlet på skib. Skind på Tromsø Museum (Alström *et al.* 1991, NSKF 2023).

Færøerne (2 fund)

- 4. august 2017, 1 ex. 20 sømil vest for Mykines (SU 2023).
- 15-16. september 2021, 1 ex. 30 sømil øst for Fugloy (SU 2023).

Island (2 fund)

- 8. august 1988, 1 ex. fanget i blandet stormsvale-koloni Bjararney (Birding Iceland 2023).
- 11. august 2007, 1 ex. 21 sømil syd for Vestmannaeyjar (Birding Iceland 2023).

Tak

For kommentarer til teksten fra Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard og Kent Olsen. Tak til Ib Krag Petersen for hjælp med tilladelse til at publicere observationsdata fra fugleundersøgelsen og med bekræftelse af artsbestemmelsen. Tak til Zbigniew Kajzer, Steve White og Christopher König for informationer om fund af wilsons stormsvale i henholdsvis Polen, England og Tyskland.

Referencer

- Alström, P., P. Colston & I. Lewington 1991: Field Guide to the Rare Birds of Britain and Europe. – Harper Collins.
- Ausems A.N.M.A., N.D. Kuepper & D. Archuby *et al.* 2023: Where have all the petrels gone? Forty years (1978-2020) of Wilson's Storm Petrel (*Oceanites oceanicus*) population dynamics at King George Island (Isla 25 de Mayo, Antarctica) in a changing climate. – Polar Biology 46: 655-672.
- Birding Iceland 2023: https://notendur.hi.is/yannk/status_oceoce.html
- CDNA 2023: https://www.dutchavifauna.nl/species/wilsons_stormvogeltje
- Dien, J. & H. Ringleben 1966: Der Einflug pelagischer Vogelarten nach Deutschland im Herbst 1963 mit Hinweisen auf Nachbarländer. – Vogelwarte - Zeitschrift für Vogelkunde 23: 181-190.
- Flood, R.L. & B. Thomas 2007: Identification of 'blackand-white' storm-petrels of the North Atlantic. – British Birds 100: 407-442.
- Flood, R.L. & A. Fisher 2010: Wilson's Storm-petrels off the Isles of Scilly: a ten-year analysis, 2000-09. – British Birds 103: 396-404.
- Flood, R.L. 2015: The status of Wilson's Storm-petrel in Britain. – British Birds 108: 292-293.
- Fraser, P.A. 2013: Report on scarce migrant birds in Britain in 2004-2007 Part 1: non-passerines. – British Birds 106: 368-404.
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Harrison, P., M. Perrow & H. Larsson 2021: Seabirds: the new identification guide. – Lynx Edicions.
- Hobbs, J. 2016: Irish Rare Bird Report 2015: J. Hobbs (on behalf of the Irish Rare Birds Committee). – Irish Birds 10: 391-428.
- Jaramillo, A. 2009: Humboldt Current seabirding in Chile. – Neotropical Birding 4: 27-39.
- Kitching, M.S. 2002: The Wilson's Petrel off Northumberland – the first British North Sea record. – Birding World 15: 390-391.
- Meteoblue 2023: <https://www.meteoblue.com>
- NSKF 2023: Norsk sjeldenhetskomité for fugl. Norgeslisten: <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>

- Palma, R.L., A.J.D. Tennyson, C.P. Gaskin & A. Jaramillo 2012: The scientific name, author, and date for the "Fuegian Storm-Petrel," a subspecies of *Oceanites oceanicus* from southern South America. – *Notornis* 59: 74-78.
- Rockenbauch, D. 1986: Erstnachweis der Buntfuß-Sturmschwalbe (*Oceanites oceanicus*) im europäischen Binnenland. – *Die Vogelwelt* 107: 69-71.
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee 2003: Report on rare birds in Great Britain in 2002. – *British Birds* 96: 542-609.
- SU 2023: Sjældenhedsudvalget, DOF: <http://su.dof.dk/su-opload/sager.php>
- Vliet, R. van der & J. van der Laan (CDNA) 2004: Rare birds in the Netherlands in 2003. – *Dutch Birding* 26: 359-384.
- White, S. & C. Kehoe 2014: Report on scarce migrant birds in Britain in 2008–10 Part 1: non-passerines. – *British Birds* 107: 142-176.
- White, S. & C. Kehoe 2019: Report on scarce migrant birds in Britain in 2018 Part 1: non-passerines. – *British Birds* 112: 444-468.
- White, S. & C. Kehoe 2020: Report on scarce migrant birds in Britain in 2018: part 1, non-passerines. – *British Birds* 113: 461-482.

Wilson's stormsvale, Nordsøen, ca. 110 km vest for Thyborøn, 21. maj 2023. Foto: Troels Eske Ortvad.

Scopolis skråpe, Grenen, Skagen, 16. september 2022. Foto: Erik Christophersen.

Første fund af scopolis skråpe (*Calonectris diomedea*) i Skandinavien

Af Kent Olsen

Rundtur i Kattegat

Mandag den 12. september 2022 opdagede Christian Jeppsson først på aftenen en skråpe fra en båd vest for Skallkroken ved Haverdal på den svenske vestkyst nordvest for Halmstad i Halland. Der var tale om en fugl tilhørende artskomplekset 'kuhls skråpe', der i Nordeuropa involverer atlantisk skråpe (*Calonectris borealis*) og scopolis skråpe (*C. diomedea*), og som kun kan skelnes fra hinanden såfremt de ses godt, hvilket sjældent er tilfældet med trækkende havfugle. Billeder af den aktuelle fugl vakte dog mistanke om, at der kunne være tale om en scopolis skråpe, da den umiddelbart så ud til bl.a. at have hvide tunger på undersiden af håndsvingfjerene.

Dagen efter viste det sig, at der var mindst to 'kuhls skråper' i spil på den svenske vestkyst. Ved Kråkudden på Hönö i Bohuslän blev der sidst på dagen fundet en fugl, hvor billeder og videooptagelser indikerede, at det kunne være en atlantisk skråpe, mens hvad der måske kunne være den mulige scopolis skråpe, set i Halland aftenen inden, var blevet fundet tidligere på dagen i Skåne. Den mulige scopolis skråpe blev opdaget klokken 14:10 ud for sydsiden af Hallands Väderö, hvor den trak ind i Skälderviken. Klokken 15:15 blev, hvad der regnes

som samme fugl igen set, denne gang fra Norrebro Havn lidt nord for Toreskov, hvor det igen blev bemærket, at den var meget lys på undersiden af hånden, hvilket bestyrkede mistanken om scopolis skråpe.

Den 14. september sad mange fuglekiggere klar langs nordkysten af Sjælland med forhåbning om, at den endnu ubestemte fugl ville tage turen videre mod syd og dermed, som mange havfugle tidligere har gjort, komme ind i dansk farvand. Det startede med, at Nils Kjellén og Bengt Andersson tidligt om morgenen så fuglen trække sydvest ved Rålehamn stort set samme sted, som den var blevet set aftenen forinden. Mindre end én time senere trak den sydsydvest ved Kullen, hvor optagelser i slowmotion for alvor gjorde det muligt at se de lange hvide tunger på undersiden af de yderste håndsvingfjer. Klokken 08:47 var der endelig kontakt med fuglen i Danmark, idet Eric Schaumburg opdagede den øst for Gilleleje Havn. Fuglen passerede langsomt mod vest og blev kl. 09:03 set vest for Gilleleje Havn af blandt andre Lars Paaby. Samtidig havde Ib Jensen og de andre, der sad ved Børstrup Hage, fået øje på fuglen, hvor den i godt 10 minutter kunne følges og videofilmes flyvende langsomt mod vest langs med kysten. Klokken

10:32 fik Jon Lehmberg kontakt med fuglen ved Asserbo Strand og dernæst så Lars Jensen og Jakob Dall den ved henholdsvis Liseleje Strand og Hyllingebjerg. Klokkeren 10:56 og nogle minutter frem fik Aage Kabbelgaard set fuglen fra Nødebohus, inden Erik Vikkelsø Rasmussen fandt en større skråpe flyvende langt øst for Korshage. Først kl. 11:40 blev det klart, at den rastede i området ud for Korshage, hvor den tilmed trak mod syd i Isefjorden. Fuglen blev sidst set ved Korshage kl. 12:15, hvor den trak mod nordvest.

Fredeg den 16. september fortsatte historien, idet Rolf Christensen kl. 17:34 fandt en 'kuhls skråpe' ved Grenen i Skagen. Den kom trækende ud af Kattegat, og det var tydeligt, at undersiden af hånden fremstod meget hvid. Igen voksede mistanken om scopolis skråpe. Fuglen endte med at raste i Skagerrak ret tæt på land ud for Grenen frem til kl. 18:35, hvor det lykkedes Erik Christophersen at tage en række billeder, der, ligesom senere offentliggjorte videografs fra Kullen, bekræftede, at der var tale om en scopolis skråpe.

Den 17. september var godt 35 fuglekiggere klar fra før solopgang ved Grenen, og allerede i det første lys kl. 06:24 blev skråpen genfundet af Tim Hesselballe Hansen. Den sås i perioder enten fra Nordstrand eller Grenen til og med den 19. september, hvorved mange fik mulighed for at se en eksklusiv art.

Bestemmelsen blev de efterfølgende dage diskuteret på de sociale medier. Stillbilleder fra en video optaget af Morten Müller ved Kullen og fotos fra Skagen taget af Erik Christophersen blev sendt til havfugleekspert Robert (Bob) Flood, der bekræftede bestemmelsen til scopolis skråpe.

Bestemmelse

At skelne scopolis skråpe fra atlantisk skråpe er en delikat feltbestemmelsesproblematik, der igennem mange år er blevet beskrevet og diskuteret (Granadeiro 1993, Gutiérrez 1998, Camphuysen & van der Meer 2001, Howell & Patteson 2008, Robb *et al.* 2008, Fisher & Flood 2010, Flood & Gutiérrez 2019). Bestemmelsen af de to arter vil i mange tilfælde ikke være mulig i Danmark, idet skråperne sjældent kommer tilstrækkeligt tæt på land til, at karaktererne kan ses. For at danske fund kan godkendes til publicering som artsbestemte, kræver Sjældenhedsudvalget meget nøjagtige beskrivelser af vingundersiderne, der for scopolis skråpes vedkommende skal dokumenteres med billeder eller video.

Den aktuelle viden om feltkarakterer, der gør det muligt at skelne de to arter, bygger på en kombination af flere karakterer, hvoraf de vigtigste ses på undervingen (Flood & Fisher 2020, Flood & Gutiérrez 2021). Af størst betydning er fraværet, eller tilstedeværelsen og længden, af en hvid tunge, der strækker sig ud på inderfanen af p10, målt som en procentdel af den synlige underside af håndsvingfjeren. I forbindelse med et grundigt studie udført af Flood & Gutiérrez (2021) på begge arter havde hovedparten af 545 undersøgte individer af atlantisk skråpe ikke synlig hvid tunge på den yderste håndsvingfjer, mens cirka 3% havde hvid tunge, men med undtagelse af kun én ekstrem afviger, hvor tungen var længere end 20%, var tungen kortere end 20% på alle undersøgte individer. Cirka 70% af 462 individer af

scopolis skråpe havde en hvid tunge længere end 20%. En hvid tunge længere end 20% af fjerens synlige længde kan således betragtes som diagnostisk for scopolis skråpe.

Scopolis skråpe viser ikke kun en fremtrædende hvid tunge på undersiden af den yderste svingfjer, men på de tre yderste håndsvingfjer. Atlantisk skråpe mangler typisk tilsvarende hvide tunger, hvorved den mørke spids på undersiden af hånden kommer til at fremstå med væsentlig større udbredelse end hos scopolis skråpe. Hvis en fugl udviser intermediære hvide tunger, er det normalt ikke muligt med sikkerhed at afgøre, hvilken art det er.

Hos et stort flertal af scopolis skråpe ses kun én enkelt mørk plet på den yderste store hånddækfjer. Hos atlantiske skråpe ses ofte en stor mørke plet på både den yderste og den næstyderste store hånddækfjer. Nogle atlantiske skråper kan dog ligne scopolis skråpe ved kun at have én mørk plet, men vigtigst, så er det kun meget få scopolis skråper, der kan ligne atlantisk skråpe ved at have mørk tegning på begge de yderste store hånddækfjer.

Scopolis skråpe har typisk påfaldende hvide dækfjer på underarmen med fortrinsvis utegnede hvide små dækfjer frem mod forkanten; atlantisk skråpe har til gengæld flere mørke tegninger på undervingen, så den ikke fremstår så renhvid på dækfjerene og med flere og tættere mørke aftegninger hovedsageligt på de små dækfjer frem mod forkanten (overlap forekommer).

Scopolis skråpe har typisk et tyndt næb og en slank kropsbygning, mens atlantisk skråpe har et kraftigere og tykkere næb og kraftige kropsbygning, hvilket dog er meget svært at vurdere på en flyvende fugl, om end gode billeder kan dokumentere indtrykket.

Ekspertvurdering og godkendelse

Fuglen, der først sås i Sverige og derefter Danmark, viste lange hvide tunger på undersiden af de yderste håndfjer og bestemmelsen støttes yderligere af, at der kun sås en smal mørk forkant på undersiden af armen, hvorved den hvide undervinge fremstod med en smal mørk indramning. Desuden havde den kun mørk tegning på den yderste store hånddækfjer, og på billedet ser næbbet spinkelt ud, og kroppen ser slank ud. For at få bekræftet bedømmelsen af de afgørende karakterer, har Sjældenhedsudvalget forelagt dokumentationen for Robert (Bob) Flood og Ricard Guitierrez, der sammen har publiceret omfattende viden om artskomplekset. De har begge fremsendt grundige redegørelser, hvori de argumenterer for, at fuglen med sikkerhed kan bestemmes til scopolis skråpe.

Bob Flood skriver eksempelvis: *"The distal end of the dark centre of the outermost greater primary covert more-or-less marks where margin of the coverts and where the visible under primary p10 begins. The extent of the visible p10 is clearly marked on the bottom-left photo as '3' in Fig. 1. The extent of the white tongue in p10 is not perfectly defined. However, having looked at thousands of photographs of Calonectris shearwaters over the years, I feel confident that the tongue extends to about '4' in Fig. 1. The white is not a photographic artefact or reflection. Without a ruler, it is easy to see that this is*

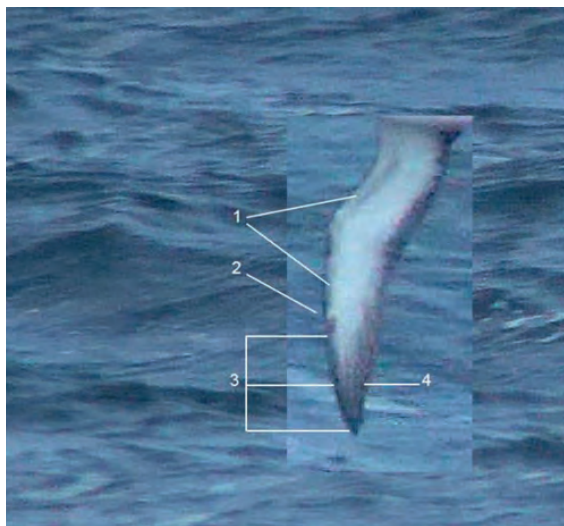

Fig. 1. Undervinge, der viser 1) smal mørke forkant og fortrinsvis hvide dækfjer, 2) at der kun er mørkt center på den yderste af de store hånddækfjer, 3-4) den hvide tunge på underside af den yderste håndsvingfjer dækker 50% af den synlige længde. *Scopolis skråpe*, Kullen, Skåne, Sverige, 14. september 2022. Foto: Mårten Müller.

about half of the length of the visible p10. The guide that we recommend, based on current knowledge, is that the tongue must be at least 20% the length of the visible p10 for serious consideration as *C. diomedea*. In this case 50% is way outside the range of *C. borealis* and there should be an automatic acceptance as *C. diomedea*. A harsh interpretation of the length of the white tongue is at the extreme of the more solid white, but even this is about 30% of the length of the visible p10 and should be accepted as *C. diomedea* if there is no strong contradictory evidence. In this case, all the evidence points to *C. diomedea*. It has one, not two dark spots in the outermost two greater primary coverts, which is essential. The lesser secondary coverts are lightly marked, not even moderately or more heavily marked as typical of *C. borealis*. The bill is particularly shallow, and the body is particularly slim. This is a *C. diomedea*."

Ricard Gutiérrez skriver tilsvarende: "As Bob states, the extent of 'white' beyond primary coverts is falling well into *C. diomedea* range without any chance of *C. borealis*. Besides what we published in *Atlantic Seabirds* there's no chance of 'intermediate' or 'hybrid' origin since the outer p10 is well beyond 20% and the average white in p9 and p8 also scores high. On the basis of our database there's no doubt on the bird belonging to *C. diomedea* range. Besides, it's the supporting set of characters, also important for JIZZ purposes: slim built, one black outer primary covert as in *C. diomedea*, darkness of lesser underwing coverts within *C. diomedea* range. I have no doubts it's a *C. diomedea*."

Selvom en række af billederne og videooptagelserne fra de svenske lokaliteter fra den 12. september og frem til den 14. september kraftigt indikerer, at der var tale om en *scopolis* skråpe, der kunne følges langs med den svenske vestkyst, efterhånden som den flyttede sig mod syd, så har det svenske sjældenhedsudvalg aktuelt valgt kun at godkende fundet ved Kullen i Skåne den 14.

september. De øvrige iagttagelser af, hvad der meget vel kan være samme individ, er blevet godkendt som atlantisk skråpe/*scopolis* skråpe (Niklas Andersson pr. mail). Til gengæld har det danske sjældenhedsudvalg godkendt det danske fund fra en række af de sjællandske kystlokaliteter og Skagen (Olsen et al. 2023).

Forekomsten af atlantisk skråpe og *scopolis* skråpe

Artskomplekset 'kuhls skråpe' involverer i Nordeuropa atlantisk skråpe og *scopolis* skråpe, hvilket tidligere har været regnet som racer af den art, der tidligere blev kaldt kuhls skråpe, men som i dag er udskilt som selvstændige arter (Gill et al. 2023). Verdensbestanden af *scopolis* skråpe er 142.000-223.000 par (Defos du Rau et al. 2015) med hovedudbredelse i Middelhavet øst for den Almeria-Oran Oceanografiske Front, der er en havfront, der trækker sig fra Almeria på den spanske kyst til Oran på den algeriske kyst. Dertil har arten en lille, isoleret forpost på den franske Atlanterhavskyst ved Gironde (Flood & Gutiérrez 2019, Mays et al. 2006, Rey & Jean-Luc 2023, Robb et al. 2008). Atlantisk skråpe har sin yngleudbredelse på nordøstlige Atlanterhavsoer med en lille koloni i det vestlige Middelhav vest for den Almeria-Oran Oceanografiske Front (Gómez-Días et al. 2006, Genovart et al. 2013, Flood & Gutiérrez 2019, Flood & Fisher 2020). Den globale ynglebestand af atlantisk skråpe er større end hos *scopolis* skråpe med anslået 252.000-253.000 par med 75 % på Azorerne (Brooke 2004). Hybridisering mellem de to arter i Middelhavet forekommer kun sjældent (Flood & Gutiérrez 2019).

Størstedelen af bestanden af *scopolis* skråpe forlader Middelhavet fra midten af oktober, hvor de i stort antal passerer gennem Gibraltarstrædet og ud i Atlanterhavet i slutningen af oktober/begyndelsen af november, og derfra hurtigt bevæger sig sydpå for at vende tilbage til Middelhavet hovedsageligt i februar til marts (de Juana

& Garcia 2015). De gennemfører et langdistancetræk til det tropiske og sydlige Atlanterhav i havstrømmen ud for Angola og den Kanariske havstrøm (Ristow *et al.* 2000, González-Solis *et al.* 2007, Ramos *et al.* 2013).

Atlantisk og scopolis skråpe frekventerer den østlige kyst af Sydamerika hovedsageligt i maj til november, og nogle forbliver i det sydlige Atlanterhav i ynglesæsonen (Cardoso de Sousa *et al.* 2005). Begge arter forekommer lejlighedsvis i det sydlige Caribiske Hav i september til oktober, herunder Colombia (Ruiz-Guerra & Cifuentes-Sarmiento 2010), Venezuela (Marín *et al.* 2002) og Aruba (ex. Luksenburg & Sangster 2013). De er ualmindelige til ret almindelige ved De Små Antiller i maj til juli (Howell 2012) og lejlighedsvis i den Mexicanske Golf ud for Mexico (Brewer & Brewer 1997). Scopolis skråpe forekommer sandsynligvis i hele det nordamerikanske forekomstområde for atlantisk skråpe, selvom det er i meget mindre antal end atlantisk skråpe (Howell 2012). Begge arter er til stede ud for USA's østkyst hovedsageligt i maj-november, hvor omkring 5-10% af fuglene i maj/juni og 10-15% i august er scopolis skråpe (Howell 2012; baseret på en vurdering af hvide tunger på undersiden af hånden). Atlantisk skråpe forekommer regelmæssigt ud for det nordvestlige Europa i juni til oktober, hvorimod scopolis skråpe fortsat er ekstremt sjældent med kun forholdsvis få fund fra begyndelsen af juli til begyndelsen af oktober, hvilket betyder, at scopolis skråpe på deres træk fra den østlige kyst af USA til Middelhavet enten følger en ret direkte eller sydlig rute.

Der er ingen tidligere danske eller svenske fund af scopolis skråpe, og aktuelt kun ét godkendt fund af atlantisk skråpe i Danmark (Neergaard 2013) og tilsvarende ét i Sverige (BirdLife Sverige 2023). Dertil kommer en lang række fund af ubestemte atlantisk skråpe/scopolis skråpe både i Danmark og Sverige, hvor der til og med 2022 er godkendt 69 danske fund (Olsen *et al.* 2023) og 140 svenske fund (Niklas Andersson pr. mail). Der er tre godkendte fund af scopolis skråpe i Storbritannien, hvoraf to er fotograferet ud for Scilly, England, henholdsvis 2. august 2004 (Fisher & Flood 2004, Fisher & Flood 2010) og 11. juli 2019 (Flood & Fisher 2020). Desuden er der et fund af en fugl, der i 2020 sås på flere lokaliteter langs den britiske østkyst ud for Durham (21. juli), Fife og Lothian (9-11. august) og Norfolk (15. august) (Nadin 2020, Holt *et al.* 2021). Den første for Irland, hvis det godkendes, blev fotograferet på havet ud for Fastnet Rock, Cork, den 13. august 2022 (Connaughton 2022). Derudover blev en fugl skudt ved Færøerne den 9. august 1877, hvor biometriske mål og en nyligt foretaget DNA-analyse bekræftede bestemmelsen, hvilket i øjeblikket repræsenterer det nordligste fund i Europa og muligvis Atlanterhavet (Olsen *et al.* 2020). De øvrige europæiske fund af scopolis skråpe nord for yngleudbredelsen inkluderer en fugl skudt i Østrig i maj 1858 (Albegger *et al.* 2015), to fugle i Schweiz i maj 1865 (Maumary *et al.* 2007), et fund fra 29. oktober 1891, hvor den blev fanget på banegården i Stuttgart i den tyske delstat Baden-Württemberg (Lampert 1892), og tre godkendte fund i Polen fra østersøkysten med én fugl skudt 13. september 1912 (Goethe 1944), én fugle fotograferet 20. august 2003 (Komisja Faunistyczna 2004) og én fugle fotograferet 1. oktober 2011 (Komisja Faunistyczna 2012).

De seneste to år, 2022 og 2023, har en stor del af bestanden af scopolis skråpe forladt Middelhavet langt tidligere end normalt, hvor de er set fouragere i hidtil uset antal ved Atlanterhavskysten ud for Portugal og det nordlige Spanien. Det formodes, at fødeknaphed som konsekvens af øgede havtemperaturer kan være årsagen til, at fuglene er begyndt at forlade Middelhavet tidligere (Ricard Gutiérrez pr. mail). Ud over den nye viden om bestemmelseskriterierne for arten, formodes ændringerne i artens træk og fourageringsområde at være årsagen til, at der i juli og august 2023 er blevet fotograferet indtil flere scopolis skråper sammen med blandt andet rekordmange atlantiske skråper ud for Scillyøerne og Cornwall i det sydvestlige England. De nye fund af scopolis skråpe har endnu ikke være forlaget British Birds Rarities Committee (BBRC), men med kvaliteten af de billeder, der er taget af de enkelte nye fund, efterlades der ikke megen tvivl om bestemmelsen af flere af fundene, der tæller mindst syv individer set på havflugtture med skib ud for Scillyøerne og to individer set fra kysten ved Pendeen i Cornwall. I lyset af de mange nye fund og det øgede fokus på arten, og at der aktuelt foregår en ændring i artens træk og fourageringsområde, har mulighederne for at gøre nye fund af scopolis skråpe i det nordvestlige Europa formentlig aldrig været bedre end nu.

Tak

For kommentarer til teksten fra Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Christopher König fra Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK) og Tadeusz Stawarczyk fra Polska Komisja Faunistyczna for information om fund i henholdsvis Tyskland og Polen. Tak til Erik Christophersen og Mårten Müller for lån af billeder.

Referencer

- Albegger E., O. Samwald, H.W. Pfeifhofer, S. Zinko, J. Ringert, P. Kolleritsch, M. Tiefenbach, C. Neger, J. Feldner, J. Brandner, F. Samwald & W. Stani 2015: Avifauna Steiermark. Die Vögel der Steiermark. – Birdlife Österreich - Landesgruppe Steiermark, Leykam Buchverlags Ges. m. b. H. Nfg. & Co. KG, Graz.
- BirdLife Sverige 2023: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Brewer, A.D. & M. Brewer 1997: First record of Cory's Shearwater *Calonectris diomedea* for mainland Mexico. – Cotinga 7: 19.
- Camphuysen, C.J. & J. van der Meer 2001: Pelagic distribution, moult and (sub)specific status of Cory's Shearwaters *Calonectris [d.] diomedea/borealis* wintering off South Africa. – Marine Ornithology 29: 89-96.
- Cardoso de Sousa, M, R.T. Fraga & C.J. Carlos 2005: Seabird records from Alagoas and Sergipe states, northeast Brazil. – Cotinga 24: 112-114.
- Connaughton, P. 2022: Finders in the Field: Scopolis Shearwater, Co. Cork - an Irish first: https://www.rarebirdalert.co.uk/v2/Content/Finders_in_the_Field_Scopolis_Shearwater_Co_Cork_Irish_first.aspx?s_id=313752847

- Defos du Rau, P., K. Bourgeois, M. Thévenet, L. Rufino, S. Dromzée, R. Ouni, A. Abiadh, R. Estève, J.P. Durand, L. Anselme, G. Faggio, J.M. Yahya, H. Rguibi, M. Renda, B. Miladi, H. Hamrouni, S. Alilech, A. Nefla, W. Jaouadi, S. Agrebi & S. Renou 2015: Reassessment of the size of the Scopoli's Shearwater population at its main breeding site resulted in a tenfold increase: implications for the species conservation. – *Journal of Ornithology* 156: 877–892.
- Fisher, A & R.L. Flood 2004: A Scopoli's Shearwater off the Isles of Scilly. – *Birding World* 17: 334–336.
- Fisher, E.A. & R.L. Flood 2010: Scopoli's Shearwater off Scilly: new to Britain. – *British Birds* 103: 712–717.
- Flood, R.L. & E.A. Fisher 2020: North Atlantic seabirds: shearwaters, Jouanin's & White-chinned Petrels. *Scilly Pelagics – Scilly*.
- Flood, R.L. & R. Gutiérrez 2019: Status of Cory's Shearwater in the western Mediterranean. – *Dutch Birding* 41: 159–165.
- Flood, R.L. & R. Gutiérrez 2021: Separation of Cory's *Calonectris borealis* and Scopoli's *C. diomedea* Shearwaters based on underwing plumage. – *Marine Ornithology* 49: 311–320.
- Genovart, M., J.C. Thibault, J.M. Igual, M.d.M. Bauzá-Ribot, C. Rabouam & V. Bretagnolle 2013: Population structure and dispersal patterns within and between Atlantic and Mediterranean populations of a large range pelagic seabird. – *PLoS One* 8 (8): e70711.
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Goethe, F. 1944: Ein dritter Nachweis von *Puffinus kuhli borealis* Cory aus Deutschland. – *Ornithologische Monatsberichte* 52: 108–109.
- Gómez-Díaz, E., J. González-Solis, M.A. Peinado & R.D.M. Page 2006: Phylogeny of the *Calonectris* shearwaters using molecular and morphometric data. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 41: 322–332.
- González-Solis, J., J.P. Croxall, D. Oro & X. Ruiz 2007: Trans-equatorial migration and mixing in the wintering areas of a pelagic seabird. – *Frontiers in Ecology and the Environment* 5: 297–301.
- Granadeiro, J.P. 1993: Variation in measurements of Cory's Shearwater between populations and sexing by discriminant analysis. – *Ringing Migration* 14: 103–112.
- Gutiérrez, R. 1998: Flight identification of Cory's and Scopoli's Shearwaters. – *Dutch Birding* 20: 216–225.
- Holt, C., P. French & Rarities Committee 2021: Report on rare birds in Great Britain in 2020. – *British Birds* 114: 570–628.
- Howell, S.N.G. & B. Patteson 2008: Variation in Cory's and Scopoli's Shearwaters. – *Alula* 14: 12–16.
- Howell, S.N.G. 2012: Petrels, albatrosses and storm-petrels of North America. – Princeton.
- de Juana, E. & E. Garcia 2015: Birds of the Iberian Peninsula. – London.
- Komisja Faunistyczna 2004: Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2003. – *Notatki Ornitolologiczne* 45: 169–194.
- Komisja Faunistyczna 2012: Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2011. – *Ornis Polonica* 53: 105–140.
- Lampert, K. 1892: Beiträge zur Fauna Württembergs. – *Jahreshefte des Vereins für vaterländische Naturkunde in Württemberg* 48: 265–268.
- Luksenburg, J.A. & G. Sangster 2013: New seabird records from Aruba, southern Caribbean, including three pelagic species new for the island. – *Marin Ornithology* 41: 183–186.
- Marín, G., J. Muñoz, S. Guevara & J.R. Rodríguez 2002: *Calonectris diomedea* nuevo Procelárido para Venezuela. – *Ornitol Neotrop* 13: 91–92.
- Maumary L., L. Vallotton & P. Knaus 2007: Die Vögel der Schweiz. – *Schweizerische Vogelwarte, Sem-pach & Nos Oiseaux, Montmollin*.
- Mays, G., J.M. Durand & G. Gomez 2006: Première nidification du Puffin cendré (*Calonectris diomedea*) sur la façade atlantique française. – *Ornithos* 13: 316–319.
- Nadin, J.S. 2020: Scopoli's Shearwater, Fife and Lothian, 9–11 August 2020 – first record for Scotland. – *Scottish Birds* 40: 370–375.
- Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – *Fugleåret* 2012: 103–130.
- Niklas Andersson pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).
- Olsen, K., M.B. Hansen, S. Klein, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, S.H. Nielsen, O. Nilsson & U.E. Møller 2023: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2022. – *Fugleåret* 2022: 119–156
- Olsen, K., R.L. Flood, T. Senfeld, T.J. Shannon & J.M. Collinson 2020: Scopoli's Shearwater collected in Faroes in August 1877. – *Dutch Birding* 42: 335–340.
- Paul French pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- Ramos, R., J.P. Granadeiro, B. Rodríguez, J. Navarro, V.H. Paiva, J. Bécars, J.M. ReyesGonzález, I. Fagundes, A. Ruiz, P. Arcos, J. González-Solis & P. Catry 2013: Meta-population feeding grounds of Cory's Shearwater in the subtropical Atlantic Ocean: implications for the definition of Marine Protected Areas based on tracking studies. – *Diversity and Distributions* 19: 1284–1298.
- Reyt, S. & D. Jean-Luc 2023: Scopoli's Shearwater in French Atlantic waters in June 2021 and status in western Atlantic European region. – *Dutch Birding* 45: 179–182.
- Ristow, D., P. Berthold, D. Hashmi & U. Querner 2000: Satellite tracking of Cory's Shearwater migration. – *Condor* 102: 696–699
- Robb, M., K. Mullarney & The Sound Approach 2008: Petrels night and day. – Poole.
- Ruiz-Guerra, C & Y. Cifuentes-Sarmiento 2010: First record of Cory's Shearwater (*Calonectris diomedea*) for Colombia. – *Ornitol Colomb* 10: 65–68.

Makisanger, Blåvands Huk, 15. maj 2022. Foto: Eva Foss Henriksen.

Makisanger (*Curruca subalpina*) ved Blåvands Huk – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste

Af Kent Olsen

Magi i mosen

"Med en svag nordlig vind er der som regel ikke de store forventninger, men tingene sker, når man mindst venter det", tænkte Bent Jakobsen, da han den 15. maj 2022 gik sin vante rundtur ved Blåvands Huk. Ofte starter Bent med at gå gennem Mosen og retur langs med stranden, men denne dag gik han turen omvendt. På stranden glædede han sig over, at dværgterne (Stemula albigrons) og de store præstekraver (Charadrius hiaticula) rugede inden for det område, der i ynglesæsonen bliver hegnet af. Afhegningen er lavet for at holde strandgæster væk, så terner og præstekraver kan yngle uforstyrret på den ellers velbesøgte strand. Efter turen på stranden fulgte Bent sandvejen, der går imellem klitterne og forbi den nordlige branddam. Da han rundede hjørnet, hvor vejen rammer grusvejen Horns Bjerge ved det store pilekrat, fangede Bents opmærksomhed en mindre fugl, der fløj et par meter. Det store pilekrat husede ynglende

gulbug (*Hippolais icterina*) og løvsanger (*Phylloscopus trochilus*), men fornemmelsen var, at der var tale om noget andet. Hans kikkert var nypudset, så alt stod knivskarpt, da han rettede den mod fuglen. Han kunne straks identificere fuglen som en sanger tilhørende hvidskægget sanger-komplekset, der består af de tre selvstændige arter: iberisk sanger (*Curruca iberiae*), makisanger (*C. subalpina*) og rødstrubet sanger (*C. cantillans*) (Gill et al. 2023). Da han havde stor erfaring med gruppen, var det ikke svært for Bent at se, at fuglen tilhørte hvidskægget sanger-komplekset, hvoraf der hidtil havde været i alt 20 fund i Blåvand (Olsen et al. 2022). Bent meldte straks om fundet på 'Birding Blåvand'-kanalen på walkie-talkie-appen Zello og satte sig efterfølgende i klitterne ved grusvejen, da han af erfaring vidste, at det er et sted med godt udsyn, så man kan sidde og vente på, at fugle viser sig i krattet. Sangeren sås rigtig fint fouragerende i krattet, men da der ikke kom nogen

reaktion fra andre fuglekiggere i forlængelse af meldingen på Zello, blev Bent usikker på, om David Manstrup og Mikkel Bello fra Blåvand Fuglestation egentlig havde hørt beskeden, men pludselig brød Davids stemme ud i æteren, og de kom begge løbende for at se sangeren.

Feltbestemmelse af iberisk sanger, makisanger og rødstrubet sanger er stadig en stor udfordring, hvorfor der var usikkerhed om artsbestemmelsen af sangeren ved Blåvand. De blev dog hurtigt sikre på, at rødstrubet sanger kunne udelukkes, hvorfor fokus var på iberisk sanger, mens makisanger kun blev diskuteret overfladisk al den stund, at det ville være en ny art for landet. De meldte fuglen ud som sandsynlig iberisk sanger, men umiddelbart efter kaldte den med et tørt snerrende "trrrrrr", ikke ulig en gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes*). Det valgte de også at melde på Zello, og der gik ikke to sekunder, før Tim Hesselballe Hansen brød igennem med beskeden: "Hvis stemmen er en rattlen, så er det ikke iberisk sanger". Nu var fanden løs i Laksegade, og det blev klart for alle, at der potentielt var ny art for landet i Mosen ved Blåvand Huk.

Da der ikke var særlig god dækning i mobilsignalet ved pilekrattet, kunne de ikke sende en fil ud med en stemmeoptagelse af det snerrende kald. Derfor løb Mikkel tilbage til fuglestationen for at få forbindelse og lægge en optagelse op på DOFbasen. Derefter begyndte mobiltelefonerne at ringe, og folk kom resten

af dagen kørende til fra nær og fjern for at se den nye art for landet. Makisangeren sås i krattet resten af dagen, men kunne ikke genfindes de efterfølgende dage.

Beskrivelse

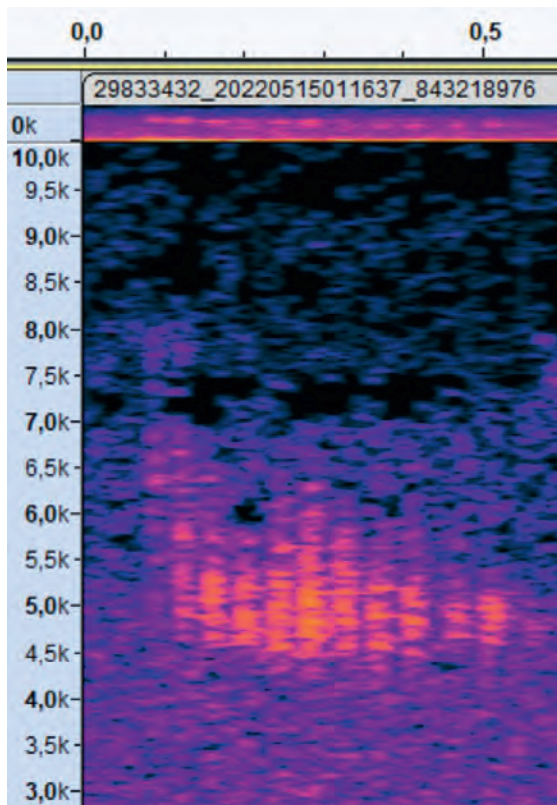
Feltbestemmelse af iberisk sanger, makisanger og rødstrubet sanger er til stadighed forbundet med store udfordringer. Hos makisanger ses typisk en meget ensartet underside uden markant kontrast mellem strube, bryst og flanker. Farvetonen er mere sart rosa og bliver ofte beskrevet som lakserød og går som regel helt ud på underhaledekfjerene. Typisk er det kun den centrale bug, som er hvid. Hos nogle individer opleves imidlertid en svagere farvet flanke således, at der kan ses en kontrast mellem et mørkere bryst og lysere flanker, hvilket gør, at bestemmelse af makisanger bestemt ikke er ligetil, medmindre kaldet høres (Shirihai *et al.* 2001, Svensson 2013a, 2013b).

Som helhed er kaldene hos iberisk sanger og rødstrubet sanger meget forskellige fra makisanger, som kalder med et tørt snerrende staccato "trrrrrr". Kaldene er ret ens hos iberisk sanger og rødstrubet sanger. Iberisk sanger ytrer et "tek"-kald, som er næsten identisk med gærdesangers (*C. curruca*) kald. Rødstrubet sanger af underarten ssp. cantillans har et lidt blødere "tjek"-kald, mens fugle af underarten ssp. *albistriata* sommetider ytrer indslag af dobbeltkald "tret-tret" og med ret tydelig R-lyd. Det kræver som udgangspunkt træning og erfaring at høre forskel på kald af hhv. iberisk sanger og rødstrubet sanger.

På de mange billeder, der blev taget af makisangeren ved Blåvand, ses, at den havde en tydelig kontrast i vingen, hvor de inderste store armdækfjer, de inderste armsvingfjer og den længste tertær fremstår friske og antageligt må være fældet i løbet af vinteren. Desværre er billederne ikke tilstrækkeligt gode til, at det kan afgøres, hvorvidt de bibeholdt vingeferjer er juvenile fjer eller af adult type. Derfor har Sjældenhedsudvalget ikke været i stand til med sikkerhed at bestemme fuglens alder, hvorfor fundet er godkendt som en 2K+ han.

Taksonomi og udbredelse

Hvidskægget sanger blev tidligere blevet betragtet som en polytypisk art bestående af fire underarter: ssp. cantillans, ssp. albistriata, ssp. inornata og ssp. moltoni. I et studie fra 2008 viste fylogenetiske analyser af cytokrom b-genet fra individer tilhørende alle fire underarter imidlertid, at underarten ssp. moltoni var genetisk markant adskilt fra de øvrige underarter, og den blev derfor foreslået som selvstændig art (Brambilla *et al.* 2008). Dette førte til opsplnitning af hvidskægget sanger-komplekset i to arter: Moltoni's sanger og hvidskægget sanger (Gill & Donsker 2012). På baggrund af data fra DNA-analyser (Brambilla *et al.* 2008), kombineret med forskelle i kald samt dragtkarakterer hos hanner (Shirihai *et al.* 2001), foreslog Lars Svensson efterfølgende en opsplnitning af hvidskægget sanger-komplekset i tre arter bestående af moltoni's sanger, vestlig hvidskægget sanger og østlig hvidskægget sanger (Svensson 2013a, 2013b). Denne foreslåede opsplnitning i tre arter er blevet yderlige-

Sonogram over kald fra makisangeren ved Blåvands Huk den 15. maj 2022. Sonogram: Kent Olsen.

Makisanger, Blåvands Huk, 15. maj 2022. Foto: David Manstrup.

re underbygget af Zuccon *et al.* (2020), baseret på omfattende fylogenetiske analyser af markører fra både mitokondrie-DNA Zuccon *et al.* 2020).

Baseret på ovennævnte studier besluttede International Ornithological Congress (IOC) World Bird List i 2020 at udskille vestlig hvidskægget sanger som selvstændig art fra østlig hvidskægget sanger (Gill *et al.* 2020). DOF's navnegruppe har samtidig valgt at ændre de danske artsnavne fra vestlig hvidskægget sanger til iberisk sanger, østlig hvidskægget sanger til rødstrubet sanger og moltoni's sanger til makisanger. For at gøre forvirringen total er det latinske slægtsnavn desuden blevet ændret fra *Sylvia* til *Curruca*, mens artsnavnet for iberisk sanger er blevet etableret som *C. iberiae* i stedet for som tidligere Mahgreb-sanger *C. inornata*, da sidstnævnte har vist sig at være et synonym for makisanger (*C. Subalpina*) (Zuccon *et al.* 2020). Hvidskægget sanger-komplekset består hermed af tre selvstændige arter: iberisk sanger (*C. iberiae*) og makisanger (*C. Subalpina*), der begge er monotypiske, og rødstrubet sanger (*C. cantillans*), der er polytypisk med underarterne ssp. *cantillans* og ssp. *albistriata* (Gill *et al.* 2023).

Makisanger har sin yngleudbredelse på Mallorca, Korsika, Sardinien, Elba og den nordvestlige og centrale del af Italien, mens iberisk sanger yngler i Portugal, Spanien og Frankrig og Nordafrika. Rødstrubet sanger af under-

arten *cantillans* yngler i det centrale og sydlige Italien og underarten *albistriata* i Grækenland, på Balkan og i den vestlige del af Tyrkiet.

Forekomsten

På baggrund af den ændrede taksonomiske status, hvor hvidskægget sanger-komplekset nu består af tre selvstændige arter: iberisk sanger, makisanger og rødstrubet sanger, har Sjældenhedsudvalget genbehandlet samtlige danske fund inden for komplekset (Nielsen *et al.* 2021, Olsen *et al.* 2022). Med fundet af makisanger ved Blåvand Huk er der i alt 21 fund af fugle tilhørende hvidskægget sanger-komplekset alene ved Blåvand med følgende fordeling: iberisk sanger (2 fund), makisanger (1 fund), rødstrubet sanger (2 fund), iberisk sanger/rødstrubet sanger (3 fund) og iberisk sanger/makisanger/rødstrubet sanger (13 fund).

Makisanger er en sjælden art i Nordeuropa, eksempelvis er der endnu ikke godkendt fund i Norge, Finland og Holland. Til gengæld har Sverige tre fund: 4. juni 2003, han, Falsterbo Kyrka, Skåne, 30. maj 2009, hun, Nidingen, Halland (DNA-bekræftet) og 25. maj 2018, hun, Ottenby, Øland (DNA-bekræftet) (BirdLife Sverige 2023). Belgien har ét fund: 20.-21. maj 2001, 2K han, Heist Sashulle og Storbritannien har ti fund til og med 2018, hvor det første er fra før 1950. De næste syv

fund var i perioden fra 1950 til 2017 og i 2018 var der to fund.

Tak

For kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Eva Foss Henriksen, Sakari Kauppinen og David Manstrup for lån af billeder.

Referencer

- BirdLife Sverige 2023: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Brambilla, M., S. Vitulano, F. Spina, N. Baccetti, G. Gargallo, E. Fabbri, F. Guidali & E. Randi 2008: A molecular phylogeny of the *Sylvia cantillans* complex: cryptic species within the Mediterranean basin. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 48: 461-472.
- Gill, F. & D. Donsker (eds) 2012: IOC World Bird List (v 3.1): <http://www.worldbirdnames.org>
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2020: IOC World Bird List (v 10.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2):
- <http://www.worldbirdnames.org>
- Nielsen, H.H., A.B. Kristensen, S.S. Christiansen & S. Kauppinen 2021: Hvidskægget sanger-komplekset er blevet mere komplekst: Genbehandling af fund i Danmark: <https://beta.netfugl.dk/artikler/2015/hvidskaegget-sanger-komplekset-er-blevet-mere-komplekst>
- Olsen, K., H. Böhmer, M.B. Hansen, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, A.O.W. Nielsen, S.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2022: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021. – *Fugleåret* 2021: 119-156.
- Shirihai, H., G. Gargallo & A.J. Helbig 2001: *Sylvia Warblers*, Princeton.
- Svensson, L. 2013a. A taxonomic revision of the Subalpine Warbler. – *Bull B.O.C.* 133: 75-83.
- Svensson, L. 2013b: Subalpine Warbler variation and taxonomy. – *British Birds* 106: 651-668.
- Zuccon D., J.M. Pons, G. Boano, G. Chiozzi, A. Gamauf, C. Mengoni, D. Nespoli, G. Olioso, M. Pavia, I. Pellegrino, M. Rakovic, E. Randi, H. Rguibi Idrissi, M. Touihri, M. Unsöld, S. Vitulano & M. Brambilla 2020: Type specimens matter: new insights on the systematics, taxonomy and nomenclature of the Subalpine Warbler (*Sylvia cantillans*) complex. – *Zoological Journal of the Linnean Society* 190: 314-341.

Makisanger, Blåvands Huk, 15. maj 2022. Foto: Sakari Kauppinen.

Gul sanger, Agger, Thy, 15. oktober 2022. Foto: Bo L. Christiansen.

Gul sanger (*Setophaga aestiva*) i Agger – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste

Af Kent Olsen

Agger leverer

Lørdag den 8. oktober 2022 var Jan Drachmann samlet med venner for at kigge fugle i Thy hen over weekenden. De havde lejet et sommerhus i Agger, og mens Hans Christophersen, Anders Rasmussen og Johnny Laursen var taget til Hanstholm, besluttede Frits Rost, Jens Skovgaard, Erik Hørning og Jan, efter indtjekning i huset, at tage til sydspidsen af Agger Tange for at eftersøge småfugle. Her fandt Frits en høgesanger (*Sylvia nisoria*) i et af de lave kystnære krat, mens holdet fra Hanstholm var kørt tilbage til Agger for at se en hvidbrynet løvsanger (*Phylloscopus inornatus*), som opholdt sig i byen ved Rørsangervej. Efter lidt ikke helt entydig kommunikation kørte Hans, Anders og Johnny ned for at forsøge at se høgesangeren, mens det andet hold ville se hvidbrynet løvsanger.

Da Frits, Jens, Erik og Jan over middag ankom til Rørsangervej, var der ingen andre ornitologer, og der

var helt fugletomt i hækken, hvor den hvidbrynedede løvsanger havde holdt til. Erik endte med at gå tilbage til sommerhuset, mens Frits, Jens og Jan forsøgte sig med playback. De brugte "mobgang", der er en optagelse af mejser og andre småfugle, der meget kraftigt varslar overfor en perleugle (*Aegolius funereus*), og som har vist sig yderst effektiv til at lokke spurvefugle frem. Først kom en fuglekonge (*Regulus regulus*) frem i hækken efterfulgt af flere andre småfugle, heriblandt den hvidbrynedede løvsanger som Frits og Jens så rigtig godt. Jan kunne til at starte med ikke finde løvsangeren, hvorfor han afsøgte hækken med håndkikkerten. Pludselig fandt han en ukendt sanger, der gjorde, at han glemte alt om den hvidbrynedede løvsanger. Det første Jan så, var en sanger med meget kraftigt gule underhaledækfjer, og dernæst et gulligt hoved uden øjenbrynsstriber eller andre markante træk omkring et distinkt sorte øje. Hurtigt blev Frits og Jens varskoet om sangeren, der mest af alt mindede om

en mærkelig havesanger (*S. borin*) med den karakterløse ansigtstegning, men det var det selvfølgelig ikke. Både Frits og Jens fandt fuglen, og Frits fik nogle få billeder af den. Efter at have set den rigtig godt i længere tid var Jan mere eller mindre overbevist om, at det var en amerikansk sanger, da den ikke lignede nogle af de asiatiske arter. Herefter skete der en masse ting på én gang. De tre mand fik tjekket billeder af gul sanger (*Setophaga aestiva*) på Google, og Jens sendte kl. 14:22 følgende melding på Zello-kanalen Thy Birding: "Vi står på Rørsangervej med den hvidbrynede og en mærkelig gul sanger, som vi har brug for lidt hjælp til. Det er Frits Rost, Jan Drachmann og Jens Skovgaard, der står her. Vi har brug for noget hjælp til en mærkelig gul sanger." De ringede til Hans, som fortalte, at han og Anders godt havde set en underlig gul sanger, som de ikke helt kunne få styr på. De syntes godt nok, at den så mærkelig ud, men de forlod den ubestemt, da der kom en kraftig regnbyge, og de ville også forsøge at se høgesangeren på Agger Tange. Den hvidbrynede løvsanger viste sig flere gange rigtig fint, og der sad to røde store korsnæb (*Loxia pytyopsittacus*) i haven ved siden af. Samtidig med at Frits arbejdede med at tage flere billeder af den gule sanger, ringede Henrik Haaning Nielsen, som var i nabolaget, for at høre om de kunne sende nogle af billederne. Kort sagt var det nogle intense minutter på Rørsangervej i Agger. Herefter begyndte fuglefolket at ankomme til stedet fra nær og fjern, og det lykkedes de fleste både at se og høre sangeren, der kunne bekræftes som værende en gul sanger og dermed ikke

kun første fund i Danmark, men det første i Skandinavien. Fuglen sås frem til kl. 15:01, hvor den ivrigt kaldende fløj væk fra området, men kl. 17:22 blev den kortvarigt set og hørt igen.

Flere af de amerikanske småfugle, der ses i Europa, er fugle, der er godt trætte efter turen over Atlanterhavet, hvorfor der var forhåbning om, at den gule sanger ville være at finde i samme område dagen efter. Derfor havde mange ornitologer taget turen til Agger. Det lykkedes af genfinde fuglen og over de næste dage stod det klart, at den gule sanger havde en fast rytme i dens fouragering i forskellige haver langs med Rørsangervej frem til og med den 16. oktober. Den havde nogle foretrukne steder, og kunne den ikke lokaliseres, var det blot et spørgsmål om at være afventende, indtil den igen viste sig frem. Således kunne den bruge forholdsvis lang tid i eksempelvis det samme nåletræ, hvor den fouragerede langs med tykke grene godt skjult højt i træet, hvor den var meget svær at se andet end i korte glimt, mens den på andre tidspunkter blev mere mobil og dermed flyttede sig hurtigt igennem området mellem de foretrukne steder.

Beskrivelse

Den gule sanger i Agger var lidt større end en gennemsnitlig *Phylloscopus*-sanger, med relativ kort hale og forholdsvis kraftigt, spidst næb. Dens halefjer var tilspidsede. Hovedet var lyst gult med grønligt skær, mens området omkring øjet var lidt blegere, især foran øjet, hvilket gav fuglen et åbent og naivt udtryk i ansigtet. Hage og strube

Gul sanger, Agger, Thy, 11. oktober 2022. Foto: Jimmy Leen Friis.

Gul sanger, Agger, Thy, 12. oktober 2022.

Foto: Poul Holm Pedersen.

var lysegul. Oversiden var grønliggul på ryg, skulderfjer, overgump og overhaledækfjer. Undersiden var lysegul fra brystet ned over bugen til underhaledækfjer, der var ekstra gule, mens undergumpen var hvidgul. Vingerne var mørkegrå-brune med brede grønlig-gule kanter, hvilket var mest fremtrædende på dækfjer og tertialer. Kanterne var mere hvidlige på nederste tertialer, mens kanterne på arm- og håndsvingfjer var gulgrønne mod basis og hvide mod spidserne. De yderste halefjer var gullige, mens de inderste halefjer var mere jævnt brune, kantet med tynd grønlig-gul kanter på yderkanterne. Øjnene var mørke omringet af en distinkt lys komplet øjenring, mens næbbet var gråligt med bred bleg lyserødlig kanter og bleg lyserødlig ind mod basis på undersiden af næbbet. Ben og fødder var brungrå med gullige trædepuder, mens neglene var gråbrune. Der var ingen synlig fældning og da hånddækfjerene var brune med grå kanter, kunne fuglen aldersbestemmes til at være en 1K-fugl.

Gul sanger består af de ni underarter: ssp. *rubiginosa* (nordkyst-sanger), ssp. *banksi* (alaskasanger), ssp. *parkesi* (subarktisk sanger), ssp. *arnicola* (centralcanadisk sanger), ssp. *aestiva* (gul sanger), ssp. *morcomi* (rocky mountain-sanger), ssp. *brewsteri* (midtvest-gul sanger), ssp. *sonorana* (sonora-sanger) og ssp. *dugesii* (guerrero-gul sanger) (Gill et al. 2023). Nominatformen af gul sanger (*S. a. aestiva*) yngler fra det centrale til det østlige Canada samt det centrale og det østlige USA mod syd, og regnes som den underart, der forekommer i Europa.

Forekomsten af gul sanger i Europa

Gul sanger er sjælden i Europa, hvor en sammenstilling af fund til og med 2019 inkluderer 26 fund i Vestpalæarktis (Hobbs 2021). Dertil kan tilføjes to endnu ikke godkendte fund fra september 2021 fra henholdsvis Corvo på Azorerne og Island. Ud over det danske fund var der i 2022 yderligere fund af én fugl på Corvo på Azorerne den 29. september, og dagen før det danske fund havde Færøerne deres første fund. Det danske fund kan dermed potentielt være det 31. fund i Vestpalæarktis.

Det første fund i Vestpalæarktis omhandlede en 1K han, der blev fanget ved Bardsey Island, Gwynedd, Wales

den 29. august 1964. Fuglen blev fanget om aftenen, og da observatørerne ikke havde nok bestemmelseslitteratur til at være helt sikre på bestemmelsen, så fik fuglen lov til at overnatte på fuglestationen. Desværre døde den tidligt om morgenen den 30. august. Skindet blev få dage senere bragt til British Museum, hvor bestemmelsen til gul sanger blev konfirmeret (Hobbs 2021). Interessant nok, så er der i selve England kun ét fund og dermed er der lige så mange engelske som danske fund. Det engelske fund er fra 21. august 2017 og det drejede sig om 1K set ved Portland på den engelske sydkyst (Walbridge 2017). Det danske fund er det andet for det kontinentale Europa, hvor det første fund er fra Frankrig den 30. august 2011. Dette fund blev gjort i forbindelse med, at der ved Girondefloden foregik et projekt med at ring- og radiomærke vandsangere (*Acrocephalus paludicola*) (Musseau, Herrmann & Jiguet 2011, Musseau & Herrmann 2013).

Gul sanger starter sit træk tidligt, da de første fugle trækker allerede i juli. Dette afspejler sig også i fundene i Vestpalæarktis, da perioden med fund af gul sanger i Vestpalæarktis strækker sig fra den 20. august til den 5. december. Det er altså en art, der kan dukke op hele efteråret.

August og oktober er de bedste måneder for arten, da der til og med 2020 var ti fund i hver af disse måneder. Hovedparten af fundene i oktober er gjort på Corvo på Azorerne, som besøges af mange ornitologer. Da der stort set ikke er nogen ornitologer på Corvo i august, så er der heller ingen august-fund fra Corvo. Der er dog næppe tvivl om, at var der fuglefolk på øen i den periode, så ville der også blive gjort fund af arten på Corvo i august. Dette understøttes også af, at Azorerens første fund var en fugl på Flores den 20. august 1995. Udover ti fund i august og oktober, så er der fire fund fra september og ét fund fra både november og december. Dertil kan så komme de to fund i 2021 og de tre fund 2022, der er fra hhv. september (3) og oktober (2).

Tak

For kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Bo L. Christiansen, Jimmy Leen Friis og Poul Holm Pedersen for lån af billeder.

Referencer

- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2023: IOC World Bird List (v 13.2): <http://www.worldbirdnames.org/>
- Hobbs, J. 2021: A List of Nearctic Passerines Recorded in the Western Palearctic. Version 2.1: <https://www.dutchbirding.nl/static/references/nearcticPassersWP-v2.1.pdf>
- Musseau, R. & V. Herrmann 2013: Première mention de la Paruline jaune *Dendroica petechia* pour la France métropolitaine et l'Europe continentale. – Ornithos 20: 132-135.
- Musseau, R., V. Herrmann & F. Jiguet 2011: American Yellow Warbler at Gironde estuary, France, in August 2011. – Dutch Birding 33: 322-325.
- Walbridge, D. 2017: Rarity finders: England's first-ever American Yellow Warbler, 21 August 2017: <https://www.birdguides.com/articles/rarity-finders-englands-first-ever-american-yellow-warbler-21-august/>

Sivsanger, Vestamager, 5. juni 2022. Foto: John Larsen.

Storspove, Borris Hede, 15. april 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Danske Fuglestationer - 2022

Redigeret af Peter Lange

Indledning

Til Fugleåret 2022 har vi modtaget årsberetninger fra alle aktive stationer, på nær Vorsø. Den aktuelle dækning og aktivitet i 2022 vil fremgå af de enkelte afsnit.

Statsejede fuglestationer:

Tipperne

Tipperne er i dag eneste tilbageværende statsdrevne naturvidenskabelige feltstation. Tipperne hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen, der står for opsyn og pleje samt publikumsfaciliteter. Fuglelivet på Tipperne overvåges af ornitologer, der er ansat af Amphi Consult, som udfører opgaverne for Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (tidl.: DMU), der bl.a. – på vegne af Miljøstyrelsen – organiserer overvågningen af vandfugle i området.

Dansk Ornitologisk Forenings fuglestationer:

Gedser Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995 og har siden 2001 haft til huse ved Gedser Fyr. De primære formål er at monitorere fugletrækket gennem trækobservationer og standardiseret ringmærkning forår og efterår samt formidling af naturen for skoler, grupper, lokale folk og turister. Fuglestationens daglige leder er Hans Lind. Webadresse: www.gedserfuglestation.dk

Blåvand Fuglestation

Blåvand Fuglestation, som blev oprettet i 1963, er Danmarks ældste fuglestation. Siden 1963 er der foretaget overvågning af især vadefugle- og havtrækket, og det er en af de længste observationsperioder i Europa. Især overvågningen af de adulte arktiske vadefugles træk forbi Blåvands Huk er unik. Fra 1984 påbegyndtes standardiseret ringmærkning, hvor udviklingen i småfuglebestandene er blevet overvåget. Gennem alle årene er arbejdet udført på frivillig basis. Daglig leder er Bent Jakobsen. Webadresse: www.blavandfuglestation.dk

Skagen Fuglestation

DOF har siden 2009 drevet fuglestationsvirksomhed i Skagen, men i 2017 åbnede Naturstyrelsen for oplevelsescentret Det Grå Fyr, hvori Skagen Fuglestation sidenhen har haft til huse. De primære aktiviteter har koncentreret sig om ringmærkning, observationer, formidling og indsamling af data om både trækfugle og ynglefugle, samt oplæring af nye ringmærkere og observatører. Det daglige arbejde er primært blevet udført af forstanderen Simon S. Christiansen, lokale or-

nitologer samt overnattende frivillige fra nær og fjern. Webadresse: www.skagenfuglestation.dk

Frivillige/private fuglestationer og lignende:

Christiansø Feltstation

Fuglestationsarbejdet på Ertholmene er i slutningen af 2020 blevet reorganiseret, med ny organisation og ny webside. Man har genoptaget standardiseret ringmærkning samt træktællinger mv. fra foråret 2021. Kontaktperson for foreningen er Anders Mosbech. Webadresse: www.chroe.dk

Fanø Fuglestation

Fanø Fuglestation blev stiftet i 2017 på privat initiativ, med det formål systematisk og standardiseret at overvåge fugletrækket og rastende fugle på Fanø samt foretage ringmærkning. Stationens virke kan følges på Fanø Fuglestations åbne facebookside. Søren Brinch er bestyrelsesformand og daglig leder af fuglestationen. Webadresse: <https://www.facebook.com/groups/224889424358221/>

Gjerrild Nordstrand

En gruppe af frivillige udfører koordinerede trækobservationer i området ved Gjerrild Nordstrand. Træktotaller mv. opgøres på DOFbasen og på egen webside. Jørgen Staarup Christensen er kontaktperson. Webadresse: <http://gjerrild4ever.blogspot.com>

Hyllekrog-Saksfjeld

Der har siden 2009 foregået organiserede, systematiske tællinger af de trækkende fugle i området. Dækningen er daglig i foråret og mere uregelmæssig om efteråret. Træktællingerne foregår hovedsageligt fra Store Brunddrag. Primus motor på stedet er Preben Berg, med hjælp fra en række frivillige. Fuglestationens rapporter kan læses via www.dofstor.dk

Keldsnor Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995, og drives af DOF Fyn med Hans Rytter som leder. Fuglestationens aktiviteter kan følges på www.doffyn.dk/nyheder?kat=13

Rørvig Fuglestation

Rørvig Fuglestation er en lokal forening, hvis formål er at udforske fuglelivet på Rørvig-halvøen. Formand for foreningen er Peter Ellegård Larsen.
Webadresse: www.rfst.dk

Vorsø

Øen Vorsø i Horsens Fjord hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen. Jens Gregersen bebor stationen og varetager optællinger af ynglefugle og øvrige registreringer.

Observatører ved Nordstrand 4. maj 2022. Foto: Knud Pedersen.

Skagen Fuglestation

Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Ettrup og Knud Pedersen
– bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation

Aktiviteter og materiale

Allerede fra midten af februar ankom den første assistent på fuglestationen, men sæsonen startede for alvor den 1. marts og varede herefter helt frem til 6. december. En snes unge assistenter boede i længere perioder på fuglestationen gennem året, hvor der gennemsnitligt var fire til fem personer til dagligt at enten ringmærke eller gennemføre træktællinger sammen med lokale ressourcer. Der blev i alt indtastet morgenobservationer for 227 dage i DOFbasen af fuglestationens træktællere, hvilket var på næsten samme niveau som året inden. Hertil kommer alle de mange lokale og gæstende observatører, der gennem deres indtastninger i DOFbasen har bidraget til dækningen af fugletrækket gennem hele sæsonen.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi har kunnet sammenstille årets observationer og publicere resultaterne heraf i denne artikel. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle de observatører, der har bidraget med nøgternt at indtaste i DOFbasen eller har hjulpet fuglestationens frivillige i felten.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen i 2022 er data primært hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger har været 31. december 2022. Observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen vil sandsynligvis

ikke indgå i materialet, da det er en uoverkommelig opgave at indhente observationer der ligger sporadisk på andre medier. Det er derfor vigtigt, at observationerne når frem til DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet. Et mindre antal observationer, som har været tilgængelige på Birdcall, er dog også medtaget i årets oversigt. Birdcall er i starten af 2023 lukket ned og vil fremadrettet derfor ikke kunne bruges.

Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med de største forekomster er der for nogle arter i rapporten tilføjet observationer, som har fulgt andre optællingsmetoder, f.eks. intervaltællinger. Dagstotaler baseret på intervaltællinger indgår ikke i havfugletabellerne. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i august 2023. Denne årsberetning er af pladshensyn reduceret i forhold til den oprindelige rapport. Den fulde rapport kan ses i Skagen Fuglestations Årsskrift 2022: https://www.skagenfuglestation.dk/images/arkiv/dokumenter_arkiv/publikationer/Aarsskrift_2022.pdf

Naturpleje ved Skarvsøen, 4. marts 2022. Foto: Knud Pedersen.

To unge kongeørne over Skagen, 1. april 2022. Foto: Knud Pedersen.

Observationer første halvår

Rovfugle og falke

Månedsoversigt over de bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2022 fremgår af tabel 1. Periodens største dag(e) samt mediandato for trækket er også angivet.

Tallene er som i tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag renset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. kongeørn, lille skrigeørn og steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

For kongeørn er der ud fra fotos og oplysninger om alder ved de enkelte observationer vurderet, at der har været tale om fire forskellige fugle i perioden marts-juni. Uden for perioden en immature 25-28/2, som givet optræder igen i hovedperioden. Aldersfordeling: en adult, en 3-4K, en 3K og en 2K. Den 9/5 blev alle fire fugle set samtidigt på Hulsig Hede. At kongeørne kan opholde sig ved Skagen gennem længere tid, viser forårets 3K-fugl, som ved hjælp af fotos kunne dokumenteres regelmæssigt fra 1/4 til 5/6.

For arterne fiskeørn, rørhøg, blå kærhøg, steppehøg, spurvehøg, havørn, rød glente, sort glente, musvåge og tårnfalk blev det et forår med mere end 10% over gennemsnittet. Specielt for sort glente, rød glente og havørn blev det et godt forår med forekomster på over 50% over gennemsnittet. Dette dokumenterer fint den markante fremgang for de tre arter i Danmark i de senere år. For både rød glente og sort glente var forårets forekomster

de hidtil største i Skagen. De 26 røde glenter, som blev talt 19/5, er også ny dagsrekord for Skagen om foråret. Steppenhøg havde en meget markant forekomst i midten af april med en rekorddag 13/4 på 15 fugle fordelt på 8 adulte hanner og 7 adulte hunner. Alders- og kønsfordeling for april: ad. han (15), ad. hun (14), 2K (3) og 2K/3K+ hun (3) og for maj: alle 15 var 2K.

Den 13/4 blev også den største dag for rørhøg, blå kærhøg og dværgfalk med henholdsvis 45, 48 og 47 fugle. En tidlig trækkende rørhøg blev set uden for perioden 28/2.

I den anden ende af skalaen bemærker man især en meget lav forekomst af vandrefalk i foråret 2022. En forårssum på 90 fugle er den laveste siden 2013 med 96 fugle og en negativ afvigelse på 89% i forhold til gennemsnittet for tiåret 2012-2021. Mens det lave antal i 2013 først og fremmest skyldtes dårlige vejrforhold i artens hovedtræksperiode var dette ikke tilfældet i 2022. Tværtimod var vejrforholdene gunstige i slutningen af april, hvor vandrefalkens træk normalt kulminerer i Skagen. Formodentlig spiller fugleinfluenza en afgørende rolle for den dramatiske nedgang i antallet af vandrefalke på forårstræk, som har fundet sted gennem de seneste sæsoner i Skagen. Vandrefalk er toppredator på fuglevildt, som kan være bærere af fugleinfluenza, og derfor særlig sårbar for at blive smittet og offer for sygdommen. Forårets forekomst af hvepsevåge, fjeldvåge, aftenfalk og lærkefalk lå mere end 10% under gennemsnittet for perioden 2012-2021, mens hede- og duehøg og dværgfalk havde en gennemsnitlig forekomst.

Sjældne rovfugle

Som vanligt blev forårets rovfugletræk over Skagen krydret med observationer af flere sjældne rovfugle og falke.

En 2K blå glente (G) dukkede op på trækforsøg om eftermiddagen 18/4. Til glæde for mange valgte fuglen at opholde sig ved Grenen og Storsig i seks dage til og med 23/4. Det betød mange fine oplevelser med den ikoniske art, når den kunne ses på effektiv musefangst i området. Der er nu ni fund af arten fra Skagen siden det første fund 29-30/3 1998.

Om eftermiddagen 21/4 blev en ubestemt stor falke set på trækforsøg på stor afstand fra Flagbakken. Dagen efter om eftermiddagen sås den på ny på trækforsøg fra Flagbakken, og denne gang kunne fuglen fotodokumenteres og bestemmes til en 2K slagfalk (G). Om formiddagen 23/4 passerede den Nordstrand og kort tid efter trak den ud ved Grenen. Der var tale om det andet godkendte fund fra Skagen siden det første fra 6-7/5 2006 - ligeledes af en 2K fugl.

En 3K steppeørn (G) blev set på trækforsøg første gang 9/5. Den dukkede op igen 16/5 og sås dagligt frem til 22/5. Herefter fulgte en uges slip frem til 29/5, som blev sidste dag med observationer af fuglen over

Skagen. Det var det 11. fund af steppeørn i Skagen siden det første fund af en 2K 27-28/4 1979.

Den 20/5 blev en spændende dag med både dværgørn (G) og lille tårnfalk (G). Dværgørnen var en 3K+ lys form og dukkede op igen på trækforsøg 21/5. Lille tårnfalk blev fotograferet på returtræk ved Storsig kort efter at dværgørnen blev set. Der gik flere dage før fuglen blev 'fundet' på fotos og bestemt til en 3K+ han. Det er blot det andet fund af lille tårnfalk i Skagen. Det første var fra 6/5 2006 og ligeledes en 3K+ han.

Forårets første lille skrigeørn blev observeret 22/5. Der var tale om en 3K. Dagen efter havde den fået selskab af endnu en 3K. Forårets tredje fugl blev set på trækforsøg 4/6 og var også en 3K, men med individuelle dragtkendetegn som udelukkede de to fugle fra maj.

For tredje år i træk blev der set høgeørn over Skagen. Det blev til endnu et gensyn med en fransk GPS- og farvemærket fugl. En nu udfarvet 4K hun (G) med farvekoden '26'. I 2022 var ankomstdatoen 23/5 - altså ca. en måned senere i forhold til i 2020 og 2021, hvor den begge år blev set 20/4.

Slangeørn 3K+ (G) blev set over området ved Råbjerg Hede og Lodskovvad 23/5. Det var det attende fund fra Skagen siden det første 5-9/5 1981.

Tabel 1: Summen af de enkelte rovfuglearter og falke i Skagen marts-juni 2022 samt største dage og mediandato.

	marts	april	maj	juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	2	319	147	16	484	24/4 (38)	24/4
Blå glente	0	1	0	0	1	18-23/4 (1)	-
Hvæpsevåge	0	0	213	504	717	25/6 (103)	7/6
Lammegrib	0	0	0	1	1	10-12/6 (1)	-
Slangeørn	0	0	1	0	1	23/5 (1)	-
Lille skrigeørn	0	0	2	1	3	23/5 (2)	-
Steppeørn	0	0	1	0	1	9 datoer	-
Kongeørn	2	2	4	1	4	9/5 (4)	-
Høgeørn	0	0	1	0	1	23/5 (1)	-
Dværgørn	0	0	1	0	1	20-21/5 (1)	-
Rørhøg	4	275	227	44	550	13/4 (45)	29/4
Blå kærhøg	21	280	73	0	374	13/4 (48)	20/4
Steppehøg	0	35	15	0	50	13/4 (15)	20/4
Hedehøg	0	0	10	7	17	18/5 (3)	25/5
Spurvehøg	82	2222	801	79	3184	15/4 (232)	21/4
Duehøg	4	15	9	3	31	18/4+17/5 (2)	24/4
Havørn	21	51	50	30	152	18/4 (9)	1/5
Rød glente	49	187	177	79	492	19/5 (26)	3/5
Sort glente	1	49	60	8	118	11/5 (8)	9/5
Fjeldvåge	10	137	47	6	200	25/4 (23)	24/4
Musvåge	901	1283	1703	583	4470	16/4 (176)	1/5
Lille tårnfalk	0	0	1	0	1	20/5 (1)	-
Tårnfalk	6	656	414	134	1210	24/4 (143)	25/4
Aftenfalk	0	0	15	5	20	18/5 (9)	18/5
Dværgfalk	3	191	92	5	291	13/4 (47)	23/4
Lærkefalk	0	46	95	58	199	5/6 (24)	17/5
Slagfalk	0	1	0	0	1	21-23/4 (1)	-
Vandrefalk	4	66	18	2	90	18/4 (8)	20/4
Sum	1110	5816	4177	1566	12664		

Sule, Nordstrand, 25. juni 2022. Foto: Knud Pedersen.

Den flotte serie af sjældne rovfugle og falke ved Skagen i foråret 2022 blev på bedste vis afsluttet med opvisning af en 2K lammegrib (G) i dagene 10-12/6. Fuglen blev opdaget om eftermiddagen i stor højde over Hvideklit syd for Skagen. Fuglen kunne i nogle timer følges rundt over landskabet mellem Bunken og Råbjerg Plantage. Dagen efter gjorde den som forventet et trækforsøg over Skagen, og det samme gentog sig 12/6 før fuglen forsvandt i sydlig retning. Der var givetvis tale om samme fugl, som blev set raste ved Grippenfeld, Tønder 18/5. Fuglen viste ikke nogen tegn (fodringe, afblegede fjer osv.) på at have været i menneskehænder. Der er to tidligere godkendte fund af unge lammegribbe i Skagen. Det første er fra 12-15/6 1999 og drejede sig om en ungfugl med enkelte afblegede svingfjer og halefjer som kendetegner projektfugle fra Alperne. Det andet fund var ligeledes en ungfugl, som meget overraskende trak ud fra Grenen 26/5 2003. Den blev efterfølgende set på øen Utsira i Norge 13/6 2003. Fund af lammegrib i Danmark er indtil videre placeret i kategori E, da den genetablerede bestand i Alperne endnu ikke anses for at være selvsupplerende.

Havfugle

Rødstrubet lom (18.697) med april (8.648) og maj (4.452) som de største måneder. Bedste dage var 25/4 (1038) og 26/4 (1032). Forekomstens mediandato blev 25/4.

I alt 141 sortstrubet lom blev talt med hovedparten i april (38), maj (66) og juni (29). Mediandato blev 12/5 og største dag var 29/5 (6).

Islom (52) havde igen et godt første halvår. Langt de fleste fugle blev set på træk i maj (40), og største dag blev 16/5 (6). Mediandato var 15/5. Sum fra øvrige måneder var januar (1), februar (0), marts (3), april (6) og juni (2). Det blev et normalt forår for hvidnæbbet lom med i alt seks fugle. Månedsfordelingen med januar (1), marts (2), april (2) og juni (1) var dog lidt atypisk, da der normalt

er en overvægt af fugle i artens primære trækperiode i slutningen af april og begyndelsen af maj.

Efter et meget dårligt første halvår for mallebuk i 2021 med blot 542 fugle blev forekomsten i 2022 betydeligt højere. I alt 3.275 fugle blev noteret med langt de fleste i maj (1.835) og juni (1.220). Den største dag var 22/6 (585) og mediandato 27/5.

Almindelig skræpe havde en rekordstor forårsdag 28/5 med hele syv fugle i forbindelse med hård vestlig vind. Udover denne dag blot 3/6 (2). Sodfarvet skræpe er en sjælden og uregelmæssig gæst i første halvår, så to fund henholdsvis 28/5 1 trækkende øst Grenen og 26/6 1 rastende Grenen var overraskende.

Forekomsten af sule (14.575) i første halvår af 2022 var mere end en halvering af forekomsten i forhold til samme periode 2021 (35.102). De fleste af periodens suler blev set i marts (4.220), april (4.352) og maj (3.208). Største dag blev 15/4 (1.512) og mediandatoen blev 11/4. Den 12/4 blev der estimeret 2000 ex. ved intervaltællinger. Formodentlig har det voldsomme udbrud af fugleinfluenza og massedød hos sulerne i ynglekolonierne på De Britiske Øer og andre kolonier i Nordatlanten været en afgørende årsag til den markante nedgang i forekomsten af suler. Mange svækkede eller døde suler blev i løbet af foråret fundet langs strandene omkring Skagen.

Efter nogle store forår for topskarv i henholdsvis 2019 (166), 2020 (51) og 2021 (118) blev det et lidt skuffende forår i 2022. I alt 27 fugle blev noteret fordelt på januar (4), februar (2), marts (20) og maj (1). Største dag blev 7/3 (5).

Der blev ikke observeret levende lunder i dette halvår. Fraregnet oplagte gengangere fandtes mindst 17 døde ilanddrevne fugle i februar-marts på strækningen Kandestederne-Grenen.

De forholdsvis mange døde lunder skal ses i relation til meldinger om massedød af lunder i den nordlige del af Nordsøen i vinteren 2021/22. Årsagen skyldes tre meget

kraftige storme fra slutningen af november til slutningen af december, som udmattede de mange tusinde lunder som opholdt sig i farvandet ud for Skotlands østkyst på dette tidspunkt.

Der var blot to fund af søkonge henholdsvis 29/1 en rastende Skagen Havn og 19/2 en trækkende sydøst ved Grenen.

Forekomsten af alk (4.120) havde følgende månedsfordeling: januar (858), februar (436), marts (2.767), april (14), maj (38) og juni (7). Største dag blev 4/3 (1.967), som også var mediandatoen. Den 22/1 blev der med intervaltællinger noteret 7309.

I alt 11.740 lomvier blev talt i første halvår. Hovedparten blev set i månederne januar (1.934), februar (5.811) og marts (3.095). Største dag 27/2 (1.890) og samme dag var også mediandato. 27/2 blev der med intervaltællinger noteret 18.500. Der blev fundet en del døde lomvier på strandene i februar - marts. Således 47 døde 1/3. Samme årsag til dødsfaldene som beskrevet for lunde gør sig gældende for lomvie.

Det blev til 51 iagttagelser af storkjove i løbet af foråret. Månedsfordelingen var: marts (1), april (11), maj (28) og juni (11). Største dage blev 28/5 og 22/6 med fire fugle. En syg storkjove med tydelige tegn på fugleinfluenza måtte aflives på Grenen 16/6.

Forårstrækket af almindelig kjove (291) var på niveau med trækket i 2021 (272).

Første fugle sås 29/3 og sidste blev noteret 29/6. Trækket kulminerede helt typisk i slutningen af april. Største dage var 20/4 (28) og 24/4 (17) og mediandatoen var 27/4. I april var procentforholdet mellem mørk/lys form 85/15, i maj 70/30 og i juni 33/66.

Det blev kun til en enkelt observation af mellemkjove i første halvår. En 3K+ lys form trak mod nordvest ved Grenen 6/5.

Ride (6.103) optrådte langt talrigest i januar med 4.194 fugle. Største dag blev 28/1 (2.138). Fordelingen på øvrige måneders talte fugle var: februar (517), marts (277), april (165), maj (583) og juni (367).

Ung vandstær ved Buttervej, Skagen, 6. juni 2022.
Foto: Rune Sø Neergaard.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Fra andefuglene skal nævnes 27/3 1 ad. grønlandsk blisgås trækkende sammen med en almindelig blisgås og en grågås. 29/5 blev en han brilleand set rastende ud for Hulsig.

Vagtel blev hørt syngende ved Grenen 16/5, ved Tornbakkerimmen 25/5 og Batterivej 30/5.

Efter at der i 2021 ikke blev set en eneste turteldue, blev der set turteldue på fire datoer, 19/5 1 Nordstrand og Grenen, 20/5 1 Nordstrand, 22/5 2 Højen og 26/5 1 Grenen. Nogle er dog givetvis gengangere. Ud over de lokale natravne (se ynglefugle) i områderne sydvest for byen, blev der set fire trækkende fugle ved Grenen i dagene 18-25/5.

Som vanligt sås en del traner på træk og trækforsøg. Den største flok var 25/4 20 Flagbakken. Der blev set tre sort stork på trækforsøg - 18/5, 20/5 og 5/6. Foråret gav blot otte hvid stork i perioden 17/4 til 9/5. Silkehejre blev set 4/5 1, mens sølvhejre blev set på mange datoer i perioden 19/3 til 12/5. Bortset fra 13/4 med to fugle, drejede det sig om enkeltfugle. Skestork blev set på ti datoer i perioden 17/4 til 5/6. De højeste antal var 17/4 og 11/5 - begge 4 samt 20/5 5.

En han hvidbrystet præstekrave blev set mellem Nordstrand og Grenen 28/4. Pomeransfugl blev observeret på tre datoer, 16/5 2 og 18/5 1 ved Grenen/Ellekrattet samt 20/5 ved Tornbakkerimmen. 10/5 trak en tredækker forbi Grenen, 22/3 rastede en enkeltbekkasin ved Grenen. Det største antal rastende sortgrå ryle på havnen blev 19/3 13. Trækket af svaler kulminerede i april med blandt andet 22/4 23.

Mens dværgmåge har været fåtallig, blev sorthovedet måge set med fire fugle på Grenen 16/5, mens kaspisk måge blev set med tre fugle i januar og to i juni. Gråmåge blev set med 1-2 2K-fugle på mange datoer i perioden 29/1 til 1/6 foruden en adult fugl 10/4. To hvidvinget måge opholdt sig i perioder i området, 1 4K 5/1 og 31/1 til 23/4 samt 1 2K 29/1 til 11/4.

Otte dværgterner blev set i perioden 30/4 til 23/6 foruden tre rovterner - alle i juni, mens sortterne blot blev noteret med to fugle ved Grenen 24/5.

Mosehornugle blev set næsten dagligt fra 28/3 til 8/6 - alle observationer dog blot af enlige fugle bortset fra 13/4 2 Pælebakke Klit. Slørugle blev set overflyvende ved Grenen 26/4.

Året bød på rekordforekomst af biæder. Den første blev set 16/5, men allerede 18/5 blev 15 set, hvilket er den hidtil største forekomst ved Skagen. Nævnes skal også 20/5 7 og 4/6 9. Frem til 12/6 blev der anslået set godt 40 fugle. Isfugl er ikke årlig i Skagen, så en fugl ved Skarvsøen 16/5 skal nævnes.

Grønspætte optræder meget fåtalligt ved Skagen, så en lang række iagttagelser primært i Byfogedskoven i perioden 7/1 til 30/3 er mere end normalt, men kan dreje sig om den samme fugl i hele perioden. Sortspætte er ikke årlig, men 16/5 blev en fugl set på trækforsøg ved både Nordstrand og Grenen. Vende-hals blev set i området i perioden 17/4 til 8/6. Samlet drejer det sig nok om ca. 13 fugle.

En række mere eller mindre usædvanlige iagttagelser af diverse spurvefugle skal også nævnes. Pirol blev

noteret næsten dagligt i perioden 13/5 til 12/6. Samlet cirka 40 fugle med den største dag 18/5 8-10 ex. Stor tornskade blev set i perioden 19/3 til 25/4, men samlet set blot ca. 10 fugle. Allike bød på et rekordstort forårstræk med ca. 42.000 fugle. Trækket kulminerede i marts med ca. 35.000 og største dag 14/3 (6.370). Toplærke blev set overflyvende genbrugspladsen 17/4. I marts var der nogle fine dage med trækkende hede-lærke, bl.a. 13/3 56 og 14/3 34. Blot to bjerglærker blev set – 16/4 og 2/5.

En cistussanger sang på Grenen 27/6 og igen 5/7 (G). Der var tale om det femte fund af arten i Danmark. Heraf er de fire fra Grenen siden det første fund fra juli-august 2001. Drosselrørsanger er ved at være årlig. 15-18/5 blev en fugl hørt ved Skarvsøen. Buskrørsanger blev hørt syngende ved to lejligheder, 24/5 ved Grenen og 8/6 ved Grenen Camping. Lille rørsanger blev ringmærket ved Grenen både 7/6 (G) og 25/6 (G). Der er tale om det 8. og 9. fund fra Skagen. Hele fire rødrygget svale blev set som følger – 17/4, 19/4, 10/5 og 17/5. Et sjældent forårsfund af høgesanger blev ringmærket ved Grenen 11/6, og samme sted blev sibirisk gransanger set 19/3 og 30/3. I alt seks rødtoppet fuglekonge blev noteret i dagene 25/3 til 17/5.

Korttået træløber blev hørt og set på Grenen 20-21/3 og 27/5. Det er andet og tredje fund fra Skagen. Eneste tidligere fund er fra 23-24/4 1996 af en syngende fugl i Ellekrattet.

Rosenstær blev set på fem datoer i perioden 30/5 til 9/6. Det er svært at sige hvor mange forskellige fugle, der var tale om, men måske blot to. 6/6 blev der set en 1K vandstær ved Buttervej. Om det var en unge fra et nordjysk par eller en ekstremt tidlig fugl nordfra er ikke til at sige. Et eksotisk indslag var en tristams sortstær, der fløj over Engklit 30/5 (G). Fuglen stammer givetvis fra fangenskab.

12/4 blev der ved Grenen for første gang hørt syngende sydlig blåhals. Racen er under fortsat spredning mod nord i Jylland. Nordlig blåhals blev noteret med cirka syv fugle, hvoraf de fire blev ringmærket. I perioden 8-24/5 blev det set otte lille fluesnapper, hvilket er færre end de senere år. Største tal af rastende broget fluesnapper blev 8/5 27. Et usædvanligt vinterfund af ringdrossel er 16/2 1 R Grenen, men ellers kulminerede trækket med flere fine dage sidst i april - højeste dagsnotering var 21/4 215 Grenen. Skagens femte alpejernspurv blev fundet ved Grenens P-plads 2/5 (G).

En trækforsøgende rødstrubet piber blev set på Grenen 5/6. Desuden gav foråret tre citronvipstjert – 26/4 1 han Grenen, 29/4 1 hun Skarvsøen og 15/5 1 han Grenen. Sortrygget hvid vipstjert blev set på otte datoer i perioden 20/3 til 7/5.

I perioden 22/3 til 26/4 blev der set fem gulirisk, mens første halvårs største observationer af stor korsnæb var 16/2 12, 13/3 14 og 14/3 24 – alle Grenen. Blot én hortulan er et udtryk for det niveau, den art efterhånden befinder sig på - 8/5 1 syngende på Grenen. Forårets sidste snespurv blev set på Grenen 25/5, og endelig skal forekomsten af blot tre lapværlinger nævnes, 31/1 1 Grenen, 20/4 1 Højen Fyr og 27/4 1 Nordstrand.

Observationer andet halvår

Havfugle

Skagen Fuglestations havfugletællinger i andet halvår af 2022 bestod af næsten daglige observationer fra solopgang og mindst fire timer frem i perioden fra 15. juli til 30. november.

Den faste observationspost var den yderste klitrække på Grenen benævnt 'Verdens Ende 3'. Enkelte dage med østenvind i oktober og november blev observationsposten flyttet til Nordstrand. De fleste dage blev havfugletællingerne foretaget af mindst to observatører.

Tabel 2 viser forekomsten måned for måned samt største dag og mediandato for udvalgte havfugle i andet halvår af 2022.

Forekomsten af rødstrubet lom (2.466) var markant under gennemsnittet for perioden 2012-2021 (4.523). Der var ingen dagscifre over 200 fugle, og det er usædvanligt for arten. Sortstrubet lom (186) var derimod betydeligt over normalen. Juli (40) blev største måned, og på dette tidspunkt af året drejer det sig om oversomrende fugle, som især fouragerede i området fra Grenen til Ålbæk Bugt.

Islom (49) havde en rekordstor forekomst med mange fugle i oktober og november. Der optræder uden tvivl mange gengangere i materialet i form af rastende fugle, som bevæger sig rundt i området fra dag til dag. Det samme gjorde sig gældende for hvidnæbbet lom (24), hvor nogle immature fugle blev set regelmæssigt gennem en længere periode i oktober-november. I perioden 16-30/10 blev der dog set syv forskellige fugle i yngledragt eller overgangsdragt som trak ind i Kattegat. Skønnet har det reelle antal været 11-12 fugle i andet halvår.

For andet år i træk forsøgte med natfangst med spejlnet af lille stormsvale ved Det Grå Fyr. Det blev til fangst og ringmærkning af to fugle henholdsvis 30/7 og 12/8. Desuden blev en lille stormsvale set flyve omkring ved nettene om natten 12/9. Overraskende lykkedes det også at fange og ringmærke en stor stormsvale 31/8 og hertil en feltobservation af en rastende fugl ved Grenen 4/12. Natten mellem den 8-9/8 blev der med termisk kikkert observeret to ubestemte stormsvale trække forbi hofderne ved Det Grå Fyr.

Mallemuk (2.564) havde igen et skuffende andet halvår med en sum betydeligt under gennemsnittet for tiåret 2012-2021 (5.395). Største dag blev 27/7 (533) og mediandatoen blev 7/8.

Med 28 fugle var forekomsten af sodfarvet skråpe noget større end det seneste tiårs-gennemsnit (16). Største dage blev 16/9 og 17/10 med fire fugle. En atlantisk/scopolis-skråpe (G) trak mod sydøst ved Grenen 13/9. En scopolis-skråpe (G) rastede ved Grenen og Nordstrand 16-19/9. Fuglen var forinden blevet set og fotodokumenteret under meget fine forhold ved den svenske vestkyst 14/9 om morgenen, og fortsatte samme dag forbi flere lokaliteter ved Nordsjællands kyster. I de fire dage, hvor den opholdt sig ved Grenen og Nordstrand, tiltrak den mange fuglekiggere fra nær og fjern. Fuglen kunne ofte observeres meget tæt på kysten – ja, ved enkelte tilfælde helt inde ved strandkanten og kunne

fotodokumenteres. Det er det første godkendte fund af denne art i Danmark.

Almindelig skråpe (21) havde et godt år, som lå markant over seneste tiårs-gennemsnit på ni fugle.

Juli var topmåneden med 15 fugle og største dag 27/7 (6).

Efter det voldsomme udbrud af fugleinfluenza i de Nordatlantiske sulekolonier var det forventeligt, at antallet af observerede fugle ville blive lavere end normalt. Dette kom også til at holde stik, da summen i andet halvår blev på beskedne 28.701 fugle. Sammenlignet med gennemsnittet for tiåret 2012-2021 (42.479) var der tale om en markant tilbagegang. De fleste suler blev set i september (12.986), og største dag var 14/9 (2.758). Mediandato 15/9.

Topskarv blev noteret på 13 datoer i perioden 6/8-23/12. Næsten alle blev noteret som rastende fugle ved Grenen eller i Skagen Havn, og der er helt sikkert gengangere i materialet - så måske blot fire til fem fugle i alt. Et usædvanligt sommerfund 19/7 var af en thorshane 2K+ i overgangsdragt som rastede kortvarigt på stranden ved Grenen. Hertil et mere typisk fund af en rastende thorshane i Skagerrak ud for Grenen 12/10.

For alk (39.396) blev det et efterår tæt på gennemsnittet for tiårsperioden 2012-2021 (45.505). Største dage blev 25/10 (9.805) og 19/10 (5.436). Med intervaltællinger blev der 25/10 noteret 22.238. Der blev gennemgående set flere rastende alke under havfugletællingerne i oktober-november end normalt. For lomvie (2.379) var det et efterår klart under gennemsnit. 6/11 blev største dag med blot 314 fugle. Med intervaltællinger blev der 27/12 noteret 652. Søkonge overraskede med et meget usædvanligt sommerfund i Skagen Havn i perioden 19-25/7. Fuglen var i yngledragt og fouragerede ivrigt helt tæt på stenmolen ud for skurbyen i Skagen Vesthavn. Den tog ind imellem ophold på selve stenmolen og blev et yndet fotomotiv for fuglefotograferne. Ellers lå efterårets forekomster på et normalt tidspunkt med ankomst 19/10. I alt 56 søkonger blev noteret i perioden 19/10-

5/12. Heriblandt en død fugl ved Nordstrand 31/12. Seks levende lunder blev observeret. Den første - en 2K rastede ved Grenen 15/7. De øvrige blev set på datoerne 19/9, 22/10, 26/11, 30/11 og 3/12.

Efter sidste års bundrekord for almindelig kjove (46) blev det et noget bedre efterår i 2022 (122), og en forekomst som ligger tæt på gennemsnittet for perioden 2012-2021 (133). Største dag var 6/10 (11) og mediandatoen allerede 13/8.

Tidligste 1K almindelig kjove nogensinde rastede ved Grenen fra 4/8, og 6-7/8 var der to 1K fugle sammen.

Den ene var farvemærket, og ved hjælp af gode fotos af fuglen var det muligt at opspore, at det drejede sig om en norsk mærket fugl. Fuglen var mærket 23/6 som redeunge i Ytre Hvaler Nationalpark ud for Frederiksstad i Sydnorge tæt ved grænsen til Sverige. Ynglelokaliteten ligger ca.145 km i nordøstlig retning for Skagen. Almindelig kjove er gået meget tilbage som ynglefugl i store dele af Norge, og i Sydnorge yngler der nu under fem par. Tilbagegangen skyldes formodentlig et fald i bestanden af havterne, som kjoerne stjæler føde fra.

Der var ni iagttagelser af mellemkjove fordelt med fem i oktober og fire i november. To af fuglene fra begyndelsen af oktober var gamle fugle af lys form, mens de øvrige syv blev bestemt til 1K.

Der var fem observationer af lille kjove med følgende data: 26/7 1 3K, 3/8 1 3K+, 13/9 1 1K, 15/9 1 1K og 9/10 1 1K.

For storkjove (159) blev andet halvår nærmest et katastrofeår, når man sammenligner med gennemsnitsforekomsten 2012-2021 (929). Fra de nordatlantiske ynglepladser meldes om voldsom tilbagegang i 2022, og igen er det fugleinfluenza, som også har ramt storkjoerne hårdt. Undersøgelser i 2022 af fugleinfluenzaens påvirkning af ynglebestanden af storkjove i de skotske kolonier på Shetland, Orkney og Ydre Hebrider tyder på en tilbagegang i bestanden på 64-85%. Der kan blive langt mellem storkjoerne i danske farvande i de kommende år.

Forekomsten af ride (4.357) var for andet år i træk

Fjordterne fodrer unge, Grenen 28. juli 2022. Foto: Knud Pedersen.

Lille kobbersnepe Grenen, 15. juli 2022. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 2. Havfugle, månedsfordeling Skagen juli-december 2022.

Art / måned	juli	august	sept.	okt.	nov.	dec.	Sum	Største dag	Mediandato
Rødstrubet lom	135	69	165	715	906	476	2466	30/12 (200)	05/11
Sortstrubet lom	40	13	31	12	28	5	129	06/7 (10)	11/9
Islom	1	0	1	20	22	5	49	28/10 og 26/11 (4)	03/11
Hvidnæbbet lom	0	0	3	12	9	0	24	Fire datoer (2)	28/10
Lille stormsvale	1	1	1	0	0	0	3	-	-
Stor stormsvale	0	1	0	0	0	1	2	-	-
Mallemuk	1033	373	1038	117	3	0	2564	27/7 (533)	07/8
Sodfarvet Skråpe	0	0	11	13	4	0	28	16/9 og 17/10 (4)	08/10
Atlantisk/Scopolis-skråpe	0	0	1	0	0	0	1	13/9	-
Scopolis-skråpe	0	0	1	0	0	0	1	16-19/9	-
Almindelig skråpe	15	3	3	0	0	0	21	27/7 (6)	27/7
Sule	2005	5636	12986	6520	1052	502	28701	14/9 (2.758)	15/9
Topskarv	0	2	0	7	1	3	13	-	-
Thorshane	1	0	0	1	0	0	2	19/7 og 12/10	-
Lunde	1	0	1	1	2	1	6	-	-
Alk	14	16	361	27243	11357	405	39396	25/10 (9.805)	25/10
Søkonge	1	0	0	13	37	6	57	25/11 (10)	26/11
Lomvie	28	3	39	273	1907	129	2379	06/11 (314)	06/11
Lille kjove	1	1	2	1	0	0	5	-	-
Almindelig kjove	39	35	16	35	3	0	128	06/10 (11)	13/8
Mellemkjove	0	0	0	5	4	0	9	09/10+03/11 (2)	17/10
Storkjove	29	68	37	22	3	0	159	7/8 (32)	07/8
Ride	113	140	27	1342	2362	373	4357	13/11 (633)	03/11
Sabinemåge	0	0	0	0	0	0	0	-	-

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

En brilleand 2K+ han rastede ved Grenen 3/11, og en vagtel blev hørt synge ved Starholm mellem Hulsig og Kandestederne 13/7. Et stort influx af gråsejlere ramte landet ultimo oktober til primo november. I Skagen sås de primært fra Nordstrand, Reservatet og Grenen med fordelingen 27/10 (4 T) (G), 27-29/10 (1 R) (G), 2/11 (5 T) (G) og 3/11 (1 T) (G). Et par mursejlere blandede sig også i mængden 28/10 (1) og 5/11 (1).

En sort stork blev set på trækforsøg over Skagen By 10/8, og en hvid stork 9-11/10. En til to sølvhejrer blev set i Reservatet og ved Grenen på mange datoer i august, tre dage i september og en enkelt i oktober. Flest blev dog set i november, hvor fem gjorde trækforsøg ved Grenen både 2/11 og 4/11. De sidste to blev set på trækforsøg ved Grenen 15/11. Topskarv rastede på Skagen Havn 2/10, 21/10, 12/11, 3/12 og 23/12. Desuden sås arten på træk ved Grenen 19/10, 28/10, 31/10 og 17/12. I slutningen af august og i september var Skarvsøen så tør, at den udgjorde et ideelt sted for rastende vadefugle. Bl.a. sås dobbeltbekkasin i stort antal med flest 30/8 (160). I perioden 26/9-6/10 blev der ringmærket hele 29 enkeltbekkasinere ved Skarvsøen.

Meget usædvanligt sås gråmåge ikke i andet halvår. Til gengæld sås hvidvinget måge med to eksemplarer på Grenen 23/10 (1 2K) og 5/11 (1 3K). Kaspisk måge sås udelukkende på Grenen. Det blev til observationer på 16 forskellige dage i perioden 19/8-12/11 med fordelingen 21 1K, 4 2K, 1 4K og 3 ad. Der er potentielle gengangere iblandt. Sorthovedet måge blev set på 11 forskellige dage i perioden 26/7-23/9. Alle blev set på Grenen, og fordelingen var 12 1K og 1 2K. Tre rovterner trak forbi Grenen 5/8 (1) og 7/8 (2). Sortterne blev set ved Grenen 26/7 (2 ad.), 27/7 (1 1K) og 30/7 (1 1K). Herudover sås en 1K ved Skarvsøen 1/8.

En imm. kongeørn gjorde trækforsøg over Nedermoste og Skagen By 12/8, og en steppehøg (1K) trak til overnatning på Nordstrand 1/9. I dagene efter (2-4/9) sås den på trækforsøg ved Grenen.

En hærfugl fløj over Nedermoste og rundede efterfølgende Grenen 19/10, mens vendehals blev set på Grenen 21/7, 14/8, 18/8 og 28/8. Desuden sås én på Nordlysvej 22/8. Grønspætte har i flere årtier ikke været årlig i Skagen, men i andet halvår blev arten observeret på hele 33 forskellige datoer i perioden 17/7-30/12 - flest 28/7 (2). Efter at have været forsvundet som ynglefugl i Skagen siden 1970'erne, gør grønspætten måske comeback. En sortspætte blev set på trækforsøg ved Grenen 25/9, og en biæder blev set ved Jennes Sø 17/8. Fordelt på 22 forskellige datoer og med en sum på 93 fugledage ramte et influx af unge aftenfalk Skagen i perioden 13/8-11/9. Fuglene blev primært set i Reservatet med den største dag 14/8 (12 1K). Mange af fuglene rastede gennem en længere periode. Skønnet har der været tale om ca. 40 forskellige fugle.

Pungmejse blev set på Grenen 8/8 (5) og 31/10 (1). En toplærke blev set på Fyrvej 14/7. Formentlig samme fugl havde fået selskab 23/7, hvor en 1K og en 2K+ blev set på Skagen Havn. En af disse fugle blev formentlig set igen, da en toplærke rastede på Grenen 24/7. En græshoppesanger sang på Grenen 4/8. Græshoppe-

sangeren blev ringmærket 12/8 og sås igen 13/8 og 21/8. En sen bysvale blev set på Nordstrand 5-6/11, og i november blev der på daglig basis set landsvale frem til den 15/11. Sammenfaldende med forekomsten af grå- og mursejlere blev rødrygget svale set på syv datoer i perioden 25/10-9/11 - primært på Nordstrand, i Reservatet og på Grenen. To 1K-fugle blev set fra 29/10 og perioden ud.

Der blev fundet tre hvidbrynet løvsanger med fordelingen 2/10 Brovande, 4/10 Grenen og 15/10 Ellekrattet. En fuglekongesanger blev set ved Højen Fyr 30-31/10. Sibirisk gransanger blev set og hørt på ti forskellige datoer i perioden 3/10-13/11. En høgesanger (1K) blev set på Grenen 21/9. Dagen efter blev den ringmærket og herefter set frem til 8/10. Fire sene gærdesangere blev set, 22/10 (1 ssp. curruca aflæst i ringmærkningen) Grenen, 29/10 (1) Grenen og 13/11 (1) Grenen samt (1) Skagen Havn. Fire rødtoppet fuglekonge blev set med fordelingen 2+4/10 Højen Fyr, 30/10 Grenen, 18/11 Jennes Sø og 19/11 Nedermoste.

En stor ansamling af silkehaler indfandt sig i Skagens rønnetræer i oktober. Flest blev set 22/10, hvor der estimeret var omkring 1000 fugle i Skagen By. Den undslupne tristams sortstær blev set i Skagen By 16/7 samt på Grenen 16/8, 23/8 og 3/9. En adal rosenstær blev set i Buttervej Industriområde 8-9/7 samt en 1K ved Grenen 3+6/9. En vandstær gjorde trækforsøg ved Grenen 26/10.

En blåhals af den nordlige race blev ringmærket på Grenen 12/8, en lille fluesnapper rastede på Grenen 28/8 og to sene rødstjerter blev set på hhv. Grenen og i Nedermoste 13/11 og 23/11. En sibirisk/japansk bynkefugl hun blev fundet på Grenen 8/10 (G) og endnu en 15-16/10 (G). Tre sene ringdrosler blev set 18/11 (1K hun) Det Grå Fyr, 21/11 (1 2K+ han) Grenen og 28/11 (1) Grenen.

En meget tidlig bjergpiber blev set på Grenen 22/9. I perioden 16/10-25/12 rastede arten regelmæssigt på Grenen og Nordstrand. Flest blev set ultimo oktober til primo november med den største dag 23/10 (32). Over Grenen gjorde en storpiber trækforsøg 29/10. Det første godkendte fund af tajgapiber fra Skagen blev gjort på Grenen 25/9. Formodentlig samme rødstrubet piber blev set på Grenen 10/9 og 11/9. Der blev set to hanner af sortrygget hvid vipstjert fordelt på 9/7 Buttervej og 28/9 Skarvsøen.

Karmindompap blev set det meste af juli med den største dag 12/7 (3) Grenen, samt et par dage i august 8/8 og 13/8 - begge Grenen. Et stort antal bjergirisk gjorde trækforsøg ved Grenen 18/10 (213). Hvidsken blev set på Grenen 14/10 (1), 25/10 (3) og 26/10 (1). Ved Jennes Sø blev der ringmærket to hvidsken hhv. 22/10 og 23/12. I perioden 23/7-13/11 blev der set mange stor korsnæb i Skagen. Særligt i oktober og november gjorde mange trækforsøg, hvor den største dag var 26/10 (49). Også i Skagen Klitplantage tog mange stor korsnæb ophold, hvor den største dag var 26/10 (49). Hvidvinget korsnæb blev set med et eksemplar på Grenen 3/10. Tre gulirisk blev set på Grenen fordelt på 3/7, 11/7 og 30/10. Lapværling blev set på Grenen og Nordstrand i perioden 24/9-31/12 med den største dag 10/11 (4). En hortulan rastede på Grenen 20/8 og to dværgværlinger samme sted fordelt på 19/10 og 7/11.

Ynglefugle 2022

De første skarver ankom til deres reder i skarvkolonien på Nordstrand i den sidste uge af marts. Det flugter med timingen i 2021, hvor de første reder blev besat 27/3. Der blev talt i alt 63 par, som producerede omkring 50 flyvedygtige unger. Dette lå en del under året inden med 91 par. I midten af juli var de fleste unger fløjet fra reden. Ved tælling den 13/7 var der kun unger tilbage i tre af rederne. Koloniens ynglesæson var usædvanlig langtrukket med sene kuld og unger i rederne helt hen i august. Optællingen af kolonien indgår som en del af den nationale overvågning af den danske ynglebestand af skarver under DCE, Aarhus Universitet (Sterup & Bregnballe 2022). Desuden ynglede både lille lappedykker og gråstrubet lappedykker i Skarvsøen. Hver med ét par.

Syv territoriehævdende rørdrum blev hørt fordelt på lokaliteterne Grenen, Reservatet, Skarvsøen, Ellektrattet, Nedermoste og Jennes Sø. Trane ynglede også spredt på Skagen Odde, men der blev ikke foretaget en koordineret optælling. Øst og nord for Skagen By var der to par traner i Reservatet og et til to par i Nedermoste. Miljøstyrelsen foretog optællinger af natravne på Skagen Odde. Der blev optalt 44 territoriehævdende i Bunken Klitplantage, seks i det sydlige Hulsig, 12 i Råbjerg og 50 i Skagen Klitplantage.

For første gang nogensinde blev havørn konstateret som ynglefugl på Skagen Odde. Et par havde bygget rede i Råbjerg Plantage, og en unge blev ringmærket 5/6. Desværre fandtes ungen død under reden i starten af juli. Den døde unge blev indsamlet og undersøgt af veterinærmyndighederne, som fastslog, at den var blevet et offer for fugleinfluenza. Der var meldinger om ynglepar at stor hornugle i både Ålbæk Klitplantage og Råbjerg Plantage. En adult stor hornugle blev fundet frisk død sammen med en ligeledes frisk død sule i Råbjerg Plantage 22/6. Dette mærkelige sammentræf er lidt af en gåde og endnu ikke afklaret. Var det de lokale havørne, som havde bragt begge fugle til stedet?

Unger af skovhornugle blev hørt i maj-juni ved den lille plantage ved Nordlysvej og ved Ferslevsvej. Miljøstyrelsen optalte hedelærke med 7 par på Hulsig Hede og 6 par på Lodskovvad Hede og Råbjerg Mile/Hede og ligeledes rødrygget tornskade med 17 par på Hulsig Hede øst, 25 par på Hulsig Hede vest og 45 par på Lodskovvad Hede og Råbjerg Mile/Hede. Sortstrubet bynkefugl blev registreret på ni forskellige lokaliteter, hvoraf 15 par alene rapporteredes fra Hulsig Hede.

Ringmærkning 2022

Al ringmærkning som foretages på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, hvorfor også afrapporteringen af årets ringmærkningsaktiviteter i området sker via fuglestationen.

Fuglestationen var igen i år bemanded af en blanded skare af erfarne og nye ringmærkere fra Danmark og resten af Verden. Nogle var blot på kort visit nogle få dage, mens andre gjorde ophold på stationen i nogle uger eller flere måneder. I alt 35 forskellige ringmærkere var tilknyttet i løbet af året og bestod, foruden de danske ringmærkere, af fuglefolk fra Tyskland, Østrig, Belgien, Frankrig, USA og Italien.

Som tidligere år blev der, foruden i Skagen-området, foretaget fangst efter udvalgte arter andre steder i Vendsyssel men også i Himmerland. På Grenen foregik ringmærkningen fast i 'Kabeltromlektrattet' på østsiden af Sandormevej og desuden ved Jennes Sø i Reservatet. De to lokaliteter suppleredes med ringmærkning i De Gamle Fyrhaver, i Skagen by, på Nordstranden, i Ellektrattet, ved Skarvsøen, på Nordstjernevej og på selve Grenen. Der blev fanget med både spejlnet, ruser samt med ketsjer ved hjælp af termisk kamera. Desuden blev der uregelmæssigt forsøgt fangst andre steder i regionen, nemlig i Skagen Klitplantage, ved Jerup Strand samt Lindensborg Å. Der blev i år ikke CES-mærket, fordi der ikke kunne fanges tilstrækkeligt mange fugle, og fordi der blev øvet hæværk mod nettene.

Høgesanger, Grenen, 22. september 2022. Foto: Knud Pedersen.

Lisa og Simon med lille rørsanger, Grenen, 7. juni 2022. Foto: Knud Pedersen.

Ringmærkning under Skagen Fuglestation blev foretaget året igennem, men den intensive mærkning af trækfugle, der foretoges i Kabeltromlekrattet startede op 22. marts, så snart vejrforholdene gjorde det muligt, og blev afsluttet den 22. november. Afhængigt af vejrforhold og antal ringmærkere blev der benyttet op til 230 netmeter på de enkelte fangstdage. Ved Jennes Sø var der opstillet 30 meter net, som benyttedes til fangst, når vejret ikke var til fangst i Kabeltromlekrattet. På stranden omkring fuglestationen fangedes til tider på mørke måneløse nætter med ketcher efter rastende fugle i klitterne eller på stranden, ligesom der blev fanget med net, hvor stormsvaler var målet. I klitplantagen blev der fanget efter Natravn og ved Lindensborg Å efter Tredækker. Endelig blev fanget efter vadefugle på mudderfladerne i Skarvsøen ved Nordstrand.

Årets resultater

Årets fangst og ringmærkning blev fordelt på i alt 211 dage med et resultat på i alt 7405 fangede fugle, hvoraf de 6530 blev mærket, 126 var aflæsninger af fugle fanget tidligere år, mens 734 var genfangst af fugle, som allerede var fanget mindst én gang tidligere på sæsonen (tabel 1). Hertil kommer 15 aflæsninger af fugle mærket i udlandet samt 3 fugle mærket andre steder i Danmark.

Antallet af fangstdage (211 dage) var lidt lavere end gennemsnittet på 238 dage, ligesom der blev fanget lidt færre fugle (7405) end gennemsnittet (7633) i Fuglestationens 6-årige historie. Fangstaktiviteten fordelt på hele året og i 'standard'-perioden 20/3 – 20/11 fremgår ligeledes af tabel 1. Oversigten i tabel 1 omfatter alle fangede fugle, herunder også de aflæsninger af 15 fugle, som var mærket andre steder.

Tabel 1. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år. Artsantallet inkluderer underarter/racer.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal fangstdage (hele året)	222	229	235	267	239	211
Antal fugle fanget	5799	7750	6553	10277	7786	7405
Heraf antal aflæsninger/genfangster	-	-	-	-	891	875
Antal arter fanget	78	84	88	103	94	97
Antal fangstdage i standardtiden*	181	177	176	184	175	157
Antal fugle fanget	4692	5255	5005	9144	7000	6722
Antal arter fanget	76	80	82	98	90	91
CES fangster	286	308	232	216	311	-

*: standardtid er 20. marts - 20. juni og 20. juli - 20. november. Før 2020 er opgørelsen gjort for 1. marts-31. oktober.

Det blev mærket eller aflæst 18 arter i et antal på mere end 100 fugle som i alt udgjorde 80,7 % af de fangede og aflæste fugle eller knap 3/4 af alle fangede fugle. Hyppigst fanget var (ubestemte) gråsken med 678, munk med 489 og rødhals med 466 mærkninger/aflæsninger efterfulgt af gransanger med 432 fugle. I den anden ende blev 30 arter fanget i et antal på blot 1-2 fugle. Opsummering af årets mærkninger på halvår (frasorteret genfangster af fugle, der allerede var fanget én gang i 2022) fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Fordeling på alder af mærkede og aflæste fugle på 1. og 2. halvår (årets egen-aflæsninger ikke medtaget).

	1. halvår			2. halvår			Total	% andel 1k
	1k	1k+	2k/2k+	1k	1k+	2k/2k+		
Vagtel**						2	2	
Agerhøne**			1				1	
Lille lappedykker**				1			1	
Natravn**			3	7		3	13	
Vandrikse			1	1		2	4	
Lille stormsvale**						2	2	
Stor stormsvale**						1	1	
Stor præstekrave**	2			10			12	
Vibe	1						1	
Stenvender**				1			1	
Islandsk ryle**			31	44		7	82	
Sandløber**				1			1	
Almindelig ryle**				26			26	
Sortgrå ryle**				1			1	
Dværgryle**				1			1	
Skovsneppe**				5		1	6	
Tredækker**						1	1	
Dobbeltbekkasin**				16	20	1	37	
Enkeltbekkasin**				17	6	7	30	
Svaleklire**	1			4			5	
Rødben				4			4	
Hættemåge**			1	1			2	
Mosehornugle**				1			1	
Spurvehøg			4				4	
Vendehals				1			1	
Stor flagspætte				10			10	
Rødrygget tornskade			3			1	4	
Skovskade			3	3			6	
Husskade				2			2	
Gråkrage				14	2	1	17	
Sortmejse			2	11	1		14	
Topmejse	8				2	1	11	
Blåmejse			24	281	21	7	333	84,6
Musvit	9		33	112		9	163	71,6

	1. halvår			2. halvår			Total	% andel 1k
	1k	1k+	2k/2k+	1k	1k+	2k/2k+		
Sanglærke**				10	1		11	
Skægmejse	1			4	32		37	
Græshoppesanger				1			1	
Gulbug			26	26	1	16	69	
Sivsanger			8	4		1	13	
Kærsanger			42	26		16	84	
Rørsanger	1		83	57		21	162	36,7
Lille rørsanger			2				2	
Bysvale			1				1	
Landsvale			6	4		1	11	
Skovsanger			2				2	
Løvsanger			303	97		25	425	22,8
Gransanger	9		197	196	16	14	432	47,6
Gransanger, sibirisk (tristis)				2	1		3	
Halemejse			94	17	8	4	123	14,5
Munk			235	213	7	34	489	43,6
Havesanger			1	2			3	
Høgesanger	1					1	2	
Gærdesanger			99	207	16	19	341	60,9
Tornsanger	8		101	244		25	378	66,7
Fuglekonge			48	196	17	20	281	69,8
Silkehale				1		1	2	
Rødtoppet fuglekonge				1	1		2	
Træløber			1	10	11		22	
Gærdesmutte	1		1	10	28		40	
Grå fluesnapper			19	7		1	27	
Rødhals			247	172	19	28	466	36,9
Blåhals			4	1			5	
Broget fluesnapper			15	7		2	24	
Rødstjert			30	56		9	95	
Husrødstjert			1	3			4	
Sortstrubet bynkefugl				1			1	
Bynkefugl				1			1	
Stenpikker			2	1			3	
Sangdrossel			30	30	2	5	67	
Vindrossel			5	45	3	25	78	
Solsort			45	56		30	131	42,7
Sjagger				14		1	15	
Jernspurv			1	1		1	3	
Bomlærke**						2	2	
Gråspurv			54	4		11	69	
Skovspurv			3	1	11		15	
Skovpiber			6	1			7	
Engpiber			3				3	

	1. halvår			2. halvår			Total	% andel 1k
	1k	1k+	2k/2k+	1k	1k+	2k/2k+		
Bjergvipstjert			6				6	
Hvid vipstjert				3			3	
Bogfinke	1		127	33	2	19	182	18,7
Kvækerfinke			53	6		3	62	
Kernebider			1				1	
Karmindompap			2				2	
Dompap				61	2	12	75	81,3
Dompap, lille (europæa)			9	86	1	9	105	81,9
Dompap, stor (pyrrhula)				7	1	3	11	63,6
Grønirisk			19	23	1	6	49	
Gråsirken			31	510	104	33	678	75,2
Gråsirken, lille (cabaret)				223	46	22	291	76,9
Gråsirken, nordlig (flammea)			2		1	1	4	
Hvidsirken				1			1	
Lille korsnæb				1			1	
Stillits				2		2	4	
Grønsirken			6	12	13	4	35	
Snespurv**			1				1	
Gulspurv	8	1	126	90		13	238	41,2
Rørspurv			39	110	6	14	169	65,1
Sum	51	1	2243	3472	403	500	6670	52,8

** : Arter fanget under natfangst.

Året bar præg af, at der ikke var større invasioner af arter nordfra. Selv om der i efteråret var optræk til influx af gråsirken, udeblev det store antal dog, selv om arten blev årets hyppigst fangede. Der blev kun fanget ganske få af stor dompap og sortmejsse, som ellers også er typiske invasionsfugle.

Overordnet var andelen af ungfugle og adulte fugle ligeligt fordelt, men det dækker over stor variation arterne imellem. Forudsat at fangsterne kunne ses som udtryk for ynglesæsonens forløb generelt blandt de hyppigst fangede arter, havde blåmejsse en god ynglesæson, da ungfuglene udgjorde 84,6% af de fangede fugle. Det samme havde lille dompap med 81,5% ungfugle, lille og stor gråsirken følger efter med 75,2 og 76,9%, fuglekonge 69,8%, tornsanger med 66,7% og rørspurv med 65,0% ungfugle. I den modsatte ende lander havesanger med 14,4%, løvsanger 22,8%, rørsanger med 36,7% og rødhals med 36,9% ungfugle. Det skal også nævnes, at arter der fanges mindre hyppigt, som f.eks. gulbug med 69 fangede fugle blot leverede 5,8% ungfugle og af 61 kvækerfinke var blot 9,8% ungfugle. Nævnes skal det også, at der kun blev fanget ungfugle blandt de 26 mærkede alm. ryle. Nok mest fordi fangsten af denne art blev gjort i en periode, hvor langt de fleste adulte var trukket igennem

Set på årets mærkninger i forhold til 2020 og 2021 bemærkedes, at løvsanger, jernspurv og rødhals var inde i en periode, hvor der fangedes stadig færre ungfugle, også selv om der blev taget forbehold for færre fangst-dage, mens blåmejsse, rørspurv og fuglekonge tilsyneladende var på vej op igen efter sidste års dyk. Nordlig gråsirken havde haft et godt yngleår, hvilket kunne ses af en voldsom fremgang på 200% i antal fangede ungfugle i forhold til 2021. Blandt de øvrige arter var der ikke i perioden 2020-2022 nogle tydelige tendenser i bestandsudvikling målt som andel ungfugle.

Lille rørsanger, Grenen 7. juni 2022. Foto: Knud Pedersen.

Der blev genfanget 734 af de fugle, som allerede var fanget mindst en gang tidligere i årets sæson. De fordelte sig på 38 arter, som blev genfanget i meget forskelligt antal. Hyppigst genfanget (antalsmæssigt) blev tornsanger, gærdesanger og gransanger i nævnte rækkefølge, hvilket tyder på at en stor andel var lokale fugle. Fåtaligt genfanget blev bogfinke, rørspurv, havesanger og løvsanger, hvilket tyder på, at det især var gennemtrækkende fugle, som blev fanget.

Der blev foretaget aflæsninger af 126 fugle fordelt på 23 arter, som var ringmærket i Skagen tidligere år. Samlet blev der aflæst 1,9 % af de fangede fugle, men det dækker over stor variation mellem arterne. 2022 blev heller ikke året hvor den første løvsanger mærket tidligere år i Skagen blev aflæst, hvilket kan undre for en relativt hyppig fanget art. Som et kuriosum skal det nævnes, at en Enkeltbekkasin mærket sidste år blev genfanget under natfangst.

Natfangster, både med hjælp af termisk kamera, ketsjer og med spejlnet var et fast indslag i årets mærkning, som resulterede i fangst af arter, som normalt kun fanges meget fåtaligt herhjemme. Der var målrettet fangst efter arter som tredækker og lille stormsvale, men det viste sig, at også andre arter kunne fanges om natten (mærket med * i tabel 2).

Hvad angår rariteter blev året magert. To lille rørsanger hhv. 7. og 25. juni, ved Kabeltromlen blev de sjældneste. Herudover kan nævnes subrariteter som rødtoppet fuglekonge med to fangster i det sene efterår (30/10 og 18/11) ved hhv. Kabeltromlen og Jennes Sø, samt sibirisk gransanger, høgesanger, karmindompap, hvidsirken og vendehals som arter, der ikke fanges så ofte.

Aflæsninger af eksterne ringe.

Skagen Fuglestation foretog aflæsning af 18 fugle fordelt på 11 arter mærket forskellige steder i Europa (15 stk.) og tre fra andre steder i Danmark (tabel 3, farveringe ikke medtaget). Flere af genmeldingerne var fra kendte destinationer, men aflæsningen af 1k rørsanger fra Skurup i Skåne (316 km SØ fra Grenen) var den første svenske i Skagen. Andre interessante aflæsninger var fem halemejsler (formentlig del af familieflok), som var mærket nær Karlstad i Sverige 238 km mod NØ for Grenen. Kvækerfinke fra Warrington syd for Manchester i England (ca. 950 km SV for Grenen) blev den første fra Storbritannien af syv kvækerfinker aflæst af Skagen Fuglestation. Alm. kjo ve, som ses relativt ofte omkring Grenen, overraskede også med den første aflæsning af en norsk fugl fra Danmark, der samtidig blev den tidligste observation af en 1k alm. kjo ve herhjemme. Endelig må forbindelsen til Chr. Ø 388 km mod SØ nævnes. Der blev aflæst en blåmejsle 27/3, som var mærket på Chr. Ø 12 dage tidligere, og senere på året 2/5 blev der aflæst en gærdesanger mærket på øen ét år tidligere.

Ser man på fugle mærket af Skagen Fuglestation som blev aflæst eller fundet døde andre steder, så var der 17 fugle, hvoraf de fem er fra Danmark (hvoraf den ene var en skovspurv fundet død i Skagen by), mens de 12 øvrige fordeler sig på seks europæiske lande.

For yderligere detaljer om ringmærkningen henvises til www.skagenfuglestation.dk.

Skagen Fuglestation ringmærker under licens fra Ringmærkningsafdelingen på Statens Naturhistoriske Museum.

Dækning	Forår 1. januar - 30. juni	Efterår 1. juli - 31. december
Ringmærkning, total	2.294	4.377
Tre talrigst ringmærkede arter	Løvsanger 556, Rødhals 440, Munk 245	Gråsirken 647, Blåmejsle 309, Lille gråsirken 291
Sjældneste ringmærkede arter	Lille rørsanger 2, Høgesanger 1	Lille stormsvale 2, Stor stormsvale 1, Enkeltbekkasin 30, Gransanger, Sibirisk, (ssp <i>tristis</i>) 3, Høgesanger 2
Observationer, almindeligste arter	Sortand 122.424, Bog/Kvækerfinke 85.000, Allike 42.000	Sortand 41.972, Alk 39.396, Sule 28.701
Observationer, usædvanlige arter/antal	Grønlandsk blisgås 1, Brilleand 1, Turteldue 4, Islom 52, Hvidnæbbet lom 6, Sodfarvet skråpe 2, Almindelig skråpe 9, Sort stork 3, Silkehejre 1, Topskarv 27, Hvidbrytet præstekrave 1, Tredækker 1, Hvidvinget måge 2, Lille skrigeørn 3, Blæder 40, Piro 40, Toplærke 1, Drosselrørsanger 1, Buskrørsanger 2, Rødrygget svale 4, Korttået træløber 2, Rosenstær 2-5, Lille fluesnapper 8, Citronvipstjert 3, Hortulan 1	Brilleand 1, Islom 49, Hvidnæbbet lom 11-12, Lille stormsvale 3, Stor stormsvale 2, Sodfarvet skråpe 28, Almindelig skråpe 21, Sort stork 1, Topskarv 13, Thorshane 2, Lunde 6, Lille kjo ve 5, Mellemkjo ve 9, Hvidvinget måge 2, Hærfugl 1, Aftenfalk 40, Pungmejsle 6, Toplærke 2, Hvidbrynet løvsanger 3, Fuglekongesanger 1, Høgesanger 1, Rosenstær 2, Storpiber 1, Rødrygget svale 2, Hortulan 1, Dværgværling 2
Observationer sjældne arter	Blå glente 1, Lammegrib 1, Slangeørn 1, Steppeørn 1, Dværgørn 1, Høgeørn 1, Lille tårnfalk 1, Slagfalk 1, Cistussanger 1, Lille rørsanger 2, Alpejernspurv 1	Gråsejler 10, Atlantisk/scopolis skråpe 1, Scopolis skråpe 1, Sibirisk/japansk bynkefugl 2, Tajgapiber 1
Ynglefugle, sjældne (par)	Rørdrum 7, Skarv 63, Havørn 1, Stor hornugle 2, Sortstrubet bynkefugl 25,	

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen og David Manstrup

Årets gang på stationen

Allerede i januar havde vi besøg af Merit Lenk, som prøvede lidt vinterringmærkning.

Fra 1. marts og hele foråret havde vi Mikkel Bello som observatør. Menno den Uijl var på internship fra HAS University i delstaten Limburg i Holland indtil starten af juli. Til at starte forårsmærkningen op havde vi Timmy Micallef fra Falsterbo Fågelstation. Som hjælper fik vi Leona Gottschalkson fra Tyskland, mens Morten Jenrich Hansen gav en hånd med i flere perioder. Fra Polen havde vi i tre uger hjælp af Maciej Wozniak og Agata Balicka.

Derudover takkes David Manstrup, Henrik Bøhmer med hjælp til observationer, Sven Dall med observationer og praktisk arbejde og Xenia Salomonsen for hjælp med ringmærkning. Bjørn Frikke har været på besøg adskillige gange og har hjulpet med observationer og praktisk arbejde.

Køkkenet på fuglestationen blev sat op i 1987, så et nyt var hårdt tiltrængt. I januar og februar fik vi derfor opsat et helt nyt, flot køkken med ny vaskemaskine med indbygget tørretumbler. Samtidig fik vi ryddet op i kælderen. Der blev lagt mange timer, drukket meget kaffe og spist meget kage af især Jørgen Grønne, Svend Aage Clausen og Bent Jakobsen. Varde Kommune takkes for finansieringen af køkkenet ligesom Blåvand Fuglestations Venner takkes for den nye vaskemaskine.

13/3 havde vi arbejdsdag og sæsonklargøring hvor Blåvandrusen blev repareret, havedammen rensat op, buskadser blev klippet, maskiner opstartet, affald indsamlet m.m. En stor tak til alle dem som hjalp på arbejdsdagen: Henrik Brandt, Bo L. Christiansen, Henrik Callesen, Ina og Torben, Timmy Micallef og Milla, Leona Gottschalkson, Menno Den Uijl, Mikkel Bello, Bent Jakobsen, John Frikke, Bjørn Frikke og Svend Aage Clausen.

1/5 var der sammen med Zoologisk Museum åbent hus for at se ringmærkning, og her kom 25 personer, som alle fik tilfugle i hånden og fik viden om ringmærkning.

Også hele efteråret fik vi dækket med både observationer og ringmærkning.

Menno den Uijl, som var hos os det meste af foråret som ringmærker, tog også træktællingerne de første dage af juli, inden han forlod stationen 5/7. Derefter overtog Andreas Kristian Pedersen vadefugletællingerne,

Kystfuglehegn på stranden ved Blåvand. Foto: John Frikke.

Blåvand Fyr, 6. marts 2022. Foto: John Frikke.

og vi fik flere dage hjælp af gode kræfter fra DOFs ungdomsafdeling, DOF UNG. Observationer og ringmærkning blev hele efteråret varetaget af Sebastian Thorup Hansen og Jonas Pedersen som ansvarlige – med god hjælp af Lise Hykkelbjerg hele sæsonen. Derudover gav rigtig mange frivillige en stor og hjælpende hånd i kortere eller længere tid. Det gjaldt Adam Søderdahl, Joakim Mathiesen, Emma Engell Sohnemann, Joshua Emil Haahr, Isabel Hunter, Jimmy Skat Hansen, Merit Lenk, Amanda Johannisson, Rasmus Momme, Simon Græsbøll Iversen, Ole Fries Larsen, Andreas Kristian Pedersen, Anders Odd Wulff, Andreas Bennetsen Boe, Jonathan Hemmer-Hansen, Mathias Blicher Bjerregaard, Bjørn Frikke, Marie Burdorf, David Manstrup og Henrik Bøhmer. Alle skal have en kæmpestor tak for indsatsen, ligesom de mange øvrige gæster på stationen takkes for hjælpen.

Sven Bødker viste igen i år sin gavmildhed ved at donere bøger til fuglestationen, og et maleri malet af Jon Fjeldså visende stationens logofugl: "Strandskader på træ".

Statens Seruminstitut foretager undersøgelser af fugle for West Nile Virus og her deltog vi, idet Morten Jenrich Hansen udtog nogle blodprøver af Afrikatrækkere, som blev sendt til undersøgelse.

Anders Zuschlag skal have en stor tak for at vedligeholde vores fantastiske ringdatabase.

Den 18–22/7 havde DOF UNG lejr på fuglestationen. I alt 21 unge deltog i lejren, og det blev en fantastisk uge med både mange trækkende vadefugle og efter årstiden en del fugle i nettene. Den 20/7 trak i alt 4.182 vadefugle fordelt på 17 arter! Da vejret viste sig fra sin bedste side, var der også tid til strandture med badning og rejfiske-ri. Men det blev også til studier af natværmere i vores ny fælde, og nogle studerede floraen i området ved Blåvandshuk. En vellykket lejr, hvor der også var tid til afslapning.

Den 23–25/9 havde vi sammen med ringmærkerfor-eningen et ringmærkningskursus for begyndere. Det var et par rigtig gode dage med mange fugle og hvidbrynet løvsanger som toppen af kranssekagen.

Mågemylde på Blåvandshuk, 2. august 2022.

Foto: Eva F. Henriksen.

7/10 havde vi besøg af medarbejdere fra Danmarks Nationalparker, som også fik indblik i ringmærkningen, desuden havde vi sammen med NaturKulturVarde flere guidede ringmærkningsture.

I 2022 blev der udgivet to numre af 'Info fra Blåvand Fuglestation' – Nr. 20 i juli og nr. 21 i december 2022. Informationsbrevene sendes ud til godt 500 adresser, og skriftet nyder stor respekt hos mange modtagere.

Menno den Uijl har færdiggjort sin rapport om fuglenes ankomst om foråret baseret på ringmærkningstallene fra Blåvand Fuglestation. Dejligt med en bearbejdning af noget af vores indsamlede materiale. Afhandlingen 'The change in the phenology of spring migrating passerines at Blåvand Bird Observatory in Denmark 1984–2021' kan læses på vores hjemmeside. Endnu en rapport om fuglenes fænologi er på vej, idet Adam Søderdahl er i færd med at se på efterårenes ringmærkningstal.

Styregruppen for Blåvand Fuglestation bestod i 2022 af John Frikke, Svend Aage Clausen, Henrik Kongshøj Callesen og Bent Jakobsen. Et stort velkommen til vores nye mand Henrik Kongshøj Callesen.

Observationer forår

Vinteren 2022 var uden bemanding og fuglestationen stod derfor tom langt det meste af tiden. Gæstende og lokale fuglefolk besøgte lokaliteten med jævne mellem-

rum, som gjorde at der sås bemærkelsesværdige observationer i både januar og februar.

Her kan nævnes i alt 19 Kaspiske måger, hvor 14/2 blev bedste dag med 7.

12/2 sås 60 rider samt en mallebuk trækkende.

I løbet af januar blev der set to islommer og en nordtrækkende 2k gråmåge 30/1.

Vi var igen privilegeret af at have fast bemanding i hele forårssæsonen.

Den første halvdel af marts forløb stille og roligt uden de store overraskelser. På enkelte datoer var der et fint træk af rødstrubet lom, med bedste dag den 3/3 med 907 individer. Generelt må det siges at være et godt forår for rødstrubet lom, da over 13.000 fugle taltes i løbet af sæsonen, og hertil 17 sortstrubet lom.

I midten af marts ramte en periode med kraftig søndenvind, hvilket år efter år resulterer i flotte antal ænder og visse år også vadefugle og hættemåger. Disse høje antal formodes at skyldes fugle, som er fløjet for langt nordpå i løbet af natten grundet søndenvinden, og som så trækker retur til vadehavet.

Her kan blandt andet nævnes den 13/3 med 612 sydtrækkende små kobbersnepper og samme dag 1313 krikænder.

Af mere specielle arter kan der i løbet af marts nævnes en nordtrækkende islom 29/3 og en rastende amerikansk sortand 24/3. Sortanden betragtes som en genganger fra tidligere år.

April kom godt fra start med en trækkende gråmåge 5/4 samt endnu en islom 13/4, men herefter kom en stille periode uden de store antal eller sjældenheder.

En rekordtidlig fjordterne sås allerede 6/4.

I starten af april var ligeledes et overraskende fund var en sorthalset lappedykker som rastede på sydhukket den 7/4. En lokal meget fåtallig art, og blot Blåvands 7 forårsfund nogensinde.

Maj måned er ofte den bedste måned til trækket af kjover. Der blev i løbet af foråret noteret 4 almindelige kjover og første halvdel af maj gav derudover 4 mellemkjover som altid vækker stor glæde ude på observationsposten.

I begyndelsen af maj trækker de islandske ryler, som yngler på Grønland af sted fra Vadehavet. Dette særlige fænomen oplever vi ved de rette vejrforhold nogle gange

Unge dværgterner på hukket, 2. juli 2022. Foto: Bjørn Frikke.

Dværgterne, Blåvandshuk, 20. juni 2022. Foto: Bjørn Frikke.

ved Blåvand. Normalt har fuglene taget så stor højde, når de passerer Hukket mod nordvest, at det ikke er muligt at se dem, men i år sås nogle enkelte flokke. Således blev der den 9/5 observeret 6.815 - med største flok på minimum 3.500 med direkte kurs mod Grønland.

Månedens bragte også nogle rigtig gode sjældne forekomster med sig, og her kan blandt andet nævnes 2 hvidnæbbede lommer 29/5 + 30/5 som er en rigtig sjælden trækfugl i Blåvand og langt fra årlig.

Årets sjældneste fugl i Blåvand blev fundet 15/5 i mosen, da en makisanger dukkede op i krattet ved den nordlige branddam. En fugl som blev set af mange twit-chere fra alle hjørner af Danmark. Det lykkedes at få gode optagelser af fuglens kald, som gjorde en artsbestemmelse mulig. Makisanger var en ny art for landet, og hermed den sjældneste fugl som blev fundet i Blåvand i 2022.

22/6 blev en slangeørn fotograferet umiddelbart øst for Blåvand by.

Årets første karmindompap kom så sent som 5/6, og det blev til kun to observationer, hvoraf den ene var en genfangst af en hun ringmærket i 2020.

Fuglestationens udhegning til strandens ynglefugle, som igen i år blev etableret i samarbejde med Nationalpark Vadehavet og Forsvaret, blev en gedigen succes. I år blev hegningen opgraderet til et ræve- og hundesikkert hegn, og det betød, at turisterne respekterede det og at ikke mindre end 13 par dværgterner ynglede indenfor indhegningen, og de fik 15 unger på vingerne. Også de store præstekraver benyttede det beskyttede område til at yngle, hvilket førte til mindst 4 par store præstekraver som afstedkom 10 flyvefærdige unger.

Foråret var så småt forbi, men starten af juni gav en voksen han lille fluesnapper samt en trækkende lærkefalk, som ikke er årlig i Blåvand.

I slutningen af juni blev der desuden set en trækkende hvidbrystet præstekrave.

Observationer efterår

Efterårssæsonen starter 1. juli i Blåvand på grund af det store vadefugletræk som starter med de første spover og klirer trækker sydpå. Det er de voksne vadefugle, som kommer først på sæsonen, hvorefter ungfuglene gradvist stiger i antal helt frem til august/september. Det skulle vise sig at blive et godt år for islandsk ryle med lige knap 7000 trækkende i løbet af sæsonen. Ligeledes lå sandløber også i den pæne ende med knap 3000 trækkende fugle. Værre stod det til med trækket af strandskade som lå under middel med blot knap 8500 fugle.

Der blev som alle andre år også holdt øje med rastende fugle på stranden, og her har vi hvert år fornøjelsen af de unge sorthovedede måger. Her kan blandt andet nævnes hele 6 ungfugle 16/8. I løbet af sæsonen blev der set minimum 30 individer, efter hensyntagen for gengangere.

Juli/august bød også på mere fåtallige arter såsom almindelig skråpe 4/7 + 30/7, pomeransfugl 14/8 og biæder 16/8.

23/8 blev en stor dag i Blåvand hvor fund af kongeørn, lundsanger, lille fluesnapper og høgesanger blev en realitet. I begyndelsen af september blev der yderligere gjort fund af 2 rosenstær og 2 hortulan.

Der ramte en massiv østenvindsperiode i slutningen af august og starten af september. Dette medførte mange rovfugle til Blåvand, samt et imponerende træk af almindelige kjove. Efteråret blev dermed til en af de bedste kjovesæsoner i mange år, med hele 531 almindelige kjover. Dette kulminerede 7/9 da 126 almindelige kjover trak forbi hukket. Vi skal helt tilbage til år 2000 for at finde lignende antal kjover i Blåvand.

Samme periode var god for rovfugle, og især spurvehøg havde et rigtig godt efterår hvor 436 individer blev talt, hvilket er rigtig mange for Blåvand. Bedste dag

Islandske ryler Blåvand, 2. august 2022. Foto: Bo L. Christiansen.

for spurvehøg blev 12/9 med 119 trækkende. Det høje antal rovfugle medvirkede også til, at de mere sjældne rovfugle dukkede op. Dette resulterede i 4 steppehøge og 2 aftenfalke som blev observeret i starten af september.

Efter denne østenvindsperiode slog vinden over i vestlige vindretninger og blev kraftig. Dette skabte optimale betingelser for at se en god portion havfugle. Her er Blåvand kendt for sine gode antal af sodfarvet skræpe hvor 16/9 udmærker sig med imponerende 25 eksemplarer.

Af øvrige havfugle sås i løbet af efteråret 3 almindelig skræper, 3 store stormsvale, 5 thorshaner, 3 små kjo-ver, 8 mellemkjo-ver og 5 storkjo-ver. Tallet for Storkjo-ver er meget lavt, hvilket uden tvivl skyldes, at de også er ramt af fugleinfluenza på ynglepladserne.

6/10 var den helt store dag med 46 sortgrå ryler. Vores observatører sad i læ, så det inderste af stranden ikke kunne ses. Her trak der åbenbart mange forbi, for indtil kl. 15 blev der i Vejers optalt hele 86 sortgrå ryler, som trak helt inde ved stranden. 20 af fuglene ved Blåvand trak efter kl. 15, så det totale antal har ligget på mere end 100 sortgrå ryler denne dag.

I uge 42 var der som sædvanlig felttræf i Vadehavsområdet. Der blev i år fundet 43 forskellige hvidbrynde løvsangere i Blåvandområdet og i løbet af efteråret blev det til i alt 57.

Der var desuden invasion af stor korsnæb, og der sås samlet set mange hundrede stor korsnæb i blåvandsområdet i løbet af efteråret.

En trækkende rødhalset gås kunne følges helt fra Hvidbjerg til Skallingen, hvor en havørn slog efter den. Gåsen undslap med livet i behold.

20-24/10 lå en amerikansk sortand meget publikumsvenligt ved sydhukket, og ligeledes i uge 42 sås en fantastisk tillidsfuld ung pletlet rørvagtel i havnegrøften på Grønningen. Denne sjældent sete men ofte hørte fugl kunne ses helt ned på 5 meters afstand.

Efteråret blev et rigtig godt år for dværgmåge. To dage lige efter hinanden blev der sat ny stationsrekord. Den 2/11 trak 3.003 og 1/11 1.355. På tre dage trak i alt 5.372 af de i alt 7.761, som sås på hele efteråret.

Til tider ses et specielt fænomen ved Blåvand, hvor mange solsorte lige inden solnedgang trækker ud over Nordsøen mod England. Dette sås også i år den 18/11, hvor 1.910 Solsorte fra kl. 16.10 –16.42 trak højt ud mod vest.

Sæsonen var ved at nå dens afslutning, og den officielle fuglestationssæson sluttede 15/11 som vanligt.

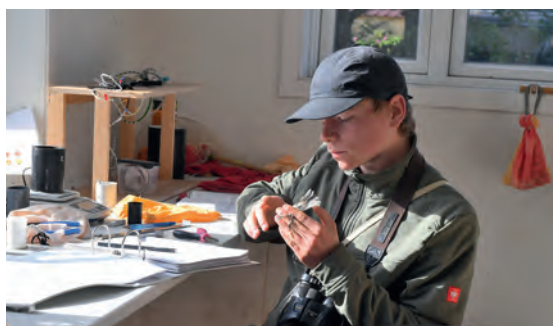
Fugleinfluenzaen, som ramte hårdt på både splitterner og suler, blev også mærkbar i Blåvandområdet. Splitternerne var hårdt ramt især i kolonierne i Holland, hvor 25% af bestanden døde. Fuglene herfra opholder sig om sommeren ved Blåvandshuk, hvor de kan indtage rigeligt med føde inden rejsen går til Vestafrika. I juli–august plejer antallet at ligge på omkring 500-1000 fugle. Det maksimale i år i den periode var 117, og højeste antal i efteråret blev 250 den 4/9.

Desværre udbrød der i sommer fugleinfluenza i kolonier af suler rundt om Nordsøen, og rigtig mange suler døde. Det var mest de store, skotske kolonier, som blev ramt.

Der blev næsten dagligt fundet døde suler på stranden, og i Blåvand-området drev 35 ind på få dage, ligesom der på Fanø blev fundet rigtig mange døde suler. På en tre km lang gåtur på stranden i Vejers i midten af juni fandt vi 20 døde suler.

Ringmærkning

Den samlede ringmærkning i foråret blev på 2.013 fugle fordelt med januar 2, marts 497, april 513, maj 606 og juni 395. Talrigeste arter blev gransanger 267, gråsirken 190 og jernspurv 172. Sumpmejsen blev ny ringmærkningsart for stationen. Og så er det glædeligt, at vendehals igen er oppe på 80'er tal med 10 ringmærkede. Af andre spændende ting kan nævnes fyrremejsen 2, sortstrubet bynkefugl 10, tyrkerdue 4 (ny rekord) og sydlig nattergal 1. Den 25/6 blev fuglestationen kontakttet af Stian Landsverk fra Norge, som fortalte, at de om morgenen havde fotograferet en ringdrossel med lilla farvering og GPS bag ved Blåvandshuk Fyr. Bare datoen er noget helt specielt. Fuglen havde ringnummer 3394886 og blev ringmærket 17/12 2021 på Tenerife i El Teide Nacional Park som ringdrossel han 3K+. Det var vores ringmærker Menno, som gik i gang med det store detektivarbejde og fik kontakt til mærkerne på Tenerife. Fuglen er en del af et specialeprojekt på Tenerife, hvor der kigges på sammenhængen mellem ringdrossler og kanarisk fyr. I sandhed en meget overraskende observation! Den 23/3 fangede vi en gransanger med norsk ring. Det viste sig at være den ældste gransanger registreret i norsk ringmærkning, idet den var ringmærket 18/9 2017 i Ølen, Vindafjord, Rogaland. Altså for 4 år 6 måneder og 5 dage siden. I flg. Norsk Trækfugleatlas er deres hidtil ældste gransanger 3 år og 5 måneder. Årets første karmindompap kom så sent som 5/6, og det blev til kun to observationer, hvoraf den ene var en genfangst af en hun ringmærket i 2020. Efterårets ringmærkning sluttede med i alt 3.246. juli 117, august 697, september 1014, oktober 1130 og november 288. Gærdesmutte 220 er ny sæsonrekord. Seneste rekord var i år 2000 med 175. Også grønsirken 157 og skovspurv 127 er nye rekorder. For andet år i træk ringmærker vi flere løvsanger med 147 end gransanger med 109. Fuglekonge skraber endnu en gang bunden med kun 161. Dog er det glædeligt, at den smukke rødtoppet fuglekonge med 19 mærkede bliver mere og mere talrig. Af usædvanlige arter blev der ringmærket fyrremejsen 2, hvidbrynet løvsanger 3, fuglekongesanger 1 og halemejsen 18. Der var to højest usædvanlige oplevelser ved efterårets ringmærkning: Den 26/8 blev der

Ringmærker Menno den Ujil i gang med arbejdet, 12. juni 2022. Foto: John Frikke.

	Forår	Efterår
Dækning	januar-15/6	1/7-december
Ringmærkning total	2013	3246
Tre talrigest ringmærkede arter	Gransanger 265 Gråsirken 190 Jernspurv 172	Rødhals 286 Gærdesmutte 220 Munk 204
Sjældneste ringmærkede arter	Vende-hals 10 Tyrkerdue 4 Sydlig nattergal Sortstrubet bynkefugl 8 Ringdrossel Rødtoppet fuglekonge 4 Fyrremejsen 2	Vende-hals 7 Sortstrubet bynkefugl 1 Ringdrossel 3 Fuglekongesanger Hvidbrynet løvsanger 3 Rødtoppet fuglekonge 19 Fyrremejsen 2
Observationer, almindeligste arter	Sortand 81.284 Rødstrubet lom 11.868 Hav/fjordterne 9.434	Stær 102.025 Sortand 39.320 Bog/kvækerfinke 31.349
Observationer, usædvanlige arter/antal	Hvidnæbbet lom 2 Islom 5 Sodfarvet skræpe Gråmåge Mellemkjove 4 Turteldue Biæder Gulhovedet gul vipstjert (flavissima) Sydlig nattergal Gulirisk 5	Islom 5 Almindelig skræpe 3 Sodfarvet skræpe 38 Stor stormsvale 3 Kongeørn Steppehøg 3 Aftenfalk 2 Hvidbrystet præstekrave Thorshane 4 Sabinemåge 2 Dværgmåge 7878 Middelhavssølvmåge Lille kjove 3 Mellemkjove 8 Sø-konge 17 Lunde Biæder Høgesanger 2 Hvidbrynet løvsanger 57 Lundsanger Lille fluesnapper 4 Rosenstær Stor korsnæb 105 Hvidvinget korsnæb Hortulan 2
Observationer, sjældne arter	Amerikansk sortand 2 Makisanger Slangeørn	Bairds ryle Tajgapiber

fanget en afbleget (isabel) mutation af havesanger og den 23/9 en meget speciel musvit, som på den ene vinge havde ikke mindre end 15 håndsvingfjer og på den anden vinge "kun" 12. Det normale er 10 håndsvingfjer.

I efteråret blev der sammen med Zoologisk Museum og Max Planck Institutet i Tyskland ringmærket 8 solsorte med GPS-sendere. Dette gav lynhurtigt resultat, idet tre af dem lynhurtigt fløj til England, den ene efter et mindre ophold på Sylt. To af dem fortsatte derefter videre til Irland. Her i foråret blev den ene igen registreret i Estland.

Træktællerne i gang ved hukket, Blåvand, 6. marts 2022. Foto: John Frikke.

Gedser Fuglestation

Af Bo Kayser

Ud over den standardiserede overvågning af fugletrækket ved Gedser, blev 2022 et år, hvor vi indsamlede ny viden og overvejede fremtidens dataindsamling.

Til vores formidling af viden om fugletrækket ved Gedser Odde året igennem, har vi haft data fra ringmærkningen både forår og efterår, men der har manglet data om trækket ved Gedser Odde om foråret. For at lukke det hul i vores viden, har fuglestationen derfor i 2022 registreret trækket hele året igennem.

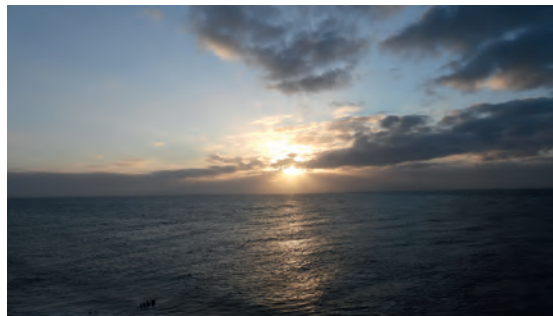

Musvåge. Foto: Bo Kayser.

Hvor ens er forårstrækket ved Gedser Odde og ved Hyllekrog? For at belyse det, gennemførte Gedser Fuglestation i 2022 paralleltælling de to steder.

Ud over formidling, er hovedformålet for fuglestationen at indsamle mangeårige tidsserier om ændringer i fugletrækket ved Gedser. Vi ville sådan set gerne have daglig dækning med både træktælling og ringmærkning under både forårs- og efterårstrækket, men det har vi ikke tilstrækkeligt mange frivillige til at kunne. Gedser Fuglestation er derfor begyndt at undersøge, hvor få dage med træktælling/ringmærkning der skal til, for at data stadig kan anvendes til at give et korrekt billede af ændringer i antallene for de enkelte arter i løbet af en årrække og ændringer af forløbet året igennem. Kan man nøjes med registrering hver anden dag, hver femte dag eller hver tiende dag? Gedser Fuglestation er i samarbejde med DOF's Videnskabeligt Udvalg ved at finde frem til, hvilke data og hvilke statistiske analyser der kan anvendes, for at finde ud af det.

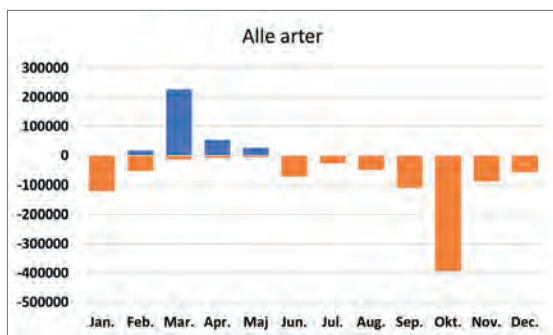
Dette års artikel fra Gedser Fuglestation kommer i høj grad til at fortælle om resultaterne fra overnævnte undersøgelser. Desuden bringes de sædvanlige sammenfatninger af resultaterne fra træktællingerne og ringmærkningen.

Gedser Odde. Foto: Bo Kayser.

Helårstælling ved Gedser Odde

Når den standardiserede træktælling ved Gedser Odde slutter den 20. december, registreres der fortsat et stort antal rødstrubede lommer, sortænder og en del fløjsænder, som flyver mod vest. Hvor lang tid ind i vintermånederne fortsætter det? Kan det kaldes træk? Finder der stadig et stort fædningstræk af ederfuglehanner sted i juni? Det var nogle af de spørgsmål, Gedser Fuglestation gerne ville have svar på ved at gennemføre helårstælling i 2022. I januar til juli blev der typisk gennemført fire standardtællinger hver måned. Resten af året blev der talt næsten hver dag.

Antallet af trækkende individer af alle arter ved Gedser Odde opdelt i nordøst (Nord)- og sydvestgående (Syd) træk. Nordøstgående træk er angivet med positive tal og blå søjler og sydvestgående træk med negative tal og røde søjler. Antallene er korrigeret til, at der er talt samtlige dage.

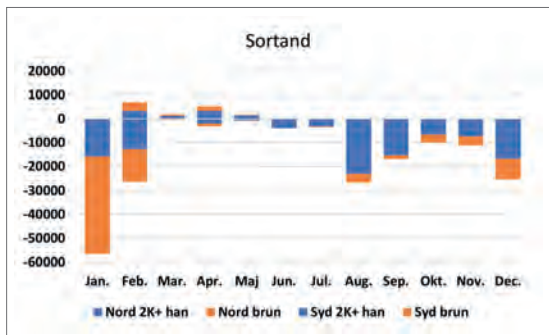

Gul vipstjert. Foto: Bo Kayser.

Overraskende viste det sig, at det kun var i marts, april og lidt i maj, at der fløj flere fugle mod nordøst end mod sydvest ved Gedser Odde. Det er naturligt, at der blev registreret mange flere individer, som trak mod sydvest (995.000), end som trak mod nordøst (330.000). Der er flere individer om efteråret, da årets ungeproduktion tæles med. En betydelig del af de sydvestgående bevægelser i november til februar menes dog at skyldes korrektionsbevægelser, hvor individer, som den fremherskende vestenvind har blæst længere østpå i Østersøen, flyver mod sydvest for at komme tilbage til deres rasteområde.

Sortand. Foto: Bo Kayser.

Antallet af trækkende sorttænder ved Gedser Odde opdelt i nordøst- og sydvestgående træk. Nordøstgående træk er angivet med positive tal og sydvestgående træk med negative tal. Opdelt i 2K+ hanner (blå søjler) og brune fugle (røde søjler). Antallene er korrigeret til, at der er talt samtlige dage.

I februar-maj sås et lille forårstræk på 8.000 individer. I august-oktober sås et lidt større efterårstræk på 55.000 individer. Fra december til februar passeredes Gedser Odde af omkring 270.000 individer i sydvestgående retning. Noget kunne tyde på, at en stor del af sorttænderne overvintrer i Østersøen østligere end Gedser. De sydvesttrækkende individer i december til februar kan derfor nok tolkes som en kombination af vinddriftkompensationstræk for den fremherskende vestenvind og lidt forskydning mod vest i overvintringsområdet hen på vinteren.

Sammenfatning

Helårstællingerne i 2022 har givet Gedser Fuglestation den ønskede viden om trækket hele året igennem og muligheden for at anvende denne viden i fuglestationens

formidlingsaktiviteter. For yderligere information, se sidst i artiklen.

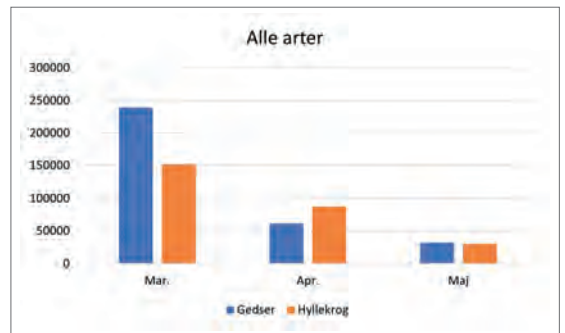
Sammenligning af forårstrækket ved Gedser Odde og Hyllekrog

Preben Berg har i en årrække gennemført forårstrækketælling ved Hyllekrog på Lolland. Trækket ved Hyllekrog menes nogenlunde at svare til det ved Gedser Odde. Det er en af grundene til, at man hidtil ikke har lavet optælling af forårstrækket ved Gedser Odde. Vi har dog haft et ønske om at have dokumentation for, hvor ens trækket er de to steder, dels af ren og skær interesse, dels for at kunne tage over, hvis der ikke længere tælles ved Hyllekrog.

Ederfugl. Foto: Bo Kayser.

I foråret 2022 gennemførte Gedser Fuglestation derfor sammenlignende optællinger, hvor vi både registrerede forskelle i antallet af registrerede trækkende fugle mellem de to lokaliteter, af samme lokalitet udført af forskellige observatører og af samme lokalitet optalt med forskellige metoder.

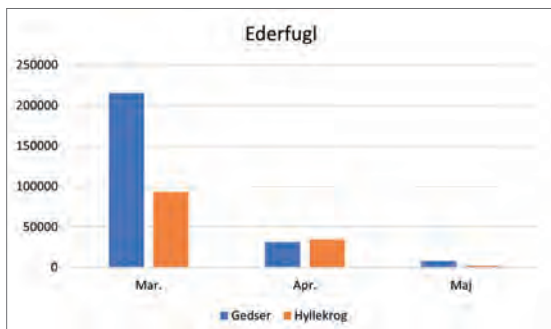

Antal trækkende individer for alle arter ved Gedser Odde og Hyllekrog fra marts til maj. Estimeret korrigeret antal trækkende individer omregnet til 30 tælle dage pr. måned.

Her præsenteres resultater fra optællinger udført i marts til maj med anvendelse af Gedserstandarden ved henholdsvis Gedser Odde og ved Hyllekrog. Der blev generelt registreret ens fordeling foråret igennem og samme størrelsesordener af individualitet ved Gedser Odde og ved Hyllekrog. I alt blev der med denne opgørelsesform registreret 332.000 individer ved Gedser Odde mod 269.000 ved Hyllekrog.

Også for ederfugl var fordeling og antal næsten ens ved Gedser og Hyllekrog. Det store antal ederfugle ved Gedser i marts skyldtes en enkelt dag med 25.000 trækkende fugle.

Generelt ser antallet at trækkende individer for de forskellige arter ud til at være ret ens. En art som sortand ses dog om foråret i betydeligt større antal ved Hyllekrog end ved Gedser Odde.

Antal trækkende Ederfugl ved Gedser Odde og Hyllekrog fra marts til maj. Estimeret korrigeret antal trækkende individer omregnet til 30 tælle dage pr. måned.

Sammenfatning

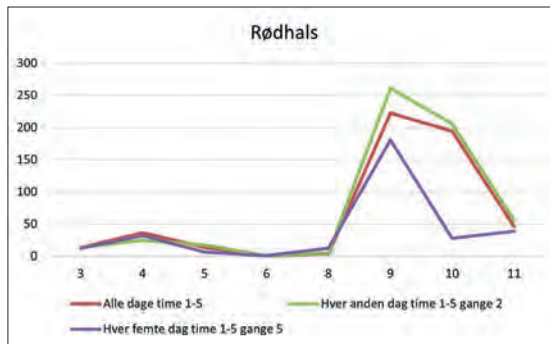
Det menes derfor, at træktællingsresultater fra Hyllekrog og Gedser Odde er så ens, at en resultatrække, hvor optællingerne de første år er foretaget ved Hyllekrog, med rimelighed ville kunne føres videre med optællinger foretaget ved Gedser Odde. For yderligere information, se sidst i artiklen.

Nødvendig dækningsgrad for at opnå et retvisende billede af fugletrækket?

Det kunne være spændende at have veldækkende data for samtlige fuglearters træk ved Gedser Odde fra alle årets dage hele døgnet igennem både fra træktælling og ringmærkning. Det er bare ikke realistisk. Ved Gedser Fuglestation har vi derfor valgt i visse standardperioder forår og efterår at gennemføre standardiseret registrering i fem timer hver morgen. Ud fra disse registreringer i standardtiden beregnes ændringer i antal mellem årene og i løbet af året.

Ved Gedser Fuglestation har vi svært ved at få dækket træktællingerne om efteråret alle dage og har ikke tællere til gennemførelse af træktælling hver dag om foråret. Hvis vi kun ser på målet med at kunne følge ændringer i antallet af trækkende fugle over en længere årrække, og forløbet af trækket igennem året, hvor få dages og timers registreringer vil så være nok?

En foreløbig analyse af ringmærkningsdata fra Gedser Fuglestation tyder på, at ringmærkning halvdelen af dagene er tilstrækkeligt, men hver femte dag er for lidt. Ved ringmærkning hver dag synes det at være tilstrækkeligt at ringmærke i den første time, da det giver samme fordeling som ved fangst i tre eller fem timer hver dag. For træktælling tyder analysen fra Gedser på, at tælling hver femte dag giver samme fordeling som henholdsvis hver og hver tredje dag. Tilsvarende analyse af data fra træktælling ved Blåvand tyder på, at tælling kun udført den første morgentime giver samme fordeling som ved tælling i henholdsvis to eller tre timer.

Antal ringmærkede rødhalse, hvis der ses på data fra alle dage, hver anden dag eller hver femte dag. Omregnet til fangst alle dage.

Disse samstemmende men foreløbige resultater har skabt en interesse på Gedser Fuglestation for at få foretaget en egentlig videnskabelig analyse af, hvor få timers og dages træktælling/ringmærkning vi sådan set kunne nøjes med at udføre, hvis det kun drejede sig om tilstrækkeligt sikkert at kunne registrere ændringer i antal igennem en årrække og over året. Det har ført til, at Gedser Fuglestation har kontaktet DOF's Videnskabeligt Udvalg for at få hjælp til den teoretiske del af en sådan undersøgelse. Vi er spændte på, hvad en sådan analyse vil vise.

Standardaktiviteter i 2022

Aktivitetmæssigt har 2022 været et forholdsvist normalt år på Gedser Fuglestation. Standardiseret ringmærkning er gennemført forår og efterår. Det har knebet lidt med bemanning af de standardiserede træktællinger om efteråret, men det meste af standardperioden blev dog dækket. Flere formidlingsarrangementer er afholdt, og vi har hygget os på fuglestationen.

Ved træktællingerne blev der registreret 618.485 fugle, hvilket er lavere end tidligere år, mens 11.038 fugle blev ringmærket i 2022 mod 11.595 fugle i 2021.

Bramgås. Foto: Anne Hermanns.

En stor tak skal rettes til såvel observatører, ringmærkere, alle de andre frivillige og sponsorerne, som har muliggjort endnu et godt år for fuglestationen. Og tak til Naturstyrelsen og Guldborgsund Kommune for et godt samarbejde.

Sjældne fugle set i Gedserområdet gennem året

For Gedser Fuglestation er registreringer af arter, som er sjældne, fordi de er ved at indvandre, interessante. Det gjaldt fx for rødtoppet fuglekonge, da den indvandrede sydfra, og kan komme til at gælde for sydlig nattergal, hvis den indvandrer. Tilsvarende er det interessant at registrere arters forsvinden. Det gjaldt fx for hortulan, da den forsvandt, og kan komme til at gælde for broget fluesnapper. Individuer af fjertlevende arter, som bare er fløjet forkert og er havnet i Gedser, har især interesse som krydderi for observatører og ringmærkere.

Kongeederfugl 1 trækkende 24/3 og 3 20/10. Islom 1 trækkende 14/11. Hvidnæbbet lom 1 trækkende 14/1 og 31/12. Silkehejre 1 trækkende 5/6. Pomeransfugl 2 trækkende 10/4. Lunde 1 trækkende 8/10. Søkonge 1 trækkende 31/12. Biæder 1 trækkende 19/5, 4/6 og 21/7. Rødrygget svale 1 trækkende 1/5 og 26/5. Og endelig Himalayasanger 1 rastende 4/11.

Vær opmærksom på, at ovenstående omfatter hele Gedserområdet, hvorimod træktællingerne kun omfatter Gedser Odde. Ringmærkede småfugle omtales i afsnittene om ringmærkning.

Træktælling ved Gedser Odde i 2022

I Gedser Fuglestation har vi valgt, at træktælling om foråret gennemføres af Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation, se denne, og om efteråret af Gedser Fuglestation på Gedser Odde.

Træktælling ved Gedser Odde 15. oktober 2022. Foto: Bo Kayser.

Der blev i efteråret gennemført standardtælling på 100 af de mulige 132 dage i standardperioden fra 11. august til 20. december, hvilket er lavere end de foregående år, især i august.

I rådata var der i alt 6.208 registreringer (rækker med 1-flere individer) af trækkende fugle indrapporteret af 51 observatører. Mange tak for jeres indsats.

I dagsmaksimum-summerne blev der i alt registreret 618.485 individer fordelt på 200 arter.

Ringmærkningen på Gedser Fuglestation

Allt i alt blev 2022 et år med en normal ringmærkningsindsats, et moderat antal mærkede fugle og en del arter, som enten var sjældne eller som ringmærkes sjældent.

Foråret

Vi lavede en tyvstart på forårets ringmærkning den sidste dag i februar, hvor 2 musvitter blev mærket. Som sædvanlig var der formel sæsonstart 1. marts. I marts blev det til 617 mod 504 i marts 2021.

Gråspurv. Foto: Agata Balicka.

Blandt småfuglene toppede solsort med 161, jernspurv med 77 og fuglekonge med 70.

I april blev der ringmærket 1.172 fugle, hvilket var lidt flere end de 903 i 2021. Rødhals toppede med 470 efterfulgt af gransanger med 193 og løvsanger med 93. I maj måned blev der ringmærket 865 fugle mod 836 i 2021. Flest var der af løvsanger med 158, gærdesanger med 155 og rødhals 108. Lidt sjældenheder var der imellem med bl.a. ringmærkning af en pirol.

Pirol. Foto: Hans Lind.

I juni blev det kun til 83 fugle mod 166 i 2021. Af tornirisk og gærdesanger blev der af hver art fanget 10, mens gulbug lå på en tredjeplads med 9. Samlet blev der ringmærket 2.739 fugle i løbet af forårs-sæsonen imod 2.484 i 2021.

Efteråret

I juli blev det til 283 mod 273 i 2021. Gulbug toppede også i år med 41. Derefter kom gærdesanger med 27 og kørsanger med 26.

1K Høgesanger 1. august. Foto: Signe Agermose Andersen.

I august blev der mærket 1.630 fugle mod 2.422 i 2021. Som sidste år flest gærdesangere med 332, løvsanger med 326 og tornsanger 185. Af de mere sjældne kan nævnes høgesanger 1.

I september måned fik 2.552 fugle ring på mod 2.645 i 2021. Flest var der af rødhalse med 692, men også pæne antal for gransanger med 545 og grønsisken med 325.

I oktober blev det til 2.818 mærkede fugle mod 2.843 i 2021. I år var rødhals topscorer med 821 mærkede, gærdesmutte med 456 og fuglekonge med 444. Af de almindelige men sjældent mærkede arter kan nævnes bramgås 1, som blev fanget i ketcher.

Der blev ringmærket 960 fugle i løbet af november mod 1.683 sidste år. Grønsisken toppede med 352 efterfulgt af gråsirken med 351 og solsort med 74. Af sjældnere arter blev det bl.a. til perleugle 1.

Henrik Jørgensen fortsatte med at mærke til 17. december, og det gav yderligere 213 fugle.

Samlet blev der ringmærket 8.299 fugle i løbet af ef-

Perleugle 4. november 2022. Foto: Susanne Primdahl.

terårssæsonen mod 9.111 i 2021. Og i 2022 blev 11.038 fugle ringmærket i alt mod 11.505 i 2021.

Få mere information

Gedser Fuglestation præsenterer løbende nyheder og resultater via elektroniske medier. På hjemmesiden www.gedserfuglestation.dk publiceres under 'Resultater' årsrapporter for træktælling og ringmærkning tidligt det efterfølgende år. Samme sted publiceres mere omfattende analyser. Daglige blog-indlæg og nyheder kan også læses på hjemmesiden. Endelig er der løbende information til og mellem interesserede via Facebook-gruppen Gedser Fuglestations Venner.

Bramgæs 15. oktober. Foto: Bo Kayser.

	Forår	Efterår
Dækning	Fra 28. februar til 15. juni de fleste dage.	3. juli til 17. december de fleste dage.
Ringmærkning Total	2.739 (62 arter)	8.299 (77 arter)
Talrigst mærkede arter	Rødhals 640 Gransanger 270 Løvsanger 252 Gærdesanger 188 Jernspurv 184	Rødhals 1.561 Grønsiken 1.027 Gransanger 864 Gærdesmutte 587 Fuglekonge 545
Sjældneste mærkede arter	Skovsneppe 1 Buskrørsanger 1 Lille fluesnapper 3 Pirrol 2 Karmindompap 2	Enkeltbekkasin 1 Perleugle 3 Natravn 2 Høgesanger 1 Hvidbrynet løvsanger 2
Træktælling Total	Se Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation.	618.485 (200 arter)
Observationer, talrige arter, Gedser Odde	Se Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation.	Ederfugl 170.929 Bog-/Kvækerfinke 100.028 Sortand 49.635 Ringdue 49.220 Stormmåge 30.530
Observationer, sjældne arter Gedser Odde	Se Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation.	Islom 1 Hvidnæbbet lom 2 Lunde 1 Søkonge 1 Biæder 1

Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation

Af Preben Berg

Kongeederfugl iblandt ederfugle, Saksfjed, 24. marts 2022. Foto: Preben Berg

Efter et par kortere testbesøg den 1/2 og 7/2 blev daglige obs gjort i perioden 10. februar til og med 7. juni dvs. i alt 120 dage med totalt 1041 trækobstimer. Som altid en pose blandede bolsjer med hensyn til gode og sparsomme træktotaler af de forskellige arter, mens den samlede træktotal fik endnu et dyk nedad med et par tusinde. Således havde denne forårssæson endnu engang den hidtil laveste totale træksum med blot 505.410 trk., pga. lave tal af vores 2 talrigeste arter: bramgås og ederfugl. Foråret havde også sine gode dage, hvor den 1. maj nok bliver husket i ret lang tid, da vi indenfor blot ca. 70 minutter fik set lille skrigeørn, steppehøg ad. han og ikke mindst blå glente, som alle kom rigtig fint. De arktiske vadefugle fik afsluttet sæsonen med manér med lidt over 35.000 fugle sidst i maj, mens juni måned dog var usædvanlig død med blot registreret 1338 trækkende fugle. Sidstnævnte i øvrigt en tendens der er blevet mere og mere udpræget i de seneste år. Observatørerne har i foråret været Preben Berg med assistance af især Ralph Qwinten, Jesper Nelby Kristiansen, Claus Mortensen, René Christensen, Mathias Blicher Bjerregård, Sune Madsen, Ole Friis Larsen samt Jens og Linda Wiberg. I efteråret desuden Flemming Olsen og Lars Munk.

Hempel Fonden købte i oktober 2022 et stort område af Saksfjed Inddæmning (775 ha.), som i de kommende år skal omdannes til vild natur. Området støder op til de 217 ha som Fugleværnsfonden forvalter – altså et godt 1000 ha. sammenhængende naturområde!

Trækobservationer fra foråret

Det er ret sjældent at pibe svane (235) bliver registreret på mere end nogle enkelte dage i løbet af et forår, og i år var heller ikke anderledes, hvor de største dage blev 18/3 93 og 22/3 108, mens sangsvane (265) som vanligt drypper igennem sæsonen med klart flest 7/3 102. I den bedre ende lå knortegås (34.549), hvor hovedtrækket gik afsted på normal vis på dagene 20/5 17.160, 22/5 4679 og 30/5 4390 Ø. Lidt af et bundår med bramgås (45.062) på trods af flere mere egnede vestenvindsdage i maj, som dog alligevel blev uden de store forekomster. Flest 28/4 6550 som blev eneste dag med over 5000 fugle! Tredjedbeste sæson af blisgås (5298) hvor alle disse 3 år har været indenfor de seneste 5 år. Mest fut i dem var der på disse

3 dage i streg: 21/3 1869, 22/3 520 og 23/3 832. Endelig igen lidt flere af havlit (2110), som så blev 4. bedste forår med disse 2 klart bedste dage: 31/3 735 og 1/4 360. Der sås igen over 200.000 trk. af ederfugl (209.572) samt 9850 Ø estimeret udenfor obstd = 218.578 østgående i døgnets lyse timer.

Mediandatoen for forårstrækket (27/3) lå 3 dage tidligere end den gennemsnitlige dato (30/3), som så igen var en enkelt dag før den hidtil tidligste dato. Det blev til 2 dage med over 20.000: 25/3 21.660 og 3/4 21.100. Over 826.000 ederfugle er nu blevet kønsbestemt under projektperioden 2013-2022 hvoraf 96.092 dette forår dvs. 46,0% af de østtrækkende ederfugle. Hunprocenten fik endnu et nøk nedad og endte nærmest som sædvanlig på det hidtil laveste niveau: 29,5 % (30,0% i 2020). Der har siden 2017 blevet set betydelig flere af fløjsand (1306) end i de første 8 observationsår (420 i gennemsnit med 1725 i de seneste 6 år), og i år sås flest 25/4 136 og 26/4 159 Ø. Sortand (98.361) var tæt på at runde de 100.000 for første gang, men det blev dog til en mindre ny rekord. Ligesom i 2021 var der mange mindre dage og i år flest 18/3 11.790 og 3/4 6655. Af toppet skallesluger (8121) var tallene ikke specielt imponerende og endte således noget under middel og her kun en enkelt dag over 500: 13/4 504. Efter 3 gode forår 2019-2021 (hhv. 10478, 4079 og 3658) af bjergand (1792) daler totalen stadig men er dog stadig i den bedre ende i forhold til de 10 første forårssæsoner. Klart flest blev set allerede med. april (1524) med største dag 18/4 1095. Akkurat samme tendens med skeand (438) og skuffende få med højst 13/4 156. I kraft af en overraskende stor og tidlig dag blev det til næstbedste forårstotal af pibeand (7243). På denne solide rekorddag: 13/3 4183 sås næsten dobbelt så mange som den hidtidige rekord! Derimod sås der ganske få af de andre svømmeænder på denne dag, og fx ingen krik eller knarænder. Også fint var det med næstbedste år af spidsand (800), som kun er overgået af 2014 med 950 trk. Nærmest traditionen tro kun en enkelt dag på over 100, som denne gang udmøntede sig i en ny pæn rekord på årets bedste svømmeandedag i april måned: 13/4 328. Over snit af krikand (2019) hvor fuglene faldt bemærkelsesværdigt sent med hidtil klart seneste mediandato (27/4) og største dag 2/5 445.

Sortgrå ryle, Hyllekrog, 11. januar 2022. Foto: Rasmus Romme.

Stadig ringe antal af gråstrubet lappedykker (337) som havde det dårligste år i de seneste 7 år med blot en større dag: 16/4 147. Trane (3163) holder nogenlunde niveauet for de seneste 6 år på trods af kun en enkelt god dag (>200): 18/3 1498. 2022 blev et underligt år for rødstrubet lom (1549). For det første er antallet lavt ligesom sidste år, for det andet blev der igen i år set betydelig flere end normalt i februar og marts måned (hhv. 127 og 376), mens kulminationen også faldt unormalt tidligt i pri. april (596) med mediandato allerede 5. april og for det tredje sås der under den normale kulmination med. april – pri. maj blot 427. Flest fugle sås 5/4 222. Noget tyder på at nogle af fuglene er ved at tilbringe vinteren længere østpå i deres overvintringsområde inkl. østgående trækbewægelser i det tidlige forår, som så muligvis ikke når så langt i første omgang. Sortstrubet lom (235) fik endnu et nøk nedad til et nyt bundniveau. Klart flest sås i dage-

ne 21-26/4 (76). Igen i år fik dags- og totalrekorden af fiskehejre (166) en tand op og her flest 27/4 20. I samme kategori ligger totalen af sølvhejre (11) og sule (47) som kun kender en vej og det er op.

Endnu et godt år for strandhjejle (4496) hvoraf rekordantal på førstnævnte dato: 24/5 2981 og 25/5 1048. Et meget gennemsnitligt år af småspove (109) med beskedne største dagstotaler: 5/5 24, mens storspove (3619) var 47% under snit. En del af forklaringen var nok at rigtig mange af flokkerne på dagene 13-14/4 gik meget højt (omkring skyhøjde) hvorfor det tit var meget vanskeligt eller ikke muligt at finde dem. Kun 3 træktalet på over 100 med klart flest 13/4 1497 og 14/4 1495. Det gik rigtig fint med lille kobbernepe (15.287), igen over 10.000, og her røg hovedparten igennem den 24/5 12.640 (heraf en gigantflok på 3200 lige over obspladsen). Lige så godt gik det med islandsk ryle (15.334) da 24/5 3622, 26/5 4331 og 30/5 4385.

Døgnrytme Storspove

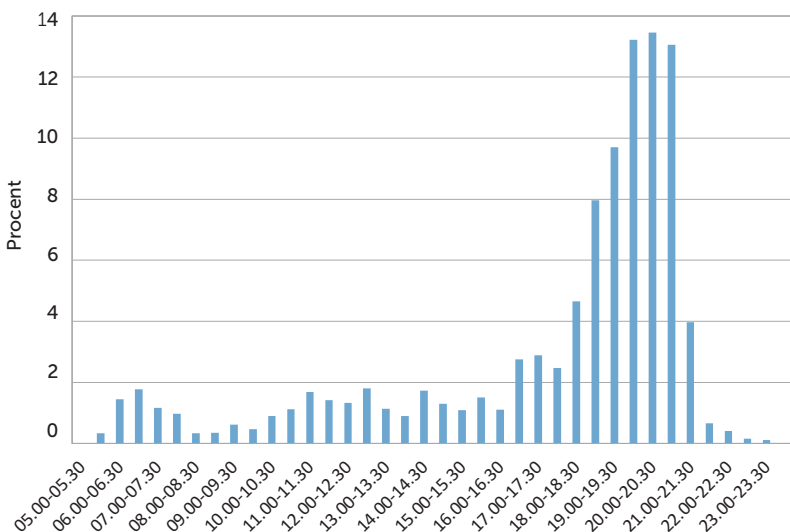

Fig. 1. Procentvis fordeling af Storspove i halvtimes perioder over alle døgnets lyse timer (dansk sommertid UTC+2). I alt 104 dage er anvendt med tilstrækkelig dækning udover hele dagen indenfor perioden 8. april – 22. april (mediandatoen +/- 7 dage) og omhandles 78.355 fugle. Solop- og nedgang ved Hyllekrog på mediandatoen den 15. april er henholdsvis kl. 6.12 og 20.17 og varierer +/- 13-16 min. indenfor de anvendte obsdage fra mediandatoen.

Rødtoppet fuglekonge, Saksfjed, 18. marts 2022.
Foto: Preben Berg.

Efter et godt år sidste forår er vi tilbage på et antal under middel af almindelig kjove (62). Det startede ellers meget godt med landets første i år den 25/3 samt 5/4 7, 7/4 21 og 14/4 6, men så gik det galt, da der resten af sæsonen blot sås 18 fugle! Det er i øvrigt nu 4 år i træk uden en eneste mellemkjove (0), hvilket står i skarp kontrast til i alt 29 fugle i de første 10 forårssæsoner! Dvärgmåge (9233) var rimeligt godt kørende igen i år, men arten kom dog ret sent i gang, da første to cifrede antal først sås 5/4 (27). Årets trækdage på over 1000: 1/5 1695, 4/5 1697 (815 på en time) og 5/5 1298. Første og sidste dag med over 100/dag blev hhv. 7/4 og 10/5, hvor sidstnævnte dato også blev hidtil største ungfugledag i arkivet med 221 imm. (over 198 2K med bl.a. 62 og 72 i flok!). Et bundskrabearår af dværgerterne (35) samt samme kedelige historie med sorterne (35). Endnu engang fine tal på fjordterne (7711) og igen i år kraftigt sammenfald med dvärgmågetrækket: 1/5 1041 4/5 1260, 5/5 1555,

	Forår	Efterår
Trækdækning	7/2 – 7/6 (dagligt)	14/8 – 27/11 (ikke dagligt)
Observationer, almindelige arter	Knortegås 34.549 Blisgås 5298 Ederfugl 209.572 Sortand 98.361 Pibeand 7243, flest 13/3 4183 Gråstrubet lappedykker 337 Trane 3163 Rødstrubet lom blot 1549 Strandhjejle 4496, flest 24/5 2981 Lille kobbersneppe 15.287, flest 24/5 12.640 Islandsk ryle 15.334 Dvärgmåge 9233 Sortterne sølle 35 Fjordterne 7711 Solsort 15/3 445 rst.	Huldue 2094 Hvøpsevåge sølle 583 Rød glente 1291 Blå kærhøg 63 Hedelærke 235 Bog-/kvækerfinke 2/10 160.000 Bjergirisk 31/10 1400 og 12/11 620 R
Observationer, usædvanlige arter	Kongeederfugl 14+24+29/3 1 ad M T Turteldue 10/6 1 rst. Hvid stork 11 T + 8-20 R Lille skrigeørn 1/5 1 3K trk. Hedehøg 2 T + 2 R Sort glente 19 T + 5 R Pirol juni 9 obs af 1-2 syng. Biæder 4/6 1 trk. Karmindompap 4 Gulirisk blot 16/5 1 trk.	Kærløber 4 FU Damklire 20-26/8 1 1K rst. Søkonke 20/10 1 rst. Steppehøg 1 T + 2 R Sort glente 11 T + 9 R Aftenfalk 5 trk. + 2-3 rst.T Rødstrubet piber 3 Markpiber 30/8 1 rst.
SU-arter	Blå glente 1/5 1 trk.	

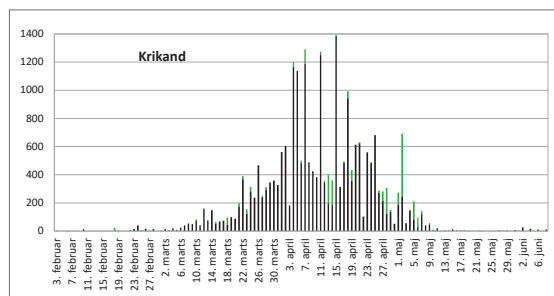

Fig. 2. Tidsmæssig fordeling af trækkende krikand ved Hyllekrog i årene 2009-2022. Grøn søjle angiver fugle set i 2022, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2021. Fuglene er set indenfor perioden 3. februar – 8. juni med mediandato den 11. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 24. marts og 28. april. Forårstotalerne har ligget imellem 778 og 2585 med et gennemsnit på 1683 fugle.

6/5 1749. Ligesom i 2019 og 2020 et meget tamt antal af havterne (1098) med blot 3 dage med over 100 – bl.a. 6/5 328.

Generelt et OK forår for rovfuglenes vedkommende med undtagelse af musvåge og falke generelt. Totalt blev det til 2662 trk. rovfugle, hvilket er 295 mindre end sidste år. Af fiskeørn (51) sås flest 11/4 6 og 27/4 6, mens hvøpsevåge (546) havde 5 dage med over 50 og her flest 15/5 179. Næstbedste år af rørhøg (174) samt 4. bedste år for blå kærhøg (35), hvor der af førstnævnte sås 11/4 19 og 15/5 16 samt af de blå med flest 4-5/dag. Omsider sås igen lidt flere af hedehøg (2 trk. + 2 rst.) mens kun en enkel steppehøg. Spurvehøge (561) klarede sig hæderligt uden at tallene som vanligt er særligt høje: max. 26/4 70. Igen en forbedring af havørn (53) med disse største 'bæltkrydsninger' (enten NØ eller SV-gående) godt spredt udover forårssæsonen med flest 3/4 6. Næsten en tangering af rekorden fra 2018 af rød glente (152) med flest 7/3 17 og 29/3 14, mens 3. bedste år af sort glente (19 T + 5 R) med topdagene 26/4 3, 27/4 4 og 25/5 3. Feldvåge (6)

Blisgæs, Saksfjed, 21. marts 2022. Foto: Preben Berg.

kom igen på lystavlen efter det kiksede sidste år, mens laveste tal på musvåge (970) i de sidste 7 år med flest 26/3 117. Meget tæt på det præcise gennemsnit af tårnfalk (60) samt lidt under gennemsnittet sås af dværgfalk (18) hvor klart flest 12/4 4. Også et meget gennemsnitligt tal af lærkefalk (8 T + 1 R), mens det kun lige akkurat lykkedes at komme på tavlen for vandrefalk (1) med en sølle fugl!

Observationer fra efteråret

Efterårets resultat for rovfuglene blev det dårligste i de sidste 6 år (5769), hvilket hænger sammen med hidtil laveste total

af hvepsevåge (sølle 583) samt også lav total af musvåge (1071). Største antal af hvepsevåge blev 30/8 230 trk.

På den positive front var igen i år rød glente (1291) med totalt mindst 557 fugle i dagene 8-10/10, mens også blå kærhøg (63) gav rekordantal og her flest 2+11/10 hvor begge dage 12 trk. Af øvrige arter kan nævnes huldue (2528) - flest 18/10 588; trane (1034) med 19/10 400 trk samt hedelærke (235) med højst 42/dag, men igen med et begrænset antal registreringer.

Meget mere om træktællingerne kan findes på www.dofstor.dk/traektaelling-hyllekrog

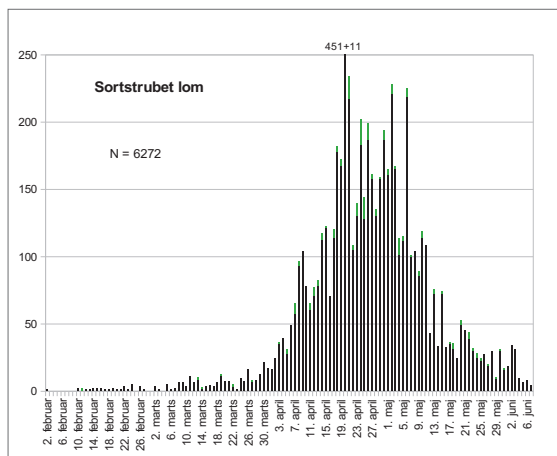

Fig. 3. Tidsmæssig fordeling af trækkende Sortstrubet lom ved Hyllekrog i årene 2009-2022. Grøn søjle angiver fugle set i 2022, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2021. Fuglene er set indenfor perioden 2. februar – 7. juni med mediandato den 26. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 9. april og 15. maj. Forårstotalerne har ligget imellem 235 og 1071 med et gennemsnit på 448 fugle.

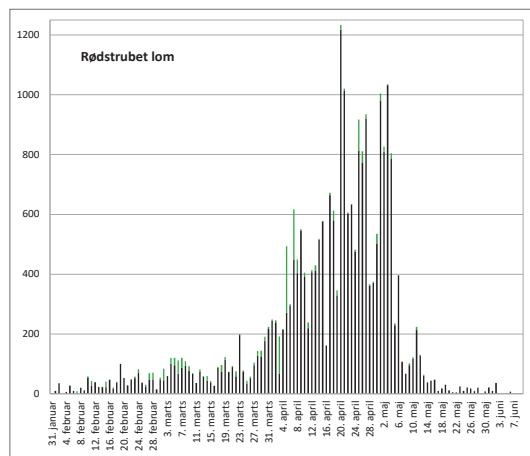

Fig. 4. Tidsmæssig fordeling af trækkende Rødstrubet lom ved Hyllekrog i årene 2009-2022. Grøn søjle angiver fugle set i 2022, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2021. Fuglene er set indenfor perioden 31. januar – 9. juni med mediandato den 20. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 19. marts og 4. maj. Forårstotalerne har ligget imellem 1260 og 2915 med et gennemsnit på 1797 fugle.

Gjerrild Fuglestation

Af Jørgen Staarup Christensen, Kent Olsen, Rasmus Due Nielsen,
Jonas Dencker Kjærgaard og Mogens Stoustrup Jensen

Aftenfalk 1K, Gjerrild Batterivej, 21. august 2022. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Indledning

Der var god dækning hele året med i alt 179 observationsdage. I foråret samlet 87 dage, heraf 78 dage med totaltælling, og i efteråret 92 dage, heraf 81 dage med totaltælling. Til sammenligning var der i 2021 dækning 181 observationsdage, heraf 94 i foråret og 2020 228 dage, heraf 125 i foråret.

Om foråret er det som altid vigtigst, at alle dage med godt trækvejr bliver dækket. I 2022 missede vi desværre flere gode dage, specielt en periode med varme og østenvind i april.

Antallet af observationsdage i efteråret var typisk mellem 13 og 16 dage per måned, flest i november med 21 dage og færrest i december med blot 8 dage. En fin artsbredde med samlet 217 arter i området, heraf 215 fra lokaliteten Nordstrand Øst, der som tidligere år udgjorde den primære obs-post.

Forår

For tredje år i træk var det et relativt køligt forår med vind overvejende fra vest, dog flere korte perioder med østenvind, både marts, medio-ultimo april og medio maj. Det skiftende vejr og vindretning (og varierende vindstyrke) gav en lidt ujævn sæson. Der var koldt vejr i det meste af Europa, også Sydeuropa, især fra ultimo marts til medio april, hvilket nok var en medvirkende årsag til, at selv dage med fint trækvejr og optimal vind i denne periode kunne være overraskende stille.

Fuglemæssigt blev året lidt en pose blandede bolsjer, hvor der var mange dage med beskedent træk. For nogle arter blev sæsontotalen langt under normalen, for fx sangsvane, mursejler og landsvale, mens der for fx hedelærke og gul vipstjert blev noteret nye forårssæsonrekorder.

Vejr og fugle

Januar til medio februar

Starten på året var med hyppig nattefrost, uden at det rigtigt blev vinterligt. Ultimo januar og februar ofte med blæsende vejr, og især februar var en regnfuld omgang, hvorfor trækket først rigtig kom i gang de sidste dage af februar. Dog rørte grønsikken tidligt på sig med 31/1.1.239 Ø og samlet et fint år med 17.215 T.

I januar igen mange gæs (6 gåsearter) og sangsvaner i baglandet, og i år flere kortnæbbede gæs, max. 31/1.34 R ved Batterivej, og på Norddjurs som sådan op til 239 R mellem Fjellerup og Bønnerup. Kun forholdsvis få havdykænder i perioden, der desuden bl.a. bød på nordisk lappedykker 3, samt igen bjergpiber og lapværling rastende ved Batterivej.

Ultimo februar til ultimo marts

Fra ultimo februar var der flere dage med tørvejr og svage vinde, dog ofte stadig let nattefrost og fint træk af typiske arter med gæs, huldue, misteldrossel, finker inklusiv grønsikken, de første røde glenter, musvåger og vandre-

falke, og især større træk på dage med øst/sydøstenvind og frostfrie nætter i perioden 10-21/3. Her sås rekordtræk af både hedelærke (10-11/3 210 R/T) og allike. Også flere dage med mere end 100 musvåger og igen i år fremgang i antal af blisgås med ny forårsmax 1.036 T. Omvendt sås kun et beskedent antal sangsvaner, muligvis grundet i østenvind i perioden, hvor trækket normalt kulminerer. Fortsat fremgang for sortstrubet bynkefugl, hvor der ultimo marts var et par på Præsteeng og tre par langs Nordstrandskysten. Dog opretholdt kun ét par territorie indtil juni, og modsat sidste år blev ingen udflyjne unger set.

April

April startede med en periode med solrigt vejr og vind fra skiftende vindretninger (mest vest), men køligt (ofte nattefrost) indtil medio april, også i påsken, som i år lå 9-17/4. Vejret i selve påsken var mere varieret, men oftest med sydlig og vestlig vind, men fint træk 12-13/4 i forbindelse med østenvind med bl.a. årets største duetræk-dage og årets første Steppehøg 14/4.

I perioden også stor ankomst af rødtoppet fuglekonge med flere fugle i baglandet, især medio april (16-18/4) 6 sy Gjerrild Nederskov, Gjerrild Overskov, Emmedsbo Plantage og Præsteeng.

Som i 2021 var der forholdsvis sen ankomst for afrikatrækkere, fx sås den første landsvale 13/4, hvor middeldato for ankomst 2015-2020 er 5/4.

Efter påsken fulgte en god periode med varmere vejr og østenvind, men desværre ingen dækning ved Gjerrild, hvilket uden tvivl har haft indflydelse på sæsontotaler for spurvehøg, fiskeørn og kærhøge.

Maj til primo juni

Maj startede med lave middeltemperaturer (under 15 gr.) og blæsende vind ofte fra vest, så kun beskedent træk, dog 1/5 Rødtoppet fuglekonge 6 sy i området fordelt med 2 i Gjerrild Nederskov og 4 i Gjerrild Overskov, og skovsanger-fald med 14 i Gjerrild Over- og Nederskov og Albæk, samt 1 ved Nordstrand Øst.

I perioden 16-20/5 fulgte en østenvindsperiode med

varmt vejr og fine maj-arter (skestork, pomeransfugl, pirol, biæder, nordlig blåhals) og mange gule vipstjerter, mens rovfugletrækket aldrig rigtigt kom i gang, og samlet kun relativt få hvepsevåger og meget få lærkefalke.

Ultimo maj til primo juni (sidste obs-dag 6/6) blev en meget stille periode uden nævneværdigt træk, og det sædvanlige nordgående fældningstræk af canadagås udeblev nærmest, hvor kun knap 40 fugle blev talt.

Rovfugletrækket

Rovfugletrækket i 2022 trak ingen overskrifter, medmindre man kigger på bundrekorder for sort glente 1 (som i øvrigt blev set 3/3), lærkefalk 6, fjeldvåge 8 (dog kun 6 i 2021) og fiskeørn 34. Årstotaler for rød glente 364, havørn 27 og tårnfalk 212 var i den høje ende af skalaen, mens kun rørhøg med 145 T kom over gennemsnittet fra de seneste 10 års træktællinger for alle øvrige rovfugle. Træk af steppehøg (3, som er gennemsnit) var dog fint.

Musvågetrækket var lige under gennemsnit med 2.860 T/TF, men ingen store dage over 200. Trækket havde to toppe; først primo-medio marts (max. 19/3 144 Ø), medio-ultimo april (max. 26/4 168 TF). Forekomst af rød glente kulminerede medio-ultimo april, hvilket var en uge senere end normalt; max. 23/4 28 TF.

Sommer og efterår

Efterårssæsonen startede 15/6, hvor returtrækket af vade-fugle og fældningstræk af havdykænder udgør de primære trækbevægelser. Dog registreres også stadig et sparsomt forårstræk af efternølere, især hvepsevåge og kærsanger. Årets eneste kærsanger blev først noteret 18-19/6, hvorfor det blev et ualmindeligt dårligt år for denne art.

Samlet set blev efteråret ganske fint med mange arter og sædvanligvis mange havdykænder og alkefugle.

Medio juni til september

Først i perioden var vejret først solfattig med vestenvind og hyppig nedbør, men fra medio juli til medio august

Sorthovedet måge, 1K, Gjerrild, 29. september 2022. Foto: Jonas Dencker Kjærgaard.

Nordlig blåhals, Gjerrild Nordstrand, 17. maj 2022. Foto: Stephan S. Lund

fulgte en periode mest med flot sommervej og varme fra øst. Herefter mere efterårsagtigt med vestenvind og ofte ret blæsende, men stadig lunt vejr.

Ankomst af sortand sås fra ultimo juni, men især fra ultimo juli, og trækket kulminerede ultimo august til primo september med 40.000 NV; max. 1/9 14.070 NV, samt en lille top medio september 10.000 NV og igen primo oktober med knap 14.000 NV. I samme periode også et fint træk af fløjsand med knap 6.000 NV, max. 31/8 1024 NV.

Vadefugletrækket fra juli til september var beskedent, men samlet blev 24 vadefuglearter noteret, hvor talrigeste arter var strandskade 517, hjejle 1.479 og almindelig ryle 931. Desuden rastede en odinshane 17/8 i Gjerrild Bugt, hvilket var første fund af arten ved Gjerrild.

I perioden sås splitterne 2.992, fjordterne/havterne 948, dværgerterne 21, sorterne (20/7), almindelig kjove 79, heraf 52 medio-ultimo september, storkjove 2 og lille kjove 1 (11/9; 1K MF). Desuden en 1K sorthovedet måge (25/9).

Rovfugle i perioden var hvepsevåge, rød glente, havørn, rørhøg, blå kærhøg, fiskeørn, tårnfalk, dværgfalk, vandrefalk og en enkelt aftenfalk (21/8; 1K); hyppigst var rørhøg med 22 T (primært 1K).

Fra perioden i øvrigt bl.a. natravn (14/8; trådt op i klithede) og rovterne (10/9).

Oktober til december

Vejret i oktober var relativt lunt og solrigt med den første rimfrost omkring 20/10, november var lun og grå og

ret blæsende både primo og medio november, mens december blev kold med sol og sne sidst på måneden. Alk ankom til normal tid med 20/10 5.000 T, og forekomsten kulminerede i november med flere store dage på >15.000 Alke, max. 11/11 16.170 SØ + 3.490 NV. Desuden sås også mange store dage på 15.000-25.000 alke ved Fornæs, og formentlig rastede i år > 30.000 udfør Nordøstdjursland i ultimo oktober og november.

Første indtrækkende sangsvaner sås 19/10, men arten skuffende med kun 136 indtrækkende sammenlignet med normalt 300-700 svaner, og første pibesvaner sås 22/10 med kun 5 indtrækkende i år.

I perioden sås også pænt med rødstrubet lom, gæs og ænder, mens eneste større småfugletræk i år udgjordes af sanglærke 1.023 primært indtræk, allike 3.113 indtræk, gråsikken sp. 3.025, grønsikken 1.835, kvækerfinke 5.830 og lille korsnæb 989, og igen mange bjergirisk 597, snespurv 219 T og lapværting samlet 10 iagttagelser, der formentlig overvejende omhandler samme individ. Desuden et lidt større år for silkehale med 290.

Fra efteråret i øvrigt mange pæne forekomster og antal med rødstrubet lom 906 T, max. 1/12 110 T, nordisk lappedykker 11, sortgrå ryle 69 (ny dagsmax 22/10 21 Ø), dværgmåge 37 (ny dagsmax 5/11 32 V), bjerglærke 24 og stor korsnæb 89 T. Desuden lille skallesluger 1 han Ø (23/11), mellemkjove 1 (5/10), sorthovedet måge 1 1K (21/10), bjergpiber 4 og hvidsikken 3 R (20/10) i flok med nordlig gråsikken.

Biæder, Gjerrild Nordstrand, 17. maj 2022. Foto: Stephan S. Lund.

	halvår	halvår
Dækning	4/1-6/6 (87 dage)	18/6-27/12 (92 dage)
Ringmærkning total	Ingen	Ingen
Observationer almindeligste arter (fem talrigeste)	Bog-/kvækerfinke 48.854 Ringdue 24.365 Allike 16.763 Sortand 6.983 Engpiber 4.834	Alk 115.600 Sortand 107.689 Fløjsand 10.635 Ederfugl 8.834 Kvækerfinke 5.830
Observationer, usædvanlige arter/antal	Islom Sølvhejre 4 Skestork 2 Tundrasædgås Blisgås 1.036 Atlingand 4 Lille skallesluger Kongeørn Steppehøg 3 Vagtøl Klyde 5 Pomeransfugl Dværgmåge Dværgterne 2 Biæder 9 Vendehals 4 Hedelærke 315 Bjerglærke Gul vipstjert 3.892 Nordlig blåhals Sortstrubet bynkefugl 11 Rødtoppet fuglekonge 11 Korttået træløber Pirøl 2 Rødrygget tornskade 41 Stor tornskade Gulirisk Stillits 864 Stor korsnæb 15 Karmindompap 3 Kernebider 307 Lapværting	Gråstrubet lappedykker 116 Nordisk lappedykker 11 Sølvhejre 2 Tajgasædgås 92 Tundrasædgås 3 Lille skallesluger 1 Vagtøl 1 Aftenfalk Sortgrå ryle 69 Odinshane Mellemkjøve 1 Almindelig kjøve79 Storkjøve 2 Lille kjøve 1 Dværgmåge 37 Sorthovedet måge 2 Rovterne Dværgterne 21 Sortterne Mosehornugle 2 Natravn Isfugl Bjerglærke 24 Bjergpiber 4 Skærpiber 40 Skægmejse 2 Stor korsnæb 89 Lapværting 10 Snespurv 219

Ynglefuglene på Tipperne

Ole Thorup (1) og Thomas Bregnballe (2)

1. Amphi Consult. 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Engryle er i tilbagegang overalt i Danmark, og en spillende ryle er efterhånden en ualmindelig oplevelse. På Tipperne var der 9 par i 2022. Tipperne 5. maj 2022. Foto: Hans Cronert.

Indledning

Tipperne er et af Europas vigtigste yngleområder for engfugle, hvor især forekomsten af ynglende engryle, brushane og stor kobbersneppe gør stedet til noget særligt. Engryle, brushane og stor kobbersneppe er de mest truede engfugle i Europa, og der er under fem lokaliteter i Europa der har tilsvarende forekomster af alle tre arter.

Ynglefuglene på Tipperne er blevet optalt og kortlagt efter en fastlagt optællingsmetode hvert år siden 1928, og materialet fra de 95 ynglesæsoner udgør en af verdens længste tidsserier for ynglefugle. Overvågningen af fugle på Tipperne er en del af det nationale overvågningsprogram NOVANA.

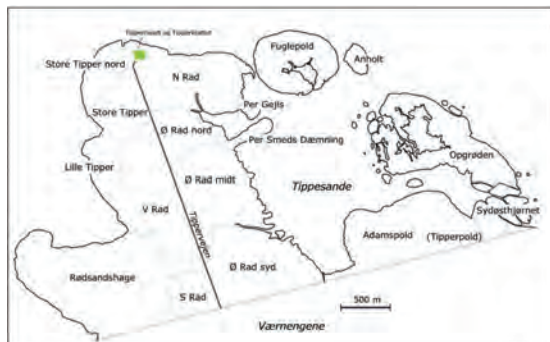
Udover de systematiske registreringer af engfuglenes yngleforekomst er klækningssuccessen i en del af rederne hvert år blevet overvåget siden 1986. Tillige er forekomsten af par med unger (ungefamilier) blevet kortlagt siden 1998, og gentagne kortlægninger af ungefamilierne benyttes også til at estimere ungerne overlevelse.

I et notat fra Aarhus Universitet (Thorup & Bregnballe 2022) præsenteres resultaterne fra overvågningen af

Stor kobbersneppe med unger, Værnengene, 22. maj 2022. Foto: Eva F. Henriksen.

de vigtigste arter i tabeller. Her i Fugleåret fremlægges blot et uddrag af resultaterne fra overvågningen af ynglefugle i 2022. Ole Thorup har sammenstillet data, og forfatterne har i fællesskab udarbejdet den endelige tekst. Anvendte stednavne findes angivet på kortet i

Figur 1. Kort over Tipperne med de benyttede stednavne.

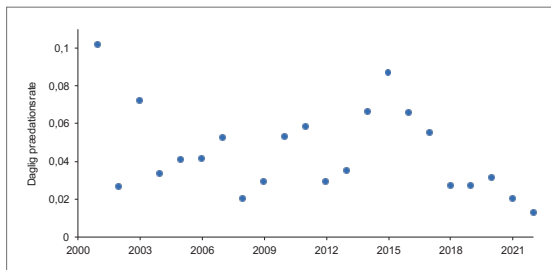
Regulering af prædatorer på Tipperne

I 2022 blev der for femte år i træk gjort en stor indsats på Tipperne og Værnengene for at regulere ræv og mårhund, der er de arter af rovdyr, der i særlig grad begrænser engfuglenes mulighed for at yngle med succes. Denne regulering betød, at engfuglene igen i 2022 fik præderet en meget lille andel af deres reder. I gennemsnit blev 1,3% af rederne med æg præderet dagligt hos de seks arter engfugle strandskade, vibe, engryle, brushane, stor kobbersneppe og rødben, og det er det laveste niveau af prædation, der er set de seneste 22 ynglesæsoner (Figur 2).

Engryle, brushane og stor kobbersneppe er tre truede arter af engfugle, og de er koncentreret på meget få lokaliteter i Danmark (Thorup 2018). Tipperne er et af de bedste yngleområder for disse arter, og de er derfor meget sårbare, hvis prædationstrykket bliver højt. Tiltagende prædation af engfugles æg og en lavere overlevelse blandt ungerne blev vurderet til at være de vigtigste årsager til tilbagegang i antallet af ynglende engfugle i Nordeuropa (Roodbergen m.fl. 2012).

I 2022 blev der mellem 26/2 og 2/5 i alt aflivet 10 voksne ræve på Tipperne, mens 3 hvalpe fandtes døde efter at være blevet slået ihjel af et rovdyr. I februar-marts blev 3 voksne mårhunde aflivet, mens 4 hvalpe blev aflivet 4/7. På Værnengene syd for grænsen til Tipperne blev der i foråret skudt 15 voksne og 2 hvalpe af mårhund.

Indsatsen med regulering af ræv og mårhund har tilsyneladende haft en stor effekt. I 2015-2017 blev i gennemsnit 7,3% af alle overvågede engfugles reder præderet pr. dag. I 2018-2022 var dette tal faldet til 2,2% om dagen – svarende til 30% af niveauet i 2015-2017.

Figur 2. Den gennemsnitlige andel af reder af engfugle (strandskade, vibe, engryle, brushane, stor kobbersneppe og rødben) der blev præderet pr. dag i årene 2001 til 2022.

Tidlig udbinding er problematisk for sent ynglende engfugle

Et højt prædationstryk på engfuglenes reder forhindrer fuglene i at reproducere sig selv, og de senere års regulering af rovdyr har betydet, at en høj andel af yngleparrene af vibe, stor kobbersneppe og rødben har fået mulighed for at klække unger. Mellem 55 og 73% af de optalte par af de tre arter sås med unger i ynglesæsonen 2022, og det er en meget høj andel hos jordrugende fugle. To arter – engryle og brushane – klarer sig noget dårligere, og det antyder, at prædation ikke er den eneste årsag af betydning til manglende ynglesucces hos de to arter.

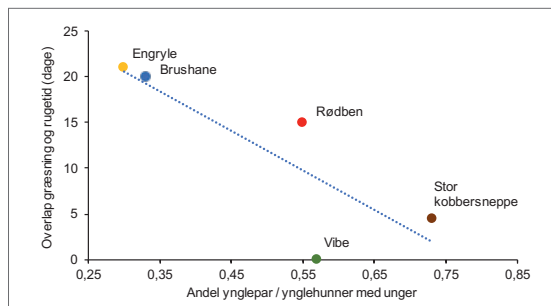
Engryle og brushane er de engfugle der starter senest med at yngle, og begge arter har en meget lang ynglesæson. Først 21/6 for engryle og 22/6 for brushane er i gennemsnit 75% af rederne på Tipperne klækket. Det betyder, at der tidsmæssigt er et stort overlap mellem, at kreaturerne udbindes på engene, og de to engfugles æg er klækket. Det er velundersøgt, at kreaturer ødelægger mange reder med æg under græsningen (Beintema & Müskens 1987, Sharps m.fl. 2015, Pakanen m.fl. 2016).

Den tidligste udbinding på Tipperne i 2022 fandt sted 12/5, hvor 169 ungkreaturer blev udbundet på ca. 66 ha på det midterste Ø Rad. Her yngler både engryle og brushane. Med denne tæthed af kreaturer kan det forventes, at der dagligt bliver ødelagt i størrelsesordenen 8-9% af de tilstedeværende reder med æg af dyrene under græsningen, hvor viben dog har en noget lavere risiko for redetab (data for vibe, stor kobbersneppe og rødben Beintema & Müskens 1987; data for engryle indsamlet på Tipperne). Kun to reder i denne fenne kunne kontrolleres efter udbindingen; ti dage efter udbindingen var æggene i begge reder af hhv. stor kobbersneppe og rødben trådt i stykker af kreaturer.

Der er gjort en særlig indsats for at undersøge omfanget af nedtrampning af reder af engryle i forbindelse med et specialprojekt om arten (Thorup 1997), men da det er meget tidskrævende at finde og kontrollere reder i kreaturfenner på en måde, så kreaturerne ikke tiltrækkes ved den menneskelige færdsel og derved ødelægger særligt mange reder, er der kun begrænset overvågning af engfugleredernes overlevelse generelt

på enge med græsning. Det præcise omfang af ødelæggelse af reder ved græsning på Tipperne kendes derfor ikke. En fornemmelse af problemets mulige omfang kan fås ved at se på sammenhængen mellem andelen af ynglepar, der får unger og omfanget af den tidsmæssige overlapning mellem græsning og arternes yngletidspunkt (Figur 3). På figuren ses en tydelig tendens til, at jo mindre overlap der er mellem græsning og reder med æg, jo større andel af parrene får unger. Datamaterialet er dog temmelig begrænset hvad angår antal ynglepar/hunner af engryle og brushane, og resultatet skal tages med forbehold.

På flere vigtige ynglefuglelokaliteter for engfugle i Danmark er det lykkedes at få græsningsaftaler i stand, der sikrer væsentligt senere udbinding i de vigtigste yngleområder for engryle, brushane og stor kobbersneppe, der alle er rødlistede som truede i Danmark. Det gælder på Bygholmengen, i Mandøes koge og i Margrethe Kog syd.

Figur 3. Andelen af kortlagte ynglepar/ynglehunner der senere registreres med unger sammenholdt med antal dages overlap mellem dato for udbindingen på enge der husede 75% af artens ynglepar i 2022 og datoen hvor 75% af artens reder i gennemsnit er klækket.

Engryle er en art der yngler temmelig sent, og den er derfor særlig sårbar overfor græsning af kreaturer i maj og juni. Denne engryle havde nyklækkede unger 21. juni 2022 på Ø Rad syd, Tipperne. Foto: Ole Amstrup.

Klyderne fik mange unger

De ynglende klyder på Tipperne fik også glæde af det meget lave niveau af prædation i 2022. Af de 31 optalte ynglepar fandtes de 23 par senere med unger, og det er det største antal ugefamilier i den periode – 1996–2022 – hvor dette er blevet systematisk optalt. 25 af parrene ynglende på Fuglepold, og her havde ynglefuglene yderligere det held, at de havde startet æglægningen tidligt i anden halvdel af april, så de klækkede unger lige før eller få dage efter at et større antal kreaturer fandt vej ud på Fuglepold 26/5, så der stort set ikke var nogle reder, der blev ødelagt af de græssende kreaturer.

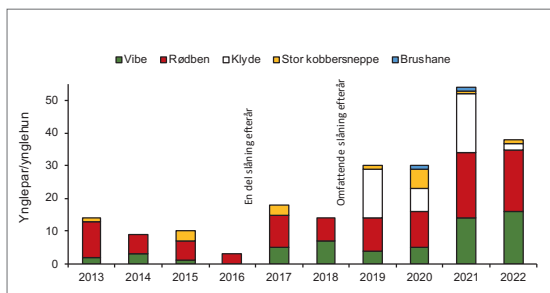
Ca. en måned efter at de fleste unger klækkede var alle eller næsten alle ugefamilier stadig i live, og ungeoverlevelsen har også været god i 2022.

De sidste ti år har antallet af ynglende klyder svinget mellem 1 og 37 par, og i 2021 var der 28. Tidligere var der ofte et meget stort antal ynglende klyder på Tipperne, og i næsten halvdelen af årene 1928–2022 ynglende mere end 100 par.

Slåning i Opgrøden

En stor del af det nordøstlige rørskovs område Opgrøden blev slået i efteråret 2021 og lå med kort vegetation ved starten af ynglesæsonen. Det tiltrak et større antal ynglende viber og rødben, og der blev optalt i alt 16 par viber og 19 par rødben i dette slåede og græssede område. Herudover var der to par klyder og ét par store kobbersnepper. Det er et forholdsvist usikkert område at yngle i, fordi det meste af arealet ligger meget lavt, og størstedelen af området blev oversvømmet under et højvande 28/5. På dette tidspunkt havde 7 par rødben, 4 par viber og 1 par klyder klækket unger. Endnu 1 par viber og 1 par rødben klækkede unger sent fra omlagte kuld, men klækningssuccessen i Opgrøden var noget under gennemsnittet på resten af Tipperne i 2022.

I en årrække blev der stort set ikke slået i Opgrøden ligesom græssende kreaturer var sjældne gæster i området. I efterårene 2016 og 2017 blev en del af Opgrøden slået. I efteråret 2018 udvidedes arealet med slåning og igen i efteråret 2021 blev en stor del af Opgrøden slået. De slåede områder tiltrak også græssende kreaturer, og de seneste år har Opgrøden været en mosaik af mindre græsgengs-stykker, slået og svagt græsset strandsump afvekslende med områder med tagrørskov.

Figur 4. Ynglende vadefugle i Opgrøden på Tipperne 2013–2022. Før ynglesæsonen 2017 blev en del af områdets rørskov slået, og i efteråret 2018 udvidedes arealet med slåning til at udgøre mere end halvdelen af Opgrøden.

Slåningen af Opgrøden har tiltrukket adskillige par viber og rødben, nogle år en lille koloni af klyde, mens stor kobbersneppe optrådte uregelmæssigt som ynglefugl med ganske få ynglepar (Figur 4). To år – i 2020 og 2021 – havde en brushhane rede i det samme ret lille græsareal.

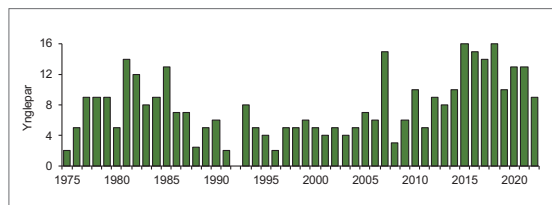
Svaler og kreaturer

Igen i 2022 var der adskillige svalereder på Tipperhuset, hvor der ynglende 9 par landsvaler og 10 par bysvaler. 9 par landsvaler svarer til gennemsnittet de seneste 20 år, mens 10 par bysvaler er det største antal, der er registreret på Tipperne. Bysvaler er en relativt ny ynglefugl på Tipperne. Fire par ynglende i 2007 og et par i 2011 og 2013. Siden 2018 har arten ynglet årligt – det første år var der to par, i 2019–2021 hhv. tre, fem og seks par.

I 1995 etablerede der sig en lille koloni med 8 par bysvaler på Nordladden på Værnengene ca. 4 km. syd for Tipperhuset. Ole Amstrup har optalt denne koloni stort set hvert år siden, hvor der var 143 par, da her var flest i 2013. Siden er antallet blevet væsentligt mindre, og i 2022 ynglende 73 par (Amstrup 2022). Det er ikke usandsynligt, at det er fra denne nabokoloni, at bysvalerne har etableret sig på Tipperhuset.

Frem til 2013 ynglende landsvalerne på fire forskellige bygninger på Tipperne. To storme ødelagde hhv. det tidligere hyrdehus Helmbankehuset og et arbejdsskur på Tippeternes materielplads, og siden Tipperhusets anneks blev revet ned i efteråret 2016, har Tipperhuset været den eneste bygning, landsvalerne har kunnet yngle på. Dette har dog ikke haft nogen negativ påvirkning på antallet af ynglepar (Figur 5).

Hvor det er problematisk for sent ynglende engfugle, der har reder på jorden, at kreaturerne bliver udbundet relativt tidligt i ynglesæsonen, er der næppe tvivl om, at dette gavner de ynglende svaler på Tipperne. I dårligt vejr med vind og nedbør ses både landsvaler og bysvaler jage insekter meget af dagen omkring kreaturerne, og bysvalerne finder deres redemateriale i den våde jord omkring kreaturerne drikkekar nær Tipperhuset.

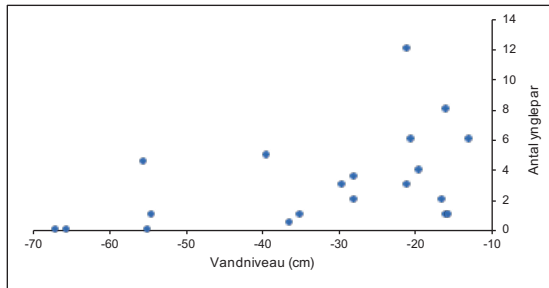
Figur 5. Antal ynglepar af landsvaler på Tipperne 1975–2022.

For tørt til atlingand og skeand

Antal ynglepar af atlingand og skeand registreres ved, at tilstedeværende par og hanner i yngletiden maj og tidligt juni optælles. Der sås ikke atlingand eller skeand på engene overhovedet i yngletiden i 2022, hvor der faldt meget lidt nedbør i april og maj, og engene var meget tørre. De sidste fugle af begge arter sås 27/4, mens der ikke var nogen observationer i maj til juli. Atlingand og skeand yngler især ved pander på engene vest for Tippervejen. Alle vådområderne her tørrede usædvanlig tidligt ud, hvor V Rads pande var tør allerede 8/5 og Rødsandsbagepanden 20/5.

I yngletiden bliver vandstanden målt ca. hver tredje dag i et målerør på V Rad. I Figur 6 sammenholdes vandstanden 5/5 med antal registrerede ynglepar af atlingand samme år de seneste 20 år. I denne periode har to tidligere sæsoner været uden ynglepar af atlingand: 2007 og 2019. De tre år uden ynglende atlingænder på Tipperne var tre af de fire år, hvor vandstanden var 55 cm under nul eller lavere (Figur 6).

I 2003-2022 var der i alt fem ynglesæsoner uden ynglende skeænder. De tre af disse år havde meget tørre enge og overlappede med år uden ynglende atlingænder.

Figur 6. Vandstanden i et målerør på V Rad 5. maj sammenholdt med antal optalte ynglepar af atlingand 2003-2022. Vandstand 0 cm er en vandstand hvor vandets niveau svarer til niveauet af jordoverfladen omkring målet. -50 cm markerer at vandniveauet er 50 cm lavere end jordoverfladen.

Referencer

- Amstrup, O. 2022: Ynglefugle 2022 på Værnengene og Høje Sande (kun skestork). – Upubliceret arbejdsrapport til DCE, Aarhus Universitet.
- Beintema, A.J. & G.J.D.M. Müskens 1987: Nesting success of birds breeding in Dutch agricultural grasslands. – *Journal of Applied Ecology* 24: 743-758.
- Pakanen, V.-M., S. Aikio, A. Luukonen & K. Koivula 2016: Grazed wet meadows are sink habitats for the southern dunlin (*Calidris alpina schinzii*) due to nest trampling by cattle. – *Ecology and Evolution* 6: 7176-7187.
- Roodbergen, M., van der Werf, B. & Hötter, H. 2012: Revealing the contributions of reproduction and survival to the Europe-wide decline in meadow birds: review and meta-analysis. – *Journal of Ornithology* 153: 53-74.
- Sharps, E, J. Smart, M.W. Skov, A. Garbutt & J.G. Hiddink 2015: Light grazing of saltmarshes is a direct and indirect cause of nest failure in Common Redshank *Tringa totanus*. – *Ibis* 157: 239-249.
- Thorup, O. 1997: Langtidsstudier af Baltisk Ryle på Tipperne. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 91: 50-51.
- Thorup, O. 2018: Population sizes and trends of breeding meadow birds in Denmark. – *Wader Study* 125(3): 175-189.
- Thorup, O & T. Bregnballe 2022: Ynglefugle på Tipperne 2022. – Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 2022 nr. 86. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2022/N2022_86.pdf

Hjejler over Tipperne 12. november 2022. Foto: Mathias Glavind.

Fanø Fuglestation

Af Søren Brinch og Vagn Lind

2022 blev Fanø Fuglestations 6. år som etableret station, og året blev på flere områder et meget bemærkelsesværdigt og spændende år. Men også et vemodigt år, idet en sand ildsjæl, der med en stor indsats og bejstring havde besøgt Fanø Fuglestation, gik bort kort efter årets udløb. Franck Ishøj skal med denne rapport mindes for hans stærke personlighed og positive glade nærvær i 10 fantastiske dage i 2022.

Fanø Fuglestation er ikke længere kun en virtuel fuglestation, idet vi har fået lokaler i både Nordby og Sønderho således, at vi med konceptet 'Birds, Bed and Breakfast' kan tilbyde frivillige gratis overnatning og morgenmad samt kursusfaciliteter. Vokseværket for stationen fortsatte, og fuglestationens facebookside voksede i 2022 fra omkring 1987 til 2180 medlemmer – en vækst på næsten 10%.

Fuglemæssigt satte året 2021 sig stærkt med primært det største antal steppehøge – i alt 15 – 1 ad han og 14 1k trak over Sønderho primært medio september. Af sjældenheder var især vestlig middelhavsstenpikker og grønlandsk blisgås fra 30/11 til 31/12 publikumsmagneter, der trak mange besøgende til Vadehavsoen. I den mere kuriøse afdeling hører et yngleforsøg af bjergvipstjert til. Den er almindelig som trækfugl på Fanø, men har så vidt vides aldrig ynglet før. Yngleforsøget var ved en af Fanøs få bække bag Mindelunden i Sønderho, men tilsyneladende bar det ikke frugt, for der blev ikke observeret yngel.

1.479.452 trækkende fugle primært i efteråret, hvorunder 451 trk. bjergvipstjert, 427 ringdrossel er interessant, og de store dage var i 2022 især 9/10. Disse tal er naturligvis behæftet med visse usikkerheder, da der forekommer meget store trækdage, hvoraf den største i 2022 slog alle rekorder med mere end 400.000 fugle. Hvem kan tælle til 400.000 på 5 timer? Oktober måned er størst af alt på Fanø, da vi her har nogle af de mest talrige arters træk gennem Danmark. Arter som vindrossel, bogfinke, kvækerfinke, ringdue og engpiber spæder rigtig godt i kassen, og 1.254.873 trækkende fugle på én måned er stort. Men at én dag 9/10 kunne producere mere end 400.000 trækkende fugle over Sønderho er svimlende flot.

Trækket i år blev stort af mange grunde: Meget østenvind, der sender fugletrækket ned gennem Danmark og Skandinavien ud mod den danske vestkyst. Meget få regnvejrsgage, der vil drive trækket andre steder hen. Men det er ikke metoden vi bruger til at registrere fuglene på, der i år skaber et større træk, for den er bortset fra få forbedringer konstant og standardiseret. Vi tæller fra præcis det samme sted den lille Høneklit fra solopgang og indtil trækket ebber ud efter typisk 2-5 timer. Vi tæller hvert år fra 11. august til 11. december. Endelig dækker vi med teleskoper, håndkikkerter og fotodokumentation en lige linje fra det nordvestligste af Langejord til det nordøstligste af Keldssand. Et synsfelt på ca. 4,5 km.

Grønlandsk blisgås, Sloen, Fanø, 8. december 2022. Foto: Søren Brinch.

Steppehøg Hønen, Fanø, 8. september 2022. Foto: Søren Brinch.

Fugletrækket er fascinerende og stadig lidt mystisk, selvom teknologiske muligheder har givet os endnu flere svar. Men nye svar giver også anledning til nye

Ringmærker Vagn Lind på vej tilbage fra netrunden med fugle i poseerne. Foto: Søren Brinch.

spørgsmål. Sokrates er kendt for citatet "jo mere jeg ved, jo mere ved jeg, at jeg intet ved", og den gælder også indenfor naturvidenskaben, såvel som samfundsvidenskaben. Vi afdækker konstant nye trækmønstre for de forskellige arter af fugle, der passerer Fanø. Det vi ser i december på Fanø Fuglestation, er det sidste og fåtallige træk af arter som mørkbuget knortegås, bramgås samt sjagger. Men også blisgås, kortnæbbet gås, stor korsnæb og skærpiber trækker sydøst over Høneklitten i de mørke november- og decemberdage. Enkelte rovfugle som spurvehøg, musvåge og fjeldvåge kan godt ved pludselig kulde foretage det såkaldte kuldeflugt, hvor de søger mod varmere egne.

I august starter trækket med insektædere som skovpiber, gul vipstjert, svaler, sangere og fluesnappere, der trak over Hønen. September og oktober skaber de største dage med drosler, finker og pibere. Når alle ydre betingelser er til stede for et stort træk – næsten vindstille, sigtbarhed på mere end 25 km og så netop der, hvor de meget almindelige arter som bogfinke og vindrossel peker med deres hovedtræk, så forekommer disse rekorddage, hvis der er nogle til at tælle dem. Det er vi på Fanø Fuglestation, fordi vi systematisk, standardiseret metodefast tæller og ringmærker. Vi arbejder med videnskab og søger ikke kun de sjældne fugle. Således nåede Vagn Lind i runde tal op på 1650 ringmærkede fugle

Forekomsten af 8 grønlandske blisgæs på Fanø fra den 30/11 blev ikke bare en af de største flokke fundet i Danmark, det blev også den mest stationære forekomst, da deres tilstedeværelse varede 4 måneder og gik ind i 2023 med 3 måneder.

Fugletræk giver ikke bare store antal af fugle men også sjældne fugle, der pludselig optræder langt fra deres normale yngleområde og i særdeleshed langt fra deres normale trækkorridor, hvilket ses af nedenstående tabel

På Fanø Fuglestation formidler vi viden om Fanø fugleliv, for at gøre mennesker og fugle glade. Det er vores mission, og det giver mange besøg af gæster.

Vi arrangerer minimum 20 ture om året og har vores berømte pop-up ture, når der pludselig optræder sjældenheder.

Alle er velkomne til at besøge os ude i felten og på stationen til hyggelige konstruktive samtaler om fugle og fugletræk, eller hyre os til det meget spændende foredrag om 'Fugletrækket og de helt store bedrifter' med film og den nyeste viden.

	Forår	Efterår
Dækning	Uregelmæssige og sporadiske trækobservationer, faste rasteoptællinger.	Ringmærkning 14/8-28/8 samt 26/10 – 6/11 Trækobservationer hele året, men standardiseret og metodefast fra 11/8 til 11/12 af fast observatør fra Hønen og næsten dagligt rasteoptællinger på Fanø Strand og Hønespidsen.
Ringmærkning total	Ingen ringmærkning	1650
Sjældnest ringmærkede arter	-	Sydlig nattergal
Trækkende fugle	11.936 11.502 (2021)	1.467.516 1.453.258 (2021)
Observationer almindeligste arter, maksimumstal	Sølvmåge 4.000 5/2 Almindelig ryle 8.200 9/4 Islandsk ryle 8.000 29/4	Bogfinke 283.000 9/10 Kvækerfinke 51.000 9/10 Vindrossel 110.000 12/10 Ringdue 13.180 20/10
Observationer usædvanlige arter/ antal	Sort glente Lunde 3 – alle døde Hvidbrystet præstekrave 33 Gråmåge 2 Middelhavssølvmåge Hærfugl Sandterne 2 Bjergpiber 3 Sorttrygget hvid vipstjert 4 Sydlig nattergal Gulirisk 3	Steppehøg 15 Grønlandsk blisgås 8 Gråmåge 2 Middelhavssølvmåge 3 Mellemkjove Hvidbrystet præstekrave 44 Pomeransflugt 3 Søkonge Storpiber Bjergpiber 4 Sorttrygget hvid vipstjert Stor korsnæb 19 Sibirisk gransanger Hvidbrynet løvsanger Himalayasanger
Observationer sjældne arter	-	Vestlig Middelhavsstenpikker Schwarz' Løvsanger

Ringmærkning i Strandkrottet, Sønderho, juli-nov. 2022

- sammenligning med tallene fra 2018-21 (2020 ikke medtaget, da perioden var så kort!)

Ringmærkning foretaget af Vagn Lind (B-272) i perioden 18. juli. – 14. nov. 2022). 18/9 – 17/10 var der ingen mærkning. Desuden flere pauser af skiftende varighed pr. gang pga. dårligt vejr eller andet fravær.

Der blev mærket som tidligere år: (½ time før solopgang og 5 timer frem), nogle dage dog lidt længere, andre lidt kortere! Op til 129 meter net (vindafhængigt).

Lyd anvendt som lokkemiddel fra august – november, men kun med 1 afspiller. Især Sivsanger, Skovpiber, Rørspurv. Kortvarigt forsøgt med andre arter.

Bemærk de høje antal af: Skovpiber (reagerer godt på lyd), Blåhals (pga tidlig opstart), Gråsisken (på 2 dage, den sidste med lyd), Rørspurv (bedre antal end sidste år, hvor der også blev brugt lyd i perioden), Løvsanger (tidlig opstart)

Bemærk lave antal af: Jeg havde forventet flere Siv- og Rørsanger, da der var mange fangstdage i deres del af perioden

ART	JULI/AUG	SEP	OKT	NOV	2022	2021	2019	2018
Spurvehøg	0	1	3	0	4	1	1	1
Vandrikse	1	1	0	0	2	1	3	2
Dobbeltbekkasin	1	0	0	0	1	0	0	2
Ringdue	0	1	0	0	1	0	0	0
Gøg	0	0	0	0	0	0	0	1
Skovhornugle	0	0	0	0	0	0	0	1
Isfugl	0	0	1	0	1	0	1	0
Vendehals	2	0	0	0	2	0	0	1
Landsvale	2	1	0	0	3	0	1	2
Skovpiber	84	10	0	0	94	1	4	3
Engpiber	0	0	0	0	0	2	0	3
Gul vipstjert	0	0	0	0	0	0	6	0
Bjergvipstjert	0	0	0	0	0	2	1	0
Hvid vipstjert	0	0	0	0	0	0	1	0
Gærdesmutte	11	2	63	8	84	78	58	61
Jernspurv	12	13	3	1	29	19	34	32
Rødhals	2	19	24	1	46	36	134	66
Blåhals	40	4	0	0	44	10	31	30
Husrødstjert	1	0	0	0	1	0	0	0
Rødstjert	2	4	0	0	6	14	9	3
Bynkefugl	2	0	0	0	2	2	2	9
Sortstrubet bynkefugl	1	1	0	0	2	1	0	0
Stenpikker	0	1	0	0	1	4	2	3
Ringdrossel	0	0	0	0	0	0	1	1
Solsort	5	0	15	6	26	23	13	23
Sjagger	0	0	0	0	0	0	1	0
Sangdrossel	2	2	5	1	10	17	19	29
Vindrossel	0	0	14	2	16	13	13	4
Græshoppesanger	1	0	0	0	1	0	2	2
Vandsanger	0	0	0	0	0	0	0	1
Sivsanger	66	3	0	0	69	25	105	90
Kærsanger	1	0	0	0	1	1	7	7
Rørsanger	98	7	0	0	105	85	291	212
Drosselrørsanger	0	0	0	0	0	0	1	0
Gulbug	4	0	0	0	4	0	4	1
Høgesanger	0	0	0	0	0	0	1	2
Gærdesanger	9	7	0	0	16	3	31	26
Tornsanger	41	6	0	0	47	25	51	68
Havesanger	10	8	0	0	18	14	33	16
Munk	4	11	6	1	22	14	49	58
Hvidbrynet løvsanger	0	0	0	0	0	0	2	3
Skovsanger	0	0	0	0	0	1	0	0
Gransanger	2	8	11	0	21	16	160	80

ART	JULI/AUG	SEP	OKT	NOV	2022	2021	2019	2018
Løvsanger	222	19	0	0	241	76	198	97
Fuglekonge	0	0	13	2	15	18	84	46
Rødtoppet fuglekonge	0	0	1	0	1	0	1	2
Grå fluesnapper	0	0	0	0	0	7	2	1
Broget fluesnapper	10	1	0	0	11	19	7	5
Skægmejse	54	6	39	15	114	125	97	93
Halemejse	0	0	0	0	0	0	6	0
Sortmejse	0	0	0	0	0	3	1	2
Blåmejse	4	0	6	2	12	7	14	77
Musvit	7	1	1	1	10	5	25	16
Pungmejse	0	0	0	0	0	0	0	2
Stor tornskade	0	0	0	0	0	0	1	0
Husskade	1	0	0	0	1	0	1	0
Stær	0	0	1	1	2	0	0	0
Skovspurv	0	0	0	0	0	0	1	1
Bogfinke	1	0	4	0	5	7	13	9
Kvækerfinke	0	0	0	0	0	10	1	2
Grønirisk	7	0	0	0	7	12	4	8
Grønsisken	0	1	0	0	1	1	1	0
Tornirisk	0	0	0	0	0	1	0	0
Gråsisken	0	0	166	0	166	0	1	5
Dompap	0	0	0	0	0	0	0	2
Gulspurv	0	0	0	0	0	0	6	2
Dværgværling	0	0	0	0	0	0	1	0
Rørspurv	23	2	85	58	168	34	296	130
SUM	733	140	461	99	1433	734	1833	1345
Antal dage med mærkning	29	10	10	5	54	46	93	105
Antal 1000 netmertimer	20,6	4,9	6,1	3,2	35	25	45	53

Det samlede antal ringmærkede fugle i efteråret 2022 på **1433 stk.**, skal suppleres med 234 fugle mærket i foråret (bl.a. 14 Blåhalse og 1 Sydlig nattergal.)

Der kom til at mangle fangster fra 18/9-17/10 og 28/10-9/11 (bl.a. Rørspurve og Rødhalse) pga. mit fravær.

Aflæsning af mærkede fugle fra tidligere sæsoner

4 af Morten Jenrichs fugle:

1 Blåmejse fra 2018

1 Gærdesanger fra 2018

2 Rørsangere fra 2019

Aflæsning af mærkede fugle fra andre steder:

Et super år:

Rørsangere (2 adulte fra Belgien, mærket 2018 og 2020)

og **1 Rørsanger 1K** fra Letland og **1 Rørsanger** mærket i

år i Sydthy

1 **Sivsanger** aflæst fra Belgien, mærket året før

2 **Løvsangere** (1 mærket i Sydnorge året før og 1 svensk mærket Torhamn, Blekinge 1 måned før)

1 **Rørspurv** mærket i år på Agger Tange

I foråret desuden 1 tysk **Munk** mærket 9 dage før på Helgoland og 1 Ll. **gråsisken** mærket året før i Blåvand

Genmelding af årets fugle

Rørsanger 1K, mærket 26. aug. 2022 og aflæst af en ringmærker 6 dage senere i East Sussex, Sydengland

Tornsanger 1K, mærket 19. aug. 2022 og døde efter at

være fløjet mod en rude 13. juli 2023 i Rogaland, Norge

S. blåhals 1K hun, mærket 18. juli 2022 og aflæst af en ringmærker 20 dage senere Antwerpen, Belgien

Rørsanger 1K, mærket 28. juli 2022 og fundet død 14 dage

Blåhals fanget til mærkning. Foto: Vagn Lind.

Keldsnor Fuglestation

af Jacob Sterup

Indledning

Keldsnor Fuglestations primære aktivitet er fangst og ringmærkning af småfugle i Gulstav-området på Sydlangeland i efterårsmånederne. Fuglestationen blev etableret i 1995 af DOF-Fyn, der yder økonomisk støtte. Al aktivitet foretages af frivillige, og stationen har ikke nogen faste, fysiske rammer. Hans Rytter er leder af fuglestationen.

Denne beretning for 2022 omhandler stort set kun ringmærkningsaktiviteterne.

Observationer

Der sås adskillige fine fugle på Langeland i 2022. Året gav blandt andet to nye arter på Langelandslisten. Den første var en prærietrane, der 31/3 aflagde en kort visit ved Tranekær, fundet af Claus Dalskov. Den anden var en himalayasanger, som 27/12 blev fundet ved Vesteregn af Torbjørn Eriksen og blev på stedet året ud. Andre af årets fuglemæssige højdepunkter på Langeland var 15/5 1 trækkende lille skrigeørn ved Tryggelev Nor og Gulstav, 4/6 mindst 8 hvidvingede terner Tryggelev Nor/Nørrebal-le Nor, 24/6 2 hvidskæggede terner Tryggelev Nor, 28-30/7 1 damklire Tryggelev Nor og samme fugl 31/7-1/8 Klise Nor samt 12/12 1 1k jagt Falk rastende Keldsnor.

Ringmærkning

Seks ringmærkere deltog i ringmærkningsaktiviteterne ved Keldsnor i løbet af 2021, hvoraf Joakim Dybbroe og Hans Rytter tilsammen stod for 80 % af de mærkede fugle.

Dompap i nettet, Keldsnor, 29. oktober 2022. Foto: Hans Rytter.

Musvåge får påsat gps-sender, Keldsnor, 31. oktober 2022. Foto: Hans Rytter.

	Forår	Efterår
Dækning	Sporadisk dækning	Ringmærkning 1/8-31/10 (ikke daglig dækning)
Ringmærkning, total	78	2.154
Talrigst ringmærkede arter	Landsvale 15 Gransanger 14	Gransanger 433 Munk 274 Rødhals 264
Sjældneste ringmærkede arter		Hvidklire 1 Ringdrossel 1
Observationer, usædvanlige arter	Rødhovedet and 2 Lille skrigørn 1 Hvidskægget terne 1 Hvidvinget terne 8 Biæder 5 Rødrygget svale 1 Drosselrørsanger 3	Rødhovedet and 1 Damklire 1 Hvidbrynet løvsanger 1
Observationer, sjældne arter	Prærietrane 1	Jagtfalk 1 Himalayasanger 1

Forårsringmærkningen var begrænset til blot 5 dage med netmærkning ved Keldsnor samt lidt øvrig mærkning af blandt andet landsvaler.

I efteråret blev der mærket på i alt 41 dage mellem 1. august og 31. oktober. Dette gav i alt 2.154 mærkede fugle fordelt på 51 arter. De største fangstdage var 9/10 165 og 30/9 143. De talrigeste arter var gransanger (433), munk (274), rødhals (264), gærdesmutte (126) og gul vipstjert (100). Af mere usædvanlige arter blev der mærket hvidklire, ringdrossel og fire rødtoppedede fuglekonger. Efterårstotalen på 2.154 mærkede fugle var den laveste siden 2003. Dette skyldes en kombination af lav ringmærkningsaktivitet og et relativt lavt antal fugle pr. ringmærkningsdag.

Som en del af et projekt under Institut for Ecoscience

på Aarhus Universitet blev en musvåge fanget og forsynet med en GPS-sender i slutningen af oktober.

Aflæsninger og genmeldinger

I løbet af 2022 modtog vi rapporter om 7 fugle ringmærket på Keldsnor Fuglestation, som var genfundet andetsteds. De 3 var genfundet i udlandet. En rørsanger mærket 30/8 2020 blev i august året efter genfanget af en ringmærker i Belgien, mens en rødhals mærket 6/10 2020 blev aflæst ved Falsterbo 27/4 2022. Endelig havde en blåmejse mærket 9/10 2021 krydset Østersøen for at blive aflæst ved Neuwittenbek nær Kiel en måned efter mærkningen. Blandt genfund fra Danmark kan nævnes en munk fundet død nær Odense og to jernspurve aflæst i april ved Gedser Fuglestation.

Skægmejse, Keldsnor, 30. oktober 2022. Foto: Hans Rytter.

Rørvig Fuglestation

af Stefan Andersen og Jørgen Bech.

Aftenfalk, Hovvig, 29. september 2022. Foto: Klaus Bjerre.

Indledning

2022 var fuglestationens 50-års jubilæums år. Det har givet et unikt materiale over udviklingen af fuglelivet i Rørvig igennem denne lange periode. Rørvig Fuglestation har derfor påbegyndt en bearbejdning af den lange tidsserie, der samtidig vil beskrive Rørvighalvøen som fuglelokalitet, herunder den udvikling af naturområder der har fundet sted.

Vejrbetingelserne blev ikke de bedste i 2022. En ret mild vinter med et par NV-kulinger uden de store havfugleoplevelser ved Korshage. Især 2. halvdel af foråret, men også den senere del af efteråret, var præget af nogle meget fastlåste vejr-situationer til ugunst for de ornitologiske muligheder.

Der var som vanligt god dækning af forårstrækket med fast morgenobs. og dagobs. efter forholdene. Efteråret mere sporadisk, men altid dækning af potentielt havtræk. Hovvig systematisk optalt, ligeledes intensiv udredning af ynglefugle, i særdeleshed fokusarten rørdrygget tornskade.

Der blev set 3 SU-arter. Årets fineste fund var scopolis-skråpe – en ny art for DK og dermed Rørvig, vores 12. 'kuhls' skråpe blev dermed den første artsbestemte. At lammegrib kan ses ved Rørvig ville nok tidligere være blevet benægtet, men en 3 K fugl trak over Slettemose i juni, men blev dog rubriceret som ikke-spontan (E-art). Asiatisk fløjlsand blev set for 3. år i februar (gengangerfugl). Men også andre fine obs faldt af – som f.eks. en 1 k

aftenfalk 22 dage i september Hovvig/Slettemose og en strandkants thorshane en dag i oktober.

Vinter

Om vinteren raster et stort antal ænder ud for Rørvigs nordkyst. For tredje år i træk rastede en asiatisk fløjlsand, som kunne ses fra 22/1 – 22/3 ved kysten ud for Sandflugtsplantagen. En islom sås regelmæssigt fra midten af februar til starten af marts. Det er 3. år i træk, der raster islom langs Kysten ud for Sandflugtsplantagen. Kyststrækningen er desuden sikker for nordisk lappedykker, som toppede med 5 den 7/3.

Hovvig og markerne på Nakkehalvøen er en væsentlig vinterrasteplads for gæs. I 2022 op til 2500 bramgås, 135 blisgås, 38 tajgasædgås og 12 tundrasædgås.

En isfugl blev observeret få gange over vinteren i Hovvig.

Forår

Efter 2 år med forår næsten uden østlige vinde, hvilket er håbløst vejr set i forhold til fugletrækket i Rørvig, blev 2023 kun en anelse bedre. En stor del af det tidlige træk forløb i 2 kortere perioder 12/3 – 22/3 og 12/4 – 13/4 og gav godt rovfugletræk. Fjeldvåge kom rimeligt tilbage i 2022 efter 2 meget sløjfe år. Det blev til 112 (2021 13, 2020 31) heraf 84 12-13/4. Tallet ligger dog fortsat langt under 10 års gennemsnit på 145.

Strandhjejle, Korshage, 30. september 2022. Foto: Jørgen Scheel.

Sort glente var all time high med 16 (heraf 5 12-13/4) og slår dermed rekorden fra 2014 på 10. Også rød glente udmærkede sig med 221 heraf 68 fra 12-14/3 og slår rekorden på 209 fra 2018. To andre arter havde det bedste træk i flere år. Musvåge med 2231 det højeste tal siden 2016 og spurvehøg 1074 det højeste tal siden 2014. Steppenhøg har været årlig siden 2011. Der trak 5 mellem 7/4 og 20/4 (heraf 3 ad han), hvilket matcher trækket de foregående 5 år, hvor tallet har ligget på mellem 5 og 7. Mens duehøg næsten er forsvundet fra trækket.

Perioden bød også på 4 trækkende bjerglærke 10/3 og 1 21/3. Bjerglærke er knapt årlig i mindre antal i Rørvig. 8/3 – 21/4 blev en lille flagspætte regel-

mæssigt observeret på Korshage. Ringdroslen viste, som en af Rørvigs karakterarter, gode takter med 71 rastede og trækkende (hvilket dog ikke kunne hamle op med rekorden i 2020 på 143). To andre typiske 'Korshagearter' havde sløje år: Mosehornugle 4 og vendehals 5.

Efter trækperioden medio april blev stort set resten af foråret præget af et stabilt højtryk med nordlige vinde med deraf følgende negativ påvirkning af trækket ultimo april og langt ind i maj. Senere poppede det lidt op med hvepsevåge 241 i dagene 17/5-19/5. Lærkefalk fik et lille år (28), aftenfalk bedre med i alt 7.

Blandt småfugle kan nævnes beskedne årscifre på gul vipstjert med 1708 og engpiber 2.308. 17/5 trak en turteldue mod nord ved Brentebjerg – den første i 9 år og en art i en sørgelig deroute, der desværre deles med flere andre forårs-subhits. Her har Karmin-dompap meldt sig ind, i en nedgangsspiral og kun 2 fugle 2022, begge fra trækket. Både pirol og gulirisk optrådte med 2 ekpl., alle ret flygtige. Herudover en rastende vagtel 17/5 Nakke Nord og en publikumsvenlig natravn rastende frit fremme på Korshage 18/5. Slutningen af forårstrækket bød på en særdeles usædvanlig observation af en SV-trækkende 3k lamme-grib 16/6 ved Slettemose, der var observeret fra flere lokaliteter i Halsnæs dagen forinden. Fuglen er vurderet som ikke spontant optrædende (projektflugt fra Alperne), men spektakulært har det været.

Sommer – ynglefugle

Fokusarten rødrygget tornskade havde igen et godt år med min. 18 par og 46 unger på især kernelokaliteterne Korshage og Slettemose.

Sortstrubet bynkefugl, Korshage, 2. maj 2022. Foto: Jørgen Scheel.

Sortstrubet bynkefugl havde ligeledes et godt år med 5 par på Korshage. Desuden 1 par ved Flyndersø.

Hedelærke hænger på som ynglefugl med 0-1 par – syngende fra passende lokalitet i maj.

Bomlærke holder ved med 2 par i henholdsvis Nørrevang og Søndervang og dobbeltbekkasin med 1 par Hovvig og 1 Flyndersø.

En observation af en juv. pungmejse 8/8 i Hovvig, den første pungmejse i flere år, kunne være lokal, men er nok mest sandsynligt kommet udefra.

I Hovvig blev der optalt 770 par ynglende skarv, hvilket er en lille fremgang fra de seneste par år – 2020 (717) og 2021 (726). Tallet har de sidste 10 år svinget uden nogen trend mellem 501 og 1066.

Efteråret

Havfugletrækket 2022: En enkelt juli-obs. af almindelig skræpe.

Det blev et år, der kulminerede med en spændende periode i september med kuling over flere dage, der 14/9 – 15/9 fik den rigtige drejning mod V og NV, som aktiverer Korshage. Årets højdepunkt var passagen af en scopolis-skræpe 14/9, som gennemførte et perfekt Kattegat-loop i dagene 12/9 – 16/9 ned langs den svenske vestkyst til Nordsjælland og Korshage 14/9 for så at dukke op ved Skagen 16/9 (til 19/9). Fuglen blev hurtigt mistænkt som en scopolis. Ved Rørvig rastede fuglen i 35 minutter ud for Korshage. En fantastisk havfugleobs. – konstant i luften og ind til 400 meters afstand. Blev straks vurderet som slank og adræt for en 'kuhls' og med meget hvidt ud i håndsvingfjere. Korshage kunne dermed deltage i den kollektive dokumentation via felt, foto og video. Det var Rørvigs

første bestemte 'kuhls' og en ny art for landet. Også 4 + 6 sodfarvede skræper på de 2 dage.

Til gengæld generelt lave tal for mange af havets basisarter – faktisk bekymrende! Almindelig kjoje 11 i alt og storkjoje kun 2 er sløjt. Storkjoje og sule var rapporteret hårdt ramt af fugleinfluenza i kolonierne. Sule kunne dog præstere 725 V 14/9. Lille kjoje (3) og mellemkjoje (5) havde ret små år.

Lidt småvind i oktober med især 2/10 sabinemåge 1 k V og 11/10 1 k thorshane smukt rastende helt inde i tangopskyllet dagen igennem.

November faldt helt ud uden vind! Resultatet var et minimalt alkefugletræk, 0 søkonge for året og kun 2 ride.

Hovvig husede som vanligt store mængder andefugle. Dagsmaksimum for udvalgte arter fremgår af tabellen (der dækker hele året). Desuden rastende 1 kærølber 27/8 og minimum 2 odinshøns i perioden 15/8 – 20/9. Sølvhejre optræder efterhånden i større antal og toppede i Hovvig 8/9 med 29. Absolut mest spektakulært var imidlertid en 1 k aftenfalk på langtidsophold 7/9 – 29/9 i Hovvig og Slettemose med opvisninger i insektfangst og tillidsfuld adfærd.

Fra småfuglefronten 17/10 1-2 rastende hvidbrynet løvsanger Korshage-spidsen og 14/10 1 lapværpling Korshage. Desuden en mindre invasion af silkehale med 1265 trækkende og rastende, der toppede 27/10 med 586 trækkende Sandflugtsplantagen. Også bevægelse hos stor korsnæb med i alt 68 rastende og trækkende mellem 4/10 og 5/12.

Yderligere information om fuglelivet på Rørvig-halvøen kan findes på fuglestationens hjemmeside: www.rfst.dk

Thorshane, Korshage, 11. oktober 2022. Foto: John Rieland.

	Forår	Efterår
Dækning	1/1 - 30/6	1/7 - 31/12
Tre talrigeste trækkende arter	Ringdue 21054 Allike 15992 Bogfinke 48116	Bramgås 9429 Ringdue 6881 Allike 4207
Største dags-maksimum rastende ænder Hovvig	Hvinand 430 Troidand 560 Bjergand 460	Taffeland 109 Skeand 744 Knarand 283 Pibeand 240 Spidsand 92 Krikand 1310
Ynglefugle	Skarv 770 par Dobbeltbekkasin 2 par Rødrygget tornskade 18 par (46 juv) Rødtoppet fuglekonge 3 par Sortstrubet bynkefugl 6 par (min. 7 juv)	
Bemærkelsesværdige observationer	Asiatisk fløjlsand 1 Vagtel 1 Nordisk lappedykker 6 Turteldue 1 Natravn 1 Islom 3 Hvid Stork 1 Skestork 2 Rovterne 2 Lammegrib 1 Steppehøg 5 Sort glente 16 Mosehornugle 4 Lille flagspætte 1 Biæder 1 Isfugl 1 Aftenfalk 7 Pirol 2 Bjerglærke 5 Ringdrossel 71 Karmindompap 2 Gulirisk 2	Nordisk lappedykker 4 Sorthalset lappedykker 1 Islom 2 Sodfarvet skråpe 10 Almindelig skråpe 1 Silkehejre 1 Kærløber 2 Odinshane 2 Thorshane 1 Lille kjove 3 Mellemkjove 5 Sabinemåge 1 Sorthovedet måge 1 Kaspisk måge 1 Rovterne 5 Sortterne 4 Steppehøg 2 Mosehornugle 5 Lille flagspætte 1 Isfugl 2 Aftenfalk 1 Pungmeise 1 Bjerglærke 4 Hvidbrynet løvsanger 1 Ringdrossel 1 Bjergpiber 1 Stor korsnæb 36 Lapværling 1
Observationer sjældne/ SU arter	Asiatisk fløjlsand 1	Scopolis skråpe 1

Strandskade, Skælskær Fjord, 13. april 2022. Foto: Steen E. Jensen.

Ederfugle med ællinger Christiansø, 10. maj 2022. Foto: Sune Riis Sørensen.

Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation

Af Anders Mosbech og Anders P. Tøttrup

Endnu et år hvor Feltstationen var bemanded gennem hele forårs- og efterårssæsonen. Igennem hele perioden var Anton Lieberman ansvarlig ringmærker, som sammen med ringmærker Alex Buxton stod for feltstationen. Stationen var bemanded fra 14/3 til 30/6 og igen fra 29/7 til 13/11. I alt ringmærkedes 17.725 fugle af 84 arter fordelt med 6260 fugle i foråret og 11.465 fugle i efteråret. Det er ca. 3000 færre fugle end i 2021, hvilket især skyldes færre fugle i efterårsperioden.

Langt de fleste sjældne gæster præsenteres andetsteds i Fugleåret. Derfor kun enkelte highlights her: Rødrygget Svale (13/5), Pileværbling (19/9), Blåstjert (24/9, RI), Hvidkindet Værbling (21-23/10, RI), Dværgværbling (22/10) og Sibirisk/Steppe Gærdesanger (5-11/11).

958 rugende ederfugle i 2022 - bestanden vurderes som uændret

De rugende ederfugle blev talt 26-27. april og igen 28-29. maj. På den måde fik vi både talt de tidlige og de sent rugende ederfugle. Den første ederflugl blev set med ællinger den 22. april. Det er 4 dage tidligere end i 2021, og mange ederfugle har ruget tidligt i 2022. Resultatet af april-tællingerne var i 2022 ca. 20 % højere end i 2021. På Frederiksø taltes 434 (365) rugende hunner (resultat fra 2021 i parentes) og på Christiansø taltes 437 (341) rugende hunner. Så i alt fandt vi 871 (706) rugende hunner i april-tællingen. Resultatet af maj-tællingerne var til gengæld væsentligt lavere end i 2021 med 30 (112) rugende hunner på Frederiksø og 57 (157) rugende hunner på Christiansø dvs. vi fandt i alt 87 (269) rugende hunner

i maj-tællingen, og den samlede total for optællingen i 2022 er således 958 rugende ederfugle sammenlignet med 975 rugende ederfugle i 2021. Da vi den 28. maj så ca. 15 ederfuglefamilier på havet, der havde forladt rederne inden for få dage, og derfor ikke er talt med i redetællingerne, vurderer vi, at bestandsstørrelsen ikke har ændret sig fra 2021 til 2022. Da vi ikke finder alle reder, er den rigtige total skønnet til mellem 1000 og 1100 par ligesom i 2021.

Vi oplever, at flere ederfugle har reder skjult under buske. Det kan hænge sammen med mere predation og forstyrrelse fra måger og krager. For at kunne tælle alle ederfugle der er skjult i krat og buske med større sikkerhed, har vi sammen med Johan Castenschiold

fra Aarhus Universitet eksperimenteret med at tælle ederfugle fra en drone med thermo-sensor. Det har vi haft succes med og en videnskabelig artikel om den nye metode er på vej.

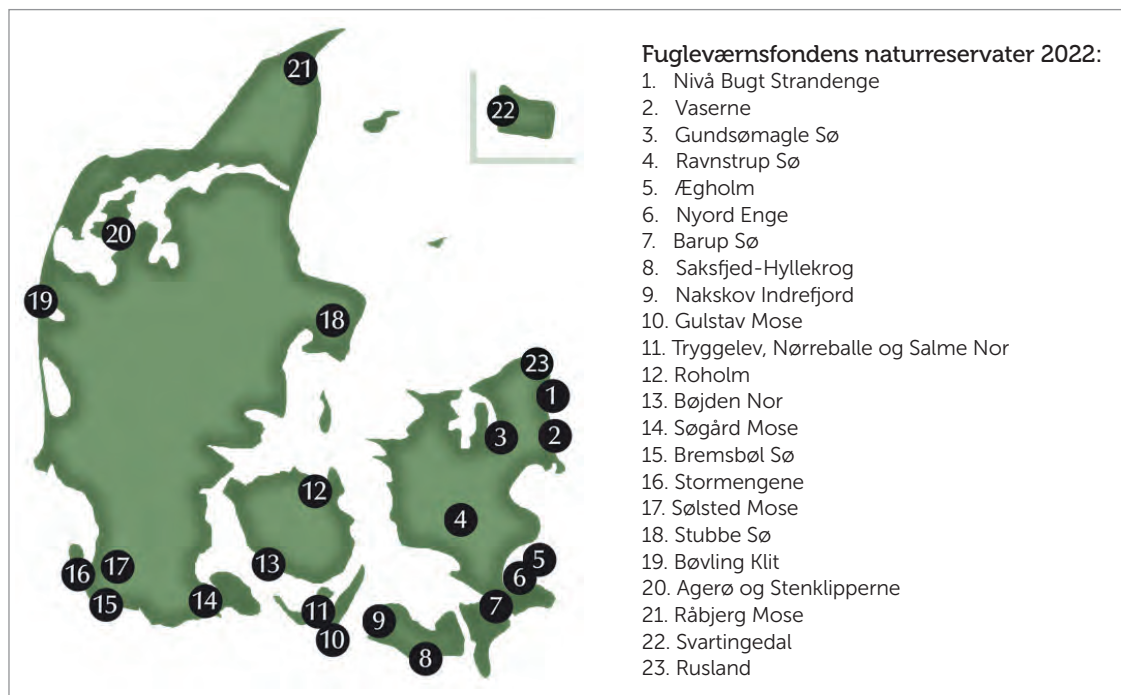
Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation får stadig flere medlemmer og uden alle jer kunne arbejdet ikke lade sig gøre. Så stort tak for alles støtte. Derudover støttes foreningen af Christiansøs Administration og Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum. I 2022 modtog foreningen også økonomisk støtte fra DOFs Videnskabelige Udvalg. I slutningen af 2022 modtog Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation fondsstøtte fra Velux Fonden til formidling. Støtten har sikret det fortsatte arbejde i 2023. Stor tak for støtten.

Lille fluesnapper, Frederiksvø, 7. maj 2022. Foto Steen E. Jensen.

Fugleværnsfondens naturreservater – status 2022

Af Jørn Dyhrberg Larsen og Stine Bærentzen

Årets gang i Fugleværnsfonden

Fugleværnsfondens fristeder for fuglene går ikke ubemærkede hen – heller ikke blandt fuglene, og 2022 blev endnu et godt år, hvis man interesserer sig for sjældenheder. Tre SU-arter blev således observeret i reservaterne, nemlig en trækkende blå glente 1/5 ved Hyllekrog, to rastende hvidskæggede tern 24/6 i Tryggelev Nor og ikke mindst en rastende nonnestenpikker 15/10 ved Bøjden Nor.

Flere andre sjældne arter var godt repræsenteret i Fugleværnsfondens reservater. Hele listen fremgår af tabel 1, men nogle stykker bør lige nævnes. Vi starter i det sydlanglandske, hvor der, ud over de ovennævnte hvidskæggede tern, forinden (4-5/6) havde rastet op til 8 hvidvingede tern i naboreservatet Nørreballe Nor. Bøjden Nor lidt længere mod vest havde også fint besøg ved flere lejligheder. Kærløber blev registreret ved to lejligheder, 23-28/5 og igen 22/7, en ung odinshane rastede fra 4-9/9 og op til 2 silkehejrer rastede i reservatet i perioden 14/7-22/8. På rovfuglefronten gjorde Fugleværnsfondens måske mindst kendte reservat Råbjerg Mose sig bemærket ved 18/3-27/5 at have besøg af en imm. kongeørn, selv om Roholm-reservatets størrelse (½ ha) nok har betydet, at fuglen opholdt sig mest hos nabolodsejerne. Steppehøg blev registreret i både foråret

og efteråret ved både Hyllekrog og ved Gulstav Mose, og forekomsten er med årene blevet mere regelmæssig. Dog hører det til sjældenhederne, at en steppehøg trækker ud midt under et af Fugleværnsfondens frivilligræf, hvilket skete den 17/9, da træffet blev afholdt ved Gulstav Mose.

I Nakskov Indrefjord sås 6 rødhovede ænder i juli måned, hvilket kan tyde på, at arten for alvor er vendt tilbage til den lokalitet, der var dens første ynglelokalitet i den første indvandringbølge i 1940'erne. Siden 1970'erne forsvandt den rødhovede and fra Danmark i ca. 50 år, men er vendt tilbage som ynglefugl i det nye årtusind – nu altså også i Nakskov Indrefjord.

I Danmarks sydvestligste hjørne, Stormengene på Rømø, var der også sjældne fugle både for- og efterår. I foråret sad en sydlig nattergal og sang i perioden 15-22/5, og i efteråret levede Fugleværnsfondens nyligt etablerede kratluskersti op til sit navn, da en fuglekongesanger og hele tre hvidbrynede løvsangere blev kratlusket samme dag den 30/9.

Fra det sydvestligste hjørne til det sydøstligste – Fugleværnsfondens reservat på Bornholm, Svartingedal, blev besøgt af tre sjældenheder fra sydøst. Først var det en hvidhalset fluesnapper 30/4-2/5, herefter en pirol 20/5 og endelig en lundsanger 22-23/5.

Tabel 1. Oversigt over sjældne og fåtallige fuglearter observeret i Fugleværnsfondens naturreservater.

Art	Videnskabeligt navn	Bøjden Nor	Gulstav Mose	Gundsømagle Sø	Saksfjed-Hyllekrog	Nakskov Indrefjord	Nivå Bugt Strandenge	Nyord Enge	Råbjerg Mose	Stormengene, Rømø	Svartingedal	Sølsted Mose	Tryggelev & Nørreballe Nor
Kongeederfugl	<i>Somateria spectabilis</i>				●								
Rødhovedet and	<i>Netta rufina</i>					●							●
Turteldue	<i>Streptopelia turtur</i>				●								
Plettet rørvagtel	<i>Porzana porzana</i>		●				●					●	
Silkehejre	<i>Egretta garzetta</i>	●			●								
Kærløber	<i>Calidris falcinellus</i>	●			●		●						
Damklire	<i>Tringa stagnatilis</i>				●								●
Odinshane	<i>Phalaropus lobatus</i>	●						●					
Hvidskægget terne	<i>Chlidonias hybrida</i>												●
Hvidvinget terne	<i>Chlidonias leucopterus</i>												●
Blå glente	<i>Elanus caeruleus</i>				●								
Lille skrikeørn	<i>Clanga pomarina</i>				●								●
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>			●					●				
Steppehøg	<i>Circus macrourus</i>		●		●								
Sort glente	<i>Milvus migrans</i>		●		●		●						●
Aftenfalk	<i>Falco vespertinus</i>		●		●					●			
Pirol	<i>Oriolus oriolus</i>		●		●						●		
Savisanger	<i>Locustella luscinioides</i>		●	●								●	●
Drosselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		●										
Hvidbrynet løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		●							●			
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>									●			
Gransanger, Sibirisk (ssp. tristis)	<i>Phylloscopus collybita tristis</i>						●						●
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>										●		
Sydlig Nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>									●			
Hvidhalset Fluesnapper	<i>Ficedula albicollis</i>										●		
Nonnestenpikker	<i>Oenanthe pleschanka</i>	●											
Rødstrubet Piber	<i>Anthus cervinus</i>				●								
Markpiber	<i>Anthus campestris</i>				●								
Stor Korsnæb	<i>Loxia pytyopsittacus</i>				●								
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>				●								
Hortulan	<i>Emberiza hortulana</i>							●					

Broget fluesnapper, Rusland, 16. maj 2022. Foto: Lars Falck.

Naturformidling

300 elever fra folkeskolerne i Fredensborg Kommune lagde i sommeren 2022 vejen forbi naturreservatet Nivå Bugt Strandenge. Skoleeleverne var med i Fugleværnsfondens pilotprojekt *Fugl af Glæde*, hvor de blev undervist og fik viden om fuglene i Nivå. Det specielle ved projektet var, at eleverne skulle løse en række sjove og praktiske opgaver, mens de gik rundt i naturen og kiggede på fugle: Det var sjovt at lære om en strandskade, når man kunne se den med egne øjne. Pilotprojektet var en succes, og i Fugleværnsfonden gik vi straks i gang med at overveje, hvordan projektet kunne udvides til skoler i andre kommuner.

Skoleelever var langt fra de eneste, der besøgte Fugleværnsfondens arealer. På Nyord Enge kunne der også i år ses vibe, rødben, klyde og havørn, men det nye var, at fuglelivet kunne opleves fra Nyord Naturrum, som blev indviet dette år. Fugletårnet, der er en del af det nye naturrum, vandt Bygnings- og Landskabskultur Møns hovedpris 2022, fordi det er med til at gøre Møn smukkere.

I naturreservatet Saksfjed-Hyllekrog blev den ældre

og charmerende hytte med navnet Ninas Hus reddet med en gennemgribende renovering. Fra reservatets frivillige arbejdsgruppe er det især Rasmus Romme, der har sat hytten i stand. Den frivillige arbejdsgruppe på Saksfjed-Hyllekrog kan nu se frem til at bruge hytten til møder i arbejdsgruppen, og skoleklasser, DOF Ung og andre naturinteresserede kan se frem til at bruge hytten til arrangementer mange år endnu.

I 2022 blev det også muligt at høre om fuglene i naturreservaterne hjemme fra sofaen eller i toget. Fugleværnsfondens podcast *Fugl af Glæde* gik i luften, og her kunne fugle- og naturinteresserede lytte til spændende fuglehistorier fra hele verden. Det blev også muligt at melde sig til Fugleværnsfondens nye nyhedsbrev og på den måde få nyheder og fugleviden direkte i indbakken.

Fugleværnsfondens naturreservater

Fugleværnsfonden er en almennyttig, erhvervsdrivende naturfond etableret af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i 1966, men har virket som selvstændig fond siden 2006. I slutningen af 2022 udgjorde fondens arealer i alt 23 naturreservater på 1080 hektar.

Nivå Bugt Strandenge, Nordsjælland (1)

20 hektar strandeng, rørskov, åbne vandflader. Stentange mod havet. Fugleværnsfonden har forvaltet området for Den Hageske Stiftelse siden 2008 med udvidelse i 2016. DOFbaselokalitet: 227020.

Frivillig arbejdsgruppe: 15 personer.

Vaseme, Nordsjælland (2)

14 hektar rørskov, ellesump, sø, pilekrat, vandfyldte tørvegrave, løvskov og enge, ejet af Aage V. Jensens Naturfond. Forvaltet af Fugleværnsfonden siden 1999. DOFbaselokalitet: 205020.

Frivillig arbejdsgruppe: 24 personer.

Gundsømagle Sø, Nordsjælland (3)

60,5 hektar sø, rørskov, krat, gamle skovklædte skrænter og enge. Erhvervet i 1984. DOFbaselokalitet: 255031.

Frivillig arbejdsgruppe: 19 personer.

Ravnstrup Sø, Sydsjælland (4)

8,9 hektar sø med mose og rørskov, eng, pilekrat og gammel løvskov. Erhvervet i 1983. DOFbaselokalitet: 393007.

Frivillig arbejdsgruppe: 17 personer.

Grønsisken, Vaserne, 16. december 2022. Foto: Keith Fox.

Ægholm ved Nyord, nord for Møn (5)

2,3 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1969 som Fugleværnsfondens første ejendom. Der er ikke adgang til øen, som er en del af Ulvshale-Nyord Vildtreservat. DOFbaselokalitet: 365105.

Nyord Enge ved Møn (6)

204,8 hektar afgræssede strandenge, strandrørssump, fersk eng. Erhvervet mellem 1971 og 2001. Ca. 430 ha forvaltes sammen med Nyord Strandenge Græsningslaug. DOFbaselokalitet: 365101. Frivillig arbejdsgruppe: 20 personer.

Islandsk ryle, Nivå, 18. juli 2022. Foto: Keith Fox.

Barup Sø, Nordfalster (7)

26,5 hektar sø med ellesump, rørskov, krat og eng erhvervet i 1998 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfondens forvalter området. DOFbaselokalitet: 375004.

Frivillig arbejdsgruppe: 6 personer.

Saksfjed-Hyllekrog, Sydlolland (8)

217,4 hektar strandeng, klit, kyst, rørskov, enge, overdrev og løvskov. Erhvervet i 1995 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfondens forvalter området. På Hyllekrogtangen er der adgangsforbud i fuglenes yngletid fra den 1. marts til den 15. juli. Tangen er en del af Hyllekrog Vildtreservat.

DOFbaselokaliteter: 355315 (Saksfjed) og 355302 (Hyllekrog)

Frivillig arbejdsgruppe: 39 personer.

Nakskov Indrefjord, Vestlolland (9)

10 hektar rørskov og vandflade i den sydlige del af Indrefjorden. Erhvervet i 1987. DOFbaselokalitet: 367801.

Gulstav Mose, Sydlangeland (10)

6,7 hektar kalkrig mose med åbne vandflader, rørskov, eng, krat og overdrev.

Erhvervet i 1971 og 1979. DOFbaselokalitet: 481490.

Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Redekassetjek i reservatet ved Stubbe Sø 28. maj 2022. Her broget fluesnapper. Foto: Peter Lange.

Klokkelyng, Søgård Mose, 8. oktober 2022. Foto: Maria Petersen.

Tryggelev, Nørreballe og Salme Nor (11)

178 hektar sø/brakvandslagune, som består af de 3 lagunesøer Tryggelev Nor, Salme Nor samt Nørreballe Nor se separat afsnit nedenfor, rørskov, strandeng, klit, hatbakke, overdrev, eng og krat. Erhvervet i flere omgange fra 1975 til 2004. DOFbaselokaliteter: 481280 (Tryggelev Nor), 481210 (Salme Nor) og 481138 (Nørreballe Nor). Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Roholm, Odense Fjord (12).

0,5 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1978. Der er ikke adgang til øen, som er omfattet af bestemmelserne for Odense Fjord Vildtreservat. DOFbaselokalitet 447048.

Klyde, Saksfjed-Hyllekrog, 29. juni 2022. Foto: Rasmus Romme.

Kongeørn, Råbjerg Mose, 27. maj 2022. Foto: Tonny Papillon.

Rovterne, Nivå, 14. juli 2022. Foto: Keith Fox.

Bøjden Nor, Sydvestfyn (13)

42,7 hektar afgræsset strandeng og holme, overdrev, skræntskov, vandhuller, yngeløer og lagunesø. Ejers af Karen Krieger Fonden, men er siden 1982 forvaltet af Fugleværnsfonden. Udvidet i 2011. DOFbaselokalitet: 431150.

Frivillig arbejdsgruppe: 17 personer.

Søgård Mose, Sønderjylland (14)

22,8 hektar hede og højmoser med kantskov af især birk og en meget rig flora. Skænket til Fugleværnsfonden i 1986 af Andelsselskabet Søgårdhus. DOFbaselokalitet: 519500.

Frivillig arbejdsgruppe: 15 personer.

Bremsbøl Sø, Sønderjylland (15)

18,7 hektar sø med afgræssede enge og fugleøer. Området er resultatet af et dansk-tysk projekt, hvor man, for

at skabe mere plads til de større mængder af nedbør, aftager vand fra Vidåsystemet, der afvander store dele af grænselandet. Erhvervet i 2013 for en donation fra DOF Travel. DOFbaselokalitet: 900487.

Frivillig arbejdsgruppe: 6 personer.

Stormengene, Rømø (16)

42,6 hektar naturlig forlandsmarsk, klitter, strandenge og hede. Erhvervet i 1991, 1994, 2009 og 2014. DOFbaselokalitet: 531310.

Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer.

Sølsted Mose, Sønderjylland (17)

102,7 hektar højmoser under genopretning med hængesæk, hedemoser, skovbevokset tørvemoser, kratskov, rørskov, gamle tørvegrave og afgræsset eng. Erhvervet i 1993, 1994 og 1996. DOFbaselokalitet: 541100.

Frivillig arbejdsgruppe: 10 personer.

Orkidekæret i reservatet ved Stubbe Sø, 28. maj 2022. Foto: Peter Lange.

Silkehejre, Bøjden Nor, 14. juli 2022. Foto: Gunnar Jørgensen.

Nonnestenpikker, Bøjden Nor, 15. oktober 2022.
Foto: Esben Aagaard.

Stubbe Sø, Djursland (18)

23,4 hektar fyrreskov, kratkov, eng, hede/overdrev, eng, rørskov og sø. Erhvervet i 2001. DOFbaselokalitet: 701185.

Frivillig arbejdsgruppe: 19 personer.

Bøvling Klit, Vestjylland (19)

7,3 hektar afgræsset strandeng. Erhvervet i 1979 og 1983. DOFbaselokalitet: 665064.

Frivillig arbejdsgruppe: 2 personer.

Agerø og Stenklipperne, Mors (20)

27,4 hektar strandeng, stenklipper og holme. Erhvervet i 1982 og 2002. DOFbaselokalitet 773262 og 773280.

Frivillig arbejdsgruppe: 7 personer.

Råbjerg Mose, Nordjylland (21)

Fugleværnsfonden ejer 0,6 hektar i den vestlige del af Råbjerg Mose. Mosen er et stort hedemoselandskab med det karakteristiske rimme-doppe strandvoldsystem, også kendt fra Skagens gren. Lille del af DOFbaselokalitet: 841075.

Svartingedal, Bornholm (22)

27,6 hektar sprækkedal, forskellige skovnaturtyper, våde enge, overdrev og tidligere agerjord. Erhvervet i 2017.

DOFbaselokalitet: 403260.

Frivillig arbejdsgruppe: 15 personer.

Rusland, Nordsjælland (23)

14,8 hektar Skovfyr, gran og løv-blandskov, med ældre partier af gammel løvskov. Erhvervet i december 2019.

DOFbaselokalitet: 904297

Frivillig arbejdsgruppe: 11 personer.

Trane med unger, Søgård Mose, 29. april 2022. Foto: Søren Gülck.

Fjeldvåge, Brøndby, 11. december 2022. Foto: John Larsen.

Dværgfalk, Borris Hede, 18 september 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Fiskeørnen i Danmark

Af artskoordinatoren Leif Novrup

6 par fik tilsammen 13 unger på vingerne

Der blev i år kun registreret 6 ynglepar af fiskeørn mod 8 sidste år. Et par i Nordsjælland, ét på Midtsjælland, ét i Klosterheden, to i Nationalpark Thy samt ét i Midtjylland. Men ingen fiskeørne ankom til Estvadgård Plantage for første gang siden opdagelsen i 1994. I Nordsjælland gik det tilbage fra tre par til kun ét par, nemlig det gamle i Vandmosen. Et muligt par i Midtjylland i nærheden af Rørbæk Sø bliver nøje overvåget næste år. De er i år set flyve med grene.

Til gengæld kom i alt hele 13 flyvefærdige unger på vingerne i år. Det højeste antal registrerede nogensinde. Parret i Midtjylland fik to unger på vingerne, og i den nye rede i Klosterheden kom der hele tre unger ud at flyve. I Nationalpark Thy fandtes et nyt par - der skønt det kom sent i gang, nåede at få én unge ud at flyve. Det gamle par fik i år held til at få to unger på vingerne. Parret i Vandmosen i Gribskov fik to unger og parret på Midtsjælland hele tre unger på vingerne. Ved en nyopdaget rede på Midtsjælland sås kun én fiskeørn.

Der er siden 1994 kommet mindst 97 unger på vingerne.

Lokalitetsgennemgang:

Jylland

Estvadgård Plantage

I løbet af februar blev to rødgraner tæt på sidste års redetræ topkappede. Forhåbningerne var store, men desværre ankom der slet ingen fiskeørne overhovedet til området. Det er første gang siden 1994. Muligvis er fiskeørnene omkommet under rejsen. Således blev der meldt om en fiskeørn, der blev så skadet ved et dambrug i Randbøl, at den måtte aflives.

Klosterheden

Hannen sås første gang ved reden 29/3, hvor den havde påbegyndt udbedring af reden. Hunnen så jeg først 15/4. 6/7 blev der set 3 unger i reden, og 26/7 var der ivrig aktivitet i og omkring reden, hvor to af ungerne fløj rundt. 22/8. observeredes 2 ørne i området, men ugen efter var der tomt derude.

Midtjylland

27/3 var både hannen og hunnen ankommet og begge i færd med at jage en ravn. Et ravnepar havde bygget rede ikke langt fra ørnereden, så der var nu kamp om territoriet. Fiskeørnene vandt, og efter nogle uger blev ravnene

Fiskeørn med en skalle, Brændegård Sø, 19. september 2022. Foto: Erik Thomsen.

ikke set mere. Der blev de efterfølgende dage bygget videre på fiskeørnereden fra 2021.

Hunnen lå fast i reden fra midten af april, og første fodring blev set søndag 22/5. Lørdag 6/6 sås to unger i reden. De første flyveøvelser blev set lørdag 2/7, og søndag 10/7 var de fløjet fra reden og sad sammen på den gamle rede 10 meter væk.

I hele perioden blev der bygget på reden, og hannen blev set flyve mod redestedet med fisk fra de nærliggende søer. Senere sås hannen flere gange med en af ungerne i nabolaget. Sidste ørn set i området 21/8.

Status: Ørnene har nu været i området i 7 år (2016-2022), hvoraf de 5 med ynglesucces. De har benyttet 3 forskellige reder og fået 14 unger på vingerne, hvilket giver et gennemsnit på 2,0 unge(r) pr. år.

Nationalpark Thy

Nystrup Plantage

Fiskeørnene i Nystrup Plantage ankom begge ca. 15/4 og startede med at udbedre reden fra sidste år, som var delvis blæst ned af stormen i vinter. Parring sås flere gange, første gang 18/4. I midten af maj lå en fugl fast på reden, og 20/6 sås 1 unge og 28/6 2 unger. Sidst i juli blev 2 unger set flyve rundt omkring reden. Alle 4 sås sidste gang i august.

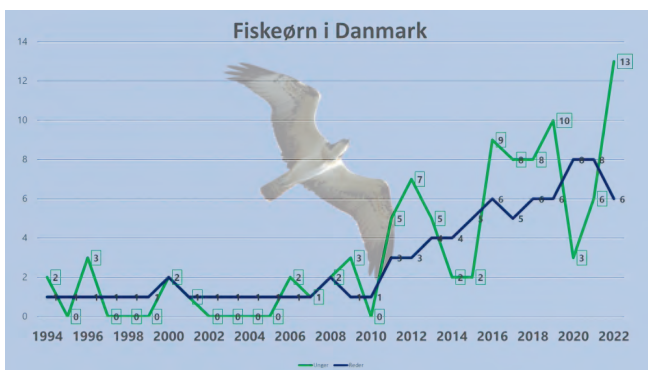
Vilsbøl Plantage

Fiskeørneparret i Vilsbøl Plantage er et nyt par, som overtog en forladt havørnerede. Først opdaget 24/6 ved reden, og 28/6 kom de med nye grene til reden. Det er uvist hvornår de ankom og begyndte at ruge. Men et besøg ved reden 11/7 afslørede, at der var unge/r i reden. Der blev efterfølgende set 1 unge i reden, indtil de alle 3 forlod området ca. 1/9.

Sjælland

Vandmosen, Gribskov

Webcam har fungeret langt det meste af ynglesæsonen 2022, hvilket har givet nogle meget præcise data. Hunnen ankom for tredje år i træk usædvanligt flere dage før hannen. Hun ankom d. 7/4 og hannen d. 11/4. Det er en ny han i forhold til tidligere år, og om hunnen også er en anden, er der mistanke om, idet adfærden har været en smule anderledes end tidligere. Hunnen har fx ikke tigget om mad men roligt afventet leveringer fra hannen, som i øvrigt har været en ualmindelig god leverandør af fisk i forhold til den tidligere han. Det er muligt, at det har været årsag til det manglende tiggeri hos hunnen. Alt var fra starten helt uproblematisk med kurtiseren, parring og æglægning. Tre æg blev lagt hhv. 21-, 24- og 27/4, men på grund af voldsom menneskelig forstyrrelse gik det ene æg til, fordi hunnen uafledigt over flere timer var nødt til at forlade reden. Herved kom hun uforsættigt til

Antal reder (blå) og udflyjende unger (grøn) af fiskeørn i Danmark 1994 – 2022. Baggrundsfoto: Per Ekberg.

at skade det ene æg. Æggene klækkede hhv. 30/5 og 1/6. Første æg efter 39 dage, hvor normalen er 36-37 dage, hvilket tyder på, at det var det først lagte æg, som gik til ved forstyrrelsen. Begge unger fløj første gang d. 22/7, og ungerne forblev i redeområdet. Det blev aldrig observeret, at de forlod redeområdet for selv at fiske. Hunnen er sidst set i området d. 24/8, og ungerne er sidst set d. 2/9. Hannen er sidst set i området 10/9.

Nordsjælland

Der har kun i starten af april været en territoriehævdende han. Den forsvandt hurtigt, og herefter har der ingen fiskeørneaktivitet været i området.

Strødam reservatet

Fiskeørnereden var igen i år observationspost for et par gamle havørne gennem en stor del af marts måned. De forsvandt dog inden fiskeørnesæsonen.

Til gengæld har der gennem hele foråret og en stor del af sommeren ofte rastet en yngre havørn. Dette er muligvis årsagen til, at der kun har været sporadisk fiskeørneaktivitet på reden. Der har få gange været set en fiskeørn på reden, men ingen har rapporteret, at der er bragt grene til reden, og der er ej heller observeret to fiskeørne. Dog har adskillige fiskeørne fisket i Strødam Eng sø men uden at interessere sig for reden.

Midtsjælland

Første fiskeørn blev i år spottet på reden den 11/4. Senere samme dag blev begge fiskeørnene set i parringsflugt højt over skoven. Fra sidst i april lå hunnen fast på reden, og først i juni sad hunnen på redekanten og kikkede jævnlige ned i reden. Efter lidt tid lagde hun sig ned i reden. 21/6 var begge fiskeørnene ved reden og to halvstore unger sås. Sidst på måneden kom en af fiskeørnene med mad, som den parterede, og nu sås der tre unger! 18/7 holdt alle tre unger flyveøvelser, de baskede så voldsomt med vingerne, at den ene af ungerne kom helt ud på kanten af reden, men den holdt heldigvis balancen. En unge sås første gang flyve 22/7, mens de to andre stadig baskede med vingerne. 29/7 fløj alle tre unger omkring redestedet. Den sidste gang der observeredes fiskeørne omkring reden var 22/8.

Havørnen i Danmark

Af Kim Skelmose, leder af Projekt Ørn, og Ole Friis Larsen, artsretaker for Havørn

Teksten er et uddrag af Årsrapport 2022 fra Projekt Ørn. Hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk – søg på Projekt Ørn 2022

På basis af indberetninger fra redekoordinatorene ser det ud til, at der har været ynglepar af havørne ved 161 reder i 2022. Ved de 161 besatte redeterritorier har 149 par lagt æg, og for 112 af parrene er det lykkedes at få 177 unger ud at flyve.

Der er kommet en del meldinger om døde unger, som i nogle tilfælde er blevet bekræftet døde af fugleinfluenza, og det kan tyde på, at årets yngleresultat for havørnene er mere end normalt påvirket af fugleinfluenza. Til gengæld har der måske været færre unger, som er døde på grund af dårligt vejr eller af andre årsager. 37 par med mislykkede yngleforsøg er færre end i 2021, og det samlede resultat med 1,1 unge per besat rede er ikke lavere end i de seneste foregående år.

For 2022 har antallet af par, der lægger æg og begynder at ruge, ligget over gennemsnittet i en tæt tysk bestand med 92,5 procent af de danske par mod 88 procent af de tyske par i perioden 1991-2005.

Det indikerer, at der stadig er muligheder for tættere bestande i de områder af Danmark, hvor der allerede er et relativt højt antal ynglende havørne og for ekspansion i de dele af landet, hvor havørnene ikke er så talrige endnu. Blandt andet har vi i de seneste år set, at havørne også er begyndt at yngle på små øer langt fra fastlandet, som Hjelm og Hesselø. Desuden ser det ud til, at havørnene for alvor er ved at etablere sig på Bornholm med to faste ynglepar.

Til gengæld har de danske havørne i gennemsnit fået lidt færre unger ud at flyve i de seneste år, end vi tidligere har oplevet og i forhold til gennemsnittet på 1,5 unger i den tætte tyske bestand.

Fleer af Projekt Ørns frivillige redekoordinatører peger på menneskelige forstyrrelser, kampe med andre ørne eller rovfugle og prædation af rovdyr som husmår samt redenedstyrninger som årsager til mislykkede yngleforsøg. Desuden ved vi fra blandt andet webkameraoptagelser, at kragefugle kan være stressende for ynglende havørne og endda kan tage æg eller små unger.

Ringmærket ørn på 37 år er måske verdens ældste nulevende havørn

Billeder fra fotograf Leif Keller viste i juni 2022, at hunnen i parret på en rede ved Haderslev var mærket med tyske farveringe som redeunge i Schleswig-Holstein i 1985. "Jeg har aldrig før hørt om en så gammel havørn", skrev lederen af det nordtyske ørneprojekt, Bernd Struwe-Juhl, i en mail, og siden nyheden kom ud i sommeren 2022 har ingen andre lande meldt om nogen ældre havørn. Den da 37 år gamle hun har siden 2005 været i par med en anden tysk ørn, som ifølge oplysninger fra Ringmærkningscentralen ved

Statens Naturhistoriske Museum i København er mærket i Nordtyskland som redeunge i 1998. Da parret etablerede sig ved Haderslev i 2005 var den gamle hun allerede 20 år og havde formentlig da været i par med en anden han et andet sted. På reden ved Haderslev har hunnen siden det første år med yngle-succes i 2006 været med til at opfostre 23 unger. En af ungerne var forsynet med GPS-sender som 'Frode' i det danske Projekt GPS-ørn. Erfaringer med ringmærkede havørne har vist, at kun få når en alder på 35 år. I Projekt Ørn opfordrer vi til at melde alle aflæsninger af farveringe til den danske Ringmærkningscentral, for eksempel på www.fuglering.dk. Det er vigtigt for vores viden om ørne.

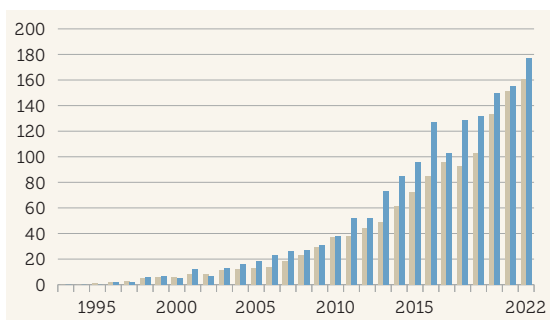
Den 37 år gamle havørn der yngler ved Haderslev er helt sikkert Danmarks ældste. Foto: Leif Keller

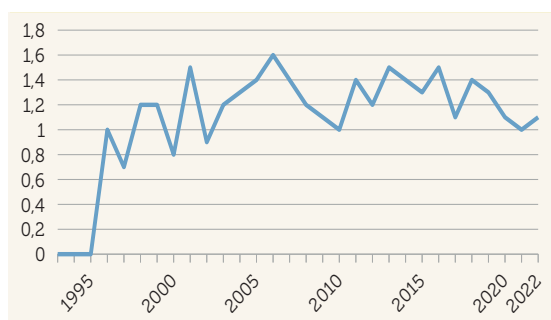
Reder, hvor der er registreret adulte par af havørne i 2022 (ynglende og ikke-ynglende). Tallene svarer til numre og navne i årsrapportens artikler. Redefund på nye lokaliteter i 2022 er markeret med gult. Kort: Timme Nyegaard

Havørn. Filsø, 11. juli 2022. Foto: Karin Gustausen.

Antal besatte reder (lyse søjler) og flyvefærdige unger (mørke søjler) af havørn registreret i Danmark 1993-2022.

Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger per besat redelokalitet i Danmark 1993-2022.

Kongeørnen i Danmark

Af artskoordinator Hans Christophersen

Den danske bestand udvikler sig fortsat ikke. Der findes seks besatte kongeørnerevire i Danmark – alle fortsat i Nordjylland. Fire par gennemførte yngel, og tre af parrene fik i alt fire unger på vingerne. På to lokaliteter holdt enlige hanner territoriet. Ved årets udgang var der dog kun ørnepar på tre lokaliteter, idet en yngleflugt blev fundet død i efteråret.

Der har nu ynglet kongeørne i Danmark i 25 år siden det første yngleforsøg i 1998. I 2017 nåede bestanden op på fire par, men har siden ikke udviklet sig positivt. De følgende fem år har bestanden været på 4-5 par, og med en død yngleflugt i Hals Sønderkov i år var bestanden ved udgangen af 2022 reelt på blot tre par.

Der er umiddelbart ikke flere par på vej, selv om det danske landskab burde rumme mulighed for flere. I perioder ses stationære fugle på lokaliteter i Vendsyssel og på Borris Hede i Vestjylland har en adult fugl nu opholdt sig i tre år, uden at der har været tegn på pardannelse.

Herunder redegøres for ynglesæsonen i de respektive territorier.

I Hals Nørreskov fik parret to unger. Begge kom på vingerne. En nu 4K-fugl, der faldt ud af reden i 2019, opholdt sig fortsat i skoven. Det betyder, at der i efteråret (som i 2021) opholdt sig fem kongeørne på 6 km². De to unger forlod dog området allerede i oktober, hvilket er tidligere end normalt. Parret i Hals Nørreskov har siden 2006 opfostret 21 unger og er dermed det mest produktive danske par.

I Hals Sønderkov er begge forældrefugle (8K) ringmærkede og har GPS-sendere påsat. Først på året forløb alt normalt, men 13/6 blev en død unge fundet liggende under reden. Dødsårsagen er ukendt. 22/9 blev også hannen fundet død tæt ved reden (død 7/9 – ifølge GPS). Dødsårsagen har ikke kunne fastslås. Ved årets udgang var der kun en fugl tilbage.

Tofte Skov rummer to revire. Tofte Skov NØ – parret her fik én unge, og i forbindelse med ringmærkning 29/5 blev der også fundet et ubefrugtet æg i reden. Ungen forlod reden og blev efterfølgende set flyve over skoven. Der har været opsat redekamera ved reden, og billederne

Kongeørn 2K (formentlig) med GPS besøger reden i Tofte SV, men jages hurtigt væk, 18. marts 2022.

Foto: Redekamera, Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen.

viser blandt andet, at ørneparret i høj grad profiterer af, at der opholder sig en ulv i skoven. Der blev bragt større rester af rådyr, ræv og endda krondyr til reden. Dette er givet rester efter ulvens måltider. Parret Tofte Skov SV fik to unger, men den ene faldt ud af reden. Hakmærker viser, at den nok er smidt ud af den anden unge. Den tilbageværende unge sås i juli i redetræet, men er ikke efterfølgende konstateret flyvende og kan meget vel være død.

Høstemark Skov – her blev 2022 det sjette år, uden at der kom unger i reden. Kongeørneparret her er nu endeligt indskrænket til en enlig han, idet hunnen antages at være død og er ikke set siden august 2021. Lejlighedsvis er der blevet set andre kongeørne i området, men det har ikke ført til ny pardannelse.

Store Vildmose – her var kongeørnehannen nu for fjerde år uden mage, og det selvom den var aktiv med guirlandeflugt i vinter- og forårsperioden. I efteråret blev der set to yngre kongeørne i den sydlige del af Vildmosen, hvilket dog ikke har resulteret i pardannelse.

Der er i perioden, siden kongeørn første gang ynglede med succes i Danmark i 1999, kommet 57 unger på vingerne.

Tak til de redeansvarlige, som er Anton Thøger Larsen, Jan Tøttrup Nielsen, Einar Flensted-Jensen, Thorkild Lund og undertegnede.

Rede af kongeørn i Tofte Skov med rester af blandt andet krondyr, 9 august 2022. Foto – Redekamera, Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen. ↓

Tofte SV – To æg i reden, 21. marts 2022. Foto: Redekamera, Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen.

En ordentlig mundfuld. Kongeørn indtager benet af et rådyr, 31. maj 2022. Foto: Redekamera, Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Besatte territorier	3	3	4	4	5	5	6	5	6	6
Antal ynglepar	3	3	3	3	4	5	5	5	5	4
Udfløjne unger	4	4	3	3	0	4	3	4	5	4

Status for kongeørn som ynglefugl i Danmark de seneste ti år – 2013-2022

Hedehøg i Danmark 2022

Af Lars Maltha Rasmussen, Aage Matthiesen, Jesper Leegaard, Svend Anker Schweps & Timme Nyegaard

Dette er et sammendrag fra "DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg" Den fulde rapport kan findes på www.dof.dk/projekthedeoeg

Ynglesæsonen 2022

Antallet af ynglende hedehøge i Danmark var i 2022 på 20-26 par, overvejende ynglende i det sydvestlige Jylland. Der var uden for det sydvestlige Jylland mindst et muligt par i Vestjylland. Der var 18 sikre par, hvoraf kun 11 par producerede i alt 30 flyvefærdige unger. Dertil kom 2 sandsynlige og 6 mulige par. Det var lidt færre par end i 2021, men med flere udføjne unger. Antallet af sikre og sandsynlige ynglepar i 2022 var omkring gennemsnittet for de seneste 15 år. I alt 10 reder blev opgivet af forskellige årsager, 3 af disse skyldtes prædation, mens to gik til pga. vandingsmaskiner.

Vejret var ret køligt gennem maj måned, og der var ingen par der lagde æg tidligt. Det betød også, at der ikke var yngleforsøg i raps, hvilket er en stor fordel for hedehøgene, da rederne i raps er meget svære at finde og beskytte. Høsten af vinterbyg startede til normal tid i midten af juli, og høsten af vinterhvede var i fuld gang med tørt og solrigt vejr i august.

I alt 12 reder blev hegnede, og kun en af disse blev opgivet af ukendt årsag. Af de 30 udføjne unger kom alle fra hegnede reder. Der er derfor ingen tvivl om at en god indsats med redebeskyttelsen betød et hæderligt yngleresultat i 2022. Uden hegningen ville det samlede antal flyvefærdige unger højst sandsynligt have været lavere. Samarbejdet med ejerne og brugerne fungerede fint og vi fik lov til at hegne alle de reder vi ønskede. Vi skal dog fremover være mere opmærksomme på de problemer, der kan opstå i marker, der kunstvandes, hvor to reder gik til i 2022.

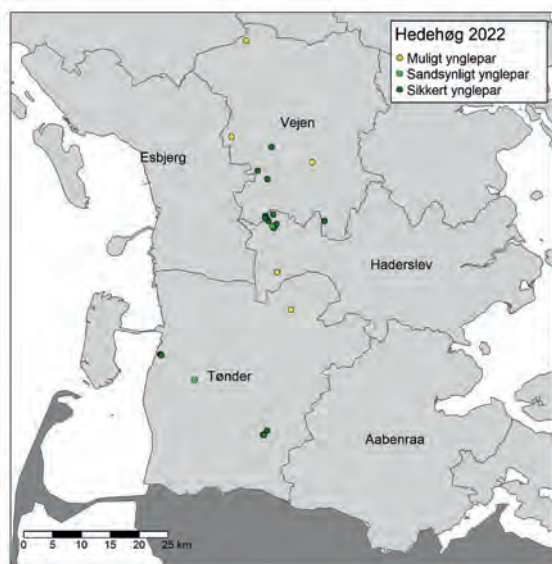
Det vil også være af betydning at få et bedre samarbejde med de mange, der observerer hedehøge i områder, hvor der også er stor interesse i at beskytte ulvepar.

Undersøgelsesområde og metoder

Undersøgelsesområdet for Projekt Hedehøg har i 2022 omfattet hedehøgens kendte yngleområder i det sydvestlige Jylland: Vadehavets marskområder fra Landegrænsen til Ribemarsken i nord, og områder i indlandet ved Skærbæk, områder syd og nord for Gram og langs Ribe Å og Fladså samt ved Kongeåen (Figur 2). Desuden er der aflagt besøg i Klelund Dyrepark og Borris Hede, hvor der har opholdt sig fugle gennem hele ynglesæsonen. I hedehøgenes ankomst- og etableringsperiode fra slutningen af april til begyndelsen af juni samt i rede- og ungeperioden er følgende områder desuden besøgt: Rømø, Tøndermarsken, områder langs Sønderåen til Frøslev Mose, baglandet bag Rejsbydiget og herfra mod nord til Esbjerg. Som sup-

Figur 1. Her er en rede med tre æg lokaliseret ved hjælp af en drone. Foto: Aage Matthiesen.

Figur 2. Forekomsten af 18 sikre, to sandsynlige samt 5 mulige ynglepar af hedehøge i den sydvestlige del af Danmark i 2022. Uden for kortet var der et muligt par på Borris Hede.

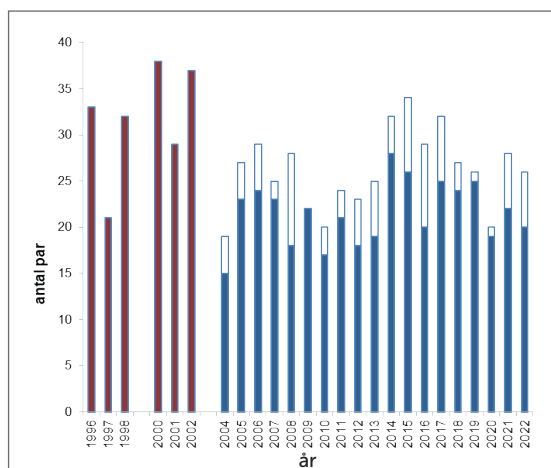
plement hertil, er der løbende blevet fulgt op på andre observatørers observationer af hedehøge indtastet i DOFbasen fra potentielle yngleområder og desuden er der benyttet drone til at lokalisere seks reder (Figur 1). Især har dronen gjort en forskel ved at finde forladte og præderede reder - som nok ikke var blevet fundet ellers. Den generelle metodik til overvågning af hedehøgene er beskrevet i Monitoringsvejledning for Hedehøg (Rasmussen et al. 2007), der er udarbejdet som et led i DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle.

Hedehøg han jagende i Ribemarsken 11. juni 2022.
Foto Lars Maltha Rasmussen.

Antallet af ynglepar i 2022

Antallet af ynglepar i Danmark var i 2022 på 20-26 par. Der blev registreret 18 sikre par. Dertil kommer 2 sandsynlige par og 6 mulige par (Tabel 1 og Figur 3). Der er desuden oplysninger om hedehøge gennem en stor del af ynglesæsonen både på Borris Hede og Klelund Dyrepark. Disse områder er ikke undersøgt grundigt, og der er tvivl om der har været yngleforsøg eller om det drejede sig om fugle, der havde forsøgt at yngle andetsteds. En han med sender (der dog ikke sendte), der havde opgivet yngleforsøg ved Harreby, blev senere jagttaget på Borris Hede (Figur 6). Der var tale om lidt færre par end i 2021, og det samlede antal lå tæt på gennemsnittet for de seneste 15 år.

Figur 3. Antallet af ynglepar af hedehøg i perioden 1996-2022. Ingen data fra 1999 og 2003. Rød: Alle par. Blå: Sikre og sandsynlige par. Hvid: Mulige par.

Stednavn	Afgrøde	Kuldstørrelse	Udføjne unger	Muligt ynglepar	Sandsynligt ynglepar	Sikkert ynglepar	Rede opgivet	Redepredation	Etablering registreret	Rugefase registreret	Ungefase registreret	Afmærket, men ikke heget	Rede heget	Unger ringmærket
Borris hede	ukendt			x										
Klelund	ukendt			x										
Føvling/Stenderup	ukendt			x										
Lintrup	vårbyg	3	2			x			x		x		x	2
Københoved	ukendt			x										
Kastbjerg	vinterbyg	2				x	x	x	x	x				
Tornum	rug					x	x		x					
Fole Præsteskov	vinterbyg	4	4			x			x	x	x		x	
Harreby 2	vinterbyg					x	x		x	x				
Harreby 1	vinterbyg					x	x		x	x				
Harreby 3	græs	4	3			x			x	x	x		x	4
Harreby 4	græs	4	2			x			x	x	x		x	1
Fole - Vest 1	vinterhvede	4	2			x			x	x	x		x	2
Øster Lindet	vinterhvede	4	3			x					x		x	3
Fole, Brændstrupvej	vinterhvede	5	2			x			x	x	x		x	2
Ganderupvej 2	vinterbyg				x		x		x					
Ganderupvej 1	vinterbyg					x	x		x					
Gelstoft	ukendt			x					x					
Rømet	vinterbyg			x					x					
Ballum Enge 1	vinterhvede	4	3			x			x	x	x		x	4
Ballum Enge 2	vinterhvede	4	4			x			x	x	x		x	2
Ballum Enge 3	vinterhvede	3	3			x			x	x	x		x	3
Abterp	ukendt				x		x							
Lundsgårde	græs	3	2			x			x	x	x		x	2
Travsted 1	vinterhvede	4				x	x	x	x	x			x	
Travsted 2	rug	1				x	x	x	x	x				
Total		49	30	6	2	18	9	3	20	14	11	0	12	25

Tabel 1. Registreringerne af ynglende hedeheg i Danmark i 2022 med angivelse af redehabitat, kuldstørrelse, ynglesucces og status for beskyttelse. Oplysninger om et opgivet yngleforsøg er angivet, hvor dette er direkte observeret eller sandsynliggøres af, at fuglene forsvandt fra lokaliteten. Prædation er kun anført, hvor dette blev konstateret med sikkerhed.

Fordelingen af ynglepar

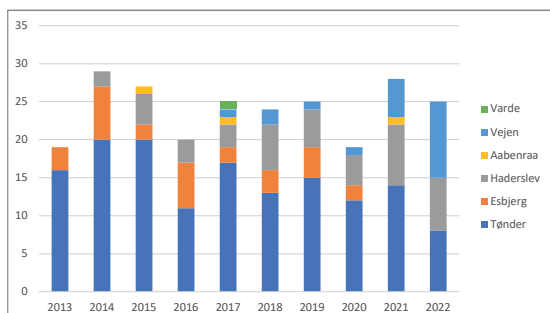
Yngleparerne flyttede i endnu højere grad ind i landet, og fulgte dermed en flerårig tendens, som også er registreret lige syd for grænsen (Hertz-Kleptow 2022). Det ses også på fordelingen mellem kommunerne, hvor par i Ribemarsken og ved Ribe Østerå repræsenteret ved Esbjerg Kommune er forsvundet, og koncentrationen omkring Ballummarsken og Ottersbøl og Skærbæk repræ-

senteret ved Tønder Kommune er blevet kraftigt udtyndet. Til gengæld var der i 2022 flest par i Vejen Kommune, og Haderslev Kommune var også godt repræsenteret (Figur 4). Flere par omkring Fole lå nogle få hundrede meter fra grænsen mellem disse to kommuner.

Som i 2020 og 2021 var der meget få observationer af hedehege på Vadehavsøerne i 2021, og ingen tegn på ynglefugle her.

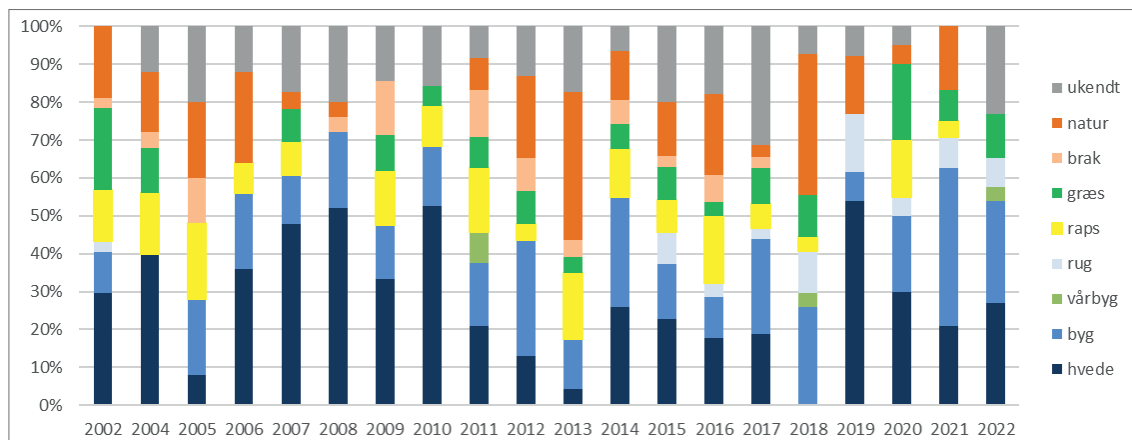
En hedeheg han søger føde i Ballum Enge, 12. maj 2022. Foto: Svend Anker Schwebs.

Figur 4. Fordelingen af sikre/sandsynlige par hedeheg på kommuner 2013-2022.

Redehabitat og udflyvning

Tidspunktet for sidste udflyvne unge er af betydning for at vurdere effekten af redebeskyttelsen i relation til tidspunktet for høsten af de forskellige afgrøder. Høsten af vinterbyg startede i midten af juli og var i fuld gang i første del af august, hvor vejret var varmt og solrigt. Det var især vinterbyg og vinterhvede der var de foretrukne afgrøder, mens der ikke blev fundet reder i raps eller ikke-dyrkede habitater, hvilket skyldes at ingen par var så tidligt i gang med æglægningen, at der blev etableret reder i raps (Figur 5. Valget af redehabitat for hedehege i periode 2002-2022. I 2022 var fordelingen: Hvede 7 par, vinterbyg 7 par, vårbyg 1 par, rug 2 par og frøgræs 3 par.).

Figur 5. Valget af redehabitat for hedehege i periode 2002-2022. I 2022 var fordelingen: Hvede 7 par, vinterbyg 7 par, vårbyg 1 par, rug 2 par og frøgræs 3 par.

Redebeskyttelse og ynglesucces

Der blev indhegnet 12 reder (hvide 7, vinterbyg 1, vårbyg 1 og græs 3) (Tabel 1).

Ynglesuccessen var bedre end i 2021 og 2020, og var med 30 udflyjne unger kun lidt under de 33 unger, som er gennemsnittet for de seneste 10 år. I de bedste år fløj der årligt op til 60 unger af rederne. Alle 30 unger fløj fra de 12 hegnede reder, og der var ingen ynglesucces i de reder, der ikke blev hegnet. Der blev fundet 7 reder, der ikke nåede at blive hegnet førend æggene eller ungerne var gået tabt. Fire af disse var i vinterbyg. To reder blev præderet allerede inden det lykkedes at få rederne hegnet. To andre reder i den samme mark med vinterbyg blev opgivet, da en vandingsmaskine passerede ganske tæt på rederne. Disse to reder blev opgivet den 3.-4. juni. De blev ikke opgivet på grund af regnsky, men fordi vandingsmaskinen fysisk kørte forbi klos op ad reden. Jesper så markerne blev vandet. Begge reder i græsmarken ved siden af blev også vandet, men klarede det fint. Her kørte vandingsmaskinen i sprøjtesporet. I vinterbygmarken kørte vandingsmaskinen ikke i sprøjtesporet, men i kornet midt imellem sprøjtesporet. Da hedeheggen anlægger deres reder længst muligt fra sprøjtesporet, betød det at maskinen fysisk kørte 1-2 meter fra rederne og det accepterede de rugende fugle ikke.

Jesper Leegaard og Maiken Liin Hartung-Struer tænder for strømmen til et hegn, der netop er sat op omkring en hedeheggede nær Fole. Foto: Lars Maltha Rasmussen.

En voksen hedeheg hun, der ynglede i 2022 ved Harreby, var farveringmærket 25 km mod sydvest ved Ottersbøl, juli 2020. Foto: Aage Matthiesen.

Hedehøg. En voksen hun øverst med en flyvefærdig unge i Ballum Enge, 1. august 2022. Foto: Sven Dall.

En voksen hedehøg hun, der ynglede i 2022 ved Harreby, var farveringmærket 25 km mod sydvest ved Ottersbøl, juli 2020. Foto: Aage Matthiesen.

Generelt har reder beskyttet bag hegn en større succes end reder, der ikke er hegnet. I 2022 var det kun fra hegnede reder, der fløj unger af reden.

Når der er etableret et hegn om en rede, bør hegnet blive stående mindst 17 dage efter, at den sidste unge er flyvefærdig. Det er den gennemsnitlige periode, hvor flyvefærdige unger er afhængige af at blive fodret af forældrefuglene. I den periode har det vist sig, at ungerne gerne overnatter i reden.

Både på Borris Hede og i Klelund Dyrehave er der tilsyneladende observeret hedehøge gennem det meste af ynglesæsonen. I disse to områder, hvor der er kendte etablerede ulvepar (Ulveatlas.dk 2022) har der i 2022 været mange observationer, som slet ikke er tastet ind i DOFbasen, ud fra ønsket om ikke at tiltrække opmærksomhed på disse områder, der kræver beskyttelse af hensyn til ulvene. Derfor vil vi atter kraftigt opfordre til, at man indtaster alle sine observationer af hedehøge i DOFbasen med præcis placering af fuglen(e) og omhyggelig angivelse af evt. yngleadfærd. Gør gerne observationen hemmelig, hvis du ikke vil dele den med andre end vores feltmedarbejdere. Det vil i mange tilfælde være en meget stor hjælp. På forhånd tak!

Der blev den 19. juli ringmærket 25 unger, som blev forsynet med en metalring og en blå farvering med hvid skrift.

Figur 6. En voksen hedehøg han med en inaktiv sender på ryggen fotograferet 5. august 2022 på Borris Hede. Samme fugl opgav tidligere på sæsonen et yngleforsøg ved Harreby ca. 70 km sydligere. Foto: Eskil J. Nielsen-Ferreira.

Formidling

I maj afholdt vi orienteringsmøde for lodsejere, frivillige, projektgruppen og andre lokale interesserede hos Ruth på Klægagergård i Ballum. Her blev der fortalt om hede-høgene, arbejdet med at beskytte dem samt resultater af forskningen. Brugen af droner blev beskrevet, et af de nyeste værktøjer i vores arbejde, som sparer megen tid og mindsker forstyrrelser. Det var et meget vellykket arrangement med 25 deltagere.

På mødet havde vi premiere på en meget fin 11 minutter lang video om Projekt Hede-høg. Den kan ses her: <https://www.youtube.com/watch?v=xKiNhhnXRBg> eller på projektets forside: <https://www.dof.dk/projekthedeoeg>.

I oktober afholdt DOF's Rovfuglegruppe 50 års jubelæumssymposium. Her holdt Iben Hove Sørensen et forenet oplæg med titlen: Projekt Hede-høg: Forsknings-baseret forvaltning af en sjælden dansk ynglefugl. Dette er ved at blive skrevet til en artikel, som vil udkomme i DOFT i 2023.

Feltarbejdets udførelse og tak

Feltarbejdet blev udført af Jesper Leegaard, Aage Matthiesen, og Svend Anker Schwebs, med bistand fra Iben Hove Sørensen, Kurt Bredal Christensen, Maiken Liin Hartung-Struer og Lars Maltha Rasmussen.

Vi vil gerne takke de lodsejere og andre lokale, som har givet os værdifulde oplysninger, og som har hjulpet og samarbejdet aktivt med beskyttelsen af de ynglende hede-høge: Claus Nielsen, Tornum, Christian Clausen, Toftlund, Martin Pedersen, Fole, Christian Schultz, Harreby, Kristian Lauritsen, Kastbjerg, Mogens Ipsen, Gram, Mikkel Thybo, Gram, Kristian Laursen, Hans Jessen Hansen, Bredebro, Jonas Leth-Pedersen, Grønnebæk, Marinus Rossen, Tønder, Pieter Tonnis Jager, Løgum-kloster, Steen Hansen, Lintrup.

Følgende skal takkes, idet de på forskellig vis har bidraget med assistance, hjælp og oplysninger om hede-høg: Iben Hove Sørensen, med ringmærkning, Jens Nielsen, Kastrup, Hans Staunstrup, Holstebro,

Søren Hansen, Kastrup, Evald Toft, Stenderup, Charles Zeuthen, Rømet, Simon Bomholt, Give, Eskil J. Nielsen-Ferreira, Herning, Aleks Lund, Bjerndrup og Harry Antonisen, Abild.

Der er benyttet supplerende data fra DOFbasen (www.dofbasen.dk), og alle, der har indtastet oplysninger om hede-høge i DOFbasen, takkes hermed.

Desuden takkes Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum, København for godt samarbejde omkring ringmærkning af hede-høge.

Alle aflæsninger af mærkede hede-høge bedes rapporteret til museet via dette link: <https://www.fuglering.dk/>

Finansieringen af DOF's Projekt Hede-høg kommer fra Tønder, Aabenraa, Haderslev, Vejen og Esbjerg Kommuner, Miljøministeriet og Nationalpark Vadehavet.

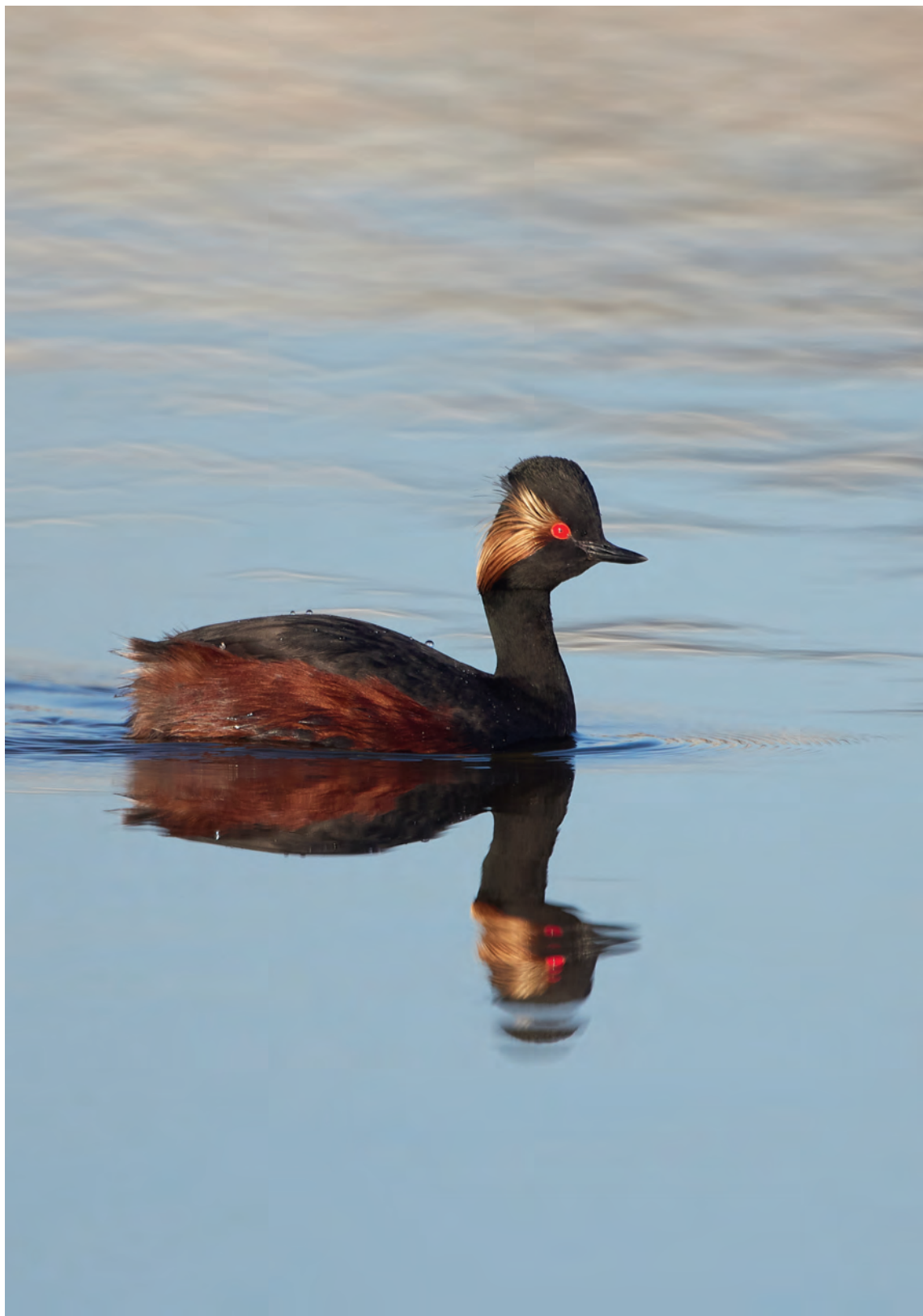
Litteratur

- DMI 2022. Månedens, sæsonen og årets vejr. <http://www.dmi.dk/>
- Hertz-Kleptow C, 2022. Artenschutzprojekt Wiesenweihe (Circus pygargus) des landes Schleswig-Holstein. Abschlussbereich zur Brutperiode 2021. Stand 27.03.2022. 15 s. Upubliceret rapport.
- Rasmussen, L. M., A. Hoffmann & T. Nyegaard 2007. Monitoringsplan for Hede-høg Circus pygargus. DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY) <http://www.dofbasen.dk/DATSY/datsyvejledning.php?art=02630>
- Rasmussen, L.M., I.H. Sørensen, A. Matthiesen, J. Leegaard, S.A. Schwebs & T. Nyegaard 2021. Hede-høg i Danmark 2021. DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hede-høg. Dansk Ornitologisk Forening. <https://pub.dof.dk/rapporter/148/download/hedeoeg-i-danmark-hedeoeg-i-danmark-2021-dofs-arbejdsrapport-fra-projekt-hedeoeg>
- Ulveatlas.dk 2022. www.Ulveatlas.dk

Find flere oplysninger om hede-høg på DOF's hjemmeside: www.dof.dk/projekthedeoeg

En unge, der vil være flyvefærdig i løbet af en god uge, bliver ringmærket, målt og vejlet. Man ser tydeligt de blodfyldte fjer-skafter, der viser at fjere i fuld vækst. Foto: Aage Matthiesen.

Sorthalset lappedykker, Gødstrup Sø, 19. april 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Årsberetning fra Feltudvalget

Af Anders Wiig Nielsen, formand for Feltudvalget

FeltUd afholdt i 2022 fire arrangementer, ét landsdækkende, ét på Sjælland og to i Jylland. Tovholdere for arrangementerne er udvalgets 10 medlemmer, som man altid kan kontakte, hvis man har spørgsmål. Arrangementerne annonceres via Netfugl.dk, hvor man kan skrive kommentarer og stille spørgsmål i kommentarfeltet. Man kan ikke altid være sikker på at få svar på spørgsmål skrevet på facebook. Under alle arrangementer bruges Zello app'en, hvor Feltud har en kanal, der hedder Birding Feltud.

Årets første arrangement er hvert år Nytårsbirdrace, hvor man på årets første dag dystet om at finde så mange forskellige fuglearter som muligt og løbende indtaster dem i DOFbasen. Der er både en 'Klimaklasse' og en konkurrence for de mere mageligt anlagte.

Forårets ene arrangement var Operation Overshoot på Lolland, Falster og Møn, der hvert andet år holdes omkring Grundlovsdag med Gedser Fuglestation som base. Vejret er helt afgørende for dette arrangement, der dybest set handler om at opleve og registrere returtrækket af forårstrækkende småfugle, der ofte kan være rariteter, set med danske øjne eller rettere, kikkerte. Dette års satsning gav en høgesanger på Møn, udtrækkende silkehejre, blå kærhøg, 3-4 piroler på Lolland og én trækkende ved Gedser, rastende turteldue, aftenfalk og en udtrækkende biæder.

Igen i 2022 inviterede Skagen Fuglestation og Feltudvalget til Operation Skawfugl, hvor en tur på Skagens Rev blev kombineret med åben natringmærkning. Ringmærkningen var målrettet natravn, vadefugle og stormsvale og var igen i 2022 en publikumssucces med stort fremmøde i Birders Club.

Glade fuglefolk på Grønningen, 20. oktober 2022.
Foto: Anders Wiig Nielsen.

I starten af august var der et mindre træf, nemlig Operation Vandsanger i Sønderjylland med omkring 10 deltagere, hvoraf flere havde fornøjelsen af at se en af de lokale slørugler.

Uge 42 er felttræfuge, og i 2022 afholdtes det 24. felttræf, igen i Vadehavsområdet. Omkring 200 deltagere valgte at bruge ugen i felten og til fælles oplæg. Træfets bedste fugle blev tajgapiber og blåstjert, men den største publikumstræffer blev en meget tillidsfuld plettet rørvagtel, der holdt til i en afvandingskanal på Grønningen i flere dage. Flere gode foredrag på DOF Ung's base på Blåvandgård trak fulde huse, og igen i år blev der holdt fælles afslutningsmiddag på Ho Kro.

Hvidbrynet løvsanger, Blåvand, 18. oktober 2022. Foto: Lars Andersen.

Plettet rørvagtel, Grønningen, 21. oktober 2022. Foto: Lars Andersen.

Årsberetning for DOFbasen

Af Timme Nyegaard

Brugen af DOFbasen er fortsat stor. Der er for 2022 indtastet i alt 2,1 millioner observationer fra 15.835 lokaliteter af 3226 observatører (se fordelingen i landet i figur 1). Det er fald på ca. 5 % ift. 2021, hvilket nok skal ses som en tilbagevenden til hverdagen efter COVID-19-nedlukningerne, som gav stor vækst i indtastninger.

Trods udfordringer med vedligeholdelse af vores indtastningsapps, står de for en stigende andel af rapporteringerne; i 2022 næsten halvdelen (figur 2).

Samlet set var der 230.000 besøgende på www.dofbasen.dk i 2022, med i alt 8,8 mio. sidevisninger fordelt på 1,9 mio. besøg (Google Analytics). Også disse tal ligger lidt under niveauet i 2021.

Se de talrigeste arter i DOFbasen i 2022 samt hvilke der afveg mest fra gennemsnittet 2017-2021 i tabel 1-3.

Det organisatoriske

DOFbasen er stadig omdrejningspunktet for dataindsamlingen i DOF, og administreres af DOFbasegruppen, som består af repræsentanter fra alle lokalafdelinger samt en central koordinator og to softwareudviklere i Fuglenes Hus.

Den meget vigtige opgave med kvalitetssikring af observationer i DOFbasen foretages fortsat af frivillige i DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU). De har igen i 2022 afholdt to arbejds møder. En ny undergruppe af DKU er blevet etableret til at kvalitetssikre de mange indtastning-

er i DOFbasen af andre dyr end fugle (ca. 1,5 % af alle indtastninger i DOFbasen). Læs mere her: <https://dofbasen.dk/kvalitet/>

Det årlige koordinatormøde blev afholdt i september som endagsmøde på Fyn med deltagelse af 11 DOFbasekoordinatorer og tre repræsentanter fra Fuglenes Hus.

Ronni Røjgaard har erstattet Hans Henrik Bay som DOFbasekoordinator for DOF-Syddøstjylland, Søren Peder Nielsen har erstattet David Manstrup i DOF-Sydvestjylland og i DOF-Vestjylland er Poul Krag stoppet, hvor Gert Thorhauge Andersen nu er alene på posten. Stor tak for indsatsen til de afgående og velkommen til de nye! Listen over alle DOFbasekoordinatorer kan altid findes på: <http://www.dofbasen.dk/kontakt/>

Udviklingsarbejdet

- Udskiftningen af softwareudvikler i 2021 gav fortsat forsinkelser i udviklingsarbejdet i 2022.
- Bl.a. blev udviklingen af spontantællinger i DOFbasen (som del af Punkttællingsprojekt 2.0) meget forsinket og kunne ikke afsluttes i 2022 som ellers planlagt.
- Renovering af de meget velbesøgte hjemmesider om Danmarks fugle (www.dofbasen.dk/danmarksfugle) blev afsluttet i efteråret. Det har resulteret i en opdatering af både grafisk udtryk, redaktionelt indhold og funktionalitet, fx automatisk opdatering af fænologigrafier med de nyeste data fra DOFbasen, så man kan

Bramgæs, den talrigeste indrapporterede art i 2022. Væmngene, 11. april 2022. Foto: Eva F. Henriksen.

følge ændringer i arternes forekomst løbende. Desuden aktuelle forekomstkort med dagsmax fra DOFbasen i enten seneste uge, måned eller år. Nogle af de mange fotos uploadet til observationer i DOFbasen kan nu også ses på siderne, og det gamle krav om, at kun fotos til dokumentationskrævende observationer måtte uploades i DOFbasen, er nu fjernet.

- Begge disse udviklingsprojekter kræver renovering af DOFbasens søgeformular for at være fuldt ud implementerede. Denne store opgave blev påbegyndt i 2022.
- Der er fortsat udfordringer med at vedligeholde de to indtastningsapps til DOFbasen, hvilket ikke hænger sammen med den stigende brug af dem (figur 2). Vi håber, at den nye teknologi (PWA), der planlægges at bruges til den kommende spontantællingsapp, også vil kunne bruges som platform for indtastningsapps fremover. Denne udviklingsopgave kan først blive påbegyndt i 2023.
- Det er endelig lykkedes at få flyttet www.dofbasen.dk til nye servere. Det er både en bedre og billigere løsning men har krævet en del arbejde at få gennemført. Men det er en investering, der hurtigt betaler sig selv i sparede udgifter til serverleje.
- Der var glædeligvis afsat rekordmange timer til softwareudviklerne i 2022 til DOFbasen, primært for at lave ny søgeside og ny indtastningsapp, men forsinkelser på

Stær, Høruphav, 18. april 2022. Foto: Klaus Dichmann.

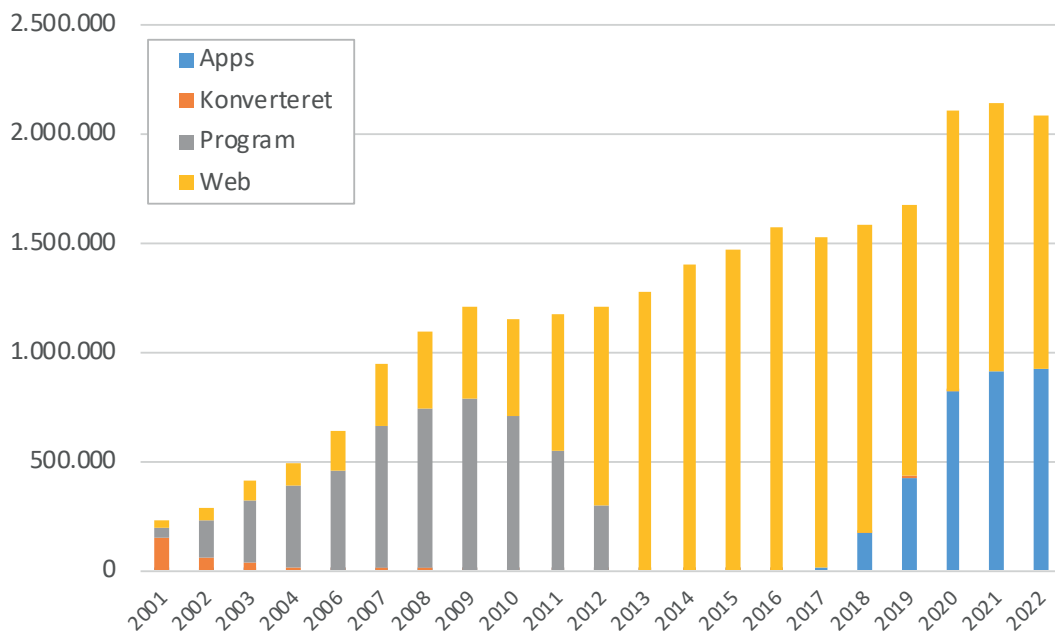
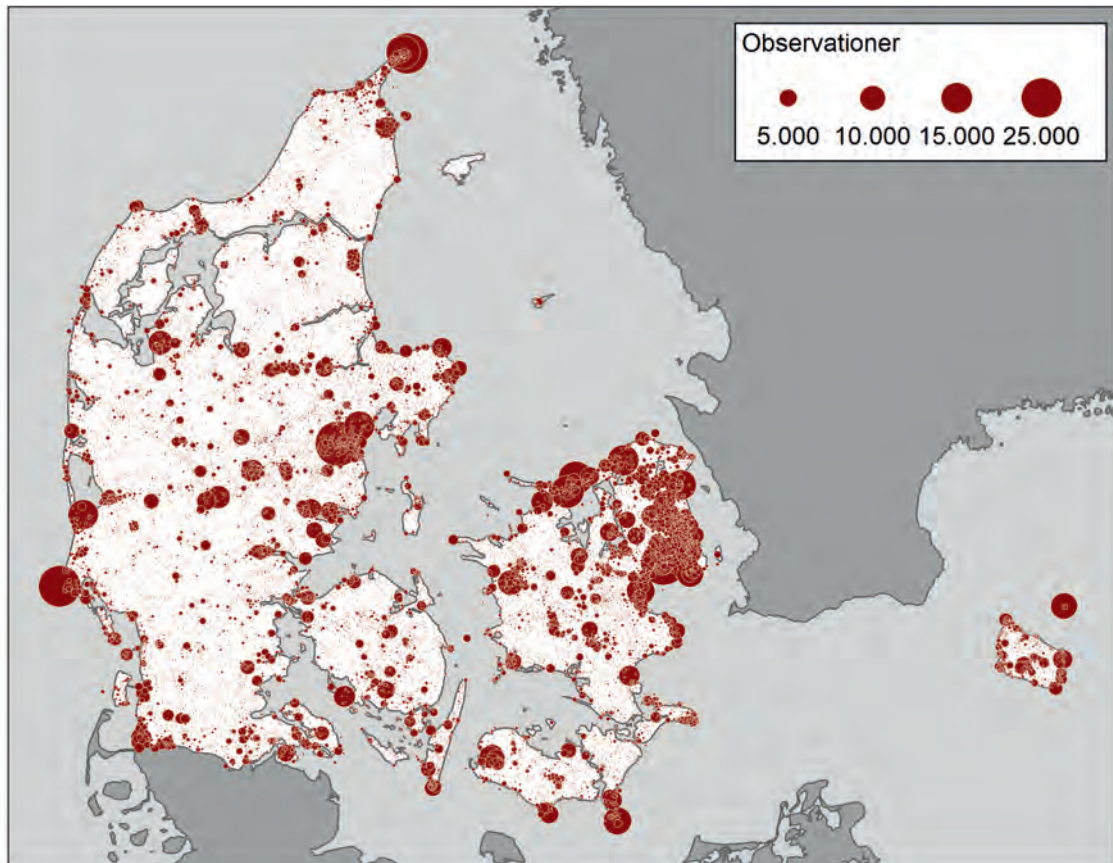
Spontantællinger og Danmarks Fugle 2.0 har desværre umuliggjort at realisere de mange timer. Vi håber meget at få afsat timer igen i 2023 til at få løst disse to vigtige opgaver.

- Vi er stort set i mål med at indtegne lokalitetsgrænser, vi har nu grænser på 20.100 af de ca. 20.600 lokaliteter i DOFbasen.
- Der leveres fortsat data til EuroBirdPortal-samarbejdet (<http://eurobirdportal.org/den/da/>) samt til GBIF (<https://www.gbif.org/dataset/95db4db8-f762-11e1-a439-00145eb45e9a>), hvorfra bl.a. Arter.dk henter DOFbasedata.

Gulbug, Nyord, 4. juni 2022. Foto: Finn Carlsen.

Figur 1. Observationer pr lokalitet i DOFbasen 2022.

Figur 2. Observationer i DOFbasen pr år 2001-2022 efter indtastningsmåde. Bemærk, at over 45 % af indtastningerne i 2022 kommer via apps.

Tabel 1. De 10 talrigeste arter i DOFbasen 2022 (ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2022	Ændring ift. 2017-21	2022	Ændring ift. 2017-21
Bramgås	16.212.697	0 %	19.471	+19 %
Stær	12.471.398	+29 %	22.751	+10 %
Grågås	4.780.824	+1 %	40.200	+12 %
Hjejle	3.801.494	+19 %	7.838	+3 %
Ringdue	3.407.739	+22 %	38.938	+21 %
Troldand	2.405.347	+24 %	19.028	+20 %
Almindelig ryle	2.151.116	-37 %	10.858	+9 %
Pibeand	2.093.904	+5 %	18.222	+13 %
Hættemåge	1.975.037	-4 %	24.699	+18 %
Ederfugl	1.969.511	-9 %	13.691	+16 %

Tabel 2. De 10 arter med størst vækst i antal fugle indtastet i DOFbasen 2022 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2022	Ændring ift. 2017-21	2022	Ændring ift. 2017-21
Sort ibis	617	+1673 %	511	+1368 %
Lomvie	510.711	+509 %	2.318	+37 %
Rødrygget svale	137	+366 %	110	+279 %
Stylteløber	2.872	+327 %	903	+230 %
Fuglekongesanger	194	+239 %	190	+238 %
Damklire	194	+226 %	194	+240 %
Indisk gås	630	+202 %	446	+174 %
Almindelig skråpe	304	+177 %	147	+102 %
Sodfarvet skråpe	450	+171 %	290	+128 %
Vindrossel	581.254	+133 %	6.853	+25 %

Tabel 3. De 10 arter med størst fald i antal fugle i DOFbasen 2022 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2022	Ændring ift. 2017-21	2022	Ændring ift. 2017-21
Hvidvinget korsnæb	9	-98 %	9	-93 %
Kvækerfinke	418.261	-97 %	7.149	+48 %
Storkjove	576	-92 %	440	-57 %
Lundsanger	14	-90 %	14	-89 %
Stor stormsvale	16	-90 %	15	-83 %
Hvidsiskan	29	-89 %	22	-86 %
Storpiber	13	-89 %	13	-86 %
Brun løvsanger	10	-88 %	10	-87 %
Sandterne	4	-85 %	4	-83 %
Dværgværling	9	-84 %	9	-83 %

Skarvens ynglekolonier

Af Jacob Sterup og Thomas Bregnballe, Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

I 2022 blev rederne i alle landets skarvkolonier talt. Det er på vegne af Miljøstyrelsen, at tællingerne organiseres af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet. Frivillige ornitologer bidrager til den årlige kortlægning af kolonierne, men de større kolonier tælles op af ornitologer med mange års erfaring. Optællingerne af reder sker så vidt muligt på det tidspunkt af foråret, hvor antallet af reder er på det højeste. Oplysninger indtastet i DOFbasen giver os regelmæssigt viden om nye forsøg på kolonidannelse.

Status og udvikling

I 2022 blev der optalt 30.266 reder, hvilket svarer til en tilbagegang på 2,9 % eller 916 par i forhold til året før. På landsplan har bestanden været ret stabil siden 2014. Bestandens størrelse har i de seneste år svaret til ca. 80 % af det antal, der yngede i landet, da bestanden kulminerede omkring 2000. Udviklingen i bestanden fra 1980 til 2022 er vist i Fig. 1.

På regionalt plan blev de største ændringer fra 2021 til 2022 registreret i 'Nordlige Kattegat' (en fremgang på 1.365 reder, 42 %), i 'Vestjyske fjorde og Vadehavet' (en tilbagegang på 937 reder, 29 %) samt i 'Smålandsfarvandet' (en tilbagegang på 939 reder, 12 %). De øvrige regionale ændringer var på maksimalt 360 reder. I rapporten om ynglebestanden af skarver i Danmark i 2022 (Sterup & Bregnballe 2022) er udviklingen i regionerne og i de større kolonier nøjere beskrevet.

Kolonierne

Antallet af reder optalt i de enkelte kolonier er angivet i Tabel 1. Koloniernes udbredelse og omtrentlige størrelse er vist på kortet i Figur 2.

I 2022 var der i alt 83 lokaliteter, som havde ynglekolonier af skarver, hvilket var en mindre end i 2021. Der forsvandt 11 kolonier fra 2021 til 2022. De fleste af de kolonier, der bliver opgivet, har normalt kun eksisteret i få år, er små og/eller er blevet udsat for regulering eller forstyrrelser. Dette var også tilfældet for de

Skarv, Damhussøen, 7. juli 2022. Foto: John Larsen.

Parti fra skarvkolonien ved Højbjerg, Korsør, 26. april 2022. Dronefoto: Lars Maltha Rasmussen.

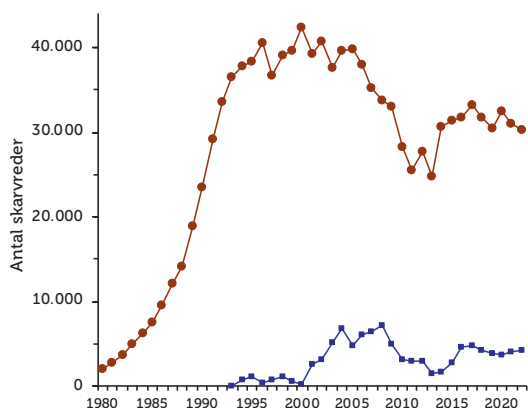
fleste af de kolonier, der forsvandt i 2021, idet de nu kun havde eksisteret i 1-3 år, og (mindst) otte af kolonierne blev udsat for regulering i 2021. De sidste to kolonier, Klægbanken og Ægholm, havde til gengæld eksisteret i henholdsvis 21 og 22 år.

I 2022 opstod der kolonier på ikke færre end 11 lokaliteter, som ikke havde ynglende skarver i 2021. På syv af stederne har vi ikke kendskab til, at der tidligere har ynglet skarver, og to steder (Svaleø og Lindholm ved Møn) er der tidligere kun registreret et enkelt ynglepar ét år. De sidste to steder (Ejerslev Røn og Småholmene) er regelmæssige ynglelokaliteter, hvor der blot har været et

enkelt år uden ynglende skarver. Det skal bemærkes, at for Lysegrund Fyr har vi efterfølgende konstateret, at der tidligere har været ynglende skarver, og de har sandsynligvis ynglet på stedet gennem en del år.

Der var i alt syv kolonier med mere end 1.000 reder i 2022. Stavns Fjord på Samsø var fortsat landets største – 2.687 reder, hvilket er godt 250 flere end året før. Næststørste koloni blev Ormø ved Sydsjælland (1.697 reder). De øvrige fem kolonier med over 1.000 reder var: Fuglsø Mose på Djursland (1.263 reder), Brændegård Sø (1.134 reder), Svanegrunden nord for Endelave (1.118 reder), Hirsholmene (1.028 reder) og Ndr. Rønner (1.010 reder).

Figur 1.

Udviklingen i antallet af skarvræder i Danmark fra 1980 til 2022. Antallet af reder, hvor skarver blev forhindret i at få unger, er vist med den nederste kurve – dette antal indgår i det samlede antal reder.

Fugleinfluenza og havørne

I 2022 blev der for første gang konstateret udbrud af højpatogen fugleinfluenza

i danske skarvkolonier. Det var især to kolonier i den sydøstlige del af landet, der blev ramt. Den ene var skarvkolonien på Tyreholm i Stege Bugt. Her lå der mindst 273 døde skarver i og omkring kolonien. Antallet af reder i kolonien var faldet betydeligt i forhold til tidligere år. Den anden koloni var Malurholm i Fanefjord, hvor der fandtes 403 voksne, døde skarver. Antallet af besatte reder var 424 mod 1.163 under redetællingen året før. Enkelte steder uden for Møn er der konstateret døde skarver i større omfang end normalt. Det er sandsynligt, at der også disse steder var fugle, som var døde af fugleinfluenza.

Som i de foregående år blev en del af de danske skarvkolonier også i 2022 påvirket af optræden af havørne. Havørnene påvirkede skarvernes ynglefænologi og nogle steder også deres ynglesucces. Påvirkningen af ynglesuccesen sker ofte ved, at sølvmåger og krager stjæler æg, når de voksne skarver er skræmt væk fra

Tabel 1. Antal skarvreder optalt i de enkelte kolonier i Danmark i 2022.

Region	Lokalitet	2021
Vestlige Jylland	Havrvig Polde	960
	Storeholm, Filsø Mellemsø	814
	Svingel Engsø	463
	Sandøen, Felsted Kog	7
Limfjorden	Melsing	766
	Flyndersø	418
	Hald Sø	229
	Rotholmene	220
	Rønholm	212
	Harboøre Tange	198
	Spøttrup Sø	55
	Lund Fjord	24
	Selbjerg Vejle	16
Ejerslev Røn	11	
Nordlige Kattegat	Fuglsø Mose	1263
	Hirsholmene	1028
	Ndr. Rønner	1010
	Rørdal Lergrave	553
	Sdr. Rønner	358
	Kielstrup Sø	148
	Toftesø	123
	Vesterkær ved Ringsø, Pindstrup	57
	Skagen Nordstrand	51
	Læsø Rende Fyr	40
	Købsted	8
	Sydvestlige Kattegat	Stavns Fjord
Svanegrunden		1118
Rands Fjord		354
Vængesø		306
Vorsø		235
Vigelsø		209
Mågeøerne		201
Rugård Sø		194
Sorteø, Odense Fjord		189
Esbechholme og Flintholm, Odense Fjord		131
Stenøerne, Odense Fjord		110
Lillebælt og sydlige Fyn	Brændegård Sø	1134
	ll. Græsholm ved Bredholm	643
	Hopsø	560
	Vresen	467

Region	Lokalitet	2021	
	Botofte Skovmose, Langeland	458	
	Bundsø, Als	255	
	Olde Nør	210	
	Kidholmene	183	
	Nakkebølle Inddæmning	69	
	Bastholm/Småholmene/ Årø Kalv	53	
	Gråsten Slotssø	22	
	Haven v/Søby, Ærø	20	
	Klintholm	6	
	Føns Vang, SV for Nørre Aaby	5	
	Langholmhoved	4	
	Nordlige Sjælland	Hovvig	770
		Hellebæk Skov	713
Skarresø		569	
Holløse Bredning/ Ellemosen		444	
Højbjerg Skov, Korsør		349	
Peberholm, Øresund		323	
Selsø		271	
Damhussøen		248	
Esrum Sø		230	
Saltholm		230	
Vaserne		203	
Sortedamssøen		150	
Arresø ved Arresøkanal		124	
Overby, Sjællands Odde		101	
	Bognæs	48	
	Lysegrund Fyr	22	
	Tempelkrogsøen	12	
	Søholm Engsø	6	
	Svaleø, Risø	1	
	Utterslev Mose	1	
	Sydøstlige Danmark	Ormø	1697
		Maribo Søndersø	817
		Nakskov Fjord	786
		Rågø Sande	619
Tyreholm		517	
Hundsemyre, Bornholm		516	
Ålholm		491	
Dyrefod		428	
Malurtholm		424	
Vensholm		216	
	Hjelm Ø	50	
	Lindholm, Møn	35	

Unge skarver på stenrev, Brændegård Sø, 10. juli 2022. Foto: Erik Thomsen.

rederne af en havørn. De største effekter sås igen i kolonier, hvor skarverne yngler direkte på jorden.

Forvaltende tiltag

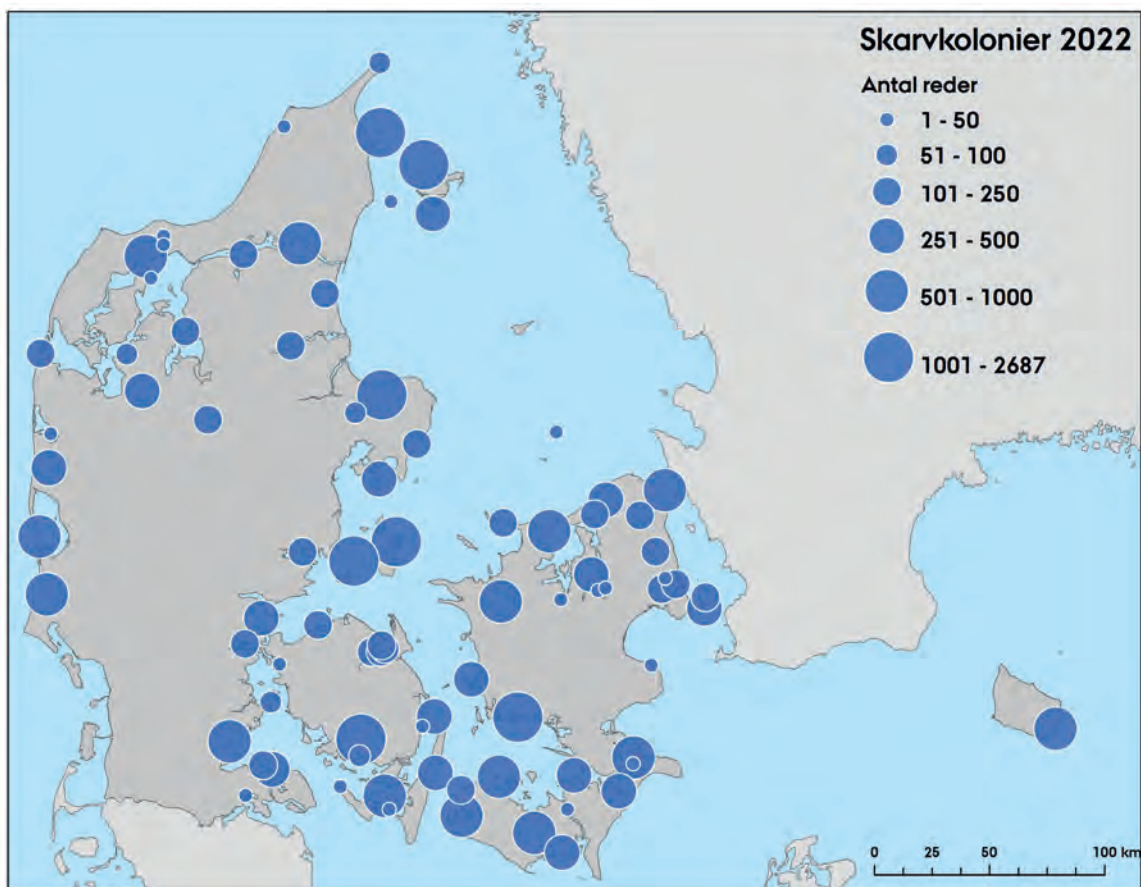
I 2022 blev der efter tilladelse fra Naturstyrelsen gennemført forvaltende tiltag i 11 skarvkolonier, dvs. i færre kolonier end året før. I otte af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev foretaget af private lodsejere i de øvrige tre kolonier. Indgrebene berørte i alt 4.213 reder, svarende til ca. 14 % af alle skarvreder i landet. Oliering af æggene var efter vore oplysninger

den eneste anvendte metode til regulering af skarvreder i 2022. Herudover blev ynglefuglene forsøgt skræmt bort ved beskydning, men det lykkedes ikke at tilvejebringe informationer om denne regulering af voksne fugle.

Referencer

Sterup, J. & Bregnballe, T. 2022. Danmarks ynglebestand af skarver i 2022. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. - Teknisk rapport fra DCE Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 259. <http://dce2.au.dk/pub/TR259.pdf>

Figur 2.

Størrelse og placering af de danske skarvkolonier i 2022. Cirklernes størrelse svarer til antallet af optalte reder.

Dansk ringmærkning

- Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter i Danmark

Af Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Amanda Johannisson, Signe A.M. Andersen, Jens S. Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup og Anders P. Tøttrup

Årets ringmærkninger

I 2022 er ringmærket i alt 95.455 fugle i Danmark og på Færøerne med Statens Naturhistoriske Museums ringe.

På Færøerne er ringmærket 3.375 fugle fordelt på 12 arter, hvoraf kun én art (ravn) er en spurvefugleart. Det samlede antal er på et højt niveau og skyldes først og fremmest målrettet mærkning af lille stormsvale. De tre talrigeste mærkede arter i 2022 er lille stormsvale (3.279 fugle), almindelig skråpe (48) og lunde (25).

I Danmark blev 92.080 fugle ringmærket, hvoraf 11 % (9.855) er mærkninger af redeunger eller ikke-flyvefærdige unger (tabel 2). Det samlede antal fugle ringmærkede i 2022 er 6.294 færre fugle i forhold til 2021 men er 7 % højere end gennemsnittet på 85.764 mærkninger for perioden 1999 - 2021 (med udsving mellem 51.564 i 1999 og 121.730 i 2014).

I alt blev 188 arter ringmærket (tabel 2). Et par underarter som i dag betragtes som arter ifølge nogle systematikker, er her bibeholdt som én art (f.eks. gråsikken). For 28 arter blev der ringmærket mere end 1.000 individer, og for 68 arter blev der mærket mere end 100 individer. Tilsvarende tal for 2021 er hhv. 28 og 62 og for 2020 hhv. 25 og 63.

En ny art blev føjet til listen over ringmærkede fuglearter i Danmark: Hvidkindet værling (23/10 Christiansø). Ringmærkningen bidrog også til at dokumentere andre meget sjældne arters forekomst i Danmark (SU-arter): Blåstjert (24/9 Christiansø, 4/10 Omø), lille rørsanger (7/6 & 25/6 Skagen) og schwarz' løvsanger (9/10 Agger Tange).

De fem talrigeste ringmærkede arter var atter at finde blandt spurvefuglene: Rødhals (9.670), gransanger (5.231), munk (4.473), musvit (4.441) og solsort (4.371). Antal ringmærkede solsorte er det højeste antal solsorte mærket i Danmark på et år. Tidligere rekord er blot fra året før, 2021, med 4.259 mærkninger, og før det er det tilbage til 1998 med 4.115 mærkninger. For de tre øvrige arter var antal mærkninger i 2022 på normalt niveau i forhold til de seneste år.

Flere andre spurvefuglearter blev ringmærket i rekordhøje antal: Gærdesmutte med 3.222 fugle (tidl. rekord: 2.909 i 2021), rødtoppet fuglekonge med 140 fugle (tidl. rekord: 121 i 2017), blåhals med 138 fugle (tidl. rekord: 105 i 2019) men også skægmejser blev mærket rigtig mange af i 2022 (n=623), selvom det ikke er rekord (rekord: 875 og 704 i hhv. 1992 og 1993). 18 ringmærkede skærpibere er det højeste antal mærkede siden 1986 (n=20), hvor rekorden dog er på 54 fugle fra 1975.

Blandt ikke-spurvefugle var de talrigeste ringmærkede arter: Splitterne (1.448), hættemåge (1.152), huldue (669), sølvmåge (650) og skarv (527). Antal ringmærkede hulduer er det højeste nogen sinde i Danmark og skyldes alene en målrettet og intensiv indsats i Nordjylland. Tidligere rekord var på 655 fra 2019. I perioden 2006 - 2022 er ringmærket 6.036 hulduer i det nordjyske, hvoraf 98 % er redeunger. Antal ringmærkede splitterne er lidt over gennemsnittet for de seneste 10 år (gennemsnit. n=1.333). Derimod er antallet af mærkede hættemåger, skarver og sølvmåger på et lavt niveau i forhold til antal mærkede de seneste 10 år.

En stor flok ringmærkede halemejser sammen med en flok unge glade ringmærkere. 27. oktober 2022, Blåvand Fuglestation. Foto Adam Søderdahl.

Ringmærkningen opfodrer flere til at aflæse farvemærkede skestork i Danmark. Skestork, Sneum Digesø, 17. juli 2022. Foto: Bo Tureby.

Flere andre ikke-spurvefuglearter blev ringmærket i rekordhøje antal: Enkeltbekkasin med 133 fugle (tidl. rekord: 85 i 1962), skovsneppe med 318 fugle (tidl. rekord: 147 i hhv. 1992 og 1993), vendehals med 229 fugle (tidl. rekord: 205 i 1969) men også dobbeltbekkasin blev der mærket mange af (n=142), selvom det ikke er rekord (rekord: 481 i 1962). De mange mærkninger af bekkasiner og skovsneppe (og sanglærker) skyldes målrettet ringmærkning især blandt ringmærkere fra Nordvestjysk Ringmærkergruppe og fra Skagen Fuglestation. Mærkningen foregår primært om natten med brug af natkikkerter. Det er en ny metode, som vinder frem og som giver mulighed for at ringmærke arter som normalt er svære at fange.

Det store antal mærkede vendehalse skyldes primært at ynglefuglemærkningsprojektet ved Borris Hede og omegn er udvidet til også at omfatte Vendsyssel. I alt 489 ringmærkede fasaner ifm. et projekt er det højeste antal mærkede siden 1974 (n=525). Rekorden er dog på ikke mindre end 6.283 fasaner i 1972. Som et kuriosum blev der ringmærket stor stormsvale (1), lille stormsvale (2) begge arter i Skagen samt en hærfugl på Fanø 14/4.

Ringmærkerne

Ringmærkningsadministrationen udstedte i alt 233 personlige licenser i 2022 gældende til Danmark og/eller Færøerne, samt 11 gruppeicenser, 6 stationslicenser og 14 vildtplejestationslicenser. Det er det højeste antal personlige licenser udstedt i Danmark på et enkelt år. Siden 1999 er gennemsnitligt udstedt 188 personlige licenser årligt, varierende mellem 169 og 215. De personlige licenser var fordelt på 74 A-licenser, 32 B-licenser, 40 C-licenser og 87 X-licenser.

En licens er gældende for et år ad gangen, og alle der ringmærker fugle skal have en gyldig personlig licens. Yderligere information om licenser findes på Ringmærkningsadministrationens hjemmeside (www.rc.ku.dk – side 22 i Retningslinjerne).

De seks fugle- og ringmærkningsstationer stod for 49 % af alle mærkninger, og det er en høj andel og skyldes, at Christiansø for andet år i træk var bemandet med fast ringmærkere i begge sæsoner. De seneste fire år har fuglestations-andelen ligget på 38-47 % af det samlede antal mærkninger i Danmark. Flest fugle blev ringmærket på Christiansø Feltstation (17.750) efterfulgt af Gedser Fuglestation (11.104), Skagen (6.546), Blåvand (5.276), Fanø (2.705) og Keldsnor (2.239).

Syv ringmærkergrupper (RG) er aktive i Danmark i 2022: Nordjysk RG, Nordvestjysk RG, Østjysk RG, Anholt RG, Fyns RG, Sydvestsjælland RG og Lolland-Falster-Møn RG. Nogle af grupperne har et højt aktivitetsniveau med flere forskellige mærkningsprojekter, f.eks. CES-projektet (se særskilt omtale her i Fugleåret) og/eller har en fuglestation tilknyttet.

Årets genmeldinger

I 2022 blev der behandlet 3.554 genmeldinger som er tilgået Ringmærkningsadministrationens database, fordelt på 2.486 genmeldinger af fugle ringmærket i Danmark (99 arter) og 1.068 genmeldinger i Danmark af fugle ringmærket i udlandet (115 arter) (se tabel 2). De behandlede genmeldinger omfatter samlet 174 arter. For Færøerne er desuden behandlet hhv. 20 genfund af fugle mærket på Færøerne og 18 genmeldinger på Færøerne af fugle mærket i udlandet, fordelt på 18 arter i alt. Bemærk at genmeldingstallene ikke indeholder tusindvis af aflæsninger af farveringe fra de store og omfattende farvemærkningsprojekter, bl.a. på kortnæbbet gås, knopsvane og flere mågearter. Aflæsninger af disse arter videresendes normalt til de projektsansvarlige for videre behandling.

Ringmærkningsadministrationen modtog 14.126 lokale aflæsninger fra ringmærkerne og fuglestationerne (også kaldet egen-aflæsninger i 2022). Dette er det højeste antal lokal aflæsninger Ringmærkningen har modtaget på et enkelt år. Disse aflæsninger er fordelt på 98 arter, hvoraf

24 arter ikke er genmeldt på anden vis. Blandt sidst nævnte gruppe er gulbug med 101 aflæsninger, stor flagspætte (95), topmejs (63) og sortmejs (52) som de talrigeste, men også lokale aflæsninger af sanglærke (18), korttæt træløber (12), vandrikse (2) og perleugle (1) er værd at fremhæve. De lokale aflæsninger har stor betydning for beregningen af demografiske parametre f.eks. overlevelse og ungeproduktion.

For Færøerne er tilsvarende tal 367 lokale aflæsninger fordelt på 3 arter, flest af lille stormsvale.

Genfund af fugle ringmærket i Danmark

Blandt genfund af fugle ringmærket i Danmark blev 1.433 fugle genmeldt i udlandet fordelt på 815 forskellige individer (fig. 1 & tabel 1). I alt 44 fugle er genmeldt fem gange eller mere (26 skestørke, 11 sildemåger, 2 hættemåger, 2 splitlerner og hhv. én grågås, havørn og svartbag). Genfundene i udlandet er fordelt på 29 lande, fra det nordlige Norge (gransanger) til Sydafrika (splitterne) og fra det nordlige Rusland mod øst (troldand) til USA i vest (stenvender) (fig. 1). Flest genfund er fra Tyskland, Spanien og Holland (tabel 1). Der kunne fremhæves mange interessante og spændende genfund som er behandlet i 2022, her er blot enkelte udvalgte:

Ringmærkningen modtog og behandlede overraskende mange genmeldinger fra Afrika, i alt 59 genmeldinger fra 7 lande (fig. 1). Igennem de seneste mange år har Ringmærkningen modtaget få genmeldinger fra afrikanske lande, flest fra nordafrikanske lande. Genmeldingerne fra Afrika behandlet i 2022 omfatter skarv (1), skestork (3), hvid stork (2), splitterne (40), dværgterne (12) og landsvale (1) (tabel 1). Landsvalen der blev rapporteret til Ringmærkningen, drejede sig om en fugl fanget og aflivet 25/1 2010 ved Mangai City i Demokratiske Republik Congo. Fuglen var ringmærket godt syv måneder forinden, 2/7 2009, som redeunge i Pandrup i Vendsyssel. Der er lidt over 6.870 km mellem de to lokaliteter.

Figur 1. Den geografiske fordeling af genfund i udlandet af fugle ringmærket i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2022 (n=1.433).

To skestørke, formentlig fra samme kuld da de har fortløbende ringnumre, er i 2022 aflæst i lagunerne på det sydlige Sardinien i Middelhavet, hhv. den 28/11 og 3/12. Begge fugle er mærket 23/6 2019 som redunger i Ringkøbing Fjord. Sardinien ligger tilsyneladende lidt uden for den normale trækrute for skestørke udklækket i Danmark (fig. 3). Siden ringmærkningsprojektet på skestørke startede i Danmark i 2003 er ringmærket i alt 588 fugle til og med 2022. Siden 2013 er op til 50 skestørke farvemærket årligt med lettæselige grønne ringe med hvid skrift. Det har resulteret i 2.366 genmeldinger behandlet frem til og med 2022, fordelt på 14 lande, inkl. 35 genfund fra Afrika (fig. 3). Især entusiastiske ring-aflæsere i Tyskland, Frankrig og Spanien har bidraget med rigtig mange aflæsninger (hhv. 944, 327 og 568). Fra Danmark er 'kun' registreret 267 genfund. Ringmærkningen opfordrer flere til at aflæse skestork i Danmark, for bl.a. at få et bedre indblik i hvor mange fugle der vender tilbage til Danmark (indrapporter på www.fuglering.dk).

En danskmærket troldand blev fundet død 28/5 ved Naryan-Mar i det nordlige Rusland (fig. 1). Fuglen var ringmærket 12/2 2017 i Utterslev Mose som en 3k+ han.

Troldanden blev således fundet mod nordøst, mindst 2.450 km fra København.

Stenvenderen fra Agger Tange, som noget overraskende blev aflæst i november 2021 i det centrale USA, blev i området hen over nytår og blev sidst aflæst 12/1 2022 på stranden ved Milwaukee, godt 6.450 km fra Agger Tange i lige linje.

En 1k rørsanger blev ringmærket ved Ovesø i Thy 16/8. Blot 14 dage senere, 30/8, blev fuglen genfanget på den norske ø, Utsira, 340 km fra Thy. Rørsangeren har således fløjet langt mod nordvest og ikke mod sydvest som forventet om efteråret. En mulig forklaring er, at fuglen er kommet ud over Nordsøen og på grund af kraftig blæst er 'båret' af vinden til Norge.

Den 2/7 2017 blev en 2k+ gråspurv han ringmærket i Hjerting ved Esbjerg. Fem år senere, 20/7 2022, blev fuglen genfanget samme sted og var således mindst 6 år gammel. Dette er en høj alder for en gråspurv. Den næstældste ringmærkede gråspurv i Danmark var 8 år og 11 måneder. Den ældste var dog 18 år og 5 måneder og er da også ældste kendte ringmærkede gråspurv i Europa.

Ringmærket blåhals, hun, Årslev Engsø, 20. juli 2022.
Foto: Flemming Schmidt.

Genfund af fugle ringmærket i udlandet

De 1.068 genfund i Danmark af fugle ringmærket i udlandet omfatter i alt 817 forskellige individer fra 26 lande inkl. Island i nordvest (grågås), Svalbard i nord (kortnæbbet gås & sortgrå ryle), Rusland i nordøst (pipesvane), Ungarn mod sydøst (aftenfalk) og Senegal i syd (splitterne) (fig. 2).

En farvemærket ringdrossel blev aflæst ved Blåvand Fuglestation 25/6. Fuglen var ringmærket 16/12 2021 på Tenerife ud for Nordvestafrika. Til og med 2021 er kun tre ringdrossler ringmærket i udlandet (Belgien, Tyskland og England) genfundet i Danmark.

I juni-august 2022 fouragerede en ringmærket, næsten udfarvet han, steppehøg på Borris Hede ved Skjern. Ringen blev aflæst, og fuglen var mærket 19/6 2019 som redeunge Groningen i Holland. Steppenhagen var således tre år gammel, da den besøgte Borris Hede. Siden 2017 har 1-2 par steppehøge ynglet i Holland.

I sommeren 2022 blev en ringmærket blåhals hun fotograferet flere gange ved Årslev Engsø, vest for Århus. Det lykkedes ud fra fotografierne at aflæse ringen. Fuglen var ringmærket 2/9 2018 vest for Nantes i Frankrig som en 1k fugl.

Figur 2. Den geografiske fordeling af mærkningslokaliteter for fugle ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2022 (n=817 fugle med 1.068 genfund).

Tabel 1. Genfund i udlandet, af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2022.

Art	USA	Norge	Sverige	Finland	Rusland	Estland	Polen	Tjekkiet	Tyskland	Holland	Belgien	Storbritannien	Irland	Kanaløerne	Frankrig	Spanien	Portugal	Italien	Malta	Schweiz	Slovenien	Ungarn	Marokko	Mauritanien	Senegal	DR Congo	Uganda	Namibia	Sydafrika	Sum
Skarv		6	4						17	9	1			15	9								1							62
Hvid stork			3				1	3															1				1			9
Skkestork									221	34				29	207	28	2		2				1	2						526
Sædgås			1																											1
Grågås		2	1						2	5				2	5															17
Troldand					1																									1
Havørn			6						2																					8
Spurvehøg				1					1					2																4
Musvåge			1																											1
Tårnfalk			2																											2
Vandrefalk			2																											2
Enkeltbekkasin														1																1
Stenvender	3													1																4
Sorthovedet måge										1	2																			3
Hættemåge			2	8		1	3		3	7	40	1		4	1	1			9											80
Stormmåge			3	12	1		3		2																					21
Sildemåge			2						1	2		5			105	1						1								117
Sølvmåge			4	1			4		21	25																				55
Kaspisk måge							1		1																					2
Svartbag		2	4						13	2	1	3		1	1															27
Splitterne			13				2		205	33	1	1	1	1	9	9	1											20	20	316
Fjordterne			1																											1
Dværgterne			1						3	3	2			3	1	2								6	6					27
Alk							1																							1
Slørugle									1																					1
Natrávn												1																		1
Isfugl											1																			1
Landsvale									1							2											1			4
Hvid vipstjert			1																											1
Gærdesmutte		1																												1
Jernspurv			2						5	2	2																			11
Rødhals		1	7	1					3	2	1			3	1					1										20
Rødstjert									1																					1
Solsort		1	1	1		1						2																		6
Sangdrossel														4	11	3														18
Vindrossel						1						1		1	1															4
Sivsanger									1													1								2
Rørsanger		2								1	11	2		3	1	1														21
Tornsanger									1																					1
Havesanger									1					1																2
Munk									1	1	1	1			1			1				1								7
Gransanger		1	3						1		1	1		4	5															16
Løvsanger											1																			1
Fuglekonge				1																										1
Lille fluesnapper			1																											1
Broget fluesnapper			1						1																					2
Blåmejse		1	2			1			1		1																			6
Musvit						1																								1
Bogfinke												1																		1
Kvækerfinke		1										1																		2
Grønirisk		3		1																										4
Grønsisken			1																											1
Tornirisk															1															1
Kernebider		1																												1
Rørspurv										1	1			3																5
Sum	3	22	69	26	3	4	14	1	513	128	22	64	2	2	86	360	37	2	1	12	1	2	3	8	6	1	1	20	20	1.433

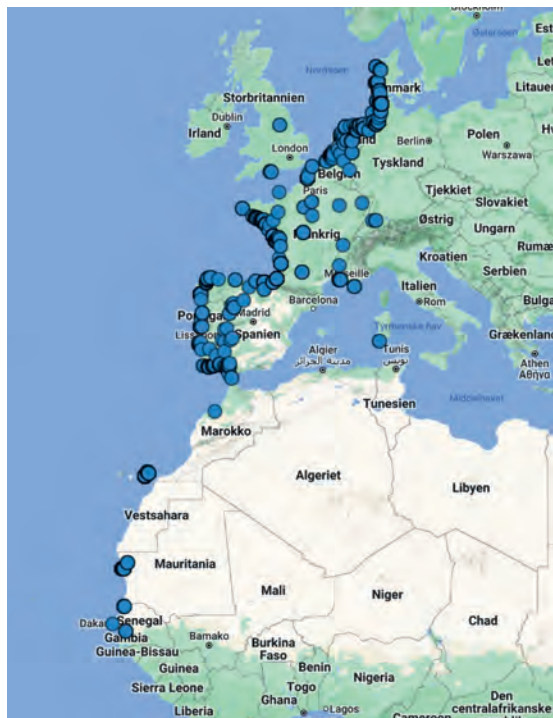

Steppehøg, Borris Hede, 26. juni 2022.
Foto: Carsten Gørges Laursen.

På Ringmærkningsadministrationens blog (<https://fuglering.sites.ku.dk/>) bringes spændende, interessante og sjove historier fra ringmærkningsverdenen inkl. genfund.

Afslutning

Ringmærkningsadministrationen vil igen takke alle vore mange frivillige ringmærkere som rundt i hele landet gør et stort arbejde for ringmærkningen og fuglelivet i Danmark – en stortog varm tak til jer alle – stort som småt! Endvidere en tak til alle, der på den ene eller anden måde har bistået ringmærkningen i 2022, blandt andet ved at støtte vores ringmærkere rundt om i landet eller ved at indsende oplysninger om fund af ringmærkede fugle.

Figur 3. Samtlige genmeldinger behandlet i perioden 2003-2022 af skestørke ringmærket i Danmark ($n=2.366$).

Fund af ringmærkede fugle

Genfund eller aflæsninger af ringmærkede fugle – uanset om det er en dansk eller udenlandsk ring – bør indsendes via www.fuglering.dk

Haverterne, Bøjden Nor, 29. april 2022. Den ene af fuglene er mærket som dununge på Fiskeholm d. 14. juni 2006. Dvs den på aflæsningstidspunktet var næsten 16 år gammel. Foto: Erik Thomsen.

Tabel 2. Antal fugle ringmærket i Danmark i 2022, samt antal genmeldinger behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2022. Medtaget i separat kolonne er ringmærkernes lokale aflæsninger (også kaldet 'egne aflæsninger'). Ekskluderet fra genfundstallene er et stort antal aflæsninger af farveringe på kortnæbbet gås, knopsvane og flere mågearter.

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Lille lappedykker	<i>Tachybaptus ruficollis</i>		1	1			
Lille stormsvale	<i>Hydrobates pelagicus</i>		2	2			
Stor stormsvale	<i>Oceanodroma leucorhoa</i>		1	1			
Sule	<i>Sula bassana</i>						14
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	527		527	129		13
Sølvhejre	<i>Egretta alba</i>						4
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>		1	1			2
Hvid stork	<i>Ciconia ciconia</i>	13		13	12	6	59
Skestork	<i>Platalea leucorodia</i>	75		75	548		8
Knopsvane	<i>Cygnus atratus</i>	1	117	118	7		21
Pibesvane	<i>Cygnus columbianus</i>						5
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>		2	2			5
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>		1	1	1		
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>				1		9
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>						1
Grågås	<i>Anser anser</i>	33	26	59	77	1	15
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>						4
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>		2	2	1		8
Knortegås	<i>Branta bernicla</i>				2		
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>						1
Pibeand	<i>Anas penelope</i>		1	1			2
Knarand	<i>Anas strepera</i>						1
Krikand	<i>Anas crecca</i>		5	5	1		20
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>		4	4	48		21
Spidsand	<i>Anas acuta</i>						1
Skeand	<i>Anas clypeata</i>						2
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>				1		2
Ederfugl	<i>Podiceps auritus</i>		66	66	6	51	8
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>		1	1			
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>						2
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>		2	2			
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>		1	1			
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	9	1	10	20		15
Gåsegrib	<i>Gyps fulvus</i>						7
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>						1
Blå kærhøg	<i>Circus cyaneus</i>		1	1			1
Steppehøg	<i>Circus macrourus</i>						1
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	25		25	11		
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>				2		
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>		153	153	5	2	6
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>		47	47	2	12	2
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	3		3	1	2	
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>						10
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	251	12	263	13	2	10
Aftenfalk	<i>Falco vespertinus</i>						5
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	12		12	8		11
Agerhøne	<i>Perdix perdix</i>		1	1	1		
Vagtel	<i>Coturnix coturnix</i>		3	3			1
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	488	1	489	147		
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>		10	10		2	
Grønbenet rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>		8	8			
Blishøne	<i>Fulica atra</i>				4		
Trane	<i>Grus grus</i>						2
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>		1	1	2		
Klyde	<i>Recurvirostra avosetta</i>	1		1			
Lille præstekrave	<i>Charadrius dubius</i>		1	1			1
Stor præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	21	11	32	4	1	29

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Hvidbrystet præstekrave	<i>Charadrius alexandrinus</i>	14	1	15		1	1
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>		8	8			1
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>		1	1			
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	3	4	7			2
Islandsk ryle	<i>Calidris canutus</i>		3	3			4
Sandløber	<i>Calidris alba</i>		2	2		2	1
Dværgryle	<i>Calidris minuta</i>		1	1			
Krumnæbbet ryle	<i>Calidris ferruginea</i>						1
Sortgrå ryle	<i>Calidris maritima</i>		2	2	2		7
Almindelig ryle	<i>Calidris alpina</i>	4	80	84		1	3
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>		1	1			1
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>		133	133	1	27	1
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>		142	142		3	2
Tredækker	<i>Gallinago media</i>		5	5			
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>		318	318		26	6
Stor kobbersneppe	<i>Limosa limosa</i>				1		4
Lille kobbersneppe	<i>Limosa lapponica</i>		1	1			2
Rødben	<i>Tringa totanus</i>		5	5			6
Hvidklire	<i>Tringa nebularia</i>		3	3			
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>		19	19		3	
Tinksmed	<i>Tringa glareola</i>		4	4			2
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>		3	3			
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>		2	2	4		1
Almindelig kjove	<i>Stercorarius parasiticus</i>						1
Storkjove	<i>Stercorarius skua</i>						3
Sorthovedet måge	<i>Larus melanocephalus</i>				7		4
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	944	208	1.152	126		117
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	4	19	23	26	4	8
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	287	50	337	127		18
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	544	106	650	126	1	91
Middelhavsmåge	<i>Larus michahellis</i>		1	1			1
Kaspisk måge	<i>Larus cachinnans</i>		14	14	2		24
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	265	4	269	52		16
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>				58		57
Rovterne	<i>Sterna caspia</i>	4		4			16
Splitterne	<i>Larus hyperboreus</i>	1.430	18	1.448	423	78	111
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	44	45	89	2		3
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	69	3	72	3	3	
Dværgterne	<i>Sterna albifrons</i>	144	24	168	31	3	28
Lomvie	<i>Uria aalge</i>						4
Alk	<i>Alca torda</i>	2		2	2		
Tejst	<i>Cepphus grylle</i>				1		1
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>				1		2
Klippedue (Tamdue)	<i>Columba livia</i>		1	1			
Huldue	<i>Columba oenas</i>	663	6	669	39	30	
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	4	46	50	1	3	1
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>		10	10			
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>		2	2			
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	226	4	230	14	4	
Stor hornugle	<i>Bubo bubo</i>	10		10	4		
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	27		27	9	13	
Natugle	<i>Strix aluco</i>	36	4	40	7	1	
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>		4	4			2
Mosehornugle	<i>Asio flammeus</i>		2	2			
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>		3	3		1	
Natravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>		37	37	1	2	
Mursejler	<i>Apus apus</i>	6	2	8	3		
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>		16	16	1	2	
Hærfugl	<i>Upupa epops</i>		1	1			
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	170	59	229		14	1

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Grønspætte	<i>Picus viridis</i>		1	1			
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>				2		
Stor flagspætte	<i>Picoides major</i>		144	144		95	
Hedelærke	<i>Lullula arborea</i>		2	2			
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	4	172	176		18	
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>		255	255			
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	1.015	583	1.598	8	129	1
Bysvale	<i>Delichon urbica</i>	34	47	81		7	
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>		245	245		3	
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>		301	301		4	
Skærpiber	<i>Anthus petrosus</i>		18	18			8
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>		135	135			
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>		6	6			
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	11	73	84	1	10	
Silkehale	<i>Bombicilla garrulus</i>		17	17			
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>						1
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>	6	3.216	3.222	6	561	6
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>		3.362	3.362	30	425	9
Rødhals	<i>Eritacus rubecula</i>	14	9.656	9.670	24	2.002	12
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>		66	66	1	16	
Sydlig nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		3	3			
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>		138	138		30	4
Blåstjert	<i>Tarsiger cyanurus</i>		2	2			
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>		30	30			
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	49	1.131	1.180	1	97	1
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>		49	49			
Sortstrubet bynkefugl	<i>Saxicola torquata</i>		23	23		1	
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>		24	24			
Ringdrossel	<i>Turdus torquatus</i>		59	59			2
Solsort	<i>Turdus merula</i>	56	4.315	4.371	22	1.242	15
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>		61	61		1	
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>	1	2.381	2.382	20	159	3
Vindrossel	<i>Turdus iliacus</i>		688	688	4	37	
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>		12	12			
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		31	31		1	
Savisanger	<i>Locustella luscinioides</i>		1	1			
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		579	579	2	37	1
Lille rørsanger	<i>Acrocephalus agricola</i>		2	2			
Buskrørsanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		2	2		1	
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>		475	475		39	1
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		1.830	1.830	24	237	22
Drosselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		1	1			
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>		563	563		101	
Høgesanger	<i>Sylvia nisoria</i>		7	7			
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>		2.184	2.184	4	509	
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>		1.751	1.751	1	348	2
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>		1.603	1.603	2	215	2
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>		4.473	4.473	11	335	8
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		1	1			
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>		3	3			
Hvidbrynet løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		18	18		1	
Schwarz løvsanger	<i>Phylloscopus schwarzi</i>		1	1			
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		95	95		9	
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		5.231	5.231	24	425	10
Sibirisk gransanger	<i>Phylloscopus tristis</i>		12	12			
Løvsanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		4.320	4.320	6	259	6
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>		3.915	3.915	3	820	8

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Rødtoppet fuglekonge	<i>Regulus ignicapillus</i>		140	140		40	
Grå fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>		440	440		23	
Lille fluesnapper	<i>Ficedula parva</i>		55	55	1	7	
Hvidhalset fluesnapper	<i>Ficedula albicollis</i>		2	2		1	
Broget fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	117	995	1.112	2	68	
Skægmejse	<i>Panurus biarmicus</i>		623	623	1	159	
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>		237	237		47	5
Sumpmejse	<i>Parus palustris</i>	19	154	173	1	167	
Fyrremejse	<i>Parus montanus</i>		4	4			
Topmejse	<i>Parus cristatus</i>		109	109		63	
Sortmejse	<i>Parus ater</i>		169	169		50	
Blåmejse	<i>Parus caeruleus</i>	431	2.981	3.412	24	1.113	3
Musvit	<i>Parus major</i>	1.103	3.393	4.496	30	2.152	5
Spætmejse	<i>Sitta europaea</i>	6	78	84	2	82	
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>		99	99		58	1
Korttået træløber	<i>Certhia brachydactyla</i>		38	38		12	
Pungmejse	<i>Remiz pendulinus</i>						1
Pirol	<i>Oriolus oriolus</i>		3	3			
Rødrygget tornskade	<i>Lanius collurio</i>		218	218		25	
Stor tornskade	<i>Lanius excubitor</i>		9	9			
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>		57	57	1	4	
Husskade	<i>Pica pica</i>	4	12	16	2	3	
Allike	<i>Corvus monedula</i>	44	7	51	4		1
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>		37	37	3		1
Krage	<i>Corvus corone</i>		7	7		1	3
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	551	267	818	1	16	7
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>		556	556	5	36	1
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	28	1.562	1.590	8	244	
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>		2.124	2.124	6	161	8
Kvækerfinke	<i>Fringilla montifringilla</i>		1.275	1.275	6	68	9
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>		2	2			
Grønirisk	<i>Carduelis chloris</i>		1.775	1.775	27	157	2
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>		342	342	2	19	
Grønsisken	<i>Carduelis spinus</i>		1.932	1.932	1	11	3
Tornirisk	<i>Carduelis cannabina</i>	3	235	238	2	49	2
Bjergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>		5	5			
Gråsisken	<i>Carduelis flammea</i>		2.583	2.583	5	80	6
Hvidsisken	<i>Carduelis homemanni</i>		4	4			
Lille korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>		15	15			
Karmindompap	<i>Carpodacus erythrinus</i>		18	18		6	
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		1.654	1.654	17	436	
Kernebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		238	238	2	118	1
Snespurv	<i>Plectrophenax nivalis</i>		7	7			
Hvidkindet værling	<i>Emberiza leucocephalos</i>		1	1			
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>		392	392	1	85	
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>		1.105	1.105	6	89	3
Bomlærke	<i>Miliaria calandra</i>		24	24		1	
Grågås x candaagås hybrid	<i>Anser anser x Branta canadensis</i>				2		
Hvidhalset x broget fluesnapper hybrid	<i>Ficedula albicollis x Ficedula hypoleuca</i>		1	1			
Landsvale x bysvalde hybrid	<i>Hirundo rustica x Delichon urbica</i>		1	1			
188 arter ringmærket 174 arter genmeldt 221 arter i alt		9.855	82.225	92.080	2.486	14.126	1.068

Sivsanger, Vestmager, 9. august 2022. Foto: John Larsen.

Danmarks Ringmærkerforening

Af Henning Ettrup

Så blev det igen muligt at afholde generalforsamling under mere almindelige former, end de to forudgående år, som vi har genoptaget at afholde samtidig med Årsmødet for ringmærkerne, som mange af medlemmerne alligevel deltager i.

Bestyrelsen er begyndt jævnlige at afholde bestyrelsesmøder online på Zoom (godt hjulpet på vej af Covid-19), da det både sparer tid og foreningens penge. Vi har i 2022 afholdt 7 møder online, selv om vores mål er at afholde mindst ét fysisk møde. Også bestyrelsens møder med Ringadministrationen (RA) er i god gænge. Der har således været gang i flere mindre grupper, der har arbejdet med forskellige opgaver, som f.eks. planlægning af årsmøde, kurser og ring-databasen.

Og som noget nyt, blev der i 2022 etableret et 'Rådgivende udvalg' sammensat af fagfolk med ornitologisk/ringmærkningsmæssig baggrund, som kvalificerer og giver Ringadministrationen indspark til deres møder i Styregruppen.

Medlemstallet faldt desværre lidt igen efter sidste års rekord på 79, så vi nu blot er 65, hvilket ikke er tilfredsstillende. Flere må være interesserede i at støtte op omkring

foreningens arbejde og meget gerne give et nap med. Er interessen ikke større, er der behov for en debat om vi overhovedet har behov for en forening! Bestyrelsen synes selv, at Foreningen bidrager positivt til at sikre ringmærkningens eksistens og understøtte medlemmerne og deres aktiviteter. Som sidste år modtog Foreningen tilskud fra Friluftsrådet til foreningens almindelige drift, hvilket vi er glade for.

Hjemmesiden kører, og nu med lidt mere aktivitet, da vi har fået oprettet en blog. Det har betydet mere aktivitet på siden. Publikationsliste, der blev lagt på hjemmesiden sidste år med artikler, bøger, rapporter mv., hvortil der er anvendt danske ringmærkningsdata, er blevet opdateret men er stadig ikke komplet. Hvis du har kendskab til artikler eller bøger, som mangler på listen så giv besked. Bestyrelsen efterlyser stadig nogen blandt jer, der vil deltage aktivt i at gøre hjemmesiden mere aktuel med nyheder – man behøver jo ikke at være aktiv i bestyrelsen for at yde et bidrag.

Vi fik i 2022 sammen med Ringadministrationen genoptaget kurset for nye ringmærkere, som blev afholdt på Blåvand Fuglestation i september med 8 deltagere.

Blåhals, Borris Hede, 16. april 2022. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Derimod blev der ikke tid til at afholde CES-møde. Vi arbejder derfor på at finde en anden løsning fremadrettet – f.eks. online møder. Foreningens bestyrelse prioriterer at holde god forbindelse til specielt trækfuglefolket, hvorfor Foreningen siden 2017 har haft observatørstatus i DOFs Fuglestationsudvalg, ligesom Foreningen er repræsenteret i Skagen Fuglestations bestyrelse.

Der skal herfra lyde en stor tak til CES-mærkerne, til foreningens øvrige ringmærkere for deres store engagement og til fuglestationer samt Ringmærkningscentralen for samarbejdet og opbakningen.

CES

Constant Effort Site eller CES blev startet i Danmark i 2004 med det første site i Midtjylland (Drachmann 2004) og har siden kørt på et varierende antal lokaliteter spredt i Danmark (se Lange 2022). CES går ud på at få et mål for overlevelse, ungeproduktion samt udbredelse eller ændringer i udbredelse i almindeligt forekommende fuglebestande ved at fange ynglefugle. Metoden er udviklet i Storbritannien i begyndelsen af 1980'erne (Baillie et al. 1986). Sommeren inddeles i 12 perioder på 10 og 11 dage og i hver periode fanges én gang med mindst 6 dages mellemrum. Der startes ca. 1. maj og slutes med udgangen af august. Der fanges med det samme antal netmeter hvert år, startende ½ time før solopgang og 6 timer frem. Net-placeringen er præcist den samme fra år til år. Antal net skal tilpasses, så der fanges mindst 200 fugle årligt. Man kan på Ringmærkning.dk under CES læse mere om, hvordan et site drives, ligesom der fra flere af lokaliteterne præsenteres mindre bearbejdede data. CES koordineres af Ringmærkningsadministrationen

supporteret af Ringmærkerforeningen og CES er et vigtigt projekt, som kan supplere DOFs punkttællinger (Ettrup & Madsen 2017). Ringmærkningsadministrationen er begyndt en egentlig databearbejdning af vores indsamlede CES-data, som vi på Årsmødet fik en forsmag på. Det bliver spændende at se flere resultater.

Der blev igen i 2022 mærket på 8 lokaliteter, hvoraf de 7 steder var gengangere fra sidste år (tabel 1). Jennes Sø ved Skagen blev opgivet i år på grund af for få fangede fugle og hærværk mod nettene, men det ventes erstattet af nyt sted næste år. Til gengæld kom et nyt interessant site med på Sjælland, nemlig Rungstedlund.

Der blev fanget i alt 2943 fugle, hvilket var 130 fugle færre end i 2021, hvor der blev fanget 3073 fugle. Det var primært en nedgang på ca. 170 fugle ved Tømmerby Fjord og ca. 140 fugle på Vestamager, som stod for faldet. Rungstedlund startede derimod fint med over 400 fugle. En opsummering af årets fangster fordelt kan ses i tabel 1. Af tabellen fremgår det totale antal fangede fugle, altså også fugle, som allerede havde været fanget tidligere i årets CES.

De fangede fugle fordeler sig på 54 arter, hvoraf dog 19 arter blev fanget i et antal på mindre end 6 fugle. Af de fangede fugle var knap 42 % juvenile fugle, et tegn på at årets ungeproduktion havde været dårlig. To nye arter kom til i CES-sammenhæng, nemlig grønspætte og gråkrage.

En sammenligning af fangsterne af de 9 arter, hvor der blev fanget mere end 100 fugle begge år på de 7 lokaliteter, hvor der blev fanget i både 2021 og 2022 (tabel 2), viste store udsving fra sidste år. Rørsanger og rørspurv havde en nedgang på henholdsvis knap 45 % og 30 %.

Tabel 1. Antal fangede fugle og antal arter på de 8 CES-lokaliteter.

	Brabrand Sø	Haulund, Ribe	Holmstrup Mose	Lunget	Vest- amager	Rungsted- lund	Svendborg	Tømmerby Fjord	Alle
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total
Gøg								1	1
Vandrikse								1	1
Grønspætte							1		1
Stor Flagspætte	1		1	3		11	1	1	18
Isfugl								7	7
Rødrygget Tornskade								1	1
Skovskade					2	1			3
Husskade					1	1			2
Gråkrage						1			1
Topmejs								1	1
Sumpmejs		3	4	11		9	5		32
Blåmejs	36	14	10	13	21	23	13	37	167
Musvit	34	24	30	28	31	73	27	14	261
Skægmejs	18							166	184
Græshoppesanger		1			1				2
Gulbug		5	2	1			2	3	13
Sivsanger	25							57	82
Kærsanger	21	18		2			8	6	55
Rørsanger	65	1		3	1	2		212	284
Landsvale							1	1	2
Løvsanger	12	5		1	90	2	9	13	132
Gransanger	30	32	8	40	40	10	41	25	226
Halemejs			5	1	21		2		29
Munk	5	17	41	38	4	48	73	5	231
Havesanger	3	11	12	9	6	1	32	8	82
Gærdesanger	5	1		15	5	1	9	26	62
Tornsanger	2	6			4		32	36	80
Fuglekonge			4	1					5
Træløber			2			3	1		6
Korttået Træløber			3	2		1			6
Spætmejs				2		7			9
Gærdesmutte	15	15	18	24	6	21	9	10	118
Stær								1	1
Grå Fluesnapper				7				1	8
Rødhals	8	10	22	17	11	55	35		158
Nattergal				1					1
Blåhals, Sydlig	1							29	30
Broget Fluesnapper					2				2
Rødstjert		2		7	4	3	2	1	19
Sangdrossel	1	4	3	8		7	13	2	38
Solsort	12	24	16	26		116	36	9	239
Jernspurv		3	6	8		5	11	2	35
Skovspurv							3	20	23
Skovpiber					11				11
Hvid Vipstjert			1	2				1	4
Bogfinke		1	7	3		6	2	1	20
Kernebider						2			2
Dompap, Lille	1	11	4	7		1	19		43
Grønirisk								2	2
Tornirisk								1	1
Gråsisken, Lille	6	1						2	9
Stillits							2		2
Gulspurv			2	1			9	9	21
Rørspurv	25	1		7	2			135	170
Sum	326	210	201	288	263	410	398	847	2943
Antal arter	21	23	21	29	19	25	27	36	54

Antallet af mærkede løvsangere mere end halveredes i 2022. Filsø, 29. maj 2022. Foto: Karin Gustausen.

Helt galt så det ud for Løvsanger, hvis antal var mere end halveret. Også for sivsanger, der lå lige under 100 fangede fugle i 2022, var nedgangen stor med 88 % færre

Tabel 2. Ændring i % i forhold til 2021 på de 7 lokaliteter, som gik igen begge år, hvor der begge år blev fanget mindst 100 fugle.

	2021	2022	Ændring i % i 2022 i forhold til 2021
Blåmejse	120	144	16,7
Musvit	153	188	18,6
Skægmejse	113	184	38,6
Rørsanger	407	282	-44,3
Løvsanger	264	130	-103,1
Gransanger	190	216	12
Munk	162	183	11,5
Solsort	101	123	17,9
Rørspurv	220	170	-29,4
Sivsanger	154	82	-87,8

Ændring i % i forhold til 2021 på de 7 lokaliteter, som gik igen begge år, hvor der begge år blev fanget mindst 100 fugle.

fangede fugle. De 6 øvrige arter gav til gengæld bedre fangst i 2022 end året før.

Det skal bemærkes, at en art som sydlig blåhals for alvor har etableret sig i Nordvestjylland med 29 fangede fugle.

På www.ringmaerkning.dk's blog, kan man løbende følge med i fangsterne på flere af lokaliteterne, ligesom man i tidligere numre af Fugleåret kan følge med i CES-fangsterne de enkelte år og få et indtryk af variationen fra år til år.

Statens Naturhistoriske Museum, Ringadministrationen takkes for at have stillet data til rådighed for udarbejdelsen af denne oversigt.

Litteratur

- Baillie, S.; Green, R.E.; Boddy, M. & Buckland, S.T. 1986: An evaluation of the constant effort sites scheme. BTO: 103 p.
- Drachmann, J: Standardiseret fangst af ynglefugle i Dybendal, Salten Langsø Skovdistrikt 2004. Rapport. www.ringmaerkning.dk/CES.
- Ettrup, H. & Madsen, J.J. 2017: Standardiseret ynglefuglefangst i Danmark. Debat. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 111 (2017): 121-122.
- Lange, P. (red.) 2022: Fugleåret 2021. Dansk Ornitologisk Forening. Afsnit: Ettrup, H. 2022: Danmarks Ringmærkerforening 2021. Fugleåret 2021 p. 271-274. Dansk Ornitologisk Forening.

Artsindeks

Index henviser til omtale af arterne i afsnittene: Årsrapporten, Rovfugletrækket, SU-rapporten (dog ikke: Hybrider samt forkastede sager og ikke-færdigbehandlede sager), Nye/sjældne arter for Danmark, Projekt Ørn, og Projekt Hede­høg. Navnegruppens artsliste er benyttet som reference for de latinske navne.

Aftenfalk, <i>Falco vespertinus</i>	76,94	Fuglekongesanger, <i>Phylloscopus proregulus</i>	100
Alk, <i>Alca torda</i>	58	Fyrremejse, <i>Poecile montanus</i>	96
Almindelig kjo­ve, <i>Stercorarius parasiticus</i>	55	Grønspætte, <i>Picus viridis</i>	91
Almindelig ryle, engryle, <i>Calidris alpina schinzii</i>	39	Gråmåge, <i>Larus hyperboreus</i>	47
Almindelig skråpe, <i>Puffinus puffinus</i>	63	Gråsejler, <i>Apus pallidus</i>	130
Alpejernspurv, <i>Prunella collaris</i>	145	Gul sanger, <i>Setophaga aestiva</i>	147,151,173
Amerikansk hjejle, <i>Pluvialis dominica</i>	132	Gul vipstjert, gulhovedet, <i>Motacilla flava flavissima</i>	109
Amerikansk krikand, <i>Anas carolinensis</i>	24	Gulirisk, <i>Serinus serinus</i>	116
Amerikansk pipeand, <i>Mareca americana</i>	128	Gærdesanger, sibirisk / steppegærdesanger, <i>Curruca curruca blythi / halimodendri</i>	143
Amerikansk skarveand, <i>Oxyura jamaicensis</i>	147	Gåsegrib, <i>Gyps fulvus</i>	126
Amerikansk sortand, <i>Melanitta americana</i>	129	Halsbåndstrol­dand, <i>Aythya collaris</i>	129
Amerikansk svømmesnepe, <i>Phalaropus tricolor</i>	132	Hammerhovedhejre, <i>Scopus umbretta</i>	148
Amerikansk tårnfalk, <i>Falco sparverius</i>	149,151,173	Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>	4,83,241
Asiatisk fløjsand, <i>Melanitta stejnegeri</i>	129	Hede­høg, <i>Circus pygargus</i>	74,82,245
Atlingand, <i>Anas querquedula</i>	22	Hedelærke, <i>Lullula arborea</i>	97
Balearskråpe, <i>Puffinus mauretanicus</i>	135	Himalayasanger, <i>Phylloscopus humei</i>	141
Biæder, <i>Merops apiaster</i>	88	Hjelmskallestuger, <i>Lophodytes cucullatus</i>	147
Bjerglærke, <i>Eremophila alpestris</i>	98	Hornlunde, <i>Fratercula comiculata</i>	150
Bjergpiber, <i>Anthus spinoletta</i>	112	Hortulan, <i>Emberiza hortulana</i>	117
Blisgås, grønlandsk, <i>Anser albifrons flavirostris</i>	18	Husfinke, <i>Haemorrhous mexicanus</i>	150
Blå glente, <i>Elanus caeruleus</i>	136	Hvepsevåge, <i>Pernis apivorus</i>	74,76
Blå kærhøg, <i>Circus cyaneus</i>	74,80	Hvid stork, <i>Ciconia ciconia</i>	64
Blåhals, nordlig (svecica), <i>Luscinia svecica svecica</i>	105	Hvid vipstjert, sorttrygget, <i>Motacilla alba yarrellii</i>	110
Blåhals, sydlig (cyanecula), <i>Luscinia svecica cyanecula</i>	105	Hvidbrynet løvsanger, <i>Phylloscopus inornatus</i>	99
Blåstjert, <i>Tarsiger cyanurus</i>	143	Hvidbrystet præstekrave, <i>Charadrius alexandrinus</i>	33
Bramgås, <i>Branta leucopsis</i>	15	Hvidhalset fluesnapper, <i>Ficedula albicollis</i>	108
Brilleand, <i>Melanitta perspicillata</i>	26	Hvidhovedet skarveand, <i>Oxyra leucocephala</i>	130,157
Broget fluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	107	Hvidkindet værling, <i>Emberiza leucocephalos</i>	146
Broget krage, <i>Corvus albus</i>	149	Hvidkronet spurv, <i>Zonotrichia leucophrys</i>	151
Brun løvsanger, <i>Phylloscopus fuscatus</i>	141	Hvidnæbbet lom, <i>Gavia adamsii</i>	61
Brunhovedet kostær, <i>Molothrus ater</i>	151	Hvidsiskan, <i>Acanthis homemanni</i>	113
Brunhovedet værling, <i>Emberiza bruniceps</i>	144,147	Hvidskægget terne, <i>Chlidonias hybrida</i>	133
Brushane, <i>Calidris pugnax</i>	37	Hvidvinget korsnæb, <i>Loxia leucoptera</i>	115
Buskrørsanger, <i>Avrocephalus dumetorum</i>	102	Hvidvinget måge, <i>Larus glaucoides</i>	48
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	14	Hvidvinget terne, <i>Chlidonias leucopterus</i>	52
Cistussanger, <i>Cisticola juncidis</i>	143	Hvidøjet and, <i>Aythya nyroca</i>	128
Citronvipstjert, <i>Motacilla citreola</i>	109	Hvinand, <i>Bucephala slangula</i>	26
Damklire, <i>Tringa stagnatilis</i>	43	Hærfugl, <i>Upupa epops</i>	87
Drosselrørsanger, <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	101	Høgesanger, <i>Sylvia nisoria</i>	103
Duehøg, <i>Accipiter gentilis</i>	74,79	Høgeugle, <i>Sumia ulula</i>	139
Dværgcanadagås, <i>Branta hutchinsii</i>	147	Høgeørn, <i>Aquila fasciata</i>	137
Dværgfalk, <i>Falco columbarius</i>	74,92	Indisk gås, <i>Anser indicus</i>	15
Dværggås, <i>Anser erythropus</i>	18	Isabellastenpikker, <i>Oenanthe isabellina</i>	144
Dværgmåge, <i>Hydrocoleus minutus</i>	45	Islom, <i>Gavia immer</i>	60
Dværgryle, <i>Calidris minuta</i>	39	Jagt­falk, <i>Falco rusticolus</i>	140,149
Dværgsnegås, <i>Anser rossii</i>	126,145	Japansk trane, <i>Grus japonensis</i>	148
Dværgterne, <i>Stemula albifrons</i>	52	Karmindompap, <i>Erythrina erythrina</i>	113
Dværgværling, <i>Emberiza pusilla</i>	117	Kaspisk måge, <i>Larus cachinnans</i>	48
Dværgørn, <i>Hieraaetus pennatus</i>	137	Kirkeugle, <i>Athene noctua</i>	85
Elle-empidonax, <i>Empidonax alnorum</i>	151	Klippesvale, <i>Ptyonoprogne rupestris</i>	141
Engsnarre, <i>Crex crex</i>	29	Knarand, <i>Anas strepera</i>	23
Enkeltbekkasin, <i>Lymnocyrtus minimus</i>	40	Knortegås, sortbuget, <i>Branta bernicla nigricans</i>	13
Fiskeørn, <i>Pandion haliaetus</i>	74,75,230	Kohejre, <i>Bubulcus ibis</i>	135
Fjeldvåge, <i>Buteo lagopus</i>	74,84		
Flodsanger, <i>Locustella fluviatilis</i>	102		

Artsindeks

Kongeederfugl, <i>Somateria spectabilis</i>	25	Rødstrubet piber, <i>Anthus cervinus</i>	111
Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	74,77,243	Rødtoppet fuglekonge, <i>Regulus ignacapilla</i>	103
Krumnæbbet ryle, <i>Calidris ferruginea</i>	38	Rødvinget sortstær, <i>Onychognathus morio</i>	149
Kærløber, <i>Calidris falcinellus</i>	37	Rørdrum, <i>Botaurus stellaris</i>	70
Lammegrib, <i>Gypaetus barbatus</i>	148	Rørhøg, <i>Circus aeruginosus</i>	74,80
Lapværling, <i>Calcarius lapponicus</i>	116	Sabinemåge, <i>Xema sabini</i>	45
Lille flagspætte, <i>Dendrocopos minor</i>	90	Sandterne, <i>Gelochelidon nilotica</i>	50
Lille fluesnapper, <i>Ficedula parva</i>	106	Sangdrossel, <i>Turdus philomelos</i>	151
Lille gulben, <i>Tringa flavipes</i>	133	Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	20
Lille kjove, <i>Stercorarius longicaudus</i>	56	Savisanger, <i>Locustella luscinioides</i>	102
Lille præstekrave, <i>Charadrius dubius</i>	33	Schwarz' løvsanger, <i>Phylloscopus schwarzi</i>	141
Lille rørsanger, <i>Acrocephalus agricola</i>	143	Scopolis skråpe, <i>Calonectis diomedea</i>	134,164
Lille skrigeørn, <i>Clanga pomarina</i>	74,77	Sibirisk bynkefugl / japansk bynkefugl, <i>Saxicola maurus/stejnegeri</i>	144
Lille stormsvale, <i>Hydrobates pelagicus</i>	59	Sibirisk gransanger, <i>Phylloscopus collybita tristis</i>	100
Lille tårnfalk, <i>Falco naumanni</i>	139	Sibirisk præstekrave, <i>Charadrius mongolus</i>	132
Lomvie, <i>Uria aalge</i>	57	Sildemåge, baltisk, <i>Larus fuscus fuscus</i>	50
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	59	Silkehejre, <i>Egretta garzetta</i>	72,150
Lundsanger, <i>Phylloscopus trochiloides</i>	100,144	Skkestork, <i>Platalea leucorodia</i>	69
Lærkefalk, <i>Falco subbuteo</i>	74,93	Skægmejse, <i>Panurus biarmicus</i>	96
Makisanger, <i>Curruca subalpina</i>	143,169	Skærpiber, <i>Anthus petrosus</i>	112
Mallemuk, <i>Fulmarus glacialis</i>	62	Slagfalk, <i>Falco sherrug</i>	140
Mandarinand, <i>Spatula querquedula</i>	22	Slangeørn, <i>Circaetus gallicus</i>	136
Markpiber, <i>Anthus campestris</i>	111	Småspove, <i>Numenius phaeopus</i>	34
Marmorand, <i>Marmaronetta angustirostris</i>	148	Snegås, <i>Chen caerulescens</i>	16
Mellemflagspætte, <i>Dendrocopos medius</i>	139	Snespurv, <i>Plectrophenax nivalis</i>	116
Mellemkjove, <i>Stercorarius pomarinus</i>	55	Sodfarvet skråpe, <i>Puffinus griceus</i>	63
Middelhavssølvmåge, <i>Larus michahellis</i>	49	Sort glente, <i>Milvus migrans</i>	74,82
Mosehornugle, <i>Asio flammeus</i>	85	Sort ibism <i>Plegadis falcinellus</i>	68
Mudderklire, <i>Actitis hypoleucos</i>	43	Sort stork, <i>Ciconia nigra</i>	64
Musvåge, <i>Buteo buteo</i>	74,86	Sortbrynet albatros, <i>Thalassarche melanophris</i>	134
Myrtesanger, <i>Setophaga coronata</i>	152	Sortgrackel, <i>Quiscalus quiscula</i>	150
Nathejre, <i>Nycticorax nycticorax</i>	135	Sortgrå ryle, <i>Calidris maritima</i>	39
Natrvn, <i>Caprimulgus europaeus</i>	27	Sorthalset lappedykker, <i>Podiceps nigricollis</i>	31
Nilgås, <i>Alopochen aegyptiaca</i>	21	Sorthovedet måge, <i>Larus melanocephalus</i>	46
Nonnestenpikker, <i>Oenanthe pleschanka</i>	145	Sortspætte, <i>Dryocopus martius</i>	91
Nordisk lappedykker, <i>Podiceps auritus</i>	30	Sortstrubet bynkefugl, <i>Saxicola torquatus</i>	108
Nøddekrige, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	95	Sortstrubet drossel, <i>Turdus atrogularis</i>	143
Odinshane, <i>Phalaropus lobatus</i>	42	Sortstrubet lom, <i>Gavia arctica</i>	60
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	85	Sortsvane, <i>Cygnus atratus</i>	18
Pibeand, <i>Mareca penelope</i>	23	Sortterne, <i>Chlidonias niger</i>	53
Pibesvane, <i>Cygnus columbianus</i>	19	Spidsand, <i>Anas acuta</i>	24
Pileværling, <i>Emberiza rustica</i>	146	Splitterne, <i>Sterna sandvicensis</i>	51
Pirol, <i>Oriolus oriolus</i>	95	Spurvehøg, <i>Accipiter nisus</i>	74,78
Plettet rørvagtel, <i>Porzana porzana</i>	29	Stendrossel, <i>Monticola saxatilis</i>	144
Pomeransfugl, <i>Charadrius morinellus</i>	34	Stenvender, <i>Arenaria interpres</i>	36
Prærietrane, <i>Antigone canadensis</i>	131,150	Steppehøg, <i>Circus macrourus</i>	74,81
Pungmejse, <i>Remiz pendulinus</i>	96	Steppevåge, <i>Buteo buteo vulpinus</i>	139
Ride, <i>Rissa tridactyla</i>	44	Steppeørn, <i>Aquila nipalensis</i>	137
Ringdrossel, <i>Turdus torquatus</i>	105	Stor hornugle, <i>Bubo bubo</i>	147
Ringnæbbet måge, <i>Larus delawarensis</i>	150	Stor kobbersneppe, <i>Limosa limosa limosa</i>	36
Rosenstær, <i>Pastor roseus</i>	104	Stor kobbersneppe, islandsk, <i>Limosa limosa islandica</i>	35
Rovterne, <i>Hydroprogne caspia</i>	50	Stor korsnæb, <i>Loxia pytyopsittacus</i>	114
Rustand, <i>Tadorna ferruginea</i>	21	Stor skallesluger, <i>Mergus merganser</i>	27
Rød glente, <i>Milvus milvus</i>	74,82	Stor stormsvale, <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	62
Rødhalset gås, <i>Branta ruficollis</i>	12	Stor tornskade, <i>Lanius excubitor</i>	94
Rødhovedet and, <i>Netta rufina</i>	24	Storkjove, <i>Stercorarius skua</i>	54
Rødrygget svale, <i>Cecropis daurica</i>	99	Storpiber, <i>Anthus richardi</i>	111
Rødrygget tornskade, <i>Lanius collurio</i>	141		
Rødstrubet lom, <i>Gavia stellata</i>	60		

Artsindeks

Stribet ryle, <i>Calidris melanotos</i>	40	Topskarv, <i>Gulosus aristotelis</i>	68,137
Stribet sangspurv, <i>Melospiza lincolni</i>	149	Trane, <i>Grus grus</i>	30
Stylteløber, <i>Himantopus himantopus</i>	32	Tredækker, <i>Gallinago media</i>	41
Sule, <i>Morus bassanus</i>	67	Triel, <i>Burhinus oedicnemus</i>	131
Svaleklire, <i>Tringa ochropus</i>	43	Træsval, <i>Tachycineta bicolor</i>	150
Sydlig nattergal, <i>Luscinia megarhynchos</i>	106	Tundrasædgås, <i>Anser serrirostris</i>	17
Søkonge, <i>Alle alle</i>	56	Turteldue, <i>Streptopelia turtur</i>	28
Sølvhejre, <i>Ardea alba</i>	71	Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	74,91
Tajgapiber, <i>Anthus hodgsoni</i>	145	Vagtel, <i>Coturnix coturnix</i>	27
Tajgasædgås, <i>Anser fabalis</i>	17	Vandredrossel, <i>Turdus migratorius</i>	151
Tejst, <i>Cephus grylle</i>	58	Vandrefalk, <i>Falco peregrinus</i>	74,93
Temmincksryle, <i>Calidris temminckii</i>	39	Vandstær, <i>Cinclus cinclus</i>	108
Thorshane, <i>Phalaropus fulicarius</i>	43	Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	88
Tibetansk præstekrave, <i>Charadrius atrifrons</i>	132	Vestlig middelhavsstenpikker, <i>Oenanthe hispanica</i>	144
Tinksmed, <i>Tringa glareola</i>	44	Wilson's stormsvale, <i>Oceanites oceanicus</i>	133,160
Toplunde, <i>Fratercula cirrhata</i>	150	Østlig kongetyran, <i>Tyrannus tyrannus</i>	151
Toplærke, <i>Galerida cristata</i>	97	Ådselgrib, <i>Gyps fulvus</i>	136

Stillits, Hellebæk, 11. december 2022. Foto: Axel Mortensen.

Gøg, Filsø, 29. maj 2022. Foto: Karin Gustausen.

FUGLEÅRET præsenterer den store viden om fuglenes forekomst i Danmark, som hver dag indsamles og indtastes på DOFbasen.

FUGLEÅRET indeholder årsrapporter fra DOF's faglige grupper og projekter – Rapportgruppen, Sjældenhedsudvalget, Punkttællingerne og fuglestationerne.

FUGLEÅRET indeholder desuden årsberetninger fra en række af DOF's grupper og udvalg og Fugleværnsfondens reservater, samt forsknings- og overvågningsaktiviteter i statsligt regi – herunder ringmærkningen.

FUGLEÅRET er en del af DOF's tilbud til medlemmerne.